ឯកសារគម្ពីរព្រះត្រៃបិដកស្កាននេះ
ត្រូវបានថតចេញពីច្បាប់គម្ពីរព្រះត្រៃបិដកដប៉ុន ៗ

ឯកសារគម្ពីរព្រះត្រៃបិដកនេះ ចាប់ពីភាគ៥១ ដល់ ភាគ១១០
ត្រូវបានរៀបចំធ្វើឡើងដោយ គេហទំព័រ៥០០០ឆ្នាំ បូជា
ចំពោះព្រះពុទ្ធសាសនា សម្រាប់ជាធម្មទាន ៗ

ផ្តល់សៀវភៅគម្ពីរព្រះត្រៃបិដកសម្រាប់ការងារ
ដោយ ឧបាសិកា កាំង ហ្គិចណៃ ៗ

គ្រប់គ្រងគម្រោង (ទូទៅ និងផ្នែកបច្ចេកទេស)
ដោយ ឧបាសក ស្រុង-ចាន់ណា ៗ

ត្រួតពិនិត្យឡើងវិញ
ដោយ ចន-ស្រីស្រស់ ៗ

ថតស្កានដោយ
ប្អូនប្រុស ម៉ាន់ សាវ៉េត

www.5000-years.org

ក្រោមការឧបត្ថម្ភយ៉ាងក្រៃលែងអំពី៖

- ឧបាសិកា កាំង ហ៊ុិចណៃ (ភ្នំពេញ)
- ឧបាសក ជុត លីស្រុង និង ឧបាសិកា លី សុខា ព្រមទាំងបុត្រ (ភ្នំពេញ)
- ឧបាសក សរ ចន និង ឧបាសិកា អ៊ូច សាវៀង ព្រមទាំងបុត្រ (បាត់ដំបង)
- ឧបាសក ជា ស៊ីវត្ថានា និងឧបាសិកា ឃុន សូនីម៉ា ព្រមទាំងបុត្រី ជា សុមេធាធីតា (ស.រ.អ)
- លោក ជឹម-ជា និងលោកស្រី រតនី ស្រីមុំ (ភ្នំពេញ)
- ឧបាសក ផែង យឿន (កូរ៉េ)
- លោក ស៊ុក ចាន់សេរី (បន្ទាយមានជ័យ)
- ឧបាសិកា យ៉ា វ៉ារី (បន្ទាយមានជ័យ)
- ប្អូនស្រី យ៉ា សុភ: (បន្ទាយមានជ័យ)
- ឧបាសិកា កោ សេង (ភ្នំពេញ)
- លោកស្រី ប៉ាន សុគន្ធានីន និងស្វាមី ព្រមទាំងបុត្រ (ភ្នំពេញ)
- ឧបាសក ស្រុង ចាន់ណា និង ឧបាសិកា ចន ស្រីស្រស់
ព្រមទាំងបុត្រ ចាន់ណា សុធារនីរាជ, ចាន់ណា សុធារនិរោធ (ភ្នំពេញ)
- លោកស្រី ស្រុង ចាន់រស្មី និង ស្វាមី ព្រមទាំងបុត្រ (ភ្នំពេញ)
- កញ្ញា ស្រុង ចាន់រតនា (ភ្នំពេញ)
- លោក ស្រុង យូហេង (ភ្នំពេញ)
- លោក នង សុផល (កូរ៉េ)
- ប្អូនស្រី សុខ អេង (កំពង់ចាម)
- កញ្ញា ចន កក្កដា (បាត់ដំបង)
- លោកស្រី ចន សត្យា និងលោក ទួត សេរីស័ក ព្រមទាំងបុត្រ (ភ្នំពេញ)
- លោក ចន រចនា (បាត់ដំបង)
- កញ្ញា ស៊ែ សុផារី (បាត់ដំបង)
- កញ្ញា យឿម សុផានី (បាត់ដំបង)
- លោក ម៉ៅ គន្ធា និងលោកស្រី ធៀង សេដ្ឋា (បាត់ដំបង)
- លោក សៅ សារ៉ុម (បាត់ដំបង)
- ព្រះតេជព្រះគុណ ជុំ សារ: (ព្រះចៅអធិការវត្ត សម សាន្ត ខេត្តបាត់ដំបង)
- ឧបាសិកា វ៉ាន់ លុយ និងស្វាមី ព្រមទាំងបុត្រ (ភ្នំពេញ)
- លោកស្រី ហួ ច័ន្ទសុវណ្ណ និងស្វាមី ព្រមទាំងបុត្រ (ស.រ.អ)

ព្រះ
ត្រៃបិដកបាលី
និង
សេចក្ដីប្រែជាភាសាខ្មែរ
អភិធម្មបិដក
វិភង្គ បឋមភាគ
៨០

បោះពុម្ពលើកទី ១.

ពុទ្ធសាសនបណ្ឌិត្យ ភ្នំពេញ

ព.ស. ២៥០៧

ឧទ្ទិសកថា

យើងខ្ញុំ សូមផ្ដង់ស្មារតីសូត្រព្រះធម៌ឧទ្ទិសជូនជនជាតិខ្មែរ ។

ឥឡូវ យើងខ្ញុំអាចជូនគម្ពីរព្រះត្រៃបិដកនេះ ទៅអ្នកកាន់ព្រះពុទ្ធសាសនាជនជាតិខ្មែរបានហើយ ។

ព្រះធម៌នៃព្រះពុទ្ធជាម្ចាស់នេះ ត្រូវបានសូត្រចេញពីជម្រៅដួងចិត្តនៃអ្នកកាន់ព្រះពុទ្ធសាសនាជនជាតិជប៉ុន ។

このカンボジア版南伝大蔵経を
カンボジアの佛教徒へ
贈ることができることに感謝します。
これが日本の佛教徒の心です。

It is with a deep sense of gratitude that I present the translation of the complete TRIPITAKA to Cambodian Buddhists on behalf of the Japanese Buddhist community.

អារម្ភកថា

ជូនចំពោះជនជាតិខ្មែរ ជាទីរាប់អាន !

ជូនចំពោះជនជាតិខ្មែរដែលកាន់ព្រះពុទ្ធសាសនា ជាទីគោរព !

គម្ពីរព្រះត្រៃបិដកខ្មែរនេះ ត្រូវបាន " ក្រុមជំនុំព្រះត្រៃបិដក " នៃពុទ្ធសាសនបណ្ឌិត្យនៅភ្នំពេញ បកប្រែពីភាសាបាលីមកជាភាសាខ្មែរ តាំងពីឆ្នាំ ១៩៣០ ទៅឆ្នាំ ១៩៦៨ គឺត្រូវចំណាយពេល ៣៩ ឆ្នាំ ទើបបានសម្រេចហើយសព្វគ្រប់ ។ នេះពិតជាកំណប់ព្រះធម៌របស់ព្រះពុទ្ធសាសនាខ្មែរ ហើយក៏ជាកំណប់វប្បធម៌ខាងផ្នែកបោះពុម្ពរបស់ជនជាតិខ្មែរផងដែរ ។ យើងខ្ញុំ ពុទ្ធសាសនិកជាតិជប៉ុន មានសន្តានចិត្តរីករាយនឹងបោះពុម្ពជាថ្មីឡើងវិញ ដោយសង្ឃឹមថា ព្រះពុទ្ធសាសនាខ្មែរក៏នឹងរុងរឿងឡើងវិញដែរ ។

នេះគឺជាអំណោយពីជម្រៅដួងចិត្ត ជូនទៅដល់ជនជាតិខ្មែរទាំងអស់ ព្រមទាំងមនុស្សជាតិទូទៅ នៅក្នុងពិភពលោកនេះ ដែលមានចិត្តស្រឡាញ់សន្តិភាព ។

ខ្មែរបានរងសោកនាដកម្មដែលមិនធ្លាប់មានពីមុនមក ។ ម្យ៉ាងទៀត ព្រះពុទ្ធសាសនាខ្មែរ ក៏ត្រូវអន្តរាយយ៉ាងខ្លាំង ក៏ប៉ុន្តែឥឡូវនេះ យើងទាំងអស់គ្នា បានឈានជើងកន្លងផុតពីសេចក្តីទុក្ខសោកដ៏ធ្ងន់ធ្ងរនេះ ចាកផុតពីអំពើឃោរឃៅ បញ្ចប់គំនុំគុំគួន ដើរតាមពុទ្ធដីកាព្រះបរមគ្រូ ខិតខំព្យាយាមធ្វើឱ្យមានសន្តិភាពក្នុងពិភពលោក ។

ការណ៍ដែលយើងខ្ញុំជូនគម្ពីរព្រះត្រៃបិដកពេលនេះ គឺជានិមិត្តរូបនៃការប្តេជ្ញាចិត្តរបស់អ្នកកាន់ព្រះពុទ្ធសាសនាជនជាតិជប៉ុនថា យើងខ្ញុំធ្វើសហប្រតិបត្តិការដើម្បីសន្តិភាពក្នុងពិភពលោក ដើម្បីទុកជាភស្តុតាងនៃចំណងមេត្រីភាព និងមិត្តភាពរវាងប្រជាជាតិជប៉ុន និងប្រជាជាតិខ្មែរ ។

ថ្ងៃនក្ខត្តឫក្ស កក្កដា ឆ្នាំ ១៩៩៤

សមាគមជំនួយដល់ការបោះពុម្ពព្រះត្រៃបិដកឡើងវិញ

អ្នកតំណាងចាត់ការ The Rev. Seikyo Muchaku

ប្រធានការិយាល័យ The Rev. Eiitsu Shinohara

អ្នកចាត់ការ

The Rev. Zendo Matsunaga The Rev. Jitsujo Arima The Rev. Yoshimichi Ito
The Rev. Keiichi Watai The Rev. Gijun Sugitani The Rev. Shincho Shigeta
The Rev. Risho Maeda The Rev. Kyoshi Nakajima Mr. Rokusuke Ei

『トリピタカ』復刻進呈にあたって

親愛なるカンボジアの皆さん！
敬愛するカンボジアの仏教徒の皆さん！

カンボジア版『トリピタカ』は、プノンペンの仏教研究所が、仏教界の英知を集め、1930年から1968年まで、39年の歳月をかけて翻訳し、分類し、集大成して完成されました。まさにカンボジア仏教の法宝であると共に、カンボジア出版文化の至宝です。日本仏教徒の有志は、カンボジア仏教の復興再生を願いつつ、これを復刻刊行し、贈らせていただきます。

これはカンボジア仏教徒のみならず、カンボジア全人民、否、平和を愛する地球上のすべての人々への、心からの贈り物です。

カンボジアは、古今未曾有の悲劇を体験しました。カンボジア仏教もこの受難の時代に壊滅的な打撃を受けました。しかし、今はその悲しみを乗りこえ、瞋りを離れ、怨みを恕し、ブッダの教えに従い、世界平和の実現に努力するときです。

この本の贈呈は、日本の仏教徒も共々に、世界平和のために努力することを誓うしるしであり、相互の連帯と友情の証なのです。

合掌

1994年7月吉日

カンボジア版トリピタカ（南伝大蔵経）復刻救援委員会

世話人代表	無着　成恭	世話人	松永　然道	有馬　実成
事務局長	篠原　鋭一		伊藤　佳通	渡井　奎一
			杉谷　義純	茂田　真澄
			前田　利勝	中島　教之
			永　六輔	

Acknowledgment

Dear Cambodian friends and respected members of the Cambodian Buddhist community,

It is a matter of great joy that the translation into Cambodian of the Pali Tripitaka has been completed and published. The Tripitaka Commisson of the Buddhist Institute, Phnom Penh, launched the translation project in 1930 and completed the translation, after 39 years of effort, in 1968.

The Cambodian translation of this great work will not only become a cherished treasure of the Cambodian Buddhist community but will also be an important milestone in the history of publication in Cambodia.

The revival and prosperity of Buddhism in Cambodia are the ardent wish of the Japanese Buddhist community, it is in this spirit that we have completed this important project and now present the entire work to the Cambodian Buddhist community, it is a gift not only to the Buddhist community in Cambodia but also to all Cambodian people and all peace-loving people in the world.

Cambodia experienced great tragedies in modern times, and the Cambodian Buddhist community also underwent severe trials and suffered crushing blows during this period. But now a time has come to surmount grief and anger, to forgive, and to start working again for world peace.

This great work is a symbol of the Japanese Buddhist community's resolve to work with our Cambodian brothers and sisters toward world peace and is a testimony to the friendship between our people.

With hands joined in reverence.
July 1994

TRIPITAKA PUBLISHING SUPPORT COMMITTEE
Project Manager : The Rev. Seikyo Muchaku
Secretary General : The Rev. Eiitsu Shinohara
Management Team :
The Rev. Zendo Matsunaga The Rev. Jitsujo Arima The Rev. Yoshimichi Ito
The Rev. Keiichi Watai The Rev. Gijun Sugitani The Rev. Shincho Shigeta
The Rev. Risho Maeda The Rev. Kyoshi Nakajima Mr. Rokusuke Ei

អភិធម្មបិដក

វិភង្គ បឋមភាគ

៨០

ព. ស. ២៥០៧

អភិធម្មបិដកេ

វិភង្គស្ស បឋមោ ភាគោ

នមោ តស្ស ភគវតោ អរហតោ សម្មាសម្ពុទ្ធស្ស ។

១ ខន្ធវិភង្គោ

(១) បញ្ចក្ខន្ធា រូបក្ខន្ធោ វេទនាក្ខន្ធោ សញ្ញាក្ខន្ធោ សង្ខារក្ខន្ធោ វិញ្ញាណក្ខន្ធោ ។

(២) តត្ថ កតមោ រូបក្ខន្ធោ ។ យំកិញ្ចិ រូបំ អតីតានាគតប្បច្ចុប្បន្នំ អជ្ឈត្តំ វា ពហិទ្ធា វា ឱឡារិកំ វា សុខុមំ វា ហីនំ វា បណីតំ វា យំ ទូរេ សន្តិកេ វា តទេកជ្ឈំ អភិសញ្ញូហិត្វា អភិសង្ខិបិត្វា អយំ វុច្ចតិ រូបក្ខន្ធោ ។

(៣) តត្ថ កតមំ រូបំ អតីតំ ។ យំ រូបំ អតីតំ និរុទ្ធំ វិគតំ វិបរិណតំ អត្ថង្គតំ អព្ភត្ថង្គតំ ឧប្បជ្ជិត្វា វិគតំ អតីតំ អតីតំសេន សង្គហិតំ ចត្តារោ ច មហាភូតា ចតុន្នញ្ច មហាភូតានំ ឧបាទាយ រូបំ ឥទំ វុច្ចតិ រូបំ អតីតំ ។ តត្ថ កតមំ រូបំ អនាគតំ ។ យំ រូបំ អជាតំ អភូតំ អសញ្ជាតំ អនិព្វត្តំ អនភិនិព្វត្តំ អបាតុភូតំ អនុប្បន្នំ អសមុប្បន្នំ អនុដ្ឋិតំ

អភិធម្មបិដក

វិភង្គ បឋមភាគ

សូមនមស្ការចំពោះព្រះមានព្រះភាគ អរហន្ត សម្មាសម្ពុទ្ធអង្គនោះ ។

ខន្ធវិភង្គ

[១] ខន្ធ ៥ គឺ រូបក្ខន្ធ វេទនាខន្ធ សញ្ញាខន្ធ សង្ខារក្ខន្ធ វិញ្ញាណក្ខន្ធ ។

[២] បណ្តាខន្ធទាំង ៥ នោះ រូបក្ខន្ធ តើដូចម្តេច ។ រូបណាមួយ ជាអតីត អនាគត បច្ចុប្បន្ន ដែលជាអជ្ឈត្តរូប (រូបខាងក្នុង) ក្តី ពហិទ្ធារូប (រូបខាងក្រៅ) ក្តី ឱឡារិករូប (រូបគ្រោតគ្រាត) ក្តី សុខុមរូប (រូបល្អិត) ក្តី ហីនរូប (រូបថោកទាប) ក្តី បណីតរូប (រូបថ្លៃថ្លា) ក្តី ទូររូប (រូបក្នុងទីឆ្ងាយ) ក្តី សន្តិករូប (រូបក្នុងទីជិត) ក្តី នេះហៅថា រូបក្ខន្ធ ព្រោះប្រមូលរួបរួមនូវរូបទាំងអស់នោះ ក្នុងទីជាមួយគ្នា ។

[៣] បណ្តារូបទាំងនោះ រូបជាអតីត តើដូចម្តេច ។ រូបណា កន្លងទៅ រលត់ទៅ ប្រាសទៅ ប្រែប្រួលទៅ អស់ទៅ បាត់បង់ទៅ កើតហើយប្រាសទៅវិញ ជាអតីត សង្គ្រោះដោយចំណែកជាអតីត បានដល់ មហាភូតរូប ៤ ផង ឧបាទាយរូបនៃមហាភូតរូប ៤ ផង នេះហៅថា រូបជាអតីត ។ បណ្តារូបទាំងនោះ រូបជាអនាគត តើដូចម្តេច ។ រូបណាមិនទាន់កើត មិនទាន់មាន មិនទាន់ដុះដាល មិនទាន់វិលមក មិនទាន់ត្រឡប់មក មិនទាន់ប្រាកដ មិនទាន់លេចឡើង មិនទាន់ដុះឡើង មិនទាន់តាំងឡើង

អភិធម្មបិដកេ វិភង្គោ

អសមុដ្ឋិតំ អនាគតំ អនាគតំសេន សង្គហិតំ ចត្តារោ ច មហាភូតា ចតុន្នញ្ច មហាភូតានំ ឧបាទាយ រូបំ ឥទំ វុច្ចតិ រូបំ អនាគតំ ។ តត្ថ កតមំ រូបំ បច្ចុប្បន្នំ ។ យំ រូបំ ជាតំ ភូតំ សញ្ជាតំ និព្វត្តំ អភិនិព្វត្តំ បាតុភូតំ ឧប្បន្នំ សមុប្បន្នំ ឧដ្ឋិតំ សមុដ្ឋិតំ បច្ចុប្បន្នំ បច្ចុប្បន្នំសេន សង្គហិតំ ចត្តារោ ច មហាភូតា ចតុន្នញ្ច មហាភូតានំ ឧបាទាយ រូបំ ឥទំ វុច្ចតិ រូបំ បច្ចុប្បន្នំ ។

(៤) តត្ថ កតមំ រូបំ អជ្ឈត្តំ ។ យំ រូបំ តេសំ តេសំ សត្តានំ អជ្ឈត្តំ បច្ចត្តំ និយកំ បាដិបុគ្គលិកំ ឧបាទិន្នំ ចត្តារោ ច មហាភូតា ចតុន្នញ្ច មហាភូតានំ ឧបាទាយ រូបំ ឥទំ វុច្ចតិ រូបំ អជ្ឈត្តំ ។ តត្ថ កតមំ រូបំ ពហិទ្ធា ។ យំ រូបំ តេសំ តេសំ បរសត្តានំ បរបុគ្គលានំ អជ្ឈត្តំ បច្ចត្តំ និយកំ បាដិបុគ្គលិកំ ឧបាទិន្នំ ចត្តារោ ច មហាភូតា ចតុន្នញ្ច មហាភូតានំ ឧបាទាយ រូបំ ឥទំ វុច្ចតិ រូបំ ពហិទ្ធា ។

(៥) តត្ថ កតមំ រូបំ ឱឡារិកំ ។ ចក្ខាយតនំ ។ បេ ។ ផោដ្ឋព្វាយតនំ ឥទំ វុច្ចតិ រូបំ ឱឡារិកំ ។ តត្ថ កតមំ រូបំ សុខុមំ ។

មិនទាន់ស្ទុះឡើង ជាអនាគត សង្គ្រោះដោយចំណែកជាអនាគត បានដល់មហាភូតរូបទាំង ៤ ផង ឧបាទាយរូប នៃមហាភូតរូប ៤ ផង នេះហៅថា រូបជាអនាគត ។ បណ្ដារូបទាំងនោះ រូបជាបច្ចុប្បន្ន តើដូចម្ដេច ។ រូបណា កំពុងកើត កំពុងមាន កំពុងដុះដាល កំពុងវិលមក កំពុងត្រឡប់មក កំពុងប្រាកដ កំពុងលេចឡើង កំពុងដុះឡើង កំពុងតាំងឡើង កំពុងស្ទុះឡើង ជាបច្ចុប្បន្ន សង្គ្រោះដោយចំណែកជាបច្ចុប្បន្ន បានដល់មហាភូតរូបទាំង ៤ ផង ឧបាទាយរូបនៃមហាភូតរូប ៤ ផង នេះហៅថា រូបជាបច្ចុប្បន្ន ។

(៤) បណ្ដារូបទាំងនោះ អជ្ឈត្តរូប តើដូចម្ដេច ។ រូបណា ជាខាងក្នុង អាស្រ័យខ្លួន កើតចំពោះខ្លួន ជារូបរបស់បុគ្គលម្នាក់ ៗ ដែលឧបាទានកួបកាន់មាំ របស់សត្វទាំងឡាយនោះ ៗ បានដល់មហាភូតរូបទាំង៤ផង ឧបាទាយរូប នៃមហាភូតរូប៤ផង នេះហៅថា អជ្ឈត្តរូប ។ បណ្ដារូបទាំងនោះ ពហិទ្ធារូប តើដូចម្ដេច ។ រូបណាជាខាងក្នុង អាស្រ័យខ្លួន កើតចំពោះខ្លួន ជារូបរបស់បុគ្គលម្នាក់ ៗ ដែលឧបាទានកួបកាន់មាំ របស់ពួកសត្វដទៃ របស់ពួកបុគ្គលដទៃនោះៗ បានដល់មហាភូតរូបទាំង៤ផង ឧបាទាយរូប នៃមហាភូតរូប៤ផង នេះហៅថា ពហិទ្ធារូប ។

(៥) បណ្ដារូបទាំងនោះ ឱឡារិករូប តើដូចម្ដេច ។ ចក្ខាយតនៈ (អាយតនៈគឺចក្ខុ) ។ បេ ។ ផោដ្ឋព្វាយតនៈ (អាយតនៈគឺផ្សព្វ) នេះហៅថា ឱឡារិករូប ។ បណ្ដារូបទាំងនោះ សុខុមរូប តើដូចម្ដេច ។

ឥត្ថិន្ទ្រិយំ ។ បេ ។ កពឡីការោ អាហារោ ឥទំ វុច្ចតិ រូបំ សុខុមំ ។

(២) តត្ថ កតមំ រូបំ ហីនំ ។ យំ រូបំ តេសំ តេសំ សត្តានំ ឧញ្ញាតំ អវញ្ញាតំ ហីឡិតំ បរិភូតំ អចិត្តីកតំ ហីនំ ហីនមតំ ហីនសម្មតំ អនិដ្ឋំ អកន្តំ អមនាបំ រូបា សទ្ទា គន្ធា រសា ផោដ្ឋព្វា ឥទំ វុច្ចតិ រូបំ ហីនំ ។ តត្ថ កតមំ រូបំ បណីតំ ។ យំ រូបំ តេសំ តេសំ សត្តានំ អនុញ្ញាតំ អនវញ្ញាតំ អហីឡិតំ អបរិភូតំ ចិត្តីកតំ បណីតំ បណីតមតំ បណីតសម្មតំ ឥដ្ឋំ កន្តំ មនាបំ រូបា សទ្ទា គន្ធា រសា ផោដ្ឋព្វា ឥទំ វុច្ចតិ រូបំ បណីតំ ។ តំ តំ វា បន រូបំ ឧបាទាយ ឧបាទាយ រូបំ ហីនំ បណីតំ ទដ្ឋព្វំ ។

ឥត្ថិន្ទ្រិយ (ឥន្ទ្រិយគឺស្រី) ។ បេ ។ កពឡិង្ការាហារ (អាហារដែលជាពំនូត) នេះហៅថា សុខុមរូប ។

[២] បណ្ដារូបទាំងនោះ ហីនរូប តើដូចម្ដេច ។ រូបណារបស់សត្វទាំងឡាយនោះៗ ជារូបដែលគេមើលងាយ គេបៀតបៀន គេគ្របសង្កត់ គេមិនធ្វើសេចក្ដីគោរព ជារូបថោកថយ ដែលគេដឹងថាថោកថយ ដែលគេសន្មតថាថោកថយ ជារូបមិនគួរប្រាថ្នា មិនគួរត្រេកអរ មិនជាទីពេញចិត្ត បានដល់ រូប សំឡេង ក្លិន រស ផោដ្ឋព្វ នេះហៅថា ហីនរូប ។ បណ្ដារូបទាំងនោះ បណីតរូប តើដូចម្ដេច ។ រូបណា របស់សត្វទាំងឡាយនោះ ៗ ជារូបដែលគេមិនមើលងាយ គេមិនបៀតបៀន គេមិនគ្របសង្កត់ គេធ្វើសេចក្ដីគោរព ជារូបថ្លៃថ្លា ដែលគេដឹងថាថ្លៃថ្លា ដែលគេសន្មតថាថ្លៃថ្លា ជារូបគួរប្រាថ្នា គួរត្រេកអរ គួរពេញចិត្ត បានដល់ រូប សំឡេង ក្លិន រស ផោដ្ឋព្វៈ នេះហៅថា បណីតរូប ។ មួយទៀត ហីនរូប បើប្រៀបផ្ទឹមនឹងរូប[១]នោះ ៗ បណ្ឌិតគប្បីជ្រាបថា ជាបណីតរូបដែរ ។

---

១ រូបរបស់ពួកសត្វនាគគ្រុឌថោកទាបទេ តែបើប្រៀបផ្ទឹមនឹងរូបរបស់ពួកសត្វនរក ទៅជារូបឧត្តមវិញ; រូបរបស់ពួកប្រេតថោកទាបទេ តែបើប្រៀបផ្ទឹមនឹងរូបរបស់ពួកនាគ គ្រុឌ ទៅជារូបឧត្តមវិញ ។ ល ។ រូបរបស់ពួកអកនិដ្ឋទេវតា ឧត្តមជាងរូបរបស់ពួកសុទស្សីទេវតា ។ អដ្ឋកថា ។

អភិធម្មបិដកេ វិភង្គោ

(៧) តត្ថ កតមំ រូបំ ទូរេ ។ ឥត្ថិន្ទ្រិយំ ។ បេ ។ កពឡីការោ អាហារោ យំ វា បនញ្ញម្បិ អត្ថិ រូបំ អនាសន្នេ អនុបកដ្ឋេ ទូរេ អសន្តិកេ ឥទំ វុច្ចតិ រូបំ ទូរេ ។ តត្ថ កតមំ រូបំ សន្តិកេ ។ ចក្ខាយតនំ ។ បេ ។ ផោដ្ឋព្វាយតនំ យំ វា បនញ្ញម្បិ អត្ថិ រូបំ អាសន្នេ ឧបកដ្ឋេ អវិទូរេ សន្តិកេ ឥទំ វុច្ចតិ រូបំ សន្តិកេ ។ តំ តំ វា បន រូបំ ឧបាទាយ ឧបាទាយ រូបំ ទូរេ សន្តិកេ ទដ្ឋព្វំ ។

(៨) តត្ថ កតមោ វេទនាក្ខន្ធោ ។ យា កាចិ វេទនា អតីតានាគតបច្ចុប្បន្នា អជ្ឈត្តា វា ពហិទ្ធា វា ឱឡារិកា វា សុខុមា វា ហីនា វា បណីតា វា យា ទូរេ សន្តិកេ វា តទេកជ្ឈំ អភិសញ្ញូហិត្វា អភិសង្ខិបិត្វា អយំ វុច្ចតិ វេទនាក្ខន្ធោ ។

(៩) តត្ថ កតមា វេទនា អតីតា ។ យា វេទនា អតីតា និរុទ្ធា វិគតា វិបរិណតា អត្ថង្គតា អព្ភត្ថង្គតា ឧប្បជ្ជិត្វា វិគតា អតីតា អតីតំសេន សង្គហិតា សុខា វេទនា ទុក្ខា វេទនា អទុក្ខមសុខា វេទនា អយំ វុច្ចតិ វេទនា អតីតា ។ តត្ថ កតមា វេទនា អនាគតា ។ យា វេទនា អជាតា អភូតា អសញ្ជាតា អនិព្វត្តា

(៧) បណ្ដារូបទាំងនោះ ទូរេរូប តើដូចម្ដេច ។ ឥត្ថិន្ទ្រិយ ។ បេ ។ កពឡិង្ការាហារ ឬក៏រូបដទៃណា ទោះបីមានក្នុងទីមិនជិត ក្នុងទីមិនប្រាកដ ក្នុងទីឆ្ងាយ ក្នុងទីមិនបង្កើយ នេះហៅថា ទូរេរូប ។ បណ្ដារូបទាំងនោះ សន្តិកេរូប តើដូចម្ដេច ។ ចក្ខាយតនៈ ។ បេ ។ ផោដ្ឋព្វាយតនៈ ឬក៏រូបដទៃណា មានក្នុងទីជិត ក្នុងទីប្រាកដ ក្នុងទីមិនឆ្ងាយ ក្នុងទីបង្កើយ នេះហៅថា សន្តិកេរូប ។ មួយទៀត ទូរេរូប បើប្រៀបធៀបនឹងរូបនោះៗ បណ្ឌិតគប្បីជ្រាបថា ជាសន្តិកេរូបដែរ ។

(៨) បណ្ដាខន្ធទាំងនោះ វេទនាខន្ធ តើដូចម្ដេច ។ វេទនាណាមួយ ជាអតីត អនាគត បច្ចុប្បន្ន ដែលជាអជ្ឈត្តវេទនាក្ដី ពហិទ្ធាវេទនាក្ដី ឧឡារិកវេទនាក្ដី សុខុមវេទនាក្ដី ហីនវេទនាក្ដី បណីតវេទនាក្ដី ទូរេវេទនាក្ដី សន្តិកេវេទនាក្ដី នេះហៅថា វេទនាខន្ធ ព្រោះប្រមូលរួមនូវវេទនាទាំងអស់នោះ ក្នុងទីជាមួយគ្នា ។

(៩) បណ្ដាវេទនាទាំងនោះ វេទនាជាអតីត តើដូចម្ដេច ។ វេទនាណា កន្លងទៅ រលត់ទៅ ប្រាសទៅ ប្រែប្រួលទៅ អស់ទៅ បាត់បង់ទៅ កើតហើយប្រាសទៅវិញ ជាអតីត សង្គ្រោះដោយចំណែកជាអតីត បានដល់សុខវេទនា ទុក្ខវេទនា អទុក្ខមសុខវេទនា នេះហៅថា វេទនាជាអតីត ។ បណ្ដាវេទនាទាំងនោះ វេទនាជាអនាគត តើដូចម្ដេច ។ វេទនាណា មិនទាន់កើត មិនទាន់មាន មិនទាន់ផុះផាល មិនទាន់វិលមក

ខន្ធវិភង្គេ សុត្តន្តភាជនីយំ

អនភិនិព្វត្តា អបាតុភូតា អនុប្បន្នា អសមុប្បន្នា អនុដ្ឋិតា អសមុដ្ឋិតា អនាគតា អនាគតំសេន សង្គហិតា សុខា វេទនា ទុក្ខា វេទនា អទុក្ខមសុខា វេទនា អយំ វុច្ចតិ វេទនា អនាគតា ។ តត្ថ កតមា វេទនា បច្ចុប្បន្នា ។ យា វេទនា ជាតា ភូតា សញ្ជាតា និព្វត្តា អភិនិព្វត្តា បាតុភូតា ឧប្បន្នា សមុប្បន្នា ឧដ្ឋិតា សមុដ្ឋិតា បច្ចុប្បន្នា បច្ចុប្បន្នំសេន សង្គហិតា សុខា វេទនា ទុក្ខា វេទនា អទុក្ខមសុខា វេទនា អយំ វុច្ចតិ វេទនា បច្ចុប្បន្នា ។

(១០) តត្ថ កតមា វេទនា អជ្ឈត្តា ។ យា វេទនា តេសំ តេសំ សត្តានំ អជ្ឈត្តំ បច្ចត្តំ និយកា បាដិបុគ្គលិកា ឧបាទិន្នា សុខា វេទនា ទុក្ខា វេទនា អទុក្ខមសុខា វេទនា អយំ វុច្ចតិ វេទនា អជ្ឈត្តា ។ តត្ថ កតមា វេទនា ពហិទ្ធា ។ យា វេទនា តេសំ តេសំ បរសត្តានំ បរបុគ្គលានំ អជ្ឈត្តំ បច្ចត្តំ និយកា បាដិបុគ្គលិកា ឧបាទិន្នា សុខា វេទនា ទុក្ខា វេទនា អទុក្ខមសុខា វេទនា អយំ វុច្ចតិ វេទនា ពហិទ្ធា ។

មិនទាន់ត្រឡប់មក មិនទាន់ប្រាកដ មិនទាន់លេចឡើង មិនទាន់ដុះឡើង មិនទាន់តាំងឡើង មិនទាន់ស្ទុះឡើង ជាអនាគត សង្គ្រោះដោយចំណែកជាអនាគត បានដល់សុខវេទនា ទុក្ខវេទនា អទុក្ខមសុខវេទនា នេះហៅថា វេទនាជាអនាគត ។ បណ្ដាវេទនាទាំងនោះ វេទនាជាបច្ចុប្បន្ន តើដូចម្ដេច ។ វេទនាណា កំពុងកើត កំពុងមាន កំពុងដុះដាល កំពុងវិលមក កំពុងត្រឡប់មក កំពុងប្រាកដ កំពុងលេចឡើង កំពុងដុះឡើង កំពុងតាំងឡើង កំពុងស្ទុះឡើង ជាបច្ចុប្បន្ន សង្គ្រោះដោយចំណែកជាបច្ចុប្បន្ន បានដល់សុខវេទនា ទុក្ខវេទនា អទុក្ខមសុខ-វេទនា នេះហៅថា វេទនាជាបច្ចុប្បន្ន ។

[១០] បណ្ដាវេទនាទាំងនោះ អជ្ឈត្តវេទនា តើដូចម្ដេច ។ វេទនាណា ប្រព្រឹត្តទៅខាងក្នុង អាស្រ័យខ្លួន កើតចំពោះខ្លួន ជាវេទនារបស់បុគ្គលម្នាក់ ៗ ដែលឧបាទានក្ខបកាន់មាំ របស់សត្វទាំងឡាយនោះ ៗ បានដល់សុខវេទនា ទុក្ខវេទនា អទុក្ខមសុខវេទនា នេះហៅថា អជ្ឈត្តវេទនា ។ បណ្ដាវេទនាទាំងនោះ ពហិទ្ធាវេទនា តើដូចម្ដេច ។ វេទនាណា ប្រព្រឹត្តទៅខាងក្នុង អាស្រ័យខ្លួន កើតចំពោះខ្លួន ជាវេទនារបស់បុគ្គលម្នាក់ ៗ ដែលឧបាទានក្ខបកាន់មាំ របស់ពួកសត្វដទៃ របស់ពួកបុគ្គលដទៃនោះ ៗ បានដល់សុខវេទនា ទុក្ខ-វេទនា អទុក្ខមសុខវេទនា នេះហៅថា ពហិទ្ធាវេទនា ។

(១១) តត្ថ កតមា វេទនា ឱឡារិកា សុខុមា ។ អកុសលា វេទនា ឱឡារិកា កុសលាព្យាកតា វេទនា សុខុមា កុសលាកុសលា វេទនា ឱឡារិកា អព្យាកតា វេទនា សុខុមា ទុក្ខា វេទនា ឱឡារិកា សុខា ច អទុក្ខមសុខា ច វេទនា សុខុមា សុខទុក្ខា វេទនា ឱឡារិកា អទុក្ខមសុខា វេទនា សុខុមា អសមាបន្នស្ស វេទនា ឱឡារិកា សមាបន្នស្ស វេទនា សុខុមា សាសវា វេទនា ឱឡារិកា អនាសវា វេទនា សុខុមា តំ តំ វា បន វេទនំ ឧបាទាយ ឧបាទាយ វេទនា ឱឡារិកា សុខុមា ទដ្ឋព្វា ។

(១២) តត្ថ កតមា វេទនា ហីនា បណីតា ។ អកុសលា វេទនា ហីនា កុសលាព្យាកតា វេទនា បណីតា កុសលាកុសលា វេទនា ហីនា អព្យាកតា វេទនា បណីតា ទុក្ខា វេទនា ហីនា សុខា ច អទុក្ខមសុខា ច វេទនា បណីតា សុខទុក្ខា វេទនា ហីនា អទុក្ខមសុខា វេទនា បណីតា អសមាបន្នស្ស វេទនា ហីនា សមាបន្នស្ស វេទនា បណីតា

[១១] បណ្ដាវេទនាទាំងនោះ ឱឡារិកវេទនានិងសុខុមវេទនា តើដូចម្ដេច ។ វេទនាជាអកុសល ហៅថាឱឡារិកវេទនា វេទនាជាកុសលនិងអព្យាក្រឹត ហៅថាសុខុមវេទនា វេទនាជាកុសលនិងអកុសល ហៅថាឱឡារិកវេទនា វេទនាជាអព្យាក្រឹត ហៅថាសុខុមវេទនា វេទនាជាទុក្ខ ហៅថាឱឡារិកវេទនា វេទនាជាសុខផង មិនមែនទុក្ខមិនមែនសុខផង ហៅថាសុខុមវេទនា វេទនាជាសុខនិងទុក្ខ ហៅថាឱឡារិកវេទនា វេទនាជាអទុក្ខមសុខ ហៅថាសុខុមវេទនា វេទនារបស់បុគ្គលអ្នកមិនមានសមាបត្តិ ហៅថាឱឡារិកវេទនា វេទនារបស់បុគ្គលអ្នកមានសមាបត្តិ ហៅថាសុខុមវេទនា វេទនាប្រកបដោយអាសវៈ ហៅថាឱឡារិកវេទនា វេទនាមិនមានអាសវៈ ហៅថាសុខុមវេទនា មួយទៀត ឱឡារិកវេទនា បើប្រៀបផ្ទឹមនឹងវេទនានោះៗ បណ្ឌិតគប្បីជ្រាបថា ជាសុខុមវេទនាដែរ ។

[១២] បណ្ដាវេទនាទាំងនោះ ហីនវេទនានិងបណីតវេទនា តើដូចម្ដេច ។ វេទនាជាអកុសល ហៅថាហីនវេទនា វេទនាជាកុសលនិងអព្យាក្រឹត ហៅថាបណីតវេទនា វេទនាជាកុសលនិងអកុសល ហៅថាហីនវេទនា វេទនាជាអព្យាក្រឹត ហៅថាបណីតវេទនា វេទនាជាទុក្ខ ហៅថាហីនវេទនា វេទនាជាសុខផង ជាអទុក្ខមសុខផង ហៅថាបណីតវេទនា វេទនាជាសុខនិងទុក្ខ ហៅថាហីនវេទនា វេទនាជាអទុក្ខមសុខ ហៅថាបណីតវេទនា វេទនារបស់បុគ្គលអ្នកមិនមានសមាបត្តិ ហៅថាហីនវេទនា វេទនារបស់បុគ្គលអ្នកមានសមាបត្តិ ហៅថាបណីតវេទនា

ខន្ធវិភង្គេ សុត្តន្តភាជនីយំ

សាតាសាតា វេទនា ហោតិ អសាតាសាតា វេទនា បវត្តិតា ទំ ទំ ក យន វេទនំ ទុក្ខាយ ទុក្ខាយ វេទនា ហោតិ បវត្តិតា ឧទ្ធញ្ញា ។

(១៣) តត្ថ កតមា វេទនា ទ្វេ ។ អកុសលា វេទនា កុសលាព្យាកតាហិ វេទនាហិ ទ្វេ កុសលាព្យាកតា វេទនា អកុសលាយ វេទនាយ ទ្វេ កុសលា វេទនា អកុសលាព្យាកតាហិ វេទនាហិ ទ្វេ អកុសលា អកុសលាព្យាកតា វេទនា កុសលាយ វេទនាយ ទ្វេ អព្យាកតា វេទនា កុសលាកុសលាហិ វេទនាហិ ទ្វេ កុសលាកុសលា វេទនា អព្យាកតាយ វេទនាយ ទ្វេ ទុក្ខា វេទនា សុខាយ ច អទុក្ខមសុខាយ ច វេទនាហិ ទ្វេ សុខា ច អទុក្ខមសុខា ច វេទនា ទុក្ខាយ វេទនាយ ទ្វេ សុខា វេទនា ទុក្ខាយ ច អទុក្ខមសុខាយ ច វេទនាហិ ទ្វេ ទុក្ខា ច អទុក្ខមសុខា ច វេទនា សុខាយ វេទនាយ ទ្វេ អទុក្ខមសុខា វេទនា សុខទុក្ខាហិ វេទនាហិ ទ្វេ សុខទុក្ខា វេទនា អទុក្ខមសុខាយ វេទនាយ ទ្វេ អសមាបន្នស្ស វេទនា សមាបន្នស្ស វេទនាយ ទ្វេ សមាបន្នស្ស វេទនា

វេទនាប្រកបដោយអាសវៈ ហៅថាហីនវេទនា វេទនាមិនមានអាសវៈ ហៅថាបណីតវេទនា មួយទៀត ហីនវេទនា បើប្រៀបផ្ទឹមនឹងវេទនានោះ ៗ បណ្ឌិតគប្បីជ្រាបថា ជាបណីតវេទនាដែរ ។

(១៣) បណ្តាវេទនាទាំងនោះ ទូរេវេទនា តើដូចម្តេច ។ វេទនាជាអកុសល ឆ្ងាយអំពីវេទនាជាកុសលនិងអព្យាក្រឹត វេទនាជាកុសលនិងអព្យាក្រឹត ឆ្ងាយអំពីវេទនាជាអកុសល វេទនាជាកុសល ឆ្ងាយអំពីវេទនាជាអកុសលនិងអព្យាក្រឹត វេទនាជាអកុសលនិងអព្យាក្រឹត ឆ្ងាយអំពីវេទនាជាកុសល វេទនាជាអព្យាក្រឹត ឆ្ងាយអំពីវេទនាជាកុសលនិងអកុសល វេទនាជាកុសលនិងអកុសល ឆ្ងាយអំពីវេទនាជាអព្យាក្រឹត វេទនាជាទុក្ខ ឆ្ងាយអំពីវេទនាជាសុខនិងអទុក្ខមសុខ វេទនាជាសុខនិងអទុក្ខមសុខ ឆ្ងាយអំពីវេទនាជាទុក្ខ វេទនាជាសុខ ឆ្ងាយអំពីវេទនាជាទុក្ខនិងអទុក្ខមសុខ វេទនាជាទុក្ខនិងអទុក្ខមសុខ ឆ្ងាយអំពីវេទនាជាសុខ វេទនាជាអទុក្ខមសុខ ឆ្ងាយអំពីវេទនាជាសុខនិងទុក្ខ វេទនាជាសុខនិងទុក្ខ ឆ្ងាយអំពីវេទនាជាអទុក្ខមសុខ វេទនារបស់បុគ្គលអ្នកមិនមានសមាបត្តិ ឆ្ងាយអំពីវេទនារបស់បុគ្គលអ្នកមានសមាបត្តិ វេទនារបស់បុគ្គលអ្នកមានសមាបត្តិ

អសមាបន្នស្ស វេទនាយ ទូរេ សាសវា វេទនា អនា-
សវាយ វេទនាយ ទូរេ អនាសវា វេទនា សាសវាយ
វេទនាយ ទូរេ អយំ វុច្ចតិ វេទនា ទូរេ ។ តត្ថ កតមា
វេទនា សន្តិកេ ។ អកុសលា វេទនា អកុសលាយ
វេទនាយ សន្តិកេ កុសលា វេទនា កុសលាយ
វេទនាយ សន្តិកេ អព្យាកតា វេទនា អព្យាកតាយ
វេទនាយ សន្តិកេ ទុក្ខា វេទនា ទុក្ខាយ វេទនាយ
សន្តិកេ សុខា វេទនា សុខាយ វេទនាយ សន្តិកេ
អទុក្ខមសុខា វេទនា អទុក្ខមសុខាយ វេទនាយ ស-
ន្តិកេ អសមាបន្នស្ស វេទនា អសមាបន្នស្ស វេទនាយ
សន្តិកេ សមាបន្នស្ស វេទនា សមាបន្នស្ស វេទនាយ
សន្តិកេ សាសវា វេទនា សាសវាយ វេទនាយ
សន្តិកេ អនាសវា វេទនា អនាសវាយ វេទនាយ
សន្តិកេ អយំ វុច្ចតិ វេទនា សន្តិកេ ។ តំ តំ វា
បន វេទនំ ឧបាទាយ ឧបាទាយ វេទនា ទូរេ
សន្តិកេ ទដ្ឋព្វា ។

(១៤) តត្ថ កតមោ សញ្ញាក្ខន្ធោ ។ យា កាចិ
សញ្ញា អតីតានាគតបច្ចុប្បន្នា អជ្ឈត្តា វា ពហិទ្ធា វា
ឱឡារិកា វា សុខុមា វា ហីនា វា បណីតា វា

ឆ្ងាយអំពីវេទនា របស់បុគ្គលអ្នកមិនមានសមាបត្តិ វេទនាប្រកបដោយអាសវៈ ឆ្ងាយអំពីវេទនាមិនមានអាសវៈ វេទនាមិនមានអាសវៈ ឆ្ងាយអំពីវេទនាប្រកបដោយអាសវៈ នេះហៅថា ទូរេវេទនា ។ បណ្ដាវេទនាទាំងនោះ សន្តិកេវេទនា តើដូចម្ដេច ។ វេទនាជាអកុសល តាំងនៅក្នុងទីជិតនៃវេទនាជាអកុសល វេទនាជាកុសល តាំងនៅក្នុងទីជិត នៃវេទនាជាកុសល វេទនាជាអព្យាក្រឹត តាំងនៅក្នុងទីជិត នៃវេទនាជាអព្យាក្រឹត វេទនាជាទុក្ខ តាំងនៅក្នុងទីជិតនៃវេទនាជាទុក្ខ វេទនាជាសុខ តាំងនៅក្នុងទីជិតនៃវេទនាជាសុខ វេទនាជាអទុក្ខមសុខ តាំងនៅក្នុងទីជិតនៃវេទនាជាអទុក្ខមសុខ វេទនារបស់បុគ្គលមិនមានសមាបត្តិ តាំងនៅក្នុងទីជិតនៃវេទនារបស់បុគ្គលមិនមានសមាបត្តិ វេទនារបស់បុគ្គលមានសមាបត្តិ តាំងនៅក្នុងទីជិតនៃវេទនារបស់បុគ្គលមានសមាបត្តិ វេទនាប្រកបដោយអាសវៈ តាំងនៅក្នុងទីជិតនៃវេទនាប្រកបដោយអាសវៈ វេទនាមិនមានអាសវៈ តាំងនៅក្នុងទីជិតនៃវេទនាមិនមានអាសវៈ នេះហៅថា សន្តិកេវេទនា ។ មួយទៀត ទូរេវេទនា បើប្រៀបផ្ទឹមនឹងវេទនានោះៗ បណ្ឌិតគប្បីឃើញថា ដូចសន្តិកេវេទនាដែរ ។

(១៤) បណ្ដាខន្ធទាំងនោះ សញ្ញាខន្ធ តើដូចម្ដេច ។ សញ្ញាណាមួយ ជាអតីត អនាគត បច្ចុប្បន្ន ដែលជាអជ្ឈត្តសញ្ញាក្ដី ពហិទ្ធាសញ្ញាក្ដី ឱឡារិកសញ្ញាក្ដី សុខុមសញ្ញាក្ដី ហីនសញ្ញាក្ដី បណីតសញ្ញាក្ដី

ខន្ធវិភង្គោ សុត្តន្តភាជនីយំ

យា ទូរេ សន្តិកេ វា តទេកជ្ឈំ អភិសញ្ញូហិត្វា អភិសង្ខិបិត្វា អយំ វុច្ចតិ សញ្ញាក្ខន្ធោ ។

(១៨) តត្ថ កតមា សញ្ញា អតីតា ។ យា សញ្ញា អតីតា និរុទ្ធា វិគតា វិបរិណតា អត្ថង្គតា អព្ភត្ថង្គតា ឧប្បជ្ជិត្វា វិគតា អតីតា អតីតំសេន សង្គហិតា ចក្ខុសម្ផស្សជា សញ្ញា សោតសម្ផស្សជា សញ្ញា ឃានសម្ផស្សជា សញ្ញា ជិវ្ហាសម្ផស្សជា សញ្ញា កាយសម្ផស្សជា សញ្ញា មនោសម្ផស្សជា សញ្ញា អយំ វុច្ចតិ សញ្ញា អតីតា ។ តត្ថ កតមា សញ្ញា អនាគតា ។ យា សញ្ញា អជាតា អភូតា អសញ្ជាតា អនិព្វត្តា អនភិនិព្វត្តា អបាតុភូតា អនុប្បន្នា អសមុប្បន្នា អនុដ្ឋិតា អសមុដ្ឋិតា អនាគតា អនាគតំសេន សង្គហិតា ចក្ខុសម្ផស្សជា សញ្ញា ។ បេ ។ មនោសម្ផស្សជា សញ្ញា អយំ វុច្ចតិ សញ្ញា អនាគតា ។ តត្ថ កតមា សញ្ញា បច្ចុប្បន្នា ។ យា សញ្ញា ជាតា ភូតា សញ្ជាតា និព្វត្តា អភិនិព្វត្តា បាតុភូតា ឧប្បន្នា សមុប្បន្នា ឧដ្ឋិតា សមុដ្ឋិតា បច្ចុប្បន្នា បច្ចុប្បន្នំសេន សង្គហិតា ចក្ខុសម្ផស្សជា សញ្ញា ។ បេ ។ មនោសម្ផស្សជា សញ្ញា អយំ វុច្ចតិ សញ្ញា បច្ចុប្បន្នា ។

ទូរេសញ្ញាក្តី សន្តិកេសញ្ញាក្តី នេះហៅថា សញ្ញាខន្ធ ព្រោះប្រមូលប្រួបរួមនូវសញ្ញានោះ ក្នុងទីជាមួយគ្នា ។

(១៩) បណ្តាសញ្ញាទាំងនោះ សញ្ញាជាអតីត តើដូចម្តេច ។ សញ្ញាណា កន្លងទៅ រលត់ទៅ ប្រាសទៅ ប្រែប្រួលទៅ អស់ទៅ បាត់បង់ទៅ កើតហើយប្រាសទៅវិញ ជាអតីត សង្គ្រោះដោយចំណែកជាអតីត បានដល់សញ្ញាកើតអំពីចក្ខុសម្ផស្ស សញ្ញាកើតអំពីសោតសម្ផស្ស សញ្ញាកើតអំពីឃានសម្ផស្ស សញ្ញាកើតអំពីជិវ្ហាសម្ផស្ស សញ្ញាកើតអំពីកាយសម្ផស្ស សញ្ញាកើតអំពីមនោសម្ផស្ស នេះហៅថា សញ្ញាជាអតីត ។ បណ្តាសញ្ញាទាំងនោះ សញ្ញាជាអនាគត តើដូចម្តេច ។ សញ្ញាណា មិនទាន់កើត មិនទាន់មាន មិនទាន់ដុះដាល មិនទាន់វិលមក មិនទាន់ត្រឡប់មក មិនទាន់ប្រាកដ មិនទាន់លេចឡើង មិនទាន់ដុះឡើង មិនទាន់តាំងឡើង មិនទាន់ស្ទុះឡើង ជាអនាគត សង្គ្រោះដោយចំណែកជាអនាគត បានដល់សញ្ញាកើតអំពីចក្ខុសម្ផស្ស ។ បេ ។ សញ្ញាកើតអំពីមនោសម្ផស្ស នេះហៅថា សញ្ញាជាអនាគត ។ បណ្តាសញ្ញាទាំងនោះ សញ្ញាជាបច្ចុប្បន្ន តើដូចម្តេច ។ សញ្ញាណា កំពុងកើត កំពុងមាន កំពុងដុះដាល កំពុងវិលមក កំពុងត្រឡប់មក កំពុងប្រាកដ កំពុងលេចឡើង កំពុងដុះឡើង កំពុងតាំងឡើង កំពុងស្ទុះឡើង ជាបច្ចុប្បន្ន សង្គ្រោះដោយចំណែកជាបច្ចុប្បន្ន បានដល់សញ្ញាកើអំពីចក្ខុសម្ផស្ស ។ បេ ។ សញ្ញាកើតអំពីមនោសម្ផស្ស នេះហៅថា សញ្ញាជាបច្ចុប្បន្ន ។

(១៦) តត្ថ កតមា សញ្ញា អជ្ឈត្តា ។ យា សញ្ញា តេសំ តេសំ សត្តានំ អជ្ឈត្តំ បច្ចត្តំ និយកា បាដិបុគ្គលិកា ឧបាទិន្នា ចក្ខុសម្ផស្សជា សញ្ញា ។ បេ ។ មនោសម្ផស្សជា សញ្ញា អយំ វុច្ចតិ សញ្ញា អជ្ឈត្តា ។ តត្ថ កតមា សញ្ញា ពហិទ្ធា ។ យា សញ្ញា តេសំ តេសំ បរសត្តានំ បរបុគ្គលានំ អជ្ឈត្តំ បច្ចត្តំ និយកា បាដិបុគ្គលិកា ឧបាទិន្នា ចក្ខុសម្ផស្សជា សញ្ញា ។ បេ ។ មនោសម្ផស្សជា សញ្ញា អយំ វុច្ចតិ សញ្ញា ពហិទ្ធា ។

(១៧) តត្ថ កតមា សញ្ញា ឱឡារិកា សុខុមា ។ បដិឃសម្ផស្សជា សញ្ញា ឱឡារិកា អធិវចនសម្ផស្សជា សញ្ញា សុខុមា អកុសលា សញ្ញា ឱឡារិកា កុសលាព្យាកតា សញ្ញា សុខុមា កុសលាកុសលា សញ្ញា ឱឡារិកា អព្យាកតា សញ្ញា សុខុមា ទុក្ខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តា សញ្ញា ឱឡារិកា សុខាយ ច អទុក្ខមសុខាយ ច វេទនាយ សម្បយុត្តា សញ្ញា សុខុមា សុខទុក្ខាហិ វេទនាហិ សម្បយុត្តា សញ្ញា ឱឡារិកា អទុក្ខមសុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តា សញ្ញា សុខុមា អសមាបន្នស្ស សញ្ញា ឱឡារិកា

[១៦] បណ្ដាសញ្ញាទាំងនោះ អជ្ឈត្តសញ្ញា តើដូចម្ដេច ។ សញ្ញាណា ជាខាងក្នុង អាស្រ័យខ្លួន កើតចំពោះខ្លួន ជាសញ្ញារបស់បុគ្គលម្នាក់ ៗ ដែលកួបកាន់មាំ របស់សត្វទាំងឡាយនោះ ៗ បានដល់សញ្ញាដែលកើតអំពីចក្ខុសម្ផស្ស ។ បេ ។ សញ្ញាដែលកើតអំពីមនោសម្ផស្ស នេះហៅថា អជ្ឈត្តសញ្ញា ។ បណ្ដាសញ្ញាទាំងនោះ ពហិទ្ធាសញ្ញា តើដូចម្ដេច ។ សញ្ញាណា ជាខាងក្នុង អាស្រ័យខ្លួន កើតចំពោះខ្លួន ជាសញ្ញារបស់បុគ្គលម្នាក់ ៗ ដែលកួបកាន់មាំ របស់សត្វដទៃ របស់បុគ្គលដទៃនោះ ៗ បានដល់សញ្ញា ដែលកើតអំពីចក្ខុសម្ផស្ស ។បេ។ សញ្ញាដែលកើតអំពីមនោសម្ផស្ស នេះហៅថា ពហិទ្ធាសញ្ញា ។

(១៧) បណ្ដាសញ្ញាទាំងនោះ ឱឡារិកសញ្ញា និងសុខុមសញ្ញា តើដូចម្ដេច ។ សញ្ញាដែលកើតអំពីបដិឃសម្ផស្ស ហៅថាឱឡារិកសញ្ញា សញ្ញាដែលកើតអំពីអធិវចនសម្ផស្ស ហៅថាសុខុមសញ្ញា សញ្ញាជាអកុសល ហៅថាឱឡារិកសញ្ញា សញ្ញាជាកុសលនិងអព្យាក្រឹត ហៅថាសុខុមសញ្ញា សញ្ញាជាកុសលនិងអកុសល ហៅថាឱឡារិកសញ្ញា សញ្ញាជាអព្យាក្រឹត ហៅថាសុខុមសញ្ញា សញ្ញាដែលសម្បយុត្តដោយវេទនាជាទុក្ខ ហៅថាឱឡារិកសញ្ញា សញ្ញាសម្បយុត្តដោយវេទនាជាសុខនិងអទុក្ខមសុខ ហៅថាសុខុមសញ្ញា សញ្ញាសម្បយុត្តដោយវេទនាជាសុខនិងទុក្ខ ហៅថាឱឡារិកសញ្ញា សញ្ញាសម្បយុត្តដោយវេទនាជាអទុក្ខមសុខ ហៅថាសុខុមសញ្ញា សញ្ញារបស់បុគ្គលមិនមានសមាបត្តិ ហៅថាឱឡារិកសញ្ញា

សមាបន្នស្ស សញ្ញា សុខុមា សាសវា សញ្ញា ឱឡារិកា អនាសវា សញ្ញា សុខុមា តំ តំ វា បន សញ្ញំ ឧបាទាយ ឧបាទាយ សញ្ញា ឱឡារិកា សុខុមា ទដ្ឋព្វា ។

(១៨) តត្ថ កតមា សញ្ញា ហីនា បណីតា ។ អកុសលា សញ្ញា ហីនា កុសលាព្យាកតា សញ្ញា បណីតា កុសលាកុសលា សញ្ញា ហីនា អព្យាកតា សញ្ញា បណីតា ទុក្ខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តា សញ្ញា ហីនា សុខាយ ច អទុក្ខមសុខាយ ច វេទនាយ សម្បយុត្តា សញ្ញា បណីតា សុខទុក្ខាហិ វេទនាហិ សម្បយុត្តា សញ្ញា ហីនា អទុក្ខមសុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តា សញ្ញា បណីតា អសមាបន្នស្ស សញ្ញា ហីនា សមាបន្នស្ស សញ្ញា បណីតា សាសវា សញ្ញា ហីនា អនាសវា សញ្ញា បណីតា តំ តំ វា បន សញ្ញំ ឧបាទាយ ឧបាទាយ សញ្ញា ហីនា បណីតា ទដ្ឋព្វា ។

(១៩) តត្ថ កតមា សញ្ញា ទូរេ ។ អកុសលា សញ្ញា កុសលាព្យាកតាហិ សញ្ញាហិ ទូរេ កុសលាព្យាកតា សញ្ញា អកុសលាយ សញ្ញាយ ទូរេ កុសលា សញ្ញា

សញ្ញារបស់បុគ្គលមានសមាបត្តិ ហៅថាសុខុមសញ្ញា សញ្ញាប្រកបដោយអាសវៈ ហៅថាឱឡារិកសញ្ញា សញ្ញាមិនមានអាសវៈ ហៅថាសុខុមសញ្ញា មួយទៀត ឱឡារិកសញ្ញា បើប្រៀបផ្ទឹមនឹងសញ្ញានោះ ៗ បណ្ឌិតគប្បីឃើញថា ដូចសុខុមសញ្ញាដែរ ។

(១៨) បណ្ដាសញ្ញាទាំងនោះ ហីនសញ្ញា និងបណីតសញ្ញា តើដូចម្ដេច ។ សញ្ញាជាអកុសល ហៅថាហីនសញ្ញា សញ្ញាជាកុសល និងអព្យាក្រឹត ហៅថាបណីតសញ្ញា សញ្ញាជាកុសលនិងអកុសល ហៅថាហីនសញ្ញា សញ្ញាជាអព្យាក្រឹត ហៅថាបណីតសញ្ញា សញ្ញាដែលសម្បយុត្តដោយវេទនាជាទុក្ខ ហៅថាហីនសញ្ញា សញ្ញាសម្បយុត្តដោយវេទនាជាសុខផងជាអទុក្ខមសុខផង ហៅថាបណីតសញ្ញា សញ្ញាសម្បយុត្តដោយវេទនាជាសុខនិងទុក្ខ ហៅថាហីនសញ្ញា សញ្ញាសម្បយុត្តដោយវេទនាជាអទុក្ខមសុខ ហៅថាបណីតសញ្ញា សញ្ញារបស់បុគ្គលមិនមានសមាបត្តិ ហៅថាហីនសញ្ញា សញ្ញារបស់បុគ្គលមានសមាបត្តិ ហៅថាបណីតសញ្ញា សញ្ញាប្រកបដោយអាសវៈ ហៅថាហីនសញ្ញា សញ្ញាមិនប្រកបដោយអាសវៈ ហៅថាបណីតសញ្ញា មួយទៀត ហីនសញ្ញា បើប្រៀបផ្ទឹមនឹងសញ្ញានោះៗ បណ្ឌិតគប្បីឃើញថា ដូចបណីតសញ្ញាដែរ ។

(១៩) បណ្ដាសញ្ញាទាំងនោះ ទូរេសញ្ញា តើដូចម្ដេច ។ សញ្ញាជាអកុសល ឆ្ងាយអំពីសញ្ញាជាកុសលនិងអព្យាក្រឹត សញ្ញាជាកុសលនិងអព្យាក្រឹត ឆ្ងាយអំពីសញ្ញាជាអកុសល សញ្ញាជាកុសល

អកុសលាព្យាកតាហិ សញ្ញាហិ ទ្វេ អកុសលាព្យាកតា សញ្ញា កុសលាយ សញ្ញាយ ទ្វេ អព្យាកតា សញ្ញា កុសលាកុសលាហិ សញ្ញាហិ ទ្វេ កុសលាកុសលា សញ្ញា អព្យាកតាយ សញ្ញាយ ទ្វេ ទុក្ខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តា សញ្ញា សុខាយ ច អទុក្ខមសុខាយ ច វេទនាហិ សម្បយុត្តាហិ សញ្ញាហិ ទ្វេ សុខាយ ច អទុក្ខមសុខាយ ច វេទនាហិ សម្បយុត្តា សញ្ញា ទុក្ខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តាយ សញ្ញាយ ទ្វេ សុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តា សញ្ញា ទុក្ខាយ ច អទុក្ខមសុខាយ ច វេទនាហិ សម្បយុត្តាហិ សញ្ញាហិ ទ្វេ ទុក្ខាយ ច អទុក្ខមសុខាយ ច វេទនាហិ សម្បយុត្តា សញ្ញា សុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តាយ សញ្ញាយ ទ្វេ អទុក្ខមសុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តា សញ្ញា សុខទុក្ខាហិ វេទនាហិ សម្បយុត្តាហិ សញ្ញាហិ ទ្វេ សុខទុក្ខាហិ វេទនាហិ សម្បយុត្តា សញ្ញា អទុក្ខមសុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តាយ សញ្ញាយ ទ្វេ អសមាបន្នស្ស សញ្ញា សមាបន្នស្ស សញ្ញាយ ទ្វេ សមាបន្នស្ស សញ្ញា អសមាបន្នស្ស សញ្ញាយ ទ្វេ សាសវា សញ្ញា

ឆ្ងាយអំពីសញ្ញាជាអកុសលនិងអព្យាក្រឹត សញ្ញាជាអកុសលនិងអព្យាក្រឹត ឆ្ងាយអំពីសញ្ញាជាកុសល សញ្ញាជាអព្យាក្រឹត ឆ្ងាយអំពីសញ្ញាជាកុសលនិងអកុសល សញ្ញាជាកុសលនិងអកុសល ឆ្ងាយអំពីសញ្ញាជាអព្យាក្រឹត សញ្ញាដែលសម្បយុត្តដោយវេទនាជាទុក្ខ ឆ្ងាយអំពីសញ្ញាដែលសម្បយុត្តដោយវេទនាជាសុខផង ជាអទុក្ខមសុខផង សញ្ញាដែលសម្បយុត្តដោយវេទនាជាសុខផង ជាអទុក្ខមសុខផង ឆ្ងាយអំពីសញ្ញាដែលសម្បយុត្តដោយវេទនាជាទុក្ខ សញ្ញាសម្បយុត្តដោយវេទនាជាសុខ ឆ្ងាយអំពីសញ្ញាដែលសម្បយុត្តដោយវេទនាជាទុក្ខផង ជាអទុក្ខមសុខផង សញ្ញាដែលសម្បយុត្តដោយវេទនាជាទុក្ខផង ជាអទុក្ខមសុខផង ឆ្ងាយអំពីសញ្ញាដែលសម្បយុត្តដោយវេទនាជាសុខ សញ្ញាដែលសម្បយុត្តដោយវេទនាជាអទុក្ខមសុខ ឆ្ងាយអំពីសញ្ញាដែលសម្បយុត្តដោយវេទនាជាសុខនិងទុក្ខ សញ្ញាដែលសម្បយុត្តដោយវេទនាជាសុខនិងទុក្ខ ឆ្ងាយអំពីសញ្ញាដែលសម្បយុត្តដោយវេទនាជាអទុក្ខមសុខ សញ្ញារបស់បុគ្គលមិនមានសមាបត្តិ ឆ្ងាយអំពីសញ្ញារបស់បុគ្គលមានសមាបត្តិ សញ្ញារបស់បុគ្គលមានសមាបត្តិ ឆ្ងាយអំពីសញ្ញារបស់បុគ្គលមិនមានសមាបត្តិ សញ្ញាប្រកបដោយអាសវៈ

អនាសវាយ សញ្ញាយ ទូរេ អនាសវា សញ្ញា សាសវាយ សញ្ញាយ ទូរេ អយំ វុច្ចតិ សញ្ញា ទូរេ ។ តត្ថ កតមា សញ្ញា សន្តិកេ ។ អកុសលា សញ្ញា អកុសលាយ សញ្ញាយ សន្តិកេ កុសលា សញ្ញា កុសលាយ សញ្ញាយ សន្តិកេ អព្យាកតា សញ្ញា អព្យាកតាយ សញ្ញាយ សន្តិកេ ទុក្ខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តា សញ្ញា ទុក្ខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តាយ សញ្ញាយ សន្តិកេ សុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តា សញ្ញា សុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តាយ សញ្ញាយ សន្តិកេ អទុក្ខមសុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តា សញ្ញា អទុក្ខមសុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តាយ សញ្ញាយ សន្តិកេ អសមាបន្នស្ស សញ្ញា អសមា-បន្នស្ស សញ្ញាយ សន្តិកេ សមាបន្នស្ស សញ្ញា សមាបន្នស្ស សញ្ញាយ សន្តិកេ សាសវា សញ្ញា សាសវាយ សញ្ញាយ សន្តិកេ អនាសវា សញ្ញា អនាសវាយ សញ្ញាយ សន្តិកេ អយំ វុច្ចតិ សញ្ញា សន្តិកេ ។ តំ តំ វា បន សញ្ញំ ឧបាទាយ ឧបា-ទាយ សញ្ញា ទូរេ សន្តិកេ ទដ្ឋព្វា ។

ខន្ធវិភង្គ សុត្តន្តភាជនីយ

ឆ្ងាយអំពីសញ្ញាមិនមានអាសវៈ សញ្ញាមិនមានអាសវៈ ឆ្ងាយអំពីសញ្ញាប្រកបដោយអាសវៈ នេះហៅថា ទូរេសញ្ញា ។ បណ្ដាសញ្ញាទាំងនោះ សន្តិកេសញ្ញា តើដូចម្ដេច ។ សញ្ញាជាអកុសល តាំងនៅក្នុងទីជិតនៃសញ្ញាជាអកុសល សញ្ញាជាកុសល តាំងនៅក្នុងទីជិតនៃសញ្ញាជាកុសល សញ្ញាជាអព្យាក្រឹត តាំងនៅក្នុងទីជិត នៃសញ្ញាជាអព្យាក្រឹត សញ្ញាសម្បយុត្តដោយវេទនាជាទុក្ខ តាំងនៅក្នុងទីជិតនៃសញ្ញាសម្បយុត្តដោយវេទនាជាទុក្ខ សញ្ញាសម្បយុត្តដោយវេទនាជាសុខ តាំងនៅក្នុងទីជិតនៃសញ្ញាសម្បយុត្តដោយវេទនាជាសុខ សញ្ញាសម្បយុត្តដោយវេទនាជាអទុក្ខមសុខ តាំងនៅក្នុងទីជិត នៃសញ្ញាសម្បយុត្តដោយវេទនាជាអទុក្ខមសុខ សញ្ញារបស់បុគ្គលមិនមានសមាបត្តិ តាំងនៅក្នុងទីជិតនៃសញ្ញារបស់បុគ្គលមិនមានសមាបត្តិ សញ្ញារបស់បុគ្គលមានសមាបត្តិ តាំងនៅក្នុងទីជិតនៃសញ្ញារបស់បុគ្គលមានសមាបត្តិ សញ្ញាប្រកបដោយអាសវៈ តាំងនៅក្នុងទីជិតនៃសញ្ញាប្រកបដោយអាសវៈ សញ្ញាមិនមានអាសវៈ តាំងនៅក្នុងទីជិតនៃសញ្ញាមិនមានអាសវៈ នេះហៅថា សន្តិកេសញ្ញា ។ មួយទៀត ទូរេសញ្ញា បើប្រៀបផ្ទឹមនឹងសញ្ញានោះៗ បណ្ឌិតគប្បីឃើញថា ដូចសន្តិកេសញ្ញាដែរ ។

[២០] តត្ថ កតមោ សង្ខារក្ខន្ធោ ។ យេកេចិ សង្ខារា អតីតានាគតបច្ចុប្បន្នា អជ្ឈត្តា វា ពហិទ្ធា វា ឱឡារិកា វា សុខុមា វា ហីនា វា បណីតា វា យេ ទូរេ សន្តិកេ វា តទេកជ្ឈំ អភិសញ្ញូហិត្វា អភិសង្ខិបិត្វា អយំ វុច្ចតិ សង្ខារក្ខន្ធោ ។

[២១] តត្ថ កតមេ សង្ខារា អតីតា ។ យេ សង្ខារា អតីតា និរុទ្ធា វិគតា វិបរិណតា អត្ថង្គតា អព្ភត្ថង្គតា ឧប្បជ្ជិត្វា វិគតា អតីតា អតីតំសេន សង្គហិតា ចក្ខុសម្ផស្សជា ចេតនា សោតសម្ផស្សជា ចេតនា ឃានសម្ផស្សជា ចេតនា ជិវ្ហាសម្ផស្សជា ចេតនា កាយសម្ផស្សជា ចេតនា មនោសម្ផស្សជា ចេតនា ឥមេ វុច្ចន្តិ សង្ខារា អតីតា ។ តត្ថ កតមេ សង្ខារា អនាគតា ។ យេ សង្ខារា អជាតា អភូតា អសញ្ជាតា អនិព្វត្តា អនភិនិព្វត្តា អបាតុភូតា អនុប្បន្នា អសមុប្បន្នា អនុដ្ឋិតា អសមុដ្ឋិតា អនាគតា អនាគតំសេន សង្គហិតា ចក្ខុសម្ផស្សជា ចេតនា ។ បេ ។ មនោសម្ផស្សជា ចេតនា ឥមេ វុច្ចន្តិ សង្ខារា អនាគតា ។ តត្ថ កតមេ សង្ខារា បច្ចុប្បន្នា ។ យេ សង្ខារា ជាតា ភូតា សញ្ជាតា និព្វត្តា

[២០] បណ្ដាខន្ធទាំងនោះ សង្ខារក្ខន្ធ តើដូចម្ដេច ។ សង្ខារទាំងឡាយណាមួយ ជាអតីត អនាគត បច្ចុប្បន្ន ដែលជាអជ្ឈត្តសង្ខារក្ដី ពហិទ្ធាសង្ខារក្ដី ឱឡារិកសង្ខារក្ដី សុខុមសង្ខារក្ដី ហីនសង្ខារក្ដី បណីតសង្ខារក្ដី ទូរេសង្ខារក្ដី សន្តិកេសង្ខារក្ដី នេះហៅថា សង្ខារក្ខន្ធ ព្រោះប្រមូលរួបរួមនូវសង្ខារក្ខន្ធនោះ ក្នុងទីជាមួយគ្នា ។

[២១] បណ្ដាសង្ខារទាំងនោះ សង្ខារជាអតីត តើដូចម្ដេច ។ សង្ខារទាំងឡាយណា កន្លងទៅ រលត់ទៅ ប្រាសទៅ ប្រែប្រួលទៅ អស់ទៅ បាត់បង់ទៅ កើតហើយប្រាសទៅវិញ ជាអតីត សង្គ្រោះដោយចំណែកជាអតីត បានដល់ចេតនាកើតអំពីចក្ខុសម្ផស្ស ចេតនាកើតអំពីសោតសម្ផស្ស ចេតនាកើតអំពីឃានសម្ផស្ស ចេតនាកើតអំពីជិវ្ហាសម្ផស្ស ចេតនាកើតអំពីកាយសម្ផស្ស ចេតនាកើតអំពីមនោសម្ផស្ស នេះហៅថា សង្ខារជាអតីត ។ បណ្ដាសង្ខារទាំងនោះ សង្ខារជាអនាគត តើដូចម្ដេច ។ សង្ខារទាំងឡាយណា មិនទាន់កើត មិនទាន់មាន មិនទាន់ដុះដាល មិនទាន់វិលមក មិនទាន់ត្រឡប់មក មិនទាន់ប្រាកដ មិនទាន់លេចឡើង មិនទាន់ដុះឡើង មិនទាន់តាំងឡើង និនទាន់ស្ទុះឡើង ជាអនាគត សង្គ្រោះដោយចំណែកជាអនាគត បានដល់ចេតនាកើតអំពីចក្ខុសម្ផស្ស ។ បេ ។ ចេតនាកើតអំពីមនោសម្ផស្ស នេះហៅថា សង្ខារជាអនាគត ។ បណ្ដាសង្ខារទាំងនោះ សង្ខារជាបច្ចុប្បន្ន តើដូចម្ដេច ។ សង្ខារទាំងឡាយណា កំពុងកើត កំពុងមាន កំពុងដុះដាល កំពុងវិលមក

អភិនិព្វត្តា បាតុភូតា ឧប្បន្នា សមុប្បន្នា ឧដ្ឋិតា
សមុដ្ឋិតា បច្ចុប្បន្នា បច្ចុប្បន្នំសេន សង្គហិតា ចក្ខុ-
សម្ផស្សជា ចេតនា ។បេ។ មនោសម្ផស្សជា ចេតនា
ឥមេ វុច្ចន្តិ សង្ខារា បច្ចុប្បន្នា ។

[២២] តត្ថ កតមេ សង្ខារា អជ្ឈត្តា ។ យេ
សង្ខារា តេសំ តេសំ សត្តានំ អជ្ឈត្តំ បច្ចត្តំ និយកា
បាដិបុគ្គលិកា ឧបាទិន្នា ចក្ខុសម្ផស្សជា ចេតនា
។បេ។ មនោសម្ផស្សជា ចេតនា ឥមេ វុច្ចន្តិ សង្ខារា
អជ្ឈត្តា ។ តត្ថ កតមេ សង្ខារា ពហិទ្ធា ។ យេ
សង្ខារា តេសំ តេសំ បរសត្តានំ បរបុគ្គលានំ អជ្ឈត្តំ
បច្ចត្តំ និយកា បាដិបុគ្គលិកា ឧបាទិន្នា ចក្ខុសម្ផ-
ស្សជា ចេតនា ។បេ។ មនោសម្ផស្សជា ចេតនា
ឥមេ វុច្ចន្តិ សង្ខារា ពហិទ្ធា ។

[២៣] តត្ថ កតមេ សង្ខារា ឱឡារិកា សុខុមា ។
អកុសលា សង្ខារា ឱឡារិកា កុសលាព្យាកតា
សង្ខារា សុខុមា កុសលាកុសលា សង្ខារា ឱឡារិ-
កា អព្យាកតា សង្ខារា សុខុមា ទុក្ខាយ វេទនាយ
សម្បយុត្តា សង្ខារា ឱឡារិកា សុខាយ ច អទុក្ខម-
សុខាយ ច វេទនាយ សម្បយុត្តា សង្ខារា សុខុមា

កំពុងត្រឡប់មក កំពុងប្រាកដ កំពុងលេចឡើង កំពុងផុះឡើង កំពុងតាំងឡើង កំពុងស្ទុះឡើង ជាបច្ចុប្បន្ន សង្គ្រោះដោយចំណែកជាបច្ចុប្បន្ន បានដល់ចេតនាកើតអំពីចក្ខុសម្ផស្ស ។ បេ ។ ចេតនាកើតអំពីមនោសម្ផស្ស នេះហៅថា សង្ខារជាបច្ចុប្បន្ន ។

(២២) បណ្តាសង្ខារទាំងនោះ អជ្ឈត្តសង្ខារ តើដូចម្តេច ។ សង្ខារទាំងឡាយណា ជាខាងក្នុង អាស្រ័យខ្លួន កើតចំពោះខ្លួន ជាសង្ខាររបស់បុគ្គលម្នាក់ ៗ ដែលកួបកាន់មាំ នៃសត្វទាំងឡាយនោះ ៗ បានដល់ចេតនាកើតអំពីចក្ខុសម្ផស្ស ។បេ។ ចេតនាកើតអំពីមនោសម្ផស្ស នេះហៅថា អជ្ឈត្តសង្ខារ ។ បណ្តាសង្ខារទាំងនោះ ពហិទ្ធាសង្ខារ តើដូចម្តេច ។ សង្ខារទាំងឡាយណា ជាខាងក្នុង អាស្រ័យខ្លួន កើតចំពោះខ្លួន ជាសង្ខាររបស់បុគ្គលម្នាក់ៗ ដែលកួបកាន់មាំ នៃសត្វដទៃ នៃបុគ្គលដទៃនោះ ៗ បានដល់ចេតនាកើតអំពីចក្ខុសម្ផស្ស ។ បេ ។ ចេតនាកើតអំពីមនោសម្ផស្ស នេះហៅថា ពហិទ្ធាសង្ខារ ។

(២៣) បណ្តាសង្ខារទាំងនោះ ឱឡារិកសង្ខារនិងសុខុមសង្ខារ តើដូចម្តេច ។ សង្ខារជាអកុសល ហៅថាឱឡារិកសង្ខារ សង្ខារជាកុសលនិងអព្យាក្រឹត ហៅថាសុខុមសង្ខារ សង្ខារជាកុសលនិងអកុសល ហៅថាឱឡារិកសង្ខារ សង្ខារជាអព្យាក្រឹត ហៅថាសុខុមសង្ខារ សង្ខារដែលសម្បយុត្តដោយវេទនាជាទុក្ខ ហៅថាឱឡារិកសង្ខារ សង្ខារដែលសម្បយុត្តដោយវេទនាជាសុខផង ជាអទុក្ខមសុខផង ហៅថាសុខុមសង្ខារ

សុខទុក្ខាហិ វេទនាហិ សម្បយុត្តា សង្ខារា ឱឡារិកា អទុក្ខមសុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តា សង្ខារា សុខុមា អសមាបន្នស្ស សង្ខារា ឱឡារិកា សមាបន្នស្ស សង្ខារា សុខុមា សាសវា សង្ខារា ឱឡារិកា អនាសវា សង្ខារា សុខុមា តេ តេ វា បន សង្ខារេ ឧបាទាយ ឧបាទាយ សង្ខារា ឱឡារិកា សុខុមា ទដ្ឋព្វា ។

[២៤] តត្ថ កតមេ សង្ខារា ហីនា បណីតា ។ អកុសលា សង្ខារា ហីនា កុសលាព្យាកតា សង្ខារា បណីតា កុសលាកុសលា សង្ខារា ហីនា អព្យាកតា សង្ខារា បណីតា ទុក្ខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តា សង្ខារា ហីនា សុខាយ ច អទុក្ខមសុខាយ ច វេទនាហិ សម្បយុត្តា សង្ខារា បណីតា សុខទុក្ខាហិ វេទនាហិ សម្បយុត្តា សង្ខារា ហីនា អទុក្ខមសុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តា សង្ខារា បណីតា អសមាបន្នស្ស សង្ខារា ហីនា សមាបន្នស្ស សង្ខារា បណីតា សាសវា សង្ខារា ហីនា អនាសវា សង្ខារា បណីតា

សង្ខារដែលសម្បយុត្ត ដោយវេទនាជាសុខនិងទុក្ខ ហៅថាឱឡារិកសង្ខារ សង្ខារដែលសម្បយុត្ត ដោយវេទនាជាអទុក្ខមសុខ ហៅថាសុខុមសង្ខារ សង្ខាររបស់បុគ្គលមិនមានសមាបត្តិ ហៅថាឱឡារិកសង្ខារ សង្ខាររបស់បុគ្គលមានសមាបត្តិ ហៅថាសុខុមសង្ខារ សង្ខារប្រកបដោយអាសវៈ ហៅថាឱឡារិកសង្ខារ សង្ខារមិនមានអាសវៈ ហៅថាសុខុមសង្ខារ មួយទៀត ឱឡារិកសង្ខារ បើប្រៀបផ្ទឹមនឹងសង្ខារនោះៗ បណ្ឌិតគប្បីឃើញថា ដូចសុខុមសង្ខារដែរ ។

(២៤) បណ្តាសង្ខារទាំងនោះ ហីនសង្ខារ និងបណីតសង្ខារ តើដូចម្តេច ។ សង្ខារជាអកុសល ហៅថាហីនសង្ខារ សង្ខារជាកុសលនិងអព្យាក្រឹត ហៅថាបណីតសង្ខារ សង្ខារជាកុសលនិងអកុសល ហៅថាហីនសង្ខារ សង្ខារជាអព្យាក្រឹត ហៅថាបណីតសង្ខារ សង្ខារដែលសម្បយុត្តដោយវេទនាជាទុក្ខ ហៅថាហីនសង្ខារ សង្ខារដែលសម្បយុត្តដោយវេទនា ជាសុខផង ជាអទុក្ខមសុខផង ហៅថា បណីតសង្ខារ សង្ខារដែលសម្បយុត្ត ដោយវេទនាជាសុខនិងទុក្ខ ហៅថាហីនសង្ខារ សង្ខារដែលសម្បយុត្ត ដោយវេទនាជាអទុក្ខមសុខ ហៅថាបណីតសង្ខារ សង្ខាររបស់បុគ្គលមិនមានសមាបត្តិ ហៅថាហីនសង្ខារ សង្ខាររបស់បុគ្គលមានសមាបត្តិ ហៅថាបណីតសង្ខារ សង្ខារប្រកបដោយអាស-វៈ ហៅថាហីនសង្ខារ សង្ខារមិនមានអាសវៈ ហៅថាបណីតសង្ខារ

តេ តេ ហ បន សង្ខារេ ទុកានាយ ទុកានាយ សង្ខារ ហិតា បណ្ឌិតា ឧទ្ធដា ។

(២៨) តត្ថ កតមេ សង្ខារា ទ្វេ ។ អកុសលា សង្ខារា កុសលាព្យាកតេហិ សង្ខារេហិ ទ្វេ កុសលាព្យាកតា សង្ខារា អកុសលេហិ សង្ខារេហិ ទ្វេ កុសលា សង្ខារា អកុសលាព្យាកតេហិ សង្ខារេហិ ទ្វេ អកុសលាព្យាកតា សង្ខារា កុសលេហិ សង្ខារេហិ ទ្វេ អព្យាកតា សង្ខារា កុសលាកុសលេហិ សង្ខារេហិ ទ្វេ កុសលាកុសលា សង្ខារា អព្យាកតេហិ សង្ខារេហិ ទ្វេ ទុក្ខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តា សង្ខារា សុខាយ ច អទុក្ខមសុខាយ ច វេទនាហិ សម្បយុត្តេហិ សង្ខារេហិ ទ្វេ សុខាយ ច អទុក្ខមសុខាយ ច វេទនាហិ សម្បយុត្តា សង្ខារា ទុក្ខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តេហិ សង្ខារេហិ ទ្វេ សុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តា សង្ខារា ទុក្ខាយ ច អទុក្ខមសុខាយ ច វេទនាហិ សម្បយុត្តេហិ សង្ខារេហិ ទ្វេ ទុក្ខាយ ច អទុក្ខមសុខាយ ច វេទនាហិ សម្បយុត្តា សង្ខារា សុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តេហិ សង្ខារេហិ ទ្វេ អទុក្ខមសុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តា សង្ខារា

មួយទៀត ហីនសង្ខារ បើប្រៀបផ្ទឹមនឹងសង្ខារនោះៗ បណ្ឌិតគប្បីឃើញថា ដូចបណីតសង្ខារដែរ ។

(២៥) បណ្ដាសង្ខារទាំងនោះ ទូរេសង្ខារ តើដូចម្ដេច ។ សង្ខារជាអកុសល ឆ្ងាយអំពីសង្ខារ ជាកុសលនិងអព្យាក្រឹត សង្ខារជាកុសលនិងអព្យាក្រឹត ឆ្ងាយអំពីសង្ខារជាអកុសល សង្ខារជាកុសល ឆ្ងាយអំពីសង្ខារជាអកុសលនិងអព្យាក្រឹត សង្ខារជាអកុសលនិងអព្យាក្រឹត ឆ្ងាយអំពីសង្ខារជាកុសល សង្ខារ ជាអព្យាក្រឹត ឆ្ងាយអំពីសង្ខារ ជាកុសលនិងអកុសល សង្ខារជាកុសលនិងអកុសល ឆ្ងាយអំពីសង្ខារជាអព្យាក្រឹត សង្ខារដែលសម្បយុត្ត ដោយវេទនាជាទុក្ខ ឆ្ងាយអំពីសង្ខារដ៏សម្បយុត្ត ដោយវេទនាជាសុខផង ជាអទុក្ខមសុខផង សង្ខារដែលសម្បយុត្តដោយវេទនាជាសុខផង ជាអទុក្ខមសុខផង ឆ្ងាយអំពីសង្ខារដ៏សម្បយុត្តដោយវេទនាជាទុក្ខ សង្ខារដែលសម្បយុត្តដោយវេទនាជាសុខ ឆ្ងាយអំពីសង្ខារដ៏សម្បយុត្តដោយវេទនាជាទុក្ខផង ជាអទុក្ខមសុខផង សង្ខារដែលសម្បយុត្តដោយវេទនាជាទុក្ខផង ជាអទុក្ខមសុខផង ឆ្ងាយអំពីសង្ខារដ៏សម្បយុត្តដោយវេទនាជាសុខ សង្ខារដែលសម្បយុត្ត ដោយវេទនាជាអទុក្ខមសុខ

សុខទុក្ខាហិ វេទនាហិ សម្បយុត្តេហិ សង្ខារេហិ ទ្វេ សុខទុក្ខាហិ វេទនាហិ សម្បយុត្តា សង្ខារា អទុក្ខម-សុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តេហិ សង្ខារេហិ ទ្វេ អសមាបន្នស្ស សង្ខារា សមាបន្នស្ស សង្ខារេហិ ទ្វេ សមាបន្នស្ស សង្ខារា អសមាបន្នស្ស សង្ខារេហិ ទ្វេ សាសវា សង្ខារា អនាសវេហិ សង្ខារេហិ ទ្វេ អនាសវា សង្ខារា សាសវេហិ សង្ខារេហិ ទ្វេ ឥមេ វុឌ្ឍិ សង្ខារា ទ្វេ ។ តត្ថ កតមេ សង្ខារា សន្តិកោ ។ អកុសលា សង្ខារា អកុសលានំ សង្ខារានំ សន្តិកោ កុសលា សង្ខារា កុសលានំ សង្ខារានំ សន្តិកោ អព្យាកតា សង្ខារា អព្យាកតានំ សង្ខារានំ សន្តិកោ ទុក្ខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តា សង្ខារា ទុក្ខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តានំ សង្ខារានំ សន្តិកោ សុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តា សង្ខារា សុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តានំ សង្ខារានំ សន្តិកោ អទុក្ខមសុខាយ វេទនាយ សម្ប-យុត្តា សង្ខារា អទុក្ខមសុខាយ វេទនាយ សម្បយុ-ត្តានំ សង្ខារានំ សន្តិកោ អសមាបន្នស្ស សង្ខារា អ-សមាបន្នស្ស សង្ខារានំ សន្តិកោ សមាបន្នស្ស សង្ខារា សមាបន្នស្ស សង្ខារានំ សន្តិកោ សាសវា សង្ខារា

ឆ្ងាយអំពីសង្ខារដ៏សម្បយុត្តដោយវេទនាជាសុខនិងទុក្ខ សង្ខារដែលសម្ប-យុត្តដោយវេទនាជាសុខនិងទុក្ខ ឆ្ងាយអំពីសង្ខារដ៏សម្បយុត្តដោយវេទនាជាអទុក្ខមសុខ សង្ខាររបស់បុគ្គលមិនមានសមាបត្តិ ឆ្ងាយអំពីសង្ខាររបស់បុគ្គលមានសមាបត្តិ សង្ខាររបស់បុគ្គលមានសមាបត្តិ ឆ្ងាយអំពីសង្ខាររបស់បុគ្គលមិនមានសមាបត្តិ សង្ខារប្រកបដោយអាសវៈ ឆ្ងាយអំពីសង្ខារមិនមានអាសវៈ សង្ខារមិនមានអាសវៈ ឆ្ងាយអំពីសង្ខារដ៏ប្រកបដោយអាសវៈ នេះហៅថា ទូរេសង្ខារ ។ បណ្ដាសង្ខារទាំងនោះ សន្តិកេសង្ខារ តើដូចម្ដេច ។ សង្ខារជាអកុសល តាំងនៅក្នុងទីជិតនៃសង្ខារជាអកុសល សង្ខារជាកុសល តាំងនៅក្នុងទីជិតនៃសង្ខារជាកុសល សង្ខារជាអព្យាក្រឹត តាំងនៅក្នុងទីជិតនៃសង្ខារជាអព្យាក្រឹត សង្ខារដែលសម្បយុត្តដោយវេទនាជាទុក្ខ តាំងនៅក្នុងទីជិតនៃសង្ខារដ៏សម្បយុត្ត ដោយវេទ-នាជាទុក្ខ សង្ខារដែលសម្បយុត្តដោយវេទនាជាសុខ តាំងនៅក្នុងទីជិតនៃសង្ខារដ៏សម្បយុត្តដោយវេទនាជាសុខ សង្ខារដែលសម្បយុត្តដោយវេទ-នាជាអទុក្ខមសុខ តាំនៅក្នុងទីជិតនៃសង្ខារដ៏សម្បយុត្តដោយវេទនាជាអ-ទុក្ខមសុខ សង្ខាររបស់បុគ្គលមិនមានសមាបត្តិ តាំងនៅក្នុងទីជិតនៃសង្ខាររបស់បុគ្គលមិនមានសមាបត្តិ សង្ខាររបស់បុគ្គលមានសមាបត្តិ តាំងនៅក្នុងទីជិតនៃសង្ខារ របស់បុគ្គលមានសមាបត្តិ សង្ខារប្រកបដោយអាសវៈ

សាសវានំ សង្ខារានំ សន្តិកេ អនាសវា សង្ខារា អនាសវានំ សង្ខារានំ សន្តិកេ ឥមេ វុច្ចន្តិ សង្ខារា សន្តិកេ ។ តេ តេ វា បន សង្ខារេ ឧបាទាយ ឧបាទាយ សង្ខារា ទូរេ សន្តិកេ ទដ្ឋព្វា ។

[២៦] តត្ថ កតមោ វិញ្ញាណក្ខន្ធោ ។ យំ កិញ្ចិ វិញ្ញាណំ អតីតានាគតប្បច្ចុប្បន្នំ អជ្ឈត្តំ វា ពហិទ្ធា វា ឱឡារិកំ វា សុខុមំ វា ហីនំ វា បណីតំ វា យំ ទូរេ សន្តិកេ វា តទេកជ្ឈំ អភិសញ្ញូហិត្វា អភិសង្ខិបិត្វា អយំ វុច្ចតិ វិញ្ញាណក្ខន្ធោ ។

[២៧] តត្ថ កតមំ វិញ្ញាណំ អតីតំ ។ យំ វិញ្ញាណំ អតីតំ និរុទ្ធំ វិគតំ វិបរិណតំ អត្ថង្គតំ អព្ភត្ថង្គតំ ឧប្បជ្ជិត្វា វិគតំ អតីតំ អតីតំសេន សង្គហិតំ ចក្ខុវិញ្ញាណំ សោតវិញ្ញាណំ ឃានវិញ្ញាណំ ជិវ្ហាវិញ្ញាណំ កាយវិញ្ញាណំ មនោវិញ្ញាណំ ឥទំ វុច្ចតិ វិញ្ញាណំ អតីតំ ។ តត្ថ កតមំ វិញ្ញាណំ អនាគតំ ។ យំ វិញ្ញាណំ អជាតំ អភូតំ អសញ្ជាតំ អនិព្វត្តំ អនភិនិព្វត្តំ អបាតុភូតំ អនុប្បន្នំ អសមុប្បន្នំ អនុដ្ឋិតំ អសមុដ្ឋិតំ អនាគតំ អនាគតំសេន សង្គហិតំ ចក្ខុវិញ្ញាណំ ។បេ។ មនោវិញ្ញាណំ ឥទំ វុច្ចតិ វិញ្ញាណំ អនាគតំ ។

តាំងនៅក្នុងទីជិត នៃសង្ខារប្រកបដោយអាសវៈ សង្ខារមិនបានអាសវៈ តាំងនៅក្នុងទីជិតនៃសង្ខារមិនមានអាសវៈ នេះហៅថា សន្តិកេសង្ខារ ។ មួយទៀត ទូរេសង្ខារ បើប្រៀបផ្ទឹមនឹងសង្ខារនោះៗ បណ្ឌិតគប្បីឃើញ ថា ដូចសន្តិកេសង្ខារដែរ ។

(២៦) បណ្ដាខន្ធទាំងនោះ វិញ្ញាណក្ខន្ធ តើដូចម្ដេច ។ វិញ្ញាណណាមួយ ជាអតីត អនាគត បច្ចុប្បន្ន ដែលជាអជ្ឈត្តវិញ្ញាណក្ដី ពហិទ្ធាវិញ្ញាណក្ដី ឩឡារិកវិញ្ញាណក្ដី សុខុមវិញ្ញាណក្ដី ហីនវិញ្ញាណក្ដី បណីតវិញ្ញាណក្ដី ទូរេវិញ្ញាណក្ដី សន្តិកេវិញ្ញាណក្ដី នេះហៅថា វិញ្ញាណក្ខន្ធ ព្រោះប្រមូលរួបរួមនូវវិញ្ញាណនោះ ក្នុងទីជាមួយគ្នា ។

(២៧) បណ្ដាវិញ្ញាណទាំងនោះ វិញ្ញាណជាអតីត តើដូចម្ដេច ។ វិញ្ញាណណា កន្លងទៅ រលត់ទៅ ប្រាសទៅ ប្រែប្រួលទៅ អស់ទៅ បាត់បង់ទៅ កើតហើយប្រាសទៅវិញ ជាអតីត សង្គ្រោះដោយចំណែកជាអតីត បានដល់ចក្ខុវិញ្ញាណ សោតវិញ្ញាណ ឃានវិញ្ញាណ ជិវ្ហាវិញ្ញាណ កាយវិញ្ញាណ មនោវិញ្ញាណ នេះហៅថា វិញ្ញាណជាអតីត ។ បណ្ដាវិញ្ញាណទាំងនោះ វិញ្ញាណជាអនាគត តើដូចម្ដេច ។ វិញ្ញាណណា មិនទាន់កើត មិនទាន់មាន មិនទាន់ជុះជាល មិនទាន់វិលមក មិនទាន់ត្រឡប់មក មិនទាន់ប្រាកដ មិនទាន់លេចឡើង មិនទាន់ដុះឡើង មិនទាន់តាំងឡើង មិនទាន់ស្ទុះឡើង ជាអនាគត សង្គ្រោះដោយចំណែកជាអនាគត បានដល់ចក្ខុវិញ្ញាណ ។ បេ ។ មនោវិញ្ញាណ នេះហៅថា វិញ្ញាណជាអនាគត ។

តត្ថ កតមំ វិញ្ញាណំ បច្ចុប្បន្នំ ។ យំ វិញ្ញាណំ ជាតំ ភូតំ សញ្ជាតំ និព្វត្តំ អភិនិព្វត្តំ បាតុភូតំ ឧប្បន្នំ សមុប្បន្នំ ឧដ្ឋិតំ សមុដ្ឋិតំ បច្ចុប្បន្នំ បច្ចុប្បន្នំសេន សង្គហិតំ ចក្ខុវិញ្ញាណំ ។បេ។ មនោវិញ្ញាណំ ឥទំ វុច្ចតិ វិញ្ញាណំ បច្ចុប្បន្នំ ។

(២៨) តត្ថ កតមំ វិញ្ញាណំ អជ្ឈត្តំ ។ យំ វិញ្ញាណំ តេសំ តេសំ សត្តានំ អជ្ឈត្តំ បច្ចត្តំ និយកំ បាដិបុគ្គលិកំ ឧបាទិន្នំ ចក្ខុវិញ្ញាណំ ។បេ។ មនោវិញ្ញាណំ ឥទំ វុច្ចតិ វិញ្ញាណំ អជ្ឈត្តំ ។ តត្ថ កតមំ វិញ្ញាណំ ពហិទ្ធា ។ យំ វិញ្ញាណំ តេសំ តេសំ បរសត្តានំ បរបុគ្គលានំ អជ្ឈត្តំ បច្ចត្តំ និយកំ បាដិបុគ្គលិកំ ឧបាទិន្នំ ចក្ខុវិញ្ញាណំ ។បេ។ មនោវិញ្ញាណំ ឥទំ វុច្ចតិ វិញ្ញាណំ ពហិទ្ធា ។

(២៩) តត្ថ កតមំ វិញ្ញាណំ ឱឡារិកំ សុខុមំ ។ អកុសលំ វិញ្ញាណំ ឱឡារិកំ កុសលាព្យាកតា វិញ្ញាណា សុខុមា កុសលាកុសលា វិញ្ញាណា ឱឡារិកា អព្យាកតំ វិញ្ញាណំ សុខុមំ ទុក្ខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តំ វិញ្ញាណំ ឱឡារិកំ

បណ្ដាវិញ្ញាណទាំងនោះ វិញ្ញាណជាបច្ចុប្បន្ន តើដូចម្ដេច ។ វិញ្ញាណណា កំពុងកើត កំពុងមាន កំពុងផុះផាល កំពុងវិលមក កំពុងត្រឡប់មក កំពុងប្រាកដ កំពុងលេចឡើង កំពុងផុះឡើង កំពុងតាំងឡើង កំពុងស្ទុះឡើង ជាបច្ចុប្បន្ន សង្គ្រោះដោយចំណែកជាបច្ចុប្បន្ន បានដល់ចក្ខុវិញ្ញាណ ។ បេ ។ មនោវិញ្ញាណ នេះហៅថា វិញ្ញាណជាបច្ចុប្បន្ន ។

[៤៨] បណ្ដាវិញ្ញាណទាំងនោះ អជ្ឈត្តវិញ្ញាណ តើដូចម្ដេច ។ វិញ្ញាណណា ជាខាងក្នុង អាស្រ័យខ្លួន កើតចំពោះខ្លួន ជាវិញ្ញាណរបស់បុគ្គលម្នាក់ ៗ ដែលកួបកាន់មាំ របស់សត្វទាំងឡាយនោះៗ បានដល់ចក្ខុវិញ្ញាណ ។ បេ ។ មនោវិញ្ញាណ នេះហៅថា អជ្ឈត្តវិញ្ញាណ ។ បណ្ដាវិញ្ញាណទាំងនោះ ពហិទ្ធាវិញ្ញាណ តើដូចម្ដេច ។ វិញ្ញាណណា ជាខាងក្នុង អាស្រ័យខ្លួន កើតចំពោះខ្លួន ជាវិញ្ញាណរបស់បុគ្គលម្នាក់ ៗ ដែលកួបកាន់មាំ របស់សត្វដទៃ របស់បុគ្គលដទៃនោះ ៗ បានដល់ចក្ខុវិញ្ញាណ ។ បេ ។ មនោវិញ្ញាណ នេះហៅថា ពហិទ្ធាវិញ្ញាណ ។

[៤៩] បណ្ដាវិញ្ញាណទាំងនោះ ឱឡារិកវិញ្ញាណនិងសុខុមវិញ្ញាណ តើដូចម្ដេច ។ វិញ្ញាណជាអកុសល ហៅថាឱឡារិកវិញ្ញាណ វិញ្ញាណជាកុសលនិងអព្យាក្រឹត ហៅថាសុខុមវិញ្ញាណ វិញ្ញាណជាកុសលនិងអកុសល ហៅថាឱឡារិកវិញ្ញាណ វិញ្ញាណជាអព្យាក្រឹត ហៅថាសុខុបវិញ្ញាណ វិញ្ញាណដែលសម្បយុត្ត ដោយវេទនាជាទុក្ខ ហៅថាឱឡារិកវិញ្ញាណ

សុខាយ ច អទុក្ខមសុខាយ ច វេទនាហិ សម្បយុត្តា វិញ្ញាណា សុខុមា សុខទុក្ខាហិ វេទនាហិ សម្បយុត្តា វិញ្ញាណា ឱឡារិកា អទុក្ខមសុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តំ វិញ្ញាណំ សុខុមំ អសមាបន្នស្ស វិញ្ញាណំ ឱឡារិកំ សមាបន្នស្ស វិញ្ញាណំ សុខុមំ សាសវំ វិញ្ញាណំ ឱឡារិកំ អនាសវំ វិញ្ញាណំ សុខុមំ តំ តំ វា បន វិញ្ញាណំ ឧបាទាយ ឧបាទាយ វិញ្ញាណំ ឱឡារិកំ សុខុមំ ទដ្ឋព្វំ ។

(៣០) តត្ថ កតមំ វិញ្ញាណំ ហីនំ បណីតំ ។ អកុសលំ វិញ្ញាណំ ហីនំ កុសលាព្យាកតា វិញ្ញាណា បណីតា កុសលាកុសលា វិញ្ញាណា ហីនា អព្យាកតំ វិញ្ញាណំ បណីតំ ទុក្ខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តំ វិញ្ញាណំ ហីនំ សុខាយ ច អទុក្ខមសុខាយ ច វេទនាហិ សម្បយុត្តា វិញ្ញាណា បណីតា សុខទុក្ខាហិ វេទនាហិ សម្បយុត្តា វិញ្ញាណា ហីនា អទុក្ខមសុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តំ វិញ្ញាណំ បណីតំ អសមាបន្នស្ស វិញ្ញាណំ ហីនំ សមាបន្នស្ស វិញ្ញាណំ បណីតំ

វិញ្ញាណដែលសម្បយុត្តដោយវេទនាជាសុខផង ជាអទុក្ខមសុខផង ហៅថាសុខុមវិញ្ញាណ វិញ្ញាណដែលសម្បយុត្ត ដោយវេទនាជាសុខនិងទុក្ខ ហៅថាឱឡារិកវិញ្ញាណ វិញ្ញាណដែលសម្បយុត្តដោយវេទនាជាអទុក្ខមសុខ ហៅថាសុខុមវិញ្ញាណ វិញ្ញាណរបស់បុគ្គលមិនមានសមាបត្តិ ហៅថាឱឡារិកវិញ្ញាណ វិញ្ញាណរបស់បុគ្គលមានសមាបត្តិ ហៅថាសុខុមវិញ្ញាណ វិញ្ញាណប្រកបដោយអាសវៈ ហៅថាឱឡារិកវិញ្ញាណ វិញ្ញាណមិនមានអាសវៈ ហៅថាសុខុមវិញ្ញាណ មួយទៀត ឱឡារិកវិញ្ញាណ បើប្រៀបផ្ទឹមនឹងវិញ្ញាណនោះៗ បណ្ឌិតគប្បីឃើញថា ដូចសុខុមវិញ្ញាណដែរ ។

(៣០) បណ្ដាវិញ្ញាណទាំងនោះ ហីនវិញ្ញាណ និងបណីតវិញ្ញាណ តើដូចម្ដេច ។ វិញ្ញាណជាអកុសល ហៅថាហីនវិញ្ញាណ វិញ្ញាណជាកុសលនិងអព្យាក្រឹត ហៅថាបណីតវិញ្ញាណ វិញ្ញាណជាកុសលនិងអកុសល ហៅថាហីនវិញ្ញាណ វិញ្ញាណជាអព្យាក្រឹត ហៅថាបណីតវិញ្ញាណ វិញ្ញាណដែលសម្បយុត្តដោយវេទនាជាទុក្ខ ហៅថាហីនវិញ្ញាណ វិញ្ញាណដែលសម្បយុត្តដោយវេទនាជាសុខផងជាអទុក្ខមសុខផង ហៅថាបណីតវិញ្ញាណ វិញ្ញាណដែលសម្បយុត្តដោយវេទនាជាសុខនិងទុក្ខ ហៅថាហីនវិញ្ញាណ វិញ្ញាណដែលសម្បយុត្តដោយវេទនា ជាអទុក្ខមសុខ ហៅថាបណីតវិញ្ញាណ វិញ្ញាណរបស់បុគ្គលមិនមានសមាបត្តិ ហៅថាហីនវិញ្ញាណ វិញ្ញាណរបស់បុគ្គលមានសមាបត្តិ ហៅថាបណីតវិញ្ញាណ

អភិធម្មបិដកេ វិភង្គោ

សាសវំ វិញ្ញាណំ ឥមំ អនាសវំ វិញ្ញាណំ ឥណាតំ តំ
តំ កា ចេវ វិញ្ញាណំ ទុក្ខាយាយ ទុក្ខាយាយ វិញ្ញាណំ
ឥមំ ឥណាតំ ឧដ្ឋិតំ ។

(៣១) តត្ថ កតមំ វិញ្ញាណំ ទ្វេ ៗ អកុសលំ វិញ្ញាណំ កុសលាព្យាកតេហិ វិញ្ញាណេហិ ទ្វេ កុសលាព្យាកតា វិញ្ញាណា អកុសលា វិញ្ញាណា ទ្វេ កុសលំ វិញ្ញាណំ អកុសលាព្យាកតេហិ វិញ្ញាណេហិ ទ្វេ អកុសលាព្យាកតា វិញ្ញាណា កុសលា វិញ្ញាណា ទ្វេ អព្យាកតំ វិញ្ញាណំ កុសលាកុសលេហិ វិញ្ញាណេហិ ទ្វេ កុសលាកុសលា វិញ្ញាណា អព្យាកតា វិញ្ញាណា ទ្វេ ទុក្ខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តំ វិញ្ញាណំ សុខាយ ច អទុក្ខមសុខាយ ច វេទនាហិ សម្បយុត្តេហិ វិញ្ញាណេហិ ទ្វេ សុខាយ ច អទុក្ខមសុខាយ ច វេទនាហិ សម្បយុត្តា វិញ្ញាណា ទុក្ខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តា វិញ្ញាណា ទ្វេ សុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តំ វិញ្ញាណំ ទុក្ខាយ ច អទុក្ខមសុខាយ ច វេទនាហិ សម្បយុត្តេហិ វិញ្ញាណេហិ ទ្វេ ទុក្ខាយ ច អទុក្ខមសុខាយ ច វេទនាហិ សម្បយុត្តា វិញ្ញាណា សុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តា វិញ្ញាណា ទ្វេ

វិញ្ញាណដែលប្រកបដោយអាសវៈ ហៅថាហីនវិញ្ញាណ វិញ្ញាណមិនមានអាសវៈ ហៅថាបណីតវិញ្ញាណ មួយទៀត ហីនវិញ្ញាណ បើប្រៀបផ្ទឹមនឹងវិញ្ញាណនោះៗ បណ្ឌិតគប្បីឃើញថា ដូចបណីតវិញ្ញាណដែរ ។

(៣១) បណ្តាវិញ្ញាណទាំងនោះ ទូរេវិញ្ញាណ តើដូចម្តេច ។ វិញ្ញាណជាអកុសល ឆ្ងាយអំពីវិញ្ញាណជាកុសលនិងអព្យាក្រឹត វិញ្ញាណជាកុសលនិងអព្យាក្រឹត ឆ្ងាយអំពីវិញ្ញាណជាអកុសល វិញ្ញាណ ជាកុសល ឆ្ងាយអំពីវិញ្ញាណជាអកុសលនិងអព្យាក្រឹត វិញ្ញាណជាអកុសលនិងអព្យាក្រឹត ឆ្ងាយអំពីវិញ្ញាណជាកុសល វិញ្ញាណជាអព្យាក្រឹត ឆ្ងាយអំពីវិញ្ញាណជាកុសលនិងអកុសល វិញ្ញាណជាកុសលនិងអកុសល ឆ្ងាយអំពីវិញ្ញាណជាអព្យាក្រឹត វិញ្ញាណដែលសម្បយុត្ត ដោយវេទនាជាទុក្ខ ឆ្ងាយអំពីវិញ្ញាណដ៏សម្បយុត្ត ដោយវេទនាជាសុខផង ជាអទុក្ខមសុខផង វិញ្ញាណដែលសម្បយុត្ត ដោយវេទនាជាសុខផង ជាអទុក្ខមសុខផង ឆ្ងាយអំពីវិញ្ញាណដ៏សម្បយុត្តដោយវេទនាជាទុក្ខ វិញ្ញាណដែលសម្បយុត្តដោយវេទនាជាសុខ ឆ្ងាយអំពីវិញ្ញាណដ៏សម្បយុត្តដោយវេទនាជាទុក្ខផង ជាអទុក្ខមសុខផង វិញ្ញាណដែលសម្បយុត្តដោយវេទនាជាទុក្ខផង ជាអទុក្ខមសុខផង ឆ្ងាយអំពីវិញ្ញាណដ៏សម្បយុត្តដោយវេទនាជាសុខ

ខន្ធវិភង្គ សុត្តន្តភាជនីយំ

អទុក្ខមសុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តំ វិញ្ញាណំ
សុខទុក្ខាហិ វេទនាហិ សម្បយុត្តេហិ វិញ្ញាណេហិ
ទ្វេ សុខទុក្ខាហិ វេទនាហិ សម្បយុត្តា វិញ្ញាណា
អទុក្ខមសុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តា វិញ្ញាណា
ទ្វេ អសមាបន្នស្ស វិញ្ញាណំ សមាបន្នស្ស វិញ្ញា-
ណា ទ្វេ សមាបន្នស្ស វិញ្ញាណំ អសមាបន្នស្ស
វិញ្ញាណា ទ្វេ សាសវំ វិញ្ញាណំ អនាសវា វិញ្ញាណា
ទ្វេ អនាសវំ វិញ្ញាណំ សាសវា វិញ្ញាណា ទ្វេ ឥទំ
វុច្ចតិ វិញ្ញាណំ ទ្វេ ។ តត្ថ កតមំ វិញ្ញាណំ សន្ធិ-
កោ ។ អកុសលំ វិញ្ញាណំ អកុសលស្ស វិញ្ញាណ-
ស្ស សន្ធិកោ កុសលំ វិញ្ញាណំ កុសលស្ស
វិញ្ញាណស្ស សន្ធិកោ អព្យាកតំ វិញ្ញាណំ អព្យាក-
តស្ស វិញ្ញាណស្ស សន្ធិកោ ទុក្ខាយ វេទនាយ
សម្បយុត្តំ វិញ្ញាណំ ទុក្ខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តស្ស
វិញ្ញាណស្ស សន្ធិកោ សុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តំ
វិញ្ញាណំ សុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តស្ស វិញ្ញា-
ណស្ស សន្ធិកោ អទុក្ខមសុខាយ វេទនាយ សម្ប-
យុត្តំ វិញ្ញាណំ អទុក្ខមសុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្ត-
ស្ស វិញ្ញាណស្ស សន្ធិកោ អសមាបន្នស្ស វិញ្ញាណំ

វិញ្ញាណដែលសម្បយុត្តដោយវេទនា ជាអទុក្ខមសុខ ឆ្ងាយអំពីវិញ្ញាណដ៏សម្បយុត្ត ដោយវេទនាជាសុខនិងទុក្ខ វិញ្ញាណដែលសម្បយុត្តដោយវេទនាជាសុខនិងទុក្ខ ឆ្ងាយអំពីវិញ្ញាណដ៏សម្បយុត្តដោយវេទនា ជាអទុក្ខមសុខ វិញ្ញាណរបស់បុគ្គលមិនមានសមាបត្តិ ឆ្ងាយអំពីវិញ្ញាណរបស់បុគ្គលមានសមាបត្តិ វិញ្ញាណរបស់បុគ្គលមានសមាបត្តិ ឆ្ងាយអំពីវិញ្ញាណរបស់បុគ្គលមិនមានសមាបត្តិ វិញ្ញាណប្រកបដោយអាសវៈ ឆ្ងាយអំពីវិញ្ញាណមិនមានអាសវៈ វិញ្ញាណមិនមានអាសវៈ ឆ្ងាយអំពីវិញ្ញាណប្រកបដោយអាសវៈ នេះហៅថា ទូរេវិញ្ញាណ ។ បណ្ដាវិញ្ញាណទាំងនោះ សន្តិកេវិញ្ញាណ តើដូចម្ដេច ។ វិញ្ញាណជាអកុសល តាំងនៅក្នុងទីជិតនៃវិញ្ញាណជាអកុសល វិញ្ញាណជាកុសល តាំងនៅក្នុងទីជិតនៃវិញ្ញាណជាកុសល វិញ្ញាណជាអព្យាក្រឹត តាំងនៅក្នុងទីជិតនៃវិញ្ញាណជាអព្យាក្រឹត វិញ្ញាណដែលសម្បយុត្តដោយវេទនាជាទុក្ខ តាំងនៅក្នុងទីជិតនៃវិញ្ញាណដ៏សម្បយុត្តដោយវេទនាជាទុក្ខ វិញ្ញាណដែលសម្បយុត្តដោយវេទនាជាសុខតាំងនៅក្នុងទីជិតនៃវិញ្ញាណដ៏សម្បយុត្តដោយវេទនាជាសុខ វិញ្ញាណដែលសម្បយុត្តដោយវេទនា ជាអទុក្ខមសុខ តាំងនៅក្នុងទីជិតនៃវិញ្ញាណដ៏សម្បយុត្តដោយវេទនា ជាអទុក្ខមសុខ វិញ្ញាណរបស់បុគ្គលមិនមានសមាបត្តិ

អសមាបន្នស្ស វិញ្ញាណស្ស សន្តិកេ សមាបន្នស្ស វិញ្ញាណំ សមាបន្នស្ស វិញ្ញាណស្ស សន្តិកេ សាសវំ វិញ្ញាណំ សាសវស្ស វិញ្ញាណស្ស សន្តិកេ អនាសវំ វិញ្ញាណំ អនាសវស្ស វិញ្ញាណស្ស សន្តិកេ ឥទំ វុច្ចតិ វិញ្ញាណំ សន្តិកេ ។ តំ តំ វា បន វិញ្ញាណំ ឧបា-ទាយ ឧបាទាយ វិញ្ញាណំ ទូរេ សន្តិកេ ទដ្ឋព្វំ ។

សុត្តន្តភាជនីយំ ។

(៣២) បញ្ចក្ខន្ធា រូបក្ខន្ធោ វេទនាក្ខន្ធោ សញ្ញាក្ខន្ធោ សង្ខារក្ខន្ធោ វិញ្ញាណក្ខន្ធោ ។

តត្ថ កតមោ រូបក្ខន្ធោ ។

(៣៣) ឯកវិធេន រូបក្ខន្ធោ សព្វំ រូបំ នហេតុ អហេតុកំ ហេតុវិប្បយុត្តំ សប្បច្ចយំ សង្ខតំ រូបំ លោកិយំ សាសវំ សញ្ញោជនិយំ គន្ថនិយំ ឱឃនិយំ យោគនិយំ នីវរណិយំ បរាមដ្ឋំ ឧបាទានិយំ សង្កិលេ-សិកំ អព្យាកតំ អនារម្មណំ អចេតសិកំ ចិត្តវិប្បយុត្តំ នេវវិបាកនវិបាកធម្មធម្មំ អសង្កិលិដ្ឋសង្កិលេសិកំ

តាំងនៅក្នុងទីជិត នៃវិញ្ញាណ របស់បុគ្គលមិនមានសមាបត្តិ វិញ្ញាណ របស់បុគ្គលមានសមាបត្តិ តាំងនៅក្នុងទីជិតនៃវិញ្ញាណ របស់បុគ្គលមានសមាបត្តិ វិញ្ញាណប្រកបដោយអាសវៈ តាំងនៅក្នុងទីជិត នៃវិញ្ញាណប្រកបដោយអាសវៈ វិញ្ញាណមិនមានអាសវៈ តាំងនៅក្នុងទីជិត នៃវិញ្ញាណ មិនមានអាសវៈ នេះហៅថា សន្តិកេវិញ្ញាណ មួយទៀត ទូរេវិញ្ញាណ បើប្រៀបផ្ទឹមនឹងវិញ្ញាណនោះៗ បណ្ឌិតគប្បីឃើញថា ដូចសន្តិកេវិញ្ញាណដែរ ។

ចប់សុត្តន្តភាជនីយ ។

(៣២) ខន្ធ ៥ គឺ រូបក្ខន្ធ វេទនាខន្ធ សញ្ញាខន្ធ សង្ខារក្ខន្ធ និងវិញ្ញាណក្ខន្ធ ។

បណ្តាខន្ធទាំងនោះ រូបក្ខន្ធ តើដូចម្តេច ។

(៣៣) រូបក្ខន្ធមានប្រការ១ បានដល់រូបទាំងពួង មិនមែនហេតុ ឥតហេតុ ប្រាសចាកហេតុ ប្រកបដោយបច្ច័យ ត្រូវបច្ច័យតាក់តែង រូបជាលោកិយ ប្រកបដោយអាសវៈ ជាប្រយោជន៍ដល់សំយោជនៈ ដែលគន្ថៈគប្បីដោតក្រង ដែលឱឃៈគប្បីប្រព្រឹត្តកន្លង ដែលយោគៈគប្បីប្រព្រឹត្តកន្លង ជាប្រយោជនដល់នីវរណៈ ដែលបរាមាសៈស្ទាបអង្អែល ជាប្រយោជនដល់ឧបាទាន គួរដល់សេចក្តីសៅហ្មង ជាអព្យាក្រឹត មិនមែនអារម្មណ៍ មិនមែនចេតសិក ប្រាសចាកចិត្ត ជាសភាវៈមិនមែនវិបាក មិនមែនមានវិបាកជាប្រក្រតី ជារូបមិនសៅហ្មង តែគួរដល់សេចក្តីសៅហ្មង

ន សវិតក្កសវិចារំ ន អវិតក្កវិចារមត្តំ អវិតក្កអវិចារំ ន បីតិសហគតំ ន សុខសហគតំ ន ឧបេក្ខាសហគតំ នេវទស្សនេន ន ភាវនាយ បហាតព្វំ នេវទស្សនេន ន ភាវនាយ បហាតព្វហេតុកំ នេវាចយគាមិនាបចយ-គាមិ នេវសេក្ខនាសេក្ខំ បរិត្តំ កាមាវចរំ នរូបាវចរំ នអរូបាវចរំ បរិយាបន្នំ នោអបរិយាបន្នំ អនិយតំ អនិយ្យានិកំ ឧប្បន្នំ ឆហិ វិញ្ញាណេហិ វិញ្ញេយ្យំ អនិច្ចំ ជរាភិភូតំ ឯវំ ឯកវិធេន រូបក្ខន្ធោ ។

(៣៨) ទុវិធេន រូបក្ខន្ធោ អត្ថិ រូបំ ឧបាទា អត្ថិ រូបំ នោ ឧបាទា(១) ។ អត្ថិ រូបំ ឧបាទិន្នំ អត្ថិ រូបំ អនុបាទិន្នំ ។ អត្ថិ រូបំ ឧបាទិន្នុបាទានិយំ អត្ថិ រូបំ អនុបាទិន្នុបាទានិយំ ។ អត្ថិ រូបំ សនិទស្សនំ អត្ថិ រូបំ អនិទស្សនំ ។ អត្ថិ រូបំ សប្បដិឃំ អត្ថិ រូបំ អប្បដិ-ឃំ ។ អត្ថិ រូបំ ឥន្ទ្រិយំ អត្ថិ រូបំ ន ឥន្ទ្រិយំ ។ អត្ថិ រូបំ មហាភូតំ អត្ថិ រូបំ ន មហាភូតំ ។ អត្ថិ រូបំ វិញ្ញត្តិ អត្ថិ រូបំ ន វិញ្ញត្តិ ។ អត្ថិ រូបំ ចិត្តសមុដ្ឋានំ អត្ថិ រូបំ ន ចិត្តសមុដ្ឋានំ ។ អត្ថិ រូបំ ចិត្តសហភុ

---

១. ម. នុបាទា ។

ជារូបប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈក៏មិនមែន មិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈក៏មិនមែន មិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ មិនប្រកបដោយបីតិ មិនប្រកបដោយសុខ មិនប្រកបដោយឧបេក្ខា ជារូបមិនត្រូវលះដោយទស្សនៈ ទាំងមិនត្រូវលះដោយភាវនា ជារូបមានហេតុមិនត្រូវលះដោយទស្សនៈ ទាំងមិនត្រូវលះដោយភាវនា មិនដល់នូវការសន្សំកពូនឡើង មិនដល់នូវការមិនសន្សំកពូនឡើង មិនមែនជារបស់សេក្ខបុគ្គល មិនមែនជារបស់អសេក្ខបុគ្គល ជារូបមានប្រមាណតូចឆ្មារ ជាកាមាវចរ មិនមែនរូបាវចរ មិនមែនអរូបាវចរ ជាបរិយាបន្នៈ មិនមែនអបរិយាបន្នៈ ជាអនិយតៈ ជាអនិយ្យានិកៈ ដែលកើតឡើងហើយ ដែលគួរដឹងដោយវិញ្ញាណ ៦ ជារូបមិនទៀង ត្រូវជរាគ្របសង្កត់ រូបក្ខន្ធមានប្រការមួយ យ៉ាងនេះឯង ។

(៣២) រូបក្ខន្ធមានប្រការ ២ គឺរូបជាឧបាទាក៏មាន រូបមិនមែនជាឧបាទាក៏មាន ។ រូបជាឧបាទិន្នក៏មាន រូបជាអនុបាទិន្នក៏មាន ។ រូបជាឧបាទិន្នុបាទានីយៈក៏មាន រូបជាអនុបាទិន្នុបាទានីយៈក៏មាន ។ រូបជាសនិទស្សនៈក៏មាន រូបជាអនិទស្សនៈក៏មាន ។ រូបជាសប្បដិឃៈក៏មាន រូបជាអប្បដិឃៈក៏មាន ។ រូបជាឥន្ទ្រិយក៏មាន រូបមិនមែនជាឥន្ទ្រិយក៏មាន ។ រូបជាមហាភូតក៏មាន រូបមិនមែនជាមហាភូតក៏មាន ។ រូបជាវិញ្ញត្តិក៏មាន រូបមិនមែនជាវិញ្ញត្តិក៏មាន ។ រូបជាចិត្តសមុដ្ឋានក៏មាន រូបមិនមែនជាចិត្តសមុដ្ឋានក៏មាន ។ រូបជាចិត្តសហភូ ក៏មាន

អត្ថិ រូបំ នចិត្តសហភុ ។ អត្ថិ រូបំ ចិត្តានុបរិវត្តិ អត្ថិ រូបំ នចិត្តានុបរិវត្តិ ។ អត្ថិ រូបំ អជ្ឈត្តិកំ អត្ថិ រូបំ ពាហិរំ ។ អត្ថិ រូបំ ឱឡារិកំ អត្ថិ រូបំ សុខុមំ ។ អត្ថិ រូបំ ទូរេ អត្ថិ រូបំ សន្តិកេ ។បេ។ អត្ថិ រូបំ កពឡីការោ អាហារោ អត្ថិ រូបំ នកពឡីការោ អាហារោ ។ ឯវំ ទុវិធេន រូបក្ខន្ធោ [១] ។

(៣៥) តិវិធេន រូបក្ខន្ធោ យំ តំ រូបំ អជ្ឈត្តិកំ តំ ឧបាទា យំ តំ រូបំ ពាហិរំ តំ អត្ថិ ឧបាទា អត្ថិ អនុបាទា [២] ។ យំ តំ រូបំ អជ្ឈត្តិកំ តំ ឧបាទិន្នំ យំ តំ រូបំ ពាហិរំ តំ អត្ថិ ឧបាទិន្នំ អត្ថិ អនុបាទិន្នំ ។ យំ តំ រូបំ អជ្ឈត្តិកំ តំ ឧបាទិន្នុបាទានិយំ យំ តំ រូបំ ពាហិរំ តំ អត្ថិ ឧបាទិន្នុបាទានិយំ អត្ថិ អនុបាទិន្នុបាទានិយំ ។បេ។ យំ តំ រូបំ អជ្ឈត្តិកំ តំ នកពឡីការោ អាហារោ យំ តំ រូបំ ពាហិរំ តំ អត្ថិ កពឡីការោ អាហារោ អត្ថិ នកពឡីការោ អាហារោ ឯវំ តិវិធេន រូបក្ខន្ធោ ។

(៣៦) ចតុព្វិធេន រូបក្ខន្ធោ យំ តំ រូបំ ឧបាទា តំ អត្ថិ ឧបាទិន្នំ អត្ថិ អនុបាទិន្នំ យំ តំ រូបំ អនុបាទា តំ អត្ថិ

---

១ ម. ឥតោ បរំ យថា រូបកណ្ឌេ វិភត្តំ តថា តេន វិភជិតព្វន្តិ ឥមេ បាឋា ទិស្សន្តិ ។

២ ឱ. តោ ឧបាទា ។ ម. នុបាទា ។

រូបមិនមែនជាចិត្តសហភូក៏មាន ។ រូបជាចិត្តានុបរិវត្តិក៏មាន រូបមិនមែនជាចិត្តានុបរិវត្តិក៏មាន ។ រូបជាខាងក្នុងក៏មាន រូបជាខាងក្រៅក៏មាន ។ រូបគ្រោតគ្រាតក៏មាន រូបល្អិតក៏មាន ។ រូបតាំងនៅក្នុងទីឆ្ងាយ ក៏មាន រូបតាំងនៅក្នុងទីជិតក៏មាន ។ បេ ។ រូបជាកពឡិង្ការាហារក៏មាន រូបមិនមែនជាកពឡិង្ការាហារក៏មាន ។ រូបក្ខន្ធមានប្រការ ២ យ៉ាងនេះឯង ។

(៣៥) រូបក្ខន្ធមានប្រការ ៣ គឺ រូបណាខាងក្នុង រូបនោះជាឧបាទា រូបណាខាងក្រៅ រូបនោះជាឧបាទាក៏មាន មិនមែនជាឧបាទាក៏មាន ។ រូបណាខាងក្នុង រូបនោះជាឧបាទិន្ន រូបណាខាងក្រៅ រូបនោះជាឧបាទិន្នក៏មាន ជាអនុបាទិន្នក៏មាន ។ រូបណាខាងក្នុង រូបនោះជាឧបាទិន្នុបាទានិយៈ រូបណាខាងក្រៅ រូបនោះជាឧបាទិន្នុបាទានិយៈក៏មាន ជាអនុបាទិន្នុបាទានិយៈក៏មាន ។ បេ ។ រូបណាខាងក្នុង រូបនោះមិនមែនជាកពឡិង្ការាហារ រូបណាខាងក្រៅ រូបនោះជាកពឡិង្ការាហារក៏មាន មិនមែនជាកពឡិង្ការាហារក៏មាន រូបក្ខន្ធមានប្រការៈ ៣ យ៉ាងនេះឯង ។

(៣៦) រូបក្ខន្ធមានប្រការៈ ៤ គឺ រូបណា ជាឧបាទា រូបនោះជាឧបាទិន្នក៏មាន ជាអនុបាទិន្នក៏មាន រូបណា ជាអនុបាទា រូបនោះ

ខន្ធវិភង្គ អភិធម្មភាជនីយំ

ឧបាទិន្នំ អត្ថិ អនុបាទិន្នំ ។ យន្តំ រូបំ ឧបាទិន្នំ តំ អត្ថិ ឧបាទិន្នុបាទានិយំ អត្ថិ អនុបាទិន្នុបាទានិយំ យន្តំ រូបំ អនុបាទិន្នំ តំ អត្ថិ ឧបាទិន្នុបាទានិយំ អត្ថិ អនុបាទិន្នុបាទានិយំ ។ យន្តំ រូបំ ឧបាទិន្នំ តំ អត្ថិ សប្បដិឃំ អត្ថិ អប្បដិឃំ យន្តំ រូបំ អនុបាទិន្នំ តំ អត្ថិ សប្បដិឃំ អត្ថិ អប្បដិឃំ ។ យន្តំ រូបំ ឧបាទិន្នំ តំ អត្ថិ ឱឡារិកំ អត្ថិ សុខុមំ យន្តំ រូបំ អនុបាទិន្នំ តំ អត្ថិ ឱឡារិកំ អត្ថិ សុខុមំ ។ យន្តំ រូបំ ឧបាទិន្នំ តំ អត្ថិ ទូរេ អត្ថិ សន្តិកេ យន្តំ រូបំ អនុបាទិន្នំ តំ អត្ថិ ទូរេ អត្ថិ សន្តិកេ ។ បេ ។ ទិដ្ឋំ សុតំ មុតំ វិញ្ញាតំ(១) ឯវំ ចតុព្វិធេន រូបក្ខន្ធោ ។

(៣៧) បញ្ចវិធេន រូបក្ខន្ធោ បឋវីធាតុ អាបោធាតុ តេជោធាតុ វាយោធាតុ យញ្ច រូបំ ឧបាទាយ ឯវំ បញ្ចវិធេន រូបក្ខន្ធោ ។

(៣៨) ឆព្វិធេន រូបក្ខន្ធោ ចក្ខុវិញ្ញេយ្យំ រូបំ សោតវិញ្ញេយ្យំ រូបំ ឃានវិញ្ញេយ្យំ រូបំ ជិវ្ហាវិញ្ញេយ្យំ រូបំ កាយវិញ្ញេយ្យំ រូបំ មនោវិញ្ញេយ្យំ រូបំ ឯវំ ឆព្វិធេន រូបក្ខន្ធោ ។

---

១. ម. ឯត្តកេ រូបំ ។

ជាឧបាទិន្នក៏មាន ជាអនុបាទិន្នក៏មាន ។ រូបណា ជាឧបាទា រូបនោះ ជាឧបាទិន្នុបាទានីយៈក៏មាន ជាអនុបាទិន្នុបាទានីយៈក៏មាន រូបណា ជាអនុបាទា រូបនោះ ជាឧបាទិន្នុបាទានីយៈក៏មាន ជាអនុបាទិន្នុបាទានីយៈក៏មាន ។ រូបណា ជាឧបាទា រូបនោះ ជាសប្បដិឃៈក៏មាន ជាអប្បដិឃៈក៏មាន រូបណា ជាអនុបាទា រូបនោះ ជាសប្បដិឃៈក៏មាន ជាអប្បដិឃៈក៏មាន ។ រូបណា ជាឧបាទា រូបនោះ ជាឱឡារិកៈក៏មាន ជាសុខុមៈក៏មាន រូបណា ជាអនុបាទា រូបនោះ ជាឱឡារិកៈក៏មាន ជាសុខុមៈក៏មាន ។ រូបណា ជាឧបាទា រូបនោះ ជាទូរេក៏មាន ជាសន្តិកេក៏មាន រូបណា ជាអនុបាទា រូបនោះ ជាទូរេក៏មាន ជាសន្តិកេក៏មាន ។ល។ រូបដែលបុគ្គលឃើញ ឮ លិទ្ធភ្លក្ស ដឹងច្បាស់ហើយ រូបក្ខន្ធមានប្រការ៤ យ៉ាងនេះឯង ។

(៣៧) រូបក្ខន្ធមានប្រការ ៥ គឺបឋវីធាតុ អាបោធាតុ តេជោធាតុ វាយោធាតុ និងឧបាទារូប រូបក្ខន្ធមានប្រការ ៥ យ៉ាងនេះឯង ។

(៣៨) រូបក្ខន្ធមានប្រការ ៦ គឺរូបដែលគប្បីដឹងដោយភ្នែក រូបដែលគប្បីដឹងដោយត្រចៀក រូបដែលគប្បីដឹងដោយច្រមុះ រូបដែលគប្បីដឹងដោយអណ្តាត រូបដែលគប្បីដឹងដោយកាយ រូបដែលគប្បីដឹងដោយចិត្ត រូបក្ខន្ធមានប្រការ ៦ យ៉ាងនេះឯង ។

(៣៩) សត្តវិធេន រូបក្ខន្ធោ ចក្ខុវិញ្ញេយ្យំ រូបំ ។បេ។ មនោធាតុវិញ្ញេយ្យំ រូបំ មនោវិញ្ញាណធាតុវិញ្ញេយ្យំ រូបំ ឯវំ សត្តវិធេន រូបក្ខន្ធោ ។

(៤០) អដ្ឋវិធេន រូបក្ខន្ធោ ចក្ខុវិញ្ញេយ្យំ រូបំ ។បេ។ កាយវិញ្ញេយ្យំ រូបំ អត្ថិ សុខសម្ផស្សំ អត្ថិ ទុក្ខសម្ផស្សំ មនោធាតុវិញ្ញេយ្យំ រូបំ មនោវិញ្ញាណធាតុវិញ្ញេយ្យំ រូបំ ឯវំ អដ្ឋវិធេន រូបក្ខន្ធោ ។

(៤១) នវវិធេន រូបក្ខន្ធោ ចក្ខុន្ទ្រិយំ សោតិន្ទ្រិយំ ឃានិន្ទ្រិយំ ជិវ្ហិន្ទ្រិយំ កាយិន្ទ្រិយំ ឥត្ថិន្ទ្រិយំ បុរិសិន្ទ្រិយំ ជីវិតិន្ទ្រិយំ យញ្ច រូបំ ន ឥន្ទ្រិយំ ឯវំ នវវិធេន រូបក្ខន្ធោ ។

(៤២) ទសវិធេន រូបក្ខន្ធោ ចក្ខុន្ទ្រិយំ ។បេ។ ជីវិតិន្ទ្រិយំ ន ឥន្ទ្រិយំ រូបំ អត្ថិ សប្បដិឃំ អត្ថិ អប្បដិឃំ ឯវំ ទសវិធេន រូបក្ខន្ធោ ។

(៤៣) ឯកាទសវិធេន រូបក្ខន្ធោ ចក្ខាយតនំ សោតាយតនំ ឃានាយតនំ ជិវ្ហាយតនំ កាយាយតនំ រូបាយតនំ សទ្ទាយតនំ គន្ធាយតនំ រសាយតនំ ផោដ្ឋព្វាយតនំ

[៣៩] រូបក្ខន្ធ មានប្រការ ៧ គឺ រូបដែលគប្បីដឹងដោយភ្នែក ។បេ។ រូបដែលគប្បីដឹងដោយមនោធាតុ រូបដែលគប្បីដឹងដោយមនោ-វិញ្ញាណធាតុ រូបក្ខន្ធមានប្រការ ៧ យ៉ាងនេះឯង ។

[៤០] រូបក្ខន្ធមានប្រការ ៨ គឺ រូបដែលគប្បីដឹងដោយភ្នែក ។បេ។ រូបដែលគប្បីដឹងដោយកាយ មានសម្ផស្សជាសុខក៏មាន មានសម្ផស្សជាទុក្ខក៏មាន រូបដែលគប្បីដឹងដោយមនោធាតុ រូបដែលគប្បីដឹងដោយមនោវិញ្ញាណធាតុ រូបក្ខន្ធមានប្រការ ៨ យ៉ាងនេះឯង ។

[៤១] រូបក្ខន្ធមានប្រការ ៩ គឺ ចក្ខុន្ទ្រិយ សោតិន្ទ្រិយ ឃានិន្ទ្រិយ ជិវ្ហិន្ទ្រិយ កាយិន្ទ្រិយ ឥត្ថិន្ទ្រិយ បុរិសិន្ទ្រិយ ជីវិតិន្ទ្រិយ ទាំងរូបណា ដែលមិនមែនឥន្ទ្រិយ រូបក្ខន្ធ មានប្រការ ៩ យ៉ាងនេះឯង ។

[៤២] រូបក្ខន្ធមានប្រការ ១០ គឺចក្ខុន្ទ្រិយ ។បេ។ ជីវិតិន្ទ្រិយ រូបមិនមែនឥន្ទ្រិយ រូបប្រកបដោយការប៉ះពាល់ក៏មាន មិនប្រកបដោយការប៉ះពាល់ក៏មាន រូបក្ខន្ធមានប្រការ ១០ យ៉ាងនេះឯង ។

[៤៣] រូបក្ខន្ធមានប្រការ ១១ គឺចក្ខ្វាយតនៈ សោតាយតនៈ ឃានាយតនៈ ជិវ្ហាយតនៈ កាយាយតនៈ រូបាយតនៈ សទ្ទាយតនៈ គន្ធាយតនៈ រសាយតនៈ ផោដ្ឋព្វាយតនៈ ទាំងរូបណា ដែលមិន

យញ្ច រូបំ អនិទស្សនំ អប្បដិឃំ ធម្មាយតនបរិយាបន្នំ ឯវំ ឯកាទសវិធេន រូបក្ខន្ធោ ។

អយំ វុច្ចតិ រូបក្ខន្ធោ ។

តត្ថ កតមោ វេទនាក្ខន្ធោ ។

(៥៥) ឯកវិធេន វេទនាក្ខន្ធោ ផស្សសម្បយុត្តោ ។ ទុវិធេន វេទនាក្ខន្ធោ អត្ថិ សហេតុកោ អត្ថិ អហេតុកោ ។ តិវិធេន វេទនាក្ខន្ធោ អត្ថិ កុសលោ អត្ថិ អកុសលោ អត្ថិ អព្យាកតោ ។ ចតុព្វិធេន វេទនាក្ខន្ធោ អត្ថិ កាមាវចរោ អត្ថិ រូបាវចរោ អត្ថិ អរូបាវចរោ អត្ថិ អបរិយាបន្នោ ។ បញ្ចវិធេន វេទនាក្ខន្ធោ អត្ថិ សុខិន្ទ្រិយំ អត្ថិ ទុក្ខិន្ទ្រិយំ អត្ថិ សោមនស្សិន្ទ្រិយំ អត្ថិ ទោមនស្សិន្ទ្រិយំ អត្ថិ ឧបេក្ខិន្ទ្រិយំ(១) ។ ឆព្វិធេន វេទនាក្ខន្ធោ ចក្ខុសម្ផស្សជា វេទនា សោតសម្ផស្សជា វេទនា ឃានសម្ផស្សជា វេទនា ជិវ្ហាសម្ផស្សជា វេទនា កាយសម្ផស្សជា វេទនា មនោសម្ផស្សជា វេទនា ឯវំ ឆព្វិធេន វេទនាក្ខន្ធោ ។ សត្តវិធេន វេទនាក្ខន្ធោ ចក្ខុសម្ផស្សជា វេទនា ។បេ។ កាយសម្ផស្សជា វេទនា មនោធាតុសម្ផស្សជា វេទនា

---

១ ម. ឥតោ បរំ ឯវំ បញ្ចវិធេន វេទនាក្ខន្ធោតិ ទិស្សតិ ។

ប្រកបដោយការឃើញ មិនប្រកបដោយការប៉ះពាល់ រាប់បញ្ចូលក្នុងធម្មាយតនៈ រូបក្ខន្ធ មានប្រការ ១១ យ៉ាងនេះឯង ។

នេះហៅថា រូបក្ខន្ធ ។

បណ្ដាខន្ធទាំងនោះ វេទនាខន្ធ តើដូចម្ដេច ។

(៦៦) វេទនាខន្ធ មានប្រការ ១ បានដល់វេទនាខន្ធប្រកបដោយផស្សៈ ។ វេទនាខន្ធមានប្រការ ២ គឺ វេទនាខន្ធ ប្រកបដោយហេតុក៏មាន មិនប្រកបដោយហេតុក៏មាន ។ វេទនាខន្ធមានប្រការ ៣ គឺ វេទនាខន្ធ ជាកុសលក៏មាន ជាអកុសលក៏មាន ជាអព្យាក្រឹតក៏មាន ។ វេទនាខន្ធមានប្រការ ៤ គឺ វេទនាខន្ធ ជាកាមាវចរក៏មាន ជារូបាវចរក៏មាន ជាអរូបាវចរក៏មាន ជាអបរិយាបន្នៈក៏មាន ។ វេទនាខន្ធ មានប្រការ ៥ គឺ ជាសុខិន្ទ្រិយក៏មាន ជាទុក្ខិន្ទ្រិយក៏មាន ជាសោមនស្សិន្ទ្រិយក៏មាន ជាទោមនស្សិន្ទ្រិយក៏មាន ជាឧបេក្ខិន្ទ្រិយក៏មាន ។ វេទនាខន្ធមានប្រការ៦ គឺ វេទនាកើតអំពីចក្ខុសម្ផស្ស វេទនាកើតអំពីសោតសម្ផស្ស វេទនាកើតអំពីឃានសម្ផស្ស វេទនាកើតអំពីជិវ្ហាសម្ផស្ស វេទនាកើតអំពីកាយសម្ផស្ស វេទនាកើតអំពីមនោសម្ផស្ស វេទនាខន្ធ មានប្រការ ៦ យ៉ាងនេះឯង ។ វេទនាខន្ធ មានប្រការ ៧ គឺ វេទនាកើតអំពីចក្ខុសម្ផស្ស ។ បេ ។ វេទនាកើតអំពីកាយសម្ផស្ស វេទនាកើតអំពីមនោធាតុសម្ផស្ស

មនោវិញ្ញាណធាតុសម្ផស្សជា វេទនា ឯវំ សត្តវិធេន វេទនាខន្ធោ ។ អដ្ឋវិធេន វេទនាខន្ធោ ចក្ខុសម្ផស្សជា វេទនា ។បេ។ កាយសម្ផស្សជា វេទនា អត្ថិ សុខា អត្ថិ ទុក្ខា មនោធាតុសម្ផស្សជា វេទនា មនោវិញ្ញាណធាតុសម្ផស្សជា វេទនា ឯវំ អដ្ឋវិធេន វេទនាខន្ធោ ។ នវវិធេន វេទនាខន្ធោ ចក្ខុសម្ផស្សជា វេទនា ។បេ។ កាយសម្ផស្សជា វេទនា មនោធាតុសម្ផស្សជា វេទនា មនោវិញ្ញាណធាតុសម្ផស្សជា វេទនា អត្ថិ កុសលា អត្ថិ អកុសលា អត្ថិ អព្យាកតា ឯវំ នវវិធេន វេទនាខន្ធោ ។ ទសវិធេន វេទនាខន្ធោ ចក្ខុសម្ផស្សជា វេទនា ។បេ។ កាយសម្ផស្សជា វេទនា អត្ថិ សុខា អត្ថិ ទុក្ខា មនោធាតុសម្ផស្សជា វេទនា មនោវិញ្ញាណធាតុសម្ផស្សជា វេទនា អត្ថិ កុសលា អត្ថិ អកុសលា អត្ថិ អព្យាកតា ឯវំ ទសវិធេន វេទនាខន្ធោ ។

(៤៥) ឯកវិធេន វេទនាខន្ធោ ផស្សសម្បយុត្តោ ។ ទុវិធេន វេទនាខន្ធោ អត្ថិ សហេតុកោ អត្ថិ អហេតុកោ ។ តិវិធេន វេទនាខន្ធោ អត្ថិ វិបាកោ អត្ថិ វិបាកធម្មធម្មោ អត្ថិ នេវវិបាកនវិបាកធម្មធម្មោ

វេទនា កើតអំពីមនោវិញ្ញាណធាតុសម្ផស្ស វេទនាខន្ធ មានប្រការ ៧ យ៉ាងនេះឯង ។ វេទនាខន្ធ មានប្រការ ៨ គឺ វេទនា កើតអំពីចក្ខុសម្ផស្ស ។ បេ ។ វេទនាកើតអំពីកាយសម្ផស្ស ជាសុខក៏មាន ជាទុក្ខក៏មាន វេទនាកើតអំពីមនោធាតុសម្ផស្ស វេទនាកើតអំពីមនោវិញ្ញាណធាតុសម្ផស្ស វេទនាខន្ធ មានប្រការ ៨ យ៉ាងនេះឯង ។ វេទនាខន្ធ មានប្រការ ៩ គឺ វេទនាកើតអំពីចក្ខុសម្ផស្ស ។ បេ ។ វេទនាកើតអំពីកាយសម្ផស្ស វេទនាកើតអំពីមនោធាតុសម្ផស្ស វេទនាកើតអំពីមនោវិញ្ញាណធាតុសម្ផស្ស ជាកុសលក៏មាន ជាអកុសលក៏មាន ជាអព្យាក្រឹតក៏មាន វេទនាខន្ធ មានប្រការ ៩ យ៉ាងនេះឯង ។ វេទនាខន្ធ មានប្រការ ១០ គឺ វេទនាកើតអំពីចក្ខុសម្ផស្ស ។ បេ ។ វេទនាកើតអំពីកាយសម្ផស្ស ជាសុខក៏មាន ជាទុក្ខក៏មាន វេទនាកើតអំពីមនោធាតុសម្ផស្ស វេទនាកើតអំពីមនោវិញ្ញាណធាតុសម្ផស្ស ជាកុសលក៏មាន ជាអកុសលក៏មាន ជាអព្យាក្រឹតក៏មាន វេទនាខន្ធ មានប្រការ១០ យ៉ាងនេះឯង ។

(៤៥) វេទនាខន្ធ មានប្រការ ១ បានដល់វេទនាខន្ធដ៏សម្បយុត្តដោយផស្សៈ ។ វេទនាខន្ធ មានប្រការ ២ គឺ វេទនាខន្ធប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងហេតុក៏មាន មិនមានហេតុក៏មាន ។ វេទនាខន្ធ មានប្រការ ៣ គឺ វេទនាខន្ធ ជាវិបាកក៏មាន ជាធម៌មានវិបាកជាប្រក្រតីក៏មាន មិនមែនជាវិបាក មិនមែនមានធម៌ជាវិបាកជាប្រក្រតីក៏មាន

ខន្ធវិភង្គេ អភិធម្មភាជនីយំ

អត្ថិ ឧបាទិន្នុបាទានិយោ អត្ថិ អនុបាទិន្នុបាទានិយោ អត្ថិ អនុបាទិន្នានុបាទានិយោ អត្ថិ សង្កិលិដ្ឋសង្កិលេសិកោ អត្ថិ អសង្កិលិដ្ឋសង្កិលេសិកោ អត្ថិ អសង្កិលិដ្ឋាសង្កិលេសិកោ អត្ថិ សវិតក្កសវិចារោ អត្ថិ អវិតក្កវិចារមត្តោ អត្ថិ អវិតក្កាវិចារោ អត្ថិ ទស្សនេន បហាតព្វោ អត្ថិ ភាវនាយ បហាតព្វោ អត្ថិ នេវទស្សនេន ន ភាវនាយ បហាតព្វោ អត្ថិ ទស្សនេន បហាតព្វហេតុកោ អត្ថិ ភាវនាយ បហាតព្វហេតុកោ អត្ថិ នេវទស្សនេន ន ភាវនាយ បហាតព្វហេតុកោ អត្ថិ អាចយគាមិ អត្ថិ អបចយគាមិ អត្ថិ នេវាចយគាមិនាបចយគាមិ អត្ថិ សេក្ខោ អត្ថិ អសេក្ខោ អត្ថិ នេវសេក្ខានាសេក្ខោ អត្ថិ បរិត្តោ អត្ថិ មហគ្គតោ អត្ថិ អប្បមាណោ អត្ថិ បរិត្តារម្មណោ អត្ថិ មហគ្គតារម្មណោ អត្ថិ អប្បមាណារម្មណោ

មានកម្មប្រកបដោយកិលេស មានតណ្ហាជាដើមកាន់យកហើយ ទាំងជាប្រយោជន៍ដល់ឧបាទានក៏មាន មិនមានកម្មប្រកបដោយកិលេស មានតណ្ហាជាដើមកាន់យកហើយ ទាំងជាប្រយោជន៍ដល់ឧបាទានក៏មាន មិនមានកម្មប្រកបដោយកិលេស មានតណ្ហាជាដើមកាន់យកហើយ ទាំងមិនជាប្រយោជន៍ដល់ឧបាទានក៏មាន ប្រកបដោយសេចក្តីសៅហ្មង ទាំងគួរដល់សេចក្តីសៅហ្មងក៏មាន មិនប្រកបដោយសេចក្តីសៅហ្មង តែគួរដល់សេចក្តីសៅហ្មងក៏មាន មិនប្រកបដោយសេចក្តីសៅហ្មង ទាំងមិនគួរដល់សេចក្តីសៅហ្មងក៏មាន ប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងវិតក្កៈ ប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងវិចារៈក៏មាន មិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈក៏មាន មិនមានវិតក្កៈទាំងមិនមានវិចារៈក៏មាន គួរលះដោយទស្សនៈក៏មាន គួរលះដោយភាវនាក៏មាន មិនគួរលះដោយទស្សនៈ មិនគួរលៈដោយភាវនាក៏មាន មានហេតុគួរលះដោយទស្សនៈក៏មាន មានហេតុគួរលះដោយភាវនាក៏មាន មានហេតុមិនគួរលះដោយទស្សនៈ មិនគួរលះដោយភាវនាក៏មាន ដល់នូវការសន្សំកពូនឡើងក៏មាន ដល់នូវការមិនសន្សំកពូនឡើងក៏មាន មិនដល់នូវការសន្សំកពូនឡើង មិនដល់នូវការមិនសន្សំកពូនឡើងក៏មាន ជារបស់សេក្ខបុគ្គលក៏មាន ជារបស់អសេក្ខបុគ្គលក៏មាន មិនមែនជារបស់សេក្ខបុគ្គលទាំងមិនមែនជារបស់អសេក្ខបុគ្គលក៏មាន មានសភាពតូចឆ្មារក៏មាន ដល់នូវសភាពធំក៏មាន ប្រមាណមិនបានក៏មាន មានអារម្មណ៍តូចឆ្មារក៏មាន មានអារម្មណ៍ដល់នូវសភាពធំក៏មាន មានអារម្មណ៍ប្រមាណមិនបាន ក៏មាន

អត្ថិ ហីនោ អត្ថិ មជ្ឈិមោ អត្ថិ បណីតោ អត្ថិ មិច្ឆត្ត-
និយតោ អត្ថិ សម្មត្តនិយតោ អត្ថិ អនិយតោ អត្ថិ
មគ្គារម្មណោ អត្ថិ មគ្គហេតុកោ អត្ថិ មគ្គាធិបតិ អត្ថិ
ឧប្បន្នោ អត្ថិ អនុប្បន្នោ អត្ថិ ឧប្បាទី អត្ថិ អតីតោ
អត្ថិ អនាគតោ អត្ថិ បច្ចុប្បន្នោ អត្ថិ អតីតារម្មណោ
អត្ថិ អនាគតារម្មណោ អត្ថិ បច្ចុប្បន្នារម្មណោ អត្ថិ
អជ្ឈត្តោ អត្ថិ ពហិទ្ធា អត្ថិ អជ្ឈត្តពហិទ្ធា អត្ថិ អជ្ឈ-
ត្តារម្មណោ អត្ថិ ពហិទ្ធារម្មណោ អត្ថិ អជ្ឈត្តពហិទ្ធា-
រម្មណោ ។ បេ ។ ឯវំ ទសវិធេន វេទនាក្ខន្ធោ ។

(៦២) ឯកវិធេន វេទនាក្ខន្ធោ ផស្សសម្បយុ-
ត្តោ ។ ទុវិធេន វេទនាក្ខន្ធោ អត្ថិ ហេតុសម្បយុត្តោ
អត្ថិ ហេតុវិប្បយុត្តោ អត្ថិ ន ហេតុ សហេតុកោ
អត្ថិ ន ហេតុ អហេតុកោ អត្ថិ លោកិយោ អត្ថិ
លោកុត្តរោ អត្ថិ កេនចិ វិញ្ញេយ្យោ អត្ថិ កេនចិ
ន វិញ្ញេយ្យោ អត្ថិ សាសវោ អត្ថិ អនាសវោ អត្ថិ
អាសវសម្បយុត្តោ អត្ថិ អាសវវិប្បយុត្តោ អត្ថិ អា-
សវវិប្បយុត្តសាសវោ អត្ថិ អាសវវិប្បយុត្តអនាសវោ
អត្ថិ សញ្ញោជនិយោ អត្ថិ អសញ្ញោជនិយោ អត្ថិ

ថោកទាបក៏មាន យ៉ាងកណ្តាលក៏មាន យ៉ាងឧត្តមក៏មាន មានសភាពខុសនិងទៀងក៏មាន មានសភាពត្រូវនិងទៀងក៏មាន មានសភាពមិនទៀងក៏មាន មានមគ្គជាអារម្មណ៍ក៏មាន មានមគ្គជាហេតុក៏មាន មានមគ្គជាអធិបតីក៏មាន កើតហើយក៏មាន មិនទាន់កើតក៏មាន ប្រុងនឹងកើតឡើងក៏មាន ជាអតីតក៏មាន ជាអនាគតក៏មាន ជាបច្ចុប្បន្នក៏មាន មានអារម្មណ៍ជាអតីតក៏មាន មានអារម្មណ៍ជាអនាគតក៏មាន មានអារម្មណ៍ជាបច្ចុប្បន្នក៏មាន ជាខាងក្នុងក៏មាន ជាខាងក្រៅក៏មាន ជាខាងក្នុងនិងខាងក្រៅក៏មាន មានអារម្មណ៍ខាងក្នុងក៏មាន មានអារម្មណ៍ខាងក្រៅក៏មាន មានអារម្មណ៍ទាំងខាងក្នុងនិងខាងក្រៅក៏មាន ។បេ។ វេទនាខន្ធមានប្រការ១០ យ៉ាងនេះឯង ។

(៤៦) វេទនាខន្ធមានប្រការមួយ បានដល់វេទនាខន្ធប្រកបដោយផស្សៈ ។ វេទនាខន្ធមានប្រការ ២ គឺ វេទនាខន្ធប្រកបដោយហេតុក៏មាន ប្រាសចាកហេតុក៏មាន មិនមែនហេតុ តែប្រកបដោយហេតុក៏មាន មិនមែនហេតុទាំងមិនមានហេតុក៏មាន ជាលោកិយក៏មាន ជាលោកុត្តរៈក៏មាន គប្បីដឹងដោយវិញ្ញាណណាមួយក៏មាន មិនគប្បីដឹង ដោយវិញ្ញាណណាមួយក៏មាន ប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងអាសវៈក៏មាន មិនមានអាសវៈក៏មាន ប្រកបដោយអាសវៈក៏មាន ប្រាសចាកអាសវៈក៏មាន ប្រាសចាកអាសវៈតែប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងអាសវៈក៏មាន ប្រាសចាកអាសវៈទាំងមិនមានអាសវៈក៏មាន ជាប្រយោជន៍ដល់សំយោជនៈក៏មាន មិនជាប្រយោជន៍ដល់

ខន្ធវិភង្គេ អភិធម្មភាជនីយំ

សញ្ញោជនសម្បយុត្តោ អត្ថិ សញ្ញោជនវិប្បយុត្តោ អត្ថិ សញ្ញោជនវិប្បយុត្តសញ្ញោជនិយោ អត្ថិ សញ្ញោជនវិប្បយុត្តអសញ្ញោជនិយោ អត្ថិ គន្ថនិយោ អត្ថិ អគន្ថនិយោ អត្ថិ គន្ថសម្បយុត្តោ អត្ថិ គន្ថវិប្បយុត្តោ អត្ថិ គន្ថវិប្បយុត្តគន្ថនិយោ អត្ថិ គន្ថវិប្បយុត្តអគន្ថនិយោ អត្ថិ ឱឃនិយោ អត្ថិ អនោឃនិយោ អត្ថិ ឱឃសម្បយុត្តោ អត្ថិ ឱឃវិប្បយុត្តោ អត្ថិ ឱឃវិប្បយុត្តឱឃនិយោ អត្ថិ ឱឃវិប្បយុត្តអនោឃនិយោ អត្ថិ យោគនិយោ អត្ថិ អយោគនិយោ អត្ថិ យោគសម្បយុត្តោ អត្ថិ យោគវិប្បយុត្តោ អត្ថិ យោគវិប្បយុត្តយោគនិយោ អត្ថិ យោគវិប្បយុត្តអយោគនិយោ អត្ថិ នីវរណិយោ អត្ថិ អនីវរណិយោ អត្ថិ នីវរណសម្បយុត្តោ អត្ថិ នីវរណវិប្បយុត្តោ អត្ថិ នីវរណវិប្បយុត្តនីវរណិយោ អត្ថិ នីវរណវិប្បយុត្តអនីវរណិយោ អត្ថិ បរាមដ្ឋោ អត្ថិ អបរាមដ្ឋោ. អត្ថិ បរាមាសសម្បយុត្តោ អត្ថិ បរាមាសវិប្បយុត្តោ អត្ថិ បរាមាសវិប្បយុត្តបរាមដ្ឋោ

សំយោជនៈក៏មាន ប្រកបដោយសំយោជនៈក៏មាន ប្រាសចាកសំយោជនៈក៏មាន ប្រាសចាកសំយោជនៈ តែជាប្រយោជន៍ដល់សំយោជនៈក៏មាន ប្រាសចាកសំយោជនៈទាំងមិនជាប្រយោជន៍ដល់សំយោជនៈក៏មាន ដែលគន្ថៈគប្បីដោតក្រងក៏មាន ដែលគន្ថៈមិនគប្បីដោតក្រងក៏មាន ប្រកបដោយគន្ថៈក៏មាន ប្រាសចាកគន្ថៈក៏មាន ប្រាសចាកគន្ថៈតែជាធម៌ដែលគន្ថៈគប្បីដោតក្រងក៏មាន ប្រាសចាកគន្ថៈទាំងជាធម៌ដែលគន្ថៈមិនគប្បីដោតក្រងក៏មាន ដែលឱឃៈគប្បីប្រព្រឹត្តកន្លងក៏មាន ដែលឱឃៈមិនគប្បីប្រព្រឹត្តកន្លងក៏មាន ប្រកបដោយឱឃៈក៏មាន ប្រាសចាកឱឃៈក៏មាន ប្រាសចាកឱឃៈតែជាធម៌ដែលឱឃៈគប្បីប្រព្រឹត្តកន្លងក៏មាន ប្រាសចាកឱឃៈទាំងជាធម៌ដែលឱឃៈមិនគប្បីប្រព្រឹត្តកន្លងក៏មាន ដែលយោគៈគប្បីប្រព្រឹត្តកន្លងក៏មាន ដែលយោគៈមិនគប្បីប្រព្រឹត្តកន្លងក៏មាន ប្រកបដោយយោគៈក៏មាន ប្រាសចាកយោគៈក៏មាន ប្រាសចាកយោគៈតែជាប្រយោជន៍ដល់យោគៈក៏មាន ប្រាសចាកយោគៈទាំងមិនជាប្រយោជន៍ដល់យោគៈក៏មាន ជាប្រយោជន៍ដល់នីវរណៈក៏មាន មិនជាប្រយោជន៍ដល់នីវរណៈក៏មាន ប្រកបដោយនីវរណៈក៏មាន ប្រាសចាកនីវរណៈក៏មាន ប្រាសចាកនីវរណៈតែជាប្រយោជន៍ដល់នីវរណៈក៏មាន ប្រាសចាកនីវរណៈទាំងមិនជាប្រយោជន៍ដល់នីវរណៈក៏មាន ដែលបរាមាសៈស្ទាបអង្អែលក៏មាន បរាមាសៈមិនស្ទាបអង្អែលក៏មាន ប្រកបដោយបរាមាសៈក៏មាន ប្រាសចាកបរាមាសៈក៏មាន ប្រាសចាកបរាមាសៈ តែជាធម៌ដែលបរាមាសៈស្ទាបអង្អែលក៏មាន

អត្ថិ បរាមាសវិប្បយុត្តអបរាមដ្ឋោ អត្ថិ ឧបាទិន្នោ អត្ថិ
អនុបាទិន្នោ អត្ថិ ឧបាទានិយោ អត្ថិ អនុបាទានិយោ
អត្ថិ ឧបាទានសម្បយុត្តោ អត្ថិ ឧបាទានវិប្បយុត្តោ
អត្ថិ ឧបាទានវិប្បយុត្តឧបាទានិយោ អត្ថិ ឧបាទានវិប្ប-
យុត្តអនុបាទានិយោ អត្ថិ សង្កិលេសិកោ អត្ថិ អសង្កិ-
លេសិកោ អត្ថិ សង្កិលិដ្ឋោ អត្ថិ អសង្កិលិដ្ឋោ អត្ថិ
កិលេសសម្បយុត្តោ អត្ថិ កិលេសវិប្បយុត្តោ អត្ថិ
កិលេសវិប្បយុត្តសង្កិលេសិកោ អត្ថិ កិលេសវិប្ប-
យុត្តអសង្កិលេសិកោ អត្ថិ ទស្សនេន បហាតព្វោ
អត្ថិ ន ទស្សនេន បហាតព្វោ អត្ថិ ភាវនាយ បហា-
តព្វោ អត្ថិ ន ភាវនាយ បហាតព្វោ អត្ថិ ទស្សនេន
បហាតព្វហេតុកោ អត្ថិ ន ទស្សនេន បហាតព្វ-
ហេតុកោ អត្ថិ ភាវនាយ បហាតព្វហេតុកោ អត្ថិ ន
ភាវនាយ បហាតព្វហេតុកោ អត្ថិ សវិតក្កោ អត្ថិ
អវិតក្កោ អត្ថិ សវិចារោ អត្ថិ អវិចារោ អត្ថិ សប្បីតិ-
កោ អត្ថិ អប្បីតិកោ អត្ថិ បីតិសហគតោ អត្ថិ ន
បីតិសហគតោ អត្ថិ កាមាវចរោ អត្ថិ ន កាមាវចរោ

ប្រាសចាកបរាមាសៈទាំងជាធម៌ដែលបរាមាសៈ មិនស្ទាបអារម្មណ៍ក៏មាន មានកម្មប្រកបដោយកិលេសមានតណ្ហាជាដើមកាន់យកហើយក៏មាន មិនមានកម្មក្របកដោយកិលេស មានតណ្ហាជាដើមកាន់យកហើយក៏មាន ជាប្រយោជន៍ដល់ឧបាទានក៏មាន មិនជាប្រយោជន៍ដល់ឧបាទានក៏មាន ប្រកបដោយឧបាទានក៏មាន ប្រាសចាកឧបាទានក៏មាន ប្រាសចាកឧ-បាទានតែជាប្រយោជន៍ដល់ឧបាទានក៏មាន ប្រាសចាកឧបាទានទាំងមិនជាប្រយោជន៍ដល់ឧបាទានក៏មាន គួរដល់សេចក្តីសៅហ្មងក៏មាន មិនគួរដល់សេចក្តីសៅហ្មងក៏មាន សៅហ្មងហើយក៏មាន មិនសៅហ្មងហើយក៏មាន ប្រកបដោយកិលេសក៏មាន ប្រាសចាកកិលេសក៏មាន ប្រាសចាកកិលេស តែគួរដល់សេចក្តីសៅហ្មងក៏មាន ប្រាសចាកកិលេសទាំងមិនគួរដល់សេចក្តីសៅហ្មងក៏មាន គួរលះដោយទស្សនៈក៏មាន មិនគួរលះដោយទស្សនៈក៏មាន គួរលះដោយភាវនាក៏មាន មិនគួរលះដោយភាវនាក៏មាន មានហេតុគួរលះដោយទស្សនៈក៏មាន មានហេតុមិនគួរលះដោយទស្សនៈក៏មាន មានហេតុគួរលះដោយភាវនាក៏មាន មានហេតុមិនគួរលះដោយភាវនាក៏មាន ប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងវិតក្កៈក៏មាន មិនមានវិតក្កៈក៏មាន ប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងវិចារៈក៏មាន មិនមានវិចារៈក៏មាន ប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងបីតិក៏មាន មិនមានបីតិក៏មាន កើតព្រមដោយបីតិក៏មាន មិនកើតព្រមដោយបីតិក៏មាន ជាកាមាវចរក៏មាន មិនមែនកាមាវចរក៏មាន

ខន្ធវិភង្គ អភិធម្មភាជនីយំ

អត្ថិ រូបាវចរោ អត្ថិ ន រូបាវចរោ អត្ថិ អរូបាវចរោ អត្ថិ ន អរូបាវចរោ អត្ថិ បរិយាបន្នោ អត្ថិ អបរិយាបន្នោ អត្ថិ និយ្យានិកោ អត្ថិ អនិយ្យានិកោ អត្ថិ និយតោ អត្ថិ អនិយតោ អត្ថិ សឧត្តរោ អត្ថិ អនុត្តរោ អត្ថិ សរណោ អត្ថិ អរណោ ។ តិវិធេន វេទនាក្ខន្ធោ អត្ថិ កុសលោ អត្ថិ អកុសលោ អត្ថិ អព្យាកតោ ។បេ។ ឯវំ ទសវិធេន វេទនាក្ខន្ធោ ។

(៦៧) ឯកវិធេន វេទនាក្ខន្ធោ ផស្សសម្បយុត្តោ ។ ទុវិធេន វេទនាក្ខន្ធោ អត្ថិ សរណោ អត្ថិ អរណោ ។ តិវិធេន វេទនាក្ខន្ធោ អត្ថិ វិបាកោ អត្ថិ វិបាកធម្មធម្មោ អត្ថិ នេវវិបាកនវិបាកធម្មធម្មោ ។បេ។ អត្ថិ អជ្ឈត្តារម្មណោ អត្ថិ ពហិទ្ធារម្មណោ អត្ថិ អជ្ឈត្តពហិទ្ធារម្មណោ ។បេ។ ឯវំ ទសវិធេន វេទនាក្ខន្ធោ ។

ទុកមូលកំ ។

(៦៨) ឯកវិធេន វេទនាក្ខន្ធោ ផស្សសម្បយុត្តោ ។ ទុវិធេន វេទនាក្ខន្ធោ អត្ថិ សហេតុកោ អត្ថិ អហេតុកោ ។ តិវិធេន វេទនាក្ខន្ធោ អត្ថិ កុសលោ អត្ថិ អកុសលោ អត្ថិ អព្យាកតោ ។បេ។

ជារូបាវចរក៏មាន មិនមែនរូបាវចរក៏បាន ជាអរូបាវចរក៏មាន មិនមែន អរូបាវចរក៏មាន ជាបរិយាបន្នៈក៏មាន ជាអបរិយាបន្នៈក៏មាន ជានិយ្យា-និកៈក៏មាន ជាអនិយ្យានិកៈក៏មាន ជានិយតៈក៏មាន ជាអនិយតៈក៏មាន ប្រកបដោយឧត្តរៈក៏មាន មិនមានឧត្តរៈក៏មាន ប្រកបដោយរណៈ (សេចក្តីសៅហ្មង) ក៏មាន មិនមានរណៈ ក៏មាន ។ វេទនាខន្ធមានប្រការ ៣ គឺ វេទនាខន្ធ ជាកុសលក៏មាន ជាអកុសលក៏មាន ជាអព្យាក្រឹតក៏មាន ។ បេ ។ វេទនាខន្ធមានប្រការ ១០ យ៉ាងនេះឯង ។

(៤៧) វេទនាខន្ធ មានប្រការមួយ បានដល់វេទនាខន្ធដ៏សម្ប-យុត្តដោយផស្សៈ ។ វេទនាខន្ធមានប្រការ ២ គឺ វេទនាខន្ធប្រកបដោយរណៈក៏មាន មិនមានរណៈក៏មាន ។ វេទនាខន្ធមានប្រការ គឺ ៣ វេទនា-ខន្ធជាវិបាកក៏មាន ជាធម៌មានវិបាកជាប្រក្រតីក៏មាន មិនមែនជាវិបាក មិនមែនមានធម៌ជាវិបាកជាប្រក្រតីក៏មាន ។ បេ ។ មានអារម្មណ៍ខាងក្នុងក៏មាន មានអារម្មណ៍ខាងក្រៅក៏មាន មានអារម្មណ៍ខាងក្នុងនិងខាងក្រៅក៏មាន ។ បេ ។ វេទនាខន្ធមានប្រការ ១០ យ៉ាងនេះឯង ។

ចប់ទុកមូលកៈ ។

(៤៨) វេទនាខន្ធមានប្រការមួយ បានដល់វេទនាខន្ធ ដ៏សម្បយុត្តដោយផស្សៈ ។ វេទនាខន្ធមានប្រការ ២ គឺ វេទនាខន្ធប្រកបដោយហេតុក៏មាន មិនមានហេតុក៏មាន ។ វេទនាខន្ធមានប្រការ ៣ គឺ វេទនា-ខន្ធ ជាកុសលក៏មាន ជាអកុសលក៏មាន ជាអព្យាក្រឹតក៏មាន ។ បេ ។

ឯវំ ទសវិធេន វេទនាក្ខន្ធោ ។ ឯកវិធេន វេទនាក្ខន្ធោ ផស្សសម្បយុត្តោ ។ ទុវិធេន វេទនាក្ខន្ធោ អត្ថិ សរណោ(១) អត្ថិ អរណោ(២) ។ តិវិធេន វេទនាក្ខន្ធោ អត្ថិ កុសលោ អត្ថិ អកុសលោ អត្ថិ អព្យាកតោ ។ បេ ។ ឯវំ ទសវិធេន វេទនាក្ខន្ធោ ។ ឯកវិធេន វេទនាក្ខន្ធោ ផស្សសម្បយុត្តោ ។ ទុវិធេន វេទនាក្ខន្ធោ អត្ថិ សហេតុកោ អត្ថិ អហេតុកោ ។ តិវិធេន វេទនាក្ខន្ធោ អត្ថិ វិបាកោ អត្ថិ វិបាកធម្មធម្មោ អត្ថិ នេវវិបាកនវិបាកធម្មធម្មោ ។ បេ ។ អត្ថិ អជ្ឈត្តារម្មណោ អត្ថិ ពហិទ្ធារម្មណោ អត្ថិ អជ្ឈត្តពហិទ្ធារម្មណោ ។ បេ ។ ឯវំ ទសវិធេន វេទនាក្ខន្ធោ ។ ឯកវិធេន វេទនាក្ខន្ធោ ផស្សសម្បយុត្តោ ។ ទុវិធេន វេទនាក្ខន្ធោ អត្ថិ សរណោ អត្ថិ អរណោ ។ តិវិធេន វេទនាក្ខន្ធោ អត្ថិ វិបាកោ អត្ថិ វិបាកធម្មធម្មោ អត្ថិ នេវវិបាកនវិបាកធម្មធម្មោ ។ បេ ។ អត្ថិ អជ្ឈត្តារម្មណោ អត្ថិ ពហិទ្ធារម្មណោ អត្ថិ អជ្ឈត្តពហិទ្ធារម្មណោ ។ បេ ។ ឯវំ ទសវិធេន វេទនាក្ខន្ធោ ។

តិកមូលកំ ។

---

១ ម. សហេតុសម្បយុត្តោ ។ ២ ម. ហេតុវិប្បយុត្តោ ។

វេទនាខន្ធមានប្រការ១០ យ៉ាងនេះឯង ។ វេទនាខន្ធមានប្រការមួយ បានដល់វេទនាខន្ធដ៏សម្បយុត្តដោយផស្សៈ ។ វេទនាខន្ធមានប្រការ ២ គឺ វេទនាខន្ធប្រកបដោយរណៈក៏មាន មិនមានរណៈក៏មាន ។ វេទនាខន្ធមានប្រការ ៣ គឺ វេទនាខន្ធជាកុសលក៏មាន ជាអកុសលក៏មាន ជាអព្យាក្រឹតក៏មាន ។ បេ ។ វេទនាខន្ធមានប្រការ ១០ យ៉ាងនេះឯង ។ វេទនាខន្ធមានប្រការមួយ បានដល់វេទនាខន្ធដ៏សម្បយុត្តដោយផស្សៈ ។ វេទនាខន្ធមានប្រការ ២ គឺ វេទនាខន្ធប្រកបដោយហេតុក៏មាន មិនមានហេតុក៏មាន ។ វេទនាខន្ធមានប្រការ ៣ គឺ វេទនាខន្ធជាវិបាកក៏មាន ជាធម៌មានវិបាកជាប្រក្រតីក៏មាន មិនមែនជាវិបាក មិនមែនមានធម៌ជាវិបាកជាប្រក្រតីក៏មាន ។ បេ ។ មានអារម្មណ៍ខាងក្នុងក៏មាន មានអារម្មណ៍ខាងក្រៅក៏មាន មានអារម្មណ៍ទាំងខាងក្នុងទាំងខាងក្រៅក៏មាន ។ បេ ។ វេទនាខន្ធមានប្រការ ១០ យ៉ាងនេះឯង ។ វេទនាខន្ធមានប្រការមួយ បានដល់វេទនាខន្ធដ៏សម្បយុត្តដោយផស្សៈ ។ វេទនាខន្ធមានប្រការ ២ គឺ វេទនាខន្ធប្រកបដោយរណៈក៏មាន មិនមានរណៈក៏មាន ។ វេទនាខន្ធមានប្រការ ៣ គឺ វេទនាខន្ធជាវិបាកក៏មាន ជាធម៌មានវិបាកជាប្រក្រតីក៏មាន មិនមែនជាវិបាក មិនមែនជាធម៌មានវិបាកជាប្រក្រតីក៏មាន ។ បេ ។ មានអារម្មណ៍ខាងក្នុងក៏មាន មានអារម្មណ៍ខាងក្រៅក៏មាន មានអារម្មណ៍ទាំងខាងក្នុងទាំងខាងក្រៅក៏មាន ។ បេ ។ វេទនាខន្ធមានប្រការ ១០ យ៉ាងនេះឯង ។

ចប់ តិកមូលកៈ ។

ខន្ធវិភង្គេ អភិធម្មភាជនីយំ

(១៩) ឯកវិធេន វេទនាក្ខន្ធោ ផស្សសម្បយុត្តោ ។ ទុវិធេន វេទនាក្ខន្ធោ អត្ថិ សហេតុកោ អត្ថិ អហេតុកោ ។ តិវិធេន វេទនាក្ខន្ធោ អត្ថិ កុសលោ អត្ថិ អកុសលោ អត្ថិ អព្យាកតោ ។ បេ ។ ឯវំ ទសវិធេន វេទនាក្ខន្ធោ ។ ឯកវិធេន វេទនាក្ខន្ធោ ផស្សសម្បយុត្តោ ។ ទុវិធេន វេទនាក្ខន្ធោ អត្ថិ ហេតុសម្បយុត្តោ អត្ថិ ហេតុវិប្បយុត្តោ ។ តិវិធេន វេទនាក្ខន្ធោ អត្ថិ វិបាកោ អត្ថិ វិបាកធម្មធម្មោ អត្ថិ នេវវិបាកនវិបាកធម្មធម្មោ ។ បេ ។ ឯវំ ទសវិធេន វេទនាក្ខន្ធោ ។ ឯកវិធេន វេទនាក្ខន្ធោ ផស្សសម្បយុត្តោ ។ ទុវិធេន វេទនាក្ខន្ធោ អត្ថិ ន ហេតុ សហេតុកោ អត្ថិ ន ហេតុ អហេតុកោ ។ តិវិធេន វេទនាក្ខន្ធោ អត្ថិ ឧបាទិន្នុបាទានិយោ អត្ថិ អនុបាទិន្នុបាទានិយោ អត្ថិ អនុបាទិន្នានុបាទានិយោ ។ បេ ។ ឯវំ ទសវិធេន វេទនាក្ខន្ធោ ។

ខន្ធវិភង្គ អភិធម្មភាជនីយ

[៤៩] វេទនាខន្ធមានប្រការមួយ បានដល់វេទនាខន្ធដ៏សម្បយុត្ត ដោយផស្សៈ ។ វេទនាខន្ធមានប្រការ ២ គឺ វេទនាខន្ធប្រកបដោយហេតុក៏មាន មិនមានហេតុក៏មាន ។ វេទនាខន្ធមានប្រការ ៣ គឺ វេទនាខន្ធជាកុសលក៏មាន ជាអកុសលក៏មាន ជាអព្យាក្រឹតក៏មាន ។ បេ ។ វេទនា-ខន្ធមានប្រការ ១០ យ៉ាងនេះឯង ។ វេទនាខន្ធមានប្រការមួយ បានដល់វេទនាខន្ធដ៏សម្បយុត្តដោយផស្សៈ ។ វេទនាខន្ធមានប្រការ ២ គឺ វេទនា-ខន្ធប្រកបដោយហេតុក៏មាន ប្រាសចាកហេតុក៏មាន ។ វេទនាខន្ធមានប្រការ ៣ គឺ វេទនាខន្ធជាវិបាកក៏មាន ជាធម៌មានវិបាកជាប្រក្រតីក៏មាន មិនមែនជាវិបាក មិនមែនជាធម៌មានវិបាកជាប្រក្រតីក៏មាន ។ បេ ។ វេទ-នាខន្ធមានប្រការ ១០ យ៉ាងនេះឯង ។ វេទនាខន្ធមានប្រការមួយ បានដល់វេទនាខន្ធដែលសម្បយុត្តដោយផស្សៈ ។ វេទនាខន្ធមានប្រការ ២ គឺ វេទនាខន្ធមិនមែនហេតុតែប្រកបដោយហេតុក៏មាន មិនមែនហេតុទាំងមិនមានហេតុក៏មាន ។ វេទនាខន្ធមានប្រការ ៣ គឺ វេទនាខន្ធមានកម្មប្រកបដោយកិលេសមានតណ្ហាជាដើមកាន់យកហើយ ទាំងជាប្រយោជន៍ដល់ឧបាទានក៏មាន មិនមានកម្មប្រកបដោយកិលេសមានតណ្ហាជាដើមកាន់យកហើយ តែប្រយោជន៍ដល់ឧបាទានក៏មាន មិនមានកម្មប្រកបដោយកិលេសមានតណ្ហាជាដើមកាន់យកហើយ ទាំងមិនជាប្រយោជន៍ដល់ឧបាទានក៏មាន ។ បេ ។ វេទនាខន្ធមានប្រការ ១០ យ៉ាងនេះឯង ។

អភិធម្មបិដកេ វិភង្គោ

ឯកវិធេន វេទនាក្ខន្ធោ ផស្សសម្បយុត្តោ ។ ទុវិធេន វេទនាក្ខន្ធោ អត្ថិ លោកិយោ អត្ថិ លោកុត្តរោ ។ តិវិធេន វេទនាក្ខន្ធោ អត្ថិ សង្កិលិដ្ឋសង្កិលេសិកោ អត្ថិ អសង្កិលិដ្ឋសង្កិលេសិកោ អត្ថិ អសង្កិលិដ្ឋាសង្កិលេសិកោ ។ បេ ។ ឯវំ ទសវិធេន វេទនាក្ខន្ធោ ។ ឯកវិធេន វេទនាក្ខន្ធោ ផស្សសម្បយុត្តោ ។ ទុវិធេន វេទនាក្ខន្ធោ អត្ថិ កេនចិ វិញ្ញេយ្យោ អត្ថិ កេនចិ ន វិញ្ញេយ្យោ ។ តិវិធេន វេទនាក្ខន្ធោ អត្ថិ សវិតក្កសវិចារោ អត្ថិ អវិតក្កវិចារមត្តោ អត្ថិ អវិតក្កាវិចារោ ។ បេ ។ ឯវំ ទសវិធេន វេទនាក្ខន្ធោ ។ ឯកវិធេន វេទនាក្ខន្ធោ ផស្សសម្បយុត្តោ ។ ទុវិធេន វេទនាក្ខន្ធោ អត្ថិ សាសវោ អត្ថិ អនាសវោ ។ តិវិធេន វេទនាក្ខន្ធោ អត្ថិ ទស្សនេន បហាតព្វោ អត្ថិ ភាវនាយ បហាតព្វោ អត្ថិ នេវ ទស្សនេន ន ភាវនាយ បហាតព្វោ ។ បេ ។ ឯវំ ទសវិធេន វេទនាក្ខន្ធោ ។ ឯកវិធេន វេទនាក្ខន្ធោ ផស្សសម្បយុត្តោ ។

វេទនាខន្ធមានប្រការមួយ បានដល់វេទនាខន្ធដ៏សម្បយុត្តដោយផស្សៈ ។ វេទនាខន្ធមានប្រការ ២ គឺ វេទនាខន្ធជាលោកិយក៏មាន ជាលោកុត្តរៈក៏មាន ។ វេទនាខន្ធមានប្រការ ៣ គឺ វេទនាខន្ធសៅហ្មងហើយទាំងគួរដល់សេចក្ដីសៅហ្មងក៏មាន មិនសៅហ្មងហើយតែគួរដល់សេចក្ដីសៅហ្មងក៏មាន មិនសៅហ្មងហើយទាំងមិនគួរដល់សេចក្ដីសៅហ្មងក៏មាន ។បេ។ វេទនាខន្ធ មានប្រការ ១០ យ៉ាងនេះឯង ។ វេទនាខន្ធមានប្រការមួយ បានដល់វេទនាខន្ធដ៏សម្បយុត្តដោយផស្សៈ ។ វេទនាខន្ធមានប្រការ ២ គឺ វេទនាខន្ធ ដែលគប្បីដឹងដោយវិញ្ញាណណាមួយក៏មាន ដែលមិនគប្បីដឹង ដោយវិញ្ញាណណាមួយក៏មាន ។ វេទនាខន្ធមានប្រការ ៣ គឺ វេទនាខន្ធប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងវិតក្កៈ ទាំងប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងវិចារៈក៏មាន មិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈក៏មាន មិនមានវិតក្កៈទាំងមិនមានវិចារៈក៏មាន ។បេ។ វេទនាខន្ធមានប្រការ១០ យ៉ាងនេះឯង ។ វេទនាខន្ធមានប្រការមួយ បានដល់វេទនាខន្ធដ៏សម្បយុត្តដោយផស្សៈ ។ វេទនាខន្ធមានប្រការ ២ គឺ វេទនាខន្ធប្រកបដោយអាសវៈក៏មាន មិនមានអាសវៈក៏មាន ។ វេទនាខន្ធមានប្រការ ៣ គឺ វេទនាខន្ធគួរលះដោយទស្សនៈក៏មាន គួរលះដោយភាវនាក៏មាន មិនគួរលះដោយទស្សនៈទាំងមិនគួរលះដោយភាវនាក៏មាន ។បេ។ វេទនាខន្ធមានប្រការ ១០ យ៉ាងនេះឯង ។ វេទនាខន្ធមានប្រការមួយ បានដល់វេទនាខន្ធដ៏សម្បយុត្តដោយផស្សៈ ។

ទុវិធេន វេទនាក្ខន្ធោ អត្ថិ អាសវសម្បយុត្តោ អត្ថិ អាសវវិប្បយុត្តោ ។ តិវិធេន វេទនាក្ខន្ធោ អត្ថិ ទស្សនេន បហាតព្ពហេតុកោ អត្ថិ ភាវនាយ បហាតព្ពហេតុកោ អត្ថិ នេវ ទស្សនេន ន ភាវនាយ បហាតព្ពហេតុកោ ។ បេ ។ ឯវំ ទសវិធេន វេទនាក្ខន្ធោ ។ ឯកវិធេន វេទនាក្ខន្ធោ ផស្សសម្បយុត្តោ ។ ទុវិធេន វេទនាក្ខន្ធោ អត្ថិ អាសវវិប្បយុត្តសាសវោ អត្ថិ អាសវវិប្បយុត្តអនាសវោ ។ តិវិធេន វេទនាក្ខន្ធោ អត្ថិ អាចយគាមិ អត្ថិ អបចយគាមិ អត្ថិ នេវាចយគាមិនាបចយគាមិ ។ បេ ។ ឯវំ ទសវិធេន វេទនាក្ខន្ធោ ។ ឯកវិធេន វេទនាក្ខន្ធោ ផស្សសម្បយុត្តោ ។ ទុវិធេន វេទនាក្ខន្ធោ អត្ថិ សញ្ញោជនិយោ អត្ថិ អសញ្ញោជនិយោ ។ តិវិធេន វេទនាក្ខន្ធោ អត្ថិ សេក្ខោ អត្ថិ អសេក្ខោ អត្ថិ នេវសេក្ខានាសេក្ខោ ។ បេ ។ ឯវំ ទសវិធេន វេទនាក្ខន្ធោ ។ ឯកវិធេន វេទនាក្ខន្ធោ ផស្សសម្បយុត្តោ ។ ទុវិធេន វេទនាក្ខន្ធោ អត្ថិ

ខន្ធវិភង្គ អភិធម្មភាជនីយ

វេទនាខន្ធមានប្រការ ២ គឺ វេទនាខន្ធប្រកបដោយអាសវៈក៏មាន ប្រាសចាកអាសវៈក៏មាន ។ វេទនាខន្ធមានប្រការ ៣ គឺ វេទនាខន្ធមានហេតុគួរលះដោយទស្សនៈក៏មាន មានហេតុគួរលះដោយភាវនាក៏មាន មានហេតុមិនគួរលះដោយទស្សនៈទាំងមិនគួរលះដោយភាវនាក៏មាន ។បេ។ វេទនាខន្ធ មានប្រការ ១០ យ៉ាងនេះឯង ។ វេទនាខន្ធមានប្រការមួយ បានដល់វេទនាខន្ធ ដែលសម្បយុត្តដោយផស្សៈ ។ វេទនាខន្ធមានប្រការ ២ គឺ វេទនាខន្ធប្រាសចាកអាសវៈ តែប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងអាសវៈក៏មាន ប្រាសចាកអាសវៈទាំងមិនមានអាសវៈក៏មាន ។ វេទនាខន្ធមានប្រការ ៣ គឺ វេទនាខន្ធដល់នូវការសន្សំកពូនឡើងក៏មាន ដល់នូវការមិនសន្សំកពូនឡើងក៏មាន មិនដល់នូវការសន្សំកពូនឡើង ទាំងមិនដល់នូវការសន្សំកពូនឡើងក៏មាន ។បេ។ វេទនាខន្ធមានប្រការ ១០ យ៉ាងនេះឯង ។ វេទនាខន្ធមានប្រការមួយ បានដល់វេទនាខន្ធ ដែលសម្បយុត្តដោយផស្សៈ ។ វេទនាខន្ធមានប្រការ ២ គឺ វេទនាខន្ធជាប្រយោជន៍ដល់សំយោជនៈក៏មាន មិនជាប្រយោជន៍ដល់សំយោជនៈក៏មាន ។ វេទនាខន្ធមានប្រការ ៣ គឺ វេទនាខន្ធជារបស់សេក្ខបុគ្គលក៏មាន ជារបស់អសេក្ខបុគ្គលក៏មាន មិនមែនជារបស់សេក្ខបុគ្គលទាំងមិនមែនជារបស់អសេក្ខបុគ្គលក៏មាន ។បេ។ វេទនាខន្ធ មានប្រការ ១០ យ៉ាងនេះឯង ។ វេទនាខន្ធមានប្រការមួយ បានដល់វេទនាខន្ធដ៏សម្បយុត្តដោយផស្សៈ ។ វេទនាខន្ធមានប្រការ ២ គឺ

អភិធម្មបិដកេ វិភង្គោ

សញ្ញោជនសម្បយុត្តោ អត្ថិ សញ្ញោជនវិប្បយុត្តោ ។ តិវិធេន វេទនាខន្ធោ អត្ថិ បរិត្តោ អត្ថិ មហគ្គតោ អត្ថិ អប្បមាណោ ។ បេ ។ ឯវំ ទសវិធេន វេទនាខន្ធោ ។

ឯកវិធេន វេទនាខន្ធោ ផស្សសម្បយុត្តោ ។ ទុវិធេន វេទនាខន្ធោ អត្ថិ សញ្ញោជនវិប្បយុត្តសញ្ញោជនិយោ អត្ថិ សញ្ញោជនវិប្បយុត្តអសញ្ញោជនិយោ ។ តិវិធេន វេទនាខន្ធោ អត្ថិ បរិត្តារម្មណោ អត្ថិ មហគ្គតារម្មណោ អត្ថិ អប្បមាណារម្មណោ ។ បេ ។ ឯវំ ទសវិធេន វេទនាខន្ធោ ។ ឯកវិធេន វេទនាខន្ធោ ផស្សសម្បយុត្តោ ។ ទុវិធេន វេទនាខន្ធោ អត្ថិ គន្ថនិយោ អត្ថិ អគន្ថនិយោ ។ តិវិធេន វេទនាខន្ធោ អត្ថិ ហីនោ អត្ថិ មជ្ឈិមោ អត្ថិ បណីតោ ។ បេ ។ ឯវំ ទសវិធេន វេទនាខន្ធោ ។ ឯកវិធេន វេទនាខន្ធោ ផស្សសម្បយុត្តោ ។ ទុវិធេន វេទនាខន្ធោ អត្ថិ គន្ថសម្បយុត្តោ អត្ថិ គន្ថវិប្បយុត្តោ ។ តិវិធេន វេទនាខន្ធោ អត្ថិ មិច្ឆត្តនិយតោ អត្ថិ សម្មត្តនិយតោ អត្ថិ អនិយតោ ។ បេ ។ ឯវំ ទសវិធេន វេទនាខន្ធោ ។

វេទនាខន្ធប្រកបដោយសំយោជនៈក៏មាន ប្រាសចាកសំយោជនៈក៏មាន ។ វេទនាខន្ធមានប្រការ ៣ គឺ វេទនាខន្ធមានសភាពតូចឆ្មារក៏មាន ដល់នូវសភាពធំក៏មាន ប្រមាណមិនបានក៏មាន ។ បេ ។ វេទនាខន្ធមានប្រការ ១០ យ៉ាងនេះឯង ។ វេទនាខន្ធមានប្រការមួយ បានដល់វេទនាខន្ធដែលសម្បយុត្តដោយផស្សៈ ។ វេទនាខន្ធមានប្រការ ២ គឺ វេទនាខន្ធប្រាសចាកសំយោជនៈ តែជាប្រយោជន៍ដល់សំយោជនៈក៏មាន ប្រាសចាកសំយោជនៈ ទាំងមិនជាប្រយោជន៍ដល់សំយោជនៈក៏មាន ។ វេទនាខន្ធមានប្រការ ៣ គឺ វេទនាខន្ធមានអារម្មណ៍តូចឆ្មារក៏មាន មានអារម្មណ៍ដល់នូវសភាពធំក៏មាន មានអារម្មណ៍ប្រមាណមិនបានក៏មាន ។ បេ ។ វេទនាខន្ធមានប្រការ ១០ យ៉ាងនេះឯង ។ វេទនាខន្ធមានប្រការមួយ បានដល់វេទនាខន្ធដ៏សម្បយុត្តដោយផស្សៈ ។ វេទនាខន្ធមានប្រការ ២ គឺ វេទនាខន្ធ ដែលគន្ថៈគប្បីដោតក្រងក៏មាន ដែលគន្ថៈមិនគប្បីដោតក្រងក៏មាន ។ វេទនាខន្ធមានប្រការ ៣ គឺ វេទនាខន្ធថោកទាបក៏មាន កណ្តាលក៏មាន ថ្លៃថ្លាក៏មាន ។ បេ ។ វេទនាខន្ធមានប្រការ ១០ យ៉ាងនេះឯង ។ វេទនាខន្ធមានប្រការមួយ បានដល់វេទនាខន្ធដ៏សម្បយុត្តដោយផស្សៈ ។ វេទនាខន្ធមានប្រការ ២ គឺ វេទនាខន្ធប្រកបដោយគន្ថៈក៏មាន ប្រាសចាកគន្ថៈក៏មាន ។ វេទនាខន្ធមានប្រការ ៣ គឺ វេទនាខន្ធមានសភាពខុសនិងទៀងក៏មាន មានសភាពត្រូវនិងទៀងក៏មាន មានសភាពមិនទៀងក៏មាន ។ បេ ។ វេទនាខន្ធមានប្រការ ១០ យ៉ាងនេះឯង ។

ឯកវិធេន វេទនាក្ខន្ធោ ផស្សសម្បយុត្តោ ។ ទុវិធេន វេទនាក្ខន្ធោ អត្ថិ គន្ថវិប្បយុត្តគន្ថនិយោ អត្ថិ គន្ថវិប្បយុត្តអគន្ថនិយោ ។ តិវិធេន វេទនាក្ខន្ធោ អត្ថិ មគ្គារម្មណោ អត្ថិ មគ្គហេតុកោ អត្ថិ មគ្គាធិបតិ ។ បេ ។ ឯវំ ទសវិធេន វេទនាក្ខន្ធោ ។ ឯកវិធេន វេទនាក្ខន្ធោ ផស្សសម្បយុត្តោ ។ ទុវិធេន វេទនាក្ខន្ធោ អត្ថិ ឱឃនិយោ អត្ថិ អនោឃនិយោ ។ តិវិធេន វេទនាក្ខន្ធោ អត្ថិ ឧប្បន្នោ អត្ថិ អនុប្បន្នោ អត្ថិ ឧប្បាទី ។ បេ ។ ឯវំ ទសវិធេន វេទនាក្ខន្ធោ ។ ឯកវិធេន វេទនាក្ខន្ធោ ផស្សសម្បយុត្តោ ។ ទុវិធេន វេទនាក្ខន្ធោ អត្ថិ ឱឃសម្បយុត្តោ អត្ថិ ឱឃវិប្បយុត្តោ ។ តិវិធេន វេទនាក្ខន្ធោ អត្ថិ អតីតោ អត្ថិ អនាគតោ អត្ថិ បច្ចុប្បន្នោ ។ បេ ។ ឯវំ ទសវិធេន វេទនាក្ខន្ធោ ។ ឯកវិធេន វេទនាក្ខន្ធោ ផស្សសម្បយុត្តោ ។ ទុវិធេន វេទនាក្ខន្ធោ អត្ថិ ឱឃវិប្បយុត្តឱឃនិយោ អត្ថិ ឱឃវិប្បយុត្តអនោឃនិយោ ។ តិវិធេន វេទនាក្ខន្ធោ អត្ថិ អតីតារម្មណោ អត្ថិ អនាគតារម្មណោ អត្ថិ បច្ចុប្បន្នារម្មណោ ។ បេ ។

ខន្ធវិភង្គ អភិធម្មភាជនីយ

វេទនាខន្ធមានប្រការមួយ បានដល់វេទនាខន្ធដ៏សម្បយុត្តដោយផស្សៈ ។ វេទនាខន្ធមានប្រការ ២ គឺ វេទនាខន្ធប្រាសចាកគន្ថៈ តែគន្ថៈគប្បីដោតក្រង់ក៏មាន ប្រាសចាកគន្ថៈតែគន្ថៈមិនគប្បីដោតក្រង់ក៏មាន ។ វេទនាខន្ធមានប្រការ ៣ គឺ វេទនាខន្ធមានមគ្គជាអារម្មណ៍ក៏មាន មានមគ្គជាហេតុក៏មាន មានមគ្គជាអធិបតីក៏មាន ។ បេ ។ វេទនាខន្ធមានប្រការ ១០ យ៉ាងនេះឯង ។ វេទនាខន្ធមានប្រការមួយ បានដល់វេទនាខន្ធដ៏សម្បយុត្តដោយផស្សៈ ។ វេទនាខន្ធមានប្រការ ២ គឺ វេទនាខន្ធដែលឱឃៈគប្បីប្រព្រឹត្តកន្លងក៏មាន ដែលឱឃៈមិនគប្បីប្រព្រឹត្តកន្លងក៏មាន ។ វេទនាខន្ធមានប្រការ ៣ គឺ វេទនាខន្ធកើតហើយក៏មាន មិនទាន់កើតហើយក៏មាន ដែលប្រុងនឹងកើតក៏មាន ។ បេ ។ វេទនាខន្ធមានប្រការ ១០ យ៉ាងនេះឯង ។ វេទនាខន្ធមានប្រការមួយ បានដល់វេទនាខន្ធដ៏សម្បយុត្តដោយផស្សៈ ។ វេទនាខន្ធមានប្រការ ២ គឺ វេទនាខន្ធប្រកបដោយឱឃៈក៏មាន ប្រាសចាកឱឃៈក៏មាន ។ វេទនាខន្ធមានប្រការ ៣ គឺ វេទនាខន្ធជាអតីតក៏មាន ជាអនាគតក៏មាន ជាបច្ចុប្បន្នក៏មាន ។ វេទនាខន្ធមានប្រការ ១០ យ៉ាងនេះឯង ។ វេទនាខន្ធមានប្រការមួយ បានដល់វេទនាខន្ធដ៏សម្បយុត្តដោយផស្សៈ ។ វេទនាខន្ធមានប្រការ ២ គឺ វេទនាខន្ធប្រាសចាកឱឃៈតែឱឃៈគប្បីប្រព្រឹត្តកន្លងក៏មាន ប្រាសចាកឱឃៈទាំងឱឃៈមិនគប្បីប្រព្រឹត្តកន្លងក៏មាន ។ វេទនាខន្ធមានប្រការ ៣ គឺ វេទនាខន្ធមានអារម្មណ៍ជាអតីតក៏មាន មានអារម្មណ៍ជាអនាគតក៏មាន មានអារម្មណ៍ជាបច្ចុប្បន្នក៏មាន ។ បេ ។

ឯវំ ទសវិធេន វេទនាក្ខន្ធោ ។ ឯកវិធេន វេទនាក្ខន្ធោ ផស្សសម្បយុត្តោ ។ ទុវិធេន វេទនាក្ខន្ធោ អត្ថិ យោគនិយោ អត្ថិ អយោគនិយោ ។ តិវិធេន វេទនាក្ខន្ធោ អត្ថិ អជ្ឈត្តោ អត្ថិ ពហិទ្ធោ អត្ថិ អជ្ឈត្តពហិទ្ធោ ។បេ។ ឯវំ ទសវិធេន វេទនាក្ខន្ធោ ។ ឯកវិធេន វេទនាក្ខន្ធោ ផស្សសម្បយុត្តោ ។ ទុវិធេន វេទនាក្ខន្ធោ អត្ថិ យោគសម្បយុត្តោ អត្ថិ យោគវិប្បយុត្តោ ។ តិវិធេន វេទនាក្ខន្ធោ អត្ថិ អជ្ឈត្តារម្មណោ អត្ថិ ពហិទ្ធារម្មណោ អត្ថិ អជ្ឈត្តពហិទ្ធារម្មណោ ។បេ។ ឯវំ ទសវិធេន វេទនាក្ខន្ធោ ។

ឧភតោវឌ្ឍកំ ។

[៥០] សត្តវិធេន វេទនាក្ខន្ធោ អត្ថិ កុសលោ អត្ថិ អកុសលោ អត្ថិ អព្យាកតោ អត្ថិ កាមាវចរោ អត្ថិ រូបាវចរោ អត្ថិ អរូបាវចរោ អត្ថិ អបរិយាបន្នោ ឯវំ សត្តវិធេន វេទនាក្ខន្ធោ ។ អបរោបិ សត្តវិធេន វេទនាក្ខន្ធោ អត្ថិ វិបាកោ អត្ថិ វិបាកធម្មធម្មោ អត្ថិ នេវវិបាកនវិបាកធម្មធម្មោ ។បេ។ អត្ថិ អជ្ឈត្តារម្មណោ អត្ថិ ពហិទ្ធារម្មណោ អត្ថិ អជ្ឈត្តពហិទ្ធារម្មណោ

វេទនាខន្ធមានប្រការ ១០ យ៉ាងនេះឯង ។ វេទនាខន្ធមានប្រការមួយ បានដល់វេទនាខន្ធដ៏សម្បយុត្តដោយផស្សៈ ។ វេទនាខន្ធមានប្រការ ២ គឺ វេទនាខន្ធ ដែលយោគៈគប្បីប្រព្រឹត្តកន្លងក៏មាន ដែលយោគៈមិនគប្បីប្រព្រឹត្តកន្លងក៏មាន ។ វេទនាខន្ធមានប្រការ ៣ គឺ វេទនាខន្ធ ជាខាងក្នុងក៏មាន ជាខាងក្រៅក៏មាន ទាំងខាងក្នុងទាំងខាងក្រៅក៏មាន ។ បេ ។ វេទនាខន្ធមានប្រការ ១០ យ៉ាងនេះឯង ។ វេទនាខន្ធមានប្រការមួយ បានដល់វេទនាខន្ធដ៏សម្បយុត្តដោយផស្សៈ ។ វេទនាខន្ធមានប្រការ ២ គឺ វេទនាខន្ធ ប្រកបដោយយោគៈក៏មាន ប្រាសចាកយោគៈក៏មាន ។ វេទនាខន្ធមានប្រការ ៣ គឺ វេទនាខន្ធ មានអារម្មណ៍ខាងក្នុងក៏មាន មានអារម្មណ៍ខាងក្រៅក៏មាន មានអារម្មណ៍ទាំងខាងក្នុងទាំងខាងក្រៅក៏មាន ។ បេ ។ វេទនាខន្ធមានប្រការ ១០ យ៉ាងនេះឯង ។

ចប់ ឧភតោវឌ្ឍកៈ ។

(៩០) វេទនាខន្ធមានប្រការ ៧ គឺ វេទនាខន្ធជាកុសលក៏មាន ជាអកុសលក៏មាន ជាអព្យាក្រឹតក៏មាន ជាកាមាវចរក៏មាន ជារូបាវចរក៏មាន ជាអរូបាវចរក៏មាន ជាអបរិយាបន្នៈក៏មាន វេទនាខន្ធមានប្រការ ៧ យ៉ាងនេះឯង ។ វេទនាខន្ធមានប្រការ ៧ ដទៃទៀត គឺ វេទនាខន្ធជាវិបាកក៏មាន ជាធម៌មានវិបាកជាប្រក្រតីក៏មាន មិនមែនជាធម៌មានវិបាកទាំងមិនមែនមានវិបាកជាប្រក្រតីក៏មាន ។ បេ ។ មានអារម្មណ៍ខាងក្នុងក៏មាន មានអារម្មណ៍ខាងក្រៅក៏មាន មានអារម្មណ៍ទាំងខាងក្នុងទាំងខាងក្រៅក៏មាន

ខន្ធវិភង្គេ អភិធម្មភាជនីយំ

អត្ថិ កាមាវចរោ អត្ថិ រូបាវចរោ អត្ថិ អរូបាវចរោ អត្ថិ អបរិយាបន្នោ ឯវំ សត្តវិធេន វេទនាក្ខន្ធោ ។

(៨១) ចតុព្វីសតិវិធេន វេទនាក្ខន្ធោ ចក្ខុសម្ផស្សប្បច្ចយា វេទនាក្ខន្ធោ អត្ថិ កុសលោ អត្ថិ អកុសលោ អត្ថិ អព្យាកតោ សោតសម្ផស្សប្បច្ចយា វេទនាក្ខន្ធោ ។បេ។ ឃានសម្ផស្សប្បច្ចយា វេទនាក្ខន្ធោ ។បេ។ ជិវ្ហាសម្ផស្សប្បច្ចយា វេទនាក្ខន្ធោ ។បេ។ កាយសម្ផស្សប្បច្ចយា វេទនាក្ខន្ធោ ។បេ។ មនោសម្ផស្សប្បច្ចយា វេទនាក្ខន្ធោ អត្ថិ កុសលោ អត្ថិ អកុសលោ អត្ថិ អព្យាកតោ ចក្ខុសម្ផស្សជា វេទនា សោតសម្ផស្សជា វេទនា ឃានសម្ផស្សជា វេទនា ជិវ្ហាសម្ផស្សជា វេទនា កាយសម្ផស្សជា វេទនា មនោសម្ផស្សជា វេទនា ឯវំ ចតុព្វីសតិវិធេន វេទនាក្ខន្ធោ ។ អបរោបិ ចតុព្វីសតិវិធេន វេទនាក្ខន្ធោ ចក្ខុសម្ផស្សប្បច្ចយា វេទនាក្ខន្ធោ អត្ថិ វិបាកោ អត្ថិ វិបាកធម្មធម្មោ អត្ថិ នេវវិបាកនវិបាកធម្មធម្មោ ។បេ។ អត្ថិ អជ្ឈត្តារម្មណោ អត្ថិ ពហិទ្ធារម្មណោ

ជាកាមាវចរក៏មាន ជារូបាវចរក៏មាន ជាអរូបាវចរក៏មាន ជាអបរិយាបន្នៈក៏មាន វេទនាខន្ធមានប្រការ ៧ យ៉ាងនេះឯង ។

(៩១) វេទនាខន្ធ មានប្រការ ២៤ គឺ វេទនាខន្ធ ព្រោះចក្ខុ-សម្ផស្សជាបច្ច័យ ជាកុសលក៏មាន ជាអកុសលក៏មាន ជាអព្យាក្រឹតក៏មាន វេទនាខន្ធ ព្រោះសោតសម្ផស្សជាបច្ច័យ ។ បេ ។ វេទនាខន្ធ ព្រោះឃានសម្ផស្សជាបច្ច័យ ។ បេ ។ វេទនាខន្ធ ព្រោះជិវ្ហាសម្ផស្សជាបច្ច័យ ។ បេ ។ វេទនាខន្ធ ព្រោះកាយសម្ផស្សជាបច្ច័យ ។ បេ ។ វេទនាខន្ធ ព្រោះមនោសម្ផស្សជាបច្ច័យ ជាកុសលក៏មាន ជាអកុសលក៏មាន ជាអព្យាក្រឹតក៏មាន វេទនាកើតអំពីចក្ខុសម្ផស្ស វេទនាកើតអំពីសោតសម្ផស្ស វេទនាកើតអំពីឃានសម្ផស្ស វេទនាកើតអំពីជិវ្ហាសម្ផស្ស វេទនាកើតអំពីកាយសម្ផស្ស វេទនាកើតអំពីមនោសម្ផស្ស វេទនាខន្ធមានប្រការ ២៤ យ៉ាងនេះឯង ។ វេទនាខន្ធមានប្រការ ២៤ ដទៃទៀត គឺ វេ-ទនាខន្ធ ព្រោះចក្ខុសម្ផស្សជាបច្ច័យ ជាវិបាកក៏មាន ជាធម៌មានវិបាកជាប្រក្រតីក៏មាន មិនមែនជាធម៌មានវិបាកទាំងមិនមែនមានវិបាកជាប្រក្រតីក៏មាន ។ បេ ។ មានអារម្មណ៍ខាងក្នុងក៏មាន មានអារម្មណ៍ខាងក្រៅក៏មាន

អត្ថិ អជ្ឈត្តពហិទ្ធារម្មណោ សោតសម្ផស្សប្បច្ចយា វេទនាក្ខន្ធោ ។ បេ ។ ឃានសម្ផស្សប្បច្ចយា វេទនាក្ខន្ធោ ។ បេ ។ ជិវ្ហាសម្ផស្សប្បច្ចយា វេទនាក្ខន្ធោ ។ បេ ។ កាយសម្ផស្សប្បច្ចយា វេទនាក្ខន្ធោ ។ បេ ។ មនោសម្ផស្សប្បច្ចយា វេទនាក្ខន្ធោ អត្ថិ អជ្ឈត្តារម្មណោ អត្ថិ ពហិទ្ធារម្មណោ អត្ថិ អជ្ឈត្តពហិទ្ធារម្មណោ អត្ថិ ចក្ខុសម្ផស្សជា វេទនា ។ បេ ។ មនោសម្ផស្សជា វេទនា ឯវំ ចតុវីសតិវិធេន វេទនាក្ខន្ធោ ។

(៥២) តិំសវិធេន វេទនាក្ខន្ធោ ចក្ខុសម្ផស្សប្បច្ចយា វេទនាក្ខន្ធោ អត្ថិ កាមាវចរោ អត្ថិ រូបាវចរោ អត្ថិ អរូបាវចរោ អត្ថិ អបរិយាបន្នោ សោតសម្ផស្សប្បច្ចយា ។ បេ ។ ឃានសម្ផស្សប្បច្ចយា ។ បេ ។ ជិវ្ហាសម្ផស្សប្បច្ចយា ។ បេ ។ កាយសម្ផស្សប្បច្ចយា ។ បេ ។ មនោសម្ផស្សប្បច្ចយា វេទនាក្ខន្ធោ អត្ថិ កាមាវចរោ អត្ថិ រូបាវចរោ អត្ថិ អរូបាវចរោ អត្ថិ អបរិយាបន្នោ ចក្ខុសម្ផស្សជា វេទនា ។ បេ ។ មនោសម្ផស្សជា វេទនា ឯវំ តិំសវិធេន វេទនាក្ខន្ធោ ។

មានអារម្មណ៍ទាំងខាងក្នុងទាំងខាងក្រៅក៏មាន វេទនាខន្ធ ព្រោះសោត-សម្ផស្សជាបច្ច័យ ។ បេ ។ វេទនាខន្ធ ព្រោះឃានសម្ផស្សជាបច្ច័យ ។ បេ ។ វេទនាខន្ធ ព្រោះជិវ្ហាសម្ផស្សជាបច្ច័យ ។ បេ ។ វេទនាខន្ធ ព្រោះកាយសម្ផស្សជាបច្ច័យ ។ បេ ។ វេទនាខន្ធ ព្រោះមនោសម្ផស្សជាបច្ច័យ មានអារម្មណ៍ខាងក្នុងក៏មាន មានអារម្មណ៍ខាងក្រៅក៏មាន មានអារម្មណ៍ទាំងខាងក្នុងទាំងខាងក្រៅក៏មាន វេទនាកើតអំពីចក្ខុសម្ផស្ស ។ បេ ។ វេទនាកើតអំពីមនោសម្ផស្ស វេទនាខន្ធ មានប្រការ ២៤ យ៉ាងនេះឯង ។

(៩៦) វេទនាខន្ធមានប្រការ ៣០ គឺ វេទនាខន្ធ ព្រោះចក្ខុសម្ផស្សជាបច្ច័យ ជាកាមាវចរក៏មាន ជារូបាវចរក៏មាន ជាអរូបាវចរក៏មាន ជាអបរិយាបន្នៈក៏មាន វេទនាខន្ធ ព្រោះសោតសម្ផស្សជាបច្ច័យ ។ បេ ។ ព្រោះឃានសម្ផស្សជាបច្ច័យ ។ បេ ។ ព្រោះជិវ្ហាសម្ផស្សជាបច្ច័យ ។ បេ ។ ព្រោះកាយសម្ផស្សជាបច្ច័យ ។ បេ ។ ព្រោះមនោសម្ផស្សជាបច្ច័យ ជាកាមាវចរក៏មាន ជារូបាវចរក៏មាន ជាអរូបាវចរក៏មាន ជាអបរិយាបន្នៈក៏មាន វេទនាកើតអំពីចក្ខុសម្ផស្ស ។ បេ ។ វេទនាកើតអំពីមនោសម្ផស្ស វេទនាខន្ធមានប្រការ ៣០ យ៉ាងនេះឯង ។

ខន្ធវិភង្គេ អភិធម្មភាជនីយំ

[៩៣] ចតុព្វិធេន វេទនាក្ខន្ធោ ចក្ខុសម្ផស្សប្បច្ចយា វេទនាក្ខន្ធោ អត្ថិ កុសលោ អត្ថិ អកុសលោ អត្ថិ អព្យាៈកតោ អត្ថិ កាមាវចរោ អត្ថិ រូបាវចរោ អត្ថិ អរូបាវចរោ អត្ថិ អបរិយាបន្នោ សោតសម្ផស្សប្បច្ចយា ។ បេ ។ ឃានសម្ផស្សប្បច្ចយា ។ បេ ។ ជិវ្ហាសម្ផស្សប្បច្ចយា ។ បេ ។ កាយសម្ផស្សប្បច្ចយា ។ បេ ។ មនោសម្ផស្សប្បច្ចយា វេទនាក្ខន្ធោ អត្ថិ កុសលោ អត្ថិ អកុសលោ អត្ថិ អព្យាៈកតោ អត្ថិ កាមាវចរោ អត្ថិ រូបាវចរោ អត្ថិ អរូបាវចរោ អត្ថិ អបរិយាបន្នោ ចក្ខុសម្ផស្សជា វេទនា ។ បេ ។ មនោសម្ផស្សជា វេទនា ឯវំ ចតុព្វិធេន វេទនាក្ខន្ធោ ។ អបរោបិ ចតុព្វិធេន វេទនាក្ខន្ធោ ចក្ខុសម្ផស្សប្បច្ចយា វេទនាក្ខន្ធោ អត្ថិ វិបាកោ អត្ថិ វិបាកធម្មធម្មោ អត្ថិ នេវវិបាកនវិបាកធម្មធម្មោ ។ បេ ។ អត្ថិ អជ្ឈត្តារម្មណោ អត្ថិ ពហិទ្ធារម្មណោ អត្ថិ អជ្ឈត្តពហិទ្ធារម្មណោ អត្ថិ កាមាវចរោ អត្ថិ រូបាវចរោ អត្ថិ អរូបាវចរោ អត្ថិ អបរិយាបន្នោ សោតសម្ផស្សប្បច្ចយា ។ បេ ។ ឃានសម្ផស្សប្បច្ចយា ។ បេ ។ ជិវ្ហាសម្ផស្សប្បច្ចយា ។ បេ ។

(៩៣) វេទនាខន្ធ មានច្រើនប្រការ គឺ វេទនាខន្ធព្រោះចក្ខុសម្ផស្សជាបច្ច័យ ជាកុសលក៏មាន ជាអកុសលក៏មាន ជាអព្យាក្រឹតក៏មាន ជាកាមាវចរក៏មាន ជារូបាវចរក៏មាន ជាអរូបាវចរក៏មាន ជាអបរិយាបន្នៈក៏មាន វេទនាខន្ធព្រោះសោតសម្ផស្សជាបច្ច័យ ។បេ។ ព្រោះឃានសម្ផស្សជាបច្ច័យ ។បេ។ ព្រោះជិវ្ហាសម្ផស្សជាបច្ច័យ ។បេ។ ព្រោះកាយសម្ផស្សជាបច្ច័យ ។បេ។ ព្រោះមនោសម្ផស្សជាបច្ច័យ ជាកុសលក៏មាន ជាអកុសលក៏មាន ជាអព្យាក្រឹតក៏មាន ជាកាមាវចរក៏មាន ជារូបាវចរក៏មាន ជាអរូបាវចរក៏មាន ជាអបរិយាបន្នៈក៏មាន វេទនាកើតអំពីចក្ខុសម្ផស្ស ។បេ។ វេទនាកើតអំពីមនោសម្ផស្ស វេទនាខន្ធ មានច្រើនប្រការយ៉ាងនេះឯង ។ វេទនាខន្ធ មានច្រើនប្រការដទៃទៀត គឺវេទនាខន្ធព្រោះចក្ខុសម្ផស្សជាបច្ច័យ ជាវិបាកក៏មាន ជាធម៌មានវិបាកជាប្រក្រតីក៏មាន មិនមែនជាធម៌មានវិបាកទាំងមិនមែនមានវិបាកជាប្រក្រតីក៏មាន ។បេ។ មានអារម្មណ៍ខាងក្នុងក៏មាន មានអារម្មណ៍ខាងក្រៅក៏មាន មានអារម្មណ៍ទាំងខាងក្នុងទាំងខាងក្រៅក៏មាន ជាកាមាវចរក៏មាន ជារូបាវចរក៏មាន ជាអរូបាវចរក៏មាន ជាអបរិយាបន្នៈក៏មាន វេទនាខន្ធព្រោះសោតសម្ផស្សជាបច្ច័យ ។បេ។ ព្រោះឃានសម្ផស្សជាបច្ច័យ ។បេ។ ព្រោះជិវ្ហាសម្ផស្សជាបច្ច័យ

កាយសម្ផស្សប្បច្ចយា ។ បេ ។ មនោសម្ផស្សប្បច្ចយា
វេទនាក្ខន្ធោ អត្ថិ អជ្ឈត្តារម្មណោ អត្ថិ ពហិទ្ធារម្មណោ
អត្ថិ អជ្ឈត្តពហិទ្ធារម្មណោ អត្ថិ កាមាវចរោ អត្ថិ
រូបាវចរោ អត្ថិ អរូបាវចរោ អត្ថិ អបរិយាបន្នោ ចក្ខុ-
សម្ផស្សជា វេទនា ។ បេ ។ មនោសម្ផស្សជា វេទនា
ឯវំ ពហុវិធេន វេទនាក្ខន្ធោ ។

អយំ វុច្ចតិ វេទនាក្ខន្ធោ ។

តត្ថ កតមោ សញ្ញាក្ខន្ធោ ។

[៥៤] ឯកវិធេន សញ្ញាក្ខន្ធោ ផស្សសម្ប-
យុត្តោ ។ ទុវិធេន សញ្ញាក្ខន្ធោ អត្ថិ សហេតុកោ
អត្ថិ អហេតុកោ ។ តិវិធេន សញ្ញាក្ខន្ធោ អត្ថិ កុស-
លោ អត្ថិ អកុសលោ អត្ថិ អព្យាកតោ ។ ចតុព្វិធេន
សញ្ញាក្ខន្ធោ អត្ថិ កាមាវចរោ អត្ថិ រូបាវចរោ អត្ថិ
អរូបាវចរោ អត្ថិ អបរិយាបន្នោ ។ បញ្ចវិធេន សញ្ញា-
ក្ខន្ធោ អត្ថិ សុខិន្ទ្រិយសម្បយុត្តោ អត្ថិ ទុក្ខិន្ទ្រិយស-
ម្បយុត្តោ អត្ថិ សោមនស្សិន្ទ្រិយសម្បយុត្តោ អត្ថិ ទោ-
មនស្សិន្ទ្រិយសម្បយុត្តោ អត្ថិ ឧបេក្ខិន្ទ្រិយសម្បយុ-
ត្តោ[១] ។ ឆព្វិធេន សញ្ញាក្ខន្ធោ ចក្ខុសម្ផស្សជា សញ្ញា

---

១ ម. ឥតោ បរំ ឯវំ បញ្ចវិធេន សញ្ញាក្ខន្ធោតិ ទិស្សតិ ។

។ បេ ។ ព្រោះកាយសម្ផស្សជាបច្ច័យ ។ បេ ។ ព្រោះមនោសម្ផស្សជាបច្ច័យ មានអារម្មណ៍ខាងក្នុងក៏មាន មានអារម្មណ៍ខាងក្រៅក៏មាន មានអារម្មណ៍ទាំងខាងក្នុងទាំងខាងក្រៅក៏មាន ជាកាមាវចរក៏មាន ជារូបាវចរក៏មាន ជាអរូបាវចរក៏មាន ជាអបរិយាបន្នៈក៏មាន វេទនាកើតអំពីចក្ខុសម្ផស្ស ។ បេ ។ វេទនាកើតអំពីមនោសម្ផស្ស វេទនាខន្ធ មានច្រើនប្រការ យ៉ាងនេះឯង ។

នេះហៅថា វេទនាខន្ធ ។

បណ្ដាខន្ធទាំងនោះ សញ្ញាខន្ធ តើដូចម្ដេច ។

(៥៤) សញ្ញាខន្ធមានប្រការមួយ បានដល់សញ្ញាខន្ធដ៏សម្បយុត្តដោយផស្សៈ ។ សញ្ញាខន្ធមានប្រការ ២ គឺ សញ្ញាខន្ធប្រកបដោយហេតុក៏មាន មិនមានហេតុក៏មាន ។ សញ្ញាខន្ធមានប្រការ ៣ គឺ សញ្ញាខន្ធជាកុសលក៏មាន ជាអកុសលក៏មាន ជាអព្យាក្រឹតក៏មាន ។ សញ្ញាខន្ធមានប្រការ ៤ គឺ សញ្ញាខន្ធជាកាមាវចរក៏មាន ជារូបាវចរក៏មាន ជាអរូបាវចរក៏មាន ជាអបរិយាបន្នៈក៏មាន ។ សញ្ញាខន្ធមានប្រការ ៥ គឺ សញ្ញាខន្ធប្រកបដោយសុខិន្ទ្រិយក៏មាន ប្រកបដោយទុក្ខិន្ទ្រិយក៏មាន ប្រកបដោយសោមនស្សិន្ទ្រិយក៏មាន ប្រកបដោយទោមនស្សិន្ទ្រិយក៏មាន ប្រកបដោយឧបេក្ខិន្ទ្រិយក៏មាន ។ សញ្ញាខន្ធមានប្រការ ៦ គឺ សញ្ញាកើតអំពីចក្ខុសម្ផស្ស

ខន្ធវិភង្គ អភិធម្មភាជនីយំ

សោតសម្ផស្សជា សញ្ញា ឃានសម្ផស្សជា សញ្ញា
ជិវ្ហាសម្ផស្សជា សញ្ញា កាយសម្ផស្សជា សញ្ញា
មនោសម្ផស្សជា សញ្ញា ឯវំ ឆព្វិធេន សញ្ញាក្ខន្ធោ ។
សត្តវិធេន សញ្ញាក្ខន្ធោ ចក្ខុសម្ផស្សជា សញ្ញា
។ បេ ។ កាយសម្ផស្សជា សញ្ញា មនោធាតុសម្ផ-
ស្សជា សញ្ញា មនោវិញ្ញាណធាតុសម្ផស្សជា សញ្ញា
ឯវំ សត្តវិធេន សញ្ញាក្ខន្ធោ ។ អដ្ឋវិធេន សញ្ញាក្ខន្ធោ
ចក្ខុសម្ផស្សជា សញ្ញា ។ បេ ។ កាយសម្ផស្សជា
សញ្ញា អត្ថិ សុខសហគតា អត្ថិ ទុក្ខសហគតា
មនោធាតុសម្ផស្សជា សញ្ញា មនោវិញ្ញាណធាតុសម្ផ-
ស្សជា សញ្ញា ឯវំ អដ្ឋវិធេន សញ្ញាក្ខន្ធោ ។ នវវិធេន
សញ្ញាក្ខន្ធោ ចក្ខុសម្ផស្សជា សញ្ញា ។ បេ ។ កាយ-
សម្ផស្សជា សញ្ញា មនោធាតុសម្ផស្សជា សញ្ញា ម-
នោវិញ្ញាណធាតុសម្ផស្សជា សញ្ញា អត្ថិ កុសលា អត្ថិ
អកុសលា អត្ថិ អព្យាកតា ឯវំ នវវិធេន សញ្ញាក្ខ-
ន្ធោ ។ ទសវិធេន សញ្ញាក្ខន្ធោ ចក្ខុសម្ផស្សជា សញ្ញា
។ បេ ។ កាយសម្ផស្សជា សញ្ញា អត្ថិ សុខសហគតា
អត្ថិ ទុក្ខសហគតា មនោធាតុសម្ផស្សជា សញ្ញា

សញ្ញាកើតអំពីសោតសម្ផស្ស សញ្ញាកើតអំពីឃានសម្ផស្ស សញ្ញាកើតអំពីជិវ្ហាសម្ផស្ស សញ្ញាកើតអំពីកាយសម្ផស្ស សញ្ញាកើតអំពីមនោសម្ផស្ស សញ្ញាខន្ធមានប្រការ ៦ យ៉ាងនេះឯង ។ សញ្ញាខន្ធមានប្រការ ៧ គឺ សញ្ញាកើតអំពីចក្ខុសម្ផស្ស ។ បេ ។ សញ្ញា កើតអំពីកាយសម្ផស្ស សញ្ញា កើតអំពីមនោធាតុសម្ផស្ស សញ្ញា កើតអំពីមនោវិញ្ញាណធាតុសម្ផស្ស សញ្ញាខន្ធមានប្រការ ៧ យ៉ាងនេះឯង ។ សញ្ញាខន្ធមានប្រការ ៨ គឺ សញ្ញាកើតអំពីចក្ខុសម្ផស្ស ។ បេ ។ សញ្ញាកើតអំពីកាយសម្ផស្ស កើតព្រមដោយសុខក៏មាន កើតព្រមដោយទុក្ខក៏មាន សញ្ញាកើតអំពីមនោធាតុសម្ផស្ស សញ្ញាកើតអំពីមនោវិញ្ញាណធាតុសម្ផស្ស សញ្ញាខន្ធមានប្រការ ៨ យ៉ាងនេះឯង ។ សញ្ញាខន្ធមានប្រការ ៩ គឺ សញ្ញាកើតអំពីចក្ខុសម្ផស្ស ។ បេ ។ សញ្ញាកើតអំពីកាយសម្ផស្ស សញ្ញាកើតអំពីមនោធាតុសម្ផស្ស សញ្ញាកើតអំពីមនោវិញ្ញាណធាតុសម្ផស្ស ជាកុសលក៏មាន ជាអកុសលក៏មាន ជាអព្យាក្រឹតក៏មាន សញ្ញាខន្ធមានប្រការ ៩ យ៉ាងនេះឯង ។ សញ្ញាខន្ធមានប្រការ ១០ គឺ សញ្ញាកើតអំពីចក្ខុសម្ផស្ស ។ បេ ។ សញ្ញាកើតអំពីកាយសម្ផស្ស កើតព្រមដោយសុខក៏មាន កើតព្រមដោយទុក្ខក៏មាន សញ្ញាកើតអំពីមនោធាតុសម្ផស្ស

មនោវិញ្ញាណធាតុសម្ផស្សជា សញ្ញា អត្ថិ កុសលា អត្ថិ អកុសលា អត្ថិ អព្យាកតា ឯវំ ទសវិធេន សញ្ញាក្ខន្ធោ ។

(៥៤) ឯកវិធេន សញ្ញាក្ខន្ធោ ផស្សសម្បយុត្តោ ។ ទុវិធេន សញ្ញាក្ខន្ធោ អត្ថិ សហេតុកោ អត្ថិ អហេតុកោ ។ តិវិធេន សញ្ញាក្ខន្ធោ អត្ថិ សុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តោ អត្ថិ ទុក្ខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តោ អត្ថិ អទុក្ខមសុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តោ អត្ថិ វិបាកោ អត្ថិ វិបាកធម្មធម្មោ អត្ថិ នេវវិបាកនវិបាកធម្មធម្មោ អត្ថិ ឧបាទិន្នុបាទានិយោ អត្ថិ អនុបាទិន្នុបាទានិយោ អត្ថិ អនុបាទិន្នានុបាទានិយោ អត្ថិ សង្កិលិដ្ឋសង្កិលេសិកោ អត្ថិ អសង្កិលិដ្ឋសង្កិលេសិកោ អត្ថិ អសង្កិលិដ្ឋាសង្កិលេសិកោ អត្ថិ សវិតក្កសវិចារោ អត្ថិ អវិតក្កវិចារមត្តោ អត្ថិ អវិតក្កាវិចារោ អត្ថិ បីតិសហគតោ អត្ថិ សុខសហគតោ អត្ថិ ឧបេក្ខាសហគតោ អត្ថិ ទស្សនេន បហាតព្វោ

សញ្ញាកើតអំពីមនោវិញ្ញាណធាតុសម្ផ័ស្ស ជាកុសលក៏មាន ជាអកុសលក៏មាន ជាអព្យាក្រឹតក៏មាន សញ្ញាខន្ធមានប្រការ ១០ យ៉ាងនេះឯង ។

(៩៩) សញ្ញាខន្ធមានប្រការមួយ បានដល់សញ្ញាខន្ធដ៏សម្បយុត្តដោយផស្សៈ ។ សញ្ញាខន្ធមានប្រការ ២ គឺ សញ្ញាខន្ធប្រកបដោយហេតុក៏មាន មិនមានហេតុក៏មាន ។ សញ្ញាខន្ធមានប្រការ ៣ គឺ សញ្ញាខន្ធប្រកបដោយសុខវេទនាក៏មាន ប្រកបដោយទុក្ខវេទនាក៏មាន ប្រកបដោយអទុក្ខមសុខវេទនាក៏មាន ជាវិបាកក៏មាន ជាធម៌មានវិបាកជាប្រក្រតីក៏មាន មិនមែនជាធម៌មានវិបាកទាំងមិនមែនមានវិបាកជាប្រក្រតីក៏មាន មានកម្មប្រកបដោយកិលេសមានតណ្ហាជាដើមកាន់យកហើយ ទាំងជាប្រយោជន៍ដល់ឧបាទានក៏មាន មិនមានកម្មប្រកបដោយកិលេសមានតណ្ហាជាដើមកាន់យកហើយ តែជាប្រយោជន៍ដល់ឧបាទានក៏មាន មិនមានកម្មប្រកបដោយកិលេសមានតណ្ហាជាដើមកាន់យកហើយ ទាំងមិនជាប្រយោជន៍ដល់ឧបាទានក៏មាន សៅហ្មងហើយ ទាំងគួរដល់សេចក្ដីសៅហ្មងក៏មាន មិនសៅហ្មងហើយ តែគួរដល់សេចក្ដីសៅហ្មងក៏មាន មិនសៅហ្មងហើយ ទាំងមិនគួរដល់សេចក្ដីសៅហ្មងក៏មាន ប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងវិតក្កៈប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងវិចារៈក៏មាន មិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈក៏មាន មិនមានវិតក្កៈទាំងមិនមានវិចារៈក៏មាន កើតព្រមដោយបីតិក៏មាន កើតព្រមដោយសុខៈក៏មាន កើតព្រមដោយឧបេក្ខាក៏មាន គួរលះដោយទស្សនៈក៏មាន

ខន្ធវិភង្គ អភិធម្មភាជនីយំ

អត្ថិ ភាវនាយ បហាតព្វោ អត្ថិ នេវ ទស្សនេន ន ភាវនាយ បហាតព្វោ អត្ថិ ទស្សនេន បហាតព្វហេតុកោ អត្ថិ ភាវនាយ បហាតព្វហេតុកោ អត្ថិ នេវ ទស្សនេន ន ភាវនាយ បហាតព្វហេតុកោ អត្ថិ អាចយគាមិ អត្ថិ អបចយគាមិ អត្ថិ នេវាចយគាមិ នាបចយគាមិ អត្ថិ សេក្ខោ អត្ថិ អសេក្ខោ អត្ថិ នេវ សេក្ខោ នាសេក្ខោ អត្ថិ បរិត្តោ អត្ថិ មហគ្គតោ អត្ថិ អប្បមាណោ អត្ថិ បរិត្តារម្មណោ អត្ថិ មហគ្គតារម្មណោ អត្ថិ អប្បមាណារម្មណោ អត្ថិ ហីនោ អត្ថិ មជ្ឈិមោ អត្ថិ បណីតោ អត្ថិ មិច្ឆត្តនិយតោ អត្ថិ សម្មត្តនិយតោ អត្ថិ អនិយតោ អត្ថិ មគ្គារម្មណោ អត្ថិ មគ្គហេតុកោ អត្ថិ មគ្គាធិបតិ អត្ថិ ឧប្បន្នោ អត្ថិ អនុប្បន្នោ អត្ថិ ឧប្បាទី អត្ថិ អតីតោ អត្ថិ អនាគតោ អត្ថិ បច្ចុប្បន្នោ អត្ថិ អតីតារម្មណោ អត្ថិ អនាគតារម្មណោ អត្ថិ បច្ចុប្បន្នារម្មណោ អត្ថិ អជ្ឈត្តោ អត្ថិ ពហិទ្ធោ អត្ថិ អជ្ឈត្តពហិទ្ធោ អត្ថិ អជ្ឈត្តារម្មណោ អត្ថិ ពហិទ្ធារម្មណោ អត្ថិ អជ្ឈត្តពហិទ្ធារម្មណោ

គួរលះដោយភាវនាក៏មាន មិនគួរលះដោយទស្សនៈ ទាំងមិនគួរលះដោយភាវនាក៏មាន មានហេតុគួរលះដោយទស្សនៈក៏មាន មានហេតុគួរលះដោយភាវនាក៏មាន មានហេតុមិនគួរលះដោយទស្សនៈ ទាំងមិនគួរលះដោយភាវនាក៏មាន ដល់នូវការសន្សំកពូនឡើងក៏មាន ដល់នូវការមិនសន្សំកពូនឡើងក៏មាន មិនដល់នូវការសន្សំកពូនឡើង ទាំងមិនដល់នូវការមិនសន្សំកពូនឡើងក៏មាន ជារបស់សេក្ខបុគ្គលក៏មាន ជារបស់អសេក្ខបុគ្គលក៏មាន មិនមែនជារបស់សេក្ខបុគ្គល ទាំងមិនមែនជារបស់អសេក្ខបុគ្គលក៏មាន មានសភាពតូចឆ្មារក៏មាន ដល់នូវសភាពធំក៏មាន ប្រមាណមិនបានក៏មាន មានអារម្មណ៍តូចឆ្មារក៏មាន មានអារម្មណ៍ដល់នូវសភាពធំក៏មាន មានអារម្មណ៍ប្រមាណមិនបានក៏មាន ថោកទាបក៏មាន យ៉ាងកណ្តាលក៏មាន យ៉ាងឧត្តមក៏មាន មានសភាពខុសនិងទៀងក៏មាន មានសភាពត្រូវនិងទៀងក៏មាន មានសភាពមិនទៀងក៏មាន មានមគ្គជាអារម្មណ៍ក៏មាន មានមគ្គជាហេតុក៏មាន មានមគ្គជាអធិបតីក៏មាន កើតហើយក៏មាន មិនទាន់កើតក៏មាន ប្រុងនឹងកើតឡើងក៏មាន ជាអតីតក៏មាន ជាអនាគតក៏មាន ជាបច្ចុប្បន្នក៏មាន មានអារម្មណ៍ជាអតីតក៏មាន មានអារម្មជាអនាគតក៏មាន មានអារម្មណ៍ជាបច្ចុប្បន្នក៏មាន ជាខាងក្នុងក៏មាន ជាខាងក្រៅក៏មាន ជាខាងក្នុងនិងខាងក្រៅក៏មាន មានអារម្មណ៍ខាងក្នុងក៏មាន មានអារម្មណ៍ខាងក្រៅក៏មាន មានអារម្មណ៍ទាំងខាងក្នុងទាំងខាងក្រៅក៏មាន

។ បេ ។ ឯវំ ទសវិធេន សញ្ញាខន្ធោ ។

(៥៦) ឯកវិធេន សញ្ញាខន្ធោ ផស្សសម្បយុត្តោ ។ ទុវិធេន សញ្ញាខន្ធោ អត្ថិ ហេតុសម្បយុត្តោ អត្ថិ ហេតុវិប្បយុត្តោ អត្ថិ ន ហេតុ សហេតុកោ អត្ថិ ន ហេតុ អហេតុកោ អត្ថិ លោកិយោ អត្ថិ លោកុត្តរោ អត្ថិ កេនចិ វិញ្ញេយ្យោ អត្ថិ កេនចិ ន វិញ្ញេយ្យោ អត្ថិ សាសវោ អត្ថិ អនាសវោ អត្ថិ អាសវសម្បយុត្តោ អត្ថិ អាសវវិប្បយុត្តោ អត្ថិ អាសវវិប្បយុត្តសាសវោ អត្ថិ អាសវវិប្បយុត្តអនាសវោ អត្ថិ សញ្ញោជនិយោ អត្ថិ អសញ្ញោជនិយោ អត្ថិ សញ្ញោជនសម្បយុត្តោ អត្ថិ សញ្ញោជនវិប្បយុត្តោ អត្ថិ សញ្ញោជនវិប្បយុត្តសញ្ញោជនិយោ អត្ថិ សញ្ញោជនវិប្បយុត្តអសញ្ញោជនិយោ អត្ថិ គន្ថនិយោ អត្ថិ អគន្ថនិយោ អត្ថិ គន្ថសម្បយុត្តោ អត្ថិ គន្ថវិប្បយុត្តោ អត្ថិ គន្ថវិប្បយុត្តគន្ថនិយោ អត្ថិ គន្ថវិប្បយុត្តអគន្ថនិយោ អត្ថិ ឱឃនិយោ អត្ថិ អនោឃនិយោ អត្ថិ ឱឃសម្បយុត្តោ អត្ថិ ឱឃវិប្បយុត្តោ

។ បេ ។ សញ្ញាខន្ធបានប្រការ ១០ យ៉ាងនេះឯង ។

(៩៦) សញ្ញាខន្ធមានប្រការមួយ បានដល់សញ្ញាខន្ធដ៏សម្បយុត្តដោយផស្សៈ ។ សញ្ញាខន្ធមានប្រការ ២ គឺ សញ្ញាខន្ធប្រកបដោយហេតុក៏មាន ប្រាសចាកហេតុក៏មាន មិនមែនហេតុតែប្រព្រឹត្តនៅជាមួយនឹងហេតុក៏មាន មិនមែនហេតុទាំងមិនប្រកបដោយហេតុក៏មាន ជាលោកិយក៏មាន ជាលោកុត្តរក៏មាន ដែលគប្បីដឹងដោយវិញ្ញាណណាមួយក៏មាន ដែលមិនគប្បីដឹងដោយវិញ្ញាណណាមួយក៏មាន ប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងអាសវៈក៏មាន មិនមានអាសវៈក៏មាន ប្រកបដោយអាសវៈក៏មាន ប្រាសចាកអាសវៈក៏មាន ប្រាសចាកអាសវៈតែប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងអាសវៈក៏មាន ប្រាសចាកអាសវៈទាំងមិនមានអាសវៈក៏មាន ជាប្រយោជន៍ដល់សំយោជនៈក៏មាន មិនជាប្រយោជន៍ដល់សំយោជនៈក៏មាន ប្រកបដោយសំយោជនៈក៏មាន ប្រាសចាកសំយោជនៈក៏មាន ប្រាសចាកសំយោជនៈ តែជាប្រយោជន៍ដល់សំយោជនៈក៏មាន ប្រាសចាកសំយោជនៈទាំងមិនជាប្រយោជន៍ដល់សំយោជនៈក៏មាន ដែលគន្ថៈគប្បីដោតក្រង់ក៏មាន ដែលគន្ថៈមិនគប្បីដោតក្រង់ក៏មាន ប្រកបដោយគន្ថៈក៏មាន ប្រាសចាកគន្ថៈក៏មាន ប្រាសចាកគន្ថៈតែគន្ថៈគប្បីដោតក្រង់ក៏មាន ប្រាសចាកគន្ថៈទាំងគន្ថៈមិនគប្បីដោតក្រង់ក៏មាន ដែលឱឃៈគប្បីប្រព្រឹត្តកន្លងក៏មាន ដែលឱឃៈមិនគប្បីប្រព្រឹត្តកន្លងក៏មាន ប្រកបដោយឱឃៈក៏មាន ប្រាសចាកឱឃៈក៏មាន

អត្ថិ ឱឃវិប្បយុត្តឱឃនិយោ អត្ថិ ឱឃវិប្បយុត្តអនោ-
ឃនិយោ អត្ថិ យោគនិយោ អត្ថិ អយោគនិយោ អត្ថិ
យោគសម្បយុត្តោ អត្ថិ យោគវិប្បយុត្តោ អត្ថិ យោគ-
វិប្បយុត្តយោគនិយោ អត្ថិ យោគវិប្បយុត្តអយោគនិ-
យោ អត្ថិ នីវរណិយោ អត្ថិ អនីវរណិយោ អត្ថិ នីវរ-
ណសម្បយុត្តោ អត្ថិ នីវរណវិប្បយុត្តោ អត្ថិ នីវរណ-
វិប្បយុត្តនីវរណិយោ អត្ថិ នីវរណវិប្បយុត្តអនីវរណិ-
យោ អត្ថិ បរាមដ្ឋោ អត្ថិ អបរាមដ្ឋោ អត្ថិ បរាមាស-
សម្បយុត្តោ អត្ថិ បរាមាសវិប្បយុត្តោ អត្ថិ បរាមាស-
វិប្បយុត្តបរាមដ្ឋោ អត្ថិ បរាមាសវិប្បយុត្តអបរាមដ្ឋោ
អត្ថិ ឧបាទិន្នោ អត្ថិ អនុបាទិន្នោ អត្ថិ ឧបាទានិយោ
អត្ថិ អនុបាទានិយោ អត្ថិ ឧបាទានសម្បយុត្តោ អត្ថិ
ឧបាទានវិប្បយុត្តោ អត្ថិ ឧបាទានវិប្បយុត្តឧបាទានិ-
យោ អត្ថិ ឧបាទានវិប្បយុត្តអនុបាទានិយោ អត្ថិ សង្កិ-
លេសិកោ អត្ថិ អសង្កិលេសិកោ អត្ថិ សង្កិលិដ្ឋោ

ប្រាសចាកឱឃៈតែឱឃៈគប្បីប្រព្រឹត្តកន្លងក៏មាន ប្រាសចាកឱឃៈទាំងឱឃៈមិនគប្បីប្រព្រឹត្តកន្លងក៏មាន ដែលយោគៈគប្បីប្រព្រឹត្តកន្លងក៏មាន ដែលយោគៈមិនគប្បីប្រព្រឹត្តកន្លងក៏មាន ប្រកបដោយយោគៈក៏មាន ប្រាសចាកយោគៈក៏មាន ប្រាសចាកយោគៈតែយោគៈគប្បីប្រព្រឹត្តកន្លងក៏មាន ប្រាសចាកយោគៈទាំងយោគៈមិនគប្បីប្រព្រឹត្តកន្លងក៏មាន ជាប្រយោជន៍ដល់នីវរណៈក៏មាន មិនជាប្រយោជន៍ដល់នីវរណៈក៏មាន ប្រកបដោយនីវរណៈក៏មាន ប្រាសចាកនីវរណៈក៏មាន ប្រាសចាកនីវរណៈតែជាប្រយោជន៍ដល់នីវរណៈក៏មាន ប្រាសចាកនីវរណៈទាំងមិនជាប្រយោជន៍ដល់នីវរណៈក៏មាន ដែលបរាមាសៈស្ទាបអង្អែលក៏មាន បរាមាសៈមិនស្ទាបអង្អែលក៏មាន ប្រកបដោយបរាមាសៈក៏មាន ប្រាសចាកបរាមាសៈក៏មាន ប្រាសចាកបរាមាសៈ តែបរាមាសៈស្ទាបអង្អែលហើយក៏មាន ប្រាសចាកបរាមាសៈទាំងបរាមាសៈមិនស្ទាបអង្អែលហើយក៏មាន មានកម្មប្រកបដោយកិលេសមានតណ្ហាជាដើមកាន់យកហើយក៏មាន មិនមានកម្មប្រកបដោយកិលេសមានតណ្ហាជាដើមកាន់យកហើយក៏មាន ជាប្រយោជន៍ដល់ឧបាទាន ក៏មាន មិនជាប្រយោជន៍ដល់ឧបាទានក៏មាន ប្រកបដោយឧបាទានក៏មាន ប្រាសចាកឧបាទានក៏មាន ប្រាសចាកឧបាទានតែជាប្រយោជន៍ដល់ឧបាទានក៏មាន ប្រាសចាកឧបាទាន ទាំងមិនជាប្រយោជន៍ដល់ឧបាទានក៏មាន គួរដល់សេចក្តីសៅហ្មងក៏មាន មិនគួរដល់សេចក្តីសៅហ្មងក៏មាន

អត្ថិ អសង្កិលិដ្ឋោ អត្ថិ សង្កិលេសសម្បយុត្តោ អត្ថិ សង្កិលេសវិប្បយុត្តោ អត្ថិ សង្កិលេសវិប្បយុត្តសង្កិលេសិកោ អត្ថិ សង្កិលេសវិប្បយុត្តអសង្កិលេសិកោ អត្ថិ ទស្សនេន បហាតព្វោ អត្ថិ ន ទស្សនេន បហាតព្វោ អត្ថិ ភាវនាយ បហាតព្វោ អត្ថិ ន ភាវនាយ បហាតព្វោ អត្ថិ ទស្សនេន បហាតព្វហេតុកោ អត្ថិ ន ទស្សនេន បហាតព្វហេតុកោ អត្ថិ ភាវនាយ បហាតព្វហេតុកោ អត្ថិ ន ភាវនាយ បហាតព្វហេតុកោ អត្ថិ សវិតក្កោ អត្ថិ អវិតក្កោ អត្ថិ សវិចារោ អត្ថិ អវិចារោ អត្ថិ សប្បីតិកោ អត្ថិ អប្បីតិកោ អត្ថិ បីតិសហគតោ អត្ថិ ន បីតិសហគតោ អត្ថិ សុខសហគតោ អត្ថិ ន សុខសហគតោ អត្ថិ ឧបេក្ខាសហគតោ អត្ថិ ន ឧបេក្ខាសហគតោ អត្ថិ កាមាវចរោ អត្ថិ ន កាមាវចរោ អត្ថិ រូបាវចរោ អត្ថិ ន រូបាវចរោ អត្ថិ អរូបាវចរោ អត្ថិ ន អរូបាវចរោ អត្ថិ បរិយាបន្នោ អត្ថិ អបរិយាបន្នោ អត្ថិ និយ្យានិកោ អត្ថិ អនិយ្យានិកោ អត្ថិ និយតោ អត្ថិ អនិយតោ អត្ថិ សឧត្តរោ អត្ថិ អនុត្តរោ អត្ថិ សរណោ អត្ថិ អរណោ ។

សៅហ្មងហើយក៏មាន មិនសៅហ្មងហើយក៏មាន ប្រកបដោយកិលេសក៏មាន ប្រាសចាកកិលេសក៏មាន ប្រាសចាកកិលេសតែគួរដល់សេចក្តីសៅហ្មងក៏មាន ប្រាសចាកកិលេសទាំងមិនគួរដល់សេចក្តីសៅហ្មងក៏មាន គួរលះដោយទស្សនៈក៏មាន មិនគួរលះដោយទស្សនៈក៏មាន គួរលះដោយភាវនាក៏មាន មិនគួរលះដោយភាវនាក៏មាន មានហេតុគួរលះ ដោយទស្សនៈក៏មាន មានហេតុមិនគួរលះ ដោយទស្សនៈក៏មាន មានហេតុគួរលះដោយភាវនាក៏មាន មានហេតុមិនគួរលះដោយភាវនាក៏មាន ប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងវិតក្កៈក៏មាន មិនមានវិតក្កៈក៏មាន ប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងវិចារៈក៏មាន មិនមានវិចារៈក៏មាន ប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងបីតិក៏មាន មិនមានបីតិក៏មាន កើតព្រមដោយបីតិក៏មាន មិនកើតព្រមដោយបីតិក៏មាន កើតព្រមដោយសុខៈក៏មាន មិនកើតព្រមដោយសុខៈក៏មាន កើតព្រមដោយឧបេក្ខាក៏មាន មិនកើតព្រមដោយឧបេក្ខាក៏មាន ជាកាមាវចរក៏មាន មិនមែនជាកាមាវចរក៏មាន ជារូបាវចរក៏មាន មិនមែនជារូបាវចរក៏មាន ជាអរូបាវចរក៏មាន មិនមែនជាអរូបាវចរក៏មាន ជាបរិយាបន្នៈក៏មាន ជាអបរិយាបន្នៈក៏មាន ជានិយ្យានិកៈក៏មាន ជាអនិយ្យានិកៈក៏មាន ជានិយតៈក៏មាន ជាអនិយតៈក៏មាន ប្រកបដោយឧត្តរៈក៏មាន មិនមានឧត្តរៈក៏មាន ប្រកបដោយរណៈក៏មាន មិនមានរណៈក៏មាន ។

តិវិធេន សញ្ញាខន្ធោ អត្ថិ កុសលោ អត្ថិ អកុសលោ អត្ថិ អព្យាកតោ ។បេ។ ឯវំ ទសវិធេន សញ្ញាខន្ធោ ។

(៨៧) ឯកវិធេន សញ្ញាខន្ធោ ផស្សសម្បយុត្តោ ។ ទុវិធេន សញ្ញាខន្ធោ អត្ថិ សរណោ អត្ថិ អរណោ ។ តិវិធេន សញ្ញាខន្ធោ អត្ថិ សុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តោ អត្ថិ ទុក្ខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តោ អត្ថិ អទុក្ខមសុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តោ ។បេ។ អត្ថិ អជ្ឈត្តារម្មណោ អត្ថិ ពហិទ្ធារម្មណោ អត្ថិ អជ្ឈត្តពហិទ្ធារម្មណោ ។បេ។ ឯវំ ទសវិធេន សញ្ញាខន្ធោ[១] ។

ទុកមូលកំ ។

(៨៨) ឯកវិធេន សញ្ញាខន្ធោ ផស្សសម្បយុត្តោ ។ ទុវិធេន សញ្ញាខន្ធោ អត្ថិ សហេតុកោ អត្ថិ អហេតុកោ ។ តិវិធេន សញ្ញាខន្ធោ អត្ថិ កុសលោ អត្ថិ អកុសលោ អត្ថិ អព្យាកតោ ។បេ។ ឯវំ ទសវិធេន សញ្ញាខន្ធោ ។ ឯកវិធេន សញ្ញាខន្ធោ ផស្សសម្បយុត្តោ ។ ទុវិធេន សញ្ញាខន្ធោ[២] អត្ថិ

---

១ ម. ឥតោ បរំ យថា កុសលត្តិកេ វិត្ថារោ ឯវំ សព្ពេបិ តិកា វិត្ថារេតព្វាតិ ទិស្សន្តិ ។

២ ម. ឯត្ថន្តរេ អត្ថិ ហេតុសម្បយុត្តោ អត្ថិ ហេតុវិប្បយុត្តោ ។បេ។ ឥតិ ឥមេ បាឋា ទិស្សន្តិ ។

សញ្ញាខន្ធមានប្រការ ៣ គឺ សញ្ញាខន្ធជាកុសលក៏មាន ជាអកុសលក៏មាន ជាអព្យាក្រឹតក៏មាន ។ បេ ។ សញ្ញាខន្ធមានប្រការ ១០ យ៉ាងនេះឯង ។

[៥៧] សញ្ញាខន្ធមានប្រការមួយ បានដល់សញ្ញាខន្ធដ៏សម្បយុត្តដោយផស្សៈ ។ សញ្ញាខន្ធមានប្រការ ២ គឺ សញ្ញាខន្ធប្រកបដោយរណៈក៏មាន មិនមានរណៈក៏មាន ។ សញ្ញាខន្ធមានប្រការ ៣ គឺ សញ្ញាខន្ធប្រកបដោយសុខវេទនាក៏មាន ប្រកបដោយទុក្ខវេទនាក៏មាន ប្រកបដោយអទុក្ខមសុខវេទនា ក៏មាន ។ បេ ។ មានអារម្មណ៍ខាងក្នុងក៏មាន មានអារម្មណ៍ខាងក្រៅក៏មាន មានអារម្មណ៍ទាំងខាងក្នុងទាំងខាងក្រៅក៏មាន ។ បេ ។ សញ្ញាខន្ធមានប្រការ ១០ យ៉ាងឯង ។

ចប់ ទុកមូលកៈ ។

[៥៨] សញ្ញាខន្ធមានប្រការមួយ បានដល់សញ្ញាខន្ធដ៏សម្បយុត្តដោយផស្សៈ ។ សញ្ញាខន្ធមានប្រការ២ គឺ សញ្ញាខន្ធប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងហេតុក៏មាន មិនមានហេតុក៏មាន ។ សញ្ញាខន្ធមានប្រការ៣ គឺ សញ្ញាខន្ធជាកុសលក៏មាន ជាអកុសលក៏មាន ជាអព្យាក្រឹតក៏មាន ។ បេ ។ សញ្ញាខន្ធមានប្រការ ១០ យ៉ាងនេះឯង ។ សញ្ញាខន្ធមានប្រការមួយ បានដល់សញ្ញាខន្ធ ដ៏សម្បយុត្តដោយផស្សៈ ។ សញ្ញាខន្ធមានប្រការ ២ គឺ

សរណោ អត្ថិ អរណោ ។ តិវិធេន សញ្ញាខន្ធោ អត្ថិ កុសលោ អត្ថិ អកុសលោ អត្ថិ អព្យាកតោ ។ បេ ។ ឯវំ ទសវិធេន សញ្ញាខន្ធោ ។ ឯកវិធេន សញ្ញាខន្ធោ ផស្សសម្បយុត្តោ ។ ទុវិធេន សញ្ញាខន្ធោ អត្ថិ សហេតុកោ អត្ថិ អហេតុកោ ។ តិវិធេន សញ្ញាខន្ធោ អត្ថិ សុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តោ អត្ថិ ទុក្ខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តោ អត្ថិ អទុក្ខមសុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តោ ។ បេ ។ អត្ថិ អជ្ឈត្តារម្មណោ អត្ថិ ពហិទ្ធារម្មណោ អត្ថិ អជ្ឈត្តពហិទ្ធារម្មណោ ។ បេ ។ ឯវំ ទសវិធេន សញ្ញាខន្ធោ ។ ឯកវិធេន សញ្ញាខន្ធោ ផស្សសម្បយុត្តោ ។ ទុវិធេន សញ្ញាខន្ធោ អត្ថិ សរណោ អត្ថិ អរណោ ។ តិវិធេន សញ្ញាខន្ធោ អត្ថិ សុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តោ អត្ថិ ទុក្ខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តោ អត្ថិ អទុក្ខមសុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តោ ។ បេ ។ អត្ថិ អជ្ឈត្តារម្មណោ អត្ថិ ពហិទ្ធារម្មណោ អត្ថិ អជ្ឈត្តពហិទ្ធារម្មណោ ។ បេ ។ ឯវំ ទសវិធេន សញ្ញាខន្ធោ ។

តិកមូលកំ ។

សញ្ញាខន្ធប្រកបដោយរណៈក៏មាន មិនមានរណៈក៏មាន ។ សញ្ញាខន្ធមានប្រការ ៣ គឺ សញ្ញាខន្ធជាកុសលក៏មាន ជាអកុសលក៏មាន ជាអព្យាក្រឹតក៏មាន ។ បេ ។ សញ្ញាខន្ធមានប្រការ ១០ យ៉ាងនេះឯង ។ សញ្ញាខន្ធមានប្រការមួយ បានដល់សញ្ញាខន្ធដ៏សម្បយុត្តដោយផស្សៈ ។ សញ្ញាខន្ធមានប្រការ ២ គឺ សញ្ញាខន្ធប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងហេតុក៏មាន មិនមានហេតុក៏មាន ។ សញ្ញាខន្ធមានប្រការ ៣ គឺ សញ្ញាខន្ធប្រកបដោយសុខវេទនាក៏មាន ប្រកបដោយទុក្ខវេទនាក៏មាន ប្រកបដោយអទុក្ខមសុខវេទនាក៏មាន ។ បេ ។ មានអារម្មណ៍ខាងក្នុងក៏មាន មានអារម្មណ៍ខាងក្រៅក៏មាន មានអារម្មណ៍ទាំងខាងក្នុងទាំងខាងក្រៅក៏មាន ។ បេ ។ សញ្ញាខន្ធមានប្រការ ១០ យ៉ាងនេះឯង ។ សញ្ញាខន្ធមានប្រការមួយ បានដល់សញ្ញាខន្ធដ៏សម្បយុត្តដោយផស្សៈ ។ សញ្ញាខន្ធមានប្រការ ២ គឺ សញ្ញាខន្ធប្រកបដោយរណៈក៏មាន មិនមានរណៈក៏មាន ។ សញ្ញាខន្ធមានប្រការ ៣ គឺ សញ្ញាខន្ធប្រកបដោយសុខវេទនាក៏មាន ប្រកបដោយទុក្ខវេទនាក៏មាន ប្រកបដោយអទុក្ខមសុខវេទនាក៏មាន ។ បេ ។ មានអារម្មណ៍ខាងក្នុងក៏មាន មានអារម្មណ៍ខាងក្រៅក៏មាន មានអារម្មណ៍ទាំងខាងក្នុងទាំងខាងក្រៅក៏មាន ។ បេ ។ សញ្ញាខន្ធមានប្រការ ១០ យ៉ាងនេះឯង ។

ចប់ តិកមូលកៈ ។

ខន្ធវិភង្គេ អភិធម្មភាជនីយំ

(៥៩) ឯកវិធេន សញ្ញាក្ខន្ធោ ផស្សសម្បយុត្តោ ។ ទុវិធេន សញ្ញាក្ខន្ធោ អត្ថិ សហេតុកោ អត្ថិ អហេតុកោ ។ តិវិធេន សញ្ញាក្ខន្ធោ អត្ថិ កុសលោ អត្ថិ អកុសលោ អត្ថិ អព្យាកតោ ។ បេ ។ ឯវំ ទសវិធេន សញ្ញាក្ខន្ធោ ។ ឯកវិធេន សញ្ញាក្ខន្ធោ ផស្សសម្បយុត្តោ ។ ទុវិធេន សញ្ញាក្ខន្ធោ អត្ថិ ហេតុសម្បយុត្តោ អត្ថិ ហេតុវិប្បយុត្តោ ។ តិវិធេន សញ្ញាក្ខន្ធោ អត្ថិ សុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តោ អត្ថិ ទុក្ខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តោ អត្ថិ អទុក្ខមសុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តោ ។ បេ ។ ឯវំ ទសវិធេន សញ្ញាក្ខន្ធោ ។ ឯកវិធេន សញ្ញាក្ខន្ធោ ផស្សសម្បយុត្តោ ។ ទុវិធេន សញ្ញាក្ខន្ធោ អត្ថិ ន ហេតុ សហេតុកោ អត្ថិ ន ហេតុ អហេតុកោ ។ តិវិធេន សញ្ញាក្ខន្ធោ អត្ថិ វិបាកោ អត្ថិ វិបាកធម្មធម្មោ អត្ថិ នេវវិបាកនវិបាកធម្មធម្មោ ។ បេ ។ ឯវំ ទសវិធេន សញ្ញាក្ខន្ធោ ។ ឯកវិធេន សញ្ញាក្ខន្ធោ ផស្សសម្បយុត្តោ ។ ទុវិធេន សញ្ញាក្ខន្ធោ អត្ថិ លោកិយោ អត្ថិ លោកុត្តរោ ។ តិវិធេន សញ្ញាក្ខន្ធោ

ខន្ធវិភង្គ អភិធម្មភាជនីយ

[៥៩] សញ្ញាខន្ធមានប្រការមួយ បានដល់សញ្ញាខន្ធដ៏សម្បយុត្តដោយផស្សៈ ។ សញ្ញាខន្ធមានប្រការ ២ គឺ សញ្ញាខន្ធមានហេតុក៏មាន មិនមានហេតុក៏មាន ។ សញ្ញាខន្ធមានប្រការ ៣ គឺ សញ្ញាខន្ធជាកុសលក៏មាន ជាអកុសលក៏មាន ជាអព្យាក្រឹតក៏មាន ។ បេ ។ សញ្ញាខន្ធមានប្រការ ១០ យ៉ាងនេះឯង ។ សញ្ញាខន្ធមានប្រការមួយ បានដល់សញ្ញាខន្ធដ៏សម្បយុត្តដោយផស្សៈ ។ សញ្ញាខន្ធមានប្រការ ២ គឺ សញ្ញាខន្ធប្រកបដោយហេតុក៏មាន ប្រាសចាកហេតុក៏មាន ។ សញ្ញាខន្ធមានប្រការ ៣ គឺ សញ្ញាខន្ធប្រកបដោយសុខវេទនាក៏មាន ប្រកបដោយទុក្ខវេទនាក៏មាន ប្រកបដោយអទុក្ខមសុខវេទនាក៏មាន ។ បេ ។ សញ្ញាខន្ធមានប្រការ ១០ យ៉ាងនេះឯង ។ សញ្ញាខន្ធមានប្រការមួយ បានដល់សញ្ញាខន្ធដ៏សម្បយុត្តដោយផស្សៈ ។ សញ្ញាខន្ធមានប្រការ ២ គឺ សញ្ញាខន្ធមិនមែនហេតុ តែប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងហេតុក៏មាន មិនមែនហេតុទាំងមិនប្រកបដោយហេតុក៏មាន ។ សញ្ញាខន្ធមានប្រការ ៣ គឺ សញ្ញាខន្ធជាវិបាកក៏មាន ជាធម៌មានវិបាកជាប្រក្រតីក៏មាន មិនមែនជាធម៌មានវិបាកទាំងមិនមែនមានវិបាកជាប្រក្រតីក៏មាន ។ បេ ។ សញ្ញាខន្ធមានប្រការ ១០ យ៉ាងនេះឯង ។ សញ្ញាខន្ធមានប្រការមួយ បានដល់សញ្ញាខន្ធដ៏សម្បយុត្តដោយផស្សៈ ។ សញ្ញាខន្ធមានប្រការ ២ គឺ សញ្ញាខន្ធ ជាលោកិយក៏មាន ជាលោកុត្តរក៏មាន ។ សញ្ញាខន្ធមានប្រការ ៣ គឺ

អត្ថិ ឧបាទិន្នុបាទានិយោ អត្ថិ អនុបាទិន្នុបាទានិយោ អត្ថិ អនុបាទិន្នានុបាទានិយោ ។ បេ ។ ឯវំ ទសវិធេន សញ្ញាក្ខន្ធោ ។ ឯកវិធេន សញ្ញាក្ខន្ធោ ផស្សសម្បយុត្តោ ។ ទុវិធេន សញ្ញាក្ខន្ធោ អត្ថិ កេនចិ វិញ្ញេយ្យោ អត្ថិ កេនចិ ន វិញ្ញេយ្យោ ។ តិវិធេន សញ្ញាក្ខន្ធោ អត្ថិ សង្កិលិដ្ឋសង្កិលេសិកោ អត្ថិ អសង្កិលិដ្ឋសង្កិលេសិកោ អត្ថិ អសង្កិលិដ្ឋាសង្កិលេសិកោ ។ បេ ។ ឯវំ ទសវិធេន សញ្ញាក្ខន្ធោ ។ ឯកវិធេន សញ្ញាក្ខន្ធោ ផស្សសម្បយុត្តោ ។ ទុវិធេន សញ្ញាក្ខន្ធោ អត្ថិ សរណោ អត្ថិ អរណោ ។ តិវិធេន សញ្ញាក្ខន្ធោ អត្ថិ សវិតក្កសវិចារោ អត្ថិ អវិតក្កវិចារមត្តោ អត្ថិ អវិតក្កាវិចារោ ។ បេ ។ ឯវំ ទសវិធេន សញ្ញាក្ខន្ធោ ។ ឯកវិធេន សញ្ញាក្ខន្ធោ ផស្សសម្បយុត្តោ ។ ទុវិធេន សញ្ញាក្ខន្ធោ

សញ្ញាខន្ធ មានកម្មប្រកបដោយកិលេស មានតណ្ហាជាដើមកាន់យក តាំងជាប្រយោជន៍ដល់ឧបាទានក៏មាន មិនមានកម្មប្រកបដោយកិលេស មានតណ្ហាជាដើមកាន់យក តែជាប្រយោជន៍ដល់ឧបាទានក៏មាន មិនមានកម្មប្រកបដោយកិលេស មានតណ្ហាជាដើមកាន់យក តាំងមិនជាប្រយោជន៍ដល់ឧបាទានក៏មាន ។ បេ ។ សញ្ញាខន្ធ មានប្រការ ១០ យ៉ាងនេះឯង ។ សញ្ញាខន្ធ មានប្រការមួយ បានដល់សញ្ញាខន្ធដ៏សម្បយុត្តដោយផស្សៈ ។ សញ្ញាខន្ធ មានប្រការ ២ គឺ សញ្ញាខន្ធដែលគប្បីដឹងដោយវិញ្ញាណណាមួយក៏មាន ដែលមិនគប្បីដឹងដោយវិញ្ញាណណាមួយក៏មាន ។ សញ្ញាខន្ធមានប្រការ ៣ គឺ សញ្ញាខន្ធដែលសៅហ្មងតាំងគួរដល់សេចក្ដីសៅហ្មងក៏មាន មិនសៅហ្មង តែគួរដល់សេចក្ដីសៅហ្មងក៏មាន មិនសៅហ្មង តាំងមិនគួរដល់សេចក្ដីសៅហ្មងក៏មាន ។ បេ ។ សញ្ញាខន្ធ មានប្រការ ១០ យ៉ាងនេះឯង ។ សញ្ញាខន្ធមានប្រការមួយ បានដល់សញ្ញាខន្ធដ៏សម្បយុត្តដោយផស្សៈ ។ សញ្ញាខន្ធមានប្រការ ២ គឺ សញ្ញាខន្ធមានអាសវៈក៏មាន មិនមានអាសវៈក៏មាន ។ សញ្ញាខន្ធមានប្រការ ៣ គឺ សញ្ញាខន្ធមានវិតក្កៈតាំងមានវិចារៈក៏មាន មិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈក៏មាន មិនមានវិតក្កៈតាំងមិនមានវិចារៈក៏មាន ។ បេ ។ សញ្ញាខន្ធមានប្រការ ១០ យ៉ាងនេះឯង ។ សញ្ញាខន្ធមានប្រការមួយ បានដល់សញ្ញាខន្ធដ៏សម្បយុត្តដោយផស្សៈ ។ សញ្ញាខន្ធមានប្រការ ២ គឺ

អត្ថិ អាសវសម្បយុត្តោ អត្ថិ អាសវវិប្បយុត្តោ ។ តិវិធេន សញ្ញាខន្ធោ អត្ថិ បីតិសហគតោ អត្ថិ សុខសហគតោ អត្ថិ ឧបេក្ខាសហគតោ ។បេ។ ឯវំ ទសវិធេន សញ្ញាខន្ធោ ។ ឯកវិធេន សញ្ញាខន្ធោ ផស្សសម្បយុត្តោ ។ ទុវិធេន សញ្ញាខន្ធោ អត្ថិ អាសវវិប្បយុត្តសាសវោ អត្ថិ អាសវវិប្បយុត្តអនាសវោ ។ តិវិធេន សញ្ញាខន្ធោ អត្ថិ ទស្សនេន បហាតព្វោ អត្ថិ ភាវនាយ បហាតព្វោ អត្ថិ នេវ ទស្សនេន ន ភាវនាយ បហាតព្វោ ។បេ។ ឯវំ ទសវិធេន សញ្ញាខន្ធោ ។ ឯកវិធេន សញ្ញាខន្ធោ ផស្សសម្បយុត្តោ ។ ទុវិធេន សញ្ញាខន្ធោ អត្ថិ សញ្ញោជនិយោ អត្ថិ អសញ្ញោជនិយោ ។ តិវិធេន សញ្ញាខន្ធោ អត្ថិ ទស្សនេន បហាតព្វហេតុកោ អត្ថិ ភាវនាយ បហាតព្វហេតុកោ អត្ថិ នេវ ទស្សនេន ន ភាវនាយ បហាតព្វហេតុកោ ។បេ។ ឯវំ ទសវិធេន សញ្ញាខន្ធោ ។ ឯកវិធេន សញ្ញាខន្ធោ ផស្សសម្បយុត្តោ ។ ទុវិធេន សញ្ញាខន្ធោ អត្ថិ សញ្ញោជនសម្បយុត្តោ អត្ថិ សញ្ញោជនវិប្បយុត្តោ ។

ខន្ធវិភង្គ អភិធម្មភាជនីយ

សញ្ញាខន្ធប្រកបដោយអាសវៈក៏មាន ប្រាសចាកអាសវៈក៏មាន ។ សញ្ញា-ខន្ធ មានប្រការ ៣ គឺ សញ្ញាខន្ធកើតព្រមដោយបីតិក៏មាន កើតព្រមដោយសុខៈក៏មាន កើតព្រមដោយឧបេក្ខាក៏មាន ។ បេ ។ សញ្ញាខន្ធមានប្រការ ១០ យ៉ាងនេះឯង ។ សញ្ញាខន្ធមានប្រការមួយ បានដល់សញ្ញាខន្ធដ៏សម្បយុត្តដោយផស្សៈ ។ សញ្ញាខន្ធមានប្រការ ២ គឺ សញ្ញា-ខន្ធប្រាសចាកអាសវៈតែប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងអាសវៈក៏មាន ប្រាសចាកអាសវៈទាំងមិនមានអាសវៈក៏មាន ។ សញ្ញាខន្ធមានប្រការ ៣ គឺ សញ្ញា-ខន្ធដែលគួរលះដោយទស្សនៈក៏មាន គួរលះដោយភាវនាក៏មាន មិនគួរលះដោយទស្សនៈទាំងមិនគួរលះដោយភាវនាក៏មាន ។ បេ ។ សញ្ញាខន្ធមានប្រការ ១០ យ៉ាងនេះឯង ។ សញ្ញាខន្ធមានប្រការមួយ បានដល់សញ្ញាខន្ធដ៏សម្បយុត្តដោយផស្សៈ ។ សញ្ញាខន្ធមានប្រការ ២ គឺ សញ្ញា-ខន្ធជាប្រយោជន៍ដល់សំយោជនៈក៏មាន មិនជាប្រយោជន៍ដល់សំយោ-ជនៈក៏មាន ។ សញ្ញាខន្ធ មានប្រការ ៣ គឺ សញ្ញាខន្ធមានហេតុគួរលះដោយទស្សនៈក៏មាន មានហេតុគួរលះដោយភាវនាក៏មាន មានហេតុមិនគួរលះដោយទស្សនៈទាំងមិនគួរលះដោយភាវនាក៏មាន ។ បេ ។ សញ្ញាខន្ធមានប្រការ ១០ យ៉ាងនេះឯង ។ សញ្ញាខន្ធ មានប្រការមួយ បានដល់សញ្ញាខន្ធ ដ៏សម្បយុត្តដោយផស្សៈ ។ សញ្ញាខន្ធ មានប្រការ ២ គឺ សញ្ញាខន្ធប្រកបដោយសំយោជនៈក៏មាន ប្រាសចាកសំយោជនៈក៏មាន ។

តិវិធេន សញ្ញាខន្ធោ អត្ថិ អាចយគាមិ អត្ថិ អបចយគាមិ អត្ថិ នេវាចយគាមិ នាបចយគាមិ ។ បេ ។ ឯវំ ទសវិធេន សញ្ញាខន្ធោ ។ ឯកវិធេន សញ្ញាខន្ធោ ផស្សសម្បយុត្តោ ។ ទុវិធេន សញ្ញាខន្ធោ អត្ថិ សញ្ញោជនវិប្បយុត្តសញ្ញោជនិយោ អត្ថិ សញ្ញោជនវិប្បយុត្តអសញ្ញោជនិយោ ។ តិវិធេន សញ្ញាខន្ធោ អត្ថិ សេក្ខោ អត្ថិ អសេក្ខោ អត្ថិ នេវ សេក្ខោ នាសេក្ខោ ។ បេ ។ ឯវំ ទសវិធេន សញ្ញាខន្ធោ ។ ឯកវិធេន សញ្ញាខន្ធោ ផស្សសម្បយុត្តោ ។ ទុវិធេន សញ្ញាខន្ធោ អត្ថិ គន្ថនិយោ អត្ថិ អគន្ថនិយោ ។ តិវិធេន សញ្ញាខន្ធោ អត្ថិ បរិត្តោ អត្ថិ មហគ្គតោ អត្ថិ អប្បមាណោ ។ បេ ។ ឯវំ ទសវិធេន សញ្ញាខន្ធោ ។ ឯកវិធេន សញ្ញាខន្ធោ ផស្សសម្បយុត្តោ ។ ទុវិធេន សញ្ញាខន្ធោ អត្ថិ គន្ថសម្បយុត្តោ អត្ថិ គន្ថវិប្បយុត្តោ ។ តិវិធេន សញ្ញាខន្ធោ អត្ថិ បរិត្តារម្មណោ

សញ្ញាខន្ធមានប្រការ ៣ គឺ សញ្ញាខន្ធដល់នូវការសន្សំកពូនឡើងក៏បាន ដល់នូវការមិនសន្សំកពូនឡើងក៏មាន មិនមែនជាដល់នូវការសន្សំកពូនឡើង ទាំងមិនដល់នូវការមិនសន្សំកពូនឡើងក៏មាន ។ បេ ។ សញ្ញាខន្ធមានប្រការ ១០ យ៉ាងនេះឯង ។ សញ្ញាខន្ធមានប្រការមួយ បានដល់សញ្ញាខន្ធ ដ៏សម្បយុត្តដោយផស្សៈ ។ សញ្ញាខន្ធ មានប្រការ ២ គឺ សញ្ញាខន្ធប្រាសចាកសំយោជនៈ តែជាប្រយោជន៍ដល់សំយោជនៈក៏មាន ប្រាសចាកសំយោជនៈ ទាំងមិនជាប្រយោជន៍ដល់សំយោជនៈក៏មាន ។ សញ្ញាខន្ធមានប្រការ ៣ គឺ សញ្ញាខន្ធជារបស់សេក្ខបុគ្គលក៏មាន ជារបស់អសេក្ខបុគ្គលក៏មាន មិនមែនជារបស់សេក្ខបុគ្គល ទាំងមិនមែនជារបស់អសេក្ខបុគ្គលក៏មាន ។ បេ ។ សញ្ញាខន្ធមានប្រការ ១០ យ៉ាងនេះឯង ។ សញ្ញាខន្ធមានប្រការមួយ បានដល់សញ្ញាខន្ធដ៏សម្បយុត្តដោយផស្សៈ ។ សញ្ញាខន្ធ មានប្រការ ២ គឺ សញ្ញាខន្ធដែលគន្ថៈគប្បីដោតក្រងក៏មាន ដែលគន្ថៈមិនគប្បីដោតក្រងក៏មាន ។ សញ្ញាខន្ធមានប្រការ ៣ គឺ សញ្ញា-ខន្ធមានសភាពតូចឆ្មារក៏មាន ដល់នូវសភាពធំក៏មាន ប្រមាណមិនបានក៏មាន ។ បេ ។ សញ្ញាខន្ធមានប្រការ ១០ យ៉ាងនេះឯង ។ សញ្ញាខន្ធមានប្រការមួយ បានដល់សញ្ញាខន្ធដ៏សម្បយុត្តដោយផស្សៈ ។ សញ្ញាខន្ធមានប្រការ ២ គឺ សញ្ញាខន្ធប្រកបដោយគន្ថៈក៏មាន ប្រាសចាកគន្ថៈក៏មាន ។ សញ្ញាខន្ធមានប្រការ ៣ គឺ សញ្ញាខន្ធមានអារម្មណ៍តូចឆ្មារក៏មាន

អត្ថិ មហគ្គតារម្មណោ អត្ថិ អប្បមាណារម្មណោ ។ បេ ។ ឯវំ ទសវិធេន សញ្ញាក្ខន្ធោ ។ ឯកវិធេន សញ្ញាក្ខន្ធោ ផស្សសម្បយុត្តោ ។ ទុវិធេន សញ្ញាក្ខន្ធោ អត្ថិ គន្ថវិប្បយុត្តគន្ថនិយោ អត្ថិ គន្ថវិប្បយុត្តអគន្ថនិយោ ។ តិវិធេន សញ្ញាក្ខន្ធោ អត្ថិ ហីនោ អត្ថិ មជ្ឈិមោ អត្ថិ បណីតោ ។ បេ ។ ឯវំ ទសវិធេន សញ្ញាក្ខន្ធោ ។ ឯកវិធេន សញ្ញាក្ខន្ធោ ផស្សសម្បយុត្តោ ។ ទុវិធេន សញ្ញាក្ខន្ធោ អត្ថិ ឱឃនិយោ អត្ថិ អនោឃនិយោ ។ តិវិធេន សញ្ញាក្ខន្ធោ អត្ថិ មិច្ឆត្តនិយតោ អត្ថិ សម្មត្តនិយតោ អត្ថិ អនិយតោ ។ បេ ។ ឯវំ ទសវិធេន សញ្ញាក្ខន្ធោ ។ ឯកវិធេន សញ្ញាក្ខន្ធោ ផស្សសម្បយុត្តោ ។ ទុវិធេន សញ្ញាក្ខន្ធោ អត្ថិ ឱឃសម្បយុត្តោ អត្ថិ ឱឃវិប្បយុត្តោ ។ តិវិធេន សញ្ញាក្ខន្ធោ អត្ថិ មគ្គារម្មណោ អត្ថិ មគ្គហេតុកោ អត្ថិ មគ្គាធិបតិ ។ បេ ។ ឯវំ ទសវិធេន សញ្ញាក្ខន្ធោ ។ ឯកវិធេន សញ្ញាក្ខន្ធោ ផស្សសម្បយុត្តោ ។ ទុវិធេន សញ្ញាក្ខន្ធោ

មានអារម្មណ៍ដល់នូវសភាពធំក៏មាន មានអារម្មណ៍ប្រមាណមិនបានក៏មាន ។បេ។ សញ្ញាខន្ធមានប្រការ ១០ យ៉ាងនេះឯង ។ សញ្ញាខន្ធមានប្រការមួយ បានដល់សញ្ញាខន្ធដ៏សម្បយុត្តដោយផស្សៈ ។ សញ្ញាខន្ធមានប្រការ ២ គឺ សញ្ញាខន្ធប្រាសចាកគន្ថៈតែគន្ថៈគប្បីដោតក្រងក៏មាន ប្រាសចាកគន្ថៈផងគន្ថៈមិនគប្បីដោតក្រងក៏មាន ។ សញ្ញាខន្ធមានប្រការ ៣ គឺ សញ្ញាខន្ធថោកទាបក៏មាន យ៉ាងកណ្តាលក៏មាន យ៉ាងឧត្តមក៏មាន ។បេ។ សញ្ញាខន្ធមានប្រការ ១០ យ៉ាងនេះឯង ។ សញ្ញាខន្ធ មានប្រការមួយ បានដល់សញ្ញាខន្ធដ៏សម្បយុត្តដោយផស្សៈ ។ សញ្ញាខន្ធមានប្រការ ២ គឺ សញ្ញាខន្ធដែលឱឃៈគប្បីប្រព្រឹត្តកន្លងក៏មាន ដែលឱឃៈមិនគប្បីប្រព្រឹត្តកន្លងក៏មាន ។ សញ្ញាខន្ធមានប្រការ ៣ គឺ សញ្ញាខន្ធមានសភាពខុសនិងទៀងក៏មាន មានសភាពត្រូវនិងទៀងក៏មាន មានសភាពមិនទៀងក៏មាន ។បេ។ សញ្ញាខន្ធមានប្រការ ១០ យ៉ាងនេះឯង ។ សញ្ញាខន្ធមានប្រការមួយ បានដល់សញ្ញាខន្ធដ៏សម្បយុត្តដោយផស្សៈ ។ សញ្ញាខន្ធមានប្រការ ២ គឺ សញ្ញាខន្ធប្រកបដោយឱឃៈក៏មាន ប្រាសចាកឱឃៈក៏មាន ។ សញ្ញាខន្ធមានប្រការ ៣ គឺ សញ្ញាខន្ធមានមគ្គជាអារម្មណ៍ក៏មាន មានមគ្គជាហេតុក៏មាន មានមគ្គជាអធិបតីក៏មាន ។បេ។ សញ្ញាខន្ធមានប្រការ ១០ យ៉ាងនេះឯង ។ សញ្ញាខន្ធមានប្រការមួយ បានដល់សញ្ញាខន្ធដ៏សម្បយុត្តដោយផស្សៈ ។ សញ្ញាខន្ធមានប្រការ ២ គឺ

អត្ថិ ឱឃវិប្បយុត្តឱឃនិយោ អត្ថិ ឱឃវិប្បយុត្តអ-
នោឃនិយោ ។ តិវិធេន សញ្ញាក្ខន្ធោ អត្ថិ ឧប្បន្នោ
អត្ថិ អនុប្បន្នោ អត្ថិ ឧប្បាទី ។ បេ ។ ឯវំ ទសវិធេន
សញ្ញាក្ខន្ធោ ។ ឯកវិធេន សញ្ញាក្ខន្ធោ ផស្សសម្ប-
យុត្តោ ។ ទុវិធេន សញ្ញាក្ខន្ធោ អត្ថិ យោគនិយោ
អត្ថិ អយោគនិយោ ។ តិវិធេន សញ្ញាក្ខន្ធោ អត្ថិ
អតីតោ អត្ថិ អនាគតោ អត្ថិ បច្ចុប្បន្នោ ។ បេ ។ ឯវំ
ទសវិធេន សញ្ញាក្ខន្ធោ ។ ឯកវិធេន សញ្ញាក្ខន្ធោ
ផស្សសម្បយុត្តោ ។ ទុវិធេន សញ្ញាក្ខន្ធោ អត្ថិ
យោគសម្បយុត្តោ អត្ថិ យោគវិប្បយុត្តោ ។ តិវិធេន
សញ្ញាក្ខន្ធោ អត្ថិ អតីតារម្មណោ អត្ថិ អនាគតារម្ម-
ណោ អត្ថិ បច្ចុប្បន្នារម្មណោ ។ បេ ។ ឯវំ ទសវិធេន
សញ្ញាក្ខន្ធោ ។ ឯកវិធេន សញ្ញាក្ខន្ធោ ផស្សសម្ប-
យុត្តោ ។ ទុវិធេន សញ្ញាក្ខន្ធោ អត្ថិ យោគវិប្បយុ-
ត្តយោគនិយោ អត្ថិ យោគវិប្បយុត្តអយោគនិយោ ។
តិវិធេន សញ្ញាក្ខន្ធោ អត្ថិ អជ្ឈត្តោ អត្ថិ ពហិទ្ធោ

សញ្ញាខន្ធប្រាសចាកឱឃៈ តែឱឃៈគប្បីប្រព្រឹត្តកន្លងក៏មាន ប្រាសចាកឱឃៈទាំងឱឃៈមិនគប្បីប្រព្រឹត្តកន្លងក៏មាន ។ សញ្ញាខន្ធមានប្រការ ៣ គឺ សញ្ញាខន្ធកើតឡើងហើយក៏មាន មិនទាន់កើតឡើងក៏មាន ប្រុងនឹងកើតឡើងក៏មាន ។ បេ ។ សញ្ញាខន្ធមានប្រការ ១០ យ៉ាងនេះឯង ។ សញ្ញាខន្ធមានប្រការមួយ បានដល់សញ្ញាខន្ធដ៏សម្បយុត្តដោយផស្សៈ ។ សញ្ញាខន្ធមានប្រការ ២ គឺ សញ្ញាខន្ធដែលយោគៈគប្បីប្រព្រឹត្តកន្លងក៏មាន ដែលយោគៈមិនគប្បីប្រព្រឹត្តកន្លងក៏មាន ។ សញ្ញាខន្ធមានប្រការ ៣ គឺ សញ្ញាខន្ធជាអតីតក៏មាន ជាអនាគតក៏មាន ជាបច្ចុប្បន្នក៏មាន ។ បេ ។ សញ្ញាខន្ធមានប្រការ ១០ យ៉ាងនេះឯង ។ សញ្ញាខន្ធ មានប្រការមួយ បានដល់សញ្ញាខន្ធដ៏សម្បយុត្តដោយផស្សៈ ។ សញ្ញាខន្ធមានប្រការ ២ គឺ សញ្ញាខន្ធប្រកបដោយយោគៈក៏មាន ប្រាសចាកយោគៈក៏មាន ។ សញ្ញាខន្ធមានប្រការ ៣ គឺ សញ្ញាខន្ធ មានអារម្មណ៍ជាអតីតក៏មាន មានអារម្មណ៍ជាអនាគតក៏មាន មានអារម្មណ៍ជាបច្ចុប្បន្នក៏មាន ។ បេ ។ សញ្ញាខន្ធមានប្រការ ១០ យ៉ាងនេះឯង ។ សញ្ញាខន្ធ មានប្រការមួយ បានដល់សញ្ញាខន្ធ ដ៏សម្បយុត្តដោយផស្សៈ ។ សញ្ញាខន្ធមានប្រការ ២ គឺ សញ្ញាខន្ធប្រាសចាកយោគៈ តែយោគៈគប្បីប្រព្រឹត្តកន្លងក៏មាន ប្រាសចាកយោគៈ ទាំងយោគៈមិនគប្បីប្រព្រឹត្តកន្លងក៏មាន ។ សញ្ញាខន្ធមានប្រការ ៣ គឺ សញ្ញាខន្ធខាងក្នុងក៏មាន ខាងក្រៅក៏មាន

អត្ថិ អជ្ឈត្តពហិទ្ធោ ។ បេ ។ ឯវំ ទសវិធេន សញ្ញាខន្ធោ ។ ឯកវិធេន សញ្ញាខន្ធោ ផស្សសម្បយុត្តោ ។ ទុវិធេន សញ្ញាខន្ធោ អត្ថិ នីវរណិយោ អត្ថិ អនីវរណិយោ ។ តិវិធេន សញ្ញាខន្ធោ អត្ថិ អជ្ឈត្តារម្មណោ អត្ថិ ពហិទ្ធារម្មណោ អត្ថិ អជ្ឈត្តពហិទ្ធារម្មណោ ។ បេ ។ ឯវំ ទសវិធេន សញ្ញាខន្ធោ ។

ឧភតោវឌ្ឍកំ ។

[៦០] សត្តវិធេន សញ្ញាខន្ធោ អត្ថិ កុសលោ អត្ថិ អកុសលោ អត្ថិ អព្យាកតោ អត្ថិ កាមាវចរោ អត្ថិ រូបាវចរោ អត្ថិ អរូបាវចរោ អត្ថិ អបរិយាបន្នោ ឯវំ សត្តវិធេន សញ្ញាខន្ធោ ។ អបរោបិ សត្តវិធេន សញ្ញាខន្ធោ អត្ថិ សុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តោ អត្ថិ ទុក្ខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តោ អត្ថិ អទុក្ខមសុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តោ ។ បេ ។ អត្ថិ អជ្ឈត្តារម្មណោ អត្ថិ ពហិទ្ធារម្មណោ អត្ថិ អជ្ឈត្តពហិទ្ធារម្មណោ អត្ថិ កាមាវចរោ អត្ថិ រូបាវចរោ អត្ថិ អរូបាវចរោ អត្ថិ អបរិយាបន្នោ ឯវំ សត្តវិធេន សញ្ញាខន្ធោ ។

ទាំងខាងក្នុងនិងខាងក្រៅក៏មាន ។ បេ ។ សញ្ញាខន្ធមានប្រការ ១០ យ៉ាងនេះឯង ។ សញ្ញាខន្ធ មានប្រការមួយ បានដល់សញ្ញាខន្ធដ៏សម្បយុត្តដោយផស្សៈ ។ សញ្ញាខន្ធ មានប្រការ ២ គឺ សញ្ញាខន្ធជាប្រយោជន៍ដល់នីវរណៈក៏មាន មិនជាប្រយោជន៍ដល់នីវរណៈក៏មាន ។ សញ្ញាខន្ធមានប្រការ ៣ គឺ សញ្ញាខន្ធមានអារម្មណ៍ខាងក្នុងក៏មាន មានអារម្មណ៍ខាងក្រៅក៏មាន មានអារម្មណ៍ទាំងខាងក្នុង ទាំងខាងក្រៅក៏មាន ។ បេ ។ សញ្ញាខន្ធមានប្រការ ១០ យ៉ាងនេះឯង ។

ចប់ ទសកោដ្ឋកៈ ។

(៦០) សញ្ញាខន្ធមានប្រការ ៧ គឺ សញ្ញាខន្ធជាកុសលក៏មាន ជាអកុសលក៏មាន ជាអព្យាក្រឹតក៏មាន ជាកាមាវចរក៏មាន ជារូបាវចរក៏មាន ជាអរូបាវចរក៏មាន ជាអបរិយាបន្នៈក៏មាន សញ្ញាខន្ធមានប្រការ ៧ យ៉ាងនេះឯង ។ សញ្ញាខន្ធមានប្រការ ៧ ដទៃទៀត គឺ សញ្ញាខន្ធប្រកបដោយសុខវេទនាក៏មាន ប្រកបដោយទុក្ខវេទនាក៏មាន ប្រកបដោយអទុក្ខមសុខវេទនាក៏មាន ។ បេ ។ មានអារម្មណ៍ខាងក្នុងក៏មាន មានអារម្មណ៍ខាងក្រៅក៏មាន មានអារម្មណ៍ទាំងខាងក្នុងទាំងខាងក្រៅក៏មាន ជាកាមាវចរក៏មាន ជារូបាវចរក៏មាន ជាអរូបាវចរក៏មាន ជាអបរិយាបន្នៈក៏មាន សញ្ញាខន្ធមានប្រការ ៧ យ៉ាងនេះឯង ។

(៦១) ចតុវីសតិវិធេន សញ្ញាក្ខន្ធោ ចក្ខុសម្ផស្សប្បច្ចយា សញ្ញាក្ខន្ធោ អត្ថិ កុសលោ អត្ថិ អកុសលោ អត្ថិ អព្យាកតោ សោតសម្ផស្សប្បច្ចយា ។ បេ ។ ឃានសម្ផស្សប្បច្ចយា ។ បេ ។ ជិវ្ហាសម្ផស្សប្បច្ចយា ។ បេ ។ កាយសម្ផស្សប្បច្ចយា ។ បេ ។ មនោសម្ផស្សប្បច្ចយា សញ្ញាក្ខន្ធោ អត្ថិ កុសលោ អត្ថិ អកុសលោ អត្ថិ អព្យាកតោ ចក្ខុសម្ផស្សជា សញ្ញា សោតសម្ផស្សជា សញ្ញា ឃានសម្ផស្សជា សញ្ញា ជិវ្ហាសម្ផស្សជា សញ្ញា កាយសម្ផស្សជា សញ្ញា មនោសម្ផស្សជា សញ្ញា ឯវំ ចតុវីសតិវិធេន សញ្ញាក្ខន្ធោ ។

អបរោបិ ចតុវីសតិវិធេន សញ្ញាក្ខន្ធោ ចក្ខុសម្ផស្សប្បច្ចយា សញ្ញាក្ខន្ធោ អត្ថិ សុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តោ អត្ថិ ទុក្ខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តោ អត្ថិ អទុក្ខមសុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តោ ។ បេ ។ អត្ថិ អជ្ឈត្តារម្មណោ អត្ថិ ពហិទ្ធារម្មណោ អត្ថិ អជ្ឈត្តពហិទ្ធារម្មណោ សោតសម្ផស្សប្បច្ចយា ។ បេ ។ ឃានសម្ផស្សប្បច្ចយា ។ បេ ។ ជិវ្ហាសម្ផស្សប្បច្ចយា ។ បេ ។

[៦១] សញ្ញាខន្ធមានប្រការ ២៤ គឺ សញ្ញាខន្ធ ព្រោះចក្ខុសម្ផស្សជាបច្ច័យ ជាកុសលក៏មាន ជាអកុសលក៏មាន ជាអព្យាក្រឹតក៏មាន សញ្ញាខន្ធ ព្រោះសោតសម្ផស្សជាបច្ច័យ ។ បេ ។ ព្រោះឃានសម្ផស្សជាបច្ច័យ ។ បេ ។ ព្រោះជិវ្ហាសម្ផស្សជាបច្ច័យ ។ បេ ។ ព្រោះកាយសម្ផស្សជាបច្ច័យ ។ បេ ។ ព្រោះមនោសម្ផស្សជាបច្ច័យ ជាកុសលក៏មាន ជាអកុសលក៏មាន ជាអព្យាក្រឹតក៏មាន សញ្ញាកើតអំពីចក្ខុសម្ផស្ស សញ្ញាកើតអំពីសោតសម្ផស្ស សញ្ញាកើតអំពីឃានសម្ផស្ស សញ្ញាកើតអំពីជិវ្ហាសម្ផស្ស សញ្ញាកើតអំពីកាយសម្ផស្ស សញ្ញាកើតអំពីមនោសម្ផស្ស សញ្ញាខន្ធ មានប្រការ ២៤ យ៉ាងនេះឯង ។ សញ្ញាខន្ធមានប្រការ ២៤ ដទៃទៀត គឺ សញ្ញាខន្ធ ព្រោះចក្ខុសម្ផស្សជាបច្ច័យ ប្រកបដោយសុខវេទនាក៏មាន ប្រកបដោយទុក្ខវេទនាក៏មាន ប្រកបដោយអទុក្ខមសុខវេទនាក៏មាន ។ បេ ។ មានអារម្មណ៍ខាងក្នុងក៏មាន មានអារម្មណ៍ខាងក្រៅក៏មាន មានអារម្មណ៍ទាំងខាងក្នុងទាំងខាងក្រៅក៏មាន សញ្ញាខន្ធ ព្រោះសោតសម្ផស្សជាបច្ច័យ ។ បេ ។ ព្រោះឃានសម្ផស្សជាបច្ច័យ ។ បេ ។ ព្រោះជិវ្ហាសម្ផស្សជាបច្ច័យ ។ បេ ។

កាយសម្ផស្សប្បច្ចយា ។បេ។ មនោសម្ផស្សប្បច្ចយា សញ្ញាខន្ធោ អត្ថិ អជ្ឈត្តារម្មណោ អត្ថិ ពហិទ្ធារម្មណោ អត្ថិ អជ្ឈត្តពហិទ្ធារម្មណោ ចក្ខុសម្ផស្សជា សញ្ញា ។បេ។ មនោសម្ផស្សជា សញ្ញា ឯវំ ចតុព្វីសតិវិធេន សញ្ញាខន្ធោ ។

(៦២) តឹសវិធេន សញ្ញាខន្ធោ ចក្ខុសម្ផស្សប្បច្ចយា សញ្ញាខន្ធោ អត្ថិ កាមាវចរោ អត្ថិ រូបាវចរោ អត្ថិ អរូបាវចរោ អត្ថិ អបរិយាបន្នោ សោតសម្ផស្សប្បច្ចយា ។បេ។ ឃានសម្ផស្សប្បច្ចយា ។បេ។ ជិវ្ហាសម្ផស្សប្បច្ចយា ។បេ។ កាយសម្ផស្សប្បច្ចយា ។បេ។ មនោសម្ផស្សប្បច្ចយា សញ្ញាខន្ធោ អត្ថិ កាមាវចរោ អត្ថិ រូបាវចរោ អត្ថិ អរូបាវចរោ អត្ថិ អបរិយាបន្នោ ចក្ខុសម្ផស្សជា សញ្ញា ។បេ។ មនោសម្ផស្សជា សញ្ញា ឯវំ តឹសវិធេន សញ្ញាខន្ធោ ។

(៦៣) ពហុវិធេន សញ្ញាខន្ធោ ចក្ខុសម្ផស្សប្បច្ចយា សញ្ញាខន្ធោ អត្ថិ កុសលោ អត្ថិ អកុសលោ អត្ថិ អព្យាកតោ អត្ថិ កាមាវចរោ អត្ថិ រូបាវចរោ អត្ថិ អរូបាវចរោ អត្ថិ អបរិយាបន្នោ

ព្រោះកាយសម្ផស្សជាបច្ច័យ ។ បេ ។ ព្រោះមនោសម្ផស្សជាបច្ច័យ មានអារម្មណ៍ខាងក្នុងក៏មាន មានអារម្មណ៍ខាងក្រៅក៏មាន មានអារម្មណ៍ទាំងខាងក្នុងទាំងខាងក្រៅក៏មាន សញ្ញាកើតអំពីចក្ខុសម្ផស្ស ។ បេ ។ សញ្ញាកើតអំពីមនោសម្ផស្ស សញ្ញាខន្ធមានប្រការ ២៤ យ៉ាងនេះឯង ។

(៦២) សញ្ញាខន្ធមានប្រការ ៣០ គឺ សញ្ញាខន្ធព្រោះចក្ខុសម្ផស្សជាបច្ច័យ ជាកាមាវចរក៏មាន ជារូបាវចរក៏មាន ជាអរូបាវចរក៏មាន ជាអបរិយាបន្នៈក៏មាន សញ្ញាខន្ធ ព្រោះសោតសម្ផស្សជាបច្ច័យ ។ បេ ។ ព្រោះឃានសម្ផស្សជាបច្ច័យ ។ បេ ។ ព្រោះជិវ្ហាសម្ផស្សជាបច្ច័យ ។ បេ ។ ព្រោះកាយសម្ផស្សជាបច្ច័យ ។ បេ ។ ព្រោះមនោសម្ផស្សជាបច្ច័យ ជាកាមាវចរក៏មាន ជារូបាវចរក៏មាន ជាអរូបាវចរក៏មាន ជាអបរិយាបន្នៈក៏មាន សញ្ញាកើតអំពីចក្ខុសម្ផស្ស ។ បេ ។ សញ្ញាកើតអំពីមនោសម្ផស្ស សញ្ញាខន្ធមានប្រការ ៣០ យ៉ាងនេះឯង ។

(៦៣) សញ្ញាខន្ធមានច្រើនប្រការ គឺ សញ្ញាខន្ធព្រោះចក្ខុសម្ផស្សជាបច្ច័យ ជាកុសលក៏មាន ជាអកុសលក៏មាន ជាអព្យាក្រឹតក៏មាន ជាកាមាវចរក៏មាន ជារូបាវចរក៏មាន ជាអរូបាវចរក៏មាន ជាអបរិយាបន្នៈក៏មាន

សោតសម្ផស្សប្បច្ចយោ ។ បេ ។ ឃានសម្ផស្សប្បច្ចយោ ។ បេ ។ ជិវ្ហាសម្ផស្សប្បច្ចយា ។ បេ ។ កាយសម្ផស្ស-ប្បច្ចយោ ។ បេ ។ មនោសម្ផស្សប្បច្ចយា សញ្ញាក្ខន្ធោ អត្ថិ កុសលោ អត្ថិ អកុសលោ អត្ថិ អព្យាកតោ អត្ថិ កាមាវចរោ អត្ថិ រូបាវចរោ អត្ថិ អរូបាវចរោ អត្ថិ អបរិយាបន្នោ ចក្ខុសម្ផស្សជា សញ្ញា ។ បេ ។ មនោសម្ផស្សជា សញ្ញា ឯវំ ទសវិធេន សញ្ញា-ក្ខន្ធោ ។ អបរោបិ ទសវិធេន សញ្ញាក្ខន្ធោ ចក្ខុស-ម្ផស្សប្បច្ចយា សញ្ញាក្ខន្ធោ អត្ថិ សុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តោ អត្ថិ ទុក្ខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តោ អត្ថិ អទុក្ខមសុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តោ ។ បេ ។ អត្ថិ អជ្ឈត្តារម្មណោ អត្ថិ ពហិទ្ធារម្មណោ អត្ថិ អជ្ឈត្ត-ពហិទ្ធារម្មណោ អត្ថិ កាមាវចរោ អត្ថិ រូបាវចរោ អត្ថិ អរូបាវចរោ អត្ថិ អបរិយាបន្នោ សោតសម្ផស្សប្បច្ចយា ។ បេ ។ ឃានសម្ផស្សប្បច្ចយោ ។ បេ ។ ជិវ្ហាសម្ផស្សប្បច្-ចយា ។ បេ ។ កាយសម្ផស្សប្បច្ចយា ។ បេ ។ មនោ-សម្ផស្សប្បច្ចយា សញ្ញាក្ខន្ធោ អត្ថិ អជ្ឈត្តារម្មណោ អត្ថិ ពហិទ្ធារម្មណោ អត្ថិ អជ្ឈត្តពហិទ្ធារម្មណោ

សញ្ញាខន្ធ ព្រោះសោតសម្ផស្សជាបច្ច័យ ។ បេ ។ ព្រោះឃានសម្ផស្សជាបច្ច័យ ។ បេ ។ ព្រោះជិវ្ហាសម្ផស្សជាបច្ច័យ ។ បេ ។ ព្រោះកាយសម្ផស្សជាបច្ច័យ ។ បេ ។ ព្រោះមនោសម្ផស្សជាបច្ច័យ ជាកុសលក៏មាន ជាអកុសលក៏មាន ជាអព្យាក្រឹតក៏មាន ជាកាមាវចរក៏មាន ជារូបាវចរក៏មាន ជាអរូបាវចរក៏មាន ជាអបរិយាបន្នៈក៏មាន សញ្ញាកើតអំពីចក្ខុសម្ផស្ស ។ បេ ។ សញ្ញាកើតអំពីមនោសម្ផស្ស សញ្ញាខន្ធមានច្រើនប្រការយ៉ាងនេះឯង ។ សញ្ញាខន្ធមានច្រើនប្រការ ដទៃទៀត គឺ សញ្ញាខន្ធ ព្រោះចក្ខុសម្ផស្សជាបច្ច័យ ប្រកបដោយសុខវេទនាក៏មាន ប្រកបដោយទុក្ខវេទនាក៏មាន ប្រកបដោយអទុក្ខមសុខវេទនាក៏មាន ។ បេ ។ មានអារម្មណ៍ខាងក្នុងក៏មាន មានអារម្មណ៍ខាងក្រៅក៏មាន មានអារម្មណ៍ទាំងខាងក្នុងទាំងខាងក្រៅក៏មាន ជាកាមាវចរក៏មាន ជារូបាវចរក៏មាន ជាអរូបាវចរក៏មាន ជាអបរិយាបន្នៈក៏មាន សញ្ញាខន្ធ ព្រោះសោតសម្ផស្សជាបច្ច័យ ។ បេ ។ ព្រោះឃានសម្ផស្សជាបច្ច័យ ។ បេ ។ ព្រោះជិវ្ហាសម្ផស្សជាបច្ច័យ ។ បេ ។ ព្រោះកាយសម្ផស្សជាបច្ច័យ ។ បេ ។ ព្រោះមនោសម្ផស្សជាបច្ច័យ មានអារម្មណ៍ខាងក្នុងក៏មាន មានអារម្មណ៍ខាងក្រៅក៏មាន មានអារម្មណ៍ទាំងខាងក្នុង ទាំងខាងក្រៅក៏មាន

អត្ថិ កាមាវចរោ អត្ថិ រូបាវចរោ អត្ថិ អរូបាវចរោ អត្ថិ អបរិយាបន្នោ ចក្ខុសម្ផស្សជា សញ្ញា ។បេ។ មនោសម្ផស្សជា សញ្ញា ឯវំ ពហុវិធេន សញ្ញាក្ខន្ធោ ។

អយំ វុច្ចតិ សញ្ញាក្ខន្ធោ ។

តត្ថ កតមោ សង្ខារក្ខន្ធោ ។

[៦២] ឯកវិធេន សង្ខារក្ខន្ធោ ចិត្តសម្បយុត្តោ ។ ទុវិធេន សង្ខារក្ខន្ធោ អត្ថិ ហេតុ អត្ថិ ន ហេតុ ។ តិវិធេន សង្ខារក្ខន្ធោ អត្ថិ កុសលោ អត្ថិ អកុសលោ អត្ថិ អព្យាកតោ ។ ចតុព្វិធេន សង្ខារក្ខន្ធោ អត្ថិ កាមាវចរោ អត្ថិ រូបាវចរោ អត្ថិ អរូបាវចរោ អត្ថិ អបរិយាបន្នោ ។ បញ្ចវិធេន សង្ខារក្ខន្ធោ អត្ថិ សុខិន្ទ្រិយសម្បយុត្តោ អត្ថិ ទុក្ខិន្ទ្រិយសម្បយុត្តោ អត្ថិ សោមនស្សិន្ទ្រិយសម្បយុត្តោ អត្ថិ ទោមនស្សិន្ទ្រិយសម្បយុត្តោ អត្ថិ ឧបេក្ខិន្ទ្រិយសម្បយុត្តោ(១) ។ ឆព្វិធេន សង្ខារក្ខន្ធោ ចក្ខុសម្ផស្សជា ចេតនា សោតសម្ផស្សជា ចេតនា ឃានសម្ផស្សជា ចេតនា ជិវ្ហាសម្ផស្សជា ចេតនា កាយសម្ផស្សជា ចេតនា មនោសម្ផស្សជា ចេតនា ឯវំ ឆព្វិធេន សង្ខារក្ខន្ធោ ។

---

១ ម. ឥតោ បរំ ឯវំ បញ្ចវិធេន សង្ខារក្ខន្ធោតិ ទិស្សតិ ។

ជាកាមាវចរក៏មាន ជារូបាវចរក៏មាន ជាអរូបាវចរក៏មាន ជាអបរិយាបន្នៈក៏មាន សញ្ញាកើតអំពីចក្ខុសម្ផស្ស ។ បេ ។ សញ្ញាកើតអំពីមនោសម្ផស្ស សញ្ញាខន្ធ មានច្រើនប្រការ យ៉ាងនេះឯង ។

នេះហៅថា សញ្ញាខន្ធ ។

បណ្ដាខន្ធទាំង ៥ នោះ សង្ខារក្ខន្ធ តើដូចម្ដេច ។

(៦៤) សង្ខារក្ខន្ធមានប្រការមួយ បានដល់សង្ខារក្ខន្ធដ៏សម្បយុត្ត ដោយចិត្ត ។ សង្ខារក្ខន្ធមានប្រការ ២ គឺ សង្ខារក្ខន្ធជាហេតុក៏មាន មិនមែនហេតុក៏មាន ។ សង្ខារក្ខន្ធមានប្រការ ៣ គឺ សង្ខារក្ខន្ធជាកុសលក៏មាន ជាអកុសលក៏មាន ជាអព្យាក្រឹតក៏មាន ។ សង្ខារក្ខន្ធមានប្រការ ៤ គឺ សង្ខារក្ខន្ធជាកាមាវចរក៏មាន ជារូបាវចរក៏មាន ជាអរូបាវចរក៏មាន ជាអបរិយាបន្នៈក៏មាន ។ សង្ខារក្ខន្ធមានប្រការ ៥ គឺ សង្ខារក្ខន្ធប្រកបដោយសុខិន្ទ្រិយក៏មាន ប្រកបដោយទុក្ខិន្ទ្រិយក៏មាន ប្រកបដោយសោមនស្សិន្ទ្រិយក៏មាន ប្រកបដោយទោមនស្សិន្ទ្រិយក៏មាន ប្រកបដោយឧបេក្ខិន្ទ្រិយក៏មាន ។ សង្ខារក្ខន្ធមានប្រការ ៦ គឺ ចេតនាកើតអំពីចក្ខុសម្ផស្ស ចេតនាកើតអំពីសោតសម្ផស្ស ចេតនាកើតអំពីឃានសម្ផស្ស ចេតនា កើតអំពីជិវ្ហាសម្ផស្ស ចេតនាកើតអំពីកាយសម្ផស្ស ចេតនាកើតអំពីមនោសម្ផស្ស សង្ខារក្ខន្ធ មានប្រការ ៦ យ៉ាងនេះឯង ។

សត្តវិធេន សង្ខារក្ខន្ធោ ចក្ខុសម្ផស្សជា ចេតនា ។ បេ ។ កាយសម្ផស្សជា ចេតនា មនោធាតុសម្ផស្សជា ចេតនា មនោវិញ្ញាណធាតុសម្ផស្សជា ចេតនា ឯវំ សត្តវិធេន សង្ខារក្ខន្ធោ ។ អដ្ឋវិធេន សង្ខារក្ខន្ធោ ចក្ខុសម្ផស្សជា ចេតនា ។ បេ ។ កាយសម្ផស្សជា ចេតនា អត្ថិ សុខសហគតា អត្ថិ ទុក្ខសហគតា មនោធាតុសម្ផស្សជា ចេតនា មនោវិញ្ញាណធាតុសម្ផស្សជា ចេតនា ឯវំ អដ្ឋវិធេន សង្ខារក្ខន្ធោ ។ នវវិធេន សង្ខារក្ខន្ធោ ចក្ខុសម្ផស្សជា ចេតនា ។ បេ ។ មនោធាតុសម្ផស្សជា ចេតនា មនោវិញ្ញាណធាតុសម្ផស្សជា ចេតនា អត្ថិ កុសលា អត្ថិ អកុសលា អត្ថិ អព្យាកតា ឯវំ នវវិធេន សង្ខារក្ខន្ធោ ។ ទសវិធេន សង្ខារក្ខន្ធោ ចក្ខុសម្ផស្សជា ចេតនា ។ បេ ។ កាយសម្ផស្សជា ចេតនា អត្ថិ សុខសហគតា អត្ថិ ទុក្ខសហគតា មនោធាតុសម្ផស្សជា ចេតនា មនោវិញ្ញាណធាតុសម្ផស្សជា ចេតនា អត្ថិ កុសលា អត្ថិ អកុសលា អត្ថិ អព្យាកតា ឯវំ ទសវិធេន សង្ខារក្ខន្ធោ ។

សង្ខារក្ខន្ធមានប្រការ ៧ គឺ ចេតនាកើតអំពីចក្ខុសម្ផស្ស ។ បេ ។ ចេតនាកើតអំពីកាយសម្ផស្ស ចេតនាកើតអំពីមនោធាតុសម្ផស្ស ចេតនាកើតអំពីមនោវិញ្ញាណធាតុសម្ផស្ស សង្ខារក្ខន្ធមានប្រការ ៧ យ៉ាងនេះឯង ។ សង្ខារក្ខន្ធមានប្រការ ៨ គឺ ចេតនាកើតអំពីចក្ខុសម្ផស្ស ។ បេ ។ ចេតនាកើតអំពីកាយសម្ផស្ស កើតព្រមដោយសុខក៏មាន កើតព្រមដោយទុក្ខក៏មាន ចេតនាកើតអំពីមនោធាតុសម្ផស្ស ចេតនាកើតអំពីមនោវិញ្ញាណធាតុសម្ផស្ស សង្ខារក្ខន្ធមានប្រការ ៨ យ៉ាងនេះឯង ។ សង្ខារក្ខន្ធមានប្រការ ៩ គឺ ចេតនាកើតអំពីចក្ខុសម្ផស្ស ។ បេ ។ ចេតនាកើតអំពីមនោធាតុសម្ផស្ស ចេតនាកើតអំពីមនោវិញ្ញាណធាតុសម្ផស្ស ជាកុសលក៏មាន ជាអកុសលក៏មាន ជាអព្យាក្រឹតក៏មាន សង្ខារក្ខន្ធមានប្រការ ៩ យ៉ាងនេះឯង ។ សង្ខារក្ខន្ធមានប្រការ ១០ គឺ ចេតនាកើតអំពីចក្ខុសម្ផស្ស ។ បេ ។ ចេតនាកើតអំពីកាយសម្ផស្ស កើតព្រមដោយសុខក៏មាន កើតព្រមដោយទុក្ខក៏មាន ចេតនាកើតអំពីមនោធាតុសម្ផស្ស ចេតនាកើតអំពីមនោវិញ្ញាណធាតុសម្ផស្ស ជាកុសលក៏មាន ជាអកុសលក៏មាន ជាអព្យាក្រឹតក៏មាន សង្ខារក្ខន្ធ មានប្រការ ១០ យ៉ាងនេះឯង ។

ខន្ធវិភង្គេ អភិធម្មភាជនីយំ

(៦៨) ឯកវិធេន សង្ខារក្ខន្ធោ ចិត្តសម្បយុត្តោ ។ ទុវិធេន សង្ខារក្ខន្ធោ អត្ថិ ហេតុ អត្ថិ ន ហេតុ ។ តិវិធេន សង្ខារក្ខន្ធោ អត្ថិ សុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តោ អត្ថិ ទុក្ខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តោ អត្ថិ អទុក្ខមសុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តោ អត្ថិ វិបាកោ អត្ថិ វិបាកធម្មធម្មោ អត្ថិ នេវវិបាកនវិបាកធម្មធម្មោ អត្ថិ ឧបាទិន្នុបាទានិយោ អត្ថិ អនុបាទិន្នុបាទានិយោ អត្ថិ អនុបាទិន្នានុបាទានិយោ អត្ថិ សង្កិលិដ្ឋសង្កិលេសិកោ អត្ថិ អសង្កិលិដ្ឋសង្កិលេសិកោ អត្ថិ អសង្កិលិដ្ឋាសង្កិលេសិកោ អត្ថិ សវិតក្កសវិចារោ អត្ថិ អវិតក្កវិចារមត្តោ អត្ថិ អវិតក្កាវិចារោ អត្ថិ បីតិសហគតោ អត្ថិ សុខសហគតោ អត្ថិ ឧបេក្ខាសហគតោ អត្ថិ ទស្សនេន បហាតព្វោ អត្ថិ ភាវនាយ បហាតព្វោ អត្ថិ នេវទស្សនេន ន ភាវនាយ បហាតព្វោ អត្ថិ ទស្សនេន បហាតព្វហេតុកោ អត្ថិ ភាវនាយ បហាតព្វហេតុកោ

[៦៥] សង្ខារក្ខន្ធមានប្រការមួយ បានដល់សង្ខារក្ខន្ធដ៏សម្បយុត្ត ដោយចិត្ត ។ សង្ខារក្ខន្ធមានប្រការ ២ គឺ សង្ខារក្ខន្ធជាហេតុក៏មាន មិនមែនហេតុក៏មាន ។ សង្ខារក្ខន្ធមានប្រការ ៣ គឺ សង្ខារក្ខន្ធប្រកបដោយសុខវេទនាក៏មាន ប្រកបដោយទុក្ខវេទនាក៏មាន ប្រកបដោយអទុក្ខមសុខវេទនាក៏មាន ជាវិបាកក៏មាន ជាធម៌មានវិបាកជាប្រក្រតីក៏មាន មិនមែនវិបាកទាំងមិនមែនជាធម៌មានវិបាកជាប្រក្រតីក៏មាន សង្ខារក្ខន្ធមានកម្មប្រកបដោយកិលេសមានតណ្ហាជាដើមកាន់យកហើយ ទាំងជាប្រយោជន៍ដល់ឧបាទានក៏មាន មិនមានកម្មប្រកបដោយកិលេសមានតណ្ហាជាដើមកាន់យកហើយ តែជាប្រយោជន៍ដល់ឧបាទានក៏មាន មិនមានកម្មប្រកបដោយកិលេសមានតណ្ហាជាដើមកាន់យកហើយ ទាំងមិនជាប្រយោជន៍ដល់ឧបាទានក៏មាន សៅហ្មងហើយ ទាំងគួរដល់សេចក្តីសៅហ្មងក៏មាន មិនសៅហ្មងហើយ តែគួរដល់សេចក្តីសៅហ្មងក៏មាន មិនសៅហ្មងហើយ ទាំងមិនគួរដល់សេចក្តីសៅហ្មងក៏មាន ប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងវិតក្កៈទាំងប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងវិចារៈក៏មាន មិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈក៏មាន មិនមានវិតក្កៈទាំងមិនមានវិចារៈក៏មាន កើតព្រមដោយបីតិក៏មាន កើតព្រមដោយសុខៈក៏មាន កើតព្រមដោយឧបេក្ខាក៏មាន គួរលះដោយទស្សនៈក៏មាន គួរលះដោយភាវនាក៏មាន មិនគួរលះដោយទស្សនៈទាំងមិនគួរលះដោយភាវនាក៏មាន មានហេតុគួរលះដោយទស្សនៈក៏មាន មានហេតុគួរលះដោយភាវនាក៏មាន

អត្ថិ នេវ ទស្សនេន ន ភាវនាយ បហាតព្វហេតុកោ
អត្ថិ អាចយគាមិ អត្ថិ អបចយគាមិ អត្ថិ នេវាចយ-
គាមិ នាបចយគាមី អត្ថិ សេក្ខោ អត្ថិ អសេក្ខោ
អត្ថិ នេវ សេក្ខោ នាសេក្ខោ អត្ថិ បរិត្តោ អត្ថិ
មហគ្គតោ អត្ថិ អប្បមាណោ អត្ថិ បរិត្តារម្មណោ អត្ថិ
មហគ្គតារម្មណោ អត្ថិ អប្បមាណារម្មណោ អត្ថិ ហី-
នោ អត្ថិ មជ្ឈិមោ អត្ថិ បណីតោ អត្ថិ មិច្ឆត្តនិយតោ
អត្ថិ សម្មត្តនិយតោ អត្ថិ អនិយតោ អត្ថិ មគ្គា-
រម្មណោ អត្ថិ មគ្គហេតុកោ អត្ថិ មគ្គាធិបតិ អត្ថិ
ឧប្បន្នោ អត្ថិ អនុប្បន្នោ អត្ថិ ឧប្បាទី អត្ថិ អតីតោ
អត្ថិ អនាគតោ អត្ថិ បច្ចុប្បន្នោ អត្ថិ អតីតារម្មណោ
អត្ថិ អនាគតារម្មណោ អត្ថិ បច្ចុប្បន្នារម្មណោ អត្ថិ
អជ្ឈត្តោ អត្ថិ ពហិទ្ធោ អត្ថិ អជ្ឈត្តពហិទ្ធោ អត្ថិ អជ្ឈ-
ត្តារម្មណោ អត្ថិ ពហិទ្ធារម្មណោ អត្ថិ អជ្ឈត្តពហិទ្ធា-
រម្មណោ ។ បេ ។ ឯវំ ទសវិធេន សញ្ញាក្ខន្ធោ ។

មានហេតុមិនគួរលះដោយទស្សនៈ ទាំងមិនគួរលះ ដោយភាវនាក៏មាន ដល់នូវការសន្សំកពូនឡើងក៏មាន ដល់នូវការមិនសន្សំកពូនឡើងក៏មាន មិនដល់នូវការសន្សំ ទាំងមិនដល់នូវការមិនសន្សំកពូនឡើងក៏មាន ជារបស់សេក្ខបុគ្គលក៏មាន ជារបស់អសេក្ខបុគ្គលក៏មាន មិនមែនជារបស់សេក្ខបុគ្គល ទាំងមិនមែនជារបស់អសេក្ខបុគ្គលក៏មាន មានសភាពតូចឆ្មារក៏មាន ដល់នូវភាពធំក៏មាន ប្រមាណមិនបានក៏មាន មានអារម្មណ៍តូចឆ្មារក៏មាន មានអារម្មណ៍ដល់នូវភាពធំក៏មាន មានអារម្មណ៍ប្រមាណមិនបានក៏មាន ថោកទាបក៏មាន យ៉ាងកណ្ដាលក៏មាន យ៉ាងឧត្ដមក៏មាន មានសភាពខុសនិងទៀងក៏មាន មានសភាពត្រូវនិងទៀងក៏មាន មានសភាពមិនទៀងក៏មាន មានមគ្គជាអារម្មណ៍ក៏មាន មានមគ្គជាហេតុក៏មាន មានមគ្គជាអធិបតីក៏មាន កើតឡើងហើយក៏មាន មិនទាន់កើតឡើងក៏មាន ប្រុងនឹងកើតឡើងក៏មាន ជាអតីតក៏មាន ជាអនាគតក៏មាន ជាបច្ចុប្បន្នក៏មាន មានអារម្មណ៍ជាអតីតក៏មាន មានអារម្មណ៍ជាអនាគតក៏មាន មានអារម្មណ៍ជាបច្ចុប្បន្នក៏មាន ខាងក្នុងក៏មាន ខាងក្រៅក៏មាន ទាំងខាងក្នុងទាំងខាងក្រៅក៏មាន មានអារម្មណ៍ខាងក្នុងក៏មាន មានអារម្មណ៍ខាងក្រៅក៏មាន មានអារម្មណ៍ទាំងខាងក្នុងទាំងខាងក្រៅក៏មាន ។ បេ ។ សង្ខារក្ខន្ធ មានប្រការ ១០ យ៉ាងនេះឯង ។

ខន្ធវិភង្គ អភិធម្មភាជនីយំ

(៦៦) ឯកវិធេន សង្ខារក្ខន្ធោ ចិត្តសម្បយុត្តោ ។ ទុវិធេន សង្ខារក្ខន្ធោ អត្ថិ សហេតុកោ អត្ថិ អហេតុកោ អត្ថិ ហេតុសម្បយុត្តោ អត្ថិ ហេតុវិប្បយុត្តោ អត្ថិ ហេតុ ចេវ សហេតុកោ ច អត្ថិ សហេតុកោ ចេវ ន ច ហេតុ អត្ថិ ហេតុ ចេវ ហេតុសម្បយុត្តោ ច អត្ថិ ហេតុសម្បយុត្តោ ចេវ ន ច ហេតុ អត្ថិ ន ហេតុ សហេតុកោ អត្ថិ ន ហេតុ អហេតុកោ អត្ថិ លោកិយោ អត្ថិ លោកុត្តរោ អត្ថិ កេនចិ វិញ្ញេយ្យោ អត្ថិ កេនចិ ន វិញ្ញេយ្យោ អត្ថិ អាសវោ អត្ថិ នោ អាសវោ អត្ថិ សាសវោ អត្ថិ អនាសវោ អត្ថិ អាសវសម្បយុត្តោ អត្ថិ អាសវវិប្បយុត្តោ អត្ថិ អាសវោ ចេវ សាសវោ ច អត្ថិ សាសវោ ចេវ នោ ច អាសវោ អត្ថិ អាសវោ ចេវ អាសវសម្បយុត្តោ ច អត្ថិ អាសវសម្បយុត្តោ ចេវ នោ ច អាសវោ អត្ថិ អាសវវិប្បយុត្តសាសវោ អត្ថិ អាសវវិប្បយុត្តអនាសវោ អត្ថិ សញ្ញោជនំ អត្ថិ នោ សញ្ញោជនំ អត្ថិ សញ្ញោជនិយោ អត្ថិ អសញ្ញោជនិយោ អត្ថិ សញ្ញោជនសម្បយុត្តោ

ខន្ធវិភង្គ អភិធម្មភាជនីយ

(៦៦) សង្ខារក្ខន្ធមានប្រការមួយ បានដល់សង្ខារក្ខន្ធដ៏សម្បយុត្តដោយចិត្ត ។ សង្ខារក្ខន្ធមានប្រការ ២ គឺ សង្ខារក្ខន្ធមានហេតុក៏មាន មិនមានហេតុក៏មាន ប្រកបដោយហេតុក៏មាន ប្រាសចាកហេតុក៏មាន ជាហេតុទាំងប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងហេតុក៏មាន ប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងហេតុ តែមិនមែនហេតុក៏មាន ជាហេតុទាំងប្រកបដោយហេតុក៏មាន ប្រកបដោយហេតុ តែមិនមែនហេតុក៏មាន មិនមែនហេតុ តែប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងហេតុក៏មាន មិនមែនហេតុ ទាំងមិនប្រកបដោយហេតុក៏មាន ជាលោកិយក៏មាន ជាលោកុត្តរក៏មាន ដែលគប្បីដឹងដោយវិញ្ញាណណាមួយក៏មាន ដែលមិនគប្បីដឹង ដោយវិញ្ញាណណាមួយក៏មាន មានអាសវៈក៏មាន មិនមានអាសវៈក៏មាន ប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងអាសវៈក៏មាន មិនមានអាសវៈក៏មាន ប្រកបដោយអាសវៈក៏មាន ប្រាចាកអាសវៈក៏មាន មានអាសវៈ ទាំងប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងអាសវៈក៏មាន ប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងអាសវៈ តែមិនមែនអាសវៈក៏មាន មានអាសវៈ ទាំងប្រកបដោយអាសវៈក៏មាន ប្រកបដោយអាសវៈ តែមិនមែនអាសវៈក៏មាន ប្រាសចាកអាសវៈ តែប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងអាសវៈក៏មាន ប្រាសចាកអាសវៈ ទាំងមិនមានអាសវៈក៏មាន ជាសញ្ញោជនៈក៏មាន មិនមែនសញ្ញោជនៈក៏មាន ជាប្រយោជន៍ដល់សញ្ញោជនៈក៏មាន មិនជាប្រយោជន៍ដល់សញ្ញោជនៈក៏មាន ប្រកបដោយសញ្ញោជនៈក៏មាន

អភិធម្មបិដកេ វិភង្គោ

អត្ថិ សញ្ញោជនវិប្បយុត្តោ អត្ថិ សញ្ញោជនញ្ចេវ សញ្ញោជនិយោ ច អត្ថិ សញ្ញោជនិយោ ចេវ នោ ច សញ្ញោជនំ អត្ថិ សញ្ញោជនញ្ចេវ សញ្ញោជនសម្បយុត្តោ ច អត្ថិ សញ្ញោជនសម្បយុត្តោ ចេវ នោ ច សញ្ញោជនំ អត្ថិ សញ្ញោជនវិប្បយុត្តសញ្ញោជនិយោ អត្ថិ សញ្ញោជនវិប្បយុត្តអសញ្ញោជនិយោ អត្ថិ គន្ថោ អត្ថិ នោ គន្ថោ អត្ថិ គន្ថនិយោ អត្ថិ អគន្ថនិយោ អត្ថិ គន្ថសម្បយុត្តោ អត្ថិ គន្ថវិប្បយុត្តោ អត្ថិ គន្ថោ ចេវ គន្ថនិយោ ច អត្ថិ គន្ថនិយោ ចេវ នោ ច គន្ថោ អត្ថិ គន្ថោ ចេវ គន្ថសម្បយុត្តោ ច អត្ថិ គន្ថសម្បយុត្តោ ចេវ នោ ច គន្ថោ អត្ថិ គន្ថវិប្បយុត្តគន្ថនិយោ អត្ថិ គន្ថវិប្បយុត្តអគន្ថនិយោ អត្ថិ ឱឃោ អត្ថិ នោ ឱឃោ អត្ថិ ឱឃនិយោ អត្ថិ អនោឃនិយោ អត្ថិ ឱឃសម្បយុត្តោ អត្ថិ ឱឃវិប្បយុត្តោ អត្ថិ ឱឃោ ចេវ ឱឃនិយោ ច អត្ថិ ឱឃនិយោ ចេវ នោ ច ឱឃោ អត្ថិ ឱឃោ ចេវ ឱឃសម្បយុត្តោ ច អត្ថិ ឱឃសម្បយុត្តោ ចេវ នោ ច ឱឃោ អត្ថិ ឱឃវិប្បយុត្តឱឃនិយោ

ប្រាសចាកសញ្ញោជនៈក៏មាន ជាសញ្ញោជនៈ ទាំងជាប្រយោជន៍ដល់សញ្ញោជនៈក៏មាន ជាប្រយោជន៍ដល់សញ្ញោជនៈ តែមិនមែនសញ្ញោជនៈក៏មាន ជាសញ្ញោជនៈ ទាំងប្រកបដោយសញ្ញោជនៈក៏មាន ប្រកបដោយសញ្ញោជនៈ តែមិនមែនសញ្ញោជនៈក៏មាន ប្រាសចាកសញ្ញោជនៈ តែជាប្រយោជន៍ដល់សញ្ញោជនៈក៏មាន ប្រាសចាកសញ្ញោជនៈ ទាំងមិនជាប្រយោជន៍ដល់សញ្ញោជនៈក៏មាន ជាគន្ថៈក៏មាន មិនមែនគន្ថៈក៏មាន ដែលគន្ថៈគប្បីដោតក្រងក៏មាន ដែលគន្ថៈមិនគប្បីដោតក្រងក៏មាន ប្រកបដោយគន្ថៈក៏មាន ប្រាសចាកគន្ថៈក៏មាន ជាគន្ថៈ ទាំងជាធម៌ដែលគន្ថៈគប្បីដោតក្រងក៏មាន ជាធម៌ដែលគន្ថៈគប្បីដោតក្រង តែមិនមែនគន្ថៈក៏មាន ជាគន្ថៈទាំងប្រកបដោយគន្ថៈក៏មាន ប្រកបដោយគន្ថៈតែមិនមែនគន្ថៈក៏មាន ប្រាសចាកគន្ថៈ តែជាសភាពដែលគន្ថៈគប្បីដោតក្រងក៏មាន ប្រាសចាកគន្ថៈ ទាំងជាសភាពដែលគន្ថៈមិនគប្បីដោតក្រងក៏មាន ជាឱឃៈក៏មាន មិនមែនឱឃៈក៏មាន ដែលឱឃៈគប្បីប្រព្រឹត្តកន្លងក៏មាន ដែលឱឃៈមិនគប្បីប្រព្រឹត្តកន្លងក៏មាន ប្រកបដោយឱឃៈក៏មាន ប្រាសចាកឱឃៈក៏មាន ជាឱឃៈ ទាំងជាធម៌ដែលឱឃៈគប្បីប្រព្រឹត្តកន្លងក៏មាន ជាធម៌ដែលឱឃៈគប្បីប្រព្រឹត្តកន្លង តែមិនមែនឱឃៈក៏មាន ជាឱឃៈ ទាំងប្រកបដោយឱឃៈក៏មាន ប្រកបដោយឱឃៈ តែមិនមែនឱឃៈក៏មាន ប្រាសចាកឱឃៈ តែជាសភាពដែលឱឃៈគប្បីប្រព្រឹត្តកន្លងក៏មាន

ខន្ធវិភង្គេ អភិធម្មភាជនីយំ

អត្ថិ ឱឃវិប្បយុត្តអនោឃនិយោ អត្ថិ យោគោ អត្ថិ នោ យោគោ អត្ថិ យោគនិយោ អត្ថិ អយោគនិយោ អត្ថិ យោគសម្បយុត្តោ អត្ថិ យោគវិប្បយុត្តោ អត្ថិ យោគោ ចេវ យោគនិយោ ច អត្ថិ យោគនិយោ ចេវ នោ ច យោគោ អត្ថិ យោគោ ចេវ យោគសម្បយុត្តោ ច អត្ថិ យោគសម្បយុត្តោ ចេវ នោ ច យោគោ អត្ថិ យោគវិប្បយុត្តយោគនិយោ អត្ថិ យោគវិប្បយុត្តអយោគនិយោ អត្ថិ នីវរណំ អត្ថិ នោ នីវរណំ អត្ថិ នីវរណិយោ អត្ថិ អនីវរណិយោ អត្ថិ នីវរណសម្បយុត្តោ អត្ថិ នីវរណវិប្បយុត្តោ អត្ថិ នីវរណញ្ចេវ នីវរណិយោ ច អត្ថិ នីវរណិយោ ចេវ នោ ច នីវរណំ អត្ថិ នីវរណញ្ចេវ នីវរណសម្បយុត្តោ ច អត្ថិ នីវរណសម្បយុត្តោ ចេវ នោ ច នីវរណំ អត្ថិ នីវរណវិប្បយុត្តនីវរណិយោ អត្ថិ នីវរណវិប្បយុត្តអនីវរណិយោ អត្ថិ បរាមាសោ អត្ថិ នោ បរាមាសោ អត្ថិ បរាមដ្ឋោ អត្ថិ អបរាមដ្ឋោ អត្ថិ បរាមាសសម្បយុត្តោ អត្ថិ បរាមាសវិប្បយុត្តោ

ប្រាសចាកឱឃៈទាំងជាសភាពដែលឱឃៈមិនគប្បីប្រព្រឹត្តកន្លងក៏មាន ជាយោគៈក៏មាន មិនមែនយោគៈក៏មាន ដែលយោគៈគប្បីប្រព្រឹត្តកន្លងក៏មាន ដែលយោគៈមិនគប្បីប្រព្រឹត្តកន្លងក៏មាន ប្រកបដោយយោគៈក៏មាន ប្រាសចាកយោគៈក៏មាន ជាយោគៈទាំងជាធម៌ដែលយោគៈគប្បីប្រព្រឹត្តកន្លងក៏មាន ជាធម៌ដែលយោគៈគប្បីប្រព្រឹត្តកន្លង តែមិនមែនយោគៈក៏មាន ជាយោគៈទាំងប្រកបដោយយោគៈក៏មាន ប្រកបដោយយោគៈតែមិនមែនយោគៈក៏មាន ប្រាសចាកយោគៈ តែជាសភាពដែលយោគៈគប្បីប្រព្រឹត្តកន្លងក៏មាន ប្រាសចាកយោគៈ ទាំងជាសភាពដែលយោគៈមិនគប្បីប្រព្រឹត្តកន្លងក៏មាន ជានីវរណៈក៏មាន មិនមែននីវរណៈក៏មាន ជាប្រយោជន៍ដល់នីវរណៈក៏មាន មិនមែនជាប្រយោជន៍ដល់នីវរណៈក៏មាន ប្រកបដោយនីវរណៈក៏មាន ប្រាសចាកនីវរណៈក៏មាន ជានីវរណៈទាំងជាប្រយោជន៍ដល់នីវរណៈក៏មាន ជាប្រយោជន៍ដល់នីវរណៈ តែមិនមែននីវរណៈក៏មាន ជានីវរណៈទាំងប្រកបដោយនីវរណៈក៏មាន ប្រកបដោយនីវរណៈ តែមិនមែននីវរណៈក៏មាន ប្រាសចាកនីវរណៈ តែជាប្រយោជន៍ដល់នីវរណៈក៏មាន ប្រាសចាកនីវរណៈទាំងមិនជាប្រយោជន៍ដល់នីវរណៈក៏មាន ជាបរាមាសៈក៏មាន មិនមែនបរាមាសៈក៏មាន ដែលបរាមាសៈស្ទាបអង្អែលក៏មាន ដែលបរាមាសៈមិនស្ទាបអង្អែលក៏មាន ប្រកបដោយបរាមាសៈក៏មាន ប្រាសចាកបរាមាសៈក៏មាន

អភិធម្មបិដកេ វិភង្គោ

អត្ថិ បរាមាសោ ចេវ បរាមដ្ឋោ ច អត្ថិ បរាមដ្ឋោ ចេវ នោ ច បរាមាសោ អត្ថិ បរាមាសវិប្បយុត្តបរាមដ្ឋោ អត្ថិ បរាមាសវិប្បយុត្តអបរាមដ្ឋោ អត្ថិ ឧបាទិន្នោ អត្ថិ អនុបាទិន្នោ អត្ថិ ឧបាទានំ អត្ថិ នោ ឧបាទានំ អត្ថិ ឧបាទានិយោ អត្ថិ អនុបាទានិយោ អត្ថិ ឧបាទានសម្បយុត្តោ អត្ថិ ឧបាទានវិប្បយុត្តោ អត្ថិ ឧបាទានញ្ចេវ ឧបាទានិយោ ច អត្ថិ ឧបាទានិយោ ចេវ នោ ច ឧបាទានំ អត្ថិ ឧបាទានញ្ចេវ ឧបាទានសម្បយុត្តោ ច អត្ថិ ឧបាទានសម្បយុត្តោ ចេវ នោ ច ឧបាទានំ អត្ថិ ឧបាទានវិប្បយុត្តឧបាទានិយោ អត្ថិ ឧបាទានវិប្បយុត្តអនុបាទានិយោ អត្ថិ កិលេសោ អត្ថិ នោ កិលេសោ អត្ថិ សង្កិលេសិកោ អត្ថិ អសង្កិលេសិកោ អត្ថិ សង្កិលិដ្ឋោ អត្ថិ អសង្កិលិដ្ឋោ អត្ថិ កិលេសសម្បយុត្តោ អត្ថិ កិលេសវិប្បយុត្តោ អត្ថិ កិលេសោ ចេវ សង្កិលេសិកោ ច អត្ថិ សង្កិលេសិកោ ចេវ នោ ច កិលេសោ

ជាបរាមាសៈ ទាំងជាធម៌ដែលបរាមាសៈស្ទាបអង្អែលក៏មាន ជាធម៌ដែលបរាមាសៈស្ទាបអង្អែល តែមិនមែនជាបរាមាសៈក៏មាន ប្រាសចាកបរាមាសៈ តែជាធម៌ដែលបរាមាសៈស្ទាបអង្អែលក៏មាន ប្រាសចាកបរាមាសៈ ទាំងជាធម៌ដែលបរាមាសៈមិនស្ទាបអង្អែលក៏មាន មានកម្មប្រកបដោយកិលេស មានតណ្ហាជាដើមកាន់យកហើយក៏មាន មិនមានកម្មប្រកបដោយកិលេស មានតណ្ហាជាដើមកាន់យកហើយក៏មាន ជាឧបាទានក៏មាន មិនមែនឧបាទានក៏មាន ជាប្រយោជន៍ដល់ឧបាទានក៏មាន មិនជាប្រយោជន៍ដល់ឧបាទានក៏មាន ប្រកបដោយឧបាទានក៏មាន ប្រាសចាកឧបាទានក៏មាន ជាឧបាទាន ទាំងជាប្រយោជន៍ដល់ឧបាទានក៏មាន ជាប្រយោជន៍ដល់ឧបាទាន តែមិនមែនឧបាទានក៏មាន ជាឧបាទានទាំងប្រកបដោយឧបាទានក៏មាន ប្រកបដោយឧបាទាន តែមិនមែនឧបាទានក៏មាន ប្រាសចាកឧបាទាន តែជាប្រយោជន៍ដល់ឧបាទានក៏មាន ប្រាសចាកឧបាទាន ទាំងមិនជាប្រយោជន៍ដល់ឧបាទានក៏មាន ជាសេចក្ដីសៅហ្មងក៏មាន មិនមែនសេចក្ដីសៅហ្មងក៏មាន គួរដល់នូវសេចក្ដីសៅហ្មងក៏មាន មិនគួរដល់សេចក្ដីសៅហ្មងក៏មាន សៅហ្មងហើយក៏មាន មិនសៅហ្មងហើយក៏មាន ប្រកបដោយសេចក្ដីសៅហ្មងក៏មាន ប្រាសចាកសេចក្ដីសៅហ្មងក៏មាន ជាសេចក្ដីសៅហ្មង ទាំងគួរដល់សេចក្ដីសៅហ្មងក៏មាន គួរដល់សេចក្ដីសៅហ្មង តែមិនមែនសេចក្ដីសៅហ្មងក៏មាន

ខន្ធវិភង្គេ អភិធម្មភាជនីយំ

អត្ថិ កិលេសោ ចេវ សង្កិលិដ្ឋោ ច អត្ថិ សង្កិលិដ្ឋោ
ចេវ នោ ច កិលេសោ អត្ថិ កិលេសោ ចេវ កិលេ-
សសម្បយុត្តោ ច អត្ថិ កិលេសសម្បយុត្តោ ចេវ នោ
ច កិលេសោ អត្ថិ កិលេសវិប្បយុត្តសង្កិលេសិកោ
អត្ថិ កិលេសវិប្បយុត្តអសង្កិលេសិកោ អត្ថិ ទស្ស-
នេន បហាតព្វោ អត្ថិ ន ទស្សនេន បហាតព្វោ អត្ថិ
ភាវនាយ បហាតព្វោ អត្ថិ ន ភាវនាយ បហាតព្វោ
អត្ថិ ទស្សនេន បហាតព្វហេតុកោ អត្ថិ ន ទស្សនេន
បហាតព្វហេតុកោ អត្ថិ ភាវនាយ បហាតព្វហេតុកោ
អត្ថិ ន ភាវនាយ បហាតព្វហេតុកោ អត្ថិ សវិតក្កោ
អត្ថិ អវិតក្កោ អត្ថិ សវិចារោ អត្ថិ អវិចារោ អត្ថិ
សប្បីតិកោ អត្ថិ អប្បីតិកោ អត្ថិ បីតិសហគតោ អត្ថិ
ន បីតិសហគតោ អត្ថិ សុខសហគតោ អត្ថិ ន សុខ-
សហគតោ អត្ថិ ឧបេក្ខាសហគតោ អត្ថិ ន ឧបេ-
ក្ខាសហគតោ អត្ថិ កាមាវចរោ អត្ថិ ន កាមាវចរោ
អត្ថិ រូបាវចរោ អត្ថិ ន រូបាវចរោ អត្ថិ អរូបាវចរោ អត្ថិ
ន អរូបាវចរោ អត្ថិ បរិយាបន្នោ អត្ថិ អបរិយាបន្នោ
អត្ថិ និយ្យានិកោ អត្ថិ អនិយ្យានិកោ អត្ថិ និយតោ

ជាសេចក្តីសៅហ្មងផងសៅហ្មងហើយក៏មាន សៅហ្មងហើយតែមិនមែនសេចក្តីសៅហ្មងក៏មាន ជាសេចក្តីសៅហ្មងផងប្រកបដោយសេចក្តីសៅ-ហ្មងក៏មាន ប្រកបដោយសេចក្តីសៅហ្មង តែមិនមែនសេចក្តីសៅហ្មងក៏មាន ប្រាសចាកសេចក្តីសៅហ្មងតែគួរដល់សេចក្តីសៅហ្មងក៏មាន ប្រាសចាកសេចក្តីសៅហ្មង ផងមិនគួរដល់សេចក្តីសៅហ្មងក៏មាន គួរលះដោយទស្សនៈក៏មាន មិនគួរលះដោយទស្សនៈក៏មាន គួរលះដោយភាវនាក៏មាន មិនគួរលះដោយភាវនាក៏មាន មានហេតុគួរលះដោយទស្សនៈក៏មាន មានហេតុមិនគួរលះដោយទស្សនៈក៏មាន មានហេតុគួរលះដោយភាវនាក៏មាន មានហេតុមិនគួរលះដោយភាវនាក៏មាន ប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងវិតក្កៈក៏មាន មិនមានវិតក្កៈក៏មាន ប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងវិចារៈក៏មាន មិនមានវិចារៈក៏មាន ប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងបីតិក៏មាន មិនមានបីតិក៏មាន កើតព្រមដោយបីតិក៏មាន មិនកើតព្រមដោយបីតិក៏មាន កើតព្រមដោយសុខៈក៏មាន មិនកើតព្រមដោយសុខៈក៏មាន កើតព្រមដោយឧបេក្ខាក៏មាន មិនកើតព្រមដោយឧបេក្ខាក៏មាន ជាកាមាវចរក៏មាន មិនមែនកាមាវចរក៏មាន ជារូបាវចរក៏មាន មិនមែនរូបាវចរក៏មាន ជាអរូបាវចរក៏មាន មិនមែនអរូបាវចរក៏មាន ជាបរិយាបន្នៈក៏មាន ជាអបរិយាបន្នៈក៏មាន ជានិយ្យានិកៈក៏មាន ជាអនិយ្យានិកៈក៏មាន ជានិយតៈក៏មាន

អត្ថិ អនិយតោ អត្ថិ សឧត្តរោ អត្ថិ អនុត្តរោ អត្ថិ សរណោ អត្ថិ អរណោ ។ តិវិធេន សង្ខារក្ខន្ធោ អត្ថិ កុសលោ អត្ថិ អកុសលោ អត្ថិ អព្យាកតោ ។ បេ ។ ឯវំ ទសវិធេន សង្ខារក្ខន្ធោ ។

(៦៧) ឯកវិធេន សង្ខារក្ខន្ធោ ចិត្តសម្បយុត្តោ ។ ទុវិធេន សង្ខារក្ខន្ធោ អត្ថិ សរណោ អត្ថិ អរណោ ។ តិវិធេន សង្ខារក្ខន្ធោ អត្ថិ សុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តោ អត្ថិ ទុក្ខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តោ អត្ថិ អទុក្ខមសុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តោ ។ បេ ។ អត្ថិ អជ្ឈត្តារម្មណោ អត្ថិ ពហិទ្ធារម្មណោ អត្ថិ អជ្ឈត្តពហិទ្ធារម្មណោ ។ បេ ។ ឯវំ ទសវិធេន សង្ខារក្ខន្ធោ ។

ទុកមូលកំ ។

(៦៨) ឯកវិធេន សង្ខារក្ខន្ធោ ចិត្តសម្បយុត្តោ ។ ទុវិធេន សង្ខារក្ខន្ធោ អត្ថិ ហេតុ អត្ថិ ន ហេតុ ។ តិវិធេន សង្ខារក្ខន្ធោ អត្ថិ កុសលោ អត្ថិ អកុសលោ អត្ថិ អព្យាកតោ ។ បេ ។ ឯវំ ទសវិធេន សង្ខារក្ខន្ធោ ។ ឯកវិធេន សង្ខារក្ខន្ធោ ចិត្តសម្បយុត្តោ ។ ទុវិធេន សង្ខារក្ខន្ធោ អត្ថិ សរណោ អត្ថិ អរណោ ។

ជាអនិយតៈក៏មាន ប្រកបដោយទុក្ខៈក៏មាន មិនប្រកបដោយទុក្ខៈក៏មាន ប្រកបដោយរណៈក៏មាន មិនមានរណៈក៏មាន ។ សង្ខារក្ខន្ធ មានប្រការ ៣ គឺ សង្ខារក្ខន្ធជាកុសលក៏មាន ជាអកុសលក៏មាន ជាអព្យាក្រឹតក៏មាន ។ បេ ។ សង្ខារក្ខន្ធមានប្រការ ១០ យ៉ាងនេះឯង ។

(៦៧) សង្ខារក្ខន្ធមានប្រការមួយ បានដល់សង្ខារក្ខន្ធដ៏សម្បយុត្តដោយចិត្ត ។ សង្ខារក្ខន្ធមានប្រការ ២ គឺ សង្ខារក្ខន្ធប្រកបដោយរណៈក៏មាន មិនប្រកបដោយរណៈក៏មាន ។ សង្ខារក្ខន្ធ មានប្រការ ៣ គឺ សង្ខារក្ខន្ធ ប្រកបដោយសុខវេទនាក៏មាន ប្រកបដោយទុក្ខវេទនាក៏មាន ប្រកបដោយអទុក្ខមសុខវេទនាក៏មាន ។ បេ ។ មានអារម្មណ៍ខាងក្នុងក៏មាន មានអារម្មណ៍ខាងក្រៅក៏មាន មានអារម្មណ៍ទាំងខាងក្នុងទាំងខាងក្រៅក៏មាន ។ បេ ។ សង្ខារក្ខន្ធ មានប្រការ ១០ យ៉ាងនេះឯង ។

ចប់ ទុកមូលកៈ ។

(៦៨) សង្ខារក្ខន្ធមានប្រការមួយ បានដល់សង្ខារក្ខន្ធដ៏សម្បយុត្តដោយចិត្ត ។ សង្ខារក្ខន្ធ មានប្រការ ២ គឺ សង្ខារក្ខន្ធជាហេតុក៏មាន មិនមែនហេតុក៏មាន ។ សង្ខារក្ខន្ធ មានប្រការ ៣ គឺ សង្ខារក្ខន្ធជាកុសលក៏មាន ជាអកុសលក៏មាន ជាអព្យាក្រឹតក៏មាន ។ បេ ។ សង្ខារក្ខន្ធ មានប្រការ ១០ យ៉ាងនេះឯង ។ សង្ខារក្ខន្ធ មានប្រការមួយ បានដល់សង្ខារក្ខន្ធ ដ៏សម្បយុត្ត ដោយចិត្ត ។ សង្ខារក្ខន្ធ មានប្រការ ២ គឺ សង្ខារក្ខន្ធ ប្រកបដោយរណៈក៏មាន មិនមានរណៈក៏មាន ។

តិវិធេន សង្ខារក្ខន្ធោ អត្ថិ កុសលោ អត្ថិ អកុសលោ អត្ថិ អព្យាកតោ ។ បេ ។ ឯវំ ទសវិធេន សង្ខារក្ខន្ធោ ។ ឯកវិធេន សង្ខារក្ខន្ធោ ចិត្តសម្បយុត្តោ ។ ទុវិធេន សង្ខារក្ខន្ធោ អត្ថិ ហេតុ អត្ថិ ន ហេតុ ។ តិវិធេន សង្ខារក្ខន្ធោ អត្ថិ សុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តោ អត្ថិ ទុក្ខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តោ អត្ថិ អទុក្ខមសុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តោ ។ បេ ។ អត្ថិ អជ្ឈត្តារម្មណោ អត្ថិ ពហិទ្ធារម្មណោ អត្ថិ អជ្ឈត្តពហិទ្ធារម្មណោ ។ បេ ។ ឯវំ ទសវិធេន សង្ខារក្ខន្ធោ ។ ឯកវិធេន សង្ខារក្ខន្ធោ ចិត្តសម្បយុត្តោ ។ ទុវិធេន សង្ខារក្ខន្ធោ អត្ថិ សរណោ អត្ថិ អរណោ ។ តិវិធេន សង្ខារក្ខន្ធោ អត្ថិ សុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តោ អត្ថិ ទុក្ខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តោ អត្ថិ អទុក្ខមសុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តោ ។ បេ ។ អត្ថិ អជ្ឈត្តារម្មណោ អត្ថិ ពហិទ្ធារម្មណោ អត្ថិ អជ្ឈត្តពហិទ្ធារម្មណោ ។ បេ ។ ឯវំ ទសវិធេន សង្ខារក្ខន្ធោ ។

តិកមូលកំ ។

ខន្ធវិភង្គ អភិធម្មភាជនីយ

សង្ខារក្ខន្ធមានប្រការ ៣ គឺ សង្ខារក្ខន្ធជាកុសលក៏មាន ជាអកុសលក៏មាន ជាអព្យាក្រឹតក៏មាន ។ បេ ។ សង្ខារក្ខន្ធមានប្រការ ១០ យ៉ាងនេះឯង ។ សង្ខារក្ខន្ធមានប្រការមួយ បានដល់សង្ខារក្ខន្ធដ៏សម្បយុត្តដោយចិត្ត ។ សង្ខារក្ខន្ធមានប្រការ ២ គឺ សង្ខារក្ខន្ធ ជាហេតុក៏មាន មិនមែនហេតុក៏មាន ។ សង្ខារក្ខន្ធមានប្រការ ៣ គឺ សង្ខារក្ខន្ធប្រកបដោយសុខវេទនាក៏មាន ប្រកបដោយទុក្ខវេទនាក៏មាន ប្រកបដោយអទុក្ខមសុខវេទនាក៏មាន ។ បេ ។ មានអារម្មណ៍ខាងក្នុងក៏មាន មានអារម្មណ៍ខាងក្រៅក៏មាន មានអារម្មណ៍ទាំងខាងក្នុងទាំងខាងក្រៅក៏មាន ។ បេ ។ សង្ខារក្ខន្ធមានប្រការ ១០ យ៉ាងនេះឯង ។ សង្ខារក្ខន្ធមានប្រការមួយ បានដល់សង្ខារក្ខន្ធដ៏សម្បយុត្តដោយចិត្ត ។ សង្ខារក្ខន្ធមានប្រការ ២ គឺ សង្ខារក្ខន្ធប្រកបដោយរណៈក៏មាន មិនមានរណៈក៏មាន ។ សង្ខារក្ខន្ធមានប្រការ ៣ គឺ សង្ខារក្ខន្ធ ប្រកបដោយសុខវេទនាក៏មាន ។ ប្រកបដោយទុក្ខវេទនាក៏មាន ប្រកបដោយអទុក្ខមសុខវេទនាក៏មាន ។ បេ ។ មានអារម្មណ៍ខាងក្នុងក៏មាន មានអារម្មណ៍ខាងក្រៅក៏មាន មានអារម្មណ៍ទាំងខាងក្នុងទាំងខាងក្រៅក៏មាន ។ បេ ។ សង្ខារក្ខន្ធមានប្រការ ១០ យ៉ាងនេះឯង ។

ចប់ តិកមូលកៈ ។

(៦៩) ឯកវិធេន សង្ខារក្ខន្ធោ ចិត្តសម្បយុត្តោ ។ ទុវិធេន សង្ខារក្ខន្ធោ អត្ថិ ហេតុ អត្ថិ ន ហេតុ ។ តិវិធេន សង្ខារក្ខន្ធោ អត្ថិ កុសលោ អត្ថិ អកុសលោ អត្ថិ អព្យាកតោ ។ បេ ។ ឯវំ ទសវិធេន សង្ខារក្ខន្ធោ ។ ឯកវិធេន សង្ខារក្ខន្ធោ ចិត្តសម្បយុត្តោ ។ ទុវិធេន សង្ខារក្ខន្ធោ អត្ថិ សហេតុកោ អត្ថិ អហេតុកោ ។ តិវិធេន សង្ខារក្ខន្ធោ អត្ថិ សុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តោ អត្ថិ ទុក្ខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តោ អត្ថិ អទុក្ខមសុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តោ ។ បេ ។ ឯវំ ទសវិធេន សង្ខារក្ខន្ធោ ។ ឯកវិធេន សង្ខារក្ខន្ធោ ចិត្តសម្បយុត្តោ ។ ទុវិធេន សង្ខារក្ខន្ធោ អត្ថិ ហេតុសម្បយុត្តោ អត្ថិ ហេតុវិប្បយុត្តោ ។ តិវិធេន សង្ខារក្ខន្ធោ អត្ថិ វិបាកោ អត្ថិ វិបាកធម្មធម្មោ អត្ថិ នេវ វិបាកនវិបាកធម្មធម្មោ ។ បេ ។ ឯវំ ទសវិធេន សង្ខារក្ខន្ធោ ។ ឯកវិធេន សង្ខារក្ខន្ធោ ចិត្តសម្បយុត្តោ ។ ទុវិធេន សង្ខារក្ខន្ធោ អត្ថិ ហេតុ ចេវ សហេតុកោ ច អត្ថិ សហេតុកោ ចេវ ន ច ហេតុ ។

(៦៩) សង្ខារក្ខន្ធមានប្រការមួយ បានដល់សង្ខារក្ខន្ធដ៏សម្បយុត្ត ដោយចិត្ត ។ សង្ខារក្ខន្ធមានប្រការ ២ គឺសង្ខារក្ខន្ធ ជាហេតុក៏មាន មិនមែនហេតុក៏មាន ។ សង្ខារក្ខន្ធមានប្រការ ៣ គឺ សង្ខារក្ខន្ធជាកុសលក៏មាន ជាអកុសលក៏មាន ជាអព្យាក្រឹតក៏មាន ។ បេ ។ សង្ខារក្ខន្ធមានប្រការ ១០ យ៉ាងនេះឯង ។ សង្ខារក្ខន្ធមានប្រការមួយ បានដល់សង្ខារក្ខន្ធដ៏សម្បយុត្តដោយចិត្ត ។ សង្ខារក្ខន្ធមានប្រការ ២ គឺសង្ខារក្ខន្ធ មានហេតុក៏មាន មិនមានហេតុក៏មាន ។ សង្ខារក្ខន្ធមានប្រការ ៣ គឺសង្ខារក្ខន្ធប្រកបដោយសុខវេទនាក៏មាន ប្រកបដោយទុក្ខវេទនាក៏មាន ប្រកបដោយអទុក្ខមសុខវេទនាក៏មាន ។ បេ ។ សង្ខារក្ខន្ធមានប្រការ ១០ យ៉ាងនេះឯង ។ សង្ខារក្ខន្ធមានប្រការមួយ បានដល់សង្ខារក្ខន្ធដ៏សម្បយុត្តដោយចិត្ត ។ សង្ខារក្ខន្ធមានប្រការ ២ គឺ សង្ខារក្ខន្ធប្រកបដោយហេតុក៏មាន ប្រាសចាកហេតុក៏មាន ។ សង្ខារក្ខន្ធមានប្រការ ៣ គឺ សង្ខារក្ខន្ធជាវិបាកក៏មាន ជាធម៌មានវិបាកជាប្រក្រតីក៏មាន មិនមែនវិបាកទាំងមិនមែនជាធម៌មានវិបាកជាប្រក្រតីក៏មាន ។ បេ ។ សង្ខារក្ខន្ធមានប្រការ ១០ យ៉ាងនេះឯង ។ សង្ខារក្ខន្ធមានប្រការមួយ បានដល់សង្ខារក្ខន្ធដ៏សម្បយុត្តដោយចិត្ត ។ សង្ខារក្ខន្ធមានប្រការ ២ គឺ សង្ខារក្ខន្ធជាហេតុទាំងប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងហេតុក៏មាន ប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងហេតុតែមិនមែនហេតុក៏មាន ។

តិវិធេន សង្ខារក្ខន្ធោ អត្ថិ ឧបាទិន្នុបាទានិយោ អត្ថិ អនុបាទិន្នុបាទានិយោ អត្ថិ អនុបាទិន្នានុបាទានិយោ ។ បេ ។ ឯវំ ទសវិធេន សង្ខារក្ខន្ធោ ។ ឯកវិធេន សង្ខារក្ខន្ធោ ចិត្តសម្បយុត្តោ ។ ទុវិធេន សង្ខារក្ខន្ធោ អត្ថិ ហេតុ ចេវ ហេតុសម្បយុត្តោ ច អត្ថិ ហេតុសម្បយុត្តោ ចេវ ន ច ហេតុ ។ តិវិធេន សង្ខារក្ខន្ធោ អត្ថិ សង្កិលិដ្ឋសង្កិលេសិកោ អត្ថិ អសង្កិលិដ្ឋសង្កិលេសិកោ អត្ថិ អសង្កិលិដ្ឋាសង្កិលេសិកោ ។ បេ ។ ឯវំ ទសវិធេន សង្ខារក្ខន្ធោ ។ ឯកវិធេន សង្ខារក្ខន្ធោ ចិត្តសម្បយុត្តោ ។ ទុវិធេន សង្ខារក្ខន្ធោ អត្ថិ ន ហេតុ សហេតុកោ អត្ថិ ន ហេតុ អហេតុកោ ។ តិវិធេន សង្ខារក្ខន្ធោ អត្ថិ សវិតក្កសវិចារោ អត្ថិ អវិតក្កវិចារមត្តោ អត្ថិ អវិតក្កាវិចារោ ។ បេ ។ ឯវំ ទសវិធេន សង្ខារក្ខន្ធោ ។

ខន្ធវិភង្គ អភិធម្មភាជនីយ

សង្ខារក្ខន្ធ មានប្រការ ៣ គឺ សង្ខារក្ខន្ធដែលកម្មប្រកបដោយកិលេស មានតណ្ហាជាដើមកាន់យកហើយ ទាំងជាប្រយោជន៍ដល់ឧបាទានក៏មាន ដែលកម្មប្រកបដោយកិលេស មានតណ្ហាជាដើមមិនកាន់យកហើយ តែជាប្រយោជន៍ដល់ឧបាទានក៏មាន ដែលកម្មប្រកបដោយកិលេស មានតណ្ហាជាដើមមិនកាន់យកហើយ ទាំងមិនជាប្រយោជន៍ដល់ឧបាទាន ក៏មាន ។ បេ ។ សង្ខារក្ខន្ធមានប្រការ ១០ យ៉ាងនេះឯង ។ សង្ខារក្ខន្ធមានប្រការមួយ បានដល់សង្ខារក្ខន្ធដ៏សម្បយុត្តដោយចិត្ត ។ សង្ខារក្ខន្ធមានប្រការ ២ គឺ សង្ខារក្ខន្ធ ជាហេតុទាំងប្រកបដោយហេតុក៏មាន ប្រកបដោយហេតុតែមិនមែនជាហេតុក៏មាន ។ សង្ខារក្ខន្ធ មានប្រការ ៣ គឺ សង្ខារក្ខន្ធ សៅហ្មងហើយទាំងគួរដល់សេចក្តីសៅហ្មងក៏មាន មិនសៅហ្មងហើយតែគួរដល់សេចក្តីសៅហ្មងក៏មាន មិនសៅហ្មងហើយទាំងមិនគួរដល់សេចក្តីសៅហ្មងក៏មាន ។ បេ ។ សង្ខារក្ខន្ធមានប្រការ ១០ យ៉ាងនេះឯង ។ សង្ខារក្ខន្ធ មានប្រការមួយ បានដល់សង្ខារក្ខន្ធដ៏សម្បយុត្តដោយចិត្ត ។ សង្ខារក្ខន្ធមានប្រការ ២ គឺ សង្ខារក្ខន្ធមិនមែនហេតុតែប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងហេតុក៏មាន មិនមែនហេតុទាំងមិនប្រកបដោយហេតុក៏មាន ។ សង្ខារក្ខន្ធ មានប្រការ ៣ គឺ សង្ខារក្ខន្ធ មានវិតក្កៈទាំងមានវិចារៈក៏មាន មិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈក៏មាន មិនមានវិតក្កៈទាំងមិនមានវិចារៈក៏មាន ។ បេ ។ សង្ខារក្ខន្ធមានប្រការ ១០ យ៉ាងនេះឯង ។

ឯកវិធេន សង្ខារក្ខន្ធោ ចិត្តសម្បយុត្តោ ។ ទុវិធេន
សង្ខារក្ខន្ធោ អត្ថិ លោកិយោ អត្ថិ លោកុត្តរោ ។
តិវិធេន សង្ខារក្ខន្ធោ អត្ថិ បីតិសហគតោ អត្ថិ
សុខសហគតោ អត្ថិ ឧបេក្ខាសហគតោ ។ បេ ។
ឯវំ ទសវិធេន សង្ខារក្ខន្ធោ ។ ឯកវិធេន សង្ខារ-
ក្ខន្ធោ ចិត្តសម្បយុត្តោ ។ ទុវិធេន សង្ខារក្ខន្ធោ អត្ថិ
កេនចិ វិញ្ញេយ្យោ អត្ថិ កេនចិ ន វិញ្ញេយ្យោ ។
តិវិធេន សង្ខារក្ខន្ធោ អត្ថិ ទស្សនេន បហាតព្វោ
អត្ថិ ភាវនាយ បហាតព្វោ អត្ថិ នេវ ទស្សនេន ន
ភាវនាយ បហាតព្វោ ។ បេ ។ ឯវំ ទសវិធេន សង្ខារ-
ក្ខន្ធោ ។ ឯកវិធេន សង្ខារក្ខន្ធោ ចិត្តសម្បយុត្តោ ។
ទុវិធេន សង្ខារក្ខន្ធោ អត្ថិ អាសវោ អត្ថិ នោ
អាសវោ ។ តិវិធេន សង្ខារក្ខន្ធោ អត្ថិ ទស្សនេន
បហាតព្វហេតុកោ អត្ថិ ភាវនាយ បហាតព្វហេតុកោ
អត្ថិ នេវ ទស្សនេន ន ភាវនាយ បហាតព្វហេតុកោ
។ បេ ។ ឯវំ ទសវិធេន សង្ខារក្ខន្ធោ ។ ឯក-
វិធេន សង្ខារក្ខន្ធោ ចិត្តសម្បយុត្តោ ។ ទុវិធេន
សង្ខារក្ខន្ធោ អត្ថិ សាសវោ អត្ថិ អនាសវោ ។

សង្ខារក្ខន្ធ មានប្រការមួយ បានដល់សង្ខារក្ខន្ធដ៏សម្បយុត្តដោយចិត្ត ។ សង្ខារក្ខន្ធ មានប្រការ ២ គឺ សង្ខារក្ខន្ធជាលោកិយក៏មាន ជាលោកុត្តរក៏មាន ។ សង្ខារក្ខន្ធ មានប្រការ ៣ គឺ សង្ខារក្ខន្ធកើតព្រមដោយបីតិក៏មាន កើតព្រមដោយសុខៈក៏មាន កើតព្រមដោយឧបេក្ខាក៏មាន ។ បេ ។ សង្ខារក្ខន្ធមានប្រការ ១០ យ៉ាងនេះឯង ។ សង្ខារក្ខន្ធ មានប្រការមួយ បានដល់សង្ខារក្ខន្ធដ៏សម្បយុត្តដោយចិត្ត ។ សង្ខារក្ខន្ធ មានប្រការ ២ គឺ សង្ខារក្ខន្ធដែលគប្បីដឹងដោយវិញ្ញាណណាមួយក៏មាន ដែលមិនគប្បីដឹងដោយវិញ្ញាណណាមួយក៏មាន ។ សង្ខារក្ខន្ធមានប្រការ ៣ គឺ សង្ខារក្ខន្ធដែលគួរលះដោយទស្សនៈក៏មាន គួរលះដោយភាវនាក៏មាន មិនគួរលះដោយទស្សនៈ ទាំងមិនគួរលះដោយភាវនាក៏មាន ។ បេ ។ សង្ខារក្ខន្ធមានប្រការ ១០ យ៉ាងនេះឯង ។ សង្ខារក្ខន្ធ មានប្រការមួយ បានដល់សង្ខារក្ខន្ធដ៏សម្បយុត្តដោយចិត្ត ។ សង្ខារក្ខន្ធមានប្រការ ២ គឺ សង្ខារក្ខន្ធជាអាសវៈក៏មាន មិនមែនអាសវៈក៏មាន ។ សង្ខារក្ខន្ធមានប្រការ ៣ គឺ សង្ខារក្ខន្ធមានហេតុគួរលះដោយទស្សនៈក៏មាន មានហេតុគួរលះដោយភាវនាក៏មាន មានហេតុមិនគួរលះដោយទស្សនៈទាំងមិនគួរលះដោយភាវនាក៏មាន ។ បេ ។ សង្ខារក្ខន្ធមានប្រការ ១០ យ៉ាងនេះឯង ។ សង្ខារក្ខន្ធ មានប្រការមួយ បានដល់សង្ខារក្ខន្ធដ៏សម្បយុត្តដោយចិត្ត ។ សង្ខារក្ខន្ធ មានប្រការ ២ គឺ សង្ខារក្ខន្ធមានអាសវៈក៏មាន មិនមានអាសវៈក៏មាន ។

តិវិធេន សង្ខារក្ខន្ធោ អត្ថិ អាចយគាមិ អត្ថិ អបចយគាមិ អត្ថិ នេវាចយគាមិ នាបចយគាមិ ។ បេ ។ ឯវំ ទសវិធេន សង្ខារក្ខន្ធោ ។ ឯកវិធេន សង្ខារក្ខន្ធោ ចិត្តសម្បយុត្តោ ។ ទុវិធេន សង្ខារក្ខន្ធោ អត្ថិ អាសវសម្បយុត្តោ អត្ថិ អាសវវិប្បយុត្តោ ។ តិវិធេន សង្ខារក្ខន្ធោ អត្ថិ សេក្ខោ អត្ថិ អសេក្ខោ អត្ថិ នេវសេក្ខោនាសេក្ខោ ។ បេ ។ ឯវំ ទសវិធេន សង្ខារក្ខន្ធោ ។ ឯកវិធេន សង្ខារក្ខន្ធោ ចិត្តសម្បយុត្តោ ។ ទុវិធេន សង្ខារក្ខន្ធោ អត្ថិ អាសវោ ចេវ សាសវោ ច អត្ថិ សាសវោ ចេវ នោ ច អាសវោ ។ តិវិធេន សង្ខារក្ខន្ធោ អត្ថិ បរិត្តោ អត្ថិ មហគ្គតោ អត្ថិ អប្បមាណោ ។ បេ ។ ឯវំ ទសវិធេន សង្ខារក្ខន្ធោ ។ ឯកវិធេន សង្ខារក្ខន្ធោ ចិត្តសម្បយុត្តោ ។ ទុវិធេន សង្ខារក្ខន្ធោ អត្ថិ អាសវោ ចេវ អាសវសម្បយុត្តោ ច អត្ថិ អាសវសម្បយុត្តោ ចេវ នោ ច អាសវោ ។ តិវិធេន សង្ខារក្ខន្ធោ អត្ថិ បរិត្តារម្មណោ

ខន្ធវិភង្គ អភិធម្មភាជនីយ

សង្ខារក្ខន្ធ មានប្រការ ៣ គឺ សង្ខារក្ខន្ធ ដល់នូវការសន្សំកពូនឡើងក៏មាន ដល់នូវការមិនសន្សំកពូនឡើងក៏មាន មិនដល់នូវការសន្សំកពូនឡើង ទាំងមិនដល់នូវការមិនសន្សំកពូនឡើងក៏មាន ។ បេ ។ សង្ខារក្ខន្ធ មានប្រការ ១០ យ៉ាងនេះឯង ។ សង្ខារក្ខន្ធ មានប្រការមួយ បានដល់សង្ខារក្ខន្ធដ៏សម្បយុត្តដោយចិត្ត ។ សង្ខារក្ខន្ធ មានប្រការ ២ គឺ សង្ខារក្ខន្ធប្រកបដោយអាសវៈក៏មាន ប្រាសចាកអាសវៈក៏មាន ។ សង្ខារក្ខន្ធ មានប្រការ ៣ គឺ សង្ខារក្ខន្ធ ជារបស់សេក្ខបុគ្គលក៏មាន ជារបស់អសេក្ខបុគ្គលក៏មាន មិនមែនជារបស់សេក្ខបុគ្គល ទាំងមិនមែនជារបស់អសេក្ខបុគ្គលក៏មាន ។ បេ ។ សង្ខារក្ខន្ធ មានប្រការ ១០ យ៉ាងនេះឯង ។ សង្ខារក្ខន្ធ មានប្រការមួយ បានដល់សង្ខារក្ខន្ធដ៏សម្បយុត្តដោយចិត្ត ។ សង្ខារក្ខន្ធ មានប្រការ ២ គឺ សង្ខារក្ខន្ធ ជាអាសវៈទាំងមានអាសវៈក៏មាន មានអាសវៈ តែមិនមែនអាសវៈក៏មាន ។ សង្ខារក្ខន្ធ មានប្រការ ៣ គឺ សង្ខារក្ខន្ធ មានសភាពតូចឆ្មារក៏មាន ដល់នូវសភាពធំក៏មាន ប្រមាណមិនបានក៏មាន ។ បេ ។ សង្ខារក្ខន្ធ មានប្រការ ១០ យ៉ាងនេះឯង ។ សង្ខារក្ខន្ធ មានប្រការមួយ បានដល់សង្ខារក្ខន្ធដ៏សម្បយុត្តដោយចិត្ត ។ សង្ខារក្ខន្ធ មានប្រការ ២ គឺ សង្ខារក្ខន្ធ ជាអាសវៈ ទាំងប្រកបដោយអាសវៈក៏មាន ប្រកបដោយអាសវៈ តែមិនមែនអាសវៈក៏មាន ។ សង្ខារក្ខន្ធ មានប្រការ ៣ គឺ សង្ខារក្ខន្ធ មានអារម្មណ៍តូចឆ្មារក៏មាន

អភិធម្មបិដកេ វិភង្គោ

អត្ថិ មហគ្គតារម្មណោ អត្ថិ អប្បមាណារម្មណោ ។ បេ ។ ឯវំ ទសវិធេន សង្ខារក្ខន្ធោ ។ ឯកវិធេន សង្ខារក្ខន្ធោ ចិត្តសម្បយុត្តោ ។ ទុវិធេន សង្ខារក្ខន្ធោ អត្ថិ អាសវវិប្បយុត្តសាសវោ អត្ថិ អាសវវិប្បយុត្តអនាសវោ ។ តិវិធេន សង្ខារក្ខន្ធោ អត្ថិ ហីនោ អត្ថិ មជ្ឈិមោ អត្ថិ បណីតោ ។ បេ ។ ឯវំ ទសវិធេន សង្ខារក្ខន្ធោ ។ ឯកវិធេន សង្ខារក្ខន្ធោ ចិត្តសម្បយុត្តោ ។ ទុវិធេន សង្ខារក្ខន្ធោ អត្ថិ សញ្ញោជនំ អត្ថិ នោ សញ្ញោជនំ ។ តិវិធេន សង្ខារក្ខន្ធោ អត្ថិ មិច្ឆត្តនិយតោ អត្ថិ សម្មត្តនិយតោ អត្ថិ អនិយតោ ។ បេ ។ ឯវំ ទសវិធេន សង្ខារក្ខន្ធោ ។ ឯកវិធេន សង្ខារក្ខន្ធោ ចិត្តសម្បយុត្តោ ។ ទុវិធេន សង្ខារក្ខន្ធោ អត្ថិ សញ្ញោជនិយោ អត្ថិ អសញ្ញោជនិយោ ។ តិវិធេន សង្ខារក្ខន្ធោ អត្ថិ មគ្គារម្មណោ អត្ថិ មគ្គហេតុកោ អត្ថិ មគ្គាធិបតិ ។ បេ ។ ឯវំ ទសវិធេន សង្ខារក្ខន្ធោ ។ ឯកវិធេន សង្ខារក្ខន្ធោ ចិត្តសម្បយុត្តោ ។

មានអារម្មណ៍ដល់នូវសភាពធំក៏មាន មានអារម្មណ៍ប្រមាណមិនបាន ក៏មាន ។បេ។ សង្ខារក្ខន្ធមានប្រការ ១០ យ៉ាងនេះឯង ។ សង្ខារក្ខន្ធមានប្រការមួយ បានដល់សង្ខារក្ខន្ធដ៏សម្បយុត្តដោយចិត្ត ។ សង្ខារក្ខន្ធមានប្រការ ២ គឺ សង្ខារក្ខន្ធប្រាសចាកអាសវៈតែប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងអាសវៈក៏មាន ប្រាសចាកអាសវៈទាំងមិនប្រកបដោយអាសវៈក៏មាន ។ សង្ខារក្ខន្ធមានប្រការ ៣ គឺ សង្ខារក្ខន្ធថោកទាបក៏មាន យ៉ាងកណ្តាលក៏មាន យ៉ាងឧត្តមក៏មាន ។បេ។ សង្ខារក្ខន្ធ មានប្រការ ១០ យ៉ាងនេះឯង ។ សង្ខារក្ខន្ធមានប្រការមួយ បានដល់សង្ខារក្ខន្ធ ដ៏សម្បយុត្តដោយចិត្ត ។ សង្ខារក្ខន្ធមានប្រការ ២ គឺ សង្ខារក្ខន្ធ ជាសញ្ញោជនៈក៏មាន មិនមែនសញ្ញោជនៈក៏មាន ។ សង្ខារក្ខន្ធមានប្រការ ៣ គឺ សង្ខារក្ខន្ធមានសភាពខុសនិងទៀងក៏មាន មានសភាពត្រូវនិងទៀងក៏មាន មានសភាពមិនទៀងក៏មាន ។បេ។ សង្ខារក្ខន្ធ មានប្រការ ១០ យ៉ាងនេះឯង ។ សង្ខារក្ខន្ធមានប្រការមួយ បានដល់សង្ខារក្ខន្ធ ដ៏សម្បយុត្តដោយចិត្ត ។ សង្ខារក្ខន្ធមានប្រការ ២ គឺ សង្ខារក្ខន្ធ ជាប្រយោជន៍ដល់សញ្ញោជនៈក៏មាន មិនជាប្រយោជន៍ដល់សញ្ញោជនៈក៏មាន ។ សង្ខារក្ខន្ធមានប្រការ ៣ គឺ សង្ខារក្ខន្ធមានមគ្គជាអារម្មណ៍ក៏មាន មានមគ្គជាហេតុក៏មាន មានមគ្គជាអធិបតីក៏មាន ។បេ។ សង្ខារក្ខន្ធមានប្រការ១០ យ៉ាងនេះឯង ។ សង្ខារក្ខន្ធមានប្រការមួយ បានដល់សង្ខារក្ខន្ធដ៏សម្បយុត្តដោយចិត្ត ។

ខន្ធវិភង្គ អភិធម្មភាជនីយំ

ទុវិធេន សង្ខារក្ខន្ធោ អត្ថិ សញ្ញោជនសម្បយុត្តោ អត្ថិ សញ្ញោជនវិប្បយុត្តោ ។ តិវិធេន សង្ខារក្ខន្ធោ អត្ថិ ឧប្បន្នោ អត្ថិ អនុប្បន្នោ អត្ថិ ឧប្បាទី ។ បេ ។ ឯវំ ទសវិធេន សង្ខារក្ខន្ធោ ។ ឯកវិធេន សង្ខារក្ខន្ធោ ចិត្តសម្បយុត្តោ ។ ទុវិធេន សង្ខារក្ខន្ធោ អត្ថិ សញ្ញោជនញ្ចេវ សញ្ញោជនិយោ ច សញ្ញោជនិយោ ចេវ នោ ច សញ្ញោជនំ ។ តិវិធេន សង្ខារក្ខន្ធោ អត្ថិ អតីតោ អត្ថិ អនាគតោ អត្ថិ បច្ចុប្បន្នោ ។ បេ ។ ឯវំ ទសវិធេន សង្ខារក្ខន្ធោ ។ ឯកវិធេន សង្ខារក្ខន្ធោ ចិត្តសម្បយុត្តោ ។ ទុវិធេន សង្ខារក្ខន្ធោ អត្ថិ សញ្ញោជនញ្ចេវ សញ្ញោជនសម្បយុត្តោ ច អត្ថិ សញ្ញោជនសម្បយុត្តោ ចេវ នោ ច សញ្ញោជនំ ។ តិវិធេន សង្ខារក្ខន្ធោ អត្ថិ អតីតារម្មណោ អត្ថិ អនាគតារម្មណោ អត្ថិ បច្ចុប្បន្នារម្មណោ ។ បេ ។ ឯវំ ទសវិធេន សង្ខារក្ខន្ធោ ។ ឯកវិធេន សង្ខារក្ខន្ធោ ចិត្តសម្បយុត្តោ ។ ទុវិធេន សង្ខារក្ខន្ធោ អត្ថិ សញ្ញោជនវិប្បយុត្តសញ្ញោជនិយោ

សង្ខារក្ខន្ធ មានប្រការ ២ គឺ សង្ខារក្ខន្ធប្រកបដោយសញ្ញោជនៈក៏មាន ប្រាសចាកសញ្ញោជនៈក៏មាន ។ សង្ខារក្ខន្ធ មានប្រការ ៣ គឺ សង្ខារក្ខន្ធដែលកើតឡើងហើយក៏មាន ដែលមិនទាន់កើតឡើងក៏មាន ដែលប្រុងនឹងកើតឡើងក៏មាន ។ បេ ។ សង្ខារក្ខន្ធ មានប្រការ ១០ យ៉ាងនេះឯង ។ សង្ខារក្ខន្ធ មានប្រការមួយ បានដល់សង្ខារក្ខន្ធដ៏សម្បយុត្តដោយចិត្ត ។ សង្ខារក្ខន្ធ មានប្រការ ២ គឺ សង្ខារក្ខន្ធជាសញ្ញោជនៈ ទាំងជាប្រយោជន៍ដល់សញ្ញោជនៈក៏មាន ជាប្រយោជន៍ដល់សញ្ញោជនៈ តែមិនមែនសញ្ញោជនៈក៏មាន ។ សង្ខារក្ខន្ធ មានប្រការ ៣ គឺ សង្ខារក្ខន្ធជាអតីតក៏មាន ជាអនាគតក៏មាន ជាបច្ចុប្បន្នក៏មាន ។ បេ ។ សង្ខារក្ខន្ធ មានប្រការ ១០ យ៉ាងនេះឯង ។ សង្ខារក្ខន្ធ មានប្រការមួយ បានដល់សង្ខារក្ខន្ធដ៏សម្បយុត្តដោយចិត្ត ។ សង្ខារក្ខន្ធ មានប្រការ ២ គឺ សង្ខារក្ខន្ធជាសញ្ញោជនៈ ទាំងប្រកបដោយសញ្ញោជនៈក៏មាន ប្រកបដោយសញ្ញោជនៈ តែមិនមែនសញ្ញោជនៈក៏មាន ។ សង្ខារក្ខន្ធ មានប្រការ ៣ គឺ សង្ខារក្ខន្ធ មានអារម្មណ៍ជាអតីតក៏មាន មានអារម្មណ៍ជាអនាគតក៏មាន មានអារម្មណ៍ជាបច្ចុប្បន្នក៏មាន ។ បេ ។ សង្ខារក្ខន្ធ មានប្រការ ១០ យ៉ាងនេះឯង ។ សង្ខារក្ខន្ធ មានប្រការមួយ បានដល់សង្ខារក្ខន្ធដ៏សម្បយុត្តដោយចិត្ត ។ សង្ខារក្ខន្ធ មានប្រការ ២ គឺ សង្ខារក្ខន្ធ ប្រាសចាកសញ្ញោជនៈ តែជាប្រយោជន៍ដល់សញ្ញោជនៈក៏មាន

អត្ថិ សញ្ញោជនវិប្បយុត្តអសញ្ញោជនិយោ ។ តិវិធេន សង្ខារក្ខន្ធោ អត្ថិ អជ្ឈត្តោ អត្ថិ ពហិទ្ធោ អត្ថិ អជ្ឈត្តពហិទ្ធោ ។ បេ ។ ឯវំ ទសវិធេន សង្ខារក្ខន្ធោ ។ ឯកវិធេន សង្ខារក្ខន្ធោ ចិត្តសម្បយុត្តោ ។ ទុវិធេន សង្ខារក្ខន្ធោ អត្ថិ ហេតុ អត្ថិ ន ហេតុ ។ តិវិធេន សង្ខារក្ខន្ធោ អត្ថិ អជ្ឈត្តារម្មណោ អត្ថិ ពហិទ្ធារម្មណោ អត្ថិ អជ្ឈត្តពហិទ្ធារម្មណោ ។ បេ ។ ឯវំ ទសវិធេន សង្ខារក្ខន្ធោ ។

ឧភតោវឌ្ឍកំ ។

(៧០) សត្តវិធេន សង្ខារក្ខន្ធោ អត្ថិ កុសលោ អត្ថិ អកុសលោ អត្ថិ អព្យាកតោ អត្ថិ កាមាវចរោ អត្ថិ រូបាវចរោ អត្ថិ អរូបាវចរោ អត្ថិ អបរិយាបន្នោ ឯវំ សត្តវិធេន សង្ខារក្ខន្ធោ ។ អបរោបិ សត្តវិធេន សង្ខារក្ខន្ធោ អត្ថិ សុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តោ អត្ថិ ទុក្ខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តោ អត្ថិ អទុក្ខមសុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តោ ។ បេ ។ អត្ថិ អជ្ឈត្តារម្មណោ អត្ថិ ពហិទ្ធារម្មណោ អត្ថិ អជ្ឈត្តពហិទ្ធារម្មណោ អត្ថិ កាមាវចរោ អត្ថិ រូបាវចរោ អត្ថិ អរូបាវចរោ អត្ថិ អបរិយាបន្នោ ឯវំ សត្តវិធេន សង្ខារក្ខន្ធោ ។

ប្រាសចាកសញ្ញោជនៈ តាំងមិនជាប្រយោជន៍ដល់សញ្ញោជនៈក៏មាន ។ សង្ខារក្ខន្ធ មានប្រការ ៣ គឺ សង្ខារក្ខន្ធខាងក្នុងក៏មាន ខាងក្រៅក៏មាន តាំងខាងក្នុងតាំងខាងក្រៅក៏មាន ។ បេ ។ សង្ខារក្ខន្ធមានប្រការ ១០ យ៉ាងនេះឯង ។ សង្ខារក្ខន្ធ មានប្រការមួយ បានដល់សង្ខារក្ខន្ធសម្បយុត្តដោយចិត្ត ។ សង្ខារក្ខន្ធ មានប្រការ ២ គឺ សង្ខារក្ខន្ធជាគន្ថៈក៏មាន មិនមែនគន្ថៈក៏មាន ។ សង្ខារក្ខន្ធមានប្រការ ៣ គឺ សង្ខារក្ខន្ធមានអារម្មណ៍ខាងក្នុងក៏មាន មានអារម្មណ៍ខាងក្រៅក៏មាន មានអារម្មណ៍តាំងខាងក្នុងតាំងខាងក្រៅក៏មាន ។ បេ ។ សង្ខារក្ខន្ធមានប្រការ ១០ យ៉ាងនេះឯង ។

ចប់ ឧភតោវឌ្ឍកៈ ។

[៧០] សង្ខារក្ខន្ធ មានប្រការ ៧ គឺ សង្ខារក្ខន្ធជាកុសលក៏មាន ជាអកុសលក៏មាន ជាអព្យាក្រឹតក៏មាន ជាកាមាវចរក៏មាន ជារូបាវចរក៏មាន ជាអរូបាវចរក៏មាន ជាអបរិយាបន្នៈក៏មាន សង្ខារក្ខន្ធមានប្រការ ៧ យ៉ាងនេះឯង ។ សង្ខារក្ខន្ធមានប្រការ ៧ ដទៃទៀត គឺ សង្ខារក្ខន្ធប្រកបដោយសុខវេទនាក៏មាន ប្រកបដោយទុក្ខវេទនាក៏មាន ប្រកបដោយអទុក្ខមសុខវេទនា ក៏មាន ។ បេ ។ មានអារម្មណ៍ខាងក្នុងក៏មាន មានអារម្មណ៍ខាងក្រៅក៏មាន មានអារម្មណ៍តាំងខាងក្នុង តាំងខាងក្រៅក៏មាន ជាកាមាវចរក៏មាន ជារូបាវចរក៏មាន ជាអរូបាវចរក៏មាន ជាអបរិយាបន្នៈក៏មាន សង្ខារក្ខន្ធ មានប្រការ ៧ យ៉ាងនេះឯង ។

ខន្ធវិភង្គ អភិធម្មភាជនីយំ

(៧១) ចតុព្វីសតិវិធេន សង្ខារក្ខន្ធោ ចក្ខុសម្ផស្សប្បច្ចយា សង្ខារក្ខន្ធោ អត្ថិ កុសលោ អត្ថិ អកុសលោ អត្ថិ អព្យាកតោ សោតសម្ផស្សប្បច្ចយា ។បេ។ ឃានសម្ផស្សប្បច្ចយា ។បេ។ ជិវ្ហាសម្ផស្សប្បច្ចយា ។បេ។ កាយសម្ផស្សប្បច្ចយា ។បេ។ មនោសម្ផស្សប្បច្ចយា សង្ខារក្ខន្ធោ អត្ថិ កុសលោ អត្ថិ អកុសលោ អត្ថិ អព្យាកតោ ចក្ខុសម្ផស្សជា ចេតនា ។បេ។ មនោសម្ផស្សជា ចេតនា ឯវំ ចតុព្វីសតិវិធេន សង្ខារក្ខន្ធោ ។ អបរោបិ ចតុព្វីសតិវិធេន សង្ខារក្ខន្ធោ ចក្ខុសម្ផស្សប្បច្ចយា សង្ខារក្ខន្ធោ អត្ថិ សុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តោ អត្ថិ ទុក្ខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តោ អត្ថិ អទុក្ខមសុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តោ ។បេ។ អត្ថិ អជ្ឈត្តារម្មណោ អត្ថិ ពហិទ្ធារម្មណោ អត្ថិ អជ្ឈត្តពហិទ្ធារម្មណោ សោតសម្ផស្សប្បច្ចយា ។បេ។ ឃានសម្ផស្សប្បច្ចយា ។បេ។ ជិវ្ហាសម្ផស្សប្បច្ចយា ។បេ។ កាយសម្ផស្សប្បច្ចយា ។បេ។ មនោសម្ផស្សប្បច្ចយា សង្ខារក្ខន្ធោ អត្ថិ អជ្ឈត្តារម្មណោ អត្ថិ ពហិទ្ធារម្មណោ អត្ថិ អជ្ឈត្តពហិទ្ធារម្មណោ

ខន្ធវិភង្គ អភិធម្មភាជនីយ

(៧១) សង្ខារក្ខន្ធមានប្រការ ២៤ គឺ សង្ខារក្ខន្ធ ព្រោះចក្ខុសម្ផស្សជាបច្ច័យ ជាកុសលក៏មាន ជាអកុសលក៏មាន ជាអព្យាក្រឹតក៏មាន សង្ខារក្ខន្ធ ព្រោះសោតសម្ផស្សជាបច្ច័យ ។ បេ ។ ព្រោះឃានសម្ផស្សជាបច្ច័យ ។ បេ ។ ព្រោះជិវ្ហាសម្ផស្សជាបច្ច័យ ។ បេ ។ ព្រោះកាយសម្ផស្សជាបច្ច័យ ។ បេ ។ ព្រោះមនោសម្ផស្សជាបច្ច័យ ជាកុសលក៏មាន ជាអកុសលក៏មាន ជាអព្យាក្រឹតក៏មាន ចេតនាកើតអំពីចក្ខុសម្ផស្ស ។ បេ ។ ចេតនា កើតអំពីមនោសម្ផស្ស សង្ខារក្ខន្ធ មានប្រការ ២៤ យ៉ាងនេះឯង ។ សង្ខារក្ខន្ធមានប្រការ ២៤ ដទៃទៀត គឺ សង្ខារក្ខន្ធ ព្រោះចក្ខុសម្ផស្សជាបច្ច័យ ប្រកបដោយសុខវេទនាក៏មាន ប្រកបដោយទុក្ខវេទនាក៏មាន ប្រកបដោយអទុក្ខមសុខវេទនាក៏មាន ។ បេ ។ មានអារម្មណ៍ខាងក្នុងក៏មាន មានអារម្មណ៍ខាងក្រៅក៏មាន មានអារម្មណ៍ទាំងខាងក្នុងទាំងខាងក្រៅក៏មាន សង្ខារក្ខន្ធ ព្រោះសោតសម្ផស្សជាបច្ច័យ ។ បេ ។ ព្រោះឃានសម្ផស្ស ជាបច្ច័យ ។ បេ ។ ព្រោះជិវ្ហាសម្ផស្សជាបច្ច័យ ។ បេ ។ ព្រោះកាយសម្ផស្សជាបច្ច័យ ។ បេ ។ ព្រោះមនោសម្ផស្ស ជាបច្ច័យ មានអារម្មណ៍ខាងក្នុងក៏មាន មានអារម្មណ៍ខាងក្រៅក៏មាន មានអារម្មណ៍ទាំងខាងក្នុង ទាំងខាងក្រៅ ក៏មាន

ចក្ខុសម្ផស្សជា ចេតនា ។ បេ ។ មនោសម្ផស្សជា ចេតនា ឯវំ ចតុព្វីសតិវិធេន សង្ខារក្ខន្ធោ ។

(៧២) តឹសវិធេន សង្ខារក្ខន្ធោ ចក្ខុសម្ផស្សប្បច្ចយា សង្ខារក្ខន្ធោ អត្ថិ កាមាវចរោ អត្ថិ រូបាវចរោ អត្ថិ អរូបាវចរោ អត្ថិ អបរិយាបន្នោ សោតសម្ផស្សប្បច្ចយា ។ បេ ។ ឃានសម្ផស្សប្បច្ចយា ។ បេ ។ ជិវ្ហាសម្ផស្សប្បច្ចយា ។ បេ ។ កាយសម្ផស្សប្បច្ចយា ។ បេ ។ មនោសម្ផស្សប្បច្ចយា សង្ខារក្ខន្ធោ អត្ថិ កាមាវចរោ អត្ថិ រូបាវចរោ អត្ថិ អរូបាវចរោ អត្ថិ អបរិយាបន្នោ ចក្ខុសម្ផស្សជា ចេតនា ។ បេ ។ មនោសម្ផស្សជា ចេតនា ឯវំ តឹសវិធេន សង្ខារក្ខន្ធោ ។

(៧៣) ពហុវិធេន សង្ខារក្ខន្ធោ ចក្ខុសម្ផស្សប្បច្ចយា សង្ខារក្ខន្ធោ អត្ថិ កុសលោ អត្ថិ អកុសលោ អត្ថិ អព្យាកតោ អត្ថិ កាមាវចរោ អត្ថិ រូបាវចរោ អត្ថិ អរូបាវចរោ អត្ថិ អបរិយាបន្នោ សោតសម្ផស្សប្បច្ចយា ។ បេ ។ ឃានសម្ផស្សប្បច្ចយា ។ បេ ។ ជិវ្ហាសម្ផស្សប្បច្ចយា ។ បេ ។ កាយសម្ផស្សប្បច្ចយា ។ បេ ។ មនោសម្ផស្សប្បច្ចយា សង្ខារក្ខន្ធោ

ចេតនា កើតអំពីចក្ខុសម្ផស្ស ។ បេ ។ ចេតនា កើតអំពីមនោសម្ផស្ស សង្ខារក្ខន្ធ មានប្រការ ២៤ យ៉ាងនេះឯង ។

(៧២) សង្ខារក្ខន្ធមានប្រការ ៣០ គឺ សង្ខារក្ខន្ធ ព្រោះចក្ខុសម្ផស្សជាបច្ច័យ ជាកាមាវចរក៏មាន ជារូបាវចរក៏មាន ជាអរូបាវចរក៏មាន ជាអរិយាបន្នៈក៏មាន សង្ខារក្ខន្ធ ព្រោះសោតសម្ផស្សជាបច្ច័យ ។ បេ ។ ព្រោះឃានសម្ផស្សជាបច្ច័យ ។ បេ ។ ព្រោះជិវ្ហាសម្ផស្សជាបច្ច័យ ។ បេ ។ ព្រោះកាយសម្ផស្សជាបច្ច័យ ។ បេ ។ ព្រោះមនោសម្ផស្សជាបច្ច័យ ជាកាមាវចរក៏មាន ជារូបាវចរក៏មាន ជាអរូបាវចរក៏មាន ជាអបរិយាបន្នៈក៏មាន ចេតនា កើតអំពីចក្ខុសម្ផស្ស ។ បេ ។ ចេតនា កើតអំពីមនោសម្ផស្ស សង្ខារក្ខន្ធ មានប្រការ ៣០ យ៉ាងនេះឯង ។

(៧៣) សង្ខារក្ខន្ធ មានច្រើនប្រការ គឺ សង្ខារក្ខន្ធព្រោះចក្ខុសម្ផស្សជាបច្ច័យ ជាកុសលក៏មាន ជាអកុសលក៏មាន ជាអព្យាក្រឹតក៏មាន ជាកាមាវចរក៏មាន ជារូបាវចរក៏មាន ជាអរូបាវចរក៏មាន ជាអបរិយាបន្នៈក៏មាន សង្ខារក្ខន្ធ ព្រោះសោតសម្ផស្សជាបច្ច័យ ។ បេ ។ ព្រោះឃានសម្ផស្សជាបច្ច័យ ។ បេ ។ ព្រោះជិវ្ហាសម្ផស្សជាបច្ច័យ ។ បេ ។ ព្រោះកាយសម្ផស្សជាបច្ច័យ ។ បេ ។ ព្រោះមនោសម្ផស្ស ជាបច្ច័យ

ខន្ធវិភង្គេ អភិធម្មភាជនីយំ

អត្ថិ កុសលោ អត្ថិ អកុសលោ អត្ថិ អព្យាកតោ អត្ថិ កាមាវចរោ អត្ថិ រូបាវចរោ អត្ថិ អរូបាវចរោ អត្ថិ អបរិយាបន្នោ ចក្ខុសម្ផស្សជា ចេតនា ។ បេ ។ មនោសម្ផស្សជា ចេតនា ឯវំ ពហុវិធេន សង្ខារក្ខន្ធោ ។ អបរោបិ ពហុវិធេន សង្ខារក្ខន្ធោ ចក្ខុសម្ផស្សប្បច្ចយា សង្ខារក្ខន្ធោ អត្ថិ សុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តោ អត្ថិ ទុក្ខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តោ អត្ថិ អទុក្ខមសុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តោ ។ បេ ។ អត្ថិ អជ្ឈត្តារម្មណោ អត្ថិ ពហិទ្ធារម្មណោ អត្ថិ អជ្ឈត្តពហិទ្ធារម្មណោ អត្ថិ កាមាវចរោ អត្ថិ រូបាវចរោ អត្ថិ អរូបាវចរោ អត្ថិ អបរិយាបន្នោ សោតសម្ផស្សប្បច្ចយា ។ បេ ។ ឃានសម្ផស្សប្បច្ចយា ។ បេ ។ ជិវ្ហាសម្ផស្សប្បច្ចយា ។ បេ ។ កាយសម្ផស្សប្បច្ចយា ។ បេ ។ មនោសម្ផស្សប្បច្ចយា សង្ខារក្ខន្ធោ អត្ថិ អជ្ឈត្តារម្មណោ អត្ថិ ពហិទ្ធារម្មណោ អត្ថិ អជ្ឈត្តពហិទ្ធារម្មណោ អត្ថិ កាមាវចរោ អត្ថិ រូបាវចរោ អត្ថិ អរូបាវចរោ អត្ថិ អបរិយាបន្នោ ចក្ខុសម្ផស្សជា ចេតនា

ជាកុសលក៏មាន ជាអកុសលក៏មាន ជាអព្យាក្រឹតក៏មាន ជាកាមាវចរក៏មាន ជារូបាវចរក៏មាន ជាអរូបាវចរក៏មាន ជាអបរិយាបន្នៈក៏មាន ចេតនាកើតអំពីចក្ខុសម្ផ័ស្ស ។ បេ ។ ចេតនា កើតអំពីមនោសម្ផ័ស្ស សង្ខារក្ខន្ធមានច្រើនប្រការ យ៉ាងនេះឯង ។ សង្ខារក្ខន្ធ មានច្រើនប្រការ ដទៃទៀត គឺ សង្ខារក្ខន្ធ ព្រោះចក្ខុសម្ផ័ស្សជាបច្ច័យ ប្រកបដោយសុខវេទនាក៏មាន ប្រកបដោយទុក្ខវេទនាក៏មាន ប្រកបដោយអទុក្ខមសុខវេទនាក៏មាន ។ បេ ។ មានអារម្មណ៍ខាងក្នុងក៏មាន មានអារម្មណ៍ខាងក្រៅក៏មាន មានអារម្មណ៍ទាំងខាងក្នុង ទាំងខាងក្រៅក៏មាន ជាកាមាវចរក៏មាន ជារូបាវចរក៏មាន ជាអរូបាវចរក៏មាន ជាអបរិយាបន្នៈក៏មាន សង្ខារក្ខន្ធ ព្រោះសោតសម្ផ័ស្សជាបច្ច័យ ។ បេ ។ ព្រោះឃានសម្ផ័ស្សជាបច្ច័យ ។ បេ ។ ព្រោះជិវ្ហាសម្ផ័ស្សជាបច្ច័យ ។ បេ ។ ព្រោះកាយ-សម្ផ័ស្សជាបច្ច័យ ។ បេ ។ ព្រោះមនោសម្ផ័ស្សជាបច្ច័យ មានអារម្មណ៍ខាងក្នុងក៏មាន មានការម្មណ៍ខាងក្រៅក៏មាន មានអារម្មណ៍ទាំងខាងក្នុង ទាំងខាងក្រៅក៏មាន ជាកាមាវចរក៏មាន ជារូបាវចរក៏មាន ជាអរូបាវចរក៏មាន ជាអបរិយាបន្នៈក៏មាន ចេតនា កើតអំពីចក្ខុសម្ផ័ស្ស

។ បេ ។ មនោសម្ផស្សជា ចេតនា ឯវំ ពហុវិធេន សង្ខារក្ខន្ធោ ។

អយំ វុច្ចតិ សង្ខារក្ខន្ធោ ។

តត្ថ កតមោ វិញ្ញាណក្ខន្ធោ ។

(៧៤) ឯកវិធេន វិញ្ញាណក្ខន្ធោ ផស្សសម្បយុត្តោ ។ ទុវិធេន វិញ្ញាណក្ខន្ធោ អត្ថិ សហេតុកោ អត្ថិ អហេតុកោ ។ តិវិធេន វិញ្ញាណក្ខន្ធោ អត្ថិ កុសលោ អត្ថិ អកុសលោ អត្ថិ អព្យាកតោ ។ ចតុព្វិធេន វិញ្ញាណក្ខន្ធោ អត្ថិ កាមាវចរោ អត្ថិ រូបាវចរោ អត្ថិ អរូបាវចរោ អត្ថិ អបរិយាបន្នោ ។ បញ្ចវិធេន វិញ្ញាណក្ខន្ធោ អត្ថិ សុខិន្ទ្រិយសម្បយុត្តោ អត្ថិ ទុក្ខិន្ទ្រិយសម្បយុត្តោ អត្ថិ សោមនស្សិន្ទ្រិយសម្បយុត្តោ អត្ថិ ទោមនស្សិន្ទ្រិយសម្បយុត្តោ អត្ថិ ឧបេក្ខិន្ទ្រិយសម្បយុត្តោ ។ ឆព្វិធេន វិញ្ញាណក្ខន្ធោ ចក្ខុវិញ្ញាណំ សោតវិញ្ញាណំ ឃានវិញ្ញាណំ ជិវ្ហាវិញ្ញាណំ កាយវិញ្ញាណំ មនោវិញ្ញាណំ ឯវំ ឆព្វិធេន វិញ្ញាណក្ខន្ធោ ។ សត្តវិធេន វិញ្ញាណក្ខន្ធោ ចក្ខុវិញ្ញាណំ ។ បេ ។ កាយវិញ្ញាណំ មនោធាតុ មនោវិញ្ញាណធាតុ

។បេ។ ចេតនា កើតអំពីមនោសម្ផស្ស សង្ខារក្ខន្ធ មានច្រើនប្រការ យ៉ាងនេះឯង ។

នេះហៅថា សង្ខារក្ខន្ធ ។

បណ្ដាខន្ធទាំង ៥ នោះ វិញ្ញាណក្ខន្ធ តើដូចម្ដេច ។

(៧៤) វិញ្ញាណក្ខន្ធ មានប្រការមួយ បានដល់វិញ្ញាណក្ខន្ធដ៏សម្បយុត្តដោយផស្សៈ ។ វិញ្ញាណក្ខន្ធ មានប្រការ ២ គឺ វិញ្ញាណក្ខន្ធ មានហេតុក៏មាន មិនមានហេតុក៏មាន ។ វិញ្ញាណក្ខន្ធ មានប្រការ ៣ គឺ វិញ្ញាណក្ខន្ធ ជាកុសលក៏មាន ជាអកុសលក៏មាន ជាអព្យាក្រឹតក៏មាន ។ វិញ្ញាណក្ខន្ធ មានប្រការ ៤ គឺ វិញ្ញាណក្ខន្ធ ជាកាមាវចរក៏មាន ជារូបាវចរក៏មាន ជាអរូបាវចរក៏មាន ជាអបរិយាបន្នៈក៏មាន ។ វិញ្ញាណក្ខន្ធ មានប្រការ ៥ គឺ វិញ្ញាណក្ខន្ធ ប្រកបដោយសុខិន្ទ្រិយក៏មាន ប្រកបដោយទុក្ខិន្ទ្រិយក៏មាន ប្រកបដោយសោមនស្សិន្ទ្រិយក៏មាន ប្រកបដោយទោមនស្សិន្ទ្រិយក៏មាន ប្រកបដោយឧបេក្ខិន្ទ្រិយក៏មាន ។ វិញ្ញាណក្ខន្ធ មានប្រការ ៦ គឺ ចក្ខុវិញ្ញាណ សោតវិញ្ញាណ ឃានវិញ្ញាណ ជិវ្ហាវិញ្ញាណ កាយវិញ្ញាណ មនោវិញ្ញាណ វិញ្ញាណក្ខន្ធ មានប្រការ ៦ យ៉ាងនេះឯង ។ វិញ្ញាណក្ខន្ធ មានប្រការ ៧ គឺ ចក្ខុវិញ្ញាណ ។បេ។ កាយវិញ្ញាណ មនោធាតុ មនោវិញ្ញាណធាតុ

ឯវំ សត្តវិធេន វិញ្ញាណក្ខន្ធោ ។ អដ្ឋវិធេន វិញ្ញាណក្ខន្ធោ ចក្ខុវិញ្ញាណំ ។ បេ ។ កាយវិញ្ញាណំ អត្ថិ សុខសហគតំ អត្ថិ ទុក្ខសហគតំ មនោធាតុ មនោវិញ្ញាណធាតុ ឯវំ អដ្ឋវិធេន វិញ្ញាណក្ខន្ធោ ។ នវវិធេន វិញ្ញាណក្ខន្ធោ ចក្ខុវិញ្ញាណំ ។ បេ ។ កាយវិញ្ញាណំ មនោធាតុ មនោវិញ្ញាណធាតុ អត្ថិ កុសលា អត្ថិ អកុសលា អត្ថិ អព្យាកតា ឯវំ នវវិធេន វិញ្ញាណក្ខន្ធោ ។ ទសវិធេន វិញ្ញាណក្ខន្ធោ ចក្ខុវិញ្ញាណំ ។ បេ ។ កាយវិញ្ញាណំ អត្ថិ សុខសហគតំ អត្ថិ ទុក្ខសហគតំ មនោធាតុ មនោវិញ្ញាណធាតុ អត្ថិ កុសលា អត្ថិ អកុសលា អត្ថិ អព្យាកតា ឯវំ ទសវិធេន វិញ្ញាណក្ខន្ធោ ។

(៧៨) ឯកវិធេន វិញ្ញាណក្ខន្ធោ ផស្សសម្បយុត្តោ ។ ទុវិធេន វិញ្ញាណក្ខន្ធោ អត្ថិ សហេតុកោ អត្ថិ អហេតុកោ ។ តិវិធេន វិញ្ញាណក្ខន្ធោ អត្ថិ សុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តោ អត្ថិ ទុក្ខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តោ អត្ថិ អទុក្ខមសុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តោ

វិញ្ញាណក្ខន្ធ មានប្រការ ៧ យ៉ាងនេះឯង ។ វិញ្ញាណក្ខន្ធ មានប្រការ ៨ គឺ ចក្ខុវិញ្ញាណ ។ បេ ។ កាយវិញ្ញាណ កើតព្រមដោយសុខក៏មាន កើតព្រមដោយទុក្ខក៏មាន មនោធាតុ មនោវិញ្ញាណធាតុ វិញ្ញាណក្ខន្ធ មានប្រការ ៨ យ៉ាងនេះឯង ។ វិញ្ញាណក្ខន្ធ មានប្រការ ៩ គឺ ចក្ខុវិញ្ញាណ ។ បេ ។ កាយវិញ្ញាណ មនោធាតុ មនោវិញ្ញាណធាតុ ជាកុសលក៏មាន ជាអកុសលក៏មាន ជាអព្យាក្រឹតក៏មាន វិញ្ញាណក្ខន្ធ មានប្រការ ៩ យ៉ាងនេះឯង ។ វិញ្ញាណក្ខន្ធ មានប្រការ ១០ គឺ ចក្ខុវិញ្ញាណ ។ បេ ។ កាយវិញ្ញាណ កើតព្រមដោយសុខក៏មាន កើតព្រមដោយទុក្ខក៏មាន មនោធាតុ មនោវិញ្ញាណធាតុ ជាកុសលក៏មាន ជាអកុសលក៏មាន ជាអព្យាក្រឹតក៏មាន វិញ្ញាណក្ខន្ធ មានប្រការ ១០ យ៉ាងនេះឯង ។

(៧៥) វិញ្ញាណក្ខន្ធ មានប្រការមួយ បានដល់វិញ្ញាណក្ខន្ធដ៏សម្បយុត្ត ដោយផស្សៈ ។ វិញ្ញាណក្ខន្ធ មានប្រការ ២ គឺ វិញ្ញាណក្ខន្ធ មានហេតុក៏មាន មិនមានហេតុក៏មាន ។ វិញ្ញាណក្ខន្ធ មានប្រការ ៣ គឺ វិញ្ញាណក្ខន្ធ ប្រកបដោយសុខវេទនា ក៏មាន ប្រកបដោយទុក្ខវេទនាក៏មាន ប្រកបដោយអទុក្ខមសុខវេទនា ក៏មាន

អត្ថិ វិបាកោ អត្ថិ វិបាកធម្មធម្មោ អត្ថិ នេវ វិបា-
កនវិបាកធម្មធម្មោ អត្ថិ ឧបាទិន្នុបាទានិយោ អត្ថិ
អនុបាទិន្នុបាទានិយោ អត្ថិ អនុបាទិន្នានុបាទានិយោ
អត្ថិ សង្កិលិដ្ឋសង្កិលេសិកោ អត្ថិ អសង្កិលិដ្ឋសង្កិ-
លេសិកោ អត្ថិ អសង្កិលិដ្ឋាសង្កិលេសិកោ អត្ថិ
សវិតក្កសវិចារោ អត្ថិ អវិតក្កវិចារមត្តោ អត្ថិ អវិត-
ក្កាវិចារោ អត្ថិ បីតិសហគតោ អត្ថិ សុខសហគតោ
អត្ថិ ឧបេក្ខាសហគតោ អត្ថិ ទស្សនេន បហាតព្វោ
អត្ថិ ភាវនាយ បហាតព្វោ អត្ថិ នេវ ទស្សនេន ន
ភាវនាយ បហាតព្វោ អត្ថិ ទស្សនេន បហាតព្វ-
ហេតុកោ អត្ថិ ភាវនាយ បហាតព្វហេតុកោ អត្ថិ
នេវ ទស្សនេន ន ភាវនាយ បហាតព្វហេតុកោ
អត្ថិ អាចយគាមិ អត្ថិ អបចយគាមិ អត្ថិ នេវាចយ-
គាមិ នាបចយគាមិ អត្ថិ សេក្ខោ អត្ថិ អសេក្ខោ

ជាវិបាកក៏មាន ជាធម៌មានវិបាកជាប្រក្រតីក៏មាន មិនមែនវិបាកទាំងមិនមែនជាធម៌មានវិបាកជាប្រក្រតីក៏មាន មានកម្មប្រកបដោយកិលេសមានតណ្ហាជាដើមកាន់យកហើយ ទាំងជាប្រយោជន៍ដល់ឧបាទានក៏មាន មិនមានកម្មប្រកបដោយកិលេសមានតណ្ហាជាដើមកាន់យកហើយ តែជាប្រយោជន៍ដល់ឧបាទានក៏មាន មិនមានកម្មប្រកបដោយកិលេសមានតណ្ហាជាដើមកាន់យកហើយ ទាំងមិនជាប្រយោជន៍ដល់ឧបាទានក៏មាន សៅហ្មងហើយ ទាំងគួរដល់សេចក្តីសៅហ្មងក៏មាន សៅហ្មងហើយ តែគួរដល់សេចក្តីសៅហ្មងក៏មាន សៅហ្មងហើយ ទាំងមិនគួរដល់សេចក្តីសៅហ្មងក៏មាន ប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងវិតក្កៈ ទាំងប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងវិចារៈក៏មាន មិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈក៏មាន មិនមានវិតក្កៈទាំងមិនមានវិចារៈក៏មាន កើតព្រមដោយបីតិក៏មាន កើតព្រមដោយសុខៈក៏មាន កើតព្រមដោយឧបេក្ខាក៏មាន គួរលះដោយទស្សនៈក៏មាន គួរលះដោយភាវនាក៏មាន មិនគួរលះដោយទស្សនៈ ទាំងមិនគួរលះដោយភាវនាក៏មាន មានហេតុគួរលះដោយទស្សនៈក៏មាន មានហេតុគួរលះដោយភាវនាក៏មាន មានហេតុមិនគួរលះដោយទស្សនៈ ទាំងមិនគួរលះដោយភាវនាក៏មាន ដល់នូវការសន្សំកពូនឡើងក៏មាន ដល់នូវការមិនសន្សំកពូនឡើងក៏មាន មិនដល់នូវការសន្សំកពូនឡើង ទាំងមិនដល់នូវការមិនសន្សំកពូនឡើងក៏មាន ជារបស់សេក្ខបុគ្គលក៏មាន ជារបស់អសេក្ខបុគ្គលក៏មាន

អត្ថិ នេវ សេក្ខោ នាសេក្ខោ អត្ថិ បរិត្តោ អត្ថិ មហគ្គតោ អត្ថិ អប្បមាណោ អត្ថិ បរិត្តារម្មណោ អត្ថិ មហគ្គតារម្មណោ អត្ថិ អប្បមាណារម្មណោ អត្ថិ ហីនោ អត្ថិ មជ្ឈិមោ អត្ថិ បណីតោ អត្ថិ មិច្ឆត្តនិយតោ អត្ថិ សម្មត្តនិយតោ អត្ថិ អនិយតោ អត្ថិ មគ្គារម្មណោ អត្ថិ មគ្គហេតុកោ អត្ថិ មគ្គាធិបតិ អត្ថិ ឧប្បន្នោ អត្ថិ អនុប្បន្នោ អត្ថិ ឧប្បាទី អត្ថិ អតីតោ អត្ថិ អនាគតោ អត្ថិ បច្ចុប្បន្នោ អត្ថិ អតីតារម្មណោ អត្ថិ អនាគតារម្មណោ អត្ថិ បច្ចុប្បន្នារម្មណោ អត្ថិ អជ្ឈត្តោ អត្ថិ ពហិទ្ធោ អត្ថិ អជ្ឈត្តពហិទ្ធោ អត្ថិ អជ្ឈត្តារម្មណោ អត្ថិ ពហិទ្ធារម្មណោ អត្ថិ អជ្ឈត្តពហិទ្ធារម្មណោ ។ បេ ។ ឯវំ ទសវិធេន វិញ្ញាណក្ខន្ធោ ។

(៧៦) ឯកវិធេន វិញ្ញាណក្ខន្ធោ ផស្សសម្បយុត្តោ ។ ទុវិធេន វិញ្ញាណក្ខន្ធោ អត្ថិ ហេតុសម្បយុត្តោ អត្ថិ ហេតុវិប្បយុត្តោ អត្ថិ ន ហេតុ សហេតុកោ អត្ថិ ន ហេតុ អហេតុកោ អត្ថិ លោកិយោ អត្ថិ លោកុត្តរោ អត្ថិ កេនចិ វិញ្ញេយ្យោ

មិនមែនជារបស់សេក្ខបុគ្គល ទាំងមិនមែនជារបស់អសេក្ខបុគ្គល ក៏មាន មានសភាពតូចឆ្មារក៏មាន ដល់នូវសភាពធំក៏មាន ប្រមាណមិនបានក៏មាន មានអារម្មណ៍តូចឆ្មារក៏មាន មានអារម្មណ៍ដល់នូវសភាពធំក៏មាន មានអារម្មណ៍ប្រមាណមិនបានក៏មាន ថោកទាបក៏មាន កណ្តាលក៏មាន ឧត្តមក៏មាន មានសភាពខុសនិងទៀងក៏មាន មានសភាពត្រូវនិងទៀងក៏មាន មានសភាពមិនទៀងក៏មាន មានមគ្គជាអារម្មណ៍ក៏មាន មានមគ្គជាហេតុក៏មាន មានមគ្គជាអធិបតី ក៏មាន កើតឡើងហើយក៏មាន មិនទាន់កើតឡើងក៏មាន ប្រុងនឹងកើតឡើងក៏មាន ជាអតីតក៏មាន ជាអនាគតក៏មាន ជាបច្ចុប្បន្នក៏មាន មានអារម្មណ៍ជាអតីតក៏មាន មានអារម្មណ៍ជាអនាគតក៏មាន មានអារម្មណ៍ជាបច្ចុប្បន្នក៏មាន ជាខាងក្នុងក៏មាន ជាខាងក្រៅក៏មាន ជាខាងក្នុងទាំងខាងក្រៅក៏មាន មានអារម្មណ៍ខាងក្នុងក៏មាន មានអារម្មណ៍ខាងក្រៅក៏មាន មានអារម្មណ៍ទាំងខាងក្នុងទាំងខាងក្រៅក៏មាន ។ បេ ។ វិញ្ញាណក្ខន្ធ មានប្រការ ១០ យ៉ាងនេះឯង ។

(៧៦) វិញ្ញាណក្ខន្ធមានប្រការមួយ បានដល់វិញ្ញាណក្ខន្ធដ៏សម្បយុត្តដោយផស្សៈ ។ វិញ្ញាណក្ខន្ធមានប្រការ២ គឺ វិញ្ញាណក្ខន្ធប្រកបដោយហេតុក៏មាន ប្រាសចាកហេតុក៏មាន មិនមែនហេតុតែប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងហេតុក៏មាន មិនមែនហេតុទាំងមិនប្រកបដោយហេតុក៏មាន ជាលោកិយក៏មាន ជាលោកុត្តរក៏មាន ដែលគប្បីដឹងដោយវិញ្ញាណណាមួយក៏មាន

អត្ថិ កេនចិ ន វិញ្ញេយ្យោ អត្ថិ សាសវោ អត្ថិ អនាសវោ អត្ថិ អាសវសម្បយុត្តោ អត្ថិ អាសវវិប្បយុត្តោ អត្ថិ អាសវវិប្បយុត្តសាសវោ អត្ថិ អាសវវិប្បយុត្តអនាសវោ អត្ថិ សញ្ញោជនិយោ អត្ថិ អសញ្ញោជនិយោ អត្ថិ សញ្ញោជនសម្បយុត្តោ អត្ថិ សញ្ញោជនវិប្បយុត្តោ អត្ថិ សញ្ញោជនវិប្បយុត្តសញ្ញោជនិយោ អត្ថិ សញ្ញោជនវិប្បយុត្តអសញ្ញោជនិយោ អត្ថិ គន្ថនិយោ អត្ថិ អគន្ថនិយោ អត្ថិ គន្ថសម្បយុត្តោ អត្ថិ គន្ថវិប្បយុត្តោ អត្ថិ គន្ថវិប្បយុត្តគន្ថនិយោ អត្ថិ គន្ថវិប្បយុត្តអគន្ថនិយោ អត្ថិ ឱឃនិយោ អត្ថិ អនោឃនិយោ អត្ថិ ឱឃសម្បយុត្តោ អត្ថិ ឱឃវិប្បយុត្តោ អត្ថិ ឱឃវិប្បយុត្តឱឃនិយោ អត្ថិ ឱឃវិប្បយុត្តអនោឃនិយោ អត្ថិ យោគនិយោ អត្ថិ អយោគនិយោ អត្ថិ យោគសម្បយុត្តោ អត្ថិ យោគវិប្បយុត្តោ អត្ថិ យោគវិប្បយុត្តយោគនិយោ

ដែលមិនគប្បីដឹងដោយវិញ្ញាណណាមួយក៏មាន ប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងអាសវៈក៏មាន មិនមានអាសវៈក៏មាន ប្រកបដោយអាសវៈក៏មាន ប្រាសចាកអាសវៈក៏មាន ប្រាសចាកអាសវៈ តែប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងអាសវៈក៏មាន ប្រាសចាកអាសវៈ ទាំងមិនមែនអាសវៈក៏មាន ជាប្រយោជន៍ដល់សញ្ញោជនៈក៏មាន មិនជាប្រយោជន៍ដល់សញ្ញោជនៈក៏មាន ប្រកបដោយសញ្ញោជនៈក៏មាន ប្រាសចាកសញ្ញោជនៈក៏មាន ប្រាសចាកសញ្ញោជនៈ តែជាប្រយោជន៍ដល់សញ្ញោជនៈក៏មាន ប្រាសចាកសញ្ញោជនៈ ទាំងមិនជាប្រយោជន៍ដល់សញ្ញោជនៈក៏មាន ដែលគន្ថៈគប្បីដោតក្រងក៏មាន ដែលគន្ថៈមិនគប្បីដោតក្រងក៏មាន ប្រកបដោយគន្ថៈក៏មាន ប្រាសចាកគន្ថៈក៏មាន ប្រាសចាកគន្ថៈ តែជាសភាពដែលគន្ថៈគប្បីដោតក្រងក៏មាន ប្រាសចាកគន្ថៈ ទាំងជាសភាពដែលគន្ថៈមិនគប្បីដោតក្រងក៏មាន ដែលឱឃៈគប្បីប្រព្រឹត្តកន្លងក៏មាន ដែលឱឃៈមិនគប្បីប្រព្រឹត្តកន្លងក៏មាន ប្រកបដោយឱឃៈក៏មាន ប្រាសចាកឱឃៈក៏មាន ប្រាសចាកឱឃៈ តែជាសភាពដែលឱឃៈគប្បីប្រព្រឹត្តកន្លងក៏មាន ប្រាសចាកឱឃៈ ទាំងជាសភាពដែលឱឃៈមិនគប្បីប្រព្រឹត្តកន្លងក៏មាន ដែលយោគៈគប្បីប្រព្រឹត្តកន្លងក៏មាន ដែលយោគៈមិនគប្បីប្រព្រឹត្តកន្លងក៏មាន ប្រកបដោយយោគៈក៏មាន ប្រាសចាកយោគៈក៏មាន ប្រាសចាកយោគៈ តែជាសភាពដែលយោគៈគប្បីប្រព្រឹត្តកន្លងក៏មាន

អត្ថិ យោគវិប្បយុត្តអយោគនិយោ អត្ថិ នីវរណិយោ អត្ថិ អនីវរណិយោ អត្ថិ នីវរណសម្បយុត្តោ អត្ថិ នីវរណវិប្បយុត្តោ អត្ថិ នីវរណវិប្បយុត្តនីវរណិយោ អត្ថិ នីវរណវិប្បយុត្តអនីវរណិយោ អត្ថិ បរាមដ្ឋោ អត្ថិ អបរាមដ្ឋោ អត្ថិ បរាមាសសម្បយុត្តោ អត្ថិ បរាមាសវិប្បយុត្តោ អត្ថិ បរាមាសវិប្បយុត្តបរាមដ្ឋោ អត្ថិ បរាមាសវិប្បយុត្តអបរាមដ្ឋោ អត្ថិ ឧបាទិន្នោ អត្ថិ អនុបាទិន្នោ អត្ថិ ឧបាទានិយោ អត្ថិ អនុបាទានិយោ អត្ថិ ឧបាទានសម្បយុត្តោ អត្ថិ ឧបាទានវិប្បយុត្តោ អត្ថិ ឧបាទានវិប្បយុត្តឧបាទានិយោ អត្ថិ ឧបាទានវិប្បយុត្តអនុបាទានិយោ អត្ថិ សង្កិលេសិកោ អត្ថិ អសង្កិលេសិកោ អត្ថិ សង្កិលិដ្ឋោ អត្ថិ អសង្កិលិដ្ឋោ អត្ថិ កិលេសសម្បយុត្តោ អត្ថិ កិលេសវិប្បយុត្តោ អត្ថិ កិលេសវិប្បយុត្តសង្កិលេសិកោ អត្ថិ កិលេសវិប្បយុត្តអសង្កិលេសិកោ

ប្រាសចាកយោគៈ ទាំងជាសភាពដែលយោគៈមិនគប្បីប្រព្រឹត្តកន្លងក៏មាន ជាប្រយោជន៍ដល់នីវរណៈក៏មាន មិនជាប្រយោជន៍ដល់នីវរណៈក៏មាន ប្រកបដោយនីវរណៈក៏មាន ប្រាសចាកនីវរណៈក៏មាន ប្រាសចាកនីវរណៈ តែជាប្រយោជន៍ដល់នីវរណៈក៏មាន ប្រាសចាកនីវរណៈ ទាំងមិនជាប្រយោជន៍ដល់នីវរណៈក៏មាន ដែលបរាមាសៈស្ទាបអង្អែលក៏មាន ដែលបរាមាសៈមិនស្ទាបអង្អែលក៏មាន ប្រកបដោយបរាមាសៈក៏មាន ប្រាសចាកបរាមាសៈក៏មាន ប្រាសចាកបរាមាសៈតែជាសភាពដែលបរាមាសៈស្ទាបអង្អែលក៏មាន ប្រាសចាកបរាមាសៈ ទាំងជាសភាពដែលបរាមាសៈមិនស្ទាបអង្អែលក៏មាន មានកម្មប្រកបដោយកិលេស មានតណ្ហាជាដើមកាន់យកហើយក៏មាន មិនមានកម្មប្រកបដោយកិលេសមានតណ្ហាជាដើមកាន់យកហើយក៏មាន ជាប្រយោជន៍ដល់ឧបាទានក៏មាន មិនជាប្រយោជន៍ដល់ឧបាទានក៏មាន ប្រកបដោយឧបាទានក៏មាន ប្រាសចាកឧបាទានក៏មាន ប្រាសចាកឧបាទានតែជាប្រយោជន៍ដល់ឧបាទានក៏មាន ប្រាកចាកឧបាទានទាំងមិនជាប្រយោជន៍ដល់ឧបាទានក៏មាន គួរដល់សេចក្តីសៅហ្មងក៏មាន មិនគួរដល់សេចក្តីសៅហ្មងក៏មាន សៅហ្មងហើយក៏មាន មិនសៅហ្មងហើយក៏មាន ប្រកបដោយសេចក្តីសៅហ្មងក៏មាន ប្រាសចាកសេចក្តីសៅហ្មងក៏មាន ប្រាសចាកសេចក្តីសៅហ្មងតែគួរដល់សេចក្តីសៅហ្មងក៏មាន ប្រាសចាកសេចក្តីសៅហ្មង ទាំងមិនគួរដល់សេចក្តីសៅហ្មងក៏មាន

អត្ថិ ទស្សនេន បហាតព្វោ អត្ថិ ន ទស្សនេន បហាតព្វោ អត្ថិ ភាវនាយ បហាតព្វោ អត្ថិ ន ភាវនាយ បហាតព្វោ អត្ថិ ទស្សនេន បហាតព្វហេតុកោ អត្ថិ ន ទស្សនេន បហាតព្វហេតុកោ អត្ថិ ភាវនាយ បហាតព្វហេតុកោ អត្ថិ ន ភាវនាយ បហាតព្វហេតុកោ អត្ថិ សវិតក្កោ អត្ថិ អវិតក្កោ អត្ថិ សវិចារោ អត្ថិ អវិចារោ អត្ថិ សប្បីតិកោ អត្ថិ អប្បីតិកោ អត្ថិ បីតិសហគតោ អត្ថិ ន បីតិសហគតោ អត្ថិ សុខសហគតោ អត្ថិ ន សុខសហគតោ អត្ថិ ឧបេក្ខាសហគតោ អត្ថិ ន ឧបេក្ខាសហគតោ អត្ថិ កាមាវចរោ អត្ថិ ន កាមាវចរោ អត្ថិ រូបាវចរោ អត្ថិ ន រូបាវចរោ អត្ថិ អរូបាវចរោ អត្ថិ ន អរូបាវចរោ អត្ថិ បរិយាបន្នោ អត្ថិ អបរិយាបន្នោ អត្ថិ និយ្យានិកោ អត្ថិ អនិយ្យានិកោ អត្ថិ និយតោ អត្ថិ អនិយតោ អត្ថិ សឧត្តរោ អត្ថិ អនុត្តរោ អត្ថិ សរណោ អត្ថិ អរណោ ។ តិវិធេន វិញ្ញាណក្ខន្ធោ អត្ថិ កុសលោ អត្ថិ អកុសលោ អត្ថិ អព្យាកតោ ។ បេ ។ ឯវំ ទសវិធេន វិញ្ញាណក្ខន្ធោ ។

គួរលះដោយទស្សៈក៏មាន មិនគួរលះដោយទស្សនៈក៏មាន គួរលះដោយភាវនាក៏មាន មិនគួរលះដោយភាវនាក៏មាន មានហេតុគួរលះដោយទស្សនៈក៏មាន មានហេតុមិនគួរលះដោយទស្សនៈក៏មាន មានហេតុគួរលះដោយភាវនាក៏មាន មានហេតុមិនគួរលះដោយភាវនាក៏មាន ប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងវិតក្កៈក៏មាន មិនមានវិតក្កៈក៏មាន ប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងវិចារៈក៏មាន មិនមានវិចារៈក៏មាន កើតព្រមដោយបីតិក៏មាន មិនមានបីតិក៏មាន កើតព្រមដោយបីតិក៏មាន មិនកើតព្រមដោយបីតិក៏មាន កើតព្រមដោយសុខៈក៏មាន មិនកើតព្រមដោយសុខៈក៏មាន កើតព្រមដោយឧបេក្ខាក៏មាន មិនកើតព្រមដោយឧបេក្ខាក៏មាន ជាកាមាវចរក៏មាន មិនមែនកាមាវចរក៏មាន ជារូបាវចរក៏មាន មិនមែនរូបាវចរក៏មាន ជាអរូបាវចរក៏មាន មិនមែនអរូបាវចរក៏មាន ជាបរិយាបន្នៈក៏មាន ជាអបរិយាបន្នៈក៏មាន ជានិយ្យានិកៈក៏មាន ជាអនិយ្យានិកៈក៏មាន ជានិយតៈក៏មាន ជាអនិយតៈក៏មាន ជាឧត្តរៈក៏មាន ជាអនុត្តរៈក៏មាន ប្រកបដោយរណៈក៏មាន ជាអរណៈក៏មាន ។ វិញ្ញាណក្ខន្ធ មានប្រការ ៣ គឺ វិញ្ញាណក្ខន្ធជាកុសលក៏មាន ជាអកុសលក៏មាន ជាអព្យាក្រឹតក៏មាន ។ បេ ។ វិញ្ញាណក្ខន្ធ មានប្រការ ១០ យ៉ាងនេះឯង ។

(៧៧) ឯកវិធេន វិញ្ញាណក្ខន្ធោ ផស្សសម្បយុត្តោ ។ ទុវិធេន វិញ្ញាណក្ខន្ធោ អត្ថិ សរណោ អត្ថិ អរណោ ។ តិវិធេន វិញ្ញាណក្ខន្ធោ អត្ថិ សុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តោ អត្ថិ ទុក្ខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តោ អត្ថិ អទុក្ខមសុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តោ ។បេ។ អត្ថិ អជ្ឈត្តារម្មណោ អត្ថិ ពហិទ្ធារម្មណោ អត្ថិ អជ្ឈត្តពហិទ្ធារម្មណោ ។បេ។ ឯវំ ទសវិធេន វិញ្ញាណក្ខន្ធោ ។

ទុកមូលកំ ។

(៧៨) ឯកវិធេន វិញ្ញាណក្ខន្ធោ ផស្សសម្បយុត្តោ ។ ទុវិធេន វិញ្ញាណក្ខន្ធោ អត្ថិ សហេតុកោ អត្ថិ អហេតុកោ ។ តិវិធេន វិញ្ញាណក្ខន្ធោ អត្ថិ កុសលោ អត្ថិ អកុសលោ អត្ថិ អព្យាកតោ ។បេ។ ឯវំ ទសវិធេន វិញ្ញាណក្ខន្ធោ ។ ឯកវិធេន វិញ្ញាណក្ខន្ធោ ផស្សសម្បយុត្តោ ។ ទុវិធេន វិញ្ញាណក្ខន្ធោ អត្ថិ សរណោ អត្ថិ អរណោ ។ តិវិធេន វិញ្ញាណក្ខន្ធោ អត្ថិ កុសលោ អត្ថិ អកុសលោ អត្ថិ អព្យាកតោ ។បេ។ ឯវំ ទសវិធេន វិញ្ញាណក្ខន្ធោ ។

(៧៧) វិញ្ញាណក្ខន្ធ មានប្រការមួយ បានដល់វិញ្ញាណក្ខន្ធដ៏សម្បយុត្តដោយផស្សៈ ។ វិញ្ញាណក្ខន្ធ មានប្រ ២ គឺ វិញ្ញាណក្ខន្ធប្រកបដោយរណៈក៏មាន ជាអរណៈក៏មាន ។ វិញ្ញាណក្ខន្ធ មានប្រការ ៣ គឺ វិញ្ញាណក្ខន្ធ ប្រកបដោយសុខវេទនាក៏មាន ប្រកបដោយទុក្ខវេទនាក៏មាន ប្រកបដោយអទុក្ខមសុខវេទនាក៏មាន ។ បេ ។ មានអារម្មណ៍ខាងក្នុងក៏មាន មានអារម្មណ៍ខាងក្រៅក៏មាន មានអារម្មណ៍ទាំងខាងក្នុងទាំងខាងក្រៅក៏មាន ។ បេ ។ វិញ្ញាណក្ខន្ធ មានប្រការ ១០ យ៉ាងនេះឯង ។

ចប់ ទុកមូលកៈ ។

(៧៨) វិញ្ញាណក្ខន្ធ មានប្រការមួយ បានដល់វិញ្ញាណក្ខន្ធដ៏សម្បយុត្តដោយផស្សៈ ។ វិញ្ញាណក្ខន្ធ មានប្រការ ២ គឺ វិញ្ញាណក្ខន្ធ មានហេតុក៏មាន មិនមានហេតុក៏មាន ។ វិញ្ញាណក្ខន្ធ មានប្រការ ៣ គឺ វិញ្ញាណក្ខន្ធ ជាកុសលក៏មាន ជាអកុសលក៏មាន ជាអព្យាក្រឹតក៏មាន ។ បេ ។ វិញ្ញាណក្ខន្ធ មានប្រការ ១០ យ៉ាងនេះឯង ។ វិញ្ញាណក្ខន្ធ មានប្រការមួយ បានដល់វិញ្ញាណក្ខន្ធដ៏សម្បយុត្តដោយផស្សៈ ។ វិញ្ញាណក្ខន្ធ មានប្រការ ២ គឺ វិញ្ញាណក្ខន្ធ ប្រកបដោយរណៈក៏មាន ជាអរណៈក៏មាន ។ វិញ្ញាណក្ខន្ធ មានប្រការ ៣ គឺ វិញ្ញាណក្ខន្ធ ជាកុសលក៏មាន ជាអកុសលក៏មាន ជាអព្យាក្រឹតក៏មាន ។ បេ ។ វិញ្ញាណក្ខន្ធ មានប្រការ ១០ យ៉ាងនេះឯង ។

ឯកវិធេន វិញ្ញាណក្ខន្ធោ ផស្សសម្បយុត្តោ ។ ទុវិធេន វិញ្ញាណក្ខន្ធោ អត្ថិ សហេតុកោ អត្ថិ អហេតុកោ ។ តិវិធេន វិញ្ញាណក្ខន្ធោ អត្ថិ សុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តោ អត្ថិ ទុក្ខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តោ អត្ថិ អទុក្ខមសុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តោ ។ បេ ។ អត្ថិ អជ្ឈត្តារម្មណោ អត្ថិ ពហិទ្ធារម្មណោ អត្ថិ អជ្ឈត្តពហិទ្ធារម្មណោ ។ បេ ។ ឯវំ ទសវិធេន វិញ្ញាណក្ខន្ធោ ។ ឯកវិធេន វិញ្ញាណក្ខន្ធោ ផស្សសម្បយុត្តោ ។ ទុវិធេន វិញ្ញាណក្ខន្ធោ អត្ថិ សរណោ អត្ថិ អរណោ ។ តិវិធេន វិញ្ញាណក្ខន្ធោ អត្ថិ សុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តោ អត្ថិ ទុក្ខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តោ អត្ថិ អទុក្ខមសុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តោ ។ បេ ។ អត្ថិ អជ្ឈត្តារម្មណោ អត្ថិ ពហិទ្ធារម្មណោ អត្ថិ អជ្ឈត្តពហិទ្ធារម្មណោ ។ បេ ។ ឯវំ ទសវិធេន វិញ្ញាណក្ខន្ធោ ។

តិកមូលកំ ។

វិញ្ញាណក្ខន្ធ មានប្រការមួយ បានដល់វិញ្ញាណក្ខន្ធដ៏សម្បយុត្តដោយផស្សៈ ។ វិញ្ញាណក្ខន្ធ មានប្រការ ២ គឺ វិញ្ញាណក្ខន្ធ មានហេតុក៏មាន មិនមានហេតុក៏មាន ។ វិញ្ញាណក្ខន្ធ មានប្រការ ៣ គឺ វិញ្ញាណក្ខន្ធ ប្រកបដោយសុខវេទនាក៏មាន ប្រកបដោយទុក្ខវេទនាក៏មាន ប្រកបដោយអទុក្ខមសុខវេទនាក៏មាន ។ បេ ។ មានអារម្មណ៍ខាងក្នុងក៏មាន មានអារម្មណ៍ខាងក្រៅក៏មាន មានអារម្មណ៍ទាំងខាងក្នុងទាំងខាងក្រៅក៏មាន ។ បេ ។ វិញ្ញាណក្ខន្ធ មានប្រការ ១០ យ៉ាងនេះឯង ។

វិញ្ញាណក្ខន្ធ មានប្រការមួយ បានដល់វិញ្ញាណក្ខន្ធដ៏សម្បយុត្តដោយផស្សៈ ។ វិញ្ញាណក្ខន្ធ មានប្រការ ២ គឺ វិញ្ញាណក្ខន្ធប្រកបដោយរណៈក៏មាន ជាអរណៈក៏មាន ។ វិញ្ញាណក្ខន្ធ មានប្រការ ៣ គឺ វិញ្ញាណក្ខន្ធប្រកបដោយសុខវេទនាក៏មាន ប្រកបដោយទុក្ខវេទនាក៏មាន ប្រកបដោយអទុក្ខមសុខវេទនាក៏មាន ។ បេ ។ មានអារម្មណ៍ខាងក្នុង ក៏មាន មានអារម្មណ៍ខាងក្រៅក៏មាន មានអារម្មណ៍ទាំងខាងក្នុងទាំងខាងក្រៅក៏មាន ។ បេ ។ វិញ្ញាណក្ខន្ធ មានប្រការ ១០ យ៉ាងនេះឯង ។

ចប់ តិកមូលកៈ ។

(៧៩) ឯកវិធេន វិញ្ញាណក្ខន្ធោ ផស្សសម្បយុត្តោ ។ ទុវិធេន វិញ្ញាណក្ខន្ធោ អត្ថិ សហេតុកោ អត្ថិ អហេតុកោ ។ តិវិធេន វិញ្ញាណក្ខន្ធោ អត្ថិ កុសលោ អត្ថិ អកុសលោ អត្ថិ អព្យាកតោ ។បេ។ ឯវំ ទសវិធេន វិញ្ញាណក្ខន្ធោ ។ ឯកវិធេន វិញ្ញាណក្ខន្ធោ ផស្សសម្បយុត្តោ ។ ទុវិធេន វិញ្ញាណក្ខន្ធោ អត្ថិ ហេតុសម្បយុត្តោ អត្ថិ ហេតុវិប្បយុត្តោ ។ តិវិធេន វិញ្ញាណក្ខន្ធោ អត្ថិ សុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តោ អត្ថិ ទុក្ខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តោ អត្ថិ អទុក្ខមសុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តោ ។ បេ ។ ឯវំ ទសវិធេន វិញ្ញាណក្ខន្ធោ ។ ឯកវិធេន វិញ្ញាណក្ខន្ធោ ផស្សសម្បយុត្តោ ។ ទុវិធេន វិញ្ញាណក្ខន្ធោ អត្ថិ ន ហេតុ សហេតុកោ អត្ថិ ន ហេតុ អហេតុកោ ។ តិវិធេន វិញ្ញាណក្ខន្ធោ អត្ថិ វិបាកោ អត្ថិ វិបាកធម្មធម្មោ អត្ថិ នេវវិបាកនវិបាកធម្មធម្មោ ។បេ។ ឯវំ ទសវិធេន វិញ្ញាណក្ខន្ធោ ។ ឯកវិធេន វិញ្ញាណក្ខន្ធោ ផស្សសម្បយុត្តោ ។ ទុវិធេន វិញ្ញាណក្ខន្ធោ

ខន្ធវិភង្គ អភិធម្មភាជនីយ

(៧៩) វិញ្ញាណក្ខន្ធ មានប្រការមួយ បានដល់វិញ្ញាណក្ខន្ធ ប្រកបដោយផស្សៈ ។ វិញ្ញាណក្ខន្ធ មានប្រការ ២ គឺ វិញ្ញាណក្ខន្ធ ប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងហេតុក៏មាន មិនមានហេតុក៏មាន ។ វិញ្ញាណក្ខន្ធ មានប្រការ ៣ គឺ វិញ្ញាណក្ខន្ធ ជាកុសលក៏មាន ជាអកុសលក៏មាន ជាអព្យាក្រឹតក៏មាន ។ បេ ។ វិញ្ញាណក្ខន្ធ មានប្រការ ១០ យ៉ាងនេះឯង ។ វិញ្ញាណក្ខន្ធ មានប្រការមួយ បានដល់វិញ្ញាណក្ខន្ធ ប្រកបផស្សៈ ។ វិញ្ញាណក្ខន្ធ មានប្រការ ២ គឺ វិញ្ញាណក្ខន្ធ ប្រកបដោយហេតុក៏មាន ប្រាសចាកហេតុក៏មាន ។ វិញ្ញាណក្ខន្ធ មានប្រការ ៣ គឺ វិញ្ញាណក្ខន្ធ ប្រកបដោយសុខវេទនាក៏មាន ប្រកបដោយទុក្ខវេទនាក៏មាន ប្រកបដោយអទុក្ខមសុខវេទនាក៏មាន ។ បេ ។ វិញ្ញាណក្ខន្ធ មានប្រការ ១០ យ៉ាងនេះឯង ។ វិញ្ញាណក្ខន្ធ មានប្រការមួយ បានដល់វិញ្ញាណក្ខន្ធ ប្រកបដោយផស្សៈ ។ វិញ្ញាណក្ខន្ធ មានប្រការ ២ គឺ វិញ្ញាណក្ខន្ធ មិនមានហេតុ តែប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងហេតុក៏មាន មិនមែនជាហេតុ ទាំងមិនប្រកបដោយហេតុក៏មាន ។ វិញ្ញាណក្ខន្ធ មានប្រការ ៣ គឺ វិញ្ញាណក្ខន្ធជាវិបាកក៏មាន ជាធម៌មានវិបាកជាប្រក្រតីក៏មាន មិនមែនជាវិបាកទាំងមិនមែនជាធម៌មានវិបាកជាប្រក្រតីក៏មាន ។ បេ ។ វិញ្ញាណក្ខន្ធ មានប្រការ ១០ យ៉ាងនេះឯង ។ វិញ្ញាណក្ខន្ធ មានប្រការមួយ បានដល់វិញ្ញាណក្ខន្ធ ប្រកបដោយផស្សៈ ។ វិញ្ញាណក្ខន្ធ មានប្រការ ២ គឺ

អត្ថិ លោកិយោ អត្ថិ លោកុត្តរោ ។ តិវិធេន វិញ្ញាណក្ខន្ធោ អត្ថិ ឧបាទិន្នុបាទានិយោ អត្ថិ អនុបាទិន្នុបាទានិយោ អត្ថិ អនុបាទិន្នានុបាទានិយោ ។ បេ ។ ឯវំ ទសវិធេន វិញ្ញាណក្ខន្ធោ ។ ឯកវិធេន វិញ្ញាណក្ខន្ធោ ផស្សសម្បយុត្តោ ។ ទុវិធេន វិញ្ញាណក្ខន្ធោ អត្ថិ កេនចិ វិញ្ញេយ្យោ អត្ថិ កេនចិ ន វិញ្ញេយ្យោ ។ តិវិធេន វិញ្ញាណក្ខន្ធោ អត្ថិ សំកិលិដ្ឋសំកិលេសិកោ អត្ថិ អសំកិលិដ្ឋសំកិលេសិកោ អត្ថិ អសំកិលិដ្ឋាសំកិលេសិកោ ។ បេ ។ ឯវំ ទសវិធេន វិញ្ញាណក្ខន្ធោ ។ ឯកវិធេន វិញ្ញាណក្ខន្ធោ ផស្សសម្បយុត្តោ ។ ទុវិធេន វិញ្ញាណក្ខន្ធោ អត្ថិ សាសវោ អត្ថិ អនាសវោ ។ តិវិធេន វិញ្ញាណក្ខន្ធោ អត្ថិ សវិតក្កសវិចារោ

វិញ្ញាណក្ខន្ធ ជាលោកិយក៏មាន ជាលោកុត្តរក៏មាន ។ វិញ្ញាណក្ខន្ធ មានប្រការ ៣ គឺ វិញ្ញាណក្ខន្ធដែលប្រកបដោយកិលេស មានតណ្ហាជាដើមកាន់យកហើយ ទាំងជាប្រយោជន៍ដល់ឧបាទានក៏មាន ដែលមិនមានកម្មប្រកបដោយកិលេស មានតណ្ហាជាដើមកាន់យកហើយ តែជាប្រយោជន៍ដល់ឧបាទានក៏មាន ដែលមិនមានកម្មប្រកបដោយកិលេស មានតណ្ហាជាដើមកាន់យកហើយ ទាំងមិនជាប្រយោជន៍ដល់ឧបាទានក៏មាន ។ បេ ។ វិញ្ញាណក្ខន្ធ មានប្រការ ១០ យ៉ាងនេះឯង ។ វិញ្ញាណ-ក្ខន្ធ មានប្រការមួយ បានដល់វិញ្ញាណក្ខន្ធ ដែលប្រកបដោយផស្សៈ ។ វិញ្ញាណក្ខន្ធ មានប្រការ ២ គឺ វិញ្ញាណក្ខន្ធដែលគប្បីដឹងដោយវិញ្ញាណណាមួយក៏មាន មិនគប្បីដឹងដោយវិញ្ញាណណាមួយក៏មាន ។ វិញ្ញាណ-ក្ខន្ធ មានប្រការ ៣ គឺ វិញ្ញាណក្ខន្ធដែលសៅហ្មងហើយ ទាំងគួរដល់សេចក្តីសៅហ្មងក៏មាន សៅហ្មងហើយ តែគួរដល់សេចក្តីសៅហ្មងក៏មាន មិនសៅហ្មងហើយ ទាំងមិនគួរដល់សេចក្តីសៅហ្មងក៏មាន ។ បេ ។ វិញ្ញាណក្ខន្ធ មានប្រការ ១០ យ៉ាងនេះឯង ។ វិញ្ញាណក្ខន្ធ មានប្រ-ការមួយ បានដល់វិញ្ញាណក្ខន្ធ ប្រកបដោយផស្សៈ ។ វិញ្ញាណក្ខន្ធ មានប្រការ ២ គឺ វិញ្ញាណក្ខន្ធ ប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងអាសវៈក៏មាន មិនមានអាសវៈក៏មាន ។ វិញ្ញាណក្ខន្ធ មានប្រការ ៣ គឺ វិញ្ញាណ-ក្ខន្ធ ប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងវិតក្កៈ ទាំងប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងវិចារៈក៏មាន

ខន្ធវិភង្គោ អភិធម្មភាជនីយំ

អត្ថិ អវិតក្កវិចារមត្តោ អត្ថិ អវិតក្កាវិចារោ ។ បេ ។ ឯវំ ទសវិធេន វិញ្ញាណក្ខន្ធោ ។ ឯកវិធេន វិញ្ញាណក្ខន្ធោ ផស្សសម្បយុត្តោ ។ ទុវិធេន វិញ្ញាណក្ខន្ធោ អត្ថិ អាសវសម្បយុត្តោ អត្ថិ អាសវវិប្បយុត្តោ ។ តិវិធេន វិញ្ញាណក្ខន្ធោ អត្ថិ បីតិសហគតោ អត្ថិ សុខសហគតោ អត្ថិ ឧបេក្ខាសហគតោ ។ បេ ។ ឯវំ ទសវិធេន វិញ្ញាណក្ខន្ធោ ។ ឯកវិធេន វិញ្ញាណក្ខន្ធោ ផស្សសម្បយុត្តោ ។ ទុវិធេន វិញ្ញាណក្ខន្ធោ អត្ថិ អាសវវិប្បយុត្តសាសវោ អត្ថិ អាសវវិប្បយុត្តអនាសវោ ។ តិវិធេន វិញ្ញាណក្ខន្ធោ អត្ថិ ទស្សនេន បហាតព្វោ អត្ថិ ភាវនាយ បហាតព្វោ អត្ថិ នេវ ទស្សនេន ន ភាវនាយ បហាតព្វោ ។ បេ ។ ឯវំ ទសវិធេន វិញ្ញាណក្ខន្ធោ ។ ឯកវិធេន វិញ្ញាណក្ខន្ធោ ផស្សសម្បយុត្តោ ។ ទុវិធេន វិញ្ញាណក្ខន្ធោ អត្ថិ សញ្ញោជនិយោ អត្ថិ អសញ្ញោជនិយោ ។ តិវិធេន វិញ្ញាណក្ខន្ធោ អត្ថិ ទស្សនេន បហាតព្វហេតុកោ

មិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈក៏មាន មិនមានវិតក្កៈ ទាំងមិនមានវិចារៈក៏មាន ។ បេ ។ វិញ្ញាណក្ខន្ធ មានប្រការ ១០ យ៉ាងនេះឯង ។ វិញ្ញាណក្ខន្ធ មានប្រការមួយ បានដល់វិញ្ញាណក្ខន្ធ ប្រកបដោយផស្សៈ ។ វិញ្ញាណក្ខន្ធ មានប្រការ ២ គឺ វិញ្ញាណក្ខន្ធ ប្រកបដោយអាសវៈក៏មាន ប្រាសចាកអាសវៈក៏មាន ។ វិញ្ញាណក្ខន្ធ មានប្រការ ៣ គឺ វិញ្ញាណក្ខន្ធ កើតព្រមដោយបីតិក៏មាន កើតព្រមដោយសុខៈក៏មាន កើតព្រមដោយឧបេក្ខា ក៏មាន ។ បេ ។ វិញ្ញាណក្ខន្ធ មានប្រការ ១០ យ៉ាងនេះឯង ។ វិញ្ញាណក្ខន្ធ មានប្រការមួយ បានដល់វិញ្ញាណក្ខន្ធ ប្រកបដោយផស្សៈ ។ វិញ្ញាណក្ខន្ធ មានប្រការ ២ គឺ វិញ្ញាណក្ខន្ធ ប្រាសចាកអាសវៈ តែប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងអាសវៈក៏មាន ប្រាសចាកអាសវៈ ទាំងមិនមានអាសវៈក៏មាន ។ វិញ្ញាណក្ខន្ធ មានប្រការ ៣ គឺ វិញ្ញាណក្ខន្ធ ដែលគួរលះដោយទស្សនៈក៏មាន គួរលះដោយភាវនាក៏មាន គួរលះដោយទស្សនៈ ទាំងមិនគួរលះដោយភាវនាក៏មាន ។ បេ ។ វិញ្ញាណក្ខន្ធ មានប្រការ ១០ យ៉ាងនេះឯង ។ វិញ្ញាណក្ខន្ធ មានប្រការមួយ បានដល់វិញ្ញាណក្ខន្ធ ប្រកបដោយផស្សៈ ។ វិញ្ញាណក្ខន្ធ មានប្រការ ២ គឺ វិញ្ញាណក្ខន្ធ ជាប្រយោជន៍ដល់សញ្ញោជនៈក៏មាន មិនជាប្រយោជន៍ដល់សញ្ញោជនៈក៏មាន ។ វិញ្ញាណក្ខន្ធ មានប្រការ ៣ គឺ វិញ្ញាណក្ខន្ធ មានហេតុគួរលះដោយទស្សនៈក៏មាន

អត្ថិ ភាវនាយ បហាតព្វហេតុកោ អត្ថិ នេវ ទស្ស-
នេន ន ភាវនាយ បហាតព្វហេតុកោ ។ បេ ។ ឯវំ
ទសវិធេន វិញ្ញាណក្ខន្ធោ ។ ឯកវិធេន វិញ្ញា-
ណក្ខន្ធោ ផស្សសម្បយុត្តោ ។ ទុវិធេន វិញ្ញាណ-
ក្ខន្ធោ អត្ថិ សញ្ញោជនសម្បយុត្តោ អត្ថិ សញ្ញោ-
ជនវិប្បយុត្តោ ។ តិវិធេន វិញ្ញាណក្ខន្ធោ អត្ថិ អា-
ចយគាមិ អត្ថិ អបចយគាមិ អត្ថិ នេវាចយគាមិ
នាបចយគាមិ ។ បេ ។ ឯវំ ទសវិធេន វិញ្ញាណក្ខ-
ន្ធោ ។ ឯកវិធេន វិញ្ញាណក្ខន្ធោ ផស្សសម្បយុ-
ត្តោ ។ ទុវិធេន វិញ្ញាណក្ខន្ធោ អត្ថិ សញ្ញោជនវិប្ប-
យុត្តសញ្ញោជនិយោ អត្ថិ សញ្ញោជនវិប្បយុត្តអស-
ញ្ញោជនិយោ ។ តិវិធេន វិញ្ញាណក្ខន្ធោ អត្ថិ សេ-
ក្ខោ អត្ថិ អសេក្ខោ អត្ថិ នេវ សេក្ខោ នាសេក្ខោ
។ បេ ។ ឯវំ ទសវិធេន វិញ្ញាណក្ខន្ធោ ។ ឯកវិ-
ធេន វិញ្ញាណក្ខន្ធោ ផស្សសម្បយុត្តោ ។ ទុវិធេន
វិញ្ញាណក្ខន្ធោ អត្ថិ គន្ថនិយោ អត្ថិ អគន្ថនិយោ ។

មានហេតុគួរលះដោយភាវនាក៏មាន មានហេតុមិនគួរលះដោយទស្សនៈ ទាំងមិនគួរលះដោយភាវនាក៏មាន ។ បេ ។ វិញ្ញាណក្ខន្ធ មានប្រការ ១០ យ៉ាងនេះឯង ។ វិញ្ញាណក្ខន្ធ មានប្រការមួយ បានដល់វិញ្ញាណក្ខន្ធ ប្រកបដោយផស្សៈ ។ វិញ្ញាណក្ខន្ធ មានប្រការ ២ គឺ វិញ្ញាណក្ខន្ធ ប្រកបដោយសញ្ញោជនៈក៏មាន ប្រាសចាកសញ្ញោជនៈក៏មាន ។ វិញ្ញាណក្ខន្ធ មានប្រការ ៣ គឺ វិញ្ញាណក្ខន្ធ ដល់នូវការសន្សំកពូនឡើងក៏មាន ដល់នូវការមិនសន្សំកពូនឡើងក៏មាន ដល់នូវការសន្សំកពូនឡើង ទាំងមិនដល់នូវការមិនសន្សំកពូនឡើងក៏មាន ។ បេ ។ វិញ្ញាណក្ខន្ធ មានប្រការ ១០ យ៉ាងនេះឯង ។ វិញ្ញាណក្ខន្ធ មានប្រការមួយ បានដល់វិញ្ញាណក្ខន្ធ ប្រកបដោយផស្សៈ ។ វិញ្ញាណក្ខន្ធ មានប្រការ ២ គឺ វិញ្ញាណក្ខន្ធ ប្រាសចាកសញ្ញោជនៈ តែជាប្រយោជន៍ដល់សញ្ញោជនៈក៏មាន ប្រាសចាកសញ្ញោជនៈ ទាំងមិនជាប្រយោជន៍ដល់សញ្ញោជនៈក៏មាន ។ វិញ្ញាណក្ខន្ធ មានប្រការ ៣ គឺ វិញ្ញាណក្ខន្ធ ជារបស់សេក្ខបុគ្គលក៏មាន ជារបស់អសេក្ខបុគ្គលក៏មាន មិនមែនជារបស់សេក្ខបុគ្គល ទាំងមិនមែនជារបស់អសេក្ខបុគ្គលក៏មាន ។ បេ ។ វិញ្ញាណក្ខន្ធ មានប្រការ ១០ យ៉ាងនេះឯង ។ វិញ្ញាណក្ខន្ធ មានប្រការមួយ បានដល់វិញ្ញាណក្ខន្ធប្រកបដោយផស្សៈ ។ វិញ្ញាណក្ខន្ធ មានប្រការ ២ គឺ វិញ្ញាណក្ខន្ធ ដែលគន្ថៈគប្បីដោតក្រងក៏មាន ដែលគន្ថៈមិនគប្បីដោតក្រងក៏មាន ។

តិវិធេន វិញ្ញាណក្ខន្ធោ អត្ថិ បរិត្តោ អត្ថិ មហគ្គតោ អត្ថិ អប្បមាណោ ។ បេ ។ ឯវំ ទសវិធេន វិញ្ញាណក្ខន្ធោ ។ ឯកវិធេន វិញ្ញាណក្ខន្ធោ ផស្សសម្បយុត្តោ ។ ទុវិធេន វិញ្ញាណក្ខន្ធោ អត្ថិ គន្ថសម្បយុត្តោ អត្ថិ គន្ថវិប្បយុត្តោ ។ តិវិធេន វិញ្ញាណក្ខន្ធោ អត្ថិ បរិត្តារម្មណោ អត្ថិ មហគ្គតារម្មណោ អត្ថិ អប្បមាណារម្មណោ ។ បេ ។ ឯវំ ទសវិធេន វិញ្ញាណក្ខន្ធោ ។ ឯកវិធេន វិញ្ញាណក្ខន្ធោ ផស្សសម្បយុត្តោ ។ ទុវិធេន វិញ្ញាណក្ខន្ធោ អត្ថិ គន្ថវិប្បយុត្តគន្ថនិយោ អត្ថិ គន្ថវិប្បយុត្តអគន្ថនិយោ ។ តិវិធេន វិញ្ញាណក្ខន្ធោ អត្ថិ ហីនោ អត្ថិ មជ្ឈិមោ អត្ថិ បណីតោ ។ បេ ។ ឯវំ ទសវិធេន វិញ្ញាណក្ខន្ធោ ។ ឯកវិធេន វិញ្ញាណក្ខន្ធោ ផស្សសម្បយុត្តោ ។ ទុវិធេន វិញ្ញាណក្ខន្ធោ អត្ថិ ឱឃនិយោ អត្ថិ អនោឃនិយោ ។ តិវិធេន វិញ្ញាណក្ខន្ធោ អត្ថិ មិច្ឆត្តនិយតោ អត្ថិ សម្មត្តនិយតោ អត្ថិ អនិយតោ ។ បេ ។

វិញ្ញាណក្ខន្ធ មានប្រការ ៣ គឺ វិញ្ញាណក្ខន្ធ មានសភាពតូចឆ្មារក៏មាន ដល់នូវសភាពធំក៏មាន ប្រមាណមិនបានក៏មាន ។ បេ ។ វិញ្ញាណក្ខន្ធ មានប្រការ ១០ យ៉ាងនេះឯង ។ វិញ្ញាណក្ខន្ធ មានប្រការមួយ បានដល់វិញ្ញាណក្ខន្ធ ប្រកបដោយផស្សៈ ។ វិញ្ញាណក្ខន្ធ មានប្រការ ២ គឺ វិញ្ញាណក្ខន្ធ ប្រកបដោយគន្ថៈក៏មាន ប្រាសចាកគន្ថៈក៏មាន ។ វិញ្ញាណក្ខន្ធ មានប្រការ ៣ គឺ វិញ្ញាណក្ខន្ធ មានអារម្មណ៍តូចឆ្មារក៏មាន មានអារម្មណ៍ដល់នូវសភាពធំក៏មាន មានអារម្មណ៍ប្រមាណមិនបានក៏មាន ។ បេ ។ វិញ្ញាណក្ខន្ធ មានប្រការ ១០ យ៉ាងនេះឯង ។ វិញ្ញាណក្ខន្ធមានប្រការមួយ បានដល់វិញ្ញាណក្ខន្ធ ប្រកបដោយផស្សៈ ។ វិញ្ញាណក្ខន្ធ មានប្រការ ២ គឺ វិញ្ញាណក្ខន្ធ ដែលប្រាសចាកគន្ថៈ តែគន្ថៈគប្បីដោតក្រងក៏មាន ប្រាសចាកគន្ថៈ ទាំងគន្ថៈមិនគប្បីដោតក្រងក៏មាន ។ វិញ្ញាណក្ខន្ធ មានប្រការ ៣ គឺ វិញ្ញាណក្ខន្ធ ថោកទាបក៏មាន កណ្តាលក៏មាន ឧត្តមក៏មាន ។ បេ ។ វិញ្ញាណក្ខន្ធ មានប្រការ ១០ យ៉ាងនេះឯង ។ វិញ្ញាណក្ខន្ធ មានប្រការមួយ បានដល់វិញ្ញាណក្ខន្ធ ប្រកបដោយផស្សៈ ។ វិញ្ញាណក្ខន្ធ មានប្រការ ២ គឺ វិញ្ញាណក្ខន្ធ ដែលឧទយៈគប្បីប្រព្រឹត្តកន្លងក៏មាន ឧទយៈមិនគប្បីប្រព្រឹត្តកន្លងក៏មាន ។ វិញ្ញាណក្ខន្ធ មានប្រការ ៣ គឺ វិញ្ញាណក្ខន្ធ មានសភាពខុសនិងទៀងក៏មាន មានសភាពត្រូវនិងទៀងក៏មាន មិនទៀងក៏មាន ។ បេ ។

ឯវំ ទសវិធេន វិញ្ញាណក្ខន្ធោ ។ ឯកវិធេន វិញ្ញាណក្ខន្ធោ ផស្សសម្បយុត្តោ ។ ទុវិធេន វិញ្ញាណក្ខន្ធោ អត្ថិ ឱឃសម្បយុត្តោ អត្ថិ ឱឃវិប្បយុត្តោ ។ តិវិធេន វិញ្ញាណក្ខន្ធោ អត្ថិ មគ្គារម្មណោ អត្ថិ មគ្គហេតុកោ អត្ថិ មគ្គាធិបតិ ។ បេ ។ ឯវំ ទសវិធេន វិញ្ញាណក្ខន្ធោ ។ ឯកវិធេន វិញ្ញាណក្ខន្ធោ ផស្សសម្បយុត្តោ ។ ទុវិធេន វិញ្ញាណក្ខន្ធោ អត្ថិ ឱឃវិប្បយុត្តឱឃនិយោ អត្ថិ ឱឃវិប្បយុត្តអនោឃនិយោ ។ តិវិធេន វិញ្ញាណក្ខន្ធោ អត្ថិ ឧប្បន្នោ អត្ថិ អនុប្បន្នោ អត្ថិ ឧប្បាទី ។ បេ ។ ឯវំ ទសវិធេន វិញ្ញាណក្ខន្ធោ ។ ឯកវិធេន វិញ្ញាណក្ខន្ធោ ផស្សសម្បយុត្តោ ។ ទុវិធេន វិញ្ញាណក្ខន្ធោ អត្ថិ យោគនិយោ អត្ថិ អយោគនិយោ ។ តិវិធេន វិញ្ញាណក្ខន្ធោ អត្ថិ អតីតោ អត្ថិ អនាគតោ អត្ថិ បច្ចុប្បន្នោ ។ បេ ។ ឯវំ ទសវិធេន វិញ្ញាណក្ខន្ធោ ។ ឯកវិធេន វិញ្ញាណក្ខន្ធោ ផស្សសម្បយុត្តោ ។ ទុវិធេន វិញ្ញាណក្ខន្ធោ អត្ថិ យោគសម្បយុត្តោ

វិញ្ញាណក្ខន្ធ មានប្រការ ១០ យ៉ាងនេះឯង ។ វិញ្ញាណក្ខន្ធ មានប្រការមួយ បានដល់វិញ្ញាណក្ខន្ធ ប្រកបដោយផស្សៈ ។ វិញ្ញាណក្ខន្ធ មានប្រការ ២ គឺ វិញ្ញាណក្ខន្ធ ប្រកបដោយឱឃៈក៏មាន ប្រាសចាកឱឃៈក៏មាន ។ វិញ្ញាណក្ខន្ធ មានប្រការ ៣ គឺ វិញ្ញាណក្ខន្ធ មានមគ្គជាអារម្មណ៍ក៏មាន មានមគ្គជាហេតុក៏មាន មានមគ្គជាអធិបតីក៏មាន ។ បេ ។ វិញ្ញាណក្ខន្ធ មានប្រការ ១០ យ៉ាងនេះឯង ។ វិញ្ញាណក្ខន្ធ មានប្រការមួយ បានដល់វិញ្ញាណក្ខន្ធ ប្រកបដោយផស្សៈ ។ វិញ្ញាណក្ខន្ធ មានប្រការ ២ គឺ វិញ្ញាណក្ខន្ធ ប្រាសចាកឱឃៈ តែឱឃៈគប្បីប្រព្រឹត្តកន្លងក៏មាន ប្រាសចាកឱឃៈ ទាំងឱឃៈមិនគប្បីប្រព្រឹត្តកន្លងក៏មាន ។ វិញ្ញាណក្ខន្ធមានប្រការ ៣ គឺ វិញ្ញាណក្ខន្ធកើតឡើងហើយក៏មាន មិនទាន់កើតឡើងហើយក៏មាន ប្រុងនឹងកើតឡើងក៏មាន ។ បេ ។ វិញ្ញាណក្ខន្ធ មានប្រការ ១០ យ៉ាងនេះឯង ។ វិញ្ញាណក្ខន្ធ មានប្រការមួយ បានដល់វិញ្ញាណក្ខន្ធប្រកបដោយផស្សៈ ។ វិញ្ញាណក្ខន្ធមានប្រការ ២ គឺ វិញ្ញាណក្ខន្ធដែលយោគៈគប្បីប្រព្រឹត្តកន្លងក៏មាន យោគៈមិនគប្បីប្រព្រឹត្តកន្លងក៏មាន ។ វិញ្ញាណក្ខន្ធ មានប្រការ ៣ គឺ វិញ្ញាណក្ខន្ធជាអតីតក៏មាន ជាអនាគតក៏មាន ជាបច្ចុប្បន្នក៏មាន ។ បេ ។ វិញ្ញាណក្ខន្ធ មានប្រការ ១០ យ៉ាងនេះឯង ។ វិញ្ញាណក្ខន្ធ មានប្រការមួយ បានដល់វិញ្ញាណក្ខន្ធប្រកបដោយផស្សៈ ។ វិញ្ញាណក្ខន្ធ មានប្រការ ២ គឺ វិញ្ញាណក្ខន្ធ ប្រកបដោយយោគៈក៏មាន

អត្ថិ យោគវិប្បយុត្តោ ។ តិវិធេន វិញ្ញាណក្ខន្ធោ អត្ថិ អតីតារម្មណោ អត្ថិ អនាគតារម្មណោ អត្ថិ បច្ចុប្បន្នារម្មណោ ។ បេ ។ ឯវំ ទសវិធេន វិញ្ញាណក្ខន្ធោ ។ ឯកវិធេន វិញ្ញាណក្ខន្ធោ ផស្សសម្បយុត្តោ ។ ទុវិធេន វិញ្ញាណក្ខន្ធោ អត្ថិ យោគវិប្បយុត្តយោគនិយោ អត្ថិ យោគវិប្បយុត្តអយោគនិយោ ។ តិវិធេន វិញ្ញាណក្ខន្ធោ អត្ថិ អជ្ឈត្តោ អត្ថិ ពហិទ្ធោ អត្ថិ អជ្ឈត្តពហិទ្ធោ ។ បេ ។ ឯវំ ទសវិធេន វិញ្ញាណក្ខន្ធោ ។ ឯកវិធេន វិញ្ញាណក្ខន្ធោ ផស្សសម្បយុត្តោ ។ ទុវិធេន វិញ្ញាណក្ខន្ធោ អត្ថិ នីវរណិយោ អត្ថិ អនីវរណិយោ ។ តិវិធេន វិញ្ញាណក្ខន្ធោ អត្ថិ អជ្ឈត្តារម្មណោ អត្ថិ ពហិទ្ធារម្មណោ អត្ថិ អជ្ឈត្តពហិទ្ធារម្មណោ ។ បេ ។ ឯវំ ទសវិធេន វិញ្ញាណក្ខន្ធោ ។

ឧភតោវឌ្ឍកំ ។

(៨០) សត្តវិធេន វិញ្ញាណក្ខន្ធោ អត្ថិ កុសលោ អត្ថិ អកុសលោ អត្ថិ អព្យាកតោ អត្ថិ កាមាវចរោ

ប្រាសចាកយោគៈក៏មាន ។ វិញ្ញាណក្ខន្ធ មានប្រការ ៣ គឺ វិញ្ញាណក្ខន្ធ មានអារម្មណ៍ជាអតីតក៏មាន មានអារម្មណ៍ជាអនាគតក៏មាន មានអារម្មណ៍ជាបច្ចុប្បន្នក៏មាន ។ បេ ។ វិញ្ញាណក្ខន្ធមានប្រការ ១០ យ៉ាងនេះឯង ។ វិញ្ញាណក្ខន្ធ មានប្រការមួយ បានដល់វិញ្ញាណក្ខន្ធប្រកបដោយផស្សៈ ។ វិញ្ញាណក្ខន្ធ មានប្រការ ២ គឺ វិញ្ញាណក្ខន្ធប្រាសចាកយោគៈតែយោគៈគប្បីប្រព្រឹត្តកន្លងក៏មាន ប្រាសចាកយោគៈ ទាំងយោគៈមិនគប្បីប្រព្រឹត្តកន្លងក៏មាន ។ វិញ្ញាណក្ខន្ធ មានប្រការ ៣ គឺ វិញ្ញាណក្ខន្ធខាងក្នុងក៏មាន ខាងក្រៅក៏មាន ខាងក្នុងនិងខាងក្រៅក៏មាន ។ បេ ។ វិញ្ញាណក្ខន្ធ មានប្រការ ១០ យ៉ាងនេះឯង ។ វិញ្ញាណក្ខន្ធមានប្រការមួយ បានដល់វិញ្ញាណក្ខន្ធប្រកបដោយផស្សៈ ។ វិញ្ញាណក្ខន្ធ មានប្រការ ២ គឺ វិញ្ញាណក្ខន្ធជាប្រយោជន៍ដល់នីវរណៈក៏មាន មិនជាប្រយោជន៍ដល់នីវរណៈក៏មាន ។ វិញ្ញាណក្ខន្ធ មានប្រការ ៣ គឺ វិញ្ញាណក្ខន្ធមានអារម្មណ៍ខាងក្នុងក៏មាន មានអារម្មណ៍ខាងក្រៅក៏មាន មានអារម្មណ៍ទាំងខាងក្នុងទាំងខាងក្រៅក៏មាន ។ បេ ។ វិញ្ញាណក្ខន្ធ មានប្រការ ១០ យ៉ាងនេះឯង ។

ចប់ ឧភតោវឌ្ឍកៈ ។

(៨០) វិញ្ញាណក្ខន្ធ មានប្រការ ៧ គឺ វិញ្ញាណក្ខន្ធ ជាកុសលក៏មាន ជាអកុសលក៏មាន ជាអព្យាក្រឹតក៏មាន ជាកាមាវចរក៏មាន

អត្ថិ រូបាវចរោ អត្ថិ អរូបាវចរោ អត្ថិ អបរិយាបន្នោ ឯវំ សត្តវិធេន វិញ្ញាណក្ខន្ធោ ។ អបរោបិ សត្តវិធេន វិញ្ញាណក្ខន្ធោ អត្ថិ សុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តោ អត្ថិ ទុក្ខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តោ អត្ថិ អទុក្ខមសុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តោ ។បេ។ អត្ថិ អជ្ឈត្តារម្មណោ អត្ថិ ពហិទ្ធារម្មណោ អត្ថិ អជ្ឈត្តពហិទ្ធារម្មណោ អត្ថិ កាមាវចរោ អត្ថិ រូបាវចរោ អត្ថិ អរូបាវចរោ អត្ថិ អបរិយាបន្នោ ឯវំ សត្តវិធេន វិញ្ញាណក្ខន្ធោ ។

(៨១) ចតុព្វិសតិវិធេន វិញ្ញាណក្ខន្ធោ ចក្ខុសម្ផស្សប្បច្ចយា វិញ្ញាណក្ខន្ធោ អត្ថិ កុសលោ អត្ថិ អកុសលោ អត្ថិ អព្យាកតោ សោតសម្ផស្សប្បច្ចយា ។បេ។ ឃានសម្ផស្សប្បច្ចយា ។បេ។ ជិវ្ហាសម្ផស្សប្បច្ចយា ។បេ។ កាយសម្ផស្សប្បច្ចយា ។បេ។ មនោសម្ផស្សប្បច្ចយា វិញ្ញាណក្ខន្ធោ អត្ថិ កុសលោ អត្ថិ អកុសលោ អត្ថិ អព្យាកតោ ចក្ខុវិញ្ញាណំ ។បេ។ មនោវិញ្ញាណំ ឯវំ ចតុព្វិសតិវិធេន វិញ្ញាណក្ខន្ធោ ។ អបរោបិ ចតុព្វិសតិវិធេន វិញ្ញាណក្ខន្ធោ ចក្ខុសម្ផស្សប្បច្ចយា វិញ្ញាណក្ខន្ធោ

ជារូបាវចរក៏មាន ជាអរូបាវចរក៏មាន ជាអបរិយាបន្នៈក៏មាន វិញ្ញាណក្ខន្ធ មានប្រការ ៧ យ៉ាងនេះឯង ។ វិញ្ញាណក្ខន្ធមានប្រការ ៧ ដទៃទៀត គឺ វិញ្ញាណក្ខន្ធប្រកបដោយសុខវេទនាក៏មាន ប្រកបដោយទុក្ខវេទនាក៏មាន ប្រកបដោយអទុក្ខមសុខវេទនាក៏មាន ។ បេ ។ មានអារម្មណ៍ខាងក្នុងក៏មាន មានអារម្មណ៍ខាងក្រៅក៏មាន មានអារម្មណ៍ទាំងខាងក្នុងទាំងខាងក្រៅក៏មាន ជាកាមាវចរក៏មាន ជារូបាវចរក៏មាន ជាអរូបាវចរក៏មាន ជាអបរិយាបន្នៈក៏មាន វិញ្ញាណក្ខន្ធ មានប្រការ ៧ យ៉ាងនេះឯង ។

(៨១) វិញ្ញាណក្ខន្ធ មានប្រការ ២៤ គឺ វិញ្ញាណក្ខន្ធ ព្រោះចក្ខុសម្ផស្សជាបច្ច័យ ជាកុសលក៏មាន ជាអកុសលក៏មាន ជាអព្យាក្រឹតក៏មាន វិញ្ញាណក្ខន្ធ ព្រោះសោតសម្ផស្សជាបច្ច័យ ។ បេ ។ ព្រោះឃានសម្ផស្សជាបច្ច័យ ។ បេ ។ ព្រោះជិវ្ហាសម្ផស្សជាបច្ច័យ ។ បេ ។ ព្រោះកាយសម្ផស្សជាបច្ច័យ ។ បេ ។ ព្រោះមនោសម្ផស្សជាបច្ច័យ ជាកុសលក៏មាន ជាអកុសលក៏មាន ជាអព្យាក្រឹតក៏មាន ចក្ខុវិញ្ញាណ ។ បេ ។ មនោវិញ្ញាណ វិញ្ញាណក្ខន្ធមានប្រការ ២៤ យ៉ាងនេះឯង ។ វិញ្ញាណក្ខន្ធ មានប្រការ ២៤ ដទៃទៀត គឺ វិញ្ញាណក្ខន្ធ ព្រោះចក្ខុសម្ផស្សជាបច្ច័យ

អត្ថិ សុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តោ អត្ថិ ទុក្ខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តោ អត្ថិ អទុក្ខមសុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តោ ។បេ។ អត្ថិ អជ្ឈត្តារម្មណោ អត្ថិ ពហិទ្ធារម្មណោ អត្ថិ អជ្ឈត្តពហិទ្ធារម្មណោ សោតសម្ផស្សបច្ចយា ។បេ។ ឃានសម្ផស្សបច្ចយា ។បេ។ ជិវ្ហាសម្ផស្សបច្ចយា ។បេ។ កាយសម្ផស្សបច្ចយា ។បេ។ មនោសម្ផស្សបច្ចយា វិញ្ញាណក្ខន្ធោ អត្ថិ អជ្ឈត្តារម្មណោ អត្ថិ ពហិទ្ធារម្មណោ អត្ថិ អជ្ឈត្តពហិទ្ធារម្មណោ ចក្ខុវិញ្ញាណំ ។បេ។ មនោវិញ្ញាណំ ឯវំ ចតុវីសតិវិធេន វិញ្ញាណក្ខន្ធោ ។

(៨២) តឹសវិធេន វិញ្ញាណក្ខន្ធោ ចក្ខុសម្ផស្សបច្ចយា វិញ្ញាណក្ខន្ធោ អត្ថិ កាមាវចរោ អត្ថិ រូបាវចរោ អត្ថិ អរូបាវចរោ អត្ថិ អបរិយាបន្នោ សោតសម្ផស្សបច្ចយា ។បេ។ ឃានសម្ផស្សបច្ចយា ។បេ។ ជិវ្ហាសម្ផស្សបច្ចយា ។បេ។ កាយសម្ផស្សបច្ចយា ។បេ។ មនោសម្ផស្សបច្ចយា វិញ្ញាណក្ខន្ធោ អត្ថិ កាមាវចរោ អត្ថិ រូបាវចរោ អត្ថិ អរូបាវចរោ

ប្រកបដោយសុខវេទនាក៏មាន ប្រកបដោយទុក្ខវេទនាក៏មាន ប្រកបដោយអទុក្ខមសុខវេទនាក៏មាន ។ បេ ។ មានអារម្មណ៍ខាងក្នុងក៏មាន មានអារម្មណ៍ខាងក្រៅក៏មាន មានអារម្មណ៍ទាំងក្នុងទាំងខាងក្រៅក៏មាន វិញ្ញាណក្ខន្ធ ព្រោះសោតសម្ផស្សជាបច្ច័យ ។ បេ ។ ព្រោះឃានសម្ផស្សជាបច្ច័យ ។ បេ ។ ព្រោះជិវ្ហាសម្ផស្សជាបច្ច័យ ។ បេ ។ ព្រោះកាយសម្ផស្សជាបច្ច័យ ។ បេ ។ ព្រោះមនោសម្ផស្សជាបច្ច័យ មានអារម្មណ៍ខាងក្នុងក៏មាន មានអារម្មណ៍ខាងក្រៅក៏មាន មានអារម្មណ៍ទាំងខាងក្នុងទាំងខាងក្រៅក៏មាន ចក្ខុវិញ្ញាណ ។ បេ ។ មនោវិញ្ញាណ វិញ្ញាណក្ខន្ធ មានប្រការ ២៤ យ៉ាងនេះឯង ។

(៨២) វិញ្ញាណក្ខន្ធ មានប្រការ ៣០ គឺ វិញ្ញាណក្ខន្ធ ព្រោះចក្ខុសម្ផស្សជាបច្ច័យ ជាកាមាវចរក៏មាន ជារូបាវចរក៏មាន ជាអរូបាវចរក៏មាន ជាអបរិយាបន្នៈក៏មាន វិញ្ញាណក្ខន្ធ ព្រោះសោតសម្ផស្សជាបច្ច័យ ។ បេ ។ ព្រោះឃានសម្ផស្សជាបច្ច័យ ។ បេ ។ ព្រោះជិវ្ហាសម្ផស្សជាបច្ច័យ ។ បេ ។ ព្រោះកាយសម្ផស្សជាបច្ច័យ ។ បេ ។ ព្រោះមនោសម្ផស្សជាបច្ច័យ ជាកាមាវចរក៏មាន ជារូបាវចរក៏មាន ជាអរូបាវចរក៏មាន

អត្ថិ អបរិយាបន្នោ ចក្ខុវិញ្ញាណំ ។បេ។ មនោ-
វិញ្ញាណំ ឯវំ ទសវិធេន វិញ្ញាណក្ខន្ធោ ។

(៨៣) ពហុវិធេន វិញ្ញាណក្ខន្ធោ ចក្ខុសម្ផស្ស-
ប្បច្ចយា វិញ្ញាណក្ខន្ធោ អត្ថិ កុសលោ អត្ថិ អកុស-
លោ អត្ថិ អព្យាកតោ អត្ថិ កាមាវចរោ អត្ថិ រូបាវច-
រោ អត្ថិ អរូបាវចរោ អត្ថិ អបរិយាបន្នោ សោតសម្ផ-
ស្សប្បច្ចយា ។បេ។ ឃានសម្ផស្សប្បច្ចយា ។បេ។ ជិវ្ហា-
សម្ផស្សប្បច្ចយា ។បេ។ កាយសម្ផស្សប្បច្ចយា ។បេ។
មនោសម្ផស្សប្បច្ចយា វិញ្ញាណក្ខន្ធោ អត្ថិ កុសលោ
អត្ថិ អកុសលោ អត្ថិ អព្យាកតោ អត្ថិ កាមាវចរោ
អត្ថិ រូបាវចរោ អត្ថិ អរូបាវចរោ អត្ថិ អបរិយាបន្នោ
ចក្ខុវិញ្ញាណំ ។បេ។ មនោវិញ្ញាណំ ឯវំ ពហុវិធេន
វិញ្ញាណក្ខន្ធោ ។ អបរោបិ ពហុវិធេន វិញ្ញាណក្ខន្ធោ
ចក្ខុសម្ផស្សប្បច្ចយា វិញ្ញាណក្ខន្ធោ អត្ថិ សុខាយ
វេទនាយ សម្បយុត្តោ អត្ថិ ទុក្ខាយ វេទនាយ សម្ប-
យុត្តោ អត្ថិ អទុក្ខមសុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តោ
។បេ។ អត្ថិ អជ្ឈត្តារម្មណោ អត្ថិ ពហិទ្ធារម្មណោ អត្ថិ
អជ្ឈត្តពហិទ្ធារម្មណោ អត្ថិ កាមាវចរោ អត្ថិ រូបាវចរោ

ជាអបរិយាបន្នៈក៏មាន ចក្ខុវិញ្ញាណ ។ បេ ។ មនោវិញ្ញាណ វិញ្ញាណក្ខន្ធ មានប្រការ ៣០ យ៉ាងនេះឯង ។

(៨៣) វិញ្ញាណក្ខន្ធ មានច្រើនប្រការ គឺ វិញ្ញាណក្ខន្ធ ព្រោះចក្ខុសម្ផស្សជាបច្ច័យ ជាកុសលក៏មាន ជាអកុសលក៏មាន ជាអព្យាក្រឹតក៏មាន ជាកាមាវចរក៏មាន ជារូបាវចរក៏មាន ជាអរូបាវចរក៏មាន ជាអបរិយាបន្នៈក៏មាន វិញ្ញាណក្ខន្ធ ព្រោះសោតសម្ផស្សជាបច្ច័យ ។ បេ ។ ព្រោះឃានសម្ផស្សជាបច្ច័យ ។ បេ ។ ព្រោះជិវ្ហាសម្ផស្សជាបច្ច័យ ។ បេ ។ ព្រោះកាយសម្ផស្ស ជាបច្ច័យ ។ បេ ។ ព្រោះមនោសម្ផស្ស ជាបច្ច័យ ជាកុសលក៏មាន ជាអកុសលក៏មាន ជាអព្យាក្រឹតក៏មាន ជាកាមាវចរក៏មាន ជារូបាវចរក៏មាន ជាអរូបាវចរក៏មាន ជាអបរិយាបន្នៈក៏មាន ចក្ខុវិញ្ញាណ ។ បេ ។ មនោវិញ្ញាណ វិញ្ញាណក្ខន្ធ មានច្រើនប្រការយ៉ាងនេះឯង ។ វិញ្ញាណក្ខន្ធ មានច្រើនប្រការដទៃទៀត គឺ វិញ្ញាណក្ខន្ធ ព្រោះចក្ខុសម្ផស្សជាបច្ច័យ ប្រកបដោយសុខវេទនាក៏មាន ប្រកបដោយទុក្ខវេទនាក៏មាន ប្រកបដោយអទុក្ខមសុខវេទនាក៏មាន ។ បេ ។ មានអារម្មណ៍ខាងក្នុងក៏មាន មានអារម្មណ៍ខាងក្រៅក៏មាន មានអារម្មណ៍ទាំងខាងក្នុងទាំងខាងក្រៅក៏មាន ជាកាមាវចរក៏មាន ជារូបាវចរក៏មាន

អត្ថិ អរូបាវចរោ អត្ថិ អបរិយាបន្នោ សោតសម្ផស្ស-បច្ចយា ។ បេ ។ ឃានសម្ផស្សបច្ចយា ។ បេ ។ ជិវ្ហាសម្ផស្សបច្ចយា ។ បេ ។ កាយសម្ផស្សបច្ចយា ។ បេ ។ មនោសម្ផស្សបច្ចយា វិញ្ញាណក្ខន្ធោ អត្ថិ អជ្ឈត្តារម្មណោ អត្ថិ ពហិទ្ធារម្មណោ អត្ថិ អជ្ឈត្តព-ហិទ្ធារម្មណោ អត្ថិ កាមាវចរោ អត្ថិ រូបាវចរោ អត្ថិ អរូបាវចរោ អត្ថិ អបរិយាបន្នោ ចក្ខុវិញ្ញាណំ ។ បេ ។ មនោវិញ្ញាណំ ឯវំ ទសវិធេន វិញ្ញាណក្ខន្ធោ ។

អយំ វុច្ចតិ វិញ្ញាណក្ខន្ធោ ។

អភិធម្មភាជនីយំ ។

(៨៦) បញ្ចក្ខន្ធា រូបក្ខន្ធោ វេទនាក្ខន្ធោ សញ្ញាក្ខន្ធោ សង្ខារក្ខន្ធោ វិញ្ញាណក្ខន្ធោ ។ បញ្ចន្នំ ខន្ធានំ កតិ កុសលា កតិ អកុសលា កតិ អព្យា-កតា ។ បេ ។ កតិ សរណា កតិ អរណា ។

(៨៧) រូបក្ខន្ធោ អព្យាកតោ ចត្តារោ ខន្ធា សិយា កុសលា សិយា អកុសលា សិយា អព្យា-កតា ។ ទ្វេ ខន្ធា ន វត្តព្វា សុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តាតិបិ ទុក្ខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តាតិបិ

ជាអរូបាវចរក៏មាន ជាអបរិយាបន្នៈក៏មាន វិញ្ញាណក្ខន្ធ ព្រោះសោតសម្ផស្សជាបច្ច័យ ។ បេ ។ ព្រោះឃានសម្ផស្សជាបច្ច័យ ។ បេ ។ ព្រោះជិវ្ហាសម្ផស្សជាបច្ច័យ ។ បេ ។ ព្រោះកាយសម្ផស្សជាបច្ច័យ ។ បេ ។ ព្រោះមនោសម្ផស្សជាបច្ច័យ មានអារម្មណ៍ខាងក្នុងក៏មាន មានអារម្មណ៍ខាងក្រៅក៏មាន មានអារម្មណ៍ទាំងខាងក្នុងទាំងខាងក្រៅក៏មាន ជាកាមាវចរក៏មាន ជារូបាវចរក៏មាន ជាអរូបាវចរក៏មាន ជាអបរិយាបន្នៈក៏មាន ចក្ខុវិញ្ញាណ ។ បេ ។ មនោវិញ្ញាណ វិញ្ញាណក្ខន្ធ មានច្រើនប្រការយ៉ាងនេះឯង ។

នេះហៅថា វិញ្ញាណក្ខន្ធ ។

ចប់ អភិធម្មភាជនីយ ។

[៨៤] ខន្ធ ៥ គឺរូបក្ខន្ធ វេទនាខន្ធ សញ្ញាខន្ធ សង្ខារក្ខន្ធ វិញ្ញាណក្ខន្ធ ។ បណ្តាខន្ធ ៥ ខន្ធជាកុសលប៉ុន្មាន ជាអកុសលប៉ុន្មាន ជាអព្យាក្រឹតប៉ុន្មាន ។ បេ ។ ប្រកបដោយសត្រូវប៉ុន្មាន មិនមានសត្រូវប៉ុន្មាន ។

[៨៥] រូបក្ខន្ធ ជាអព្យាក្រឹត ឯខន្ធ ៤ ជាកុសលក៏មាន ជាអកុសល ក៏មាន ជាអព្យាក្រឹត ក៏មាន ។ ខន្ធ ២ មិនគប្បីពោលថា ប្រកបដោយសុខវេទនាផង ថា ប្រកបដោយទុក្ខវេទនាផង ថា

អទុក្ខមសុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តាតិបិ តយោ ខន្ធា សិយា សុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តា សិយា ទុក្ខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តា សិយា អទុក្ខមសុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តា ។ រូបក្ខន្ធោ នេវ វិបាកនវិបាកធម្មធម្មោ ចត្តារោ ខន្ធា សិយា វិបាកា សិយា វិបាកធម្មធម្មា សិយា នេវ វិបាកនវិបាកធម្មធម្មា ។ រូបក្ខន្ធោ សិយា ឧបាទិន្នុបាទានិយោ សិយា អនុបាទិន្នុបាទានិយោ ចត្តារោ ខន្ធា សិយា ឧបាទិន្នុបាទានិយា សិយា អនុបាទិន្នុបាទានិយា សិយា អនុបាទិន្នានុបាទានិយា ។ រូបក្ខន្ធោ អសង្កិលិដ្ឋសង្កិលេសិកោ ចត្តារោ ខន្ធា សិយា សង្កិលិដ្ឋសង្កិលេសិកា សិយា អសង្កិលិដ្ឋសង្កិលេសិកា សិយា អសង្កិលិដ្ឋាសង្កិលេសិកា ។ រូបក្ខន្ធោ អវិតក្កាវិចារោ តយោ ខន្ធា សិយា សវិតក្កសវិចារា សិយា អវិតក្កវិចារមត្តា សិយា អវិតក្កាវិចារា សង្ខារក្ខន្ធោ

ប្រកបដោយអទុក្ខបសុខវេទនាផងឡើយ ខន្ធ ៣ ប្រកបដោយសុខវេទនាក៏មាន ប្រកបដោយទុក្ខវេទនាក៏មាន ប្រកបដោយអទុក្ខមសុខវេទនាក៏មាន ៗ រូបក្ខន្ធ មិនមែនជាវិបាក មិនមែនជាធម៌មានវិបាកជាប្រក្រតី ខន្ធ ៤ ជាវិបាកក៏មាន ជាធម៌មានវិបាកជាប្រក្រតីក៏មាន មិនមែនជាវិបាកទាំងមិនមែនជាធម៌មានវិបាកជាប្រក្រតីក៏មាន ៗ រូបក្ខន្ធ មានកម្មប្រកបដោយកិលេស មានតណ្ហាជាដើមកាន់យកហើយ ទាំងជាប្រយោជន៍ដល់ឧបាទានក៏មាន មិនមានកម្មប្រកបដោយកិលេស មានតណ្ហាជាដើមកាន់យកហើយ តែជាប្រយោជន៍ដល់ឧបាទានក៏មាន ខន្ធ ៤ មានកម្មប្រកបដោយកិលេស មានតណ្ហាជាដើមកាន់យកហើយ ទាំងជាប្រយោជន៍ដល់ឧបាទានក៏មាន មិនមានកម្មប្រកបដោយកិលេស មានតណ្ហាជាដើមកាន់យកហើយ តែជាប្រយោជន៍ដល់ឧបាទានក៏មាន មិនមានកម្មប្រកបដោយកិលេស មានតណ្ហាជាដើមកាន់យកហើយ ទាំងមិនជាប្រយោជន៍ដល់ឧបាទានក៏មាន ៗ រូបក្ខន្ធមិនសៅហ្មងហើយ តែគួរដល់សេចក្ដីសៅហ្មង ខន្ធ ៤ សៅហ្មងហើយ ទាំងគួរដល់សេចក្ដីសៅហ្មងក៏មាន មិនសៅហ្មងហើយ តែគួរដល់សេចក្ដីសៅហ្មងក៏មាន មិនសៅហ្មងហើយ ទាំងមិនគួរដល់សេចក្ដីសៅហ្មងក៏មាន ៗ រូបក្ខន្ធ មិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ ខន្ធ ៣ មិនមានវិតក្កៈតែប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងវិចារៈក៏មាន មិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈក៏មាន មិនមានវិតក្កៈទាំងមិនមានវិចារៈក៏មាន សង្ខារក្ខន្ធ

ខន្ធវិភង្គ បញ្ហាបុច្ឆកំ

សិយា សវិតក្កសវិចារា សិយា អវិតក្កវិចារមត្តា សិយា អវិតក្កាវិចារា សិយា ន វត្តព្វា សវិតក្កសវិចារាតិបិ អវិតក្កវិចារមត្តាតិបិ អវិតក្កាវិចារាតិបិ ។ រូបក្ខន្ធោ ន វត្តព្វោ បីតិសហគតោតិបិ សុខសហគតោតិបិ ឧបេក្ខាសហគតោតិបិ វេទនាក្ខន្ធោ សិយា បីតិសហគតោ ន សុខសហគតោ ន ឧបេក្ខាសហគតោ សិយា ន វត្តព្វោ បីតិសហគតោតិ តយោ ខន្ធា សិយា បីតិសហគតា សិយា សុខសហគតា សិយា ឧបេក្ខាសហគតា សិយា ន វត្តព្វា បីតិសហគតាតិបិ សុខសហគតាតិបិ ឧបេក្ខាសហគតាតិបិ ។ រូបក្ខន្ធោ នេវ ទស្សនេន ន ភាវនាយ បហាតព្វោ ចត្តារោ ខន្ធា សិយា ទស្សនេន បហាតព្វា សិយា ភាវនាយ បហាតព្វា សិយា នេវ ទស្សនេន ន ភាវនាយ បហាតព្វា ។ រូបក្ខន្ធោ នេវ ទស្សនេន ន ភាវនាយ បហាតព្វហេតុកា ចត្តារោ ខន្ធា សិយា ទស្សនេន បហាតព្វហេតុកា សិយា ភាវនាយ បហាតព្វហេតុកា សិយា នេវ ទស្សនេន ន ភាវនាយ បហាតព្វហេតុកា ។ រូបក្ខន្ធោ នេវាចយគាមិ នាបចយគាមិ

ប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងវិតក្កៈជាមួយនឹងវិចារៈក៏មាន មិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈក៏មាន មិនមានវិតក្កៈទាំងមិនមានវិចារៈក៏មាន មិនគប្បីពោលថាប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងវិតក្កៈជាមួយនឹងវិចារៈផង ថាមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈផង ថាមិនមានវិតក្កៈទាំងមិនមានវិចារៈផងក៏មាន ។ រូបក្ខន្ធ មិនគប្បីពោលថាកើតព្រមដោយបីតិផង ថាកើតព្រមដោយសុខផង ថាកើតព្រមដោយឧបេក្ខាផងឡើយ វេទនាខន្ធ កើតព្រមដោយបីតិ មិនកើតព្រមដោយសុខ មិនកើតព្រមដោយឧបេក្ខាក៏មាន មិនគប្បីពោលថាកើតព្រមដោយបីតិក៏មាន ខន្ធ ៣ កើតព្រមដោយបីតិក៏មាន កើតព្រមដោយសុខៈក៏មាន កើតព្រមដោយឧបេក្ខាក៏មាន មិនគប្បីពោលថា កើតព្រមដោយបីតិផង ថាកើតព្រមដោយសុខៈផង ថាកើតព្រមដោយឧបេក្ខាផងក៏មាន ។ រូបក្ខន្ធ មិនគួរលះដោយទស្សនៈ មិនគួរលះដោយភាវនាទេ ខន្ធ ៤ គួរលះដោយទស្សនៈក៏មាន គួរលះដោយភាវនាក៏មាន មិនគួរលះដោយទស្សនៈទាំងមិនគួរលះដោយភាវនាក៏មាន ។ រូបក្ខន្ធ មានហេតុមិនគួរលះដោយទស្សនៈ ទាំងមិនគួរលះដោយភាវនា ខន្ធ ៤ មានហេតុគួរលះដោយទស្សនៈក៏មាន មានហេតុគួរលះដោយភាវនាក៏មាន មានហេតុមិនគួរលះដោយទស្សនៈទាំងមិនគួរលះដោយភាវនាក៏មាន ។ រូបក្ខន្ធ មិនដល់នូវការសន្សំកពូនឡើង ទាំងមិនដល់នូវការមិនសន្សំកពូនឡើង

ចត្តារោ ខន្ធា សិយា អាចយគាមិនោ សិយា អបចយគាមិនោ សិយា នេវាចយគាមិនោ នាបចគាមិនោ ។ រូបក្ខន្ធោ នេវសេក្ខោ នាសេក្ខោ ចត្តារោ ខន្ធា សិយា សេក្ខា សិយា អសេក្ខា សិយា នេវសេក្ខា នាសេក្ខា ។ រូបក្ខន្ធោ បរិត្តោ ចត្តារោ ខន្ធា សិយា បរិត្តា សិយា មហគ្គតា សិយា អប្បមាណា ។ រូបក្ខន្ធោ អនារម្មណោ ចត្តារោ ខន្ធា សិយា បរិត្តារម្មណា សិយា មហគ្គតារម្មណា សិយា អប្បមាណារម្មណា សិយា ន វត្តព្វា បរិត្តារម្មណាតិបិ មហគ្គតារម្មណាតិបិ អប្បមាណារម្មណាតិបិ ។ រូបក្ខន្ធោ មជ្ឈិមោ ចត្តារោ ខន្ធា សិយា ហីនា សិយា មជ្ឈិមា សិយា បណីតា ។ រូបក្ខន្ធោ អនិយតោ ចត្តារោ ខន្ធា សិយា មិច្ឆត្តនិយតា សិយា សម្មត្តនិយតា សិយា អនិយតា ។ រូបក្ខន្ធោ អនារម្មណោ ចត្តារោ ខន្ធា សិយា មគ្គារម្មណា សិយា មគ្គហេតុកា សិយា មគ្គាធិបតិនោ សិយា ន វត្តព្វា មគ្គារម្មណាតិបិ មគ្គហេតុកាតិបិ មគ្គាធិបតិនោតិបិ ។ សិយា ឧប្បន្នា សិយា អនុប្បន្នា សិយា ឧប្បាទិនោ សិយា អតីតា សិយា អនាគតា សិយា

ខន្ធ ៤ ដល់នូវការសន្សំកពូនឡើង ក៏មាន ដល់នូវការមិនសន្សំកពូនឡើងក៏មាន មិនដល់នូវការសន្សំកពូនឡើង ទាំងមិនដល់នូវការមិនសន្សំកពូនឡើង ក៏មាន ។ រូបក្ខន្ធ មិនមែនជារបស់សេក្ខបុគ្គល ទាំងមិនមែនជារបស់អសេក្ខបុគ្គល ខន្ធ ៤ ជារបស់សេក្ខបុគ្គលក៏មាន ជារបស់អសេក្ខបុគ្គលក៏មាន មិនមែនជារបស់សេក្ខបុគ្គល ទាំងមិនមែនជារបស់អសេក្ខបុគ្គលក៏មាន ។ រូបក្ខន្ធ មានសភាពតូចឆ្មារ ខន្ធ ៤ មានសភាពតូចឆ្មារក៏មាន ដល់សភាពធំក៏មាន ប្រមាណមិនបានក៏មាន ។ រូបក្ខន្ធ មិនមានអារម្មណ៍ ខន្ធ ៤ មានអារម្មណ៍តូចឆ្មារក៏មាន មានអារម្មណ៍ដល់សភាពធំក៏មាន មានអារម្មណ៍ប្រមាណមិនបានក៏មាន មិនគប្បីពោលថា មានអារម្មណ៍តូចឆ្មារផង ថា មានអារម្មណ៍ដល់នូវសភាពធំផង ថា មានអារម្មណ៍ប្រមាណមិនបានផងក៏មាន ។ រូបក្ខន្ធ ជាកណ្តាល ខន្ធ ៤ ថោកទាបក៏មាន កណ្តាលក៏មាន ថ្លៃថ្លាក៏មាន ។ រូបក្ខន្ធ មិនទៀង ខន្ធ ៤ មានសភាពខុសនិងទៀងក៏មាន មានសភាពត្រូវនិងទៀងក៏មាន មិនទៀងក៏មាន ។ រូបក្ខន្ធ មិនមានអារម្មណ៍ ខន្ធ ៤ មានមគ្គជាអារម្មណ៍ក៏មាន មានមគ្គជាហេតុក៏មាន មានមគ្គជាអធិបតីក៏មាន មិនគប្បីពោលថា មានមគ្គជាអារម្មណ៍ផង ថាមានមគ្គជាហេតុផង ថាមានមគ្គជាអធិបតីផងក៏មាន ។ ខន្ធ ៤ កើតឡើងហើយក៏មាន មិនទាន់កើតឡើងក៏មាន ប្រុងនឹងកើតឡើងក៏មាន ជាអតីតក៏មាន ជាអនាគតក៏មាន

បច្ចុប្បន្នា ។ រូបក្ខន្ធោ អនារម្មណោ ចត្តារោ ខន្ធា សិយា អតីតារម្មណា សិយា អនាគតារម្មណា សិយា បច្ចុប្បន្នារម្មណា សិយា ន វត្តព្វា អតីតារម្មណាតិបិ អនាគតារម្មណាតិបិ បច្ចុប្បន្នារម្មណាតិបិ ។ សិយា អជ្ឈត្តា សិយា ពហិទ្ធា សិយា អជ្ឈត្តពហិទ្ធា ។ រូបក្ខន្ធោ អនារម្មណោ ចត្តារោ ខន្ធា សិយា អជ្ឈត្តារម្មណា សិយា ពហិទ្ធារម្មណា សិយា អជ្ឈត្តពហិទ្ធារម្មណា សិយា ន វត្តព្វា អជ្ឈត្តារម្មណាតិបិ ពហិទ្ធារម្មណាតិបិ អជ្ឈត្តពហិទ្ធារម្មណាតិបិ ។ ចត្តារោ ខន្ធា អនិទស្សនាប្បដិឃា រូបក្ខន្ធោ សិយា សនិទស្សនសប្បដិឃោ សិយា អនិទស្សនសប្បដិឃោ សិយា អនិទស្សនាប្បដិឃោ ។

(៨៦) ចត្តារោ ខន្ធា ន ហេតូ សង្ខារក្ខន្ធោ សិយា ហេតុ សិយា ន ហេតុ ។ រូបក្ខន្ធោ អហេតុកោ ចត្តារោ ខន្ធា សិយា សហេតុកា សិយា អហេតុកា ។ រូបក្ខន្ធោ ហេតុវិប្បយុត្តោ ចត្តារោ ខន្ធា សិយា ហេតុសម្បយុត្តា សិយា ហេតុវិប្បយុត្តា ។

ជាបច្ចុប្បន្នក៏មាន ។ រូបក្ខន្ធ មិនមានអារម្មណ៍ ខន្ធ ៤ មានអារម្មណ៍ជាអតីតក៏មាន មានអារម្មណ៍ជាអនាគតក៏មាន មានអារម្មណ៍ជាបច្ចុប្បន្នក៏មាន មិនគប្បីពោលថា មានអារម្មណ៍ជាអតីតផង ថាមានអារម្មណ៍ជាអនាគតផង ថាមានអារម្មណ៍ជាបច្ចុប្បន្នផងក៏មាន ។ ខន្ធ ៤ ជាខាងក្នុងក៏មាន ជាខាងក្រៅក៏មាន ជាខាងក្នុងនិងខាងក្រៅក៏មាន ។ រូបក្ខន្ធ មិនមានអារម្មណ៍ ខន្ធ ៤ មានអារម្មណ៍ខាងក្នុងក៏មាន មានអារម្មណ៍ខាងក្រៅក៏មាន មានអារម្មណ៍ទាំងខាងក្នុងទាំងខាងក្រៅក៏មាន មិនគប្បីពោលថា មានអារម្មណ៍ខាងក្នុងផង ថាមានអារម្មណ៍ខាងក្រៅផង ថាមានអារម្មណ៍ទាំងខាងក្នុងទាំងខាងក្រៅផងក៏មាន ។ ខន្ធ ៤ មិនប្រកបដោយការឃើញទាំងមិនប្រកបដោយការប៉ះពាល់ទេ រូបក្ខន្ធ ប្រកបដោយការឃើញទាំងប្រកបដោយការប៉ះពាល់ក៏មាន មិនប្រកបដោយការឃើញតែប្រកបដោយការប៉ះពាល់ក៏មាន មិនប្រកបដោយការឃើញ ទាំងមិនប្រកបដោយការប៉ះពាល់ក៏មាន ។

(៨៦) ខន្ធ ៤ មិនមែនជាហេតុ ឯសង្ខារក្ខន្ធ ជាហេតុក៏មាន មិនមែនជាហេតុក៏មាន ។ រូបក្ខន្ធ មិនមានហេតុ ខន្ធ ៤ ប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងហេតុក៏មាន មិនមានហេតុក៏មាន ។ រូបក្ខន្ធ ប្រាសចាកហេតុ ខន្ធ ៤ ប្រកបដោយហេតុក៏មាន ប្រាសចាកហេតុក៏មាន ។

រូបក្ខន្ធោ ន វត្តព្វោ ហេតុ ចេវ សហេតុកោ ចាតិបិ សហេតុកោ ចេវ ន ច ហេតូតិបិ តយោ ខន្ធា ន វត្តព្វា ហេតូ ចេវ សហេតុកា ចាតិ សិយា សហេតុកា ចេវ ន ច ហេតូ សិយា ន វត្តព្វា សហេតុកា ចេវ ន ច ហេតូតិ សង្ខារក្ខន្ធោ សិយា ហេតុ ចេវ សហេតុកោ ច សិយា សហេតុកោ ចេវ ន ច ហេតុ សិយា ន វត្តព្វោ ហេតុ ចេវ សហេតុកោ ចាតិបិ សហេតុកោ ចេវ ន ច ហេតូតិបិ ។ រូបក្ខន្ធោ ន វត្តព្វោ ហេតុ ចេវ ហេតុសម្បយុត្តោ ចាតិបិ ហេតុសម្បយុត្តោ ចេវ ន ច ហេតូតិបិ តយោ ខន្ធា ន វត្តព្វា ហេតូ ចេវ ហេតុសម្បយុត្តា ចាតិ សិយា ហេតុសម្បយុត្តា ចេវ ន ច ហេតូ សិយា ន វត្តព្វា ហេតុសម្បយុត្តា ចេវ ន ច ហេតូតិ សង្ខារក្ខន្ធោ សិយា ហេតុ ចេវ ហេតុសម្បយុត្តោ ច សិយា ហេតុសម្បយុត្តោ ចេវ ន ច ហេតុ សិយា ន វត្តព្វោ ហេតុ ចេវ ហេតុសម្បយុត្តោ ចាតិបិ ហេតុសម្បយុត្តោ ចេវ ន ច ហេតូតិបិ ។ រូបក្ខន្ធោ ន ហេតុ អហេតុកោ តយោ ខន្ធា សិយា ន ហេតូ សហេតុកា សិយា ន ហេតូ អហេតុកា សង្ខារក្ខន្ធោ

រូបក្ខន្ធ មិនគប្បីពោលថា ជាហេតុទាំងប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងហេតុផង ថា ប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងហេតុតែមិនមែនជាហេតុផងឡើយ ខន្ធ ៣ មិនគប្បីពោលថា ជាហេតុទាំងប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងហេតុទេ ប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងហេតុតែមិនមែនហេតុក៏មាន មិនគប្បីពោលថា ប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងហេតុតែមិនមែនហេតុក៏មាន សង្ខារក្ខន្ធ ជាហេតុទាំងប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងហេតុក៏មាន ប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងហេតុតែមិនមែនហេតុក៏មាន មិនគប្បីពោលថា ជាហេតុទាំងប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងហេតុផង ថា ប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងហេតុ តែមិនមែនហេតុផងក៏មាន ។ រូបក្ខន្ធ មិនគប្បីពោលថា ជាហេតុទាំងប្រកបដោយហេតុផង ថាប្រកបដោយហេតុតែមិនមែនហេតុផងឡើយ ខន្ធ ៣ មិនគប្បីពោលថា ជាហេតុទាំងប្រកបដោយហេតុទេ ខន្ធ ៣ ប្រកបដោយហេតុ តែមិនមែនហេតុក៏មាន មិនគប្បីពោលថា ប្រកបដោយហេតុ តែមិនមែនហេតុក៏មាន សង្ខារក្ខន្ធ ជាហេតុទាំងប្រកបដោយហេតុក៏មាន ប្រកបដោយហេតុតែមិនមែនហេតុក៏មាន មិនគប្បីពោលថា ជាហេតុទាំងប្រកបដោយហេតុផង ថា ប្រកបដោយហេតុ តែមិនមែនហេតុផងក៏មាន ។ រូបក្ខន្ធ មិនមែនហេតុ ទាំងមិនមានហេតុ ខន្ធ ៣ មិនមែនហេតុ តែប្រព្រឹត្តទៅមួយនឹងហេតុក៏មាន មិនមែនហេតុ ទាំងមិនមានហេតុក៏មាន សង្ខារក្ខន្ធ

ខន្ធវិភង្គេ បញ្ហាបុច្ឆកំ

សិយា ន ហេតុ សហេតុកា សិយា ន ហេតុ អហេតុកា សិយា ន វត្តព្វា ន ហេតុ សហេតុកាតិបិ ន ហេតុ អហេតុកាតិបិ ។

(៨៧) សប្បច្ចយា សង្ខតា ។ ចត្តារោ ខន្ធា អនិទស្សនា រូបក្ខន្ធោ សិយា សនិទស្សនោ សិយា អនិទស្សនោ ។ ចត្តារោ ខន្ធា អប្បដិឃា រូបក្ខន្ធោ សិយា សប្បដិឃោ សិយា អប្បដិឃោ ។ រូបក្ខន្ធោ រូបំ ចត្តារោ ខន្ធា អរូបា ។ រូបក្ខន្ធោ លោកិយោ ចត្តារោ ខន្ធា សិយា លោកិយា សិយា លោកុត្តរា ។ កេនចិ វិញ្ញេយ្យា កេនចិ ន វិញ្ញេយ្យា ។

(៨៨) ចត្តារោ ខន្ធា នោ អាសវា សង្ខារក្ខន្ធោ សិយា អាសវោ សិយា នោ អាសវោ ។ រូបក្ខន្ធោ សាសវោ ចត្តារោ ខន្ធា សិយា សាសវា សិយា អនាសវា ។ រូបក្ខន្ធោ អាសវវិប្បយុត្តោ ចត្តារោ ខន្ធា សិយា អាសវសម្បយុត្តា សិយា អាសវវិប្បយុត្តា ។ រូបក្ខន្ធោ ន វត្តព្វោ អាសវោ ចេវ សាសវោ ចាតិ សាសវោ ចេវ នោ ច អាសវោ តយោ ខន្ធា

មិនមែនហេតុ តែប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងហេតុក៏មាន មិនមែនហេតុទាំងមិនមានហេតុក៏មាន មិនគប្បីពោលថា មិនមែនហេតុ តែប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងហេតុផង ថាមិនមែនជាហេតុ ទាំងមិនមានហេតុផងក៏មាន ។

(៨៧) ពួកធម៌ប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងបច្ច័យ ត្រូវបច្ច័យប្រជុំតាក់តែង ។ ខន្ធ ៤ មិនប្រកបដោយការឃើញ រូបក្ខន្ធ ប្រកបដោយការឃើញក៏មាន មិនប្រកបដោយការឃើញក៏មាន ។ ខន្ធ ៤ មិនប្រកបដោយការប៉ះពាល់ រូបក្ខន្ធ ប្រកបដោយការប៉ះពាល់ក៏មាន មិនប្រកបដោយការប៉ះពាល់ក៏មាន ។ រូបក្ខន្ធ ជារូប ខន្ធ ៤ ជាអរូប ។ រូបក្ខន្ធ ជាលោកិយ ខន្ធ ៤ ជាលោកិយ ជាលោកុត្តរក៏មាន ។ ខន្ធដែលគប្បីដឹងច្បាស់ ដោយវិញ្ញាណណាមួយ មិនគប្បីដឹងច្បាស់ ដោយវិញ្ញាណណាមួយ ។

(៨៨) ខន្ធ ៤ មិនមែនអាសវៈ សង្ខារក្ខន្ធ ជាអាសវៈក៏មាន មិនមែនអាសវៈក៏មាន ។ រូបក្ខន្ធ ប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងអាសវៈ ខន្ធ ៤ ប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងអាសវៈក៏មាន មិនមានអាសវៈក៏មាន ។ រូបក្ខន្ធ ប្រាសចាកអាសវៈ ខន្ធ ៤ ប្រកបដោយអាសវៈក៏មាន ប្រាសចាកអាសវៈក៏មាន ។ រូបក្ខន្ធ មិនគប្បីពោលថា ជាអាសវៈទាំងប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងអាសវៈឡើយ ប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងអាសវៈ តែមិនមែនអាសវៈ ខន្ធ ៣

ន វត្តព្វា អាសវា ចេវ សាសវា ចាតិ សិយា សាសវា ចេវ នោ ច អាសវា សិយា ន វត្តព្វា សាសវា ចេវ នោ ច សាសវាតិ សង្ខារក្ខន្ធោ សិយា អាសវោ ចេវ សាសវោ ច សិយា សាសវោ នោ ច អាសវោ សិយា ន វត្តព្វោ អាសវោ ចេវ សាសវោ ចាតិបិ សាសវោ ចេវ នោ ច អាសវោតិបិ ។ រូបក្ខន្ធោ ន វត្តព្វោ អាសវោ ចេវ អាសវសម្បយុត្តោ ចាតិបិ អាសវសម្បយុត្តោ ចេវ នោ ច អាសវោតិបិ តយោ ខន្ធា ន វត្តព្វា សាសវា ចេវ អាសវសម្បយុត្តា ចាតិ សិយា អាសវសម្បយុត្តា ចេវ នោ ច អាសវា សិយា ន វត្តព្វា អាសវសម្បយុត្តា ចេវ នោ ច អាសវាតិ សង្ខារក្ខន្ធោ សិយា អាសវោ ចេវ អាសវសម្បយុត្តោ ច សិយា អាសវសម្បយុត្តោ ចេវ នោ ច អាសវោ សិយា ន វត្តព្វោ អាសវោ ចេវ អាសវសម្បយុត្តោ ចាតិបិ អាសវសម្បយុត្តោ ចេវ នោ ច អាសវោតិបិ ។ រូបក្ខន្ធោ អាសវវិប្បយុត្តសាសវោ ចត្តារោ ខន្ធា សិយា អាសវវិប្បយុត្តសាសវា សិយា អាសវវិប្បយុត្តអនាសវា

មិនគប្បីពោលថា ជាអាសវៈផងប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងអាសវៈទេ ប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងអាសវៈ តែមិនមែនអាសវៈក៏មាន មិនគប្បីពោលថា ប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងអាសវៈ តែមិនមែនអាសវៈក៏មាន សង្ខារក្ខន្ធ ជាអាសវៈផងប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងអាសវៈក៏មាន ប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងអាសវៈតែមិនមែនអាសវៈក៏មាន មិនគប្បីពោលថា ជាអាសវៈ ផងប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងអាសវៈផង ថា ប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងអាសវៈ តែមិនមែនអាសវៈផងក៏មាន ៗ រូបក្ខន្ធ មិនគប្បីពោលថា ជាអាសវៈផងប្រកបដោយអាសវៈផង ថា ប្រកបដោយអាសវៈតែមិនមែនជាអាសវៈផងឡើយ ខន្ធ ៣ មិនគប្បីពោលថា ជាអាសវៈ ផងប្រកបដោយអាសវៈទេ ប្រកបដោយអាសវៈ តែមិនមែនជាអាសវៈក៏មាន មិនគប្បីពោលថា ប្រកបដោយអាសវៈផងមិនមែនអាសវៈក៏មាន សង្ខារក្ខន្ធ ជាអាសវៈផងប្រកបដោយអាសវៈក៏មាន ប្រកបដោយអាសវៈតែមិនមែនអាសវៈក៏មាន មិនគប្បីពោលថា ជាអាសវៈផងប្រកបដោយអាសវៈផង ថា 'ប្រកបដោយអាសវៈតែមិនមែនជាអាសវៈផងក៏មាន ៗ រូបក្ខន្ធ ប្រាសចាកអាសវៈតែប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងអាសវៈ ខន្ធ ៤ ប្រាសចាកអាសវៈតែប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងអាសវៈក៏មាន ប្រាសចាកអាសវៈ ផងមិនមែនអាសវៈក៏មាន

ខន្ធវិភង្គេ បញ្ហាបុច្ឆកំ

សិយា ន វត្តព្វា អាសវវិប្បយុត្តសាសវាតិបិ អាសវវិប្បយុត្តអនាសវាតិបិ ។

(៨៩) ចត្តារោ ខន្ធា នោ សញ្ញោជនា សង្ខារក្ខន្ធោ សិយា សញ្ញោជនំ សិយា នោ សញ្ញោជនំ ។ រូបក្ខន្ធោ សញ្ញោជនិយោ ចត្តារោ ខន្ធា សិយា សញ្ញោជនិយា សិយា អសញ្ញោជនិយា ។ រូបក្ខន្ធោ សញ្ញោជនវិប្បយុត្តោ ចត្តារោ ខន្ធា សិយា សញ្ញោជនសម្បយុត្តា សិយា សញ្ញោជនវិប្បយុត្តា ។ រូបក្ខន្ធោ ន វត្តព្វោ សញ្ញោជនញ្ចេវ សញ្ញោជនិយោ ចាតិ សញ្ញោជនិយោ ចេវ នោ ច សញ្ញោជនំ ចត្តារោ ខន្ធា ន វត្តព្វា សញ្ញោជនា ចេវ សញ្ញោជនិយា ចាតិ សិយា សញ្ញោជនិយា ចេវ នោ ច សញ្ញោជនា សិយា ន វត្តព្វា សញ្ញោជនិយា ចេវ នោ ច សញ្ញោជនាតិ សង្ខារក្ខន្ធោ សិយា សញ្ញោជនញ្ចេវ សញ្ញោជនិយោ ច សិយា សញ្ញោជនិយោ ចេវ នោ ច សញ្ញោជនំ សិយា ន វត្តព្វោ សញ្ញោជនញ្ចេវ សញ្ញោជនិយោ ចាតិបិ សញ្ញោជនិយោ ចេវ នោ ច សញ្ញោជនន្តិបិ ។ រូបក្ខន្ធោ ន វត្តព្វោ

មិនគប្បីពោលថា ប្រាសចាកអាសវៈ តែប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងអាសវៈផង ថា ប្រាសចាកអាសវៈ ទាំងមិនមែនអាសវៈផងក៏មាន ។

(៨៩) ខន្ធ ៤ មិនមែនសញ្ញោជនៈ សង្ខារក្ខន្ធ ជាសញ្ញោជនៈក៏មាន មិនមែនសញ្ញោជនៈក៏មាន ។ រូបក្ខន្ធ ជាប្រយោជន៍ដល់សញ្ញោជនៈ ខន្ធ ៤ ជាប្រយោជន៍ដល់សញ្ញោជនៈក៏មាន មិនជាប្រយោជន៍ដល់សញ្ញោជនៈក៏មាន ។ រូបក្ខន្ធ ប្រាសចាកសញ្ញោជនៈ ខន្ធ ៤ ប្រកបដោយសញ្ញោជនៈក៏មាន ប្រាសចាកសញ្ញោជនៈក៏មាន ។ រូបក្ខន្ធ មិនគប្បីពោលថា ជាសញ្ញោជនៈទាំងជាប្រយោជន៍ដល់សញ្ញោជនៈទេ ជាប្រយោជន៍ដល់សញ្ញោជនៈ តែមិនមែនសញ្ញោជនៈ ខន្ធ ៣ មិនគប្បីពោលថា ជាសញ្ញោជនៈទាំងជាប្រយោជន៍ដល់សញ្ញោជនៈឡើយ ជាប្រយោជន៍ដល់សញ្ញោជនៈ តែមិនមែនសញ្ញោជនៈក៏មាន មិនគប្បីពោលថា ជាប្រយោជន៍ដល់សញ្ញោជនៈ តែមិនមែនសញ្ញោជនៈក៏មាន សង្ខារក្ខន្ធ ជាសញ្ញោជនៈ ទាំងជាប្រយោជន៍ដល់សញ្ញោជនៈក៏មាន ជាប្រយោជន៍ដល់សញ្ញោជនៈ តែមិនមែនសញ្ញោជនៈក៏មាន មិនគប្បីពោលថា ជាសញ្ញោជនៈទាំងជាប្រយោជន៍ដល់សញ្ញោជនៈផង ថាជាប្រយោជន៍ដល់សញ្ញោជនៈតែមិនមែនសញ្ញោជនៈផងក៏មាន ។ រូបក្ខន្ធ មិនគប្បីពោលថា

សញ្ញោជនញ្ចេវ សញ្ញោជនសម្បយុត្តោ ចាតិបិ សញ្ញោជនសម្បយុត្តោ ចេវ នោ ច សញ្ញោជនន្តិបិ តយោ ខន្ធា ន វត្តព្វា សញ្ញោជនា ចេវ សញ្ញោជនសម្បយុត្តា ចាតិ សិយា សញ្ញោជនសម្បយុត្តា ចេវ នោ ច សញ្ញោជនា សិយា ន វត្តព្វា សញ្ញោជនសម្បយុត្តា ចេវ នោ ច សញ្ញោជនាតិ សង្ខារក្ខន្ធោ សិយា សញ្ញោជនញ្ចេវ សញ្ញោជនសម្បយុត្តោ ច សិយា សញ្ញោជនសម្បយុត្តោ ចេវ នោ ច សញ្ញោជនំ សិយា ន វត្តព្វោ សញ្ញោជនញ្ចេវ សញ្ញោជនសម្បយុត្តោ ចាតិបិ សញ្ញោជនសម្បយុត្តោ ចេវ នោ ច សញ្ញោជនន្តិបិ ។ រូបក្ខន្ធោ សញ្ញោជនវិប្បយុត្តសញ្ញោជនិយោ ចត្តារោ ខន្ធា សិយា សញ្ញោជនវិប្បយុត្តសញ្ញោជនិយា សិយា សញ្ញោជនវិប្បយុត្តអសញ្ញោជនិយា សិយា ន វត្តព្វា សញ្ញោជនវិប្បយុត្តសញ្ញោជនិយាតិបិ សញ្ញោជនវិប្បយុត្តអសញ្ញោជនិយាតិបិ ។

(៩០) ចត្តារោ ខន្ធា នោ គន្ថា សង្ខារក្ខន្ធោ សិយា គន្ថោ សិយា នោ គន្ថោ ។ រូបក្ខន្ធោ គន្ថនិយោ ចត្តារោ ខន្ធា សិយា គន្ថនិយា

ជាសញ្ញោជនៈ ទាំងប្រកបដោយសញ្ញោជនៈផង ថា ប្រកបកដោយសញ្ញោជនៈ តែមិនមែនសញ្ញោជនៈផងទេ ខន្ធ ៣ មិនគប្បីពោលថា ជាសញ្ញោជនៈ ទាំងប្រកបដោយសញ្ញោជនៈឡើយ ប្រកបដោយសញ្ញោជនៈ តែមិនមែនសញ្ញោជនៈក៏មាន មិនគប្បីពោលថា ប្រកបដោយសញ្ញោជនៈទាំងមិនមែនសញ្ញោជនៈក៏មាន សង្ខារក្ខន្ធ ជាសញ្ញោជនៈទាំងប្រកបដោយសញ្ញោជនៈក៏មាន ប្រកបដោយសញ្ញោជនៈ តែមិនមែនសញ្ញោជនៈក៏មាន មិនគប្បីពោលថា ជាសញ្ញោជនៈ ទាំងប្រកបដោយសញ្ញោជនៈផង ថា ប្រកបដោយសញ្ញោជនៈ តែមិនមែនសញ្ញោជនៈផងក៏មាន ។ រូបក្ខន្ធ ប្រាសចាកសញ្ញោជនៈតែជាប្រយោជន៍ដល់សញ្ញោជនៈ ខន្ធ ៤ ប្រាសចាកសញ្ញោជនៈ តែជាប្រយោជន៍ដល់សញ្ញោជនៈក៏មាន ប្រាសចាកសញ្ញោជនៈ ទាំងមិនជាប្រយោជន៍ដល់សញ្ញោជនៈក៏មាន មិនគប្បីពោលថា ប្រាសចាកសញ្ញោជនៈទាំងជាប្រយោជន៍ដល់សញ្ញោជនៈផង ថា ប្រាសចាកសញ្ញោជនៈ ទាំងមិនជាប្រយោជន៍ដល់សញ្ញោជនៈផងក៏មាន ។

(៩០) ខន្ធ ៤ មិនមែនគន្ថៈ សង្ខារក្ខន្ធ ជាគន្ថៈក៏មាន មិនមែនគន្ថៈក៏មាន ។ រូបក្ខន្ធ គន្ថៈគប្បីដោតក្រង ខន្ធ ៤ គន្ថៈគប្បីដោតក្រងក៏មាន

សិយា អគន្ថនិយា ។ រូបក្ខន្ធោ គន្ថវិប្បយុត្តោ ចត្តារោ ខន្ធា សិយា គន្ថសម្បយុត្តា សិយា គន្ថវិប្បយុត្តា ។ រូបក្ខន្ធោ ន វត្តព្វោ គន្ថោ ចេវ គន្ថនិយោ ចាតិ គន្ថនិយោ ចេវ នោ ច គន្ថោ តយោ ខន្ធា ន វត្តព្វា គន្ថា ចេវ គន្ថនិយា ចាតិ សិយា គន្ថនិយា ចេវ នោ ច គន្ថា សិយា ន វត្តព្វា គន្ថនិយា ចេវ នោ ច គន្ថាតិ សង្ខារក្ខន្ធោ សិយា គន្ថោ ចេវ គន្ថនិយោ ច សិយា គន្ថនិយោ ចេវ នោ ច គន្ថោ សិយា ន វត្តព្វោ គន្ថោ ចេវ គន្ថនិយោ ចាតិបិ គន្ថនិយោ ចេវ នោ ច គន្ថោតិបិ ។ រូបក្ខន្ធោ ន វត្តព្វោ គន្ថោ ចេវ គន្ថសម្បយុត្តោ ចាតិបិ គន្ថសម្បយុត្តោ ចេវ នោ ច គន្ថោតិបិ តយោ ខន្ធា ន វត្តព្វា គន្ថា ចេវ គន្ថសម្បយុត្តា ចាតិ សិយា គន្ថសម្បយុត្តា ចេវ នោ ច គន្ថា សិយា ន វត្តព្វា គន្ថសម្បយុត្តា ចេវ នោ ច គន្ថាតិ សង្ខារក្ខន្ធោ សិយា គន្ថោ ចេវ គន្ថសម្បយុត្តោ ច សិយា គន្ថសម្បយុត្តោ ចេវ នោ ច គន្ថោ សិយា ន វត្តព្វោ គន្ថោ ចេវ គន្ថសម្បយុត្តោ ចាតិបិ គន្ថសម្បយុត្តោ ចេវ នោ ច គន្ថោតិបិ ។ រូបក្ខន្ធោ គន្ថវិប្បយុត្តគន្ថនិយោ

គន្ថៈមិនគប្បីដោតក្រងក៏មាន ៗ រូបក្ខន្ធ ប្រាសចាកគន្ថៈ ខន្ធ ៤ ប្រកបដោយគន្ថៈក៏មាន ប្រាសចាកគន្ថៈក៏មាន ៗ រូបក្ខន្ធ មិនគប្បីពោលថា ជាគន្ថៈទាំងគន្ថៈគប្បីដោតក្រងឡើយ គន្ថៈគប្បីដោតក្រងតែមិនមែនគន្ថៈ ខន្ធ ៣ មិនគប្បីពោលថា ជាគន្ថៈទាំងគន្ថៈគប្បីដោតក្រងទេ គន្ថៈគប្បីដោតក្រង តែមិនមែនគន្ថៈក៏មាន មិនគប្បីពោលថា គន្ថៈគប្បីដោតក្រងតែមិនមែនគន្ថៈក៏មាន សង្ខារក្ខន្ធ ជាគន្ថៈទាំងគន្ថៈគប្បីដោតក្រងក៏មាន គន្ថៈគប្បីដោតក្រង តែមិនមែនគន្ថៈក៏មាន មិនគប្បីពោលថា ជាគន្ថៈទាំងគន្ថៈគប្បីដោតក្រងផង ថា គន្ថៈគប្បីដោតក្រងតែមិនមែនជាគន្ថៈផងក៏មាន ៗ រូបក្ខន្ធ មិនគប្បីពោលថា ជាគន្ថៈទាំងប្រកបដោយគន្ថៈផង ថាប្រកបដោយគន្ថៈតែមិនមែនគន្ថៈផងឡើយ ខន្ធ ៣ មិនគប្បីពោលថា ជាគន្ថៈទាំងប្រកបដោយគន្ថៈទេ ប្រកបដោយគន្ថៈតែមិនមែនគន្ថៈក៏មាន មិនគប្បីពោលថា ប្រកបដោយគន្ថៈ តែមិនមែនគន្ថៈក៏មាន សង្ខារក្ខន្ធ ជាគន្ថៈទាំងប្រកបដោយគន្ថៈក៏មាន ប្រកបដោយគន្ថៈតែមិនមែនគន្ថៈក៏មាន មិនគប្បីពោលថា ជាគន្ថៈទាំងប្រកបដោយគន្ថៈផង ថា ប្រកបដោយគន្ថៈតែមិនមែនគន្ថៈផងក៏មាន ៗ រូបក្ខន្ធ ប្រាសចាកគន្ថៈតែគន្ថៈគប្បីដោតក្រង

ចត្តារោ ខន្ធា សិយា គន្ថវិប្បយុត្តគន្ថនិយា សិយា
គន្ថវិប្បយុត្តអគន្ថនិយា សិយា ន វត្តព្វា គន្ថវិប្បយុត្ត-
គន្ថនិយាតិបិ គន្ថវិប្បយុត្តអគន្ថនិយាតិបិ ។

(៩១) ចត្តារោ ខន្ធា នោ ឱឃា ។បេ។ នោ
យោគា ។បេ។ នោ នីវរណា សង្ខារក្ខន្ធោ សិយា
នីវរណំ សិយា នោ នីវរណំ ។ រូបក្ខន្ធោ នីវរ-
ណិយោ ចត្តារោ ខន្ធា សិយា នីវរណិយា សិយា
អនីវរណិយា ។ រូបក្ខន្ធោ នីវរណវិប្បយុត្តោ ចត្តារោ
ខន្ធា សិយា នីវរណសម្បយុត្តា សិយា នីវរណ-
វិប្បយុត្តា ។ រូបក្ខន្ធោ ន វត្តព្វោ នីវរណញ្ចេវ
នីវរណិយោ ចាតិ នីវរណិយោ ចេវ នោ ច នីវរណំ
តយោ ខន្ធា ន វត្តព្វា នីវរណា ចេវ នីវរណិយា
ចាតិ សិយា នីវរណិយា ចេវ នោ ច នីវរណា
សិយា ន វត្តព្វា នីវរណិយា ចេវ នោ ច នីវរណាតិ
សង្ខារក្ខន្ធោ សិយា នីវរណញ្ចេវ នីវរណិយោ ច
សិយា នីវរណិយោ ចេវ នោ ច នីវរណំ សិយា ន
វត្តព្វោ នីវរណញ្ចេវ នីវរណិយោ ចាតិបិ នីវរណិយោ

ខន្ធ ៤ ប្រាសចាកគន្ថៈ តែគន្ថៈគប្បីដោតក្រងក៏មាន ប្រាសចាកគន្ថៈ ទាំងគន្ថៈមិនគប្បីដោតក្រងក៏មាន មិនគប្បីពោលថា ប្រាសចាកគន្ថៈតែគន្ថៈគប្បីដោតក្រងផង ថា ប្រាសចាកគន្ថៈ ទាំងគន្ថៈមិនគប្បីដោតក្រងផងក៏មាន ។

(៩១) ខន្ធ ៤ មិនមែនឱឃៈ ។ បេ ។ មិនមែនយោគៈ ។ បេ ។ មិនមែននីវរណៈ សង្ខារក្ខន្ធ ជានីវរណៈក៏មាន មិនមែននីវរណៈ ក៏មាន ។ រូបក្ខន្ធ ជាប្រយោជន៍ដល់នីវរណៈ ខន្ធ ៤ ជាប្រយោជន៍ដល់នីវរណៈក៏មាន មិនមែនជាប្រយោជន៍ដល់នីវរណៈ ក៏មាន ។ រូបក្ខន្ធ ប្រាសចាកនីវរណៈ ខន្ធ ៤ ប្រកបដោយនីវរណៈក៏មាន ប្រាសចាកនីវរណៈក៏មាន ។ រូបក្ខន្ធ មិនគប្បីពោលថា ជានីវរណៈ ទាំងជាប្រយោជន៍ដល់នីវរណៈឡើយ ជាប្រយោជន៍ដល់នីវរណៈ តែមិនមែននីវរណៈ ខន្ធ ៣ មិនគប្បីពោលថា ជានីវរណៈ ទាំងជាប្រយោជន៍ដល់នីវរណៈទេ ជាប្រយោជន៍ដល់នីវរណៈ តែមិនមែននីវរណៈក៏មាន មិនគប្បីពោលថា ជាប្រយោជន៍ដល់នីវរណៈ ទាំងមិនមែននីវរណៈក៏មាន សង្ខារក្ខន្ធ ជានីវរណៈ ទាំងជាប្រយោជន៍ដល់នីវរណៈក៏មាន ជាប្រយោជន៍ដល់នីវរណៈ តែមិនមែននីវរណៈក៏មាន មិនគប្បីពោលថា ជានីវរណៈទាំងជាប្រយោជន៍ដល់នីវរណៈផង ថាជាប្រយោជន៍ដល់នីវរណៈ

ខន្ធវិភង្គេ បញ្ហាបុច្ឆកំ

ចេវ នោ ច នីវរណន្តិបិ ។ រូបក្ខន្ធោ ន វត្តព្វោ នីវរណញ្ចេវ នីវរណសម្បយុត្តោ ចាតិបិ នីវរណសម្បយុត្តោ ចេវ នោ ច នីវរណន្តិបិ ។ តយោ ខន្ធា ន វត្តព្វា នីវរណា ចេវ នីវរណសម្បយុត្តា ចាតិ សិយា នីវរណសម្បយុត្តា ចេវ នោ ច នីវរណា សិយា ន វត្តព្វា នីវរណសម្បយុត្តា ចេវ នោ ច នីវរណាតិ សង្ខារក្ខន្ធោ សិយា នីវរណញ្ចេវ នីវរណសម្បយុត្តោ ច សិយា នីវរណសម្បយុត្តោ ចេវ នោ ច នីវរណំ សិយា ន វត្តព្វោ នីវរណញ្ចេវ នីវរណសម្បយុត្តោ ចាតិបិ នីវរណសម្បយុត្តោ ចេវ នោ ច នីវរណន្តិបិ ។ រូបក្ខន្ធោ នីវរណវិប្បយុត្តនីវរណិយោ ចត្តារោ ខន្ធា សិយា នីវរណវិប្បយុត្តនីវរណិយា សិយា នីវរណវិប្បយុត្តអនីវរណិយា សិយា ន វត្តព្វា នីវរណវិប្បយុត្តនីវរណិយាតិបិ នីវរណវិប្បយុត្តអនីវរណិយាតិបិ ។

(៩២) ចត្តារោ ខន្ធា នោ បរាមាសា សង្ខារក្ខន្ធោ សិយា បរាមាសោ សិយា នោ បរាមាសោ ។ រូបក្ខន្ធោ បរាមដ្ឋោ ចត្តារោ ខន្ធា សិយា បរាមដ្ឋា សិយា អបរាមដ្ឋា ។ រូបក្ខន្ធោ បរាមាសវិប្បយុត្តោ

តែមិនមែននីវរណៈផងក៏មាន ។ រូបក្ខន្ធ មិនគប្បីពោលថា ជានីវរណៈទាំងប្រកបដោយនីវរណៈផង ថា ប្រកបដោយនីវរណៈតែមិនមែននីវរណៈផងឡើយ ខន្ធ ៣ មិនគប្បីពោលថា ជានីវរណៈទាំងប្រកបដោយនីវរណៈទេ ប្រកបដោយនីវរណៈ តែមិនមែននីវរណៈក៏មាន មិនគប្បីពោលថា ប្រកបដោយនីវរណៈ តែមិនមែននីវរណៈក៏មាន សង្ខារក្ខន្ធ ជានីវរណៈទាំងប្រកបដោយនីវរណៈក៏មាន ប្រកបដោយនីវរណៈ តែមិនមែននីវរណៈក៏មាន មិនគប្បីពោលថា ជានីវរណៈ ទាំងប្រកបដោយនីវរណៈផង ថា ប្រកបដោយនីវរណៈ តែមិនមែននីវរណៈផងក៏មាន ។ រូបក្ខន្ធ ប្រាសចាកនីវរណៈ តែជាប្រយោជន៍ដល់នីវរណៈ ខន្ធ ៤ ប្រាសចាកនីវរណៈ តែជាប្រយោជន៍ដល់នីវរណៈក៏មាន ប្រាសចាកនីវរណៈ ទាំងមិនជាប្រយោជន៍ដល់នីវរណៈក៏មាន មិនគប្បីពោលថា ប្រាសចាកនីវរណៈ តែជាប្រយោជន៍ដល់នីវរណៈផង ថា ប្រាសចាកនីវរណៈ ទាំងមិនជាប្រយោជន៍ដល់នីវរណៈផងក៏មាន ។

(៩២) ខន្ធ ៤ មិនមែនបរាមាសៈ សង្ខារក្ខន្ធ ជាបរាមាសៈ ក៏មាន មិនមែនបរាមាសៈ ក៏មាន ។ រូបក្ខន្ធ បរាមាសៈស្ទាបអង្អែល ខន្ធ ៤ បរាមាសៈស្ទាបអង្អែល ក៏មាន បរាមាសៈមិនស្ទាបអង្អែល ក៏មាន ។ រូបក្ខន្ធ ប្រាសចាកបរាមាសៈ

តយោ ខន្ធា សិយា បរាមាសសម្បយុត្តា សិយា បរាមាសវិប្បយុត្តា សង្ខារក្ខន្ធោ សិយា បរាមាសសម្បយុត្តោ សិយា បរាមាសវិប្បយុត្តោ សិយា ន វត្តព្វោ បរាមាសសម្បយុត្តោតិបិ បរាមាសវិប្បយុត្តោតិបិ ។ រូបក្ខន្ធោ ន វត្តព្វោ បរាមាសោ ចេវ បរាមដ្ឋោ ចាតិ បរាមដ្ឋោ ចេវ នោ ច បរាមាសោ តយោ ខន្ធា ន វត្តព្វា បរាមាសា ចេវ បរាមដ្ឋា ចាតិ សិយា បរាមដ្ឋា ចេវ នោ ច បរាមាសា សិយា ន វត្តព្វា បរាមដ្ឋា ចេវ នោ ច បរាមាសាតិ សង្ខារក្ខន្ធោ សិយា បរាមាសោ ចេវ បរាមដ្ឋោ ច សិយា បរាមដ្ឋោ ចេវ នោ ច បរាមាសោ សិយា ន វត្តព្វោ បរាមាសោ ចេវ បរាមដ្ឋោ ចាតិបិ បរាមដ្ឋោ ចេវ នោ ច បរាមាសោតិបិ ។ រូបក្ខន្ធោ បរាមាសវិប្បយុត្តបរាមដ្ឋោ ចត្តារោ ខន្ធា សិយា បរាមាសវិប្បយុត្តបរាមដ្ឋា សិយា បរាមាសវិប្បយុត្តអបរាមដ្ឋា សិយា ន វត្តព្វា បរាមាសវិប្បយុត្តបរាមដ្ឋាតិបិ បរាមាសវិប្បយុត្តអបរាមដ្ឋាតិបិ ។

ខន្ធ ៣ ប្រកបដោយបរាមាសៈក៏មាន ប្រាសចាកបរាមាសៈក៏មាន សង្ខារក្ខន្ធ ប្រកបដោយបរាមាសៈក៏មាន ប្រាសចាកបរាមាសៈក៏មាន មិនគប្បីពោលថា ប្រកបដោយបរាមាសៈផង ថា ប្រាសចាកបរាមាសៈផងក៏មាន ។ រូបក្ខន្ធ មិនគប្បីពោលថា ជាបរាមាសៈ ទាំងបរាមាសៈស្ទាបអង្អែលឡើយ បរាមាសៈស្ទាបអង្អែល តែមិនមែនបរាមាសៈ ខន្ធ ៣ មិនគប្បីពោលថា ជាបរាមាសៈទាំងបរាមាសៈស្ទាបអង្អែលទេ បរាមាសៈស្ទាបអង្អែល តែមិនមែនបរាមាសៈក៏មាន មិនគប្បីពោលថា បរាមាសៈស្ទាបអង្អែល តែមិនមែនបរាមាសៈក៏មាន សង្ខារក្ខន្ធ ជាបរាមាសៈ ទាំងបរាមាសៈស្ទាបអង្អែលក៏មាន បរាមាសៈស្ទាបអង្អែល តែមិនមែនបរាមាសៈក៏មាន មិនគប្បីពោលថា ជាបរាមាសៈទាំងបរាមាសៈស្ទាបអង្អែលផង ថាបរាមាសៈស្ទាបអង្អែល តែមិនមែនបរាមាសៈផងក៏មាន ។ រូបក្ខន្ធ ប្រាសចាកបរាមាសៈ តែបរាមាសៈស្ទាបអង្អែល ខន្ធ ៤ ប្រាសចាកបរាមាសៈ តែបរាមាសៈស្ទាបអង្អែលក៏មាន ប្រាសចាកបរាមាសៈ ទាំងបរាមាសៈមិនស្ទាបអង្អែលក៏មាន មិនគប្បីពោលថា ប្រាសចាកបរាមាសៈតែបរាមាសៈស្ទាបអង្អែលផង ថា ប្រាសចាកបរាមាសៈ ទាំងបរាមាសៈមិនស្ទាបអង្អែលផងក៏មាន ។

ខន្ធវិភង្គេ បញ្ហាបុច្ឆកំ

[៩៣] រូបក្ខន្ធោ អនារម្មណោ ចត្តារោ ខន្ធា សារម្មណា ។ ចត្តារោ ខន្ធា នោ ចិត្តា វិញ្ញាណក្ខន្ធោ ចិត្តំ ។ តយោ ខន្ធា ចេតសិកា ទ្វេ ខន្ធា អចេតសិកា ។ តយោ ខន្ធា ចិត្តសម្បយុត្តា រូបក្ខន្ធោ ចិត្តវិប្បយុត្តោ វិញ្ញាណក្ខន្ធោ ន វត្តព្វោ ចិត្តេន សម្បយុត្តោតិបិ ចិត្តេន វិប្បយុត្តោតិបិ ។ តយោ ខន្ធា ចិត្តសំសដ្ឋា រូបក្ខន្ធោ ចិត្តវិសំសដ្ឋោ វិញ្ញាណក្ខន្ធោ ន វត្តព្វោ ចិត្តេន សំសដ្ឋោតិបិ ចិត្តេន វិសំសដ្ឋោតិបិ ។ តយោ ខន្ធា ចិត្តសមុដ្ឋានា វិញ្ញាណក្ខន្ធោ នោ ចិត្តសមុដ្ឋានោ រូបក្ខន្ធោ សិយា ចិត្តសមុដ្ឋានោ សិយា នោ ចិត្តសមុដ្ឋានោ ។ តយោ ខន្ធា ចិត្តសហភុនោ វិញ្ញាណក្ខន្ធោ នោ ចិត្តសហភូ រូបក្ខន្ធោ សិយា ចិត្តសហភូ សិយា នោ ចិត្តសហភូ ។ តយោ ខន្ធា ចិត្តានុបរិវត្តិនោ វិញ្ញាណក្ខន្ធោ នោ ចិត្តានុបរិវត្តិ រូបក្ខន្ធោ សិយា ចិត្តានុបរិវត្តិ សិយា នោ ចិត្តានុបរិវត្តិ ។ តយោ ខន្ធា ចិត្តសំសដ្ឋសមុដ្ឋានា ទ្វេ ខន្ធា នោ ចិត្តសំសដ្ឋសមុដ្ឋានា ។ តយោ ខន្ធា ចិត្តសំសដ្ឋសមុដ្ឋានសហភុនោ ទ្វេ ខន្ធា

(៩៣) រូបក្ខន្ធ មិនមានអារម្មណ៍ ខន្ធ ៤ ប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងអារម្មណ៍ ។ ខន្ធ ៤ មិនមែនចិត្ត វិញ្ញាណក្ខន្ធ ជាចិត្ត ។ ខន្ធ ៣ ជាចេតសិក ខន្ធ ២ មិនមែនចេតសិក ។ ខន្ធ ៣ ប្រកបដោយចិត្ត រូបក្ខន្ធ ប្រាសចាកចិត្ត វិញ្ញាណក្ខន្ធ មិនគប្បីពោលថា ប្រកបដោយចិត្តផង ថាប្រាសចាកចិត្តផងឡើយ ។ ខន្ធ ៣ ច្រឡំដោយចិត្ត រូបក្ខន្ធ ប្រាសចាកការច្រឡំដោយចិត្ត វិញ្ញាណក្ខន្ធ មិនគប្បីពោលថា ច្រឡំដោយចិត្តផង ថាប្រាសចាកការច្រឡំដោយចិត្តផងឡើយ ។ ខន្ធ ៣ តាំងឡើងអំពីចិត្ត វិញ្ញាណក្ខន្ធ មិនបានតាំងឡើងអំពីចិត្ត រូបក្ខន្ធ តាំងឡើងអំពីចិត្តក៏មាន មិនតាំងឡើងអំពីចិត្តក៏មាន ។ ខន្ធ ៣ កើតជាមួយនឹងចិត្ត វិញ្ញាណក្ខន្ធ មិនកើតជាមួយនឹងចិត្ត រូបក្ខន្ធ កើតជាមួយនឹងចិត្តក៏មាន មិនកើតជាមួយនឹងចិត្តក៏មាន ។ ខន្ធ ៣ ប្រព្រឹត្តទៅតាមចិត្ត វិញ្ញាណក្ខន្ធ មិនប្រព្រឹត្តទៅតាមចិត្ត រូបក្ខន្ធ ប្រព្រឹត្តទៅតាមចិត្តក៏មាន មិនប្រព្រឹត្តទៅតាមចិត្តក៏មាន ។ ខន្ធ ៣ ច្រឡំទាំងតាំងឡើងអំពីចិត្ត ខន្ធ ២ មិនច្រឡំទាំងមិនតាំងឡើងអំពីចិត្ត ។ ខន្ធ ៣ ច្រឡំទាំងតាំងឡើងទាំងកើតជាមួយនឹងចិត្ត

នោ ចិត្តសំសដ្ឋសមុដ្ឋានសហភុនោ ។ តយោ ខន្ធា ចិត្តសំសដ្ឋសមុដ្ឋានានុបរិវត្តិនោ ទ្វេ ខន្ធា នោ ចិត្តសំសដ្ឋសមុដ្ឋានានុបរិវត្តិនោ ។ តយោ ខន្ធា ពាហិរា វិញ្ញាណក្ខន្ធោ អជ្ឈត្តិកោ រូបក្ខន្ធោ សិយា អជ្ឈត្តិកោ សិយា ពាហិរោ ។ ចត្តារោ ខន្ធា នុបាទា រូបក្ខន្ធោ សិយា ឧបាទា សិយា នុបាទា សិយា ឧបាទិណ្ណា សិយា អនុបាទិណ្ណា ។

(៩៤) ចត្តារោ ខន្ធា នុបាទានា សង្ខារក្ខន្ធោ សិយា ឧបាទានំ សិយា នុបាទានំ ។ រូបក្ខន្ធោ ឧបាទានិយោ ចត្តារោ ខន្ធា សិយា ឧបាទានិយា សិយា អនុបាទានិយា ។ រូបក្ខន្ធោ ឧបាទានវិប្បយុត្តោ ចត្តារោ ខន្ធា សិយា ឧបាទានសម្បយុត្តា សិយា ឧបាទានវិប្បយុត្តា ។ រូបក្ខន្ធោ ន វត្តព្វោ ឧបាទានញ្ចេវ ឧបាទានិយោ ចាតិ ឧបាទានិយោ ចេវ នោ ច ឧបាទានំ តយោ ខន្ធា ន វត្តព្វា ឧបាទានា ចេវ ឧបាទានិយា ចាតិ សិយា ឧបាទានិយា ចេវ នោ ច ឧបាទានា សិយា ន វត្តព្វា ឧបាទានិយា ចេវ នោ ច ឧបាទានាតិ សង្ខារក្ខន្ធោ សិយា ឧបាទានញ្ចេវ ឧបាទានិយោ ច

ខន្ធ ២ មិនប្រឡំ មិនតាំងឡើង មិនកើតជាមួយនឹងចិត្ត ។ ខន្ធ ៣ ប្រឡំ ទាំងតាំងឡើងទាំងប្រព្រឹត្តទៅតាមចិត្ត ខន្ធ ២ មិនប្រឡំ មិនតាំងឡើង មិនប្រព្រឹត្តទៅតាមចិត្ត ។ ខន្ធ ៣ ជាខាងក្រៅ វិញ្ញាណក្ខន្ធ ជាខាងក្នុង រូបក្ខន្ធ ជាខាងក្នុងក៏មាន ជាខាងក្រៅក៏មាន ។ ខន្ធ ៤ មិនមែនឧបាទា រូបក្ខន្ធ ជាឧបាទាក៏មាន មិនមែនឧបាទាក៏មាន ជាឧបាទិន្នក៏មាន ជាអនុបាទិន្នក៏មាន ។

(៩៤) ខន្ធ ៤ មិនមែនឧបាទាន សង្ខារក្ខន្ធ ជាឧបាទានក៏មាន មិនមែនឧបាទានក៏មាន ។ រូបក្ខន្ធ ជាប្រយោជន៍ដល់ឧបាទាន ខន្ធ ៤ ជាប្រយោជន៍ដល់ឧបាទានក៏មាន មិនជាប្រយោជន៍ដល់ឧបាទាន ក៏មាន ។ រូបក្ខន្ធ ប្រាសចាកឧបាទាន ខន្ធ ៤ ប្រកបដោយឧបាទានក៏មាន ប្រាសចាកឧបាទានក៏មាន ។ រូបក្ខន្ធ មិនគប្បីពោលថា ជាឧបាទាន ទាំងជាប្រយោជន៍ដល់ឧបាទានឡើយ ជាប្រយោជន៍ដល់ឧបាទានតែមិនមែនឧបាទាន ខន្ធ ៣ មិនគប្បីពោលថា ជាឧបាទានទាំងជាប្រយោជន៍ដល់ឧបាទានទេ ជាប្រយោជន៍ដល់ឧបាទាន តែមិនមែនឧបាទានក៏មាន មិនគប្បីពោលថា ជាប្រយោជន៍ដល់ឧបាទាន តែមិនមែនឧបាទានក៏មាន សង្ខារក្ខន្ធ ជាឧបាទាន ទាំងជាប្រយោជន៍ដល់ឧបាទានក៏មាន

ខន្ធវិភង្គ បញ្ហាបុច្ឆកំ

សិយា ឧបាទានិយោ ចេវ នោ ច ឧបាទានំ សិយា ន វត្តព្វោ ឧបាទានញ្ចេវ ឧបាទានិយោ ចាតិបិ ឧបាទានិយោ ចេវ នោ ច ឧបាទានន្តិបិ ។ រូបក្ខន្ធោ ន វត្តព្វោ ឧបាទានញ្ចេវ ឧបាទានសម្បយុត្តោ ចាតិបិ ឧបាទានសម្បយុត្តោ ចេវ នោ ច ឧបាទានន្តិបិ តយោ ខន្ធា ន វត្តព្វា ឧបាទានា ចេវ ឧបាទានសម្បយុត្តា ចាតិ សិយា ឧបាទានសម្បយុត្តា ចេវ នោ ច ឧបាទានា សិយា ន វត្តព្វា ឧបាទានសម្បយុត្តា ចេវ នោ ច ឧបាទានាតិ សង្ខារក្ខន្ធោ សិយា ឧបាទានញ្ចេវ ឧបាទានសម្បយុត្តោ ច សិយា ឧបាទានសម្បយុត្តោ ចេវ នោ ច ឧបាទានំ សិយា ន វត្តព្វោ ឧបាទានញ្ចេវ ឧបាទានសម្បយុត្តោតិបិ ឧបាទានសម្បយុត្តោ ចេវ នោ ច ឧបាទានន្តិបិ ។ រូបក្ខន្ធោ ឧបាទានវិប្បយុត្តឧបាទានិយោ ចត្តារោ ខន្ធា សិយា ឧបាទានវិប្បយុត្តឧបាទានិយា សិយា ឧបាទានវិប្បយុត្តអនុបាទានិយា សិយា ន វត្តព្វា ឧបាទានវិប្បយុត្តឧបាទានិយាតិបិ ឧបាទានវិប្បយុត្តអនុបាទានិយាតិបិ ។

ជាប្រយោជន៍ដល់ឧបាទាន តែមិនមែនឧបាទានក៏មាន មិនគប្បីពោលថា ជាឧបាទាន ទាំងជាប្រយោជន៍ដល់ឧបាទានផង ថា ជាប្រយោជន៍ដល់ឧបាទាន តែមិនមែនឧបាទានផងក៏មាន ។ រូបក្ខន្ធ មិនគប្បីពោលថា ជាឧបាទាន ទាំងប្រកបដោយឧបាទានផង ថា ប្រកបដោយឧបាទាន តែមិនមែនឧបាទានឡើយ ខន្ធ ៣ មិនគប្បីពោលថា ជាឧបាទាន ទាំងប្រកបដោយឧបាទានទេ ប្រកបដោយឧបាទាន តែមិនមែនឧបាទានក៏មាន មិនគប្បីពោលថា ប្រកបដោយឧបាទាន តែមិនមែនឧបាទានក៏មាន សង្ខារក្ខន្ធ ជាឧបាទាន ទាំងប្រកបដោយឧបាទានក៏មាន ប្រកបដោយឧបាទាន តែមិនមែនឧបាទានក៏មាន មិនគប្បីពោលថា ជាឧបាទាន ទាំងប្រកបដោយឧបាទានផង ថា ប្រកបដោយឧបាទាន តែមិនមែនឧបាទានផងក៏មាន ។ រូបក្ខន្ធ ប្រាសចាកឧបាទាន តែជាប្រយោជន៍ដល់ឧបាទាន ខន្ធ ៤ ប្រាសចាកឧបាទាន តែជាប្រយោជន៍ដល់ឧបាទានក៏មាន ប្រាសចាកឧបាទាន ទាំងមិនជាប្រយោជន៍ដល់ឧបាទានក៏មាន មិនគប្បីពោលថា ប្រាសចាកឧបាទានតែជាប្រយោជន៍ដល់ឧបាទានផង ថា ប្រាសចាកឧបាទាន ទាំងមិនជាប្រយោជន៍ដល់ឧបាទានផងក៏មាន ។

[៩៥] ចត្តារោ ខន្ធា នោ កិលេសា សង្ខារក្ខន្ធោ សិយា កិលេសោ សិយា នោ កិលេសោ ។ រូបក្ខន្ធោ សង្កិលេសិកោ ចត្តារោ ខន្ធា សិយា សង្កិលេសិកា សិយា អសង្កិលេសិកា ។ រូបក្ខន្ធោ អសង្កិលិដ្ឋោ ចត្តារោ ខន្ធា សិយា សង្កិលិដ្ឋា សិយា អសង្កិលិដ្ឋា ។ រូបក្ខន្ធោ កិលេសវិប្បយុត្តោ ចត្តារោ ខន្ធា សិយា កិលេសសម្បយុត្តា សិយា កិលេសវិប្បយុត្តា ។ រូបក្ខន្ធោ ន វត្តព្វោ កិលេសោ ចេវ សង្កិលេសិកោ ចាតិ សង្កិលេសិកោ ចេវ នោ ច កិលេសោ តយោ ខន្ធា ន វត្តព្វា កិលេសា ចេវ សង្កិលេសិកា ចាតិ សិយា សង្កិលេសិកា ចេវ នោ ច កិលេសា សិយា ន វត្តព្វា សង្កិលេសិកា ចេវ នោ ច កិលេសាតិ សង្ខារក្ខន្ធោ សិយា កិលេសោ ចេវ សង្កិលេសិកោ ច សិយា សង្កិលេសិកោ ចេវ នោ ច កិលេសោ សិយា ន វត្តព្វោ កិលេសោ ចេវ សង្កិលេសិកោ ចាតិបិ សង្កិលេសិកោ ចេវ នោ ច កិលេសោតិបិ ។ រូបក្ខន្ធោ ន វត្តព្វោ កិលេសោ ចេវ សង្កិលិដ្ឋោ ចាតិបិ សង្កិលិដ្ឋោ ចេវ នោ ច កិលេសោតិបិ

(៩៥) ខន្ធ ៤ មិនមែនកិលេស សង្ខារក្ខន្ធ ជាកិលេសក៏មាន មិនមែនកិលេសក៏មាន ។ រូបក្ខន្ធ គួរដល់សេចក្តីសៅហ្មង ខន្ធ ៤ គួរដល់សេចក្តីសៅហ្មងក៏មាន មិនគួរដល់សេចក្តីសៅហ្មងក៏មាន ។ រូបក្ខន្ធ មិនសៅហ្មងហើយ ខន្ធ ៤ សៅហ្មងហើយក៏មាន មិនសៅហ្មងហើយក៏មាន ។ រូបក្ខន្ធ ប្រាសចាកកិលេស ខន្ធ ៤ ប្រកបដោយកិលេសក៏មាន ប្រាសចាកកិលេសក៏មាន ។ រូបក្ខន្ធ មិនគប្បីពោលថា ជាសេចក្តីសៅហ្មង ទាំងគួរដល់សេចក្តីសៅហ្មងឡើយ គួរដល់សេចក្តីសៅហ្មង តែមិនមែនសេចក្តីសៅហ្មង ខន្ធ ៣ មិនគប្បីពោលថា ជាសេចក្តីសៅ-ហ្មង ទាំងគួរដល់សេចក្តីសៅហ្មងទេ គួរដល់សេចក្តីសៅហ្មង តែមិនមែនសេចក្តីសៅហ្មងក៏មាន មិនគប្បីពោលថា គួរដល់សេចក្តីសៅហ្មង តែមិនមែនសេចក្តីសៅហ្មងក៏មាន សង្ខារក្ខន្ធ ជាសេចក្តីសៅហ្មង ទាំងគួរដល់សេចក្តីសៅហ្មងក៏មាន គួរដល់សេចក្តីសៅហ្មង តែមិនមែនសេចក្តីសៅហ្មងក៏មាន មិនគប្បីពោលថា ជាសេចក្តីសៅហ្មង ទាំងគួរដល់សេច-ក្តីសៅហ្មងផង ថា គួរដល់សេចក្តីសៅហ្មងតែមិនមែនសេចក្តីសៅហ្មងផងក៏មាន ។ រូបក្ខន្ធ មិនគប្បីពោលថា ជាសេចក្តីសៅហ្មង ទាំងសៅ-ហ្មងហើយផង ថា សៅហ្មងហើយតែមិនមែនសេចក្តីសៅហ្មងផងឡើយ

តយោ ខន្ធា ន វត្តព្វា កិលេសា ចេវ សង្កិលិដ្ឋា ចាតិ សិយា សង្កិលិដ្ឋា ចេវ នោ ច កិលេសា សិយា ន វត្តព្វា សង្កិលិដ្ឋា ចេវ នោ ច កិលេសាតិ សង្ខារក្ខន្ធោ សិយា កិលេសោ ចេវ សង្កិលិដ្ឋោ ច សិយា សង្កិលិដ្ឋោ ចេវ នោ ច កិលេសោ សិយា ន វត្តព្វោ កិលេសោ ចេវ សង្កិលិដ្ឋោ ចាតិបិ សង្កិលិដ្ឋោ ចេវ នោ ច កិលេសោតិបិ ។ រូបក្ខន្ធោ ន វត្តព្វោ កិលេសោ ចេវ កិលេសសម្បយុត្តោ ចាតិបិ កិលេសសម្បយុត្តោ ចេវ នោ ច កិលេសោតិបិ តយោ ខន្ធា ន វត្តព្វា កិលេសា ចេវ កិលេសសម្បយុត្តា ចាតិ សិយា កិលេសសម្បយុត្តា ចេវ នោ ច កិលេសា សិយា ន វត្តព្វា កិលេសសម្បយុត្តា ចេវ នោ ច កិលេសាតិ សង្ខារក្ខន្ធោ សិយា កិលេសោ ចេវ កិលេសសម្បយុត្តោ ច សិយា កិលេសសម្បយុត្តោ ចេវ នោ ច កិលេសោ សិយា ន វត្តព្វោ

ខន្ធ ៣ មិនគប្បីពោលថា ជាសេចក្តីសៅហ្មង ទាំងសៅហ្មងហើយទេ សៅហ្មងហើយ តែមិនមែនសេចក្តីសៅហ្មងក៏មាន មិនគប្បីពោលថា សៅហ្មងហើយ តែមិនមែនសេចក្តីសៅហ្មង ក៏មាន សង្ខារក្ខន្ធ ជាសេចក្តីសៅហ្មង ទាំងសៅហ្មងហើយក៏មាន សៅហ្មងហើយ តែមិនមែនសេចក្តីសៅហ្មងក៏មាន មិនគប្បីពោលថា ជាសេចក្តីសៅហ្មង ទាំងសៅហ្មងហើយផង ថា សៅហ្មងហើយតែមិនមែនសេចក្តីសៅហ្មងផងក៏មាន ។ រូបក្ខន្ធ មិនគប្បីពោលថា ជាសេចក្តីសៅហ្មង ទាំងប្រកបដោយសេចក្តីសៅហ្មងផង ថា ប្រកបដោយសេចក្តីសៅហ្មង តែមិនមែនសេចក្តីសៅហ្មងផងឡើយ ខន្ធ ៣ មិនគប្បីពោលថា ជាសេចក្តីសៅហ្មង ទាំងប្រកបដោយសេចក្តីសៅហ្មងទេ ប្រកបដោយសេចក្តីសៅហ្មង តែមិនមែនសេចក្តីសៅហ្មងក៏មាន មិនគប្បីពោលថា ប្រកបដោយសេចក្តីសៅហ្មង តែមិនមែនសេចក្តីសៅហ្មងក៏មាន សង្ខារក្ខន្ធ ជាសេចក្តីសៅហ្មង ទាំងប្រកបដោយសេចក្តីសៅហ្មងក៏មាន ប្រកបដោយសេចក្តីសៅហ្មង តែមិនមែនសេចក្តីសៅហ្មងក៏មាន មិនគប្បីពោលថា

កិលេសោ ចេវ កិលេសសម្បយុត្តោ ចាតិបិ កិលេសសម្បយុត្តោ ចេវ នោ ច កិលេសោតិបិ ។ រូបក្ខន្ធោ កិលេសវិប្បយុត្តសង្កិលេសិកោ ចត្តារោ ខន្ធា សិយា កិលេសវិប្បយុត្តសង្កិលេសិកា សិយា កិលេសវិប្បយុត្តអសង្កិលេសិកា សិយា ន វត្តព្វា កិលេសវិប្បយុត្តសង្កិលេសិកាតិបិ កិលេសវិប្បយុត្តអសង្កិលេសិកាតិបិ ។

(៩៦) រូបក្ខន្ធោ ន ទស្សនេន បហាតព្វោ ចត្តារោ ខន្ធា សិយា ទស្សនេន បហាតព្វា សិយា ន ទស្សនេន បហាតព្វា ។ រូបក្ខន្ធោ ន ភាវនាយ បហាតព្វោ ចត្តារោ ខន្ធា សិយា ភាវនាយ បហាតព្វា សិយា ន ភាវនាយ បហាតព្វា ។ រូបក្ខន្ធោ ន ទស្សនេន បហាតព្វហេតុកោ ចត្តារោ ខន្ធា សិយា ទស្សនេន បហាតព្វហេតុកា សិយា ន ទស្សនេន បហាតព្វហេតុកា ។ រូបក្ខន្ធោ ន ភាវនាយ បហាតព្វហេតុកោ ចត្តារោ ខន្ធា សិយា ភាវនាយ បហាតព្វហេតុកា សិយា ន ភាវនាយ បហាតព្វហេតុកា ។

ជាសេចក្តីសៅហ្មង ទាំងប្រកបដោយសេចក្តីសៅហ្មងផង ថា ប្រកបដោយសេចក្តីសៅហ្មង តែមិនមែនសេចក្តីសៅហ្មង ក៏មាន ។ រូបក្ខន្ធ ប្រាសចាកសេចក្តីសៅហ្មង តែគួរដល់សេចក្តីសៅហ្មង ខន្ធ ៥ ប្រាសចាកសេចក្តីសៅហ្មង តែគួរដល់សេចក្តីសៅហ្មងក៏មាន ប្រាសចាកសេចក្តីសៅហ្មង ទាំងមិនគួរដល់សេចក្តីសៅហ្មងក៏មាន មិនគប្បីពោលថា ប្រាសចាកសេចក្តីសៅហ្មង តែគួរដល់សេចក្តីសៅហ្មងផង ថា ប្រាសចាកសេចក្តីសៅហ្មង ទាំងមិនគួរដល់សេចក្តីសៅហ្មងផងក៏មាន ។

(៩៦) រូបក្ខន្ធ មិនគួរលះដោយទស្សនៈ ខន្ធ ៥ គួរលះដោយទស្សនៈក៏មាន មិនគួរលះដោយទស្សនៈក៏មាន ។ រូបក្ខន្ធ មិនគួរលះដោយភាវនា ខន្ធ ៥ គួរលះដោយភាវនាក៏មាន មិនគួរលះដោយភាវនាក៏មាន ។ រូបក្ខន្ធ មានហេតុមិនគួរលះដោយទស្សនៈ ខន្ធ ៥ មានហេតុគួរលះដោយទស្សនៈក៏មាន មានហេតុមិនគួរលះដោយទស្សនៈក៏មាន ។ រូបក្ខន្ធ មានហេតុមិនគួរលះដោយភាវនា ខន្ធ ៥ មានហេតុគួរលះដោយភាវនាក៏មាន មានហេតុមិនគួរលះដោយភាវនាក៏មាន ។

រូបក្ខន្ធោ អវិតក្កោ ចត្តារោ ខន្ធា សិយា សវិតក្កា សិយា អវិតក្កា ។ រូបក្ខន្ធោ អវិចារោ ចត្តារោ ខន្ធា សិយា សវិចារា សិយា អវិចារា ។ រូបក្ខន្ធោ អប្បីតិកោ ចត្តារោ ខន្ធា សិយា សប្បីតិកា សិយា អប្បីតិកា ។ រូបក្ខន្ធោ ន បីតិសហគតោ ចត្តារោ ខន្ធា សិយា បីតិសហគតា សិយា ន បីតិសហគតា ។ ទ្វេ ខន្ធា ន សុខសហគតា តយោ ខន្ធា សិយា សុខសហគតា សិយា ន សុខសហគតា ។ ទ្វេ ខន្ធា ន ឧបេក្ខាសហគតា តយោ ខន្ធា សិយា ឧបេក្ខាសហគតា សិយា ន ឧបេក្ខាសហគតា ។ រូបក្ខន្ធោ កាមាវចរោ ចត្តារោ ខន្ធា សិយា កាមាវចរា សិយា ន កាមាវចរា ។ រូបក្ខន្ធោ ន រូបាវចរោ ចត្តារោ ខន្ធា សិយា រូបាវចរា សិយា ន រូបាវចរា ។ រូបក្ខន្ធោ ន អរូបាវចរោ ចត្តារោ ខន្ធា សិយា អរូបាវចរា សិយា ន អរូបាវចរា ។ រូបក្ខន្ធោ បរិយាបន្នោ ចត្តារោ ខន្ធា សិយា បរិយាបន្នា សិយា អបរិយាបន្នា ។ រូបក្ខន្ធោ អនិយ្យានិកោ ចត្តារោ ខន្ធា

ខន្ធវិភង្គ បញ្ហាបុច្ឆកៈ

រូបក្ខន្ធ មិនមានវិតក្កៈ ខន្ធ ៤ ប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងវិតក្កៈក៏មាន មិនមានវិតក្កៈក៏មាន ។ រូបក្ខន្ធ មិនមានវិចារៈ ខន្ធ ៤ ប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងវិចារៈក៏មាន មិនមានវិចារៈក៏មាន ។ រូបក្ខន្ធ មិនមានបីតិ ខន្ធ ៤ ប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងបីតិក៏មាន មិនមានបីតិក៏មាន ។ រូបក្ខន្ធ មិនកើតព្រមដោយបីតិ ខន្ធ ៤ កើតព្រមដោយបីតិក៏មាន មិនកើតព្រមដោយបីតិក៏មាន ។ ខន្ធ ២ មិនកើតព្រមដោយសុខៈ ខន្ធ ៣ កើតព្រមដោយសុខៈក៏មាន មិនកើតព្រមដោយសុខៈក៏មាន ។ ខន្ធ ២ មិនកើតព្រមដោយឧបេក្ខា ខន្ធ ៣ កើតព្រមដោយឧបេក្ខាក៏មាន មិនកើតព្រមដោយឧបេក្ខាក៏មាន ។ រូបក្ខន្ធ ជាកាមាវចរ ខន្ធ ៤ ជាកាមាវចរក៏មាន មិនមែនកាមាវចរក៏មាន ។ រូបក្ខន្ធ មិនមែនរូបាវចរ ខន្ធ ៤ ជារូបាវចរក៏មាន មិនមែនរូបាវចរក៏មាន ។ រូបក្ខន្ធ មិនមែនអរូបាវចរ ខន្ធ ៤ ជាអរូបាវចរក៏មាន មិនមែនអរូបាវចរក៏មាន ។ រូបក្ខន្ធ ជាបរិយាបន្នៈ ខន្ធ ៤ ជាបរិយាបន្នៈក៏មាន ជាអបរិយាបន្នៈក៏មាន ។ រូបក្ខន្ធ ជាអនិយ្យានិកៈ ខន្ធ ៤

សិយា និយ្យានិកា សិយា អនិយ្យានិកា ។ រូបក្ខន្ធោ អនិយតោ ចត្តារោ ខន្ធា សិយា និយតា សិយា អនិយតា ។ រូបក្ខន្ធោ សឧត្តរោ ចត្តារោ ខន្ធា សិយា សឧត្តរា សិយា អនុត្តរា ។ រូបក្ខន្ធោ អរណោ ចត្តារោ ខន្ធា សិយា សរណា សិយា អរណាតិ ។

បញ្ហាបុច្ឆកំ ។

ខន្ធវិភង្គោ សមត្តោ ។

ជានិយ្យានិកៈក៏មាន ជាអនិយ្យានិកៈក៏មាន ។ រូបក្ខន្ធ ជាអនិយតៈ ខន្ធ ៤ ជានិយតៈក៏មាន ជាអនិយតៈក៏មាន ។ រូបក្ខន្ធ ជាសឧត្តរៈ ខន្ធ ៤ ជាសឧត្តរៈក៏មាន ជាអនុត្តរៈក៏មាន ។ រូបក្ខន្ធ មិនមានសត្រូវ ខន្ធ ៤ ប្រកបដោយសត្រូវក៏មាន មិនមានសត្រូវក៏មាន ។

ចប់ បញ្ហាបុច្ឆកៈ ។

ចប់ ខន្ធវិភង្គ ។

អាយតនវិភង្គោ

[៩៧] ទ្វាទសាយតនានិ ចក្ខាយតនំ រូបាយតនំ សោតាយតនំ សទ្ទាយតនំ ឃានាយតនំ គន្ធាយតនំ ជិវ្ហាយតនំ រសាយតនំ កាយាយតនំ ផោដ្ឋព្វាយតនំ មនាយតនំ ធម្មាយតនំ ។

[៩៨] ចក្ខុំ អនិច្ចំ ទុក្ខំ អនត្តា វិបរិណាមធម្មំ រូបា អនិច្ចា ទុក្ខា អនត្តា វិបរិណាមធម្មា សោតំ អនិច្ចំ ទុក្ខំ អនត្តា វិបរិណាមធម្មំ សទ្ទា អនិច្ចា ទុក្ខា អនត្តា វិបរិណាមធម្មា ឃានំ អនិច្ចំ ទុក្ខំ អនត្តា វិបរិណាមធម្មំ គន្ធា អនិច្ចា ទុក្ខា អនត្តា វិបរិណាមធម្មា ជិវ្ហា អនិច្ចា ទុក្ខា អនត្តា វិបរិណាមធម្មា រសា អនិច្ចា ទុក្ខា អនត្តា វិបរិណាមធម្មា កាយោ អនិច្ចោ ទុក្ខោ អនត្តា វិបរិណាមធម្មោ ផោដ្ឋព្វា អនិច្ចា ទុក្ខា អនត្តា វិបរិណាមធម្មា មនោ អនិច្ចោ ទុក្ខោ អនត្តា វិបរិណាមធម្មោ ធម្មា អនិច្ចា ទុក្ខា អនត្តា វិបរិណាមធម្មា ។

សុត្តន្តភាជនីយំ ។

អាយតនវិភង្គ

(៩៧) អាយតនៈ ១២ គឺ ចក្ខាយតនៈ រូបាយតនៈ សោតាយតនៈ សទ្ទាយតនៈ ឃានាយតនៈ គន្ធាយតនៈ ជិវ្ហាយតនៈ រសាយតនៈ កាយាយតនៈ ផោដ្ឋព្វាយតនៈ មនាយតនៈ ធម្មាយតនៈ ។

(៩៨) ភ្នែក មិនទៀង ជាទុក្ខ ជារបស់សោះសូន្យ មានសភាពប្រែប្រួល រូប មិនទៀង ជាទុក្ខ ជារបស់សោះសូន្យ មានសភាពប្រែប្រួល ត្រចៀក មិនទៀង ជាទុក្ខ ជារបស់សោះសូន្យ មានសភាពប្រែប្រួល សំឡេង មិនទៀង ជាទុក្ខ ជារបស់សោះសូន្យ មានសភាពប្រែប្រួល ច្រមុះ មិនទៀង ជាទុក្ខ ជារបស់សោះសូន្យ មានសភាពប្រែប្រួល ក្លិន មិនទៀង ជាទុក្ខ ជារបស់សោះសូន្យ មានសភាពប្រែប្រួល អណ្តាត មិនទៀង ជាទុក្ខ ជារបស់សោះសូន្យ មានសភាពប្រែប្រួល រស មិនទៀង ជាទុក្ខ ជារបស់សោះសូន្យ មានសភាពប្រែប្រួល កាយ មិនទៀង ជាទុក្ខ ជារបស់សោះសូន្យ មានសភាពប្រែប្រួល សម្ផស្ស មិនទៀង ជាទុក្ខ ជារបស់សោះសូន្យ មានសភាពប្រែប្រួល មនោ មិនទៀង ជាទុក្ខ ជារបស់សោះសូន្យ មានសភាពប្រែប្រួល ធម៌ មិនទៀងជាទុក្ខ ជារបស់សោះសូន្យ មានសភាពប្រែប្រួល ។

ចប់ សុត្តន្តភាជនីយ ។

(៩៩) ទ្វាទសាយតនានិ ចក្ខាយតនំ សោតា-
យតនំ ឃានាយតនំ ជិវ្ហាយតនំ កាយាយតនំ មនា-
យតនំ រូបាយតនំ សទ្ទាយតនំ គន្ធាយតនំ រសាយ-
តនំ ផោដ្ឋព្វាយតនំ ធម្មាយតនំ ។

(១០០) តត្ថ កតមំ ចក្ខាយតនំ ។ យំ ចក្ខុំ
ចតុន្នំ មហាភូតានំ ឧបាទាយ បសាទោ ។ បេ ។
សុញ្ញោ គាមោបេសោ ឥទំ វុច្ចតិ ចក្ខាយតនំ ។
តត្ថ កតមំ សោតាយតនំ ឃានាយតនំ ជិវ្ហាយតនំ
កាយាយតនំ ។ យោ កាយោ ចតុន្នំ មហាភូតានំ
ឧបាទាយ បសាទោ ។ បេ ។ សុញ្ញោ គាមោបេសោ
ឥទំ វុច្ចតិ កាយាយតនំ ។ តត្ថ កតមំ មនាយតនំ ។
ឯកវិធេន មនាយតនំ ផស្សសម្បយុត្តំ ។ ទុវិធេន
មនាយតនំ អត្ថិ សហេតុកំ អត្ថិ អហេតុកំ ។ តិវិធេន
មនាយតនំ អត្ថិ កុសលំ អត្ថិ អកុសលំ អត្ថិ អព្យា-
កតំ ។ បេ ។ ឯវំ ពហុវិធេន មនាយតនំ ឥទំ វុច្ចតិ
មនាយតនំ ។ តត្ថ កតមំ រូបាយតនំ ។ យំ រូបំ
ចតុន្នំ មហាភូតានំ ឧបាទាយ វណ្ណនិភា ។ បេ ។

(៩៩) អាយតនៈ ១២ គឺ ចក្ខាយតនៈ សោតាយតនៈ ឃានាយតនៈ ជិវ្ហាយតនៈ កាយាយតនៈ មនាយតនៈ រូបាយតនៈ សទ្ទាយតនៈ គន្ធាយតនៈ រសាយតនៈ ផោដ្ឋព្វាយតនៈ ធម្មាយតនៈ ។

(១០០) បណ្ដាអាយតនៈទាំងនោះ ចក្ខាយតនៈ តើដូចម្ដេច ។ ចក្ខុណា គឺ ប្រសាទ អាស្រ័យមហាភូត ៤ ។ បេ ។ ហៅថាស្រុកទំនេរក៏បាន នេះហៅថា ចក្ខាយតនៈ ។ បណ្ដាអាយតនៈទាំងនោះ សោតាយតនៈ ឃានាយតនៈ ជិវ្ហាយតនៈ កាយាយតនៈ តើដូចម្ដេច ។ កាយណា គឺ ប្រសាទ អាស្រ័យមហាភូត ៤ ។ បេ ។ ហៅថាស្រុកទំនេរក៏បាន នេះហៅថា កាយាយតនៈ ។ បណ្ដាអាយតនៈទាំងនោះ មនាយតនៈ តើដូចម្ដេច ។ មនាយតនៈ មានប្រការមួយ បានដល់មនាយតនៈដែលប្រកបដោយផស្សៈ ។ មនាយតនៈ មានប្រការ ២ គឺ មនាយតនៈប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងហេតុក៏មាន មិនមានហេតុក៏មាន ។ មនាយតនៈមានប្រការ ៣ គឺ មនាយតនៈ ជាកុសលក៏មាន ជាអកុសលក៏មានជាអព្យាក្រឹតក៏មាន ។ បេ ។ មនាយតនៈ មានច្រើនប្រការយ៉ាងនេះឯងនេះហៅថា មនាយតនៈ ។ បណ្ដាអាយតនៈទាំងនោះ រូបាយតនៈ តើដូចម្ដេច ។ រូបណា គឺ ពណ៌ម្ភូតទ្ទឹ អាស្រ័យមហាភូត ៤ ។ បេ ។

អាយតនវិភង្គោ បញ្ហាបុច្ឆកំ

រូបធាតុបេសា ឥទំ វុច្ចតិ រូបាយតនំ ។ តត្ថ កតមំ សទ្ទាយតនំ គន្ធាយតនំ រសាយតនំ ផោដ្ឋព្វាយតនំ ។ បឋវីធាតុ ។ បេ ។ ផោដ្ឋព្វធាតុបេសា ឥទំ វុច្ចតិ ផោដ្ឋព្វាយតនំ ។ តត្ថ កតមំ ធម្មាយតនំ ។ វេទនាក្ខន្ធោ សញ្ញាក្ខន្ធោ សង្ខារក្ខន្ធោ យញ្ច រូបំ អនិទស្សនំ អប្បដិឃំ ធម្មាយតនបរិយាបន្នំ អសង្ខតា ច ធាតុ ។ តត្ថ កតមោ វេទនាក្ខន្ធោ ។ ឯកវិធេន វេទនាក្ខន្ធោ ផស្សសម្បយុត្តោ ។ បេ ។ ឯវំ ពហុវិធេន វេទនាក្ខន្ធោ អយំ វុច្ចតិ វេទនាក្ខន្ធោ ។ តត្ថ កតមោ សញ្ញាក្ខន្ធោ ។ ឯកវិធេន សញ្ញាក្ខន្ធោ ផស្សសម្បយុត្តោ ។ បេ ។ ឯវំ ពហុវិធេន សញ្ញាក្ខន្ធោ អយំ វុច្ចតិ សញ្ញាក្ខន្ធោ ។ តត្ថ កតមោ សង្ខារក្ខន្ធោ ។ ឯកវិធេន សង្ខារក្ខន្ធោ ចិត្តសម្បយុត្តោ ។ បេ ។ ឯវំ ពហុវិធេន សង្ខារក្ខន្ធោ អយំ វុច្ចតិ សង្ខារក្ខន្ធោ ។ តត្ថ កតមំ រូបំ អនិទស្សនំ អប្បដិឃំ ធម្មាយតនបរិយាបន្នំ ។ ឥត្ថិន្ទ្រិយំ ។ បេ ។ កពឡីការោ អាហារោ ឥទំ វុច្ចតិ រូបំ អនិទស្សនំ

ហៅថា រូបធាតុក៏បាន នេះហៅថា រូបាយតនៈ ។ បណ្ដាអាយតនៈទាំងនោះ សទ្ទាយតនៈ គន្ធាយតនៈ រសាយតនៈ ផោដ្ឋព្វាយតនៈ តើដូចម្ដេច ។ បឋវីធាតុ ។ បេ ។ ហៅថាផោដ្ឋព្វធាតុ ក៏បាន នេះហៅថា ផោដ្ឋព្វាយតនៈ ។ បណ្ដាអាយតនៈទាំងនោះ ធម្មាយ-តនៈ តើដូចម្ដេច ។ វេទនាខន្ធ សញ្ញាខន្ធ សង្ខារក្ខន្ធ ឬក៏រូបណា ជាអនិទស្សនៈ ជាអប្បដិឃៈ រាប់បញ្ចូលក្នុងធម្មាយតនៈ ជាអសង្ខតធាតុ ។ បណ្ដាខន្ធទាំងនោះ វេទនាខន្ធ តើដូចម្ដេច ។ វេទនា-ខន្ធ មានប្រការមួយ បានដល់វេទនាខន្ធ ប្រកបដោយផស្សៈ ។ បេ ។ វេទនាខន្ធ មានច្រើនប្រការ យ៉ាងនេះឯង នេះហៅថា វេទនាខន្ធ ។ បណ្ដាខន្ធទាំងនោះ សញ្ញាខន្ធ តើដូចម្ដេច ។ សញ្ញាខន្ធ មានប្រការមួយ បានដល់សញ្ញាខន្ធ ប្រកបដោយផស្សៈ ។ បេ ។ សញ្ញាខន្ធ មានច្រើនប្រការ យ៉ាងនេះឯង នេះហៅថា សញ្ញាខន្ធ ។ បណ្ដាខន្ធទាំងនោះ សង្ខារក្ខន្ធ តើដូចម្ដេច ។ សង្ខារក្ខន្ធ មានប្រការមួយ បានដល់សង្ខារក្ខន្ធ ប្រកបដោយចិត្ត ។ បេ ។ សង្ខារក្ខន្ធ មានច្រើនប្រការ យ៉ាងនេះឯង នេះហៅថា សង្ខារក្ខន្ធ ។ បណ្ដាខន្ធទាំងនោះ រូបជាអនិទស្សនៈ ជាអប្បដិឃៈ រាប់បញ្ចូលក្នុងធម្មាយតនៈ តើដូចម្ដេច ។ ឥត្ថិន្ទ្រិយ ។ បេ ។ កពឡិង្ការាហារ នេះហៅថា រូបជាអនិទស្សនៈ

អប្បដិឃំ ធម្មាយតនបរិយាបន្នំ ។ តត្ថ កតមា អសង្ខតា ធាតុ ។ រាគក្ខយោ ទោសក្ខយោ មោហក្ខយោ អយំ វុច្ចតិ អសង្ខតា ធាតុ ។ ឥទំ វុច្ចតិ ធម្មាយតនំ ។

អភិធម្មភាជនីយំ ។

(១០១) ទ្វាទសាយតនានិ ចក្ខាយតនំ រូបាយតនំ ។បេ។ មនាយតនំ ធម្មាយតនំ ។ ទ្វាទសន្នំ អាយតនានំ កតិ កុសលា កតិ អកុសលា កតិ អព្យាកតា ។បេ។ កតិ សរណា កតិ អរណា ។

(១០២) ទសាយតនា អព្យាកតា ទ្វាយតនា សិយា កុសលា សិយា អកុសលា សិយា អព្យាកតា ។ ទសាយតនា ន វត្តព្វា សុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តាតិបិ ទុក្ខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តាតិបិ អទុក្ខមសុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តាតិបិ មនាយតនំ សិយា សុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តំ សិយា ទុក្ខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តំ សិយា អទុក្ខមសុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តំ ធម្មាយតនំ សិយា សុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តំ សិយា ទុក្ខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តំ សិយា អទុក្ខមសុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តំ សិយា ន វត្តព្វំ

ជាអប្បដិឃៈ រាប់បញ្ចូលក្នុងធម្មាយតនៈ ។ បណ្តាអាយតនៈទាំងនោះ អសង្ខតធាតុ តើដូចម្តេច ។ ការអស់រាគៈ ការអស់ទោសៈ ការអស់មោហៈ នេះហៅថា អសង្ខតធាតុ ។ នេះហៅថា ធម្មាយតនៈ ។

ចប់ អភិធម្មភាជនីយ ។

[១០១] អាយតនៈ ១២ គឺ ចក្ខាយតនៈ រូបាយតនៈ ។ បេ ។ មនាយតនៈ ធម្មាយតនៈ ។ បណ្តាអាយតនៈ ១២ អាយតនៈ ជាកុសលប៉ុន្មាន ជាអកុសលប៉ុន្មាន ជាអព្យាក្រឹតប៉ុន្មាន ។ បេ ។ ប្រកបដោយសត្រូវប៉ុន្មាន មិនមានសត្រូវប៉ុន្មាន ។

[១០២] អាយតនៈ ១០ ជាអព្យាក្រឹត អាយតនៈ ២ ជាកុសលក៏មាន ជាអកុសលក៏មាន ជាអព្យាក្រឹតក៏មាន ។ អាយតនៈ ១០ មិនគប្បីពោលថា ប្រកបដោយសុខវេទនាផង ថា ប្រកបដោយទុក្ខវេទនាផង ថា ប្រកបដោយអទុក្ខមសុខវេទនាផងឡើយ មនាយតនៈ ប្រកបដោយសុខវេទនាក៏មាន ប្រកបដោយទុក្ខវេទនាក៏មាន ប្រកបដោយអទុក្ខមសុខវេទនាក៏មាន ធម្មាយតនៈ ប្រកបដោយសុខវេទនាក៏មាន ប្រកបដោយទុក្ខវេទនាក៏មាន ប្រកបដោយអទុក្ខមសុខវេទនាក៏មាន មិនគប្បីពោលថា

សុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តន្តិបិ ទុក្ខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តន្តិបិ អទុក្ខមសុខាយ វេទនាយ សម្ប-យុត្តន្តិបិ ទសាយតនា នេវ វិបាកា នវិបាកធម្មធម្មា ទ្វាយតនា សិយា វិបាកា សិយា វិបាកធម្មធម្មា សិយា នេវ វិបាកនវិបាកធម្មធម្មា ។ បញ្ចាយតនា ឧបាទិន្នុបាទានិយា សទ្ទាយតនំ អនុបាទិន្នុបាទានិយំ ចត្តារាយតនា សិយា ឧបាទិន្នុបាទានិយា សិយា អនុបាទិន្នុបាទានិយា សិយា អនុបាទិន្នានុបាទានិយា ទ្វាយតនា សិយា ឧបាទិន្នុបាទានិយា សិយា អនុបា-ទិន្នុបាទានិយា សិយា អនុបាទិន្នានុបាទានិយា ។ ទសាយតនា អសង្កិលិដ្ឋសង្កិលេសិកា ទ្វាយតនា

ប្រកបដោយសុខវេទនាផង ជា ប្រកបដោយទុក្ខវេទនាផង ជា ប្រកបដោយអទុក្ខមសុខវេទនាផងក៏មាន អាយតនៈ ១០ មិនមែនជាវិបាកទាំងមិនមែនជាធម៌មានវិបាកជាប្រក្រតី អាយតនៈ ២ ជាវិបាកក៏មាន ជាធម៌មានវិបាកជាប្រក្រតីក៏មាន មិនមែនជាវិបាក ទាំងមិនមែនជាធម៌មានវិបាកជាប្រក្រតី ក៏មាន ។ អាយតនៈ ៥ មានកម្មប្រកបដោយកិលេស មានតណ្ហាជាដើមកាន់យកហើយ ទាំងជាប្រយោជន៍ដល់ឧបាទាន សទ្ទាយតនៈ មិនមានកម្មប្រកបដោយកិលេស មានតណ្ហាជាដើមកាន់យកហើយ តែជាប្រយោជន៍ដល់ឧបាទាន អាយតនៈ ៤ មានកម្មប្រកបដោយកិលេស មានតណ្ហាជាដើមកាន់យកហើយ ទាំងជាប្រយោជន៍ដល់ឧបាទានក៏មាន មិនមានកម្មប្រកបដោយកិលេស មានតណ្ហាជាដើមកាន់យកហើយ តែជាប្រយោជន៍ដល់ឧបាទានក៏មាន មិនមានកម្មប្រកបដោយកិលេស មានតណ្ហាជាដើមកាន់យកហើយ ទាំងមិនជាប្រយោជន៍ដល់ឧបាទានក៏មាន អាយតនៈ ២ មានកម្មប្រកបដោយកិលេស មានតណ្ហាជាដើមកាន់យកហើយ ទាំងជាប្រយោជន៍ដល់ឧបាទានក៏មាន មិនមានកម្មប្រកបដោយកិលេស មានតណ្ហាជាដើមកាន់យកហើយ ទាំងជាប្រយោជន៍ដល់ឧបាទានក៏មាន មិនមានកម្មប្រកបដោយកិលេស មានតណ្ហាជាដើមកាន់យកហើយ ទាំងមិនជាប្រយោជន៍ដល់ឧបាទានក៏មាន ។ អាយតនៈ ១០ មិនសៅហ្មង តែគួរដល់សេចក្ដីសៅហ្មង អាយតនៈ ២

សិយា សង្កិលិដ្ឋសង្កិលេសិកា សិយា អសង្កិលិដ្ឋសង្កិលេសិកា សិយា អសង្កិលិដ្ឋាសង្កិលេសិកា ។ ទសាយតនា អវិតក្កអវិចារា មនាយតនំ សិយា សវិតក្កសវិចារំ សិយា អវិតក្កវិចារមត្តំ សិយា អវិតក្កអវិចារំ ធម្មាយតនំ សិយា សវិតក្កសវិចារំ សិយា អវិតក្កវិចារមត្តំ សិយា អវិតក្កអវិចារំ សិយា ន វត្តព្វំ សវិតក្កសវិចារន្តិបិ អវិតក្កវិចារមត្តន្តិបិ អវិតក្កាវិចារន្តិបិ ។ ទសាយតនា ន វត្តព្វា បីតិសហគតាតិបិ សុខសហគតាតិបិ ឧបេក្ខាសហគតាតិបិ ទ្វាយតនា សិយា បីតិសហគតា សិយា សុខសហគតា សិយា ឧបេក្ខាសហគតា សិយា ន វត្តព្វា បីតិសហគតាតិបិ សុខសហគតាតិបិ ឧបេក្ខាសហគតាតិបិ ។ ទសាយតនា នេវ ទស្សនេន ន ភាវនាយ បហាតព្វា ទ្វាយតនា សិយា ទស្សនេន បហាតព្វា សិយា ភាវនាយ បហាតព្វា សិយា នេវ ទស្សនេន ន ភាវនាយ បហាតព្វា ។ ទសាយតនា នេវ ទស្សនេន ន ភាវនាយ បហាតព្វហេតុកា ទ្វាយតនា

សោមនស្សទាំងគួរដល់សេចក្តីសោមនស្សក៏មាន មិនសោមនស្សតែគួរដល់សេចក្តីសោមនស្សក៏មាន មិនសោមនស្សទាំងមិនគួរដល់សេចក្តីសោមនស្សក៏មាន ។ អាយតនៈ ១០ មិនមានវិតក្កៈទាំងមិនមានវិចារៈ មនាយតនៈ ប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងវិតក្កៈ ជាមួយនឹងវិចារៈក៏មាន មិនមានវិតក្កៈ មានត្រឹមតែវិចារៈក៏មាន មិនមានវិតក្កៈ ទាំងមិនមានវិចារៈក៏មាន ធម្មាយតនៈ ប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងវិតក្កៈ ជាមួយនឹងវិចារៈក៏មាន មិនមានវិតក្កៈ មានត្រឹមតែវិចារៈក៏មាន មិនមានវិតក្កៈ ទាំងមិនមានវិចារៈក៏មាន មិនគប្បីពោលថា ប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងវិតក្កៈជាមួយនឹងវិចារៈផង ថា មិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈផង ថា មិនមានវិតក្កៈ ទាំងមិនមានវិចារៈផងក៏មាន ។ អាយតនៈ ១០ មិនគប្បីពោលថា កើតព្រមដោយបីតិផង ថា កើតព្រមដោយសុខៈផង ថា កើតព្រមដោយឧបេក្ខាផងឡើយ អាយតនៈ ២ កើតព្រមដោយបីតិក៏មាន កើតព្រមដោយសុខៈក៏មាន កើតព្រមដោយឧបេក្ខាក៏មាន មិនគប្បីពោលថា កើតព្រមដោយបីតិផង ថា កើតព្រមដោយសុខៈផង ថា កើតព្រមដោយឧបេក្ខាផងក៏មាន ។ អាយតនៈ ១០ មិនគួរលះដោយទស្សនៈ ទាំងមិនគួរលះដោយភាវនា អាយតនៈ ២ គួរលះដោយទស្សនៈក៏មាន គួរលះដោយភាវនាក៏មាន មិនគួរលះដោយទស្សនៈ ទាំងមិនគួរលះដោយភាវនាក៏មាន ។ អាយតនៈ ១០ មានហេតុមិនគួរលះដោយទស្សនៈ ទាំងមិនគួរលះដោយភាវនា អាយតនៈ ២

សិយា ទស្សនេន បហាតព្វហេតុកា សិយា ភាវនាយ បហាតព្វហេតុកា សិយា នេវ ទស្សនេន ន ភាវនាយ បហាតព្វហេតុកា ។ ទសាយតនា នេវាចយគាមិនោ នអបចយគាមិនោ ទ្វាយតនា សិយា អាចយគាមិនោ សិយា អបចយគាមិនោ សិយា នេវាចយគាមិនោ នអបចយគាមិនោ ។ ទសាយតនា នេវ សេក្ខា នាសេក្ខា ទ្វាយតនា សិយា សេក្ខា សិយា អសេក្ខា សិយា នេវ សេក្ខា នាសេក្ខា ។ ទសាយតនា បរិត្តា ទ្វាយតនា សិយា បរិត្តា សិយា មហគ្គតា សិយា អប្បមាណា ។ ទសាយតនា អនារម្មណា ទ្វាយតនា សិយា បរិត្តារម្មណា សិយា មហគ្គតារម្មណា សិយា អប្បមាណារម្មណា សិយា ន វត្តព្វា បរិត្តារម្មណាតិបិ មហគ្គតារម្មណាតិបិ អប្បមាណារម្មណាតិបិ ។ ទសាយតនា មជ្ឈិមា ទ្វាយតនា សិយា ហីនា សិយា មជ្ឈិមា សិយា បណីតា ។ ទសាយតនា អនិយតា ទ្វាយតនា សិយា មិច្ឆត្តនិយតា សិយា សម្មត្តនិយតា សិយា អនិយតា ។ ទសាយតនា អនារម្មណា ទ្វាយតនា

អាយតនវិភង្គ បញ្ហាបុច្ឆកៈ

មានហេតុគួរលះដោយទស្សនៈក៏មាន មានហេតុគួរលះដោយភាវនាក៏មាន មានហេតុមិនគួរលះដោយទស្សនៈ ទាំងមិនគួរលះដោយភាវនាក៏មាន ។ អាយតនៈ ១០ មិនដល់នូវការសន្សំកពូនឡើង ទាំងមិនមែនមិនដល់នូវការសន្សំកពូនឡើង អាយតនៈ ២ ដល់នូវការសន្សំកពូនឡើងក៏មាន មិនដល់នូវការសន្សំកពូនឡើងក៏មាន មិនដល់នូវការសន្សំកពូនឡើង ទាំងមិនមែនមិនដល់នូវការសន្សំកពូនឡើងក៏មាន ។ អាយតនៈ ១០ មិនមែនជារបស់សេក្ខបុគ្គល ទាំងមិនមែនជារបស់អសេក្ខបុគ្គល អាយតនៈ ២ ជារបស់សេក្ខបុគ្គលក៏មាន ជារបស់អសេក្ខបុគ្គលក៏មាន មិនមែនជារបស់សេក្ខបុគ្គល ទាំងមិនមែនជារបស់អសេក្ខបុគ្គលក៏មាន ។ អាយតនៈ ១០ មានសភាពតូចឆ្មារ អាយតនៈ ២ មានសភាពតូចឆ្មារក៏មាន ដល់នូវសភាពធំក៏មាន ប្រមាណមិនបានក៏មាន ។ អាយតនៈ ១០ មិនមានអារម្មណ៍ អាយតនៈ ២ មានអារម្មណ៍តូចឆ្មារក៏មាន មានអារម្មណ៍ដល់នូវសភាពធំក៏មាន មានអារម្មណ៍ប្រមាណមិនបានក៏មាន មិនគប្បីពោលថា មានអារម្មណ៍តូចឆ្មារផង ថា មានអារម្មណ៍ដល់នូវសភាពធំផង ថា មានអារម្មណ៍ប្រមាណមិនបានផងក៏មាន ។ អាយតនៈ ១០ ជាកណ្តាល អាយតនៈ ២ ថោកទាបក៏មាន កណ្តាលក៏មាន ឧត្តមក៏មាន ។ អាយតនៈ ១០ មិនទៀង អាយតនៈ ២ មានសភាពខុសនិងទៀងក៏មាន មានសភាពត្រូវនិងទៀងក៏មាន មិនទៀងក៏មាន ។ អាយតនៈ ១០ មិនមានអារម្មណ៍ អាយតនៈ ២

សិយា មគ្គារម្មណា សិយា មគ្គហេតុកា សិយា មគ្គាធិបតិនោ សិយា ន វត្តព្វា មគ្គារម្មណាតិបិ មគ្គហេតុកាតិបិ មគ្គាធិបតិនោតិបិ ។ បញ្ចាយតនា សិយា ឧប្បន្នា សិយា ឧប្បាទិនោ ន វត្តព្វា អនុប្បន្នាតិ សទ្ទាយតនំ សិយា ឧប្បន្នំ សិយា អនុប្បន្នំ ន វត្តព្វំ ឧប្បាទីតិ បញ្ចាយតនា សិយា ឧប្បន្នា សិយា អនុប្បន្នា សិយា ឧប្បាទិនោ ធម្មាយតនំ សិយា ឧប្បន្នំ សិយា អនុប្បន្នំ សិយា ឧប្បាទី សិយា ន វត្តព្វំ ឧប្បន្នន្តិបិ អនុប្បន្នន្តិបិ ឧប្បាទីតិបិ ។ ឯកាទសាយតនា សិយា អតីតា សិយា អនាគតា សិយា បច្ចុប្បន្នា ធម្មាយតនំ សិយា អតីតំ សិយា អនាគតំ សិយា បច្ចុប្បន្នំ សិយា ន វត្តព្វំ អតីតន្តិបិ អនាគតន្តិបិ បច្ចុប្បន្នន្តិបិ ។ ទសាយតនា អនារម្មណា ទ្វាយតនា សិយា អតីតារម្មណា សិយា អនាគតារម្មណា សិយា បច្ចុប្បន្នារម្មណា សិយា ន វត្តព្វា អតីតារម្មណាតិបិ អនាគតារម្មណាតិបិ បច្ចុប្បន្នារម្មណាតិបិ សិយា អជ្ឈត្តា សិយា ពហិទ្ធា សិយា អជ្ឈត្តពហិទ្ធា ។ ទសាយតនា អនារម្មណា ទ្វាយតនា

មានមគ្គជាអារម្មណ៍ក៏មាន មានមគ្គជាហេតុក៏មាន មានមគ្គជាអធិបតីក៏មាន មិនគប្បីពោលថា មានមគ្គជាអារម្មណ៍ផង ថា មានមគ្គជាហេតុផង ថា មានមគ្គជាអធិបតីផងក៏មាន ។ អាយតនៈ ៤ កើតហើយក៏មាន ប្រុងនឹងកើត តែមិនគប្បីពោលថា មិនទាន់កើតក៏មាន សទ្ទាយតនៈ កើតហើយក៏មាន មិនទាន់កើត តែមិនគប្បីពោលថា ប្រុងនឹងកើតក៏មាន អាយតនៈ ៤ កើតហើយក៏មាន មិនទាន់កើតក៏មាន ប្រុងនឹងកើតក៏មាន ធម្មាយតនៈ កើតហើយក៏មាន មិនទាន់កើតក៏មាន ប្រុងនឹងកើតក៏មាន មិនគប្បីពោលថា កើតហើយផង ថា មិនទាន់កើតផង ថា ប្រុងនឹងកើតផងក៏មាន ។ អាយតនៈ ១១ ជាអតីតក៏មាន ជាអនាគតក៏មាន ជាបច្ចុប្បន្នក៏មាន ធម្មាយតនៈ ជាអតីតក៏មាន ជាអនាគតក៏មាន ជាបច្ចុប្បន្នក៏មាន មិនគប្បីពោលថា ជាអតីតផង ថា ជាអនាគតផង ថា ជាបច្ចុប្បន្នផងក៏មាន ។ អាយតនៈ ១០ មិនមានអារម្មណ៍ អាយតនៈ ២ មានអារម្មណ៍ជាអតីតក៏មាន មានអារម្មណ៍ជាអនាគតក៏មាន មានអារម្មណ៍ជាបច្ចុប្បន្នក៏មាន មិនគប្បីពោលថា មានអារម្មណ៍ជាអតីតផង ថា មានអារម្មណ៍ជាអនាគតផង ថា មានអារម្មណ៍ជាបច្ចុប្បន្នផងក៏មាន ជាខាងក្នុងក៏មាន ជាខាងក្រៅក៏មាន ជាខាងក្នុងនឹងខាងក្រៅក៏មាន ។ អាយតនៈ ១០ មិនមានអារម្មណ៍ អាយតនៈ ២

អាយតនវិភង្គ បញ្ហាបុច្ឆកំ

សិយា អជ្ឈត្តារម្មណា សិយា ពហិទ្ធារម្មណា សិយា អជ្ឈត្តពហិទ្ធារម្មណា សិយា ន វត្តព្វា អជ្ឈត្តារម្មណា-តិបិ ពហិទ្ធារម្មណាតិបិ អជ្ឈត្តពហិទ្ធារម្មណាតិបិ ។ រូបាយតនំ សនិទស្សនសប្បដិឃំ នវាយតនា អនិ-ទស្សនសប្បដិឃា ទ្វាយតនា អនិទស្សនាប្បដិឃា ។

(១០៣) ឯកាទសាយតនា ន ហេតូ ធម្មាយតនំ សិយា ហេតុ សិយា ន ហេតុ ។ ទសាយតនា អហេតុកា ទ្វាយតនា សិយា សហេតុកា សិយា អហេតុកា ។ ទសាយតនា ហេតុវិប្បយុត្តា ទ្វាយតនា សិយា ហេតុសម្បយុត្តា សិយា ហេតុវិប្បយុត្តា ។ ទសាយតនា ន វត្តព្វា ហេតុ ចេវ សហេតុកា ចាតិបិ សហេតុកា ចេវ ន ច ហេតូតិបិ មនាយតនំ ន វត្តព្វំ ហេតុ ចេវ សហេតុកញ្ចាតិ សិយា សហេតុកញ្ចេវ ន ច ហេតុ សិយា ន វត្តព្វំ សហេតុកញ្ចេវ ន ច ហេតូតិ ធម្មាយតនំ សិយា ហេតុ ចេវ សហេតុកញ្ច សិយា សហេតុកញ្ចេវ ន ច ហេតុ សិយា ន វត្តព្វំ

មានអារម្មណ៍ខាងក្នុងក៏មាន មានអារម្មណ៍ខាងក្រៅក៏មាន មានអារម្មណ៍ទាំងខាងក្នុងទាំងខាងក្រៅក៏មាន មិនគប្បីពោលថា មានអារម្មណ៍ខាងក្នុងផង ថា មានអារម្មណ៍ខាងក្រៅផង ថា មានអារម្មណ៍ទាំងខាងក្នុងទាំងខាងក្រៅផងក៏មាន ។ រូបាយតនៈ ប្រកបដោយការឃើញ ទាំងប្រកបដោយការប៉ះពាល់ អាយតនៈ ៩ មិនប្រកបដោយការឃើញ តែប្រកបដោយការប៉ះពាល់ អាយតនៈ ២ មិនប្រកបដោយការឃើញ ទាំងមិនប្រកបដោយការប៉ះពាល់ ។

[១០៣] អាយតនៈ ១១ មិនមែនហេតុ ធម្មាយតនៈ ជាហេតុក៏មាន មិនមែនហេតុក៏មាន ។ អាយតនៈ ១០ មិនមានហេតុ អាយតនៈ ២ ប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងហេតុក៏មាន មិនមានហេតុក៏មាន ។ អាយតនៈ ១០ ប្រាសចាកហេតុ អាយតនៈ ២ ប្រកបដោយហេតុក៏មាន ប្រាសចាកហេតុក៏មាន ។ អាយតនៈ ១០ មិនគប្បីពោលថា ជាហេតុ ទាំងប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងហេតុផង ថា ប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងហេតុ តែមិនមែនហេតុផងឡើយ មនាយតនៈ មិនគប្បីពោលថា ជាហេតុទាំងប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងហេតុទេ ប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងហេតុ តែមិនមែនហេតុក៏មាន មិនគប្បីពោលថា ប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងហេតុ តែមិនមែនហេតុក៏មាន ធម្មាយតនៈ ជាហេតុ ទាំងប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងហេតុក៏មាន ប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងហេតុ តែមិនមែហេតុក៏មាន មិនគប្បីពោលថា

ហេតុ ចេវ សហេតុកញ្ចាតិបិ សហេតុកញ្ចេវ ន ច ហេតូតិបិ ។ ទសាយតនា ន វត្តព្វា ហេតូ ចេវ ហេតុសម្បយុត្តា ចាតិបិ ហេតុសម្បយុត្តា ចេវ ន ច ហេតូតិបិ មនាយតនំ ន វត្តព្វំ ហេតុ ចេវ ហេតុសម្បយុត្តញ្ចាតិ សិយា ហេតុសម្បយុត្តញ្ចេវ ន ច ហេតុ សិយា ន វត្តព្វំ ហេតុសម្បយុត្តញ្ចេវ ន ច ហេតូតិ ធម្មាយតនំ សិយា ហេតុ ចេវ ហេតុសម្បយុត្តញ្ច សិយា ហេតុសម្បយុត្តញ្ចេវ ន ច ហេតុ សិយា ន វត្តព្វំ ហេតុ ចេវ ហេតុសម្បយុត្តញ្ចាតិបិ ហេតុសម្បយុត្តញ្ចេវ ន ច ហេតូតិបិ ។ ទសាយតនា ន ហេតូ អហេតុកា មនាយតនំ សិយា ន ហេតុ សហេតុកំ សិយា ន ហេតុ អហេតុកំ ធម្មាយតនំ សិយា ន ហេតុ សហេតុកំ សិយា ន ហេតុ អហេតុកំ សិយា ន វត្តព្វំ ន ហេតុ សហេតុកន្តិបិ ន ហេតុ អហេតុកន្តិបិ ។

(១០៤) ឯកាទសាយតនា សប្បច្ចយា ធម្មាយតនំ សិយា សប្បច្ចយំ សិយា អប្បច្ចយំ ។ ឯកាទសាយតនា សង្ខតា ធម្មាយតនំ សិយា សង្ខតំ សិយា អសង្ខតំ ។ ឯកាទសាយតនា អនិទស្សនា

ជាហេតុ ទាំងប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងហេតុផង ថា ប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងហេតុ តែមិនមែនហេតុផងក៏មាន ។ អាយតនៈ ១០ មិនគប្បីពោលថា ជាហេតុ ទាំងប្រកបដោយហេតុផង ថា ប្រកបដោយហេតុ តែមិនមែនហេតុផងឡើយ មនាយតនៈ មិនគប្បីពោលថា ជាហេតុ ទាំងប្រកបដោយហេតុទេ ប្រកបដោយហេតុ តែមិនមែនហេតុក៏មាន មិនគប្បីពោលថា ប្រកបដោយហេតុ តែមិនមែនហេតុក៏មាន ធម្មាយតនៈ ជាហេតុទាំងប្រកបដោយហេតុក៏មាន ប្រកបដោយហេតុតែមិនមែនហេតុក៏មាន មិនគប្បីពោលថា ជាហេតុទាំងប្រកបដោយហេតុផង ថា ប្រកបដោយហេតុ តែមិនមែនហេតុផងក៏មាន ។ អាយតនៈ ១០ មិនមែនហេតុទាំងមិនមានហេតុ មនាយតនៈ មិនមែនហេតុតែប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងហេតុក៏មាន មិនមែនហេតុ ទាំងមិនមានហេតុក៏មាន ធម្មាយតនៈ មិនមែនហេតុ តែប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងហេតុក៏មាន មិនមែនហេតុ ទាំងមិនមានហេតុក៏មាន មិនគប្បីពោលថា មិនមែនហេតុ តែប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងហេតុផង ថា មិនមែនហេតុ ទាំងមិនមានហេតុផងក៏មាន ។

[១០៤] អាយតនៈ ១១ ប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងបច្ច័យ ធម្មាយតនៈ ប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងបច្ច័យក៏មាន មិនមានបច្ច័យក៏មាន ។ អាយតនៈ ១១ មានបច្ច័យតាក់តែង ធម្មាយតនៈ មានបច្ច័យតាក់តែងក៏មាន ឥតមានបច្ច័យតាក់តែងក៏មាន ។ អាយតនៈ ១១ មិនប្រកបដោយការឃើញ

រូបាយតនំ សនិទស្សនំ ។ ទសាយតនា សប្បដិឃា ទ្វាយតនា អប្បដិឃា ។ ទសាយតនា រូបា មនាយតនំ អរូបំ ធម្មាយតនំ សិយា រូបំ សិយា អរូបំ ។ ទសាយតនា លោកិយា ទ្វាយតនា សិយា លោកិយា សិយា លោកុត្តរា ។ កេនចិ វិញ្ញេយ្យា កេនចិ ន វិញ្ញេយ្យា ។

(១០៨) ឯកាទសាយតនា នោ អាសវា ធម្មាយតនំ សិយា អាសវោ សិយា នោ អាសវោ ។ ទសាយតនា សាសវា ទ្វាយតនា សិយា សាសវា សិយា អនាសវា ។ ទសាយតនា អាសវវិប្បយុត្តា ទ្វាយតនា សិយា អាសវសម្បយុត្តា សិយា អាសវវិប្បយុត្តា ។ ទសាយតនា ន វត្តព្វា អាសវា ចេវ សាសវា ចាតិ សាសវា ចេវ នោ ច អាសវា មនាយតនំ ន វត្តព្វំ អាសវោ ចេវ សាសវញ្ចាតិ សិយា សាសវញ្ចេវ នោ ច អាសវោ សិយា ន វត្តព្វំ សាសវញ្ចេវ នោ ច អាសវោតិ ធម្មាយតនំ សិយា អាសវោ ចេវ សាសវញ្ច សិយា សាសវញ្ចេវ នោ ច អាសវោ សិយា ន វត្តព្វំ អាសវោ ចេវ សាសវញ្ចាតិបិ

រូបាយតនៈ ប្រកបដោយការឃើញ ។ អាយតនៈ ១០ ប្រកបដោយការប៉ះពាល់ អាយតនៈ ២ មិនប្រកបដោយការប៉ះពាល់ ។ អាយតនៈ ១០ មានរូប មនាយតនៈ មិនមានរូប ធម្មាយតនៈ មានរូបក៏មាន ឥតរូបក៏មាន ។ អាយតនៈ ១០ ជាលោកិយ អាយតនៈ ២ ជាលោកិយក៏មាន ជាលោកុត្តរក៏មាន ។ គប្បីដឹងដោយវិញ្ញាណណាមួយក៏មាន មិនគប្បីដឹងដោយវិញ្ញាណណាមួយក៏មាន ។

[១០៤] អាយតនៈ ១១ មិនមែនអាសវៈ ធម្មាយតនៈ ជាអាសវៈក៏មាន មិនមែនអាសវៈក៏មាន ។ អាយតនៈ ១០ ប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងអាសវៈ អាយតនៈ ២ ប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងអាសវៈក៏មាន មិនមានអាសវៈក៏មាន ។ អាយតនៈ ១០ ប្រាសចាកអាសវៈ អាយតនៈ ២ ប្រកបដោយអាសវៈក៏មាន ប្រាសចាកអាសវៈក៏មាន ។ អាយតនៈ ១០ មិនគប្បីពោលថា ជាអាសវៈផងប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងអាសវៈឡើយ ប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងអាសវៈ តែមិនមែនអាសវៈ មនាយតនៈ មិនគប្បីពោលថា ជាអាសវៈ ផងប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងអាសវៈទេ ប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងអាសវៈតែមិនមែនអាសវៈក៏មាន មិនគប្បីពោលថា ប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងអាសវៈ តែមិនមែនអាសវៈក៏មាន ធម្មាយតនៈ ជាអាសវៈផងប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងអាសវៈក៏មាន ប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងអាសវៈតែមិនមែនអាសវៈក៏មាន មិនគប្បីពោលថា ជាអាសវៈផងប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងអាសវៈផង

សាសវញ្ចេវ នោ ច អាសវោតិបិ ។ ទសាយតនា ន វត្តព្វា អាសវា ចេវ អាសវសម្បយុត្តា ចាតិបិ អាសវសម្បយុត្តា ចេវ នោ ច អាសវាតិបិ មនាយតនំ ន វត្តព្វំ អាសវោ ចេវ អាសវសម្បយុត្តញ្ចាតិ សិយា អាសវសម្បយុត្តញ្ចេវ នោ ច អាសវោ សិយា ន វត្តព្វំ អាសវសម្បយុត្តញ្ចេវ នោ ច អាសវោតិ ធម្មាយតនំ សិយា អាសវោ ចេវ អាសវសម្បយុត្តញ្ច សិយា អាសវសម្បយុត្តញ្ចេវ នោ ច អាសវោ សិយា ន វត្តព្វំ អាសវោ ចេវ អាសវសម្បយុត្តញ្ចាតិបិ អាសវសម្បយុត្តញ្ចេវ នោ ច អាសវោតិបិ ។ ទសាយតនា អាសវវិប្បយុត្តសាសវា ទ្វាយតនា សិយា អាសវវិប្បយុត្តសាសវា សិយា អាសវវិប្បយុត្តអនាសវា សិយា ន វត្តព្វា អាសវវិប្បយុត្តសាសវាតិបិ អាសវវិប្បយុត្តអនាសវាតិបិ ។

(១០៦) ឯកាទសាយតនា នោ សញ្ញោជនា ធម្មាយតនំ សិយា សញ្ញោជនំ សិយា នោ សញ្ញោជនំ ។ ទសាយតនា សញ្ញោជនិយា ទ្វាយតនា សិយា សញ្ញោជនិយា សិយា អសញ្ញោជនិយា ។ ទសាយតនា

ជា ប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងអាសវៈតែមិនមែនអាសវៈផងក៏មាន ។ អាយតនៈ ១០ មិនគប្បីពោលថា ជាអាសវៈទាំងប្រកបដោយអាសវៈផង ថា ប្រកបដោយអាសវៈ តែមិនមែនអាសវៈផងឡើយ មនាយតនៈ មិនគប្បីពោលថា ជាអាសវៈ ទាំងប្រកបដោយអាសវៈទេ ប្រកបដោយអាសវៈ តែមិនមែនអាសវៈក៏មាន មិនគប្បីពោលថា ប្រកបដោយអាសវៈ តែមិនមែនអាសវៈក៏មាន ធម្មាយតនៈ ជាអាសវៈទាំងប្រកបដោយអាសវៈ ក៏មាន ប្រកបដោយអាសវៈ តែមិនមែនអាសវៈក៏មាន មិនគប្បីពោលថា ជាអាសវៈ ទាំងប្រកបដោយអាសវៈផង ថា ប្រកបដោយអាសវៈ តែមិនមែនអាសវៈផងក៏មាន ។ អាយតនៈ ១០ ប្រាសចាកអាសវៈ តែប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងអាសវៈ អាយតនៈ ២ ប្រាសចាកអាសវៈ តែប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងអាសវៈក៏មាន ប្រាសចាកអាសវៈ ទាំងមិនមានអាសវៈក៏មាន មិនគប្បីពោលថា ប្រាសចាកអាសវៈ តែប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងអាសវៈផង ថា ប្រាសចាកអាសវៈ ទាំងមិនមានអាសវៈផងឡើយ ។

(១០៦) អាយតនៈ ១១ មិនមែនសញ្ញោជនៈ ធម្មាយតនៈ ជាសញ្ញោជនៈក៏មាន មិនមែនសញ្ញោជនៈក៏មាន ។ អាយតនៈ ១០ ជាប្រយោជន៍ដល់សញ្ញោជនៈ អាយតនៈ ២ ជាប្រយោជន៍ដល់សញ្ញោជនៈក៏មាន មិនមែនជាប្រយោជន៍ដល់សញ្ញោជនៈក៏មាន ។ អាយតនៈ ១០

អាយតនវិភង្គ បញ្ហាបុច្ឆកំ

សញ្ញោជនវិប្បយុត្តា ទ្វាយតនា សិយា សញ្ញោជនស-
ម្បយុត្តា សិយា សញ្ញោជនវិប្បយុត្តា ។ ទសាយតនា
ន វត្តព្វា សញ្ញោជនា ចេវ សញ្ញោជនិយា ចាតិ
សញ្ញោជនិយា ចេវ នោ ច សញ្ញោជនា មនាយតនំ
ន វត្តព្វំ សញ្ញោជនញ្ចេវ សញ្ញោជនិយញ្ចាតិ សិយា
សញ្ញោជនិយញ្ចេវ នោ ច សញ្ញោជនន្តិ ធម្មាយតនំ
សិយា សញ្ញោជនញ្ចេវ សញ្ញោជនិយញ្ច សិយា
សញ្ញោជនិយញ្ចេវ នោ ច សញ្ញោជនំ សិយា ន
វត្តព្វំ សញ្ញោជនញ្ចេវ សញ្ញោជនិយញ្ចាតិបិ សញ្ញោ-
ជនិយញ្ចេវ នោ ច សញ្ញោជនន្តិបិ ។ ទសាយតនា
ន វត្តព្វា សញ្ញោជនា ចេវ សញ្ញោជនសម្បយុត្តា
ចាតិបិ សញ្ញោជនសម្បយុត្តា ចេវ នោ ច សញ្ញោ-
ជនាតិបិ មនាយតនំ ន វត្តព្វំ សញ្ញោជនញ្ចេវ ស-
ញ្ញោជនសម្បយុត្តញ្ចាតិ សិយា សញ្ញោជនសម្បយុត្ត-
ញ្ចេវ នោ ច សញ្ញោជនំ សិយា ន វត្តព្វំ សញ្ញោជ-
នសម្បយុត្តញ្ចេវ នោ ច សញ្ញោជនន្តិ ធម្មាយតនំ
សិយា សញ្ញោជនញ្ចេវ សញ្ញោជនសម្បយុត្តញ្ច សិយា
សញ្ញោជនសម្បយុត្តញ្ចេវ នោ ច សញ្ញោជនំ សិយា

ប្រាសចាកសញ្ញោជន: អាយតន: ២ ប្រកបដោយសញ្ញោជន:ក៏មាន ប្រាសចាកសញ្ញោជន:ក៏មាន ។ អាយតន: ១០ មិនគប្បីពោលថា ជាសញ្ញោជន: ទាំងជាប្រយោជន៍ដល់សញ្ញោជន:ឡើយ ជាប្រយោជន៍ដល់សញ្ញោជន: តែមិនមែនសញ្ញោជន: មនាយតន: មិនគប្បីពោលថា ជាសញ្ញោជន: ទាំងជាប្រយោជន៍ដល់សញ្ញោជន:ទេ ជាប្រយោជន៍ដល់សញ្ញោជន: តែមិនមែនសញ្ញោជន: ក៏មាន ធម្មាយតន: ជាសញ្ញោជន: ទាំងជាប្រយោជន៍ដល់សញ្ញោជន:ក៏មាន ជាប្រយោជន៍ដល់សញ្ញោជន: តែមិនមែនសញ្ញោជន:ក៏មាន មិនគប្បីពោលថា ជាសញ្ញោជន: ទាំងជាប្រយោជន៍ដល់សញ្ញោជន:ផង ថា ជាប្រយោជន៍ដល់សញ្ញោជន: តែមិនមែនសញ្ញោជន:ផងក៏មាន ។ អាយតន: ១០ មិនគប្បីពោលថា ជាសញ្ញោជន: ទាំងប្រកបដោយសញ្ញោជន:ផង ថា ប្រកបដោយសញ្ញោជន: តែមិនមែនសញ្ញោជន:ផងឡើយ មនាយតន: មិនគប្បីពោលថា ជាសញ្ញោជន: ទាំងប្រកបដោយសញ្ញោជន:ទេ ប្រកបដោយសញ្ញោជន: តែមិនមែនសញ្ញោជន: ក៏មាន មិនគប្បីពោលថា ប្រកបដោយសញ្ញោជន: តែមិនមែនសញ្ញោជន: ក៏មាន ធម្មាយតន: ជាសញ្ញោជន: ទាំងប្រកបដោយសញ្ញោជន: ក៏មាន ប្រកបដោយសញ្ញោជន: តែមិនមែនសញ្ញោជន: ក៏មាន

ន វត្តព្វំ សញ្ញោជនញ្ចេវ សញ្ញោជនសម្បយុត្តញ្ចាតិបិ សញ្ញោជនសម្បយុត្តញ្ចេវ នោ ច សញ្ញោជនន្តិបិ ។ ទសាយតនា សញ្ញោជនវិប្បយុត្តសញ្ញោជនិយា ទ្វា-យតនា សិយា សញ្ញោជនវិប្បយុត្តសញ្ញោជនិយា សិយា សញ្ញោជនវិប្បយុត្តអសញ្ញោជនិយា សិយា ន វត្តព្វា សញ្ញោជនវិប្បយុត្តសញ្ញោជនិយាតិបិ ស-ញ្ញោជនវិប្បយុត្តអសញ្ញោជនិយាតិបិ ។

(១០៧) ឯកាទសាយតនា នោ គន្ថា ធម្មាយតនំ សិយា គន្ថោ សិយា នោ គន្ថោ ។ ទសាយតនា គន្ថនិយា ទ្វាយតនា សិយា គន្ថនិយា សិយា អគន្ថនិយា ។ ទសាយតនា គន្ថវិប្បយុត្តា ទ្វាយតនា សិយា គន្ថសម្បយុត្តា សិយា គន្ថវិប្បយុត្តា ។ ទសាយតនា ន វត្តព្វា គន្ថា ចេវ គន្ថនិយា ចាតិ គន្ថនិយា ចេវ នោ ច គន្ថា មនាយតនំ ន វត្តព្វំ គន្ថោ ចេវ គន្ថនិយញ្ចាតិ សិយា គន្ថនិយញ្ចេវ នោ ច គន្ថោ សិយា ន វត្តព្វំ គន្ថនិយញ្ចេវ នោ ច គន្ថោតិ ធម្មាយតនំ សិយា គន្ថោ ចេវ គន្ថនិយញ្ច សិយា គន្ថនិយញ្ចេវ នោ ច គន្ថោ សិយា ន វត្តព្វំ

មិនគប្បីពោលថា ជាសញ្ញោជនៈ ទាំងប្រកបដោយសញ្ញោជនៈផង ថា ប្រកបដោយសញ្ញោជនៈ តែមិនមែនជាសញ្ញោជនៈផងក៏មាន ។ អាយតនៈ ១០ ប្រាសចាកសញ្ញោជនៈ តែជាប្រយោជន៍ដល់សញ្ញោជនៈ អាយតនៈ ២ ប្រាសចាកសញ្ញោជនៈ តែជាប្រយោជន៍ដល់សញ្ញោជនៈក៏មាន ប្រាសចាកសញ្ញោជនៈ ទាំងមិនជាប្រយោជន៍ដល់សញ្ញោជនៈក៏មាន មិនគប្បីពោលថា ប្រាសចាកសញ្ញោជនៈ តែជាប្រយោជន៍ដល់សញ្ញោជនៈផង ថា ប្រាសចាកសញ្ញោជនៈ តែមិនមែនជាប្រយោជន៍ដល់សញ្ញោជនៈផងក៏មាន ។

(១០៧) អាយតនៈ ១១ មិនមែនគន្ថៈ ធម្មាយតនៈ ជាគន្ថៈក៏មាន មិនមែនគន្ថៈក៏មាន ។ អាយតនៈ ១០ គន្ថៈគប្បីដោតក្រង អាយតនៈ ២ គន្ថៈគប្បីដោតក្រងក៏មាន មិនគប្បីដោតក្រងក៏មាន ។ អាយតនៈ ១០ ប្រាសចាកគន្ថៈ អាយតនៈ ២ ប្រកបដោយគន្ថៈក៏មាន ប្រាសចាកគន្ថៈក៏មាន ។ អាយតនៈ ១០ មិនគប្បីពោលថា ជាគន្ថៈទាំងគន្ថៈគប្បីដោតក្រងឡើយ គន្ថៈគប្បីដោតក្រង តែមិនមែនគន្ថៈ មនាយតនៈ មិនគប្បីពោលថា ជាគន្ថៈ ទាំងគន្ថៈគប្បីដោតក្រងទេ គន្ថៈគប្បីដោតក្រង តែមិនមែនគន្ថៈក៏មាន មិនគប្បីពោលថា គន្ថៈគប្បីដោតក្រង តែមិនមែនគន្ថៈក៏មាន ធម្មាយតនៈ ជាគន្ថៈ ទាំងគន្ថៈគប្បីដោតក្រងក៏មាន គន្ថៈគប្បីដោតក្រង តែមិនមែនគន្ថៈក៏មាន មិនគប្បីពោលថា

គន្ថោ ចេវ គន្ថនិយញ្ចាតិបិ គន្ថនិយញ្ចេវ នោ ច គន្ថោតិបិ ។ ទសាយតនា ន វត្តព្វា គន្ថា ចេវ គន្ថសម្បយុត្តា ចាតិបិ គន្ថសម្បយុត្តា ចេវ នោ ច គន្ថាតិបិ មនាយតនំ ន វត្តព្វំ គន្ថោ ចេវ គន្ថសម្បយុត្តញ្ចាតិ សិយា គន្ថសម្បយុត្តញ្ចេវ នោ ច គន្ថោ សិយា ន វត្តព្វំ គន្ថសម្បយុត្តញ្ចេវ នោ ច គន្ថោតិ ធម្មាយតនំ សិយា គន្ថោ ចេវ គន្ថសម្បយុត្តញ្ច សិយា គន្ថសម្បយុត្តញ្ចេវ នោ ច គន្ថោ សិយា ន វត្តព្វំ គន្ថោ ចេវ គន្ថសម្បយុត្តញ្ចាតិបិ គន្ថសម្បយុត្តញ្ចេវ នោ ច គន្ថោតិបិ ។ ទសាយតនា គន្ថវិប្បយុត្តគន្ថនិយា ទ្វាយតនា សិយា គន្ថវិប្បយុត្តគន្ថនិយា សិយា គន្ថវិប្បយុត្តអគន្ថនិយា សិយា ន វត្តព្វា គន្ថវិប្បយុត្តគន្ថនិយាតិបិ គន្ថវិប្បយុត្តអគន្ថនិយាតិបិ ។

(១០៥) ឯកាទសាយតនា នោ ឱឃា ។បេ។ នោ យោគា ។បេ។ នោ នីវរណា ធម្មាយតនំ សិយា នីវរណំ សិយា នោ នីវរណំ ។ ទសាយតនា នីវរណិយា ទ្វាយតនា សិយា នីវរណិយា សិយា អនីវរណិយា ។ ទសាយតនា នីវរណវិប្បយុត្តា ទ្វាយតនា

ជាគន្ថៈ ទាំងគន្ថៈគប្បីដោតក្រងផង ថា គន្ថៈគប្បីដោតក្រង តែមិនមែនគន្ថៈផងក៏មាន ។ អាយតនៈ ១០ មិនគប្បីពោលថា ជាគន្ថៈ ទាំងប្រកបដោយគន្ថៈផង ថា ប្រកបដោយគន្ថៈ តែមិនមែនគន្ថៈផងឡើយ មនាយតនៈ មិនគប្បីពោលថា ជាគន្ថៈ ទាំងប្រកបដោយគន្ថៈទេ ប្រកបដោយគន្ថៈ តែមិនមែនគន្ថៈក៏មាន មិនគប្បីពោលថា ប្រកបដោយគន្ថៈ តែមិនមែនគន្ថៈក៏មាន ធម្មាយតនៈ ជាគន្ថៈ ទាំងប្រកបដោយគន្ថៈក៏មាន ប្រកបដោយគន្ថៈ តែមិនមែនគន្ថៈក៏មាន មិនគប្បីពោលថា ជាគន្ថៈ ទាំងប្រកបដោយគន្ថៈផង ថា ប្រកបដោយគន្ថៈ តែមិនមែនគន្ថៈផងក៏មាន ។ អាយតនៈ ១០ ប្រាសចាកគន្ថៈ តែគន្ថៈគប្បីដោតក្រង អាយតនៈ ២ ប្រាសចាកគន្ថៈ តែគន្ថៈគប្បីដោតក្រងក៏មាន ប្រាសចាកគន្ថៈ ទាំងគន្ថៈមិនគប្បីដោតក្រងក៏មាន មិនគប្បីពោលថា ប្រាសចាកគន្ថៈ តែគន្ថៈគប្បីដោតក្រងផង ថា ប្រាសចាកគន្ថៈ ទាំងគន្ថៈមិនគប្បីដោតក្រងផងឡើយ ។

[១០៨] អាយតនៈ ១១ មិនមែនឱឃៈ ។ បេ ។ មិនមែនយោគៈ ។ បេ ។ មិនមែននីវរណៈ ធម្មាយតនៈ ជានីវរណៈក៏មាន មិ. មែននីវរណៈក៏មាន ។ អាយតនៈ ១០ ជាប្រយោជន៍ដល់នីវរណៈ អាយតនៈ ២ ជាប្រយោជន៍ដល់នីវរណៈក៏មាន មិនជាប្រយោជន៍ដល់នីវរណៈក៏មាន ។ អាយតនៈ ១០ ប្រាសចាកនីវរណៈ អាយតនៈ ២

សិយា នីវរណសម្បយុត្តា សិយា នីវរណវិប្បយុត្តា ។ ទសាយតនា ន វត្តព្វា នីវរណា ចេវ នីវរណិយា ចាតិ នីវរណិយា ចេវ នោ ច នីវរណា មនាយតនំ ន វត្តព្វំ នីវរណញ្ចេវ នីវរណិយញ្ចាតិ សិយា នីវរណិយញ្ចេវ នោ ច នីវរណំ សិយា ន វត្តព្វំ នីវរណិយញ្ចេវ នោ ច នីវរណន្តិ ធម្មាយតនំ សិយា នីវរណញ្ចេវ នីវរណិយញ្ច សិយា នីវរណិយញ្ចេវ នោ ច នីវរណំ សិយា ន វត្តព្វំ នីវរណញ្ចេវ នីវរណិយញ្ចាតិបិ នីវរណិយញ្ចេវ នោ ច នីវរណន្តិបិ ។ ទសាយតនា ន វត្តព្វា នីវរណា ចេវ នីវរណសម្បយុត្តា ចាតិបិ នីវរណសម្បយុត្តា ចេវ នោ ច នីវរណាតិបិ មនាយតនំ ន វត្តព្វំ នីវរណញ្ចេវ នីវរណសម្បយុត្តញ្ចាតិ សិយា នីវរណសម្បយុត្តញ្ចេវ នោ ច នីវរណំ សិយា ន វត្តព្វំ នីវរណសម្បយុត្តញ្ចេវ នោ ច នីវរណន្តិ ធម្មាយតនំ សិយា នីវរណញ្ចេវ នីវរណសម្បយុត្តញ្ច សិយា នីវរណសម្បយុត្តញ្ចេវ នោ ច នីវរណំ. សិយា ន វត្តព្វំ

ប្រកបដោយនីវរណៈក៏មាន ប្រាសចាកនីវរណៈក៏មាន ។ អាយតនៈ ១០ មិនគប្បីពោលថា ជានីវរណៈ ទាំងជាប្រយោជន៍ដល់នីវរណៈទេ ជាប្រយោជន៍ដល់នីវរណៈ តែមិនមែននីវរណៈ មនាយតនៈ មិនគប្បីពោលថា ជានីវរណៈ ទាំងជាប្រយោជន៍ដល់នីវរណៈឡើយ ជាប្រយោជន៍ដល់នីវរណៈ តែមិនមែននីវរណៈក៏មាន មិនគប្បីពោលថា ជាប្រយោជន៍ដល់នីវរណៈ តែមិនមែននីវរណៈក៏មាន ធម្មាយតនៈ ជានីវរណៈ ទាំងជាប្រយោជន៍ដល់នីវរណៈក៏មាន ជាប្រយោជន៍ដល់នីវរណៈ តែមិនមែននីវរណៈក៏មាន មិនគប្បីពោលថា ជានីវរណៈ ទាំងជាប្រយោជន៍ដល់នីវរណៈផង ថា ជាប្រយោជន៍ដល់នីវរណៈ តែមិនមែនជានីវរណៈផងក៏មាន ។ អាយតនៈ ១០ មិនគប្បីពោលថា ជានីវរណៈ ទាំងប្រកបដោយនីវរណៈផង ថា ប្រកបដោយនីវរណៈ តែមិនមែននីវរណៈផងឡើយ មនាយតនៈ មិនគប្បីពោលថា ជានីវរណៈ ទាំងប្រកបដោយនីវរណៈទេ ប្រកបដោយនីវរណៈ តែមិនមែននីវរណៈក៏មាន មិនគប្បីពោលថា ប្រកបដោយនីវរណៈ តែមិនមែននីវរណៈក៏មាន ធម្មាយតនៈ ជានីវរណៈ ទាំងប្រកបដោយនីវរណៈក៏មាន ប្រកបដោយនីវរណៈ តែមិនមែននីវរណៈក៏មាន មិនគប្បីពោលថា

នីវរណា ចេវ នីវរណសម្បយុត្តា ចាតិបិ នីវរណសម្ប-
យុត្តា ចេវ នោ ច នីវរណាតិបិ ។ ទសាយតនា
នីវរណវិប្បយុត្តនីវរណិយា ទ្វាយតនា សិយា នីវ-
រណវិប្បយុត្តនីវរណិយា សិយា នីវរណវិប្បយុត្តអនីវ-
រណិយា សិយា ន វត្តព្វា នីវរណវិប្បយុត្តនីវរណិ-
យាតិបិ នីវរណវិប្បយុត្តអនីវរណិយាតិបិ ។

(១០៩) ឃកា ទសាយតនា នោ បរាមាសា
ធម្មាយតនំ សិយា បរាមាសោ សិយា នោ បរាមា-
សោ ។ ទសាយតនា បរាមដ្ឋា ទ្វាយតនា សិយា
បរាមដ្ឋា សិយា អបរាមដ្ឋា ។ ទសាយតនា បរាមា-
សវិប្បយុត្តា មនាយតនំ សិយា បរាមាសសម្បយុត្តំ
សិយា បរាមាសវិប្បយុត្តំ ធម្មាយតនំ សិយា បរា-
មាសសម្បយុត្តំ សិយា បរាមាសវិប្បយុត្តំ សិយា ន
វត្តព្វំ បរាមាសសម្បយុត្តន្តិបិ បរាមាសវិប្បយុត្តន្តិបិ ។
ទសាយតនា ន វត្តព្វា បរាមាសា ចេវ បរាមដ្ឋា
ចាតិ បរាមដ្ឋា ចេវ នោ ច បរាមាសា មនាយតនំ
ន វត្តព្វំ បរាមាសោ ចេវ បរាមដ្ឋញ្ចាតិ សិយា
បរាមដ្ឋញ្ចេវ នោ ច បរាមាសោ សិយា ន វត្តព្វំ

ជានីវរណៈ ទាំងប្រកបដោយនីវរណៈផង ថា ប្រកបដោយនីវរណៈ តែមិនមែនជានីវរណៈផងក៏មាន ។ អាយតនៈ ១០ ប្រាសចាកនីវរណៈ តែជាប្រយោជន៍ដល់នីវរណៈ អាយតនៈ ២ ប្រាសចាកនីវរណៈ តែជាប្រយោជន៍ដល់នីវរណៈក៏មាន ប្រាសចាកនីវរណៈ ទាំងមិនជាប្រយោជន៍ដល់នីវរណៈក៏មាន មិនគប្បីពោលថា ប្រាសចាកនីវរណៈ តែជាប្រយោជន៍ដល់នីវរណៈផង ថា ប្រាសចាកនីវរណៈ ទាំងមិនជាប្រយោជន៍ដល់នីវរណៈផងក៏មាន ។

(១០៩) អាយតនៈ ១១ មិនមែនបរាមាសៈទេ ធម្មាយតនៈ ជាបរាមាសៈក៏មាន មិនមែនបរាមាសៈក៏មាន ។ អាយតនៈ ១០ បរាមាសៈស្ទាបអង្អែល អាយតនៈ ២ បរាមាសៈស្ទាបអង្អែលក៏មាន បរាមាសៈមិនស្ទាបអង្អែលក៏មាន ។ អាយតនៈ ១០ ប្រាសចាកបរាមាសៈ មនាយតនៈ ប្រកបដោយបរាមាសៈក៏មាន ប្រាសចាកបរាមាសៈក៏មាន ធម្មាយតនៈ ប្រកបដោយបរាមាសៈក៏មាន ប្រាសចាកបរាមាសៈក៏មាន មិនគប្បីពោលថា ប្រកបដោយបរាមាសៈផង ថា ប្រាសចាកបរាមាសៈផងក៏មាន ។ អាយតនៈ ១០ មិនគប្បីពោលថា ជាបរាមាសៈ ទាំងបរាមាសៈស្ទាបអង្អែលឡើយ បរាមាសៈស្ទាបអង្អែល តែមិនមែនបរាមាសៈ មនាយតនៈ មិនគប្បីពោលថា ជាបរាមាសៈ ទាំងបរាមាសៈស្ទាបអង្អែលទេ បរាមាសៈស្ទាបអង្អែល តែមិនមែនបរាមាសៈក៏មាន មិនគប្បីពោលថា

បរាមដ្ឋញ្ចេវ នោ ច បរាមាសោតិ ធម្មាយតនំ សិយា បរាមាសោ ចេវ បរាមដ្ឋញ្ច សិយា បរាមដ្ឋញ្ចេវ នោ ច បរាមាសោ សិយា ន វត្តព្វំ បរាមាសោ ចេវ បរាមដ្ឋញ្ចាតិបិ បរាមដ្ឋញ្ចេវ នោ ច បរាមាសោតិបិ ។ ទសាយតនា បរាមាសវិប្បយុត្តបរាមដ្ឋា ទ្វាយតនា សិយា បរាមាសវិប្បយុត្តបរាមដ្ឋា សិយា បរាមាសវិប្បយុត្តអបរាមដ្ឋា សិយា ន វត្តព្វា បរាមាសវិប្បយុត្តបរាមដ្ឋាតិបិ បរាមាសវិប្បយុត្តអបរាមដ្ឋាតិបិ ។

(១១០) ទសាយតនា អនារម្មណា មនាយតនំ សារម្មណំ ធម្មាយតនំ សិយា សារម្មណំ សិយា អនារម្មណំ ។ មនាយតនំ ចិត្តំ ឯកាទសាយតនា នោ ចិត្តា ។ ឯកាទសាយតនា អចេតសិកា ធម្មាយតនំ សិយា ចេតសិកំ សិយា អចេតសិកំ ។ ទសាយតនា ចិត្តវិប្បយុត្តា ធម្មាយតនំ សិយា ចិត្តសម្បយុត្តំ សិយា ចិត្តវិប្បយុត្តំ មនាយតនំ ន វត្តព្វំ ចិត្តេន សម្បយុត្តន្តិបិ ចិត្តេន វិប្បយុត្តន្តិបិ ។ ទសាយតនា ចិត្តវិសំសដ្ឋា ធម្មាយតនំ សិយា ចិត្តសំសដ្ឋំ សិយា ចិត្តវិសំសដ្ឋំ មនាយតនំ ន វត្តព្វំ ចិត្តេន សំសដ្ឋន្តិបិ

បរាមាសៈស្ទាបអង្អែល តែមិនមែនបរាមាសៈក៏មាន ធម្មាយតនៈ ជាបរាមាសៈ ទាំងបរាមាសៈស្ទាបអង្អែលក៏មាន បរាមាសៈស្ទាបអង្អែល តែមិនមែនបរាមាសៈក៏មាន មិនគប្បីពោលថា ជាបរាមាសៈ ទាំងបរាមាសៈស្ទាបអង្អែលផង ថា បរាមាសៈស្ទាបអង្អែល តែមិនមែនបរាមាសៈផងក៏មាន ។ អាយតនៈ ១០ ប្រាសចាកបរាមាសៈ តែបរាមាសៈស្ទាបអង្អែល អាយតនៈ ២ ប្រាសចាកបរាមាសៈ តែបរាមាសៈស្ទាបអង្អែលក៏មាន ប្រាសចាកបរាមាសៈ ទាំងបរាមាសៈមិនស្ទាបអង្អែលក៏មាន មិនគប្បីពោលថា ប្រាសចាកបរាមាសៈ តែបរាមាសៈស្ទាបអង្អែលផង ថា ប្រាសចាកបរាមាសៈ ទាំងបរាមាសៈមិនស្ទាបអង្អែលផងក៏មាន ។

(១១០) អាយតនៈ ១០ មិនមានអារម្មណ៍ មនាយតនៈ ប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងអារម្មណ៍ ធម្មាយតនៈ ប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងអារម្មណ៍ក៏មាន មិនមានអារម្មណ៍ក៏មាន ។ មនាយតនៈ ជាចិត្ត អាយតនៈ ១១ មិនមែនចិត្ត ។ អាយតនៈ ១១ មិនមែនចេតសិក ធម្មាយតនៈ ជាចេតសិកក៏មាន មិនមែនចេតសិកក៏មាន ។ អាយតនៈ ១០ ប្រាសចាកចិត្ត ធម្មាយតនៈ ប្រកបដោយចិត្តក៏មាន ប្រាសចាកចិត្តក៏មាន មនាយតនៈ មិនគប្បីពោលថា ប្រកបដោយចិត្តផង ថា ប្រាសចាកចិត្តផងឡើយ ។ អាយតនៈ ១០ មិនច្រឡំដោយចិត្ត ធម្មាយតនៈ ច្រឡំដោយចិត្តក៏មាន មិនច្រឡំដោយចិត្តក៏មាន មនាយតនៈ មិនគប្បីពោលថា ច្រឡំដោយចិត្តផង

អាយតនវិភង្គ បញ្ហាបុច្ឆកំ

ចិត្តេន វិសំសដ្ឋន្តិ ។ ឆាយតនា នោ ចិត្តសមុដ្ឋានា ឆាយតនា សិយា ចិត្តសមុដ្ឋានា សិយា នោ ចិត្តសមុដ្ឋានា ។ ឯកាទសាយតនា នោ ចិត្តសហភុនោ ធម្មាយតនំ សិយា ចិត្តសហភូ សិយា នោ ចិត្តសហភូ ។ ឯកាទសាយតនា នោ ចិត្តានុបរិវត្តិនោ ធម្មាយតនំ សិយា ចិត្តានុបរិវត្តិ សិយា នោ ចិត្តានុបរិវត្តិ ។ ឯកាទសាយតនា នោ ចិត្តសំសដ្ឋសមុដ្ឋានា ធម្មាយតនំ សិយា ចិត្តសំសដ្ឋសមុដ្ឋានំ សិយា នោ ចិត្តសំសដ្ឋសមុដ្ឋានំ ។ ឯកាទសាយតនា នោ ចិត្តសំសដ្ឋសមុដ្ឋានសហភុនោ ធម្មាយតនំ សិយា ចិត្តសំសដ្ឋសមុដ្ឋានសហភូ សិយា នោ ចិត្តសំសដ្ឋសមុដ្ឋានសហភូ ។ ឯកាទសាយតនា នោ ចិត្តសំសដ្ឋសមុដ្ឋានានុបរិវត្តិនោ ធម្មាយតនំ សិយា ចិត្តសំសដ្ឋសមុដ្ឋានានុបរិវត្តិ សិយា នោ ចិត្តសំសដ្ឋសមុដ្ឋានានុបរិវត្តិ ។ ឆាយតនា អជ្ឈត្តិកា ឆាយតនា ពាហិរា ។ នវាយតនា ឧបាទា ទ្វាយតនា នុបាទា ធម្មាយតនំ សិយា ឧបាទា សិយា នុបាទា ។ បញ្ចាយតនា ឧបាទិន្នា សទ្ទាយតនំ អនុបាទិន្នំ ឆាយតនា សិយា ឧបាទិន្នា សិយា អនុបាទិន្នា ។

ថា មិនប្រឡំដោយចិត្តផងឡើយ ។ អាយតនៈ ៦ មិនមែនតាំងឡើងដោយចិត្ត អាយតនៈ ៦ តាំងឡើងដោយចិត្តក៏មាន មិនមែនតាំងឡើងដោយចិត្តក៏មាន ។ អាយតនៈ ១១ មិនមែនកើតជាមួយនឹងចិត្ត ធម្មាយតនៈ កើតជាមួយនឹងចិត្តក៏មាន មិនមែនកើតជាមួយនឹងចិត្តក៏មាន ។ អាយតនៈ ១១ មិនមែនប្រព្រឹត្តទៅតាមចិត្ត ធម្មាយតនៈ ប្រព្រឹត្តទៅតាមចិត្តក៏មាន មិនមែនប្រព្រឹត្តទៅតាមចិត្តក៏មាន ។ អាយតនៈ ១១ មិនប្រឡំមិនតាំងឡើងដោយចិត្ត ធម្មាយតនៈ ប្រឡំទាំងតាំងឡើងដោយចិត្តក៏មាន មិនប្រឡំមិនតាំងឡើងដោយចិត្តក៏មាន ។ អាយតនៈ ១១ មិនប្រឡំ មិនតាំងឡើង មិនកើតជាមួយនឹងចិត្ត ធម្មាយតនៈ ប្រឡំទាំងតាំងឡើង ទាំងកើតជាមួយនឹងចិត្តក៏មាន មិនប្រឡំ មិនតាំងឡើង មិនកើតជាមួយនឹងចិត្តក៏មាន ។ អាយតនៈ ១១ មិនប្រឡំ មិនតាំងឡើង មិនប្រព្រឹត្តទៅតាមចិត្ត ធម្មាយតនៈ ប្រឡំទាំងតាំងឡើង ទាំងប្រព្រឹត្តទៅតាមចិត្តក៏មាន មិនប្រឡំ មិនតាំងឡើង មិនប្រព្រឹត្តទៅតាមចិត្តក៏មាន ។ អាយតនៈ ៦ ជាខាងក្នុង អាយតនៈ ៦ ជាខាងក្រៅ ។ អាយតនៈ ៩ ជាឧបាទា អាយតនៈ ២ មិនមែនជាឧបាទា ធម្មាយតនៈ ជាឧបាទាក៏មាន មិនមែនជាឧបាទាក៏មាន ។ អាយតនៈ ៥ ជាឧបាទិន្ន សទ្ទាយតនៈ ជាអនុបាទិន្ន អាយតនៈ ៦ ជាឧបាទិន្នក៏មាន ជាអនុបាទិន្នក៏មាន ។

(១១១) ឯកាទសាយតនា នុបាទានា ធម្មា-
យតនំ សិយា ឧបាទានំ សិយា នុបាទានំ ។ ទសា-
យតនា ឧបាទានិយា ទ្វាយតនា សិយា ឧបាទានិ-
យា សិយា អនុបាទានិយា ។ ទសាយតនា ឧបា-
ទានវិប្បយុត្តា ទ្វាយតនា សិយា ឧបាទានសម្បយុត្តា
សិយា ឧបាទានវិប្បយុត្តា ។ ទសាយតនា ន វត្តព្វា
ឧបាទានា ចេវ ឧបាទានិយា ចាតិ ឧបាទានិយា
ចេវ នោ ច ឧបាទានា មនាយតនំ ន វត្តព្វំ ឧបាទាន-
ញ្ចេវ ឧបាទានិយញ្ចាតិ សិយា ឧបាទានិយញ្ចេវ នោ
ច ឧបាទានំ សិយា ន វត្តព្វំ ឧបាទានិយញ្ចេវ នោ ច
ឧបាទានន្តិ ធម្មាយតនំ សិយា ឧបាទានញ្ចេវ ឧបា-
ទានិយញ្ច សិយា ឧបាទានិយញ្ចេវ នោ ច ឧបាទានំ
សិយា ន វត្តព្វំ ឧបាទានញ្ចេវ ឧបាទានិយញ្ចាតិបិ
ឧបាទានិយញ្ចេវ នោ ច ឧបាទានន្តិបិ ។ ទសាយ-
តនា ន វត្តព្វា ឧបាទានា ចេវ ឧបាទានសម្បយុត្តា
ចាតិបិ ឧបាទានសម្បយុត្តា ចេវ នោ ច ឧបាទានា-
តិបិ មនាយតនំ ន វត្តព្វំ ឧបាទានញ្ចេវ ឧបាទា-
នសម្បយុត្តញ្ចាតិ សិយា ឧបាទានសម្បយុត្តញ្ចេវ

[១១១] អាយតនៈ ១១ មិនមែនឧបាទាន ធម្មាយតនៈ ជាឧបាទានក៏មាន មិនមែនឧបាទានក៏មាន ។ អាយតនៈ ១០ ជាប្រយោជន៍ដល់ឧបាទាន អាយតនៈ ២ ជាប្រយោជន៍ដល់ឧបាទានក៏មាន មិនមែនជាប្រយោជន៍ដល់ឧបាទានក៏មាន ។ អាយតនៈ ១០ ប្រាសចាកឧបាទាន អាយតនៈ ២ ប្រកបដោយឧបាទានក៏មាន ប្រាសចាកឧបាទានក៏មាន ។ អាយតនៈ ១០ មិនគប្បីពោលថា ជាឧបាទាន ទាំងជាប្រយោជន៍ដល់ឧបាទានឡើយ ជាប្រយោជន៍ដល់ឧបាទាន តែមិនមែនឧបាទាន មនាយតនៈ មិនគប្បីពោលថា ជាឧបាទាន ទាំងជាប្រយោជន៍ដល់ឧបាទានទេ ជាប្រយោជន៍ដល់ឧបាទាន តែមិនមែនឧបាទានក៏មាន មិនគប្បីពោលថា ជាប្រយោជន៍ដល់ឧបាទាន តែមិនមែនជាឧបាទាន ក៏មាន ធម្មាយតនៈ ជាឧបាទាន ទាំងជាប្រយោជន៍ដល់ឧបាទានក៏មាន ជាប្រយោជន៍ដល់ឧបាទាន តែមិនមែនឧបាទានក៏មាន មិនគប្បីពោលថា ជាឧបាទាន ទាំងជាប្រយោជន៍ដល់ឧបាទានផង ថា ជាប្រយោជន៍ដល់ឧបាទាន តែមិនមែនជាឧបាទានផងក៏មាន ។ អាយតនៈ ១០ មិនគប្បីពោលថា ជាឧបាទាន ទាំងប្រកបដោយឧបាទានផង ថា ប្រកបដោយឧបាទាន តែមិនមែនឧបាទានផងឡើយ មនាយតនៈ មិនគប្បីពោលថា ជាឧបាទាន ទាំងប្រកបដោយឧបាទានទេ ប្រកបដោយឧបាទាន

នោ ច ឧបាទានំ សិយា ន វត្តព្វំ ឧបាទានសម្បយុ-
ត្តញ្ចេវ នោ ច ឧបាទានន្តិ ធម្មាយតនំ សិយា ឧបា-
ទានញ្ចេវ ឧបាទានសម្បយុត្តញ្ច សិយា ឧបាទានស-
ម្បយុត្តញ្ចេវ នោ ច ឧបាទានំ សិយា ន វត្តព្វំ ឧបា-
ទានញ្ចេវ ឧបាទានសម្បយុត្តញ្ចាតិបិ ឧបាទានសម្ប-
យុត្តញ្ចេវ នោ ច ឧបាទានន្តិបិ ។ ទសាយតនា ឧបា-
ទានវិប្បយុត្តឧបាទានិយា ទ្វាយតនា សិយា ឧបាទា-
នវិប្បយុត្តឧបាទានិយា សិយា ឧបាទានវិប្បយុត្តអនុ-
បាទានិយា សិយា ន វត្តព្វា ឧបាទានវិប្បយុត្តឧបា-
ទានិយាតិបិ ឧបាទានវិប្បយុត្តអនុបាទានិយាតិបិ ។

(១១២) ឯកាទសាយតនា នោ កិលេសា
ធម្មាយតនំ សិយា កិលេសោ សិយា នោ កិលេ-
សោ ។ ទសាយតនា អសង្កិលេសិកា ទ្វាយតនា
សិយា សង្កិលេសិកា សិយា អសង្កិលេសិកា ។
ទសាយតនា អសង្កិលិដ្ឋា ទ្វាយតនា សិយា សង្កិ-
លិដ្ឋា សិយា អសង្កិលិដ្ឋា ។ ទសាយតនា កិលេ-
សវិប្បយុត្តា ទ្វាយតនា សិយា កិលេសសម្បយុត្តា
សិយា កិលេសវិប្បយុត្តា ។ ទសាយតនា ន វត្តព្វា

តែមិនមែនឧបាទានក៏មាន មិនគប្បីពោលថា ប្រកបដោយឧបាទាន តែមិនមែនឧបាទានក៏មាន ធម្មាយតនៈ ជាឧបាទាន ទាំងប្រកបដោយឧបាទានក៏មាន ប្រកបដោយឧបាទាន តែមិនមែនឧបាទានក៏មាន មិនគប្បីពោលថា ជាឧបាទាន ទាំងប្រកបដោយឧបាទានផង ថា ប្រកបដោយឧបាទាន តែមិនមែនឧបាទានផង ក៏មាន ។ អាយតនៈ ១០ ប្រាសចាកឧបាទាន តែជាប្រយោជន៍ដល់ឧបាទាន អាយតនៈ ២ ប្រាសចាកឧបាទាន តែជាប្រយោជន៍ដល់ឧបាទានក៏មាន ប្រាសចាកឧបាទាន ទាំងមិនជាប្រយោជន៍ដល់ឧបាទានក៏មាន មិនគប្បីពោលថា ប្រាសចាកឧបាទាន តែជាប្រយោជន៍ដល់ឧបាទានផង ថា ប្រាសចាកឧបាទាន ទាំងមិនជាប្រយោជន៍ដល់ឧបាទានផងក៏មាន ។

(១១២) អាយតនៈ ១១ មិនមែនកិលេស ធម្មាយតនៈ ជាកិលេស ក៏មាន មិនមែនកិលេស ក៏មាន ។ អាយតនៈ ១០ គួរដល់សេចក្តីសៅហ្មង អាយតនៈ ២ គួរដល់សេចក្តីសៅហ្មង ក៏មាន មិនគួរដល់សេចក្តីសៅហ្មង ក៏មាន ។ អាយតនៈ ១០ មិនសៅហ្មង អាយតនៈ ២ សៅហ្មង ក៏មាន មិនសៅហ្មង ក៏មាន ។ អាយតនៈ ១០ ប្រាសចាកកិលេស អាយតនៈ ២ ប្រកបដោយកិលេស ក៏មាន ប្រាសចាកកិលេស ក៏មាន ។ អាយតនៈ ១០ មិនគប្បីពោលថា

កិលេសា ចេវ សង្កិលេសិកា ចាតិ សង្កិលេសិកា
ចេវ នោ ច កិលេសា មនាយតនំ ន វត្តព្វំ កិលេ-
សោ ចេវ សង្កិលេសិកញ្ចាតិ សិយា សង្កិលេសិ-
កញ្ចេវ នោ ច កិលេសោ សិយា ន វត្តព្វំ សង្កិលេ-
សិកញ្ចេវ នោ ច កិលេសោតិ ធម្មាយតនំ សិយា
កិលេសោ ចេវ សង្កិលេសិកញ្ច សិយា សង្កិលេ-
សិកញ្ចេវ នោ ច កិលេសោ សិយា ន វត្តព្វំ កិ-
លេសោ ចេវ សង្កិលេសិកញ្ចាតិបិ សង្កិលេសិកញ្ចេវ
នោ ច កិលេសោតិបិ ។ ទសាយតនា ន វត្តព្វា
កិលេសា ចេវ សង្កិលិដ្ឋា ចាតិបិ សង្កិលិដ្ឋា ចេវ
នោ ច កិលេសាតិបិ មនាយតនំ ន វត្តព្វំ កិលេសោ
ចេវ សង្កិលិដ្ឋញ្ចាតិ សិយា សង្កិលិដ្ឋញ្ចេវ នោ ច កិ-
លេសោ សិយា ន វត្តព្វំ សង្កិលិដ្ឋញ្ចេវ នោ ច កិលេ-
សោតិ ធម្មាយតនំ សិយា កិលេសោ ចេវ សង្កិលិ-
ដ្ឋញ្ច សិយា សង្កិលិដ្ឋញ្ចេវ នោ ច កិលេសោ សិយា
ន វត្តព្វំ កិលេសោ ចេវ សង្កិសិដ្ឋញ្ចាតិបិ សង្កិលិដ្ឋ-
ញ្ចេវ នោ ច កិលេសោតិបិ ។ ទសាយតនា ន វត្តព្វា

ជាសេចក្តីសៅហ្មង ទាំងគួរដល់សេចក្តីសៅហ្មងឡើយ គួរដល់សេចក្តីសៅហ្មង តែមិនមែនជាសេចក្តីសៅហ្មង មនាយតនៈ មិនគប្បីពោលថា ជាសេចក្តីសៅហ្មង ទាំងគួរដល់សេចក្តីសៅហ្មងទេ គួរដល់សេចក្តីសៅហ្មង តែមិនមែនជាសេចក្តីសៅហ្មងក៏មាន មិនគប្បីពោលថា គួរដល់សេចក្តីសៅហ្មង តែមិនមែនជាសេចក្តីសៅហ្មង ក៏មាន ធម្មាយតនៈ ជាសេចក្តីសៅហ្មង ទាំងគួរដល់សេចក្តីសៅហ្មងក៏មាន គួរដល់សេចក្តីសៅហ្មង តែមិនមែនជាសេចក្តីសៅហ្មងក៏មាន មិនគប្បីពោលថា ជាសេចក្តីសៅហ្មង ទាំងគួរដល់សេចក្តីសៅហ្មងផង ថា គួរដល់សេចក្តីសៅហ្មង តែមិនមែនជាសេចក្តីសៅហ្មងផង ក៏មាន ។ អាយតនៈ ១០ មិនគប្បីពោលថា ជាសេចក្តីសៅហ្មង ទាំងសៅហ្មងហើយផង ថា សៅហ្មងហើយ តែមិនមែនជាសេចក្តីសៅហ្មងផងទេ មនាយតនៈ មិនគប្បីពោលថា ជាសេចក្តីសៅហ្មង ទាំងសៅហ្មងហើយឡើយ សៅហ្មងហើយ តែមិនមែនជាសេចក្តីសៅហ្មងក៏មាន មិនគប្បីពោលថា សៅហ្មងហើយ តែមិនមែនជាសេចក្តីសៅហ្មងក៏មាន ធម្មាយតនៈ ជាសេចក្តីសៅហ្មង ទាំងសៅហ្មងហើយក៏មាន សៅហ្មងហើយ តែមិនមែនជាសេចក្តីសៅហ្មងក៏មាន មិនគប្បីពោលថា ជាសេចក្តីសៅហ្មង ទាំងសៅហ្មងហើយផង ថា សៅហ្មងហើយតែមិនមែនជាសេចក្តីសៅហ្មងផងក៏មាន ។ អាយតនៈ ១០ មិនគប្បីពោលថា

អាយតនវិភង្គេ បញ្ហាបុច្ឆកំ

កិលេសា ចេវ កិលេសសម្បយុត្តា ចាតិបិ កិលេសសម្បយុត្តា ចេវ នោ ច កិលេសាតិបិ មនាយតនំ ន វត្តព្វំ កិលេសោ ចេវ កិលេសសម្បយុត្តញ្ចាតិ សិយា កិលេសសម្បយុត្តញ្ចេវ នោ ច កិលេសោ សិយា ន វត្តព្វំ កិលេសសម្បយុត្តញ្ចេវ នោ ច កិលេសោតិ ធម្មាយតនំ សិយា កិលេសោ ចេវ កិលេសសម្បយុត្តញ្ច សិយា កិលេសសម្បយុត្តញ្ចេវ នោ ច កិលេសោ សិយា ន វត្តព្វំ កិលេសោ ចេវ កិលេសសម្បយុត្តញ្ចាតិបិ កិលេសសម្បយុត្តញ្ចេវ នោ ច កិលេសោតិបិ ។ ទសាយតនា កិលេសវិប្បយុត្តសង្កិលេសិកា ទ្វាយតនា សិយា កិលេសវិប្បយុត្តសង្កិលេសិកា សិយា កិលេសវិប្បយុត្តអសង្កិលេសិកា សិយា ន វត្តព្វា កិលេសវិប្បយុត្តសង្កិលេសិកាតិបិ កិលេសវិប្បយុត្តអសង្កិលេសិកាតិបិ ។

ជាសេចក្ដីសៅហ្មង ទាំងប្រកបដោយសេចក្ដីសៅហ្មងផង ថា ប្រកបដោយសេចក្ដីសៅហ្មង តែមិនមែនសេចក្ដីសៅហ្មងផងទេ មនាយតនៈ មិនគប្បីពោលថា ជាសេចក្ដីសៅហ្មង ទាំងប្រកបដោយសេចក្ដីសៅហ្មងឡើយ ប្រកបដោយសេចក្ដីសៅហ្មង តែមិនមែនជាសេចក្ដីសៅហ្មងក៏មាន មិនគប្បីពោលថា ប្រកបដោយសេចក្ដីសៅហ្មង តែមិនមែនជាសេចក្ដីសៅហ្មងក៏មាន ធម្មាយតនៈ ជាសេចក្ដីសៅហ្មង ទាំងប្រកបដោយសេចក្ដីសៅហ្មងក៏មាន ប្រកបដោយសេចក្ដីសៅហ្មង តែមិនមែនជាសេចក្ដីសៅហ្មងក៏មាន មិនគប្បីពោលថា ជាសេចក្ដីសៅហ្មង ទាំងប្រកបដោយសេចក្ដីសៅហ្មងផង ថា ប្រកបដោយសេចក្ដីសៅហ្មង តែមិនមែនជាសេចក្ដីសៅហ្មងផង ក៏មាន ។ អាយតនៈ ១០ ប្រាសចាកសេចក្ដីសៅហ្មង តែគួរដល់សេចក្ដីសៅហ្មង អាយតនៈ ២ ប្រាសចាកសេចក្ដីសៅហ្មង តែគួរដល់សេចក្ដីសៅហ្មងក៏មាន ប្រាសចាកសេចក្ដីសៅហ្មង ទាំងមិនគួរដល់សេចក្ដីសៅហ្មង ក៏មាន មិនគប្បីពោលថា ប្រាសចាកសេចក្ដីសៅហ្មង តែគួរដល់សេចក្ដីសៅហ្មងផង ថា ប្រាសចាកសេចក្ដីសៅហ្មង ទាំងមិនគួរដល់សេចក្ដីសៅហ្មងផងក៏មាន ។

(១១៣) ឆឡាយតនា ន ទស្សនេន បហាតព្វា ទ្វាយតនា សិយា ទស្សនេន បហាតព្វា សិយា ន ទស្សនេន បហាតព្វា ។ ឆឡាយតនា ន ភាវនាយ បហាតព្វា ទ្វាយតនា សិយា ភាវនាយ បហាតព្វា សិយា ន ភាវនាយ បហាតព្វា ។ ឆឡាយតនា ន ទស្សនេន បហាតព្វហេតុកា ទ្វាយតនា សិយា ទស្សនេន បហាតព្វហេតុកា សិយា ន ទស្សនេន បហាតព្វហេតុកា ។ ឆឡាយតនា ន ភាវនាយ បហាតព្វហេតុកា ទ្វាយតនា សិយា ភាវនាយ បហាតព្វហេតុកា សិយា ន ភាវនាយ បហាតព្វហេតុកា ។ ឆឡាយតនា អវិតក្កា ទ្វាយតនា សិយា សវិតក្កា សិយា អវិតក្កា ។ ឆឡាយតនា អវិចារា ទ្វាយតនា សិយា សវិចារា សិយា អវិចារា ។ ឆឡាយតនា អប្បីតិកា ទ្វាយតនា សិយា សប្បីតិកា សិយា អប្បីតិកា ។ ឆឡាយតនា ន បីតិសហគតា ទ្វាយតនា សិយា បីតិសហគតា សិយា ន បីតិសហគតា ។ ឆឡាយតនា ន សុខសហគតា ទ្វាយតនា សិយា សុខសហគតា សិយា ន សុខសហគតា ។

(១១៣) អាយតនៈ ១០ មិនគួរលះដោយទស្សនៈ អាយតនៈ ២ គួរលះដោយទស្សនៈក៏មាន មិនគួរលះដោយទស្សនៈក៏មាន ។ អាយតនៈ ១០ មិនគួរលះដោយភាវនា អាយតនៈ ២ គួរលះដោយភាវនាក៏មាន មិនគួរលះដោយភាវនា ក៏មាន ។ អាយតនៈ ១០ មានហេតុមិនគួរលះដោយទស្សនៈ អាយតនៈ ២ មានហេតុគួរលះដោយទស្សនៈក៏មាន មានហេតុមិនគួរលះដោយទស្សនៈ ក៏មាន ។ អាយតនៈ ១០ មានហេតុមិនគួរលះដោយភាវនា អាយតនៈ ២ មានហេតុគួរលះដោយភាវនាក៏មាន មានហេតុមិនគួរលះដោយភាវនាក៏មាន ។ អាយតនៈ ១០ មិនមានវិតក្កៈ អាយតនៈ ២ ប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងវិតក្កៈក៏មាន មិនមានវិតក្កៈក៏មាន ។ អាយតនៈ ១០ មិនមានវិចារៈ អាយតនៈ ២ ប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងវិចារៈក៏មាន មិនមានវិចារៈក៏មាន ។ អាយតនៈ ១០ មិនមានបីតិ អាយតនៈ ២ ប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងបីតិក៏មាន មិនមានបីតិក៏មាន ។ អាយតនៈ ១០ មិនកើតព្រមដោយបីតិ អាយតនៈ ២ កើតព្រមដោយបីតិក៏មាន មិនកើតព្រមដោយបីតិក៏មាន ។ អាយតនៈ ១០ មិនកើតព្រមដោយសុខៈ អាយតនៈ ២ កើតព្រមដោយសុខៈក៏មាន មិនកើតព្រមដោយសុខៈក៏មាន ។

អាយតនវិភង្គេ បញ្ហាបុច្ឆកំ

ទសាយតនា ន ឧបេក្ខាសហគតា ទ្វាយតនា សិយា ឧបេក្ខាសហគតា សិយា ន ឧបេក្ខាសហគតា ។ ទសាយតនា កាមាវចរា ទ្វាយតនា សិយា កាមាវចរា សិយា ន កាមាវចរា ។ ទសាយតនា ន រូបាវចរា ទ្វាយតនា សិយា រូបាវចរា សិយា ន រូបាវចរា ។ ទសាយតនា ន អរូបាវចរា ទ្វាយតនា សិយា អរូបាវចរា សិយា ន អរូបាវចរា ។ ទសាយតនា បរិយាបន្នា ទ្វាយតនា សិយា បរិយាបន្នា សិយា អបរិយាបន្នា ។ ទសាយតនា អនិយ្យានិកា ទ្វាយតនា សិយា និយ្យានិកា សិយា អនិយ្យានិកា ។ ទសាយតនា អនិយតា ទ្វាយតនា សិយា និយតា សិយា អនិយតា ។ ទសាយតនា សឧត្តរា ទ្វាយតនា សិយា សឧត្តរា សិយា អនុត្តរា ។ ទសាយតនា អរណា ទ្វាយតនា សិយា សរណា សិយា អរណាតិ ។

បញ្ហាបុច្ឆកំ ។

អាយតនវិភង្គោ សមត្តោ ។

អាយតនវិភង្គ បញ្ហាបុច្ឆកៈ

អាយតនៈ ១០ មិនកើតព្រមដោយឧបេក្ខា អាយតនៈ ២ កើតព្រមដោយឧបេក្ខាក៏មាន មិនកើតព្រមដោយឧបេក្ខាក៏មាន ។ អាយតនៈ ១០ ជាកាមាវចរ អាយតនៈ ២ ជាកាមាវចរក៏មាន មិនមែនកាមាវចរក៏មាន ។ អាយតនៈ ១០ មិនមែនរូបាវចរ អាយតនៈ ២ ជារូបាវចរក៏មាន មិនមែនរូបាវចរក៏មាន ។ អាយតនៈ ១០ មិនមែនអរូបាវចរ អាយតនៈ ២ ជាអរូបាវចរក៏មាន មិនមែនអរូបាវចរក៏មាន ។ អាយតនៈ ១០ ជាបរិយាបន្នៈ អាយតនៈ ២ ជាបរិយាបន្នៈក៏មាន ជាអបរិយាបន្នៈក៏មាន ។ អាយតនៈ ១០ មិនមែននិយ្យានិកៈ អាយតនៈ ២ ជានិយ្យានិកៈក៏មាន មិនមែននិយ្យានិកៈក៏មាន ។ អាយតនៈ ១០ មិនទៀង អាយតនៈ ២ ទៀងក៏មាន មិនទៀងក៏មាន ។ អាយតនៈ ១០ ប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងឧត្តរៈ អាយតនៈ ២ ប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងឧត្តរៈក៏មាន មិនមានឧត្តរៈក៏មាន ។ អាយតនៈ ១០ មិនមានសត្រូវ អាយតនៈ ២ ប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងសត្រូវក៏មាន មិនមានសត្រូវក៏មាន ។

ចប់ បញ្ហាបុច្ឆកៈ ។

ចប់ អាយតនវិភង្គ ។

ធាតុវិភង្គោ

(១១៤) ឆ ធាតុយោ បឋវីធាតុ អាបោធាតុ តេជោធាតុ វាយោធាតុ អាកាសធាតុ វិញ្ញាណធាតុ ។

(១១៥) តត្ថ កតមា បឋវីធាតុ ។ បឋវីធាតុទ្វយំ អត្ថិ អជ្ឈត្តិកា អត្ថិ ពាហិរា ។ តត្ថ កតមា អជ្ឈត្តិកា បឋវីធាតុ ។ យំ អជ្ឈត្តំ បច្ចត្តំ កក្ខឡំ ខរិគតំ[១] កក្ខឡត្តំ កក្ខឡភាវោ អជ្ឈត្តំ ឧបាទិន្នំ សេយ្យថីទំ កេសា លោមា នខា ទន្តា តចោ មំសំ ន្ហារុ អដ្ឋី អដ្ឋិមិញ្ជំ វក្កំ ហទយំ យកនំ កិលោមកំ បិហកំ បប្ផាសំ អន្តំ អន្តគុណំ ឧទរិយំ ករីសំ យំ វា បនញ្ញម្បិ អត្ថិ អជ្ឈត្តំ បច្ចត្តំ កក្ខឡំ ខរិគតំ កក្ខឡត្តំ កក្ខឡភាវោ អជ្ឈត្តំ ឧបាទិន្នំ អយំ វុច្ចតិ អជ្ឈត្តិកា បឋវីធាតុ ។ តត្ថ កតមា ពាហិរា បឋវីធាតុ ។ យំ ពាហិរំ កក្ខឡំ ខរិគតំ កក្ខឡត្តំ កក្ខឡភាវោ ពាហិរំ អនុបាទិន្នំ សេយ្យថីទំ អយោ លោហំ តិបុ សីសំ សជ្ឈុ មុត្តា មណិ វេឡុរិយោ សង្ខោ សិលា បវាឡំ រជតំ ជាតរូបំ លោហិតង្គោ[២]

---

១ ម. ខរគតំ ។ ២ ឱ លោហិតង្កោ ។

ធាតុវិភង្គ

(១១៨) ធាតុ ៦ គឺ បឋវីធាតុ អាបោធាតុ តេជោធាតុ វាយោធាតុ អាកាសធាតុ វិញ្ញាណធាតុ ។

(១១៩) បណ្ដាធាតុ ៦ នោះ បឋវីធាតុ តើដូចម្ដេច ។ បឋវីធាតុ មាន ២ គឺ បឋវីធាតុ ខាងក្នុងក៏មាន ខាងក្រៅក៏មាន ។ បណ្ដាធាតុ ២ នោះ បឋវីធាតុខាងក្នុង តើដូចម្ដេច ។ ធម្មជាតណា ជាខាងក្នុង អាស្រ័យនូវខ្លួន រឹង ខះ មានអាការរឹង មានសភាពរឹង ជាខាងក្នុង ដែលវិញ្ញាណចូលទៅកាន់យកបាន គឺ សក់ រោម ក្រចក ធ្មេញ ស្បែក សាច់ សរសៃ ឆ្អឹង ខួរក្នុងឆ្អឹង តម្រងបស្សាវៈ បេះដូង ថ្លើម វាវ ក្រពះ សួត ពោះវៀនធំ ពោះវៀនតូច អាហារថ្មី អាហារចាស់ ឬក៏ ធម្មជាតដទៃណា ជាខាងក្នុង អាស្រ័យនូវខ្លួន រឹង ខះ មានអាការរឹង មានសភាពរឹង ជាខាងក្នុង ដែលវិញ្ញាណចូលទៅកាន់យកបាន នេះហៅថា បឋវីធាតុខាងក្នុង ។ បណ្ដាធាតុ ២ នោះ បឋវីធាតុខាងក្រៅ តើដូចម្ដេច ។ ធម្មជាតណា ជាខាងក្រៅ រឹង ខះ មានអាការរឹង មានសភាពរឹង ជាខាងក្រៅ ដែលវិញ្ញាណមិនចូលទៅកាន់យកបានទេ គឺ ដែក លោហៈ សំណប៉ាហាំង សំណតក់ ប្រាក់ កែវមុក្តា កែវមណី កែវពៃទូរ្យ ស័ង្ខ ថ្ម កែវប្រពាឡ ប្រាក់ មាស កែវក្រហម

មសារគល្លំ តិណំ កដ្ឋំ សក្ខរា កឋលា ភូមិ បាសាណោ បព្វតោ យំ វា បនញ្ញម្បិ អត្ថិ ពាហិរំ កក្ខឡំ ខរិគតំ កក្ខឡត្តំ កក្ខឡភាវោ ពហិទ្ធា អនុបាទិន្នំ អយំ វុច្ចតិ ពាហិរា បឋវីធាតុ ។ យា ច អជ្ឈត្តិកា បឋវីធាតុ យា ច ពាហិរា បឋវីធាតុ តទេកជ្ឈំ អភិសញ្ញូហិត្វា អភិសង្ខិបិត្វា អយំ វុច្ចតិ បឋវីធាតុ ។

[៧៧៦] តត្ថ កតមា អាបោធាតុ ។ អាបោធាតុទ្វយំ អត្ថិ អជ្ឈត្តិកា អត្ថិ ពាហិរា ។ តត្ថ កតមា អជ្ឈត្តិកា អាបោធាតុ ។ យំ អជ្ឈត្តំ បច្ចត្តំ អាបោ អាបោគតំ ស្នេហោ ស្នេហគតំ ពន្ធនត្តំ រូបស្ស អជ្ឈត្តំ ឧបាទិន្នំ សេយ្យថីទំ បិត្តំ សេម្ហំ បុព្វោ លោហិតំ សេទោ មេទោ អស្សុ វសា ខេឡោ សិង្ឃាណិកា លសិកា មុត្តំ យំ វា បនញ្ញម្បិ អត្ថិ អជ្ឈត្តំ បច្ចត្តំ អាបោ អាបោគតំ ស្នេហោ ស្នេហគតំ ពន្ធនត្តំ រូបស្ស អជ្ឈត្តំ ឧបាទិន្នំ អយំ វុច្ចតិ អជ្ឈត្តិកា អាបោធាតុ ។ តត្ថ កតមា ពាហិរា អាបោធាតុ ។ យំ ពាហិរំ អាបោ អាបោគតំ

កែវពព្រស ស្មៅ ឈើ ក្រួស អំបែង ផែនដី ថ្ម ភ្នំ ឬក៏ ធម្មជាតដទៃ ណា ជាខាងក្រៅ រឹង ខះ មានភាគរឹង មានសភាពរឹង ជាខាងក្រៅ ដែលវិញ្ញាណមិនចូលទៅកាន់យកបានទេ នេះហៅថា បឋវីធាតុខាងក្រៅ ។ បឋវីធាតុណា ជាខាងក្នុងក្តី បឋវីធាតុណា ជាខាងក្រៅក្តី នេះហៅថា បឋវីធាតុ ព្រោះប្រមូលបំប្រួញធាតុនោះ ក្នុងទីជាមួយគ្នា ។

(១១៦) បណ្តាធាតុ ៦ នោះ អាបោធាតុ តើដូចម្តេច ។ អាបោធាតុ មាន ២ គឺ អាបោធាតុ ខាងក្នុងក៏មាន ខាងក្រៅក៏មាន ។ បណ្តាធាតុ ២ នោះ អាបោធាតុខាងក្នុង តើដូចម្តេច ។ ធម្មជាតណា ជាខាងក្នុង អាស្រ័យនូវខ្លួន ជាទឹក ដល់នូវភាពជាទឹក មានសភាពស្អិត ដល់នូវភាពស្អិត មានសភាពជាទីជាប់នៅនៃរូប ជាខាងក្នុង ដែលវិញ្ញាណចូលទៅកាន់យកបាន គឺ ប្រមាត់ ស្លេស្ម ខ្ទុះ ឈាម ញើស ខ្លាញ់ខាប់ ទឹកភ្នែក ខ្លាញ់រាវ ទឹកមាត់ ទឹកសំបោរ ទឹករំអិល ទឹកមូត្រ ឬក៏ ធម្មជាតដទៃណា ជាខាងក្នុង អាស្រ័យនូវខ្លួន ជាទឹក ដល់នូវភាពជាទឹក មានសភាពស្អិត ដល់នូវភាពស្អិត មានសភាពជាទីជាប់នៅនៃរូប ជាខាងក្នុង ដែលវិញ្ញាណចូលទៅកាន់យកបាន នេះហៅថា អាបោធាតុខាងក្នុង ។ បណ្តាធាតុ ២ នោះ អាបោធាតុខាងក្រៅ តើដូចម្តេច ។ ធម្មជាតណា ជាខាងក្រៅ ជាទឹក ដល់នូវភាពជាទឹក

ស្នេហោ ស្នេហគតំ ពន្ធនត្តំ រូបស្ស ពហិទ្ធា អនុបាទិន្នំ សេយ្យថីទំ មូលរសោ ខន្ធរសោ តចរសោ បត្តរសោ បុប្ផរសោ ផលរសោ ខីរំ ទធិ សប្បិ នវនីតំ តេលំ មធុ ផាណិតំ ភុម្មានិ វា ឧទកានិ អន្តលិក្ខានិ វា យំ វា បនញ្ញម្បិ អត្ថិ ពាហិរំ អាបោ អាបោគតំ ស្នេហោ ស្នេហគតំ ពន្ធនត្តំ រូបស្ស ពហិទ្ធា អនុបាទិន្នំ អយំ វុច្ចតិ ពាហិរា អាបោធាតុ ។ យា ច អជ្ឈត្តិកា អាបោធាតុ យា ច ពាហិរា អាបោធាតុ តទេកជ្ឈំ អភិសញ្ញូហិត្វា អភិសង្ខិបិត្វា អយំ វុច្ចតិ អាបោធាតុ ។

(១១៧) តត្ថ កតមា តេជោធាតុ ។ តេជោធាតុទ្វយំ អត្ថិ អជ្ឈត្តិកា អត្ថិ ពាហិរា ។ តត្ថ កតមា អជ្ឈត្តិកា តេជោធាតុ ។ យំ អជ្ឈត្តំ បច្ចត្តំ តេជោ តេជោគតំ ឧស្មា ឧស្មាគតំ ឧសុមំ ឧសុមគតំ

មានសភាពស្អិត ដល់នូវភាពស្អិត មានសភាពជាទីជាប់នៅនៃរូប ជាខាងក្រៅ ដែលវិញ្ញាណមិនចូលទៅកាន់យកបានទេ គឺ រសគល់ រសដើម រសសំបក រសស្លឹក រសផ្កា រសផ្លែ ទឹកដោះស្រស់ ទឹកដោះជូរ ទឹកដោះថ្លា ទឹកដោះខាប់ ប្រេង ទឹកឃ្មុំ ទឹកអំពៅ ទឹកដែលឋិតនៅលើផែនដីក្តី ទឹកដែលឋិតនៅឰដ៏អាកាសក្តី ឬក៏ ធម្មជាតដទៃណា ជាខាងក្រៅ ជាទឹក ដល់នូវភាពជាទឹក មានសភាពស្អិត ដល់នូវភាពស្អិត មានសភាពជាទីជាប់នៅនៃរូប ជាខាងក្រៅ ដែលវិញ្ញាណមិនចូលទៅកាន់យកបានទេ នេះហៅថា អាបោធាតុខាងក្រៅ ។ អាបោធាតុណា ជាខាងក្នុងក្តី អាបោធាតុណា ជាខាងក្រៅក្តី នេះហៅថា អាបោធាតុ ព្រោះប្រមូលបំប្រួញធាតុនោះ ក្នុងទីជាមួយគ្នា ។

(១១៧) បណ្តាធាតុ ៦ នោះ តេជោធាតុ តើដូចម្តេច ។ តេជោធាតុ មាន ២ គឺ តេជោធាតុ ខាងក្នុងក៏មាន ខាងក្រៅក៏មាន ។ បណ្តាធាតុ ២ នោះ តេជោធាតុខាងក្នុង តើដូចម្តេច ។ ធម្មជាតណា ជាខាងក្នុង អាស្រ័យនូវខ្លួន ជាសភាពក្តៅ ដល់នូវសភាពក្តៅ ជាចំហាយ ដល់នូវភាពចំហាយ ជាធម្មជាតអប់កំដៅ ដល់នូវភាពអប់កំដៅ

អជ្ឈត្តំ ឧបាទិន្នំ សេយ្យថីទំ យេន ច សន្តប្បតិ យេន ច ជីរតិ យេន ច បរិឌយ្ហតិ យេន ច អសិតបីតខាយិតសាយិតំ សម្មា បរិណាមំ គច្ឆតិ យំ វា បនញ្ញម្បិ អត្ថិ អជ្ឈត្តំ បច្ចត្តំ តេជោ តេជោគតំ ឧស្មា ឧស្មាគតំ ឧសុមំ ឧសុមគតំ អជ្ឈត្តំ ឧបាទិន្នំ អយំ វុច្ចតិ អជ្ឈត្តិកា តេជោធាតុ ។ តត្ថ កតមា ពាហិរា តេជោធាតុ ។ យំ ពាហិរំ តេជោ តេជោគតំ ឧស្មា ឧស្មាគតំ ឧសុមំ ឧសុមគតំ ពហិទ្ធា អនុបាទិន្នំ សេយ្យថីទំ កដ្ឋគ្គិ សកលិកគ្គិ តិណគ្គិ គោមយគ្គិ ថុសគ្គិ សង្ការគ្គិ ឥន្ទគ្គិ អគ្គិសន្តាបោ សុរិយសន្តាបោ កដ្ឋសន្និចយសន្តាបោ តិណសន្និចយសន្តាបោ ធញ្ញសន្និចយសន្តាបោ ភណ្ឌសន្និចយសន្តាបោ[១] យំ វា បនញ្ញម្បិ អត្ថិ ពាហិរំ តេជោ តេជោគតំ ឧស្មា ឧស្មាគតំ ឧសុមំ ឧសុមគតំ ពហិទ្ធា អនុបាទិន្នំ អយំ វុច្ចតិ ពាហិរា តេជោធាតុ ។ យា ច អជ្ឈត្តិកា តេជោធាតុ យា ច ពាហិរា តេជោធាតុ តទេកជ្ឈំ អភិសញ្ញូហិត្វា អភិសង្ខិបិត្វា អយំ វុច្ចតិ តេជោធាតុ ។

---

១ ម. ភណ្ឌសន្និចយសន្តាបោ ។

ជាខាងក្នុង ដែលវិញ្ញាណចូលទៅកាន់យកបាន គឺ ភ្លើងដែលឲ្យកាយក្តៅ សព្វ ១ ដែលឲ្យកាយគ្រាំគ្រា ១ ដែលឲ្យកាយក្តៅក្រហាយ ១ ដែលឲ្យវត្ថុគេស៊ី ផឹក ទំពាលិទ្ធភក្ស្យហើយ ដល់នូវការទ្រុឌទ្រោមរលួយអស់ ១ ឬក៏ធម្មជាតដទៃណា ជាខាងក្នុង អាស្រ័យនូវខ្លួន ជាសភាពក្តៅ ដល់នូវភាពក្តៅ ជាចំហាយ ដល់នូវភាពចំហាយ ជាធម្មជាតអប់កំដៅ ដល់នូវភាពអប់កំដៅ ជាខាងក្នុង ដែលវិញ្ញាណចូលទៅកាន់យកបាន នេះហៅថា តេជោធាតុខាងក្នុង ។ បណ្តាធាតុ ២ នោះ តេជោធាតុខាងក្រៅ តើដូចម្តេច ។ ធម្មជាតណា ជាខាងក្រៅ ជាភាពក្តៅ ដល់នូវភាពក្តៅ ជាចំហាយ ដល់នូវភាពចំហាយ ជាធម្មជាតិអប់កំដៅ ដល់នូវភាពអប់កំដៅ ជាខាងក្រៅ ដែលវិញ្ញាណមិនចូលទៅកាន់យកបានទេ គឺ ភ្លើងឧស ភ្លើងរំកាច់ ភ្លើងស្មៅ ភ្លើងអាចម៍គោ ភ្លើងអង្កាម ភ្លើងសម្រាម ភ្លើងរន្ទះ កំដៅភ្លើង កំដៅព្រះអាទិត្យ កំដៅគំនរឧស កំដៅគំនរស្មៅ កំដៅគំនរស្រូវ កំដៅគំនរផេះ ឬក៏ ធម្មជាតដទៃណា ជាខាងក្រៅ ជាសភាពក្តៅ ដល់នូវសភាពក្តៅ ជាចំហាយ ដល់នូវភាពចំហាយ ជាធម្មជាតអប់កំដៅ ដល់នូវភាពអប់កំដៅ ជាខាងក្រៅ ដែលវិញ្ញាណមិនចូលទៅកាន់យកបានទេ នេះហៅថា តេជោធាតុខាងក្រៅ ។ តេជោធាតុណា ជាខាងក្នុងក្តី តេជោធាតុណា ជាខាងក្រៅក្តី នេះហៅថា តេជោធាតុ ព្រោះប្រមូលបំប្រួញធាតុនោះ ក្នុងទីជាមួយគ្នា ។

អភិធម្មបិដកេ វិភង្គោ

[១១៨] តត្ថ កតមា វាយោធាតុ ។ វាយោធាតុទ្វយំ អត្ថិ អជ្ឈត្តិកា អត្ថិ ពាហិរា ។ តត្ថ កតមា អជ្ឈត្តិកា វាយោធាតុ ។ យំ អជ្ឈត្តំ បច្ចត្តំ វាយោ វាយោគតំ ថម្ភិតត្តំ រូបស្ស អជ្ឈត្តំ ឧបាទិន្នំ សេយ្យថីទំ ឧទ្ធង្គមា វាតា អធោគមា វាតា កុច្ឆិសយា វាតា កោដ្ឋសយា វាតា អង្គមង្គានុសារិនោ វាតា សត្ថកវាតា ខុរកវាតា ឧប្បលកវាតា អស្សាសោ បស្សាសោ យំ វា បនញ្ញម្បិ អត្ថិ អជ្ឈត្តំ បច្ចត្តំ វាយោ វាយោគតំ ថម្ភិតត្តំ រូបស្ស អជ្ឈត្តំ ឧបាទិន្នំ អយំ វុច្ចតិ អជ្ឈត្តិកា វាយោធាតុ ។ តត្ថ កតមា ពាហិរា វាយោធាតុ ។ យំ ពាហិរំ វាយោ វាយោគតំ ថម្ភិតត្តំ រូបស្ស ពហិទ្ធា អនុបាទិន្នំ សេយ្យថីទំ បុរត្ថិមា វាតា បច្ឆិមា វាតា ឧត្តរា វាតា

[១១៨] បណ្ដាធាតុ ៦ នោះ វាយោធាតុ តើដូចម្ដេច ។ វាយោធាតុ មាន ២ គឺ វាយោធាតុ ខាងក្នុងក៏មាន ខាងក្រៅក៏មាន ។ បណ្ដាធាតុ ២ នោះ វាយោធាតុខាងក្នុង តើដូចម្ដេច ។ ធម្មជាតណា ជាខាងក្នុង អាស្រ័យនូវខ្លួន ជាសភាពបក់ផាត់ ដល់នូវភាពបក់ផាត់ មានភាពធ្វើនូវរូបឲ្យរឹងប៉ឹង ជាខាងក្នុង ដែលវិញ្ញាណចូលទៅកាន់យកបាន គឺ ខ្យល់បក់ពីក្រោមឡើងលើ ខ្យល់បក់ពីលើទៅក្រោម ខ្យល់ដេកនៅខាងក្នុងផ្ទៃ (ខ្យល់ខាងក្រៅពោះវៀន) ខ្យល់ដេកនៅក្នុងក្រពះ (ខ្យល់ខាងក្នុងពោះវៀន) ខ្យល់បក់ផ្សព្វផ្សាយសព្វអវយវៈតូចធំ ខ្យល់ដូចជាសស្ត្រា (១) ខ្យល់ដូចជាកាំបិតកោរ (២) ខ្យល់អាចពន្លះនូវហឫទ័យ ខ្យល់ដកដង្ហើមចូល ខ្យល់ដកដង្ហើមចេញ ឬក៏ ធម្មជាតដទៃណា ជាខាងក្នុង អាស្រ័យនូវខ្លួន ជាសភាពបក់ផាត់ ដល់នូវភាពបក់ផាត់ មានភាពធ្វើរូប ឲ្យរឹងប៉ឹង ជាខាងក្នុង ដែលវិញ្ញាណចូលទៅកាន់យកបាន នេះហៅថា វាយោធាតុខាងក្នុង ។ បណ្ដាធាតុ ២ នោះ វាយោធាតុខាងក្រៅ តើដូចម្ដេច ។ ធម្មជាតណា ជាខាងក្រៅ ជាសភាពបក់ផាត់ ដល់នូវភាពបក់ផាត់ មានភាពធ្វើរូបឲ្យរឹងប៉ឹង ជាខាងក្រៅ ដែលវិញ្ញាណមិនចូលទៅកាន់យកបានទេ គឺ ខ្យល់បក់មកអំពីទិសខាងកើត ខ្យល់បក់មកអំពីទិសខាងលិច ខ្យល់បក់មកអំពីទិសខាងជើង

---

១ ខ្យល់អាចប្រព្រឹត្តទៅ ដូចជាគេកាត់ទីតដោយកន្ត្រៃ ។ ២ ខ្យល់អាចពន្លះនូវហឫទ័យ ដូចជាគេពន្លះដោយកាំបិតកោរ ។

ទក្ខិណា វាតា សរជា វាតា អរជា វាតា សីតា វាតា ឧណ្ហា វាតា បរិត្តា វាតា អធិមត្តា វាតា កាឡា វាតា វេរម្ភវាតា បក្ខវាតា សុបណ្ណវាតា តាលវណ្ដវាតា វិធូបនវាតា យំ វា បនញ្ញម្បិ អត្ថិ ពាហិរំ វាយោ វាយោគតំ ថម្ភិតត្តំ រូបស្ស ពាហិរំ អនុបាទិន្នំ អយំ វុច្ចតិ ពាហិរា វាយោធាតុ ។ យា ច អជ្ឈត្តិកា វាយោធាតុ យា ច ពាហិរា វាយោធាតុ តទេកជ្ឈំ អភិសញ្ញូហិត្វា អភិសង្ខិបិត្វា អយំ វុច្ចតិ វាយោធាតុ ។

(១១៩) តត្ថ កតមា អាកាសធាតុ ។ អាកាសធាតុទ្វយំ អត្ថិ អជ្ឈត្តិកា អត្ថិ ពាហិរា ។ តត្ថ កតមា អជ្ឈត្តិកា អាកាសធាតុ ។ យំ អជ្ឈត្តំ បច្ចត្តំ អាកាសោ អាកាសគតំ អឃំ អឃគតំ វិវរោ វិវរគតំ អសម្ផុដ្ឋំ មំសលោហិតេហិ អជ្ឈត្តំ

ខ្យល់បក់មកអំពីទិសខាងត្បូង ខ្យល់ប្រកបដោយធូលី ខ្យល់មិនមានធូលី ខ្យល់ត្រជាក់ ខ្យល់ក្តៅ ខ្យល់តិច ខ្យល់ខ្លាំង ខ្យល់ខ្មៅ(១) ខ្យល់កំបុតត្បូង ខ្យល់ដែលតាំងអំពីស្លាបសត្វ ខ្យល់ដែលតាំងឡើងអំពីគ្រុឌ ខ្យល់ដែលតាំងឡើងអំពីស្លឹកត្នោតជាដើម ខ្យល់ដែលតាំងឡើងអំពីផ្លិត ឬក៏ធម្មជាតដទៃណា ជាខាងក្រៅ ជាសភាពបក់ផាត់ ដល់នូវភាពបក់ផាត់. មានភាពធ្វើរូបឲ្យរឹងបឹង ជាខាងក្រៅ ដែលវិញ្ញាណមិនចូលទៅកាន់យកបានទេ នេះហៅថា វាយោធាតុខាងក្រៅ ។ វាយោធាតុណា ជាខាងក្នុងក្តី វាយោធាតុណា ជាខាងក្រៅក្តី នេះហៅថា វាយោធាតុ ព្រោះប្រមូលបំប្រួញធាតុនោះ ក្នុងទីជាមួយគ្នា ។

(១១៩) បណ្តាធាតុ ៦ នោះ អាកាសធាតុ តើដូចម្តេច ។ អាកាសធាតុ មាន ២ គឺ អាកាសធាតុខាងក្នុងក៏មាន ខាងក្រៅក៏មាន ។ បណ្តាធាតុ ២ នោះ អាកាសធាតុខាងក្នុង តើដូចម្តេច ។ ធម្មជាតណា ជាខាងក្នុង អាស្រ័យនូវខ្លួន ជាសភាពទទេ ដល់នូវភាពទទេ ជាធម្មជាតទំនេរ ដល់នូវភាពទំនេរ ជាសភាពចន្លោះ ដល់នូវភាពចន្លោះ ជាធម្មជាតមិនប៉ះពាល់ ដោយសាច់និងឈាម ជាខាងក្នុង

---

១ ខ្យល់ដែលតាំងឡើងក្នុងចន្លោះ ៗ នៃមេឃខ្មៅ ។

ឧបាទិន្នំ សេយ្យថីទំ កណ្ណច្ឆិទ្ទំ នាសច្ឆិទ្ទំ មុខទ្វារំ យេន ច អសិតបីតខាយិតសាយិតំ អជ្ឈោហរតិ យត្ថ ច អសិតបីតខាយិតសាយិតំ សន្តិដ្ឋតិ យេន ច អសិ-តបីតខាយិតសាយិតំ អធោភាគំ និក្ខមតិ យំ វា បន-ញ្ញម្បិ អត្ថិ អជ្ឈត្តំ បច្ចត្តំ អាកាសោ អាកាសគតំ អឃំ អឃគតំ វិវរោ វិវរគតំ អសម្ផុដ្ឋំ មំសលោហិ-តេហិ អជ្ឈត្តំ ឧបាទិន្នំ អយំ វុច្ចតិ អជ្ឈត្តិកា អាកាសធាតុ ។ តត្ថ កតមា ពាហិរា អាកាស-ធាតុ ។ យំ ពាហិរំ អាកាសោ អាកាសគតំ អឃំ អឃគតំ វិវរោ វិវរគតំ អសម្ផុដ្ឋំ ចតូហិ មហាភូតេ-ហិ ពហិទ្ធា អនុបាទិន្នំ អយំ វុច្ចតិ ពាហិរា អាកា-សធាតុ ។ យា ច អជ្ឈត្តិកា អាកាសធាតុ យា ច ពាហិរា អាកាសធាតុ តទេកជ្ឈំ អភិសញ្ញូហិត្វា អភិសង្ខិបិត្វា អយំ វុច្ចតិ អាកាសធាតុ ។

ដែលវិញ្ញាណចូលទៅកាន់យកបាន គឺ រន្ធត្រចៀក រន្ធច្រមុះ ទ្វារមាត់ អាកាសដែលឲ្យលេបចូល នូវវត្ថុដែលគេស៊ី ផឹក ទំពា លិទ្ធភ្លក្សហើយក្តី អាកាសដែលឲ្យវត្ថុ ដែលគេស៊ី ផឹក ទំពា លិទ្ធភ្លក្សហើយក្តី អាកាសដែលឲ្យវត្ថុ ដែលគេស៊ី ផឹក ទំពា លិទ្ធភ្លក្សហើយ ចេញមកតាមចំណែកខាងក្រោមក្តី ឬក៏ ធម្មជាតដទៃណា ជាខាងក្នុង អាស្រ័យនូវខ្លួន ជាសភាពទទេ ដល់នូវភាពទទេ ជាធម្មជាតទំនេរ ដល់នូវភាពទំនេរ ជាសភាពចន្លោះ ដល់នូវភាពចន្លោះ មិនប៉ះពាល់ដោយសាច់និងឈាម ជាខាងក្នុង ដែលវិញ្ញាណចូលទៅកាន់យកបាន នេះហៅថា អាកាសធាតុខាងក្នុង ។ បណ្តាធាតុ ២ នោះ អាកាសធាតុខាងក្រៅ តើដូចម្តេច ។ ធម្មជាតណា ជាខាងក្រៅ ជាសភាពទទេ ដល់នូវភាពទទេ ជាធម្មជាតទំនេរ ដល់នូវភាពទំនេរ ជាសភាពចន្លោះ ដល់នូវភាពចន្លោះ មិនប៉ះពាល់ដោយមហាភូតរូប ៤ ជាខាងក្រៅ ដែលវិញ្ញាណមិនចូលទៅកាន់យកបានទេ នេះហៅថា អាកាសធាតុខាងក្រៅ ។ អាកាសធាតុណា ជាខាងក្នុងក្តី អាកាសធាតុណា ជាខាងក្រៅក្តី នេះហៅថា អាកាសធាតុ ព្រោះប្រមូលបំប្រួញធាតុនោះ ក្នុងទីជាមួយគ្នា ។

(១២០) តត្ថ កតមា វិញ្ញាណធាតុ ។ ចក្ខុ-
វិញ្ញាណធាតុ សោតវិញ្ញាណធាតុ ឃានវិញ្ញាណធាតុ
ជិវ្ហាវិញ្ញាណធាតុ កាយវិញ្ញាណធាតុ មនោវិញ្ញាណ-
ធាតុ អយំ វុច្ចតិ វិញ្ញាណធាតុ ។

ឥមា ឆ ធាតុយោ ។

(១២១) អបរាបិ ឆ ធាតុយោ សុខធាតុ ទុក្ខ-
ធាតុ សោមនស្សធាតុ ទោមនស្សធាតុ ឧបេក្ខាធាតុ
អវិជ្ជាធាតុ ។ តត្ថ កតមា សុខធាតុ ។ យំ កាយិកំ
សាតំ កាយិកំ សុខំ កាយសម្ផស្សជំ សាតំ សុខំ
វេទយិតំ កាយសម្ផស្សជា សាតា សុខា វេទនា
អយំ វុច្ចតិ សុខធាតុ ។ តត្ថ កតមា ទុក្ខធាតុ ។
យំ កាយិកំ អសាតំ កាយិកំ ទុក្ខំ កាយសម្ផ-
ស្សជំ អសាតំ ទុក្ខំ វេទយិតំ កាយសម្ផស្សជា
អសាតា ទុក្ខា វេទនា អយំ វុច្ចតិ ទុក្ខធាតុ ។ តត្ថ
កតមា សោមនស្សធាតុ ។ យំ ចេតសិកំ សាតំ

ធាតុវិភង្គ សុត្តន្តភាជនីយ

[១៦០] បណ្ដាធាតុ ៦ នោះ វិញ្ញាណធាតុ តើដូចម្ដេច ។ ធាតុគឺការដឹងច្បាស់ ដោយចក្ខុ ធាតុគឺការដឹងច្បាស់ ដោយត្រចៀក ធាតុគឺការដឹងច្បាស់ ដោយច្រមុះ ធាតុគឺការដឹងច្បាស់ ដោយអណ្ដាត ធាតុគឺការដឹងច្បាស់ ដោយកាយ ធាតុគឺការដឹងច្បាស់ ដោយចិត្ត នេះហៅថាវិញ្ញាណធាតុ ។

នេះធាតុ ៦ ។

[១៦១] ធាតុ ៦ ដទៃទៀត គឺ សុខធាតុ ទុក្ខធាតុ សោមនស្សធាតុ ទោមនស្សធាតុ ឧបេក្ខាធាតុ អវិជ្ជាធាតុ ។ បណ្ដាធាតុ ៦ នោះ សុខធាតុ តើដូចម្ដេច ។ សេចក្ដីឆ្ងាញ់ពិសា ប្រព្រឹត្តទៅក្នុងកាយ សេចក្ដីសុខ ប្រព្រឹត្តទៅក្នុងកាយ ការទទួលអារម្មណ៍ជាសុខ ជាទីគាប់ចិត្ត ដែលកើតអំពីកាយសម្ផស្ស សុខវេទនា ជាទីគាប់ចិត្ត ដែលកើតអំពីកាយសម្ផស្ស ណា នេះហៅថា សុខធាតុ ។ បណ្ដាធាតុ ៦ នោះ ទុក្ខធាតុ តើដូចម្ដេច ។ សេចក្ដីមិនឆ្ងាញ់ពិសា ប្រព្រឹត្តទៅក្នុងកាយ សេចក្ដីទុក្ខ ប្រព្រឹត្តទៅក្នុងកាយ ការទទួលអារម្មណ៍ជាទុក្ខ មិនជាទីគាប់ចិត្ត ដែលកើតអំពីកាយសម្ផស្ស ទុក្ខវេទនា មិនជាទីគាប់ចិត្ត ដែលកើតអំពីកាយសម្ផស្ស ណា នេះហៅថា ទុក្ខធាតុ ។ បណ្ដាធាតុ ៦ នោះ សោមនស្សធាតុ តើដូចម្ដេច ។ សេចក្ដីឆ្ងាញ់ពិសា ប្រព្រឹត្តទៅក្នុងចិត្ត

ចេតសិកំ សុខំ ចេតោសម្ផស្សជំ សាតំ សុខំ វេទយិតំ ចេតោសម្ផស្សជា សាតា សុខា វេទនា អយំ វុច្ចតិ សោមនស្សធាតុ ។ តត្ថ កតមា ទោមនស្សធាតុ ។ យំ ចេតសិកំ អសាតំ ចេតសិកំ ទុក្ខំ ចេតោសម្ផស្សជំ អសាតំ ទុក្ខំ វេទយិតំ ចេតោសម្ផស្សជា អសាតា ទុក្ខា វេទនា អយំ វុច្ចតិ ទោមនស្សធាតុ ។ តត្ថ កតមា ឧបេក្ខាធាតុ ។ យំ ចេតសិកំ នេវសាតំ នាសាតំ ចេតោសម្ផស្សជំ អទុក្ខមសុខំ វេទយិតំ ចេតោសម្ផស្សជា អទុក្ខមសុខា វេទនា អយំ វុច្ចតិ ឧបេក្ខាធាតុ ។ តត្ថ កតមា អវិជ្ជាធាតុ ។ យំ អញ្ញាណំ អទស្សនំ ។បេ។ អវិជ្ជាលង្គី មោហោ អកុសលមូលំ អយំ វុច្ចតិ អវិជ្ជាធាតុ ។

ឥមា ឆ ធាតុយោ ។

សេចក្តីសុខ ប្រព្រឹត្តទៅក្នុងចិត្ត កិរិយាទទួលអារម្មណ៍ជាសុខ ជាទីគាប់ចិត្ត ដែលកើតអំពីចេតោសម្ផ័ស្ស សុខវេទនា ជាទីគាប់ចិត្ត ដែលកើតអំពីចេតោសម្ផ័ស្ស ណា នេះហៅថា សោមនស្សធាតុ ។ បណ្តាធាតុ ៦ នោះ ទោមនស្សធាតុ តើដូចម្តេច ។ សេចក្តីមិនឆ្ងាញ់ពិសា ប្រព្រឹត្តទៅក្នុងចិត្ត សេចក្តីទុក្ខ ប្រព្រឹត្តទៅក្នុងចិត្ត កិរិយាទទួលអារម្មណ៍ជាទុក្ខ មិនជាទីគាប់ចិត្ត ដែលកើតអំពីចេតោសម្ផ័ស្ស ទុក្ខវេទនា មិនជាទីគាប់ចិត្ត ដែលកើតអំពីចេតោសម្ផ័ស្ស ណា នេះហៅថា ទោមនស្សធាតុ ។ បណ្តាធាតុ ៦ នោះ ឧបេក្ខាធាតុ តើដូចម្តេច ។ សេចក្តីមិនឆ្ងាញ់ពិសា មិនមែនជាមិនឆ្ងាញ់ពិសា ប្រព្រឹត្តទៅក្នុងចិត្ត កិរិយាទទួលអារម្មណ៍ មិនមែនទុក្ខមិនមែនសុខ ដែលកើតអំពីចេតោសម្ផ័ស្ស វេទនាមិនមែនទុក្ខមិនមែនសុខ ដែលកើតអំពីចេតោសម្ផ័ស្ស ណា នេះហៅថា ឧបេក្ខាធាតុ ។ បណ្តាធាតុ ៦ នោះ អវិជ្ជាធាតុ តើដូចម្តេច ។ ការមិនដឹង ការមិនឃើញ ។ បេ ។ អវិជ្ជាដូចគន្លឹស គឺមោហៈ ជាឫសនៃអកុសល ណា នេះហៅថា អវិជ្ជាធាតុ ។

នេះធាតុ ៦ ។

ធាតុវិភង្គោ សុត្តន្តភាជនីយំ

(១៨៨) អបរាបិ ឆ ធាតុយោ កាមធាតុ ព្យាបាទធាតុ វិហឹសាធាតុ នេក្ខម្មធាតុ អព្យាបាទធាតុ អវិហឹសាធាតុ ។ តត្ថ កតមា កាមធាតុ ។ កាមប្បដិសំយុត្តោ តក្កោ វិតក្កោ សង្កប្បោ អប្បនា ព្យប្បនា ចេតសោ អភិនិរោបនា មិច្ឆាសង្កប្បោ អយំ វុច្ចតិ កាមធាតុ ។ ហេដ្ឋតោ អវីចិនិរយំ បរិយន្តំ ករិត្វា ឧបរិតោ បរនិម្មិតវសវត្តី ទេវេ អន្តោ ករិត្វា យំ ឯតស្មឹ អន្តរេ ឯត្ថាវចរា ឯត្ថ បរិយាបន្នា ខន្ធធាតុអាយតនា រូបំ វេទនា សញ្ញា សង្ខារា វិញ្ញាណំ អយំ វុច្ចតិ កាមធាតុ ។ តត្ថ កតមា ព្យាបាទធាតុ ។ ព្យាបាទប្បដិសំយុត្តោ តក្កោ វិតក្កោ ។បេ។ មិច្ឆាសង្កប្បោ អយំ វុច្ចតិ ព្យាបាទធាតុ ។ ទសសុ វា អាឃាតវត្ថូសុ ចិត្តស្ស អាឃាតោ បដិឃាតោ បដិឃំ បដិវិរោធោ កោបោ បកោបោ សម្បកោបោ ទោសោ បទោសោ សម្បទោសោ ចិត្តស្ស ព្យាបត្តិ

(១២២) ធាតុ ៦ ដទៃទៀត គឺ កាមធាតុ ព្យាបាទធាតុ វិហឹសាធាតុ នេក្ខម្មធាតុ អព្យាបាទធាតុ អវិហឹសាធាតុ ។ បណ្ដាធាតុ ៦ នោះ កាមធាតុ តើដូចម្ដេច ។ សេចក្ដីត្រិះរិះ ការត្រិះរិះផ្សេង ៗ តម្រិះ ការរំពឹង ការដញ្ញឹង ការលើកឡើងនូវចិត្ត ដែលប្រកបដោយកាម គឺមិច្ឆាសង្កប្បៈ នេះហៅថា កាមធាតុ ។ ខាងក្រោម តាំងអំពីអវីចិនរកជាទីបំផុត ខាងលើ តាំងអំពីបរនិម្មិតវសវត្តីទេវតាជាទីបំផុត ខន្ធ ធាតុ អាយតនៈ រូប វេទនា សញ្ញា សង្ខារ និងវិញ្ញាណ ណា មានក្នុងចន្លោះនេះ ត្រាប់ចុះក្នុងចន្លោះនេះ រាប់បញ្ចូលក្នុងចន្លោះនេះ នេះហៅថា កាមធាតុ ។ បណ្ដាធាតុ ៦ នោះ ព្យាបាទធាតុ តើដូចម្ដេច ។ សេចក្ដីត្រិះរិះ ការត្រិះរិះផ្សេង ៗ ។ បេ ។ ដែលប្រកបដោយព្យាបាទ គឺមិច្ឆាសង្កប្បៈ នេះហៅថា ព្យាបាទធាតុ ។ មួយទៀត សេចក្ដីគុំគួន ការបង្អៀតបង្អល់ ការគានគឹង ការថ្ទាំងថ្ទាក់ ការខឹង ការខឹងខ្លាំង ការខឹងក្រៃលែង ការប្រទូស្ត ការប្រទូស្តខ្លាំង ការប្រទូស្តក្រៃលែងនៃចិត្ត ការព្យាបាទនៃចិត្ត

មនោបទោសោ កោធោ កុជ្ឈនា កុជ្ឈិតត្តំ ទោ-
សោ ទុស្សនា ទុស្សិតត្តំ ព្យាបត្តិ ព្យាបជ្ជនា ព្យាប-
ជ្ជិតត្តំ វិរោធោ បដិវិរោធោ ចណ្ឌិក្កំ អសុរោបោ អ-
នត្តមនតា ចិត្តស្ស អយំ វុច្ចតិ ព្យាបាទធាតុ ។ តត្ថ
កតមា វិហឹសាធាតុ ។ វិហឹសាបដិសំយុត្តោ តក្កោ
វិតក្កោ ។បេ។ មិច្ឆាសង្កប្បោ អយំ វុច្ចតិ វិហឹសា-
ធាតុ ។ ឥធេកច្ចោ បាណិនា វា លេឌ្ឌុនា វា ទណ្ឌេន
វា សត្ថេន វា រជ្ជុយា វា អញ្ញតរញ្ញតរេន សត្តេ
វិហេឋេតិ យា ឯវរូបា ហេឋនា វិហេឋនា ហឹសនា វិ-
ហឹសនា រោសនា វិរោសនា បរូបឃាតោ អយំ វុច្ចតិ
វិហឹសាធាតុ ។ តត្ថ កតមា នេក្ខម្មធាតុ ។ នេក្ខ-
ម្មប្បដិសំយុត្តោ តក្កោ វិតក្កោ ។បេ។ សម្មាសង្ក-
ប្បោ អយំ វុច្ចតិ នេក្ខម្មធាតុ ។ សព្វេបិ កុសលា
ធម្មា នេក្ខម្មធាតុ ។ តត្ថ កតមា អព្យាបាទធាតុ ។
អព្យាបាទប្បដិសំយុត្តោ តក្កោ វិតក្កោ ។បេ។
សម្មាសង្កប្បោ អយំ វុច្ចតិ អព្យាបាទធាតុ ។

ការប្រទូស្តក្នុងចិត្ត ការក្រោធ អាការក្រោធ ភាពនៃការក្រោធ ការប្រទូស្ត អាការប្រទូស្ត ភាពនៃការប្រទូស្ត ការព្យាបាទ អាការព្យាបាទ ភាពនៃការព្យាបាទ ការពិរោធ ការពិរោធខ្លាំង កំណាច ការមិនពោលពាក្យល្អ ភាពនៃចិត្តមិនត្រេកអរ ក្នុងអាឃាតវត្ថុ ១០ នេះហៅថា ព្យាបាទធាតុ ។ បណ្តាធាតុ ៦ នោះ វិហឹសាធាតុ តើដូចម្តេច ។ សេចក្តីត្រិះរិះ ការត្រិះរិះផ្សេង ៗ ។ បេ ។ ដែលប្រកបដោយវិហឹសា គឺមិច្ឆាសង្កប្បៈ នេះហៅថា វិហឹសាធាតុ ។ បុគ្គលពួកខ្លះ ក្នុងលោកនេះ បៀតបៀនពួកសត្វ ដោយដៃក្តី ដោយដុំដីក្តី ដោយដំបងក្តី ដោយសស្ត្រាក្តី ដោយខ្សែក្តី ឬដោយវត្ថុណាមួយក្តី ការធ្វើឲ្យលំបាក ការធ្វើឲ្យលំបាកខ្លាំង ការបៀតបៀន ការបៀតបៀនខ្លាំង ការខឹង ការខឹងខ្លាំង ការបៀតបៀនសត្វដទៃ នេះហៅថា វិហឹសាធាតុ ។ បណ្តាធាតុ ៦ នោះ នេក្ខម្មធាតុ តើដូចម្តេច ។ សេចក្តីត្រិះរិះ ការត្រិះរិះផ្សេង ៗ ។ បេ ។ តម្រិះត្រូវ ដែលប្រកបដោយនេក្ខម្មៈ គឺសម្មាសង្កប្បៈ នេះហៅថា នេក្ខម្មធាតុ ។ មួយទៀត កុសលធម៌ទាំងអស់ ក៏ឈ្មោះថា នេក្ខម្មធាតុដែរ ។ បណ្តាធាតុ ៦ នោះ អព្យាបាទធាតុ តើដូចម្តេច ។ សេចក្តីត្រិះរិះ ការត្រិះរិះផ្សេង ៗ ។ បេ ។ ដែលប្រកបដោយអព្យាបាទ គឺសម្មាសង្កប្បៈ នេះហៅថា អព្យាបាទធាតុ ។ ការ

យា សត្តេសុ មេត្តិ មេត្តាយនា មេត្តាយិតត្តំ មេត្តាចេតោវិមុត្តិ អយំ វុច្ចតិ អព្យាបាទធាតុ ។ តត្ថ កតមា អវិហឹសាធាតុ ។ អវិហឹសាបដិសំយុត្តោ តក្កោ វិតក្កោ សង្កប្បោ អប្បនា ព្យប្បនា ចេតសោ អភិនិរោបនា សម្មាសង្កប្បោ អយំ វុច្ចតិ អវិហឹសាធាតុ ។ យា សត្តេសុ ករុណា ករុណាយនា ករុណាយិតត្តំ ករុណាចេតោវិមុត្តិ អយំ វុច្ចតិ អវិហឹសាធាតុ ។

ឥមា ឆ ធាតុយោ ។

(១៨៣) ឥតិ ឥមានិ តីណិ ឆក្កានិ តទេកជ្ឈំ អភិសញ្ញូហិត្វា អភិសង្ខិបិត្វា អដ្ឋារសធាតុយោ ហោន្តិ ។

សុត្តន្តភាជនីយំ ។

(១៨៤) អដ្ឋារស ធាតុយោ ចក្ខុធាតុ រូបធាតុ ចក្ខុវិញ្ញាណធាតុ សោតធាតុ សទ្ទធាតុ សោតវិញ្ញាណធាតុ ឃានធាតុ គន្ធធាតុ ឃានវិញ្ញាណធាតុ ជិវ្ហាធាតុ រសធាតុ ជិវ្ហាវិញ្ញាណធាតុ កាយធាតុ ផោដ្ឋព្វធាតុ កាយវិញ្ញាណធាតុ មនោធាតុ ធម្មធាតុ មនោវិញ្ញាណធាតុ ។

ស្រឡាញ់ អាការប្រព្រឹត្តស្រឡាញ់ ភាពនៃអាការប្រព្រឹត្តស្រឡាញ់ គឺមេត្តាចេតោវិមុត្តិ ណា ក្នុងពួកសត្វ នេះហៅថា អព្យាបាទធាតុ ។ បណ្តាធាតុ ៦ នោះ អវិហឹសាធាតុ តើដូចម្តេច ។ សេចក្តីត្រិះរិះ ការត្រិះរិះផ្សេង ៗ តម្រិះ ការរំពឹង ការដញ្ហឹង ការលើកឡើងនូវចិត្ត ដែលប្រកបដោយអវិហឹសា គឺសម្មាសង្កប្បៈ នេះហៅថា អវិហឹសា-ធាតុ ។ ការអាណិត អាការប្រព្រឹត្តអាណិត ភាពនៃអាការប្រព្រឹត្តអាណិត គឺករុណាចេតោវិមុត្តិ ណា ក្នុងសត្វទាំងឡាយ នេះហៅថា អវិហឹសាធាតុ ។

នេះធាតុ ៦ ។

[១២៣] ពួកធាតុ ៦ បីដងនេះ រួមជាធាតុ ១៨ ព្រោះប្រមូលបំប្រួញធាតុទាំងនោះ ក្នុងទីជាមួយគ្នា ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ សុត្តន្តភាជនីយ ។

[១២៤] ធាតុ ១៨ គឺ ចក្ខុធាតុ រូបធាតុ ចក្ខុវិញ្ញាណធាតុ សោតធាតុ សទ្ទធាតុ សោតវិញ្ញាណធាតុ ឃានធាតុ គន្ធធាតុ ឃានវិញ្ញាណធាតុ ជិវ្ហាធាតុ រសធាតុ ជិវ្ហាវិញ្ញាណធាតុ កាយធាតុ ផោដ្ឋព្វធាតុ កាយវិញ្ញាណធាតុ មនោធាតុ ធម្មធាតុ មនោវិញ្ញាណធាតុ ។

[១២៥] តត្ថ កតមា ចក្ខុធាតុ ។ យំ ចក្ខុំ ចតុន្នំ មហាភូតានំ ឧបាទាយ បសាទោ ។បេ។ សុញ្ញោ គាមោបេសោ អយំ វុច្ចតិ ចក្ខុធាតុ ។ តត្ថ កតមា រូបធាតុ ។ យំ រូបំ ចតុន្នំ មហាភូតានំ ឧបាទាយ វណ្ណនិភា ។បេ។ រូបធាតុបេសា អយំ វុច្ចតិ រូបធាតុ ។ តត្ថ កតមា ចក្ខុវិញ្ញាណធាតុ ។ ចក្ខុញ្ច បដិច្ច រូបេ ច ឧប្បជ្ជតិ ចិត្តំ មនោ មានសំ ហទយំ បណ្ឌរំ មនោ មនាយតនំ មនិន្ទ្រិយំ វិញ្ញាណំ វិញ្ញាណក្ខន្ធោ តជ្ជា ចក្ខុវិញ្ញាណធាតុ អយំ វុច្ចតិ ចក្ខុវិញ្ញាណធាតុ ។

[១២៦] តត្ថ កតមា សោតធាតុ ។ យំ សោតំ ចតុន្នំ មហាភូតានំ ឧបាទាយ បសាទោ ។បេ។ សុញ្ញោ គាមោបេសោ អយំ វុច្ចតិ សោតធាតុ ។ តត្ថ កតមា សទ្ទធាតុ ។ យោ សទ្ទោ ចតុន្នំ មហាភូតានំ ឧបាទាយ អនិទស្សនោ សប្បដិឃោ ។បេ។ សទ្ទធាតុបេសា អយំ វុច្ចតិ សទ្ទធាតុ ។

[១២៥] បណ្ដាធាតុ ១៨ នោះ ចក្ខុធាតុ តើដូចម្ដេច ។ ចក្ខុណា គឺប្រសាទ អាស្រ័យមហាភូត ៤ ។ បេ ។ ហៅថាស្រុកទំនេរក៏បាន នេះហៅថា ចក្ខុធាតុ ។ បណ្ដាធាតុ ១៨ នោះ រូបធាតុ តើដូចម្ដេច ។ រូបណា គឺ សម្បុរនិងពន្លឺ អាស្រ័យមហាភូត ៤ ។ បេ ។ ហៅថារូបធាតុក៏បាន នេះហៅថា រូបធាតុ ។ បណ្ដាធាតុ ១៨ នោះ ចក្ខុវិញ្ញាណធាតុ តើដូចម្ដេច ។ សេចក្ដីគិត សេចក្ដីដឹងអារម្មណ៍ សេចក្ដីប្រាជ្ញា ហឫទ័យ ធម្មជាតដ៏ថ្លាស្អាត គឺ មនោ មនាយតនៈ មនិន្ទ្រិយ វិញ្ញាណ វិញ្ញាណក្ខន្ធ ចក្ខុវិញ្ញាណធាតុ ដែលកើតអំពីខន្ធនោះ កើតព្រោះអាស្រ័យនូវចក្ខុផង នូវរូបទាំងឡាយផង នេះហៅថា ចក្ខុវិញ្ញាណធាតុ ។

[១២៦] បណ្ដាធាតុ ១៨ នោះ សោតធាតុ តើដូចម្ដេច ។ ត្រចៀកណា គឺប្រសាទ អាស្រ័យមហាភូត ៤ ។ បេ ។ ហៅថាស្រុកទំនេរក៏បាន នេះហៅថា សោតធាតុ ។ បណ្ដាធាតុ ១៨ នោះ សទ្ទធាតុ តើដូចម្ដេច ។ សំឡេងណា មិនប្រកប ដោយការឃើញ តែប្រកបដោយការប៉ះពាល់ អាស្រ័យមហាភូត ៤ ។ បេ ។ ហៅថាសទ្ទធាតុក៏បាន នេះហៅថា សទ្ទធាតុ ។

តត្ថ កតមា សោតវិញ្ញាណធាតុ ។ សោតញ្ច បដិច្ច សទ្ទេ ច ឧប្បជ្ជតិ ចិត្តំ មនោ មានសំ ហទយំ បណ្ឌរំ មនោ មនាយតនំ មនិន្ទ្រិយំ វិញ្ញាណំ វិញ្ញាណក្ខន្ធោ តជ្ជា សោតវិញ្ញាណធាតុ អយំ វុច្ចតិ សោតវិញ្ញាណធាតុ ។

(១៦៧) តត្ថ កតមា ឃានធាតុ ។ យំ ឃានំ ចតុន្នំ មហាភូតានំ ឧបាទាយ បសាទោ ។បេ។ សុញ្ញោ គាមោបេសោ អយំ វុច្ចតិ ឃានធាតុ ។ តត្ថ កតមា គន្ធធាតុ ។ យោ គន្ធោ ចតុន្នំ មហាភូតានំ ឧបាទាយ អនិទស្សនោ សប្បដិឃោ ។បេ។ គន្ធធាតុបេសា អយំ វុច្ចតិ គន្ធធាតុ ។ តត្ថ កតមា ឃានវិញ្ញាណធាតុ ។ ឃានញ្ច បដិច្ច គន្ធេ ច ឧប្បជ្ជតិ ចិត្តំ មនោ មានសំ ហទយំ បណ្ឌរំ មនោ មនាយតនំ មនិន្ទ្រិយំ វិញ្ញាណំ វិញ្ញាណក្ខន្ធោ តជ្ជា ឃានវិញ្ញាណធាតុ អយំ វុច្ចតិ ឃានវិញ្ញាណធាតុ ។

(១៦៨) តត្ថ កតមា ជិវ្ហាធាតុ ។ យា ជិវ្ហា ចតុន្នំ មហាភូតានំ ឧបាទាយ បសាទោ ។បេ។

បណ្ដាធាតុ ១៨ នោះ សោតវិញ្ញាណធាតុ តើដូចម្ដេច ។ សេចក្ដីគិត សេចក្ដីដឹងអារម្មណ៍ សេចក្ដីប្រាជ្ញា ហឫទ័យ ធម្មជាតដ៏ថ្លាស្អាត គឺ មនោ មនាយតនៈ មនិន្ទ្រិយ វិញ្ញាណ វិញ្ញាណក្ខន្ធ សោតវិញ្ញាណធាតុ ដែលកើតអំពីខន្ធនោះ កើតព្រោះអាស្រ័យនូវត្រចៀកផង នូវសំឡេងទាំងឡាយផង នេះហៅថា សោតវិញ្ញាណធាតុ ។

(១៦៧) បណ្ដាធាតុ ១៨ នោះ ឃានធាតុ តើដូចម្ដេច ។ ច្រមុះណា គឺប្រសាទ អាស្រ័យមហាភូត ៤ ។ បេ ។ ហៅថាស្រុកទំនេរក៏បាន នេះហៅថា ឃានធាតុ ។ បណ្ដាធាតុ ១៨ នោះ គន្ធធាតុ តើដូចម្ដេច ។ ក្លិនណា មិនប្រកបដោយការឃើញ តែប្រកបដោយការប៉ះពាល់ អាស្រ័យមហាភូត ៤ ។ បេ ។ ហៅថាគន្ធធាតុក៏បាន នេះហៅថា គន្ធធាតុ ។ បណ្ដាធាតុ ១៨ នោះ ឃានវិញ្ញាណធាតុ តើដូចម្ដេច ។ សេចក្ដីគិត សេចក្ដីដឹងអារម្មណ៍ សេចក្ដីប្រាជ្ញា ហឫទ័យ ធម្មជាតដ៏ថ្លាស្អាត គឺ មនោ មនាយតនៈ មនិន្ទ្រិយ វិញ្ញាណ វិញ្ញាណក្ខន្ធ ឃានវិញ្ញាណធាតុ ដែលកើតអំពីខន្ធនោះ កើតព្រោះអាស្រ័យនូវច្រមុះផង នូវក្លិនទាំងឡាយផង នេះហៅថា ឃានវិញ្ញាណធាតុ ។

(១៦៨) បណ្ដាធាតុ ១៨ នោះ ជិវ្ហាធាតុ តើដូចម្ដេច ។ អណ្ដាតណា គឺប្រសាទ អាស្រ័យមហាភូត ៤ ។ បេ ។ ហៅថា

សុញ្ញោ គាមោបេសោ អយំ វុច្ចតិ ជិវ្ហាធាតុ ។ តត្ថ កតមា រសធាតុ ។ យោ រសោ ចតុន្នំ មហាភូតានំ ឧបាទាយ អនិទស្សនោ សប្បដិឃោ ។បេ។ រស-ធាតុបេសា អយំ វុច្ចតិ រសធាតុ ។ តត្ថ កតមា ជិវ្ហាវិញ្ញាណធាតុ ។ ជិវ្ហញ្ច បដិច្ច រសេ ច ឧប្បជ្ជតិ ចិត្តំ មនោ មានសំ ហទយំ បណ្ឌរំ មនោ មនាយ-តនំ មនិន្ទ្រិយំ វិញ្ញាណំ វិញ្ញាណក្ខន្ធោ តជ្ជា ជិវ្ហា-វិញ្ញាណធាតុ អយំ វុច្ចតិ ជិវ្ហាវិញ្ញាណធាតុ ។

(៣២៩) តត្ថ កតមា កាយធាតុ ។ យោ កាយោ ចតុន្នំ មហាភូតានំ ឧបាទាយ បសាទោ ។បេ។ សុញ្ញោ គាមោបេសោ អយំ វុច្ចតិ កាយ-ធាតុ ។ តត្ថ កតមា ផោដ្ឋព្វធាតុ ។ បឋវីធាតុ ។បេ។ ផោដ្ឋព្វធាតុបេសា អយំ វុច្ចតិ ផោដ្ឋព្វ-ធាតុ ។ តត្ថ កតមា កាយវិញ្ញាណធាតុ ។ កា-យញ្ច បដិច្ច ផោដ្ឋព្វេ ច ឧប្បជ្ជតិ ចិត្តំ មនោ មានសំ ហទយំ បណ្ឌរំ មនោ មនាយតនំ មនិន្ទ្រិយំ វិញ្ញា-ណំ វិញ្ញាណក្ខន្ធោ តជ្ជា កាយវិញ្ញាណធាតុ អយំ វុច្ចតិ កាយវិញ្ញាណធាតុ ។

ស្រុកទំនេរក៏បាន នេះហៅថា ជិវ្ហាធាតុ ។ បណ្ដាធាតុ ១៨ នោះ រសធាតុ តើដូចម្ដេច ។ រសណា មិនប្រកបដោយការឃើញ តែប្រកបដោយការប៉ះពាល់ អាស្រ័យមហាភូត ៤ ។ បេ ។ ហៅថារសធាតុក៏បាន នេះហៅថា រសធាតុ ។ បណ្ដាធាតុ ១៨ នោះ ជិវ្ហាវិញ្ញាណធាតុ តើដូចម្ដេច ។ សេចក្ដីគិត សេចក្ដីដឹងអារម្មណ៍ សេចក្ដីប្រាជ្ញា ហឫទ័យ ធម្មជាតដ៏ថ្លាស្អាត គឺ មនោ មនាយតនៈ មនិន្ទ្រិយ វិញ្ញាណ វិញ្ញាណក្ខន្ធ ជិវ្ហាវិញ្ញាណធាតុ ដ៏កើតអំពីខន្ធនោះ កើតព្រោះអាស្រ័យនូវអណ្ដាតផង នូវរសទាំងឡាយផង នេះហៅថា ជិវ្ហាវិញ្ញាណធាតុ ។

(១២៩) បណ្ដាធាតុ ១៨ នោះ កាយធាតុ តើដូចម្ដេច ។ កាយណា គឺប្រសាទ អាស្រ័យមហាភូត ៤ ។ បេ ។ ហៅថាស្រុកទំនេរក៏បាន នេះហៅថា កាយធាតុ ។ បណ្ដាធាតុ ១៨ នោះ ផោដ្ឋព្វធាតុ តើដូចម្ដេច ។ បឋវីធាតុ ។ បេ ។ ហៅថាផោដ្ឋព្វធាតុក៏បាន នេះហៅថា ផោដ្ឋព្វធាតុ ។ បណ្ដាធាតុ ១៨ នោះ កាយវិញ្ញាណធាតុ តើដូចម្ដេច ។ សេចក្ដីគិត សេចក្ដីដឹងអារម្មណ៍ សេចក្ដីប្រាជ្ញា ហឫទ័យ ធម្មជាតដ៏ថ្លាស្អាត គឺ មនោ មនាយតនៈ មនិន្ទ្រិយ វិញ្ញាណ វិញ្ញាណក្ខន្ធ កាយវិញ្ញាណធាតុ ដែលកើតអំពីខន្ធនោះ កើតព្រោះអាស្រ័យនូវកាយផង នូវផស្សៈទាំងឡាយផង នេះហៅថា កាយវិញ្ញាណធាតុ ។

ធាតុវិភង្គេ អភិធម្មភាជនីយំ

[១៣០] តត្ថ កតមា មនោធាតុ ។ ចក្ខុវិញ្ញាណធាតុយា ឧប្បជ្ជិត្វា និរុទ្ធសមនន្តរា ឧប្បជ្ជតិ ចិត្តំ មនោ មានសំ ហទយំ បណ្ឌរំ មនោ មនាយតនំ មនិន្ទ្រិយំ វិញ្ញាណំ វិញ្ញាណក្ខន្ធោ តជ្ជា មនោធាតុ សោតវិញ្ញាណធាតុយា ។ បេ ។ ឃានវិញ្ញាណធាតុយា ។ បេ ។ ជិវ្ហាវិញ្ញាណធាតុយា ។ បេ ។ កាយវិញ្ញាណធាតុយា ឧប្បជ្ជិត្វា និរុទ្ធសមនន្តរា ឧប្បជ្ជតិ ចិត្តំ មនោ មានសំ ហទយំ បណ្ឌរំ មនោ មនាយតនំ មនិន្ទ្រិយំ វិញ្ញាណំ វិញ្ញាណក្ខន្ធោ តជ្ជា មនោធាតុ សព្វធម្មេសុ វា បន បឋមសមន្នាហារោ អយំ វុច្ចតិ មនោធាតុ ។ តត្ថ កតមា ធម្មធាតុ ។ វេទនាក្ខន្ធោ សញ្ញាក្ខន្ធោ សង្ខារក្ខន្ធោ យញ្ច រូបំ អនិទស្សនំ អប្បដិឃំ ធម្មាយតនបរិយាបន្នំ អសង្ខតា ច ធាតុ ។ តត្ថ កតមោ វេទនាក្ខន្ធោ ។ ឯកវិធេន វេទនាក្ខន្ធោ ផស្សសម្បយុត្តោ ។ ទុវិធេន វេទនាក្ខន្ធោ អត្ថិ សហេតុកោ អត្ថិ អហេតុកោ ។ តិវិធេន វេទនាក្ខន្ធោ អត្ថិ កុសលោ

ធាតុវិភង្គ អភិធម្មភាជនីយ

(១៣០) បណ្តាធាតុ ១៨ នោះ មនោធាតុ តើដូចម្តេច ។ សេចក្តីគិត សេចក្តីដឹងអារម្មណ៍ សេចក្តីប្រាថ្នា ហឫទ័យ ធម្មជាតដ៏ថ្លាស្អាត គឺមនោ មនាយតនៈ មនិន្ទ្រិយ វិញ្ញាណ វិញ្ញាណក្ខន្ធ មនោធាតុ ដែលកើតអំពីខន្ធនោះ កើតឡើងក្នុងលំដាប់នៃចក្ខុវិញ្ញាណធាតុ ដែលកើតហើយរលត់ទៅវិញ សេចក្តីគិត សេចក្តីដឹងអារម្មណ៍ សេចក្តីប្រាថ្នា ហឫទ័យ ធម្មជាតដ៏ថ្លាស្អាត គឺ មនោ មនាយតនៈ មនិន្ទ្រិយ វិញ្ញាណ វិញ្ញាណក្ខន្ធ មនោធាតុ ដែលកើតអំពីខន្ធនោះ កើតឡើងក្នុងលំដាប់ នៃសោតវិញ្ញាណធាតុ ។ បេ ។ នៃឃានវិញ្ញាណធាតុ ។ បេ ។ នៃជិវ្ហាវិញ្ញាណធាតុ ។ បេ ។ នៃកាយវិញ្ញាណធាតុ ដែលកើតហើយរលត់ទៅវិញ មួយទៀត ការពិចារណាជាដំបូង ក្នុងធម៌ទាំងពួង នេះហៅថា មនោធាតុ ។ បណ្តាធាតុ ១៨ នោះ ធម្មធាតុ តើដូចម្តេច ។ វេទនាខន្ធ សញ្ញាខន្ធ សង្ខារក្ខន្ធ និងរូប ណា មិនប្រកបដោយការឃើញ មិនប្រកបដោយការប៉ះពាល់ រាប់បញ្ចូលក្នុងធម្មាយតនៈ ទាំងអសង្ខតធាតុ (នេះហៅថា ធម្មធាតុ) ។ បណ្តាខន្ធ ៥ នោះ វេទនាខន្ធ តើដូចម្តេច ។ វេទនាខន្ធ មានប្រការមួយ គឺ វេទនាខន្ធប្រកបដោយផស្សៈ ។ វេទនាខន្ធ មានប្រការ ២ គឺ វេទនាខន្ធ ប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងហេតុក៏មាន មិនមានហេតុក៏មាន ។ វេទនាខន្ធ មានប្រការ ៣ គឺ វេទនាខន្ធជាកុសលក៏មាន

អត្ថិ អកុសលោ អត្ថិ អព្យាកតោ ។ បេ ។ ឯវំ ពហុវិធេន វេទនាក្ខន្ធោ អយំ វុច្ចតិ វេទនាក្ខន្ធោ ។ តត្ថ កតមោ សញ្ញាក្ខន្ធោ ។ ឯកវិធេន សញ្ញាក្ខន្ធោ ផស្សសម្បយុត្តោ ។ ទុវិធេន សញ្ញាក្ខន្ធោ អត្ថិ សហេតុកោ អត្ថិ អហេតុកោ ។ តិវិធេន សញ្ញាក្ខន្ធោ អត្ថិ កុសលោ អត្ថិ អកុសលោ អត្ថិ អព្យាកតោ ។ បេ ។ ឯវំ ពហុវិធេន សញ្ញាក្ខន្ធោ ។ អយំ វុច្ចតិ សញ្ញាក្ខន្ធោ ។ តត្ថ កតមោ សង្ខារក្ខន្ធោ ។ ឯកវិធេន សង្ខារក្ខន្ធោ ចិត្តសម្បយុត្តោ ។ ទុវិធេន សង្ខារក្ខន្ធោ អត្ថិ ហេតុ អត្ថិ ន ហេតុ ។ តិវិធេន សង្ខារក្ខន្ធោ អត្ថិ កុសលោ អត្ថិ អកុសលោ អត្ថិ អព្យាកតោ ។ បេ ។ ឯវំ ពហុវិធេន សង្ខារក្ខន្ធោ អយំ វុច្ចតិ សង្ខារក្ខន្ធោ ។ តត្ថ កតមំ រូបំ អនិទស្សនំ អប្បដិឃំ ធម្មាយតនបរិយាបន្នំ ។ ឥត្ថិន្ទ្រិយំ ។ បេ ។ កពឡីការោ អាហារោ ឥទំ វុច្ចតិ រូបំ អនិទស្សនំ អប្បដិឃំ ធម្មាយតនបរិយាបន្នំ ។ តត្ថ កតមា អសង្ខតា ធាតុ ។

ជាអកុសលក៏មាន ជាអព្យាក្រឹតក៏មាន ។ បេ ។ វេទនាខន្ធ មានច្រើនប្រការ យ៉ាងនេះឯង នេះហៅថា វេទនាខន្ធ ។ បណ្ដាខន្ធ ៥ នោះ សញ្ញាខន្ធ តើដូចម្ដេច ។ សញ្ញាខន្ធមានប្រការមួយ គឺ សញ្ញាខន្ធប្រកបដោយផស្សៈ ។ សញ្ញាខន្ធមានប្រការ ២ គឺ សញ្ញាខន្ធប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងហេតុក៏មាន មិនមានហេតុក៏មាន ។ សញ្ញាខន្ធមានប្រការ ៣ គឺ សញ្ញាខន្ធជាកុសលក៏មាន ជាអកុសលក៏មាន ជាអព្យាក្រឹតក៏មាន ។ បេ ។ សញ្ញាខន្ធ មានច្រើនប្រការ យ៉ាងនេះឯង នេះហៅថា សញ្ញាខន្ធ ។ បណ្ដាខន្ធ ៥ នោះ សង្ខារក្ខន្ធ តើដូចម្ដេច ។ សង្ខារក្ខន្ធមានប្រការមួយ គឺ សង្ខារក្ខន្ធប្រកបដោយចិត្ត ។ សង្ខារក្ខន្ធមានប្រការ ២ គឺ សង្ខារក្ខន្ធជាហេតុក៏មាន មិនមែនជាហេតុក៏មាន ។ សង្ខារក្ខន្ធមានប្រការ ៣ គឺ សង្ខារក្ខន្ធជាកុសលក៏មាន ជាអកុសលក៏មាន ជាអព្យាក្រឹតក៏មាន ។ បេ ។ សង្ខារក្ខន្ធមានច្រើនប្រការ យ៉ាងនេះឯង នេះហៅថា សង្ខារក្ខន្ធ ។ បណ្ដាខន្ធ ៥ នោះ រូប មិនប្រកបដោយការឃើញ មិនប្រកបដោយការប៉ះពាល់ រាប់បញ្ចូលក្នុងធម្មាយតនៈ តើដូចម្ដេច ។ ឥត្ថិន្ទ្រិយ ។ បេ ។ កពឡិង្ការាហារ នេះហៅថា រូប មិនប្រកបដោយការឃើញ មិនប្រកបដោយការប៉ះពាល់ រាប់បញ្ចូលក្នុងធម្មាយតនៈ ។ បណ្ដាធាតុទាំងនោះ អសង្ខតធាតុ តើដូចម្ដេច ។

ធាតុវិភង្គោ អភិធម្មភាជនីយំ

រាគក្ខយោ ទោសក្ខយោ មោហក្ខយោ អយំ វុច្ចតិ
អសង្ខតា ធាតុ ។ អយំ វុច្ចតិ ធម្មធាតុ ។ តត្ថ
កតមា មនោវិញ្ញាណធាតុ ។ ចក្ខុវិញ្ញាណធាតុយា
ឧប្បជ្ជិត្វា និរុទ្ធសមនន្តរា ឧប្បជ្ជតិ មនោធាតុ មនោ-
ធាតុយាបិ ឧប្បជ្ជិត្វា និរុទ្ធសមនន្តរា ឧប្បជ្ជតិ ចិត្តំ
មនោ មានសំ ។បេ។ តជ្ជា មនោវិញ្ញាណធាតុ
សោតវិញ្ញាណធាតុយា ។បេ។ ឃានវិញ្ញាណធាតុ-
យា ។បេ។ ជិវ្ហាវិញ្ញាណធាតុយា ។បេ។ កាយ-
វិញ្ញាណធាតុយា ឧប្បជ្ជិត្វា និរុទ្ធសមនន្តរា ឧប្បជ្ជតិ
មនោធាតុ មនោធាតុយាបិ ឧប្បជ្ជិត្វា និរុទ្ធសមន-
ន្តរា ឧប្បជ្ជតិ ចិត្តំ មនោ មានសំ ។បេ។ តជ្ជា
មនោវិញ្ញាណធាតុ មនញ្ច បដិច្ច ធម្មេ ច ឧប្បជ្ជតិ
ចិត្តំ មនោ មានសំ ហទយំ បណ្ឌរំ មនោ មនា-
យតនំ មនិន្ទ្រិយំ វិញ្ញាណំ វិញ្ញាណក្ខន្ធោ តជ្ជា
មនោវិញ្ញាណធាតុ អយំ វុច្ចតិ មនោវិញ្ញាណធាតុ ។

អភិធម្មភាជនីយំ ។

ការអស់រាគៈ ការអស់ទោសៈ ការអស់មោហៈ នេះហៅថា អសង្ខតធាតុ ។ នេះហៅថា ធម្មធាតុ ។ បណ្ដាធាតុទាំងនោះ មនោវិញ្ញាណធាតុ តើដូចម្ដេច ។ មនោធាតុ កើតឡើងក្នុងលំដាប់ នៃចក្ខុវិញ្ញាណធាតុ ដែលកើតហើយរលត់ទៅវិញ បន្ទាប់មក សេចក្ដីគិត សេចក្ដីដឹងអារម្មណ៍ សេចក្ដីប្រាថ្នា ។ បេ ។ មនោវិញ្ញាណធាតុ ដែលកើតអំពីខន្ធនោះ ក៏កើតក្នុងលំដាប់ នៃមនោធាតុ ដែលកើតហើយរលត់ទៅវិញ មនោធាតុ កើតក្នុងលំដាប់ នៃសោតវិញ្ញាណធាតុ ។ បេ ។ នៃឃានវិញ្ញាណធាតុ ។ បេ ។ នៃជិវ្ហាវិញ្ញាណធាតុ ។ បេ ។ នៃកាយវិញ្ញាណធាតុ ដែលកើតហើយរលត់ទៅវិញ បន្ទាប់មក សេចក្ដីគិត សេចក្ដីដឹងអារម្មណ៍ សេចក្ដីប្រាថ្នា ។ បេ ។ មនោវិញ្ញាណធាតុ ដែលកើតអំពីខន្ធនោះ ក៏កើតក្នុងលំដាប់ នៃមនោធាតុ ដែលកើតហើយរលត់ទៅវិញ ។ សេចក្ដីគិត សេចក្ដីដឹងអារម្មណ៍ សេចក្ដីប្រាថ្នា ហឫទ័យ ធម្មជាតដ៏ថ្លាស្អាត គឺ មនោ មនាយតនៈ មនិន្ទ្រិយ វិញ្ញាណ វិញ្ញាណក្ខន្ធ មនោវិញ្ញាណធាតុ ដែលកើតអំពីខន្ធនោះ កើតព្រោះអាស្រ័យនូវភវង្គចិត្តផង នូវធម៌ផង នេះហៅថា មនោវិញ្ញាណធាតុ ។

ចប់ អភិធម្មភាជនីយ ។

(១៣១) អដ្ឋារស ធាតុយោ ចក្ខុធាតុ រូបធាតុ ចក្ខុវិញ្ញាណធាតុ សោតធាតុ សទ្ទធាតុ សោតវិញ្ញាណធាតុ ឃានធាតុ គន្ធធាតុ ឃានវិញ្ញាណធាតុ ជិវ្ហាធាតុ រសធាតុ ជិវ្ហាវិញ្ញាណធាតុ កាយធាតុ ផោដ្ឋព្វធាតុ កាយវិញ្ញាណធាតុ មនោធាតុ ធម្មធាតុ មនោវិញ្ញាណធាតុ ។ អដ្ឋារសន្នំ ធាតូនំ កតិ កុសលា កតិ អកុសលា កតិ អព្យាកតា ។បេ។ កតិ សរណា កតិ អរណា ។

(១៣២) សោឡស ធាតុយោ អព្យាកតា ទ្វេ ធាតុយោ សិយា កុសលា សិយា អកុសលា សិយា អព្យាកតា ។ ឆ ធាតុយោ ន វត្តព្វា សុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តាតិបិ ទុក្ខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តាតិបិ អទុក្ខមសុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តាតិបិ បញ្ច ធាតុយោ អទុក្ខមសុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តា កាយវិញ្ញាណធាតុ សិយា សុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តា សិយា ទុក្ខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តា មនោវិញ្ញាណធាតុ សិយា សុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តា សិយា ទុក្ខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តា

(១៣១) ធាតុ ១៨ គឺ ចក្ខុធាតុ រូបធាតុ ចក្ខុវិញ្ញាណធាតុ សោតធាតុ សទ្ទធាតុ សោតវិញ្ញាណធាតុ ឃានធាតុ គន្ធធាតុ ឃានវិញ្ញាណធាតុ ជិវ្ហាធាតុ រសធាតុ ជិវ្ហាវិញ្ញាណធាតុ កាយធាតុ ផោដ្ឋព្វធាតុ កាយវិញ្ញាណធាតុ មនោធាតុ ធម្មធាតុ មនោវិញ្ញាណធាតុ ។ បណ្ដាធាតុ ១៨ នោះ ធាតុ ជាកុសលប៉ុន្មាន ជាអកុសលប៉ុន្មាន ជាអព្យាក្រឹតប៉ុន្មាន ។ បេ ។ ប្រកបដោយសត្រូវប៉ុន្មាន មិនមានសត្រូវប៉ុន្មាន ។

(១៣២) ធាតុ ១៦ ជាអព្យាក្រឹត ធាតុ ២ ជាកុសលក៏មាន ជាអកុសលក៏មាន ជាអព្យាក្រឹតក៏មាន ។ ធាតុ ១០ មិនគប្បីពោលថា ប្រកបដោយសុខវេទនាផង ថាប្រកបដោយទុក្ខវេទនាផង ថាប្រកបដោយអទុក្ខមសុខវេទនាផងឡើយ ធាតុ ៥ ប្រកបដោយអទុក្ខមសុខវេទនា កាយវិញ្ញាណធាតុ ប្រកបដោយសុខវេទនាក៏មាន ប្រកបដោយទុក្ខវេទនាក៏មាន មនោវិញ្ញាណធាតុ ប្រកបដោយសុខវេទនាក៏មាន ប្រកបដោយទុក្ខវេទនាក៏មាន

ធាតុវិភង្គោ បញ្ហាបុច្ឆកំ

សិយា អទុក្ខមសុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តា ធម្មធាតុ សិយា សុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តា សិយា ទុក្ខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តា សិយា អទុក្ខមសុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តា សិយា ន វត្តព្វា សុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តាតិបិ ទុក្ខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តាតិបិ អទុក្ខមសុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តាតិបិ ។ ទស ធាតុយោ នេវ វិបាកនវិបាកធម្មធម្មា បញ្ច ធាតុយោ វិបាកា មនោធាតុ សិយា វិបាកា សិយា នេវ វិបាកនវិបាកធម្មធម្មា ទ្វេ ធាតុយោ សិយា វិបាកា សិយា វិបាកធម្មធម្មា សិយា នេវ វិបាកនវិបាកធម្មធម្មា ។ ទស ធាតុយោ ឧបាទិន្នុបាទានិយា សទ្ទធាតុ អនុបាទិន្នុបាទានិយា បញ្ច ធាតុយោ សិយា ឧបាទិន្នុបាទានិយា សិយា អនុបាទិន្នុបាទានិយា ទ្វេ ធាតុយោ សិយា ឧបាទិន្នុបាទានិយា សិយា អនុបាទិន្នុបាទានិយា

ប្រកបដោយអទុក្ខមសុខវេទនាក៏មាន ធម្មធាតុ ប្រកបដោយសុខវេទនាក៏មាន ប្រកបដោយទុក្ខវេទនាក៏មាន ប្រកបដោយអទុក្ខមសុខវេទនាក៏មាន មិនគប្បីពោលថា ប្រកបដោយសុខវេទនាផង ថា ប្រកបដោយទុក្ខវេទនាផង ថា ប្រកបដោយអទុក្ខមសុខវេទនាផងក៏មាន ។ ធាតុ ១០ មិនមែនជាវិបាក ទាំងមិនមែនជាធម៌មានវិបាកជាប្រក្រតី ធាតុ ៥ ជាវិបាក មនោធាតុជាវិបាកក៏មាន មិនមែនជាវិបាក ទាំងមិនមែនជាធម៌មានវិបាកជាប្រក្រតីក៏មាន ធាតុ ២ ជាវិបាកក៏មាន ជាធម៌មានវិបាកជាប្រក្រតីក៏មាន មិនមែនជាវិបាក ទាំងមិនមែនជាធម៌មានវិបាកជាប្រក្រតីក៏មាន ។ ធាតុ ១០ ជាធម៌ដែលកម្មប្រកបដោយកិលេស មានតណ្ហាជាដើមកាន់យកហើយ ទាំងជាប្រយោជន៍ដល់ឧបាទាន សទ្ទធាតុ ជាធម៌មិនមានកម្មប្រកបដោយកិលេស មានតណ្ហាជាដើមកាន់យកហើយ ទាំងជាប្រយោជន៍ដល់ឧបាទាន ធាតុ ៥ ជាធម៌ដែលកម្មប្រកបដោយកិលេស មានតណ្ហាជាដើមកាន់យកហើយ ទាំងជាប្រយោជន៍ដល់ឧបាទានក៏មាន ជាធម៌មិនមានកម្មប្រកបដោយកិលេស មានតណ្ហាជាដើមកាន់យកហើយ ទាំងជាប្រយោជន៍ដល់ឧបាទានក៏មាន ធាតុ ២ ជាធម៌ដែលកម្មប្រកបដោយកិលេស មានតណ្ហាជាដើមកាន់យកហើយ ទាំងជាប្រយោជន៍ដល់ឧបាទាន ក៏មាន ជាធម៌មិនមានកម្មប្រកបដោយកិលេស មានតណ្ហាជាដើមកាន់យកហើយ ទាំងជាប្រយោជន៍ដល់ឧបាទាន ក៏មាន

សិយា អនុបាទិន្នានុបាទានិយា ។ សោឡស ធាតុយោ អសង្កិលិដ្ឋសង្កិលេសិកា ទ្វេ ធាតុយោ សិយា សង្កិលិដ្ឋសង្កិលេសិកា សិយា អសង្កិលិដ្ឋសង្កិលេសិកា សិយា អសង្កិលិដ្ឋាសង្កិលេសិកា ។

បន្នរស ធាតុយោ អវិតក្កាវិចារា មនោធាតុ សវិតក្កសវិចារា មនោវិញ្ញាណធាតុ សិយា សវិតក្កសវិចារា សិយា អវិតក្កវិចារមត្តា សិយា អវិតក្កាវិចារា ធម្មធាតុ សិយា សវិតក្កសវិចារា សិយា អវិតក្កវិចារមត្តា សិយា អវិតក្កាវិចារា សិយា ន វត្តព្វា សវិតក្កសវិចារាតិបិ អវិតក្កវិចារមត្តាតិបិ អវិតក្កាវិចារាតិបិ ។

ទស ធាតុយោ ន វត្តព្វា បីតិសហគតាតិបិ សុខសហគតាតិបិ ឧបេក្ខាសហគតាតិបិ បញ្ច ធាតុយោ ឧបេក្ខាសហគតា កាយវិញ្ញាណធាតុ ន បីតិសហគតា សិយា សុខសហគតា ន ឧបេក្ខាសហគតា សិយា ន វត្តព្វា សុខសហគតាតិ ទ្វេ ធាតុយោ សិយា បីតិសហគតា សិយា

ជាធម៌មិនមានកម្មប្រកបដោយកិលេស មានតណ្ហាជាដើមកាន់យកហើយ ទាំងមិនជាប្រយោជន៍ដល់ឧបាទាន ក៏មាន ។ ធាតុ ១៦ មិនសៅហ្មងហើយ តែគួរដល់សេចក្តីសៅហ្មង ធាតុ ២ សៅហ្មងហើយទាំងគួរដល់សេចក្តីសៅហ្មងក៏មាន មិនសៅហ្មងហើយ តែគួរដល់សេចក្តីសៅហ្មងក៏មាន មិនសៅហ្មងហើយទាំងមិនគួរដល់សេចក្តីសៅហ្មងក៏មាន ។ ធាតុ ១៥ មិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ មនោធាតុ ប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងវិតក្កៈ ទាំងប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងវិចារៈ មនោវិញ្ញាណធាតុ ប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងវិតក្កៈ ទាំងប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងវិចារៈក៏មាន មិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈក៏មាន មិនមានវិតក្កៈទាំងមិនមានវិចារៈក៏មាន ធម្មធាតុ ប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងវិតក្កៈទាំងប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងវិចារៈក៏មាន មិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈក៏មាន មិនមានវិតក្កៈ ទាំងមិនមានវិចារៈក៏មាន មិនគប្បីពោលថា ប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងវិតក្កៈ ទាំងប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងវិចារៈផង ថា មិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈផង ថា មិនមានវិតក្កៈទាំងមិនមានវិចារៈផងក៏មាន ។ ធាតុ ១០ មិនគប្បីពោលថា កើតព្រមដោយបីតិផង ថា កើតព្រមដោយសុខៈផង ថា កើតព្រមដោយឧបេក្ខាផងទេ ធាតុ ៥ កើតព្រមដោយឧបេក្ខា កាយវិញ្ញាណធាតុ មិនកើតព្រមដោយបីតិ កើតព្រមដោយសុខៈ តែមិនកើតព្រមដោយឧបេក្ខាក៏មាន មិនគប្បីពោលថា កើតព្រមដោយសុខៈក៏មាន ធាតុ ២ កើតព្រមដោយបីតិក៏មាន

ធាតុវិភង្គោ បញ្ហាបុច្ឆកំ

សុខសហគតា សិយា ឧបេក្ខាសហគតា សិយា ន វត្តព្វា បីតិសហគតាតិបិ សុខសហគតាតិបិ ឧបេក្ខាសហគតាតិបិ ។ សោឡស ធាតុយោ នេវ ទស្សនេន ន ភាវនាយ បហាតព្វា ទ្វេ ធាតុយោ សិយា ទស្សនេន បហាតព្វា សិយា ភាវនាយ បហាតព្វា សិយា នេវ ទស្សនេន ន ភាវនាយ បហាតព្វា ។ សោឡស ធាតុយោ នេវ ទស្សនេន ន ភាវនាយ បហាតព្វហេតុកា ទ្វេ ធាតុយោ សិយា ទស្សនេន បហាតព្វហេតុកា សិយា ភាវនាយ បហាតព្វហេតុកា សិយា នេវ ទស្សនេន ន ភាវនាយ បហាតព្វហេតុកា ។ សោឡស ធាតុយោ នេវាចយគាមិនោ នាបចយគាមិនោ ទ្វេ ធាតុយោ សិយា អាចយគាមិនោ សិយា អបចយគាមិនោ សិយា នេវាចយគាមិនោ នាបចយគាមិនោ ។ សោឡស ធាតុយោ នេវ សេក្ខា នាសេក្ខា ទ្វេ ធាតុយោ សិយា សេក្ខា សិយា អសេក្ខា សិយា នេវ សេក្ខា នាសេក្ខា ។ សោឡស ធាតុយោ បរិត្តា ទ្វេ ធាតុយោ សិយា បរិត្តា សិយា មហគ្គតា សិយា អប្បមាណា ។ ទស ធាតុយោ អនារម្មណា ឆ ធាតុយោ

ធាតុវិភង្គ បញ្ហាបុច្ឆកៈ

កើតព្រមដោយសុខៈក៏មាន កើតព្រមដោយឧបេក្ខាក៏មាន មិនគប្បីពោលថា កើតព្រមដោយបីតិផង ថា កើតព្រមដោយសុខៈផង ថា កើតព្រមដោយឧបេក្ខាផងក៏មាន ។ ធាតុ១៦ មិនគួរលះដោយទស្សនៈ ទាំងមិនគួរលះដោយភាវនា ធាតុ ២ គួរលះដោយទស្សនៈក៏មាន គួរលះដោយភាវនាក៏មាន មិនគួរលះដោយទស្សនៈទាំងមិនគួរលះដោយភាវនាក៏មាន ។ ធាតុ ១៦ មានហេតុមិនគួរលះដោយទស្សនៈទាំងមិនគួរលះដោយភាវនា ធាតុ ២ មានហេតុគួរលះដោយទស្សនៈក៏មាន មានហេតុគួរលះដោយភាវនាក៏មាន មានហេតុមិនគួរលះដោយទស្សនៈ ទាំងមិនគួរលះដោយភាវនាក៏មាន ។ ធាតុ ១៦ មិនដល់នូវការសន្សំកពូនឡើង ទាំងមិនមែនជាមិនដល់នូវការសន្សំកពូនឡើង ធាតុ ២ ដល់នូវការសន្សំកពូនឡើងក៏មាន មិនដល់នូវការសន្សំកពូនឡើងក៏មាន មិនមែនដល់នូវការសន្សំកពូនឡើង ទាំងមិនមែនជាមិនដល់នូវការសន្សំកពូនឡើងក៏មាន ។ ធាតុ ១៦ មិនមែនជារបស់សេក្ខបុគ្គលទាំងមិនមែនជារបស់អសេក្ខបុគ្គល ធាតុ ២ ជារបស់សេក្ខបុគ្គលក៏មាន ជារបស់អសេក្ខបុគ្គលក៏មាន មិនមែនជារបស់សេក្ខ-បុគ្គលទាំងមិនមែនជារបស់អសេក្ខបុគ្គលក៏មាន ។ ធាតុ ១៦ មានសភាពតូចឆ្មារ ធាតុ ២ មានសភាពតូចឆ្មារក៏មាន ដល់នូវសភាពធំក៏មាន មានសភាពប្រមាណមិនបានក៏មាន ។ ធាតុ ១០ មិនមានអារម្មណ៍ ធាតុ ៦

អភិធម្មបិដក វិភង្គ

បរិត្តារម្មណា ទ្វេ ធាតុយោ សិយា បរិត្តារម្មណា សិយា មហគ្គតារម្មណា សិយា អប្បមាណារម្មណា សិយា ន វត្តព្វា បរិត្តារម្មណាតិបិ មហគ្គតារម្មណាតិបិ អប្បមាណារម្មណាតិបិ ។ សោឡស ធាតុយោ មជ្ឈិមា ទ្វេ ធាតុយោ សិយា ហីនា សិយា មជ្ឈិមា សិយា បណីតា ។ សោឡស ធាតុយោ អនិយតា ទ្វេ ធាតុយោ សិយា មិច្ឆត្តនិយតា សិយា សម្មត្តនិយតា សិយា អនិយតា ។ ទស ធាតុយោ អនារម្មណា ឆ ធាតុយោ ន វត្តព្វា មគ្គារម្មណាតិបិ មគ្គហេតុកាតិបិ មគ្គាធិបតិនោតិបិ ទ្វេ ធាតុយោ សិយា មគ្គារម្មណា សិយា មគ្គហេតុកា សិយា មគ្គាធិបតិនោ សិយា ន វត្តព្វា មគ្គារម្មណាតិបិ មគ្គហេតុកាតិបិ មគ្គាធិបតិនោតិបី ។ ទស ធាតុយោ សិយា ឧប្បន្នា សិយា ឧប្បាទិនោ ន វត្តព្វា អនុប្បន្នាតិ សទ្ទធាតុ សិយា ឧប្បន្នា សិយា អនុប្បន្នា ន វត្តព្វា ឧប្បាទិនីតិ ឆ ធាតុយោ សិយា ឧប្បន្នា សិយា អនុប្បន្នា សិយា ឧប្បាទិនោ ធម្មធាតុ សិយា ឧប្បន្នា សិយា អនុប្បន្នា សិយា ឧប្បាទិនី សិយា

មានអារម្មណ៍តូចឆ្មារ ធាតុ ២ មានអារម្មណ៍តូចឆ្មារក៏មាន មានអារម្មណ៍ដល់នូវសភាពធំក៏មាន មានអារម្មណ៍ប្រមាណមិនបានក៏មាន មិនគប្បីពោលថា មានអារម្មណ៍តូចឆ្មារផង ថា មានអារម្មណ៍ដល់នូវសភាពធំផង ថា មានអារម្មណ៍ប្រមាណមិនបានផងក៏មាន ។ ធាតុ ១៦ យ៉ាងកណ្តាល ធាតុ ២ ថោកទាបក៏មាន យ៉ាងកណ្តាលក៏មាន យ៉ាងឧត្តមក៏មាន ។ ធាតុ ១៦ មានសភាពមិនទៀង ធាតុ ២ មានសភាពខុសទិងទៀងក៏មាន មានសភាពត្រូវទិងទៀងក៏មាន មានសភាពមិនទៀងក៏មាន ។ ធាតុ ១០ មិនមានអារម្មណ៍ ធាតុ ៦ មិនគប្បីពោលថា មានមគ្គជាអារម្មណ៍ផង ថា មានមគ្គជាហេតុផង ថា មានមគ្គជាអធិបតីផងឡើយ ធាតុ ២ មានមគ្គជាអារម្មណ៍ក៏មាន មានមគ្គជាហេតុក៏មាន មានមគ្គជាអធិបតីក៏មាន មិនគប្បីពោលថា មានមគ្គជាអារម្មណ៍ផង ថា មានមគ្គជាហេតុផង ថា មានមគ្គជាអធិបតីផងក៏មាន ។ ធាតុ ១០ កើតឡើងហើយក៏មាន ប្រុងនឹងកើតឡើង តែមិនគប្បីពោលថា មិនទាន់កើតឡើងហើយក៏មាន សទ្ទធាតុ កើតឡើងហើយក៏មាន មិនទាន់កើតឡើង តែមិនគប្បីពោលថា ប្រុងនឹងកើតឡើងក៏មាន ធាតុ ៦ កើតឡើងហើយក៏មាន មិនទាន់កើតឡើងក៏មាន ប្រុងនឹងកើតឡើងក៏មាន ធម្មធាតុ កើតឡើងហើយក៏មាន មិនទាន់កើតឡើងក៏មាន ប្រុងនឹងកើតឡើងក៏មាន

ធាតុវិភង្គេ បញ្ហាបុច្ឆកំ

ន វត្តព្វា ឧប្បន្នាតិបិ អនុប្បន្នាតិបិ ឧប្បាទិនីតិបិ ។ សត្តរស ធាតុយោ សិយា អតីតា សិយា អនាគតា សិយា បច្ចុប្បន្នា ធម្មធាតុ សិយា អតីតា សិយា អនាគតា សិយា បច្ចុប្បន្នា សិយា ន វត្តព្វា អតីតាតិបិ អនាគតាតិបិ បច្ចុប្បន្នាតិបិ ។ ទស ធាតុយោ អនារម្មណា ន ធាតុយោ បច្ចុប្បន្នារម្មណា ទ្វេ ធាតុយោ សិយា អតីតារម្មណា សិយា អនាគតារម្មណា សិយា បច្ចុប្បន្នារម្មណា សិយា ន វត្តព្វា អតីតារម្មណាតិបិ អនាគតារម្មណាតិបិ បច្ចុប្បន្នារម្មណាតិបិ សិយា អជ្ឈត្តា សិយា ពហិទ្ធា សិយា អជ្ឈត្តពហិទ្ធា ។ ទស ធាតុយោ អនារម្មណា ន ធាតុយោ សិយា អជ្ឈត្តារម្មណា សិយា ពហិទ្ធារម្មណា សិយា អជ្ឈត្តពហិទ្ធារម្មណា ទ្វេ ធាតុយោ សិយា អជ្ឈត្តារម្មណា សិយា ពហិទ្ធារម្មណា សិយា អជ្ឈត្តពហិទ្ធារម្មណា សិយា ន វត្តព្វា អជ្ឈត្តារម្មណាតិបិ ពហិទ្ធារម្មណាតិបិ អជ្ឈត្តពហិទ្ធារម្មណាតិបិ ។ រូបធាតុ សនិទស្សនសប្បដិឃា នវ ធាតុយោ អនិទស្សនសប្បដិឃា អដ្ឋ ធាតុយោ អនិទស្សនាប្បដិឃា ។

មិនគប្បីពោលថា កើតឡើងហើយផង ថា មិនទាន់កើតឡើងផង ថា ប្រុងនឹងកើតឡើងផងក៏មាន ។ ធាតុ ១៧ ជាអតីតក៏មាន ជាអនាគតក៏មាន ជាបច្ចុប្បន្នក៏មាន ធម្មធាតុ ជាអតីតក៏មាន ជាអនាគតក៏មាន ជាបច្ចុប្បន្នក៏មាន មិនគប្បីពោលថា ជាអតីតផង ថា ជាអនាគតផង ថា ជាបច្ចុប្បន្នផងក៏មាន ។ ធាតុ ១០ មិនមានអារម្មណ៍ ធាតុ ៦ មានអារម្មណ៍ជាបច្ចុប្បន្ន ធាតុ ២ មានអារម្មណ៍ជាអតីតក៏មាន មានអារម្មណ៍ជាអនាគតក៏មាន មានអារម្មណ៍ជាបច្ចុប្បន្នក៏មាន មិនគប្បីពោលថា មានអារម្មណ៍ជាអតីតផង ថា មានអារម្មណ៍ជាអនាគតផង ថា មានអារម្មណ៍ជាបច្ចុប្បន្នផងក៏មាន ខាងក្នុងក៏មាន ខាងក្រៅ ក៏មាន ទាំងខាងក្នុងទាំងខាងក្រៅក៏មាន ។ ធាតុ ១០ មិនមានអារម្មណ៍ ធាតុ ៦ មានអារម្មណ៍ខាងក្នុង ក៏មាន មានអារម្មណ៍ខាងក្រៅ ក៏មាន មានអារម្មណ៍ទាំងខាងក្នុង ទាំងខាងក្រៅ ក៏មាន ធាតុ ២ មានអារម្មណ៍ខាងក្នុងក៏មាន មានអារម្មណ៍ខាងក្រោ ក៏មាន មានអារម្មណ៍ទាំងខាងក្នុងទាំងខាងក្រៅក៏មាន មិនគប្បីពោលថា មានអារម្មណ៍ខាងក្នុងផង ថា មានអារម្មណ៍ខាងក្រៅផង ថា មានអារម្មណ៍ទាំងក្នុង ទាំងខាងក្រៅផងក៏មាន ។ រូបធាតុ ប្រកបដោយការឃើញ ទាំងប្រកបដោយការប៉ះពាល់ ធាតុ ៩ មិនប្រកបដោយការឃើញ តែប្រកបដោយការប៉ះពាល់ ធាតុ ៨ មិនប្រកបដោយការឃើញ ទាំងមិនប្រកបដោយការប៉ះពាល់ ។

អភិធម្មបិដកេ វិភង្គោ

[១៣៣] សត្តរស ធាតុយោ ន ហេតូ ធម្មធាតុ សិយា ហេតុ សិយា ន ហេតុ ។ សោឡស ធាតុយោ អហេតុកា ទ្វេ ធាតុយោ សិយា សហេតុកា សិយា អហេតុកា ។ សោឡស ធាតុយោ ហេតុវិប្បយុត្តា ទ្វេ ធាតុយោ សិយា ហេតុសម្បយុត្តា សិយា ហេតុវិប្បយុត្តា ។ សោឡស ធាតុយោ ន វត្តព្វា ហេតូ ចេវ សហេតុកា ចាតិបិ សហេតុកា ចេវ ន ច ហេតូតិបិ មនោវិញ្ញាណធាតុ ន វត្តព្វា ហេតុ ចេវ សហេតុកា ចាតិបិ សិយា សហេតុកា ចេវ ន ច ហេតុ សិយា ន វត្តព្វា សហេតុកា ចេវ ន ច ហេតូតិ ធម្មធាតុ សិយា ហេតុ ចេវ សហេតុកា ច សិយា សហេតុកា ចេវ ន ច ហេតុ សិយា ន វត្តព្វា ហេតុ ចេវ សហេតុកា ចាតិបិ សហេតុកា ចេវ ន ច ហេតូតិបិ ។ សោឡស ធាតុយោ ន វត្តព្វា ហេតូ ចេវ ហេតុសម្បយុត្តា ចាតិបិ ហេតុសម្បយុត្តា ចេវ ន ច ហេតូតិបិ មនោវិញ្ញាណធាតុ ន វត្តព្វា ហេតុ ចេវ ហេតុសម្បយុត្តា ចាតិ សិយា ហេតុសម្បយុត្តា ចេវ ន ច ហេតុ

[១៣៣] ធាតុ ១៧ មិនមែនហេតុ ធម្មធាតុ ជាហេតុក៏មាន មិនមែនហេតុក៏មាន ។ ធាតុ ១៦ មិនមានហេតុ ធាតុ ២ ប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងហេតុក៏មាន មិនមានហេតុក៏មាន ។ ធាតុ ១៦ ប្រាសចាកហេតុ ធាតុ ២ ប្រកបដោយហេតុក៏មាន ប្រាសចាកហេតុក៏មាន ។ ធាតុ ១៦ មិនគប្បីពោលថា ជាហេតុទាំងប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងហេតុផង ថា ប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងហេតុ តែមិនមែនហេតុផងឡើយ មនោវិញ្ញាណធាតុ មិនគប្បីពោលថា ជាហេតុទាំងប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងហេតុទេ ប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងហេតុ តែមិនមែនហេតុផងក៏មាន មិនគប្បីពោលថា ប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងហេតុ តែមិនមែនហេតុក៏មាន ធម្មធាតុ ជាហេតុទាំងប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងហេតុក៏មាន ប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងហេតុ តែមិនមែនហេតុក៏មាន មិនគប្បីពោលថា ជាហេតុទាំងប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងហេតុផង ថា ប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងហេតុតែមិនមែនហេតុផងក៏មាន ។ ធាតុ ១៦ មិនគប្បីពោលថា ជាហេតុទាំងប្រកបដោយហេតុផង ថា ប្រកបដោយហេតុតែមិនមែនហេតុផងឡើយ មនោវិញ្ញាណធាតុ មិនគប្បីពោលថា ជាហេតុទាំងប្រកបដោយហេតុទេ ប្រកបដោយហេតុតែមិនមែនហេតុក៏មាន

សិយា ន វត្តព្វា ហេតុសម្បយុត្តា ចេវ ន ច ហេតូតិ ធម្មធាតុ សិយា ហេតុ ចេវ ហេតុសម្បយុត្តា ច សិយា ហេតុសម្បយុត្តា ចេវ ន ច ហេតុ សិយា ន វត្តព្វា ហេតុ ចេវ ហេតុសម្បយុត្តា ចាតិបិ ហេតុ-សម្បយុត្តា ចេវ ន ច ហេតូតិបិ ។ សោឡស ធាតុ-យោ ន ហេតូ អហេតុកា មនោវិញ្ញាណធាតុ សិយា ន ហេតុ សហេតុកា សិយា ន ហេតុ អហេតុកា ធម្មធាតុ សិយា ន ហេតុ សហេតុកា សិយា ន ហេតុ អហេតុកា សិយា ន វត្តព្វា ន ហេតុ សហេតុកាតិបិ ន ហេតុ អហេតុកាតិបិ ។

(១៣៤) សត្តរស ធាតុយោ សប្បច្ចយា ធម្ម-ធាតុ សិយា សប្បច្ចយា សិយា អប្បច្ចយា ។ សត្តរស ធាតុយោ សង្ខតា ធម្មធាតុ សិយា សង្ខតា សិយា អសង្ខតា ។ សត្តរស ធាតុយោ អនិទស្សនា រូបធាតុ សនិទស្សនា(១) ។ ទស ធាតុយោ សប្បដិ-ឃា អដ្ឋ ធាតុយោ អប្បដិឃា ។ ទស ធាតុយោ រូបា សត្ត ធាតុយោ អរូបា ធម្មធាតុ សិយា រូបំ សិយា អរូបំ ។ សោឡស ធាតុយោ លោកិយា ទ្វេ ធាតុយោ

១ ម. រូបធាតុ សនិទស្សនា សត្តរស ធាតុយោ អនិទស្សនាតិ បាឋានុក្កមោ ទិស្សតិ ។

មិនគប្បីពោលថា ប្រកបដោយហេតុ តែមិនមែនហេតុក៏មាន ធម្មធាតុ ជាហេតុផងប្រកបដោយហេតុក៏មាន ប្រកបដោយហេតុតែមិនមែនហេតុក៏មាន មិនគប្បីពោលថា ជាហេតុផងប្រកបដោយហេតុផង ថា ប្រកបដោយហេតុ តែមិនមែនហេតុផង ក៏មាន ។ ធាតុ ១៦ មិនមែនហេតុផងមិនមានហេតុ មនោវិញ្ញាណធាតុ មិនមែនហេតុ តែប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងហេតុក៏មាន មិនមែនហេតុ ផងមិនមានហេតុក៏មាន ធម្មធាតុ មិនមែនហេតុ តែប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងហេតុក៏មាន មិនមែនហេតុ ផងមិនមានហេតុក៏មាន មិនគប្បីពោលថា មិនមែនហេតុ តែប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងហេតុផង ថា មិនមែនហេតុ ផងមិនមានហេតុផងក៏មាន ។

[១៣៤] ធាតុ ១៧ ប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងបច្ច័យ ធម្មធាតុ ប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងបច្ច័យក៏មាន មិនមានបច្ច័យក៏មាន ។ ធាតុ ១៧ មានបច្ច័យតាក់តែង ធម្មធាតុ មានបច្ច័យតាក់តែងក៏មាន ឥតបច្ច័យតាក់តែងក៏មាន ។ ធាតុ ១៧ មិនប្រកបដោយការឃើញ រូបធាតុ ប្រកបដោយការឃើញ ។ ធាតុ ១០ ប្រកបដោយការប៉ះពាល់ ធាតុ ៨ មិនប្រកបដោយការប៉ះពាល់ ។ ធាតុ ១០ មានរូប ធាតុ ៧ មិនមានរូប ធម្មធាតុ មានរូបក៏មាន មិនមានរូបក៏មាន ។ ធាតុ ១៦ ជាលោកិយ ធាតុ ២

សិយា លោកិយា សិយា លោកុត្តរា ។ កេចិ វិញ្ញេយ្យា កេចិ ន វិញ្ញេយ្យា ។

(១៣៤) សត្តរស ធាតុយោ នោ អាសវា ធម្មធាតុ សិយា អាសវោ សិយា នោ អាសវោ ។ សោឡស ធាតុយោ សាសវា ទ្វេ ធាតុយោ សិយា សាសវា សិយា អនាសវា ។ សោឡស ធាតុយោ អាសវវិប្បយុត្តា ទ្វេ ធាតុយោ សិយា អាសវសម្បយុត្តា សិយា អាសវវិប្បយុត្តា ។ សោឡស ធាតុយោ ន វត្តព្វា អាសវា ចេវ សាសវា ចាតិ សាសវា ចេវ នោ ច អាសវា មនោវិញ្ញាណធាតុ ន វត្តព្វា អាសវោ ចេវ សាសវា ចាតិ សិយា សាសវា ចេវ នោ ច អាសវោ សិយា ន វត្តព្វា សាសវា ចេវ នោ ច អាសវោតិ ធម្មធាតុ សិយា អាសវោ ចេវ សាសវា ច សិយា សាសវា ចេវ នោ ច អាសវោ សិយា ន វត្តព្វា អាសវោ ចេវ សាសវា ចាតិបិ សាសវា ចេវ នោ ច អាសវោតិបិ ។ សោឡស ធាតុយោ ន វត្តព្វា អាសវា ចេវ អាសវសម្បយុត្តា ចាតិបិ

ជាលោកិយក៏មាន ជាលោកុត្តរក៏មាន ។ គប្បីដឹងច្បាស់ដោយវិញ្ញាណណាមួយក៏មាន មិនគប្បីដឹងច្បាស់ដោយវិញ្ញាណណាមួយក៏មាន ។

[១៣៨] ធាតុ ១៧ មិនមែនអាសវៈ ធម្មធាតុ ជាអាសវៈក៏មាន មិនមែនអាសវៈក៏មាន ។ ធាតុ ១៦ ប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងអាសវៈ ធាតុ ២ ប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងអាសវៈក៏មាន មិនមានអាសវៈ ក៏មាន ។ ធាតុ ១៦ ប្រាសចាកអាសវៈ ធាតុ ២ ប្រកបដោយអាសវៈក៏មាន ប្រាសចាកអាសវៈក៏មាន ។ ធាតុ ១៦ មិនគប្បីពោលថា ជាអាសវៈ ទាំងប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងអាសវៈទេ ប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងអាសវៈ តែមិនមែនអាសវៈ មនោវិញ្ញាណធាតុ មិនគប្បីពោលថា ជាអាសវៈ ទាំងប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងអាសវៈឡើយ ប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងអាសវៈ តែមិនមែនអាសវៈក៏មាន មិនគប្បីពោលថា ប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងអាសវៈ តែមិនមែនអាសវៈក៏មាន ធម្មធាតុ ជាអាសវៈ ទាំងប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងអាសវៈក៏មាន ប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងអាសវៈ តែមិនមែនអាសវៈក៏មាន មិនគប្បីពោលថា ជាអាសវៈ ទាំងប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងអាសវៈផង ថា ប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងអាសវៈ តែមិនមែនអាសវៈផង ក៏មាន ។ ធាតុ ១៦ មិនគប្បីពោលថា ជាអាសវៈ ទាំងប្រកបដោយអាសវៈផង

អាសវសម្បយុត្តា ចេវ នោ ច អាសវាតិបិ មនោវិញ្ញាណធាតុ ន វត្តព្វា អាសវា ចេវ អាសវសម្បយុត្តា ចាតិ សិយា អាសវសម្បយុត្តា ចេវ នោ ច អាសវា សិយា ន វត្តព្វា អាសវសម្បយុត្តា ចេវ នោ ច អាសវាតិ ធម្មធាតុ សិយា អាសវា ចេវ អាសវសម្បយុត្តា ច សិយា អាសវសម្បយុត្តា ចេវ នោ ច អាសវា សិយា ន វត្តព្វា អាសវា ចេវ អាសវសម្បយុត្តា ចាតិបិ អាសវសម្បយុត្តា ចេវ នោ ច អាសវាតិបិ ។ សោឡស ធាតុយោ អាសវវិប្បយុត្តសាសវា ទ្វេ ធាតុយោ សិយា អាសវវិប្បយុត្តសាសវា សិយា អាសវវិប្បយុត្តអនាសវា សិយា ន វត្តព្វា អាសវវិប្បយុត្តសាសវាតិបិ អាសវវិប្បយុត្តអនាសវាតិបិ ។

(១៣៦) សត្តរស ធាតុយោ នោ សញ្ញោជនា ធម្មធាតុ សិយា សញ្ញោជនំ សិយា នោ សញ្ញោជនំ ។ សោឡស ធាតុយោ សញ្ញោជនិយា ទ្វេ ធាតុយោ សិយា សញ្ញោជនិយា សិយា អសញ្ញោជនិយា ។ សោឡស ធាតុយោ សញ្ញោជនវិប្បយុត្តា

ថា ប្រកបដោយអាសវៈ តែមិនមែនអាសវៈផងឡើយ មនោវិញ្ញាណធាតុ មិនគប្បីពោលថា ជាអាសវៈ ទាំងប្រកបដោយអាសវៈទេ ប្រកបដោយអាសវៈ តែមិនមែនអាសវៈក៏មាន មិនគប្បីពោលថា ប្រកបដោយអាសវៈ តែមិនមែនអាសវៈក៏មាន ធម្មធាតុ ជាអាសវៈ ទាំងប្រកបដោយអាសវៈក៏មាន ប្រកបដោយអាសវៈ តែមិនមែនអាសវៈក៏មាន មិនគប្បីពោលថា ជាអាសវៈ ទាំងប្រកបដោយអាសវៈផង ថា ប្រកបដោយអាសវៈ តែមិនមែនអាសវៈផងក៏មាន ។ ធាតុ ១៦ ប្រាសចាកអាសវៈ តែប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងអាសវៈ ធាតុ ២ ប្រាសចាកអាសវៈ តែប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងអាសវៈក៏មាន ប្រាសចាកអាសវៈ ទាំងមិនមានអាសវៈក៏មាន មិនគប្បីពោលថា ប្រាសចាកអាសវៈតែប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងអាសវៈផង ថា ប្រាសចាកអាសវៈទាំងមិនមានអាសវៈផងក៏មាន ។

[១៣៦] ធាតុ ១៧ មិនមែនជាសំយោជនៈ ធម្មធាតុ ជាសំយោជនៈក៏មាន មិនមែនសំយោជនៈក៏មាន ។ ធាតុ ១៦ ជាប្រយោជន៍ដល់សំយោជនៈ ធាតុ ២ ជាប្រយោជន៍ដល់សំយោជនៈក៏មាន មិនជាប្រយោជន៍ដល់សំយោជនៈក៏មាន ។ ធាតុ ១៦ ប្រាសចាកសំយោជនៈ

ទ្វេ ធាតុយោ សិយា សញ្ញោជនសម្បយុត្តា សិយា សញ្ញោជនវិប្បយុត្តា ។ សោឡស ធាតុយោ នវត្តព្វា សញ្ញោជនា ចេវ សញ្ញោជនិយា ចាតិ សញ្ញោជនិយា ចេវ នោ ច សញ្ញោជនា មនោវិញ្ញាណធាតុ នវត្តព្វា សញ្ញោជនញ្ចេវ សញ្ញោជនិយា ចាតិ សិយា សញ្ញោជនិយា ចេវ នោ ច សញ្ញោជនំ សិយា នវត្តព្វា សញ្ញោជនិយា ចេវ នោ ច សញ្ញោជនន្តិ ធម្មធាតុ សិយា សញ្ញោជនញ្ចេវ សញ្ញោជនិយា ច សិយា សញ្ញោជនិយា ចេវ នោ ច សញ្ញោជនំ សិយា នវត្តព្វា សញ្ញោជនញ្ចេវ សញ្ញោជនិយា ចាតិបិ សញ្ញោជនិយា ចេវ នោ ច សញ្ញោជនន្តិបិ ។ សោឡស ធាតុយោ នវត្តព្វា សញ្ញោជនា ចេវ សញ្ញោជនសម្បយុត្តា ចាតិបិ សញ្ញោជនសម្បយុត្តា ចេវ នោ ច សញ្ញោជនាតិបិ មនោវិញ្ញាណធាតុ នវត្តព្វា សញ្ញោជនញ្ចេវ សញ្ញោជនសម្បយុត្តា ចាតិ សិយា សញ្ញោជនសម្បយុត្តា ចេវ នោ ច សញ្ញោជនំ សិយា នវត្តព្វា សញ្ញោជនសម្បយុត្តា ចេវ នោ ច សញ្ញោជនន្តិ ធម្មធាតុ សិយា សញ្ញោជនញ្ចេវ សញ្ញោជនសម្បយុត្តា ច

ធាតុ ២ ប្រកបដោយសំយោជនៈក៏មាន ប្រាសចាកសំយោជនៈក៏មាន ។ ធាតុ ១៦ មិនគប្បីពោលថា ជាសំយោជនៈផងជាប្រយោជន៍ដល់សំយោជនៈឡើយ ជាប្រយោជន៍ដល់សំយោជនៈ តែមិនមែនសំយោជនៈ មនោវិញ្ញាណធាតុ មិនគប្បីពោលថា ជាសំយោជនៈផងជាប្រយោជន៍ដល់សំយោជនៈទេ ជាប្រយោជន៍ដល់សំយោជនៈ តែមិនមែនសំយោជនៈក៏មាន មិនគប្បីពោលថា ជាប្រយោជន៍ដល់សំយោជនៈ តែមិនមែនសំយោជនៈក៏មាន ធម្មធាតុ ជាសំយោជនៈផងជាប្រយោជន៍ដល់សំយោជនៈក៏មាន ជាប្រយោជន៍ដល់សំយោជនៈ តែមិនមែនជាសំយោជនៈក៏មាន មិនគប្បីពោលថា ជាសំយោជនៈផងជាប្រយោជន៍ដល់សំយោជនៈផង ថា ជាប្រយោជន៍ដល់សំយោជនៈ តែមិនមែនសំយោជនៈផងក៏មាន ។ ធាតុ ១៦ មិនគប្បីពោលថា ជាសំយោជនៈផងប្រកបដោយសំយោជនៈផង ថា ប្រកបដោយសំយោជនៈ តែមិនមែនជាសំយោជនៈផងឡើយ មនោវិញ្ញាណធាតុ មិនគប្បីពោលថា ជាសំយោជនៈផងប្រកបដោយសំយោជនៈទេ ប្រកបដោយសំយោជនៈ តែមិនមែនសំយោជនៈក៏មាន មិនគប្បីពោលថា ប្រកបដោយសំយោជនៈ តែមិនមែនសំយោជនៈក៏មាន ធម្មធាតុ ជាសំយោជនៈ ផងប្រកបដោយសំយោជនៈក៏មាន

សិយា សញ្ញោជនសម្បយុត្តា ចេវ នោ ច សញ្ញោ-
ជនំ សិយា ន វត្តព្វា សញ្ញោជនញ្ចេវ សញ្ញោជន-
សម្បយុត្តា ចាតិបិ សញ្ញោជនសម្បយុត្តា ចេវ នោ
ច សញ្ញោជនន្តិបិ ។ សោឡស ធាតុយោ សញ្ញោ-
ជនវិប្បយុត្តសញ្ញោជនិយា ទ្វេ ធាតុយោ សិយា
សញ្ញោជនវិប្បយុត្តសញ្ញោជនិយា សិយា សញ្ញោជ-
នវិប្បយុត្តអសញ្ញោជនិយា សិយា ន វត្តព្វា សញ្ញោ-
ជនវិប្បយុត្តសញ្ញោជនិយាតិបិ សញ្ញោជនវិប្បយុត្តអ-
សញ្ញោជនិយាតិបិ ។

(១៣៧) សត្តរស ធាតុយោ នោ គន្ថា ធម្មធាតុ
សិយា គន្ថោ សិយា នោ គន្ថោ ។ សោឡស
ធាតុយោ គន្ថនិយា ទ្វេ ធាតុយោ សិយា គន្ថនិយា
សិយា អគន្ថនិយា ។ សោឡស ធាតុយោ គន្ថវិប្ប-
យុត្តា ទ្វេ ធាតុយោ សិយា គន្ថសម្បយុត្តា សិយា
គន្ថវិប្បយុត្តា ។ សោឡស ធាតុយោ ន វត្តព្វា គន្ថា
ចេវ គន្ថនិយា ចាតិ គន្ថនិយា ចេវ នោ ច គន្ថា
មនោវិញ្ញាណធាតុ ន វត្តព្វា គន្ថោ ចេវ គន្ថនិយា
ចាតិ សិយា គន្ថនិយា ចេវ នោ ច គន្ថោ សិយា

ប្រកបដោយសំយោជនៈ តែមិនមែនសំយោជនៈក៏មាន មិនគប្បីពោលថា ជាសំយោជនៈ ទាំងប្រកបដោយសំយោជនៈផង ថា ប្រកបដោយសំ-យោជនៈ តែមិនមែនសំយោជនៈផងក៏មាន ។ ធាតុ ១៦ ប្រាសចាក សំយោជនៈ តែជាប្រយោជន៍ដល់សំយោជនៈ ធាតុ ២ ប្រាសចាកសំ-យោជនៈ តែជាប្រយោជន៍ដល់សំយោជនៈក៏មាន ប្រាសចាកសំយោ-ជនៈ ទាំងមិនជាប្រយោជន៍ដល់សំយោជនៈក៏មាន មិនគប្បីពោលថា ប្រាសចាកសំយោជនៈ តែជាប្រយោជន៍ដល់សំយោជនៈផង ថា ប្រាស ចាកសំយោជនៈ ទាំងមិនជាប្រយោជន៍ដល់សំយោជនៈផងក៏មាន ។

[១៣៧] ធាតុ ១៧ មិនមែនគន្ថៈ ធម្មធាតុ ជាគន្ថៈក៏មាន មិន មែនគន្ថៈក៏មាន ។ ធាតុ ១៦ គន្ថៈគប្បីដោតក្រង ធាតុ ២ គន្ថៈគប្បីដោត ក្រងក៏មាន គន្ថៈមិនគប្បីដោតក្រងក៏មាន ។ ធាតុ ១៦ ប្រាសចាកគន្ថៈ ធាតុ ២ ប្រកបដោយគន្ថៈក៏មាន ប្រាសចាកគន្ថៈក៏មាន ។ ធាតុ ១៦ មិនគប្បីពោលថា ជាគន្ថៈ ទាំងគន្ថៈគប្បីដោតក្រងឡើយ គន្ថៈគប្បីដោត ក្រង តែមិនមែនគន្ថៈ មនោវិញ្ញាណធាតុ មិនគប្បីពោលថា ជាគន្ថៈ ទាំងគន្ថៈគប្បីដោតក្រងទេ គន្ថៈគប្បីដោតក្រង តែមិនមែនគន្ថៈក៏មាន

ន វត្តព្វា គន្ថនិយា ចេវ នោ ច គន្ថាតិ ធម្មធាតុ សិយា គន្ថា ចេវ គន្ថនិយា ច សិយា គន្ថនិយា ចេវ នោ ច គន្ថា សិយា ន វត្តព្វា គន្ថា ចេវ គន្ថនិយា ចាតិបិ គន្ថនិយា ចេវ នោ ច គន្ថាតិបិ ។ សោឡស ធាតុយោ ន វត្តព្វា គន្ថា ចេវ គន្ថសម្បយុត្តា ចាតិបិ គន្ថសម្បយុត្តា ចេវ នោ ច គន្ថាតិបិ មនោវិញ្ញាណធាតុ ន វត្តព្វា គន្ថា ចេវ គន្ថសម្បយុត្តា ចាតិ សិយា គន្ថសម្បយុត្តា ចេវ នោ ច គន្ថា សិយា ន វត្តព្វា គន្ថសម្បយុត្តា ចេវ នោ ច គន្ថាតិ ធម្មធាតុ សិយា គន្ថា ចេវ គន្ថសម្បយុត្តា ច សិយា គន្ថសម្បយុត្តា ចេវ នោ ច គន្ថា សិយា ន វត្តព្វា គន្ថា ចេវ គន្ថសម្បយុត្តា ចាតិបិ គន្ថសម្បយុត្តា ចេវ នោ ច គន្ថាតិបិ ។ សោឡស ធាតុយោ គន្ថវិប្បយុត្តគន្ថនិយា ទ្វេ ធាតុយោ សិយា គន្ថវិប្បយុត្តគន្ថនិយា សិយា គន្ថវិប្បយុត្តអគន្ថនិយា សិយា ន វត្តព្វា គន្ថវិប្បយុត្តគន្ថនិយាតិបិ គន្ថវិប្បយុត្តអគន្ថនិយាតិបិ ។

មិនគប្បីពោលថា គន្ថៈគប្បីដោតក្រង តែមិនមែនគន្ថៈក៏មាន ធម្មធាតុ ជាគន្ថៈ ទាំងគន្ថៈគប្បីដោតក្រងក៏មាន គន្ថៈគប្បីដោតក្រង តែមិនមែនគន្ថៈក៏មាន មិនគប្បីពោលថា ជាគន្ថៈ ទាំងគន្ថៈគប្បីដោតក្រងផង ថា គន្ថៈគប្បីដោតក្រងតែមិនមែនគន្ថៈផងក៏មាន ៗ ធាតុ ១៦ មិនគប្បីពោលថា ជាគន្ថៈ ទាំងប្រកបដោយគន្ថៈផង ថា ប្រកបដោយគន្ថៈ តែមិនមែនគន្ថៈផងឡើយ មនោវិញ្ញាណធាតុ មិនគប្បីពោលថា ជាគន្ថៈ ទាំងប្រកបដោយគន្ថៈទេ ប្រកបដោយគន្ថៈ តែមិនមែនគន្ថៈក៏មាន មិនគប្បីពោលថា ប្រកបដោយគន្ថៈ តែមិនមែនគន្ថៈក៏មាន ធម្មធាតុ ជាគន្ថៈ ទាំងប្រកបដោយគន្ថៈក៏មាន ប្រកបដោយគន្ថៈ តែមិនមែនគន្ថៈក៏មាន មិនគប្បីពោលថា ជាគន្ថៈ ទាំងប្រកបដោយគន្ថៈផង ថា ប្រកបដោយគន្ថៈ តែមិនមែនគន្ថៈផងក៏មាន ៗ ធាតុ ១៦ ប្រាសចាកគន្ថៈ តែគន្ថៈគប្បីដោតក្រង ធាតុ ២ ប្រាសចាកគន្ថៈ តែគន្ថៈគប្បីដោតក្រងក៏មាន ប្រាសចាកគន្ថៈ ទាំងគន្ថៈមិនគប្បីដោតក្រងក៏មាន មិនគប្បីពោលថា ប្រាសចាកគន្ថៈ តែគន្ថៈគប្បីដោតក្រងផង ថា ប្រាសចាកគន្ថៈ ទាំងគន្ថៈមិនគប្បីដោតក្រងផងក៏មាន ៗ

ធាតុវិភង្គ បញ្ហាបុច្ឆកំ

(១៣៨) សត្តរស ធាតុយោ នោ ឱឃា ។បេ។ នោ យោគា ។បេ។ នោ នីវរណា ធម្មធាតុ សិយា នីវរណំ សិយា នោ នីវរណំ ។ សោឡស ធាតុយោ នីវរណិយា ទ្វេ ធាតុយោ សិយា នីវរណិយា សិយា អនីវរណិយា ។ សោឡស ធាតុយោ នីវរណវិប្បយុត្តា ទ្វេ ធាតុយោ សិយា នីវរណសម្បយុត្តា សិយា នីវរណវិប្បយុត្តា ។ សោឡស ធាតុយោ ន វត្តព្វា នីវរណា ចេវ នីវរណិយា ចាតិ នីវរណិយា ចេវ នោ ច នីវរណា មនោវិញ្ញាណធាតុ ន វត្តព្វា នីវរណញ្ចេវ នីវរណិយា ចាតិ សិយា នីវរណិយា ចេវ នោ ច នីវរណំ សិយា ន វត្តព្វា នីវរណា ចេវ នោ ច នីវរណាតិ ធម្មធាតុ សិយា នីវរណញ្ចេវ នីវរណិយា ច សិយា នីវរណិយា ចេវ នោ ច នីវរណំ សិយា ន វត្តព្វា នីវរណញ្ចេវ នីវរណិយា ចាតិបិ នីវរណិយា ចេវ នោ ច នីវរណាតិបិ ។ សោឡស ធាតុយោ ន វត្តព្វា នីវរណា ចេវ នីវរណសម្បយុត្តា ចាតិបិ នីវរណសម្បយុត្តា ចេវ នោ ច នីវរណាតិបិ មនោវិញ្ញាណធាតុ ន វត្តព្វា

[១៣៨] ធាតុ ១៧ មិនមែនឱឃៈ ។ បេ ។ មិនមែនយោគៈ ។ បេ ។ មិនមែននីវរណៈ ធម្មធាតុ ជានីវរណៈក៏មាន មិនមែននីវរណៈ ក៏មាន ។ ធាតុ ១៦ ជាប្រយោជន៍ដល់នីវរណៈ ធាតុ ២ ជាប្រយោជន៍ដល់នីវរណៈក៏មាន មិនជាប្រយោជន៍ដល់នីវរណៈ ក៏មាន ។ ធាតុ ១៦ ប្រាសចាកនីវរណៈ ធាតុ ២ ប្រកបដោយនីវរណៈក៏មាន ប្រាសចាកនីវរណៈក៏មាន ។ ធាតុ ១៦ មិនគប្បីពោលថា ជានីវរណៈ ផងជាប្រយោជន៍ដល់នីវរណៈទៀយ ជាប្រយោជន៍ដល់នីវរណៈ តែមិនមែននីវរណៈ មនោវិញ្ញាណធាតុ មិនគប្បីពោលថា ជានីវរណៈ ផងជាប្រយោជន៍ដល់នីវរណៈទេ ជាប្រយោជន៍ដល់នីវរណៈ តែមិនមែននីវរណៈក៏មាន មិនគប្បីពោលថា ជានីវរណៈតែមិនមែននីវរណៈក៏មាន ធម្មធាតុ ជានីវរណៈ ផងជាប្រយោជន៍ដល់នីវរណៈក៏មាន ជាប្រយោជន៍ដល់នីវរណៈ តែមិនមែននីវរណៈក៏មាន មិនគប្បីពោលថា ជានីវរណៈ ផងជាប្រយោជន៍ដល់នីវរណៈផង ថា ជាប្រយោជន៍ដល់នីវរណៈ តែមិនមែននីវរណៈផងក៏មាន ។ ធាតុ ១៦ មិនគប្បីពោលថា ជានីវរណៈ ផងប្រកបដោយនីវរណៈផង ថា ប្រកបដោយនីវរណៈ តែមិនមែននីវរណៈផងទៀយ មនោវិញ្ញាណធាតុ មិនគប្បីពោលថា

នីវរណា ចេវ នីវរណសម្បយុត្តា ចាតិ សិយា នីវរណសម្បយុត្តា ចេវ នោ ច នីវរណា សិយា ន វត្តព្វា នីវរណសម្បយុត្តា ចេវ នោ ច នីវរណាតិ ធម្មធាតុ សិយា នីវរណា ចេវ នីវរណសម្បយុត្តា ច សិយា នីវរណសម្បយុត្តា ចេវ នោ ច នីវរណា សិយា ន វត្តព្វា នីវរណា ចេវ នីវរណសម្បយុត្តា ចាតិបិ នីវរណសម្បយុត្តា ចេវ នោ ច នីវរណាតិបិ ។ សោឡស ធាតុយោ នីវរណវិប្បយុត្តនីវរណិយា ទ្វេ ធាតុយោ សិយា នីវរណវិប្បយុត្តនីវរណិយា សិយា នីវរណវិប្បយុត្តអនីវរណិយា សិយា ន វត្តព្វា នីវរណវិប្បយុត្តនីវរណិយាតិបិ នីវរណវិប្បយុត្តអនីវរណិយាតិបិ ។

(១៣៩) សត្តរស ធាតុយោ នោ បរាមាសា ធម្មធាតុ សិយា បរាមាសោ សិយា នោ បរាមាសោ ។ សោឡស ធាតុយោ បរាមដ្ឋា ទ្វេ ធាតុយោ សិយា បរាមដ្ឋា សិយា អបរាមដ្ឋា ។ សោឡស ធាតុយោ បរាមាសវិប្បយុត្តា មនោវិញ្ញាណធាតុ

ជានីវរណៈ ទាំងប្រកបដោយនីវរណៈទេ ប្រកបដោយនីវរណៈ តែមិនមែននីវរណៈក៏មាន មិនគប្បីពោលថា ប្រកបដោយនីវរណៈ តែមិនមែននីវរណៈក៏មាន ធម្មធាតុ ជានីវរណៈ ទាំងប្រកបដោយនីវរណៈក៏មាន ប្រកបដោយនីវរណៈ តែមិនមែននីវរណៈក៏មាន មិនគប្បីពោលថា ជានីវរណៈ ទាំងប្រកបដោយនីវរណៈផង ថា ប្រកបដោយនីវរណៈ តែមិនមែននីវរណៈផងក៏មាន ។ ធាតុ ១៦ ប្រាសចាកនីវរណៈ តែជាប្រយោជន៍ដល់នីវរណៈ ធាតុ ២ ប្រាសចាកនីវរណៈ តែជាប្រយោជន៍ដល់នីវរណៈក៏មាន ប្រាសចាកនីវរណៈ ទាំងមិនជាប្រយោជន៍ដល់នីវរណៈក៏មាន មិនគប្បីពោលថា ប្រាសចាកនីវរណៈ តែជាប្រយោជន៍ដល់នីវរណៈផង ថា ប្រាសចាកនីវរណៈ ទាំងមិនជាប្រយោជន៍ដល់នីវរណៈផងក៏មាន ។

(១៣៩) ធាតុ ១៧ មិនមែនបរាមាសៈ ធម្មធាតុ ជាបរាមាសៈក៏មាន មិនមែនបរាមាសៈ ក៏មាន ។ ធាតុ ១៦ បរាមាសៈស្ទាបអង្អែល ធាតុ ២ បរាមាសៈស្ទាបអង្អែល ក៏មាន បរាមាសៈមិនស្ទាបអង្អែលក៏មាន ។ ធាតុ ១៦ ប្រាសចាកបរាមាសៈ មនោវិញ្ញាណធាតុ

ធាតុវិភង្គ បញ្ហាបុច្ឆកំ

សិយា បរាមាសសម្បយុត្តា សិយា បរាមាសវិប្បយុត្តា ធម្មធាតុ សិយា បរាមាសសម្បយុត្តា សិយា បរាមាសវិប្បយុត្តា សិយា ន វត្តព្វា បរាមាសសម្បយុត្តាតិបិ បរាមាបវិប្បយុត្តាតិបិ ។ សោឡស ធាតុយោ ន វត្តព្វា បរាមាសា ចេវ បរាមដ្ឋា ចាតិ បរាមដ្ឋា ចេវ នោ ច បរាមាសា មនោវិញ្ញាណធាតុ ន វត្តព្វា បរាមាសា ចេវ បរាមដ្ឋា ចាតិ សិយា បរាមដ្ឋា ចេវ នោ ច បរាមាសោ សិយា ន វត្តព្វា បរាមដ្ឋា ចេវ នោ ច បរាមាសោតិ ធម្មធាតុ សិយា បរាមាសោ ចេវ បរាមដ្ឋោ ច សិយា បរាមដ្ឋា ចេវ នោ ច បរាមាសោ សិយា ន វត្តព្វា បរាមាសោ ចេវ បរាមដ្ឋា ចាតិបិ បរាមដ្ឋា ចេវ នោ ច បរាមាសោតិបិ ។ សោឡស ធាតុយោ បរាមាសវិប្បយុត្តបរាមដ្ឋា ទ្វេ ធាតុយោ សិយា បរាមាសវិប្បយុត្តបរាមដ្ឋា សិយា បរាមាសវិប្បយុត្តអបរាមដ្ឋា សិយា ន វត្តព្វា បរាមាសវិប្បយុត្តបរាមដ្ឋាតិបិ បរាមាសវិប្បយុត្តអបរាមដ្ឋាតិបិ ។

ប្រកបដោយបកមាសៈក៏មាន ប្រាសចាកបកមាសៈក៏មាន ធម្មធាតុប្រកបដោយបកមាសៈក៏មាន ប្រាសចាកបកមាសៈក៏មាន មិនគប្បីពោលថា ប្រកបដោយបកមាសៈផង ថា ប្រាសចាកបកមាសៈផងក៏មាន ។ ធាតុ ១៦ មិនគប្បីពោលថា ជាបកមាសៈ ទាំងបកមាសៈស្អាបអង្អែលឡើយ បកមាសៈស្អាបអង្អែល តែមិនមែនបកមាសៈ មនោវិញ្ញាណធាតុ មិនគប្បីពោលថា ជាបកមាសៈ ទាំងបកមាសៈ ស្អាបអង្អែលទេ បកមាសៈស្អាបអង្អែល តែមិនមែនបកមាសៈក៏មាន មិនគប្បីពោលថា បកមាសៈស្អាបអង្អែល តែមិនមែនបកមាសៈក៏មាន ធម្មធាតុ ជាបកមាសៈ ទាំងបកមាសៈស្អាបអង្អែលក៏មាន បកមាសៈស្អាបអង្អែល តែមិនមែនបកមាសៈ ក៏មាន មិនគប្បីពោលថា ជាបកមាសៈ ទាំងបកមាសៈស្អាបអង្អែលផង ថា បកមាសៈស្អាបអង្អែល តែមិនមែនបកមាសៈផងក៏មាន ។ ធាតុ ១៦ ប្រាសចាកបកមាសៈ តែបកមាសៈស្អាបអង្អែល ធាតុ ២ ប្រាសចាកបកមាសៈ តែបកមាសៈស្អាបអង្អែលក៏មាន ប្រាសចាកបកមាសៈ ទាំងបកមាសៈមិនស្អាបអង្អែលក៏មាន មិនគប្បីពោលថា ប្រាសចាកបកមាសៈ តែបកមាសៈស្អាបអង្អែលផង ថា ប្រាសចាកបកមាសៈ ទាំងបកមាសៈ មិនស្អាបអង្អែលផងក៏មាន ។

អភិធម្មបិដកេ វិភង្គោ

[១៦០] ទស ធាតុយោ អនារម្មណា សត្ត ធាតុយោ សារម្មណា ធម្មធាតុ សិយា សារម្មណា សិយា អនារម្មណា ។ ឯកាទស ធាតុយោ នោ ចិត្តា សត្ត ធាតុយោ ចិត្តា(១) ។ សត្តរស ធាតុយោ អចេតសិកា ធម្មធាតុ សិយា ចេតសិកា សិយា អចេតសិកា ។ ទស ធាតុយោ ចិត្តវិប្បយុត្តា ធម្មធាតុ សិយា ចិត្តសម្បយុត្តា សិយា ចិត្តវិប្បយុត្តា សត្ត ធាតុយោ ន វត្តព្វា ចិត្តេន សម្បយុត្តាតិបិ ចិត្តេន វិប្បយុត្តាតិបិ ។ ទស ធាតុយោ ចិត្តវិសំសដ្ឋា ធម្មធាតុ សិយា ចិត្តសំសដ្ឋា សិយា ចិត្តវិសំសដ្ឋា សត្ត ធាតុយោ ន វត្តព្វា ចិត្តេន សំសដ្ឋាតិបិ ចិត្តេន វិសំសដ្ឋាតិបិ ។ ទ្វាទស ធាតុយោ នោ ចិត្តសមុដ្ឋានា ឆ ធាតុយោ សិយា ចិត្តសមុដ្ឋានា សិយា នោ ចិត្តសមុដ្ឋានា ។ សត្តរស ធាតុយោ នោ ចិត្តសហភុនោ ធម្មធាតុ សិយា ចិត្តសហភូ សិយា នោ ចិត្តសហភូ ។ សត្តរស ធាតុយោ នោ ចិត្តានុបរិវត្តិនោ ធម្មធាតុ សិយា ចិត្តានុបរិវត្តិ

---

១ ម. សត្ត ធាតុយោ ចិត្តា ឯកាទស ធាតុយោ នោ ចិត្តាតិ អយំ បាឋានុក្កមោ ឯវមេវ ទិស្សតិ ។

(១៨០) ធាតុ ១០ មិនមានអារម្មណ៍ ធាតុ ៧ ប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងអារម្មណ៍ ធម្មធាតុ ប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងអារម្មណ៍ក៏មាន មិនមានអារម្មណ៍ក៏មាន ។ ធាតុ ១១ មិនមែនចិត្ត ធាតុ ៧ ជាចិត្ត ។ ធាតុ ១៧ មិនមែនចេតសិក ធម្មធាតុ ជាចេតសិកក៏មាន មិនមែនចេតសិកក៏មាន ។ ធាតុ ១០ ប្រាសចាកចិត្ត ធម្មធាតុ ប្រកបដោយចិត្តក៏មាន ប្រាសចាកចិត្តក៏មាន ធាតុ ៧ មិនគប្បីពោលថា ប្រកបដោយចិត្តផង ថា ប្រាសចាកចិត្តផងឡើយ ។ ធាតុ ១០ មិនច្រឡំដោយចិត្ត ធម្មធាតុ ច្រឡំដោយចិត្តក៏មាន ប្រាសចាកចិត្តក៏មាន ធាតុ ៧ មិនគប្បីពោលថា ច្រឡំដោយចិត្តផង ថា មិនច្រឡំដោយចិត្តផងឡើយ ។ ធាតុ ១២ មិនតាំងឡើងដោយចិត្ត ធាតុ ៦ តាំងឡើងដោយចិត្តក៏មាន មិនតាំងឡើងដោយចិត្តក៏មាន ។ ធាតុ ១៧ មិនកើតជាមួយនឹងចិត្ត ធម្មធាតុ កើតជាមួយនឹងចិត្តក៏មាន មិនកើតជាមួយនឹងចិត្តក៏មាន ។ ធាតុ ១៧ មិនប្រព្រឹត្តទៅតាមចិត្ត ធម្មធាតុ ប្រព្រឹត្តទៅតាមចិត្តក៏មាន

សិយា នោ ចិត្តានុបរិវត្តិ ។ សត្តរស ធាតុយោ នោ ចិត្តសំសដ្ឋសមុដ្ឋានា ធម្មធាតុ សិយា ចិត្តសំសដ្ឋសមុដ្ឋានា សិយា នោ ចិត្តសំសដ្ឋសមុដ្ឋានា ។ សត្តរស ធាតុយោ នោ ចិត្តសំសដ្ឋសមុដ្ឋានសហភុនោ ធម្មធាតុ សិយា ចិត្តសំសដ្ឋសមុដ្ឋានសហភូ សិយា នោ ចិត្តសំសដ្ឋសមុដ្ឋានសហភូ ។ សត្តរស ធាតុយោ នោ ចិត្តសំសដ្ឋសមុដ្ឋានានុបរិវត្តិនោ ធម្មធាតុ សិយា ចិត្តសំសដ្ឋសមុដ្ឋានានុបរិវត្តិ សិយា នោ ចិត្តសំសដ្ឋសមុដ្ឋានានុបរិវត្តិ ។ ទ្វាទស ធាតុយោ អជ្ឈត្តិកា ឆ ធាតុយោ ពាហិរា ។ នវ ធាតុយោ ឧបាទា អដ្ឋ ធាតុយោ នុបាទា ធម្មធាតុ សិយា ឧបាទា សិយា នុបាទា ។ ទស ធាតុយោ ឧបាទិន្នា សទ្ទធាតុ អនុបាទិន្នា សត្ត ធាតុយោ សិយា ឧបាទិន្នា សិយា អនុបាទិន្នា ។

(១៤១) សត្តរស ធាតុយោ នុបាទានា ធម្មធាតុ សិយា ឧបាទានំ សិយា នុបាទានំ ។ សោឡស ធាតុយោ ឧបាទានិយា ទ្វេ ធាតុយោ សិយា ឧបាទានិយា សិយា អនុបាទានិយា ។

មិនប្រព្រឹត្តទៅតាមចិត្តក៏មាន ។ ធាតុ ១៧ មិនច្រឡំមិនតាំងឡើងដោយចិត្ត ធម្មធាតុ ច្រឡំទាំងតាំងឡើងដោយចិត្តក៏មាន មិនច្រឡំមិនតាំងឡើងដោយចិត្ត ក៏មាន ។ ធាតុ ១៧ មិនច្រឡំមិនតាំងឡើងមិនកើតជាមួយនឹងចិត្ត ធម្មធាតុ ច្រឡំទាំងតាំងឡើងទាំងកើតជាមួយនឹងចិត្តក៏មាន មិនច្រឡំមិនតាំងឡើងមិនកើតជាមួយនឹងចិត្ត ក៏មាន ។ ធាតុ ១៧ មិនច្រឡំមិនតាំងឡើងមិនប្រព្រឹត្តទៅតាមចិត្ត ធម្មធាតុ ច្រឡំទាំងតាំងឡើងទាំងប្រព្រឹត្តទៅតាមចិត្តក៏មាន មិនច្រឡំមិនតាំងឡើងមិនប្រព្រឹត្តទៅតាមចិត្តក៏មាន ។ ធាតុ ១២ ជាខាងក្នុង ធាតុ ៦ ជាខាងក្រៅ ។ ធាតុ ៩ ជាឧបាទា ធាតុ ៨ មិនមែនឧបាទា ធម្មធាតុ ជាឧបាទាក៏មាន មិនមែនឧបាទាក៏មាន ។ ធាតុ ១០ ជាឧបាទិន្ន សទ្ទធាតុ ជាអនុបាទិន្ន ធាតុ ៧ ជាឧបាទិន្នក៏មាន ជាអនុបាទិន្នក៏មាន ។

(១៤១) ធាតុ ១៧ មិនមែនឧបាទាន ធម្មធាតុ ជាឧបាទានក៏មាន មិនមែនឧបាទានក៏មាន ។ ធាតុ ១៦ ជាប្រយោជន៍ដល់ឧបាទាន ធាតុ២ ជាប្រយោជន៍ដល់ឧបាទានក៏មាន មិនជាប្រយោជន៍ដល់ឧបាទានក៏មាន ។

សោឡស ធាតុយោ ឧបាទានវិប្បយុត្តា ទ្វេ ធាតុយោ សិយា ឧបាទានសម្បយុត្តា សិយា ឧបាទានវិប្បយុត្តា ។ សោឡស ធាតុយោ ន វត្តព្វា ឧបាទានា ចេវ ឧបាទានិយា ចាតិ ឧបាទានិយា ចេវ នោ ច ឧបាទានា មនោវិញ្ញាណធាតុ ន វត្តព្វា ឧបាទានញ្ចេវ ឧបាទានិយា ចាតិ សិយា ឧបាទានិយា ចេវ នោ ច ឧបាទានំ សិយា ន វត្តព្វា ឧបាទានិយា ចេវ នោ ច ឧបាទានន្តិ ធម្មធាតុ សិយា ឧបាទានញ្ចេវ ឧបាទានិយា ច សិយា ឧបាទានិយា ចេវ នោ ច ឧបាទានំ សិយា ន វត្តព្វា ឧបាទានញ្ចេវ ឧបាទានិយា ចាតិបិ ឧបាទានិយា ចេវ នោ ច ឧបាទានន្តិបិ ។ សោឡស ធាតុយោ ន វត្តព្វា ឧបាទានា ចេវ ឧបាទានសម្បយុត្តា ចាតិបិ ឧបាទានសម្បយុត្តា ចេវ នោ ច ឧបាទានន្តិបិ មនោវិញ្ញាណធាតុ ន វត្តព្វា ឧបាទានញ្ចេវ ឧបាទានសម្បយុត្តា ចាតិ សិយា ឧបាទានសម្បយុត្តា ចេវ នោ ច ឧបាទានំ សិយា ន វត្តព្វា ឧបាទានសម្បយុត្តា ចេវ នោ ច ឧបាទានន្តិ ធម្មធាតុ សិយា ឧបាទានញ្ចេវ ឧបាទានសម្បយុត្តា ច

ធាតុ ១៦ ប្រាសចាកឧបាទាន ធាតុ ២ ប្រកបដោយឧបាទានក៏មាន ប្រាសចាកឧបាទានៈក៏មាន ។ ធាតុ ១៦ មិនគប្បីពោលថា ជាឧបាទាន ទាំងជាប្រយោជន៍ដល់ឧបាទានឡើយ ជាប្រយោជន៍ដល់ឧបាទាន តែមិនមែនឧបាទាន មនោវិញ្ញាណធាតុ មិនគប្បីពោលថា ជាឧបាទានទាំងជាប្រយោជន៍ដល់ឧបាទានទេ ជាប្រយោជន៍ដល់ឧបាទាន តែមិនមែនឧបាទានក៏មាន មិនគប្បីពោលថា ជាប្រយោជន៍ដល់ឧបាទាន តែមិនមែនឧបាទានក៏មាន ធម្មធាតុ ជាឧបាទាន ទាំងជាប្រយោជន៍ដល់ឧបាទានក៏មាន ជាប្រយោជន៍ដល់ឧបាទាន តែមិនមែនឧបាទានក៏មាន មិនគប្បីពោលថា ជាឧបាទាន ទាំងជាប្រយោជន៍ដល់ឧបាទានផង ថា ជាប្រយោជន៍ដល់ឧបាទាន តែមិនមែនឧបាទានផងក៏មាន ។ ធាតុ ១៦ មិនគប្បីពោលថា ជាឧបាទានទាំងប្រកបដោយឧបាទានផង ថា ប្រកបដោយឧបាទានតែមិនមែនឧបាទានផងឡើយ មនោវិញ្ញាណធាតុ មិនគប្បីពោលថា ជាឧបាទានទាំងប្រកបដោយឧបាទានទេ ប្រកបដោយឧបាទាន តែមិនមែនឧបាទានក៏មាន មិនគប្បីពោលថា ប្រកបដោយឧបាទាន តែមិនមែនឧបាទានក៏មាន ធម្មធាតុ ជាឧបាទាន ទាំងប្រកបដោយឧបាទានក៏មាន

សិយា ឧបាទានសម្បយុត្តា ចេវ នោ ច ឧបាទានា សិយា ន វត្តព្វា ឧបាទានា ចេវ ឧបាទានសម្បយុត្តា ចាតិបិ ឧបាទានសម្បយុត្តា ចេវ នោ ច ឧបាទា-នាតិបិ ។ សោឡស ធាតុយោ ឧបាទានវិប្បយុត្តឧ-បាទានិយា ទ្វេ ធាតុយោ សិយា ឧបាទានវិប្បយុត្ត-ឧបាទានិយា សិយា ឧបាទានវិប្បយុត្តអនុបាទានិយា សិយា ន វត្តព្វា ឧបាទានវិប្បយុត្តឧបាទានិយាតិបិ ឧបាទានវិប្បយុត្តអនុបាទានិយាតិបិ ។

(១៤២) សត្តរស ធាតុយោ នោ កិលេសា ធម្មធាតុ សិយា កិលេសោ សិយា នោ កិលេ-សោ ។ សោឡស ធាតុយោ សង្កិលេសិកា ទ្វេ ធាតុយោ សិយា សង្កិលេសិកា សិយា អសង្កិលេ-សិកា ។ សោឡស ធាតុយោ អសង្កិលិដ្ឋា ទ្វេ ធាតុយោ សិយា សង្កិលិដ្ឋា សិយា អសង្កិលិដ្ឋា ។ សោឡស ធាតុយោ កិលេសវិប្បយុត្តា ទ្វេ ធាតុ-យោ សិយា កិលេសសម្បយុត្តា សិយា កិលេ-សវិប្បយុត្តា ។ សោឡស ធាតុយោ ន វត្តព្វា

ប្រកបដោយឧបាទាន តែមិនមែនឧបាទានក៏មាន មិនគប្បីពោលថា ជាឧបាទាន ទាំងប្រកបដោយឧបាទានផង ថា ប្រកបដោយឧបាទាន តែមិនមែនឧបាទានផងក៏មាន ។ ធាតុ ១៦ ប្រាសចាកឧបាទាន តែជាប្រយោជន៍ដល់ឧបាទាន ធាតុ ២ ប្រាសចាកឧបាទាន តែជាប្រយោជន៍ដល់ឧបាទានក៏មាន ប្រាសចាកឧបាទាន ទាំងមិនជាប្រយោជន៍ដល់ឧបាទានក៏មាន មិនគប្បីពោលថា ប្រាសចាកឧបាទាន តែជាប្រយោជន៍ដល់ឧបាទានផង ថា ប្រាសចាកឧបាទាន ទាំងមិនជាប្រយោជន៍ដល់ឧបាទានផងក៏មាន ។

(១៤២) ធាតុ ១៧ មិនមែនសេចក្តីសៅហ្មង (កិលេស) ធម្មធាតុ ជាសេចក្តីសៅហ្មងក៏មាន មិនមែនសេចក្តីសៅហ្មងក៏មាន ។ ធាតុ ១៦ គួរដល់សេចក្តីសៅហ្មង ធាតុ ២ គួរដល់សេចក្តីសៅហ្មងក៏មាន មិនគួរដល់សេចក្តីសៅហ្មង ក៏មាន ។ ធាតុ ១៦ មិនសៅហ្មងហើយ ធាតុ ២ សៅហ្មងហើយក៏មាន មិនសៅហ្មងហើយក៏មាន ។ ធាតុ ១៦ ប្រាសចាកសេចក្តីសៅហ្មង ធាតុ ២ ប្រកបដោយសេចក្តីសៅហ្មងក៏មាន ប្រាសចាកសេចក្តីសៅហ្មងក៏មាន ។ ធាតុ ១៦ មិនគប្បីពោលថា

កិលេសា ចេវ សង្កិលេសិកា ចាតិ សង្កិលេសិកា ចេវ នោ ច កិលេសា មនោវិញ្ញាណធាតុ ន វត្តព្វា កិលេសា ចេវ សង្កិលេសិកា ចាតិ សិយា សង្កិលេសិកា ចេវ នោ ច កិលេសា សិយា ន វត្តព្វា សង្កិលេសិកា ចេវ នោ ច កិលេសាតិ ធម្មធាតុ សិយា កិលេសា ចេវ សង្កិលេសិកា ច សិយា សង្កិលេសិកា ចេវ នោ ច កិលេសា សិយា ន វត្តព្វា កិលេសា ចេវ សង្កិលេសិកា ចាតិបិ សង្កិលេសិកា ចេវ នោ ច កិលេសាតិបិ ។ សោឡស ធាតុយោ ន វត្តព្វា កិលេសា ចេវ សង្កិលិដ្ឋា ចាតិបិ សង្កិលិដ្ឋា ចេវ នោ ច កិលេសាតិបិ មនោវិញ្ញាណធាតុ ន វត្តព្វា កិលេសា ចេវ សង្កិលិដ្ឋា ចាតិ សិយា សង្កិលិដ្ឋា ចេវ នោ ច កិលេសា សិយា ន វត្តព្វា សង្កិលិដ្ឋា ចេវ នោ ច កិលេសាតិ ធម្មធាតុ សិយា កិលេសា ចេវ សង្កិលិដ្ឋា ច សិយា សង្កិលិដ្ឋា ចេវ នោ ច កិលេសា សិយា ន វត្តព្វា កិលេសា ចេវ សង្កិលិដ្ឋា ចាតិបិ សង្កិលិដ្ឋា ចេវ នោ ច កិលេសាតិបិ ។ សោឡស ធាតុយោ

ជាសេចក្តីសៅហ្មង ទាំងគួរដល់សេចក្តីសៅហ្មងឡើយ គួរដល់សេចក្តីសៅហ្មង តែមិនមែនសេចក្តីសៅហ្មង មនោវិញ្ញាណធាតុ មិនគប្បីពោលថា ជាសេចក្តីសៅហ្មង ទាំងគួរដល់សេចក្តីសៅហ្មងទេ គួរដល់សេចក្តីសៅហ្មង តែមិនមែនសេចក្តីសៅហ្មងក៏មាន មិនគប្បីពោលថា គួរដល់សេចក្តីសៅហ្មង តែមិនមែនសេចក្តីសៅហ្មងក៏មាន ធម្មធាតុ ជាសេចក្តីសៅហ្មង ទាំងគួរដល់សេចក្តីសៅហ្មងក៏មាន គួរដល់សេចក្តីសៅ-ហ្មង តែមិនមែនសេចក្តីសៅហ្មងក៏មាន មិនគប្បីពោលថា ជាសេចក្តីសៅហ្មង ទាំងគួរដល់សេចក្តីសៅហ្មងផង ថា គួរដល់សេចក្តីសៅហ្មង តែមិនមែនសេចក្តីសៅហ្មងផងក៏មាន ។ ធាតុ ១៦ មិនគប្បីពោលថា ជាសេចក្តីសៅហ្មង ទាំងសៅហ្មងហើយផង ថា សៅហ្មងហើយ តែមិនមែនសេចក្តីសៅហ្មងផងឡើយ មនោវិញ្ញាណធាតុ មិនគប្បីពោលថា ជាសេចក្តីសៅហ្មង ទាំងសៅហ្មងហើយទេ សៅហ្មងហើយ តែមិនមែនសេចក្តីសៅហ្មងក៏មាន មិនគប្បីពោលថា សៅហ្មងហើយ តែមិនមែនសេចក្តីសៅហ្មងក៏មាន ធម្មធាតុ ជាសេចក្តីសៅហ្មង ទាំងសៅ-ហ្មងហើយក៏មាន សៅហ្មងហើយ តែមិនមែនសេចក្តីសៅហ្មងក៏មាន មិនគប្បីពោលថា ជាសេចក្តីសៅហ្មង ទាំងសៅហ្មងហើយផង ថា សៅហ្មងហើយ តែមិនមែនសេចក្តីសៅហ្មងផង ក៏មាន ។ ធាតុ ១៦

ន វត្តព្វា កិលេសោ ចេវ កិលេសសម្បយុត្តា ចាតិបិ កិលេសសម្បយុត្តា ចេវ នោ ច កិលេសាតិបិ មនោវិញ្ញាណធាតុ ន វត្តព្វា កិលេសោ ចេវ កិលេសសម្បយុត្តា ចាតិ សិយា កិលេសសម្បយុត្តា ចេវ នោ ច កិលេសោ សិយា ន វត្តព្វា កិលេសសម្បយុត្តា ចេវ នោ ច កិលេសោតិ ធម្មធាតុ សិយា កិលេសោ ចេវ កិលេសសម្បយុត្តា ច សិយា កិលេសសម្បយុត្តា ចេវ នោ ច កិលេសោ សិយា ន វត្តព្វា កិលេសោ ចេវ កិលេសសម្បយុត្តា ចាតិបិ កិលេសសម្បយុត្តា ចេវ នោ ច កិលេសោតិបិ ។ សោឡស ធាតុយោ កិលេសវិប្បយុត្តសង្កិលេសិកា ទ្វេ ធាតុយោ សិយា កិលេសវិប្បយុត្តសង្កិលេសិកា សិយា កិលេសវិប្បយុត្តអសង្កិលេសិកា សិយា ន វត្តព្វា កិលេសវិប្បយុត្តសង្កិលេសិកាតិបិ កិលេសវិប្បយុត្តអសង្កិលេសិកាតិបិ ។

(១៦៣) សោឡស ធាតុយោ ន ទស្សនេន បហាតព្វា ទ្វេ ធាតុយោ សិយា ទស្សនេន បហាតព្វា សិយា ន ទស្សនេន បហាតព្វា ។

មិនគប្បីពោលថា ជាសេចក្តីសៅហ្មង ទាំងប្រកបដោយសេចក្តីសៅហ្មង ផង ថា ប្រកបដោយសេចក្តីសៅហ្មង តែមិនមែនសេចក្តីសៅហ្មងផង ឡើយ មនោវិញ្ញាណធាតុ មិនគប្បីពោលថា ជាសេចក្តីសៅហ្មងទាំង ប្រកបដោយសេចក្តីសៅហ្មងទេ ប្រកបដោយសេចក្តីសៅហ្មង តែមិន មែនសេចក្តីសៅហ្មងក៏មាន មិនគប្បីពោលថា ប្រកបដោយសេចក្តីសៅ-ហ្មង តែមិនមែនសេចក្តីសៅហ្មងក៏មាន ធម្មធាតុ ជាសេចក្តីសៅហ្មង ទាំងប្រកបដោយសេចក្តីសៅហ្មងក៏មាន ប្រកបដោយសេចក្តីសៅហ្មង តែមិនមែនជាសេចក្តីសៅហ្មងក៏មាន មិនគប្បីពោលថា ជាសេចក្តីសៅ-ហ្មង ទាំងប្រកបដោយសេចក្តីសៅហ្មងផង ថា ប្រកបដោយសេចក្តី សៅហ្មង តែមិនមែនសេចក្តីសៅហ្មងក៏មាន ។ ធាតុ ១៦ ប្រាសចាក សេចក្តីសៅហ្មង តែគួរដល់សេចក្តីសៅហ្មង ធាតុ ២ ប្រាសចាកសេចក្តី សៅហ្មង តែគួរដល់សេចក្តីសៅហ្មងក៏មាន ប្រាសចាកសេចក្តីសៅហ្មង ទាំងមិនគួរដល់សេចក្តីសៅហ្មងក៏មាន មិនគប្បីពោលថា ប្រាសចាក សេចក្តីសៅហ្មង តែគួរដល់សេចក្តីសៅហ្មងផង ថា ប្រាសចាកសេចក្តី សៅហ្មង ទាំងមិនគួរដល់សេចក្តីសៅហ្មងផងក៏មាន ។

(១៤៣) ធាតុ ១៦ មិនគួរលះ ដោយទស្សនៈ ធាតុ ២ គួរលះ ដោយទស្សនៈ ក៏មាន មិនគួរលះ ដោយទស្សនៈ ក៏មាន ។

សោឡស ធាតុយោ ន ភាវនាយ បហាតព្វា ទ្វេ ធាតុយោ សិយា ភាវនាយ បហាតព្វា សិយា ន ភាវនាយ បហាតព្វា ។ សោឡស ធាតុយោ ន ទស្សនេន បហាតព្វហេតុកា ទ្វេ ធាតុយោ សិយា ទស្សនេន បហាតព្វហេតុកា សិយា ន ទស្សនេន បហាតព្វហេតុកា ។ សោឡស ធាតុយោ ន ភាវនាយ បហាតព្វហេតុកា ទ្វេ ធាតុយោ សិយា ភាវនាយ បហាតព្វហេតុកា សិយា ន ភាវនាយ បហាតព្វហេតុកា ។ បន្នរស ធាតុយោ អវិតក្កា មនោវិញ្ញាណធាតុ សវិតក្កា ទ្វេ ធាតុយោ សិយា សវិតក្កា សិយា អវិតក្កា ។ បន្នរស ធាតុយោ អវិចារា មនោធាតុ សវិចារា ទ្វេ ធាតុយោ សិយា សវិចារា សិយា អវិចារា ។ សោឡស ធាតុយោ អប្បីតិកា ទ្វេ ធាតុយោ សិយា សប្បីតិកា សិយា អប្បីតិកា ។ សោឡស ធាតុយោ ន បីតិសហគតា ទ្វេ ធាតុយោ សិយា បីតិសហគតា សិយា ន បីតិសហគតា ។ បន្នរស ធាតុយោ ន សុខសហគតា តិស្សោ ធាតុយោ សិយា សុខសហគតា សិយា ន សុខសហគតា ។

ធាតុ ១៦ មិនគួរលះដោយភាវនា ធាតុ ២ គួរលះដោយភាវនាក៏មាន មិនគួរលះដោយភាវនាក៏មាន ។ ធាតុ ១៦ មានហេតុមិនគួរលះដោយទស្សនៈ ធាតុ ២ មានហេតុគួរលះដោយទស្សនៈក៏មាន មានហេតុមិនគួរលះដោយទស្សនៈក៏មាន ។ ធាតុ ១៦ មានហេតុមិនគួរលះដោយភាវនា ធាតុ ២ មានហេតុគួរលះដោយភាវនាក៏មាន មានហេតុមិនគួរលះដោយភាវនាក៏មាន ។ ធាតុ ១៥ មិនមានវិតក្កៈ មនោវិញ្ញាណធាតុ ប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងវិតក្កៈ ធាតុ ២ ប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងវិតក្កៈក៏មាន មិនមានវិតក្កៈក៏មាន ។ ធាតុ ១៥ មិនមានវិចារៈ មនោធាតុ ប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងវិចារៈ ធាតុ ២ ប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងវិចារៈក៏មាន មិនមានវិចារៈក៏មាន ។ ធាតុ ១៦ មិនមានបីតិ ធាតុ ២ ប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងបីតិក៏មាន មិនមានបីតិក៏មាន ។ ធាតុ ១៦ មិនកើតព្រមដោយបីតិ ធាតុ ២ កើតព្រមដោយបីតិក៏មាន មិនកើតព្រមដោយបីតិក៏មាន ។ ធាតុ ១៥ មិនកើតព្រមដោយសុខៈ ធាតុ ៣ កើតព្រមដោយសុខៈក៏មាន មិនកើតព្រមដោយសុខៈក៏មាន ។

ធាតុវិភង្គេ បញ្ហាបុច្ឆកំ

ឯកាទស ធាតុយោ ន ឧបេក្ខាសហគតា បញ្ច ធាតុយោ ឧបេក្ខាសហគតា ទ្វេ ធាតុយោ សិយា ឧបេក្ខាសហគតា សិយា ន ឧបេក្ខាសហគតា ។ សោឡស ធាតុយោ កាមាវចរា ទ្វេ ធាតុយោ សិយា កាមាវចរា សិយា ន កាមាវចរា ។ សោឡស ធាតុយោ ន រូបាវចរា ទ្វេ ធាតុយោ សិយា រូបាវចរា សិយា ន រូបាវចរា ។ សោឡស ធាតុយោ ន អរូបាវចរា ទ្វេ ធាតុយោ សិយា អរូបាវចរា សិយា ន អរូបាវចរា ។ សោឡស ធាតុយោ បរិយាបន្នា ទ្វេ ធាតុយោ សិយា បរិយាបន្នា សិយា អបរិយាបន្នា ។ សោឡស ធាតុយោ អនិយ្យានិកា ទ្វេ ធាតុយោ សិយា និយ្យានិកា សិយា អនិយ្យានិកា ។ សោឡស ធាតុយោ អនិយតា ទ្វេ ធាតុយោ សិយា និយតា សិយា អនិយតា ។ សោឡស ធាតុយោ សឧត្តរា ទ្វេ ធាតុយោ សិយា សឧត្តរា សិយា អនុត្តរា ។ សោឡស ធាតុយោ អរណា ទ្វេ ធាតុយោ សិយា សរណា សិយា អរណាតិ ។

បញ្ហាបុច្ឆកំ ។

ធាតុវិភង្គោ សមត្តោ ។

ធាតុ ១១ មិនកើតព្រមដោយឧបេក្ខា ធាតុ៤ កើតព្រមដោយឧបេក្ខា ធាតុ ២ កើតព្រមដោយឧបេក្ខាក៏មាន មិនកើតព្រមដោយឧបេក្ខា ក៏មាន ។ ធាតុ ១៦ ជាកាមាវចរ ធាតុ ២ ជាកាមាវចរក៏មាន មិនមែនកាមាវចរក៏មាន ។ ធាតុ ១៦ មិនមែនរូបាវចរ ធាតុ ២ ជារូបាវចរក៏មាន មិនមែនរូបាវចរក៏មាន ។ ធាតុ ១៦ មិនមែនអរូបាវចរ ធាតុ ២ ជាអរូបាវចរក៏មាន មិនមែនអរូបាវចរក៏មាន ។ ធាតុ ១៦ ជាបរិយាបន្នៈ ធាតុ២ ជាបរិយាបន្នៈក៏មាន ជាអបរិយាបន្នៈក៏មាន ។ ធាតុ ១៦ ជាអនិយ្យានិកៈ ធាតុ ២ ជានិយ្យានិកៈក៏មាន ជាអនិយ្យានិកៈក៏មាន ។ ធាតុ ១៦ មិនទៀង ធាតុ ២ ទៀងក៏មាន មិនទៀងក៏មាន ។ ធាតុ ១៦ ប្រកបដោយឧត្តរៈ ធាតុ ២ ប្រកបដោយឧត្តរៈក៏មាន មិនមានឧត្តរៈក៏មាន ។ ធាតុ ១៦ មិនមានរណៈ ធាតុ ២ ប្រកបដោយរណៈក៏មាន មិនមានរណៈក៏មាន ។

ចប់ បញ្ហាបុច្ឆកៈ ។

ចប់ ធាតុវិភង្គ ។

សច្ចវិភង្គោ

(១៤៤) ចត្តារិ អរិយសច្ចានិ ទុក្ខំ អរិយសច្ចំ ទុក្ខសមុទយោ អរិយសច្ចំ ទុក្ខនិរោធោ អរិយសច្ចំ ទុក្ខនិរោធគាមិនី បដិបទា អរិយសច្ចំ ។

(១៤៥) តត្ថ កតមំ ទុក្ខំ អរិយសច្ចំ ។ ជាតិបិ ទុក្ខា ជរាបិ ទុក្ខា មរណម្បិ ទុក្ខំ សោកបរិទេវទុក្ខទោមនស្សុបាយាសាបិ ទុក្ខា អប្បិយេហិ សម្បយោគោ ទុក្ខោ បិយេហិ វិប្បយោគោ ទុក្ខោ យម្បិច្ឆំ ន លភតិ តម្បិ ទុក្ខំ សង្ខិត្តេន បញ្ចុបាទានក្ខន្ធា(១) ទុក្ខា ។

(១៤៦) តត្ថ កតមា ជាតិ ។ យា តេសំ តេសំ សត្តានំ តម្ហិ តម្ហិ សត្តនិកាយេ ជាតិ សញ្ជាតិ ឱក្កន្តិ អភិនិព្វត្តិ ខន្ធានំ បាតុភាវោ អាយតនានំ បដិលាភោ អយំ វុច្ចតិ ជាតិ ។

(១៤៧) តត្ថ កតមា ជរា ។ យា តេសំ តេសំ សត្តានំ តម្ហិ តម្ហិ សត្តនិកាយេ ជរា ជីរណតា ខណ្ឌិច្ចំ បាលិច្ចំ វលិត្តចតា អាយុនោ សំហានិ ឥន្ទ្រិយានំ បរិបាកោ អយំ វុច្ចតិ ជរា ។

---

១ ឱ. បញ្ចុបាទានក្ខន្ធាបិ ។

សច្ចវិភង្គ

[១៤៤] អរិយសច្ច ៤ គឺ ទុក្ខអរិយសច្ច ទុក្ខសមុទយអរិយសច្ច ទុក្ខនិរោធអរិយសច្ច ទុក្ខនិរោធគាមិនីបដិបទាអរិយសច្ច ។

[១៤៥] បណ្តាអរិយសច្ច ៤ នោះ ទុក្ខអរិយសច្ច តើដូចម្តេច ។ ការកើត ជាទុក្ខ ការចាស់គ្រាំគ្រា ជាទុក្ខ សេចក្តីស្លាប់ ជាទុក្ខ សេចក្តីសោក ខ្សឹកខ្សួល លំបាកកាយ អាក់អន់ចិត្ត តានតឹងចិត្ត ជាទុក្ខ ការជួបប្រសព្វដោយសត្វនិងសង្ខារ មិនជាទីស្រឡាញ់ ជាទុក្ខ ការព្រាត់ប្រាសចាកសត្វនិងសង្ខារ ជាទីស្រឡាញ់ ជាទុក្ខ បុគ្គលកាលចង់បានរបស់ណា តែមិនបានរបស់នោះ ការមិនបាននោះ ជាទុក្ខ ដោយបំប្រួញ ឧបាទានក្ខន្ធ ទាំង ៥ ក៏ជាទុក្ខ ។

[១៤៦] បណ្តាទុក្ខទាំងនោះ ការកើត តើដូចម្តេច ។ ការកើត គឺកិរិយាកើតព្រម ការចុះចាប់ផ្ទៃ ការកើតចំពោះ ការកើតប្រាកដនៃខន្ធទាំងឡាយ ការបានអាយតនៈទាំងឡាយ ណា របស់សត្វទាំងឡាយនោះ ៗ ក្នុងពួកសត្វនោះ ៗ នេះហៅថា ការកើត ។

[១៤៧] បណ្តាទុក្ខទាំងនោះ ការចាស់គ្រាំគ្រា តើដូចម្តេច ។ សេចក្តីគ្រាំគ្រា ភាពនៃការទ្រុឌទ្រោម ធ្មេញបាក់ សក់ស្កូវ ស្បែកជ្រួញជ្រីវយុរយារ ការថយចុះនៃអាយុ ការចាស់ទុំនៃឥន្ទ្រិយទាំងឡាយ ណា របស់សត្វទាំងឡាយនោះ ៗ ក្នុងពួកសត្វនោះ ៗ នេះហៅថា ការចាស់គ្រាំគ្រា ។

សច្ចវិភង្គ សុត្តន្តភាជនីយំ

(១៦៨) តត្ថ កតមំ មរណំ ។ យា តេសំ តេសំ សត្តានំ តម្ហា តម្ហា សត្តនិកាយា ចុតិ ចវនតា ភេទោ អន្តរធានំ មច្ចុ មរណំ កាលកិរិយា ខន្ធានំ ភេទោ កឡេវរស្ស និក្ខេបោ ជីវិតិន្ទ្រិយស្ស ឧបច្ឆេទោ ឥទំ វុច្ចតិ មរណំ ។

(១៦៩) តត្ថ កតមោ សោកោ ។ ញាតិព្យសនេន វា ផុដ្ឋស្ស ភោគព្យសនេន វា ផុដ្ឋស្ស រោគព្យសនេន វា ផុដ្ឋស្ស សីលព្យសនេន វា ផុដ្ឋស្ស ទិដ្ឋិព្យសនេន វា ផុដ្ឋស្ស អញ្ញតរញ្ញតរេន ព្យសនេន សមន្នាគតស្ស អញ្ញតរញ្ញតរេន ទុក្ខធម្មេន ផុដ្ឋស្ស សោកោ សោចនា សោចិតត្តំ អន្តោសោកោ អន្តោបរិសោកោ ចេតសោ បរិជ្ឈាយនា ទោមនស្សំ សោកសល្លំ អយំ វុច្ចតិ សោកោ ។

សច្ចវិភង្គ សុត្តន្តភាជនីយ

[១៤៨] បណ្ដាទុក្ខទាំងនោះ សេចក្ដីស្លាប់ តើដូចម្ដេច ។ ការឃ្លាត ភាពនៃចិត្តឃ្លាត ការបែកធ្លាយ សេចក្ដីបាត់បង់ សេចក្ដីវិនាសជីវិត សេចក្ដីស្លាប់ កាលកិរិយា ការបែកធ្លាយនៃខន្ធទាំងឡាយ ការដាក់ចុះនូវសាកសព ការផ្ដាច់បង់ជីវិតិន្ទ្រិយ ណា របស់សត្វទាំងឡាយនោះ ៗ ក្នុងពួកសត្វនោះ ៗ នេះហៅថា សេចក្ដីស្លាប់ ។

[១៤៩] បណ្ដាទុក្ខទាំងនោះ សេចក្ដីសោក តើដូចម្ដេច ។ សេចក្ដីជ្រប់ស្រពោន អាការនៃចិត្តជ្រប់ស្រពោន ភាពនៃចិត្តសង្រេងសង្រែ សេចក្ដីស្ងួតស្ងប់ សេចក្ដីស្ងួតស្ងប់ខ្លាំង សេចក្ដីក្រៀមក្រំនៃចិត្ត សេចក្ដីអាក់អន់ចិត្ត សរគឺសោក របស់សត្វ ដែលត្រូវសេចក្ដីវិនាសញាតិប៉ះពាល់ក្ដី ត្រូវសេចក្ដីវិនាសភោគៈប៉ះពាល់ក្ដី ត្រូវសេចក្ដីវិនាសគឺរោគប៉ះពាល់ក្ដី ត្រូវសេចក្ដីវិនាសសីលប៉ះពាល់ក្ដី ត្រូវសេចក្ដីវិនាសគឺទិដ្ឋិប៉ះពាល់ក្ដី (ឬ) ដែលប្រកបដោយសេចក្ដីវិនាសណាមួយ ឬទុក្ខធម៌ណាមួយ ប៉ះពាល់ហើយ នេះហៅថា សេចក្ដីសោកៈ ។

(១៩០) តត្ថ កតមោ បរិទេវោ ។ ញាតិព្យសនេន វា ផុដ្ឋស្ស ភោគព្យសនេន វា ផុដ្ឋស្ស រោគព្យសនេន វា ផុដ្ឋស្ស សីលព្យសនេន វា ផុដ្ឋស្ស ទិដ្ឋិព្យសនេន វា ផុដ្ឋស្ស អញ្ញតរញ្ញតរេន ព្យសនេន សមន្នាគតស្ស អញ្ញតរញ្ញតរេន ទុក្ខធម្មេន ផុដ្ឋស្ស អាទេវោ បរិទេវោ អាទេវនា បរិទេវនា អាទេវិតត្តំ បរិទេវិតត្តំ វាចា បលាបោ វិប្បលាបោ លាលប្បោ លាលប្បនា លាលប្បិតត្តំ អយំ វុច្ចតិ បរិទេវោ ។

(១៩១) តត្ថ កតមំ ទុក្ខំ ។ យំ កាយិកំ អសាតំ កាយិកំ ទុក្ខំ កាយសម្ផស្សជំ អសាតំ ទុក្ខំ វេទយិតំ កាយសម្ផស្សជា អសាតា ទុក្ខា វេទនា ឥទំ វុច្ចតិ ទុក្ខំ ។

(១៩២) តត្ថ កតមំ ទោមនស្សំ ។ យំ ចេតសិកំ អសាតំ ចេតសិកំ ទុក្ខំ ចេតោសម្ផស្សជំ

(១៩០) បណ្ដាទុក្ខទាំងនោះ សេចក្ដីខ្សឹកខ្សួល តើដូចម្ដេច ។ ការទួញ ការទួញរៀបរាប់ អាការយំអណ្ដឺតអណ្ដក អាការយំបម្រះនរៀល ភាពនៃការទួញ ភាពនៃការទួញរៀបរាប់ ការនិយាយ ការពោលរៀបរាប់ ការនិយាយរវើរវាយ ការនិយាយប៉ប៉ាច់ប៉ប៉ោច កិរិយានិយាយដដែលៗ ភាពនៃការនិយាយប៉ប៉ាច់ប៉ប៉ោច របស់សត្វ ដែលត្រូវសេចក្ដីវិនាសញាតិប៉ះពាល់ក្ដី ត្រូវសេចក្ដីវិនាសភោគៈប៉ះពាល់ក្ដី ត្រូវសេចក្ដីវិនាសគឺរោគប៉ះពាល់ក្ដី ត្រូវសេចក្ដីវិនាសសីលប៉ះពាល់ក្ដី ត្រូវសេចក្ដីវិនាសគឺទិដ្ឋិប៉ះពាល់ក្ដី (ឬ) ដែលប្រកបដោយសេចក្ដីវិនាសណាមួយ ឬទុក្ខធម៌ណាមួយ ប៉ះពាល់ហើយ នេះហៅថា សេចក្ដីខ្សឹកខ្សួល ។

(១៩១) បណ្ដាទុក្ខទាំងនោះ ការលំបាកកាយ តើដូចម្ដេច ។ សេចក្ដីមិនស្រួល ប្រព្រឹត្តទៅក្នុងកាយ សេចក្ដីទុក្ខ ប្រព្រឹត្តទៅក្នុងកាយ ការទទួលនូវអារម្មណ៍មិនសប្បាយ ជាទុក្ខ ដែលកើតអំពីកាយសម្ផស្ស វេទនា មិនស្រួល ជាទុក្ខ ដែលកើតអំពីកាយសម្ផស្ស ណា នេះហៅថា ការលំបាកកាយ ។

(១៩២) បណ្ដាទុក្ខទាំងនោះ ការអាក់អន់ចិត្ត តើដូចម្ដេច ។ សេចក្ដីរំខាន ប្រព្រឹត្តទៅក្នុងចិត្ត សេចក្ដីទុក្ខ ប្រព្រឹត្តទៅក្នុងចិត្ត ការទទួលនូវអារម្មណ៍ មិនសប្បាយ ជាទុក្ខ ដែលកើតអំពីចេតោសម្ផស្ស

អសាតំ ទុក្ខំ វេទយិតំ ចេតោសម្ផស្សជា អសាតា ទុក្ខា វេទនា ឥទំ វុច្ចតិ ទោមនស្សំ ។

(១៨៣) តត្ថ កតមោ ឧបាយាសោ ។ ញាតិព្យសនេន វា ផុដ្ឋស្ស ភោគព្យសនេន វា ផុដ្ឋស្ស រោគព្យសនេន វា ផុដ្ឋស្ស សីលព្យសនេន វា ផុដ្ឋស្ស ទិដ្ឋិព្យសនេន វា ផុដ្ឋស្ស អញ្ញតរញ្ញតរេន ព្យសនេន សមន្នាគតស្ស អញ្ញតរញ្ញតរេន ទុក្ខធម្មេន ផុដ្ឋស្ស អាយាសោ ឧបាយាសោ អាយាសិតត្តំ ឧបាយាសិតត្តំ អយំ វុច្ចតិ ឧបាយាសោ ។

(១៨៤) តត្ថ កតមោ អប្បិយេហិ សម្បយោគោ ទុក្ខោ ។ ឥធ យស្ស តេ ហោន្តិ អនិដ្ឋា អកន្តា អមនាបា រូបា សទ្ទា គន្ធា រសា ផោដ្ឋព្វា យេ វា បនស្ស តេ ហោន្តិ អនត្ថកាមា អហិតកាមា អផាសុកាមា អយោគក្ខេមកាមា យា តេហិ សង្គតិ សមាគមោ សមោធានំ មិស្សីភាវោ អយំ វុច្ចតិ អប្បិយេហិ សម្បយោគោ ទុក្ខោ ។

វេទនា មិនសប្បាយ ជាទុក្ខ ដែលកើតអំពីចេតោសម្ផស្ស ណា នេះហៅថា ការអាក់អន់ចិត្ត ។

(១៨៣) បណ្ដាទុក្ខទាំងនោះ ការតានតឹងចិត្ត តើដូចម្ដេច ។ សេចក្ដីតានតឹងចិត្ត សេចក្ដីទង្គឹះក្នុងចិត្ត ភាពនៃការតានតឹងចិត្ត ភាពនៃការទង្គឹះក្នុងចិត្ត របស់សត្វដែលត្រូវសេចក្ដីវិនាសញាតិប៉ះពាល់ក្ដី ត្រូវសេចក្ដីវិនាសភោគៈប៉ះពាល់ក្ដី ត្រូវសេចក្ដីវិនាសគឺរោគប៉ះពាល់ក្ដី ត្រូវសេចក្ដីវិនាសសីលប៉ះពាល់ក្ដី ត្រូវសេចក្ដីវិនាសគឺទិដ្ឋិប៉ះពាល់ក្ដី (ឬ) ដែលប្រកបដោយសេចក្ដីវិនាសណាមួយ ឬទុក្ខធម៌ណាមួយ ប៉ះពាល់ហើយ នេះហៅថា ការតានតឹងចិត្ត ។

(១៨៤) បណ្ដាទុក្ខទាំងនោះ ការជួបប្រសព្វដោយសត្វនិងសង្ខារមិនជាទីស្រឡាញ់ ជាទុក្ខ តើដូចម្ដេច ។ រូបារម្មណ៍ សទ្ទារម្មណ៍ គន្ធារម្មណ៍ រសារម្មណ៍ ផោដ្ឋព្វារម្មណ៍ទាំងឡាយណា មិនជាទីប្រាថ្នា មិនជាទីត្រេកអរ មិនជាទីគាប់ចិត្ត នៃបុគ្គលណា ក្នុងលោកនេះ ពុំនោះសោត ជនទាំងឡាយ ណា ប្រាថ្នាសេចក្ដីមិនចម្រើន ប្រាថ្នាអំពើឥតប្រយោជន៍ ប្រាថ្នាសេចក្ដីមិនសប្បាយ ប្រាថ្នាសេចក្ដីមិនក្សេមចាកយោគៈ ចំពោះបុគ្គលនោះ ការជួបគ្នា ការជួបប្រសព្វគ្នា ការជួបជុំគ្នា ការនៅប្រឡូកគ្នាដោយអារម្មណ៍ទាំងឡាយនោះ ៗ នេះហៅថា ការជួបប្រសព្វដោយសត្វ និងសង្ខារ មិនជាទីស្រឡាញ់ ជាទុក្ខ ។

(១៥៥) តត្ថ កតមោ បិយេហិ វិប្បយោគោ ទុក្ខោ ។ ឥធ យស្ស តេ ហោន្តិ ឥដ្ឋា កន្តា មនាបា រូបា សទ្ទា គន្ធា រសា ផោដ្ឋព្វា យេ វា បនស្ស តេ ហោន្តិ អត្ថកាមា ហិតកាមា ផាសុកាមា យោគក្ខេមកាមា មាតា វា បិតា វា ភាតា វា ភគិនី វា មិត្តា វា អមច្ចា វា ញាតិសាលោហិតា វា យា តេហិ អសង្គតិ អសមាគមោ អសមោធានំ អមិស្សីភាវោ អយំ វុច្ចតិ បិយេហិ វិប្បយោគោ ទុក្ខោ ។

(១៥៦) តត្ថ កតមំ យម្បិច្ឆំ ន លភតិ តម្បិ ទុក្ខំ ។ ជាតិធម្មានំ សត្តានំ ឯវំ ឥច្ឆា ឧប្បជ្ជតិ អហោ វត មយំ ន ជាតិធម្មា អស្សាម ន ច វត នោ ជាតិ អាគច្ឆេយ្យាតិ ន ខោ បនេតំ ឥច្ឆាយ បត្តព្វំ ឥទម្បិ យម្បិច្ឆំ ន លភតិ តម្បិ ទុក្ខំ ជរាធម្មានំ សត្តានំ ។ បេ ។ ព្យាធិធម្មានំ សត្តានំ ។ បេ ។ មរណធម្មានំ សត្តានំ ។ បេ ។

[១៩៥] បណ្តាទុក្ខទាំងនោះ ការព្រាត់ប្រាស់ចាកសត្វនិងសង្ខារជាទីស្រឡាញ់ ជាទុក្ខ តើដូចម្តេច ។ រូបារម្មណ៍ សទ្ទារម្មណ៍ គន្ធារម្មណ៍ រសារម្មណ៍ ផោដ្ឋព្វារម្មណ៍ទាំងឡាយ ណា ជាទីប្រាថ្នា ជាទីត្រេកអរ ជាទីគាប់ចិត្ត នៃបុគ្គលណាក្នុងលោកនេះ ពុំនោះសោត ជនទាំងឡាយ ណា គឺ មាតាក្តី បិតាក្តី បងប្អូនប្រុសក្តី បងប្អូនស្រីក្តី មិត្រក្តី អាមាត្យក្តី ញាតិសាលោហិតក្តី ប្រាថ្នាសេចក្តីចម្រើន ប្រាថ្នាប្រយោជន៍ ប្រាថ្នាសេចក្តីសប្បាយ ប្រាថ្នាសេចក្តីក្សេមចាកយោគៈ ចំពោះបុគ្គលនោះ ការមិនបានជួបគ្នា ការមិនជួបប្រសព្វគ្នា ការមិនបានជួបជុំគ្នា ការមិនបានមូលមិត្រគ្នា ដោយអារម្មណ៍ទាំងឡាយនោះៗ ដោយជនទាំងឡាយនោះៗ នេះហៅថា ការព្រាត់ប្រាសចាកសត្វនិងសង្ខារជាទីស្រឡាញ់ ជាទុក្ខ ។

[១៩៦] បណ្តាទុក្ខទាំងនោះ បុគ្គលកាលចង់បានរបស់ណា មិនបានរបស់នោះ ការមិនបាននោះ ជាទុក្ខ តើដូចម្តេច ។ ពួកសត្វមានជាតិជាធម្មតា តែងមានសេចក្តីប្រាថ្នាកើតឡើង យ៉ាងនេះថា ធ្វើដូចម្តេចហ្ន៎ ពួកយើងកុំបីមានជាតិជាធម្មតា ពុំនោះសោត ជាតិ កុំបីមកកាន់យើងទាំងឡាយឡើយ សេចក្តីនេះ ពួកសត្វតែងមិនបានសម្រេចតាមប្រាថ្នាឡើយ នេះឯងហៅថា បុគ្គលកាលចង់បានរបស់ណា មិនបានរបស់នោះ ការមិនបាននោះ ជាទុក្ខ ពួកសត្វមានជរាជាធម្មតា ។ បេ ។ ពួកសត្វមានព្យាធិជាធម្មតា ។ បេ ។ ពួកសត្វមានមរណៈជាធម្មតា ។ បេ ។

សោកបរិទេវទុក្ខទោមនស្សុបាយាសធម្មានំ សត្តានំ ឯវំ ឥច្ឆា ឧប្បជ្ជតិ អហោ វត មយំ ន សោកបរិទេវទុក្ខទោមនស្សុបាយាសធម្មា អស្សាម ន ច វត នោ សោកបរិទេវទុក្ខទោមនស្សុបាយាសា អាគច្ឆេយ្យុន្តិ ន ខោ បនេតំ ឥច្ឆាយ បត្តព្វំ ឥទម្បិ យម្បិច្ឆំ ន លភតិ តម្បិ ទុក្ខំ ។

(១៩៧) តត្ថ កតមេ សង្ខិត្តេន បញ្ចុបាទានក្ខន្ធា ទុក្ខា ។ សេយ្យថីទំ រូបុបាទានក្ខន្ធោ វេទនុបាទានក្ខន្ធោ សញ្ញុបាទានក្ខន្ធោ សង្ខារុបាទានក្ខន្ធោ វិញ្ញាណុបាទានក្ខន្ធោ ឥមេ វុច្ចន្តិ សង្ខិត្តេន បញ្ចុបាទានក្ខន្ធា ទុក្ខា ។

ឥទំ វុច្ចតិ ទុក្ខំ អរិយសច្ចំ ។

(១៩៨) តត្ថ កតមំ ទុក្ខសមុទយោ អរិយសច្ចំ ។ យាយំ តណ្ហា បោនោព្ភវិកា នន្ទិរាគសហគតា តត្រតត្រាភិនន្ទិនី សេយ្យថីទំ កាមតណ្ហា ភវតណ្ហា វិភវតណ្ហា ។

សច្ចវិភង្គ សុត្តន្តភាជនីយ

ពួកសត្វមានសោកៈ បរិទេវៈ ទុក្ខៈ ទោមនស្សៈ និងឧបាយាសៈ ជាធម្មតា តែងមានសេចក្តីប្រាថ្នាកើតឡើង យ៉ាងនេះថា ធ្វើដូចម្តេចហ្ន៎ ពួកយើងកុំបីមានសោកៈ បរិទេវៈ ទុក្ខៈ ទោមនស្សៈ និងឧបាយាសៈ ជាធម្មតា ពុំនោះសោត សោកៈ បរិទេវៈ ទុក្ខៈ ទោមនស្សៈ និងឧបា-យាសៈ កុំបីមកកាន់យើងទាំងឡាយឡើយ សេចក្តីនេះ ពួកសត្វតែងមិនបានសម្រេចតាមប្រាថ្នាឡើយ នេះឯងហៅថា បុគ្គលកាលចង់បានរបស់ណា មិនបានរបស់នោះ ការមិនបាននោះ ជាទុក្ខ ។

(១៩៧) បណ្ដាទុក្ខទាំងនោះ ដោយបំប្រួញ ឧបាទានក្ខន្ធទាំង ៥ ក៏ជាទុក្ខ តើដូចម្តេច ។ ឧបាទានក្ខន្ធទាំង ៥ គឺ រូបូបាទានក្ខន្ធ វេទ-នូបាទានក្ខន្ធ សញ្ញុបាទានក្ខន្ធ សង្ខារូបាទានក្ខន្ធ វិញ្ញាណូបាទានក្ខន្ធ នេះហៅថា ដោយបំប្រួញ ឧបាទានក្ខន្ធទាំង ៥ ក៏ ជាទុក្ខ ។

នេះហៅថា ទុក្ខអរិយសច្ច ។

(១៩៨) បណ្ដាអរិយសច្ចទាំង ៤ នោះ ទុក្ខសមុទយអរិយសច្ច តើដូចម្តេច ។ តណ្ហាណា ដែលនាំសត្វឲ្យកើតក្នុងភពថ្មីទៀត ប្រកបដោយតម្រេករីករាយ ជាធម្មជាតិនាំសត្វឲ្យត្រេកត្រអាល ក្នុងអារម្មណ៍នោះ ៗ ឬក្នុងភពនោះ គឺ កាមតណ្ហា ភវតណ្ហា វិភវតណ្ហា ។

(១៨៩) សា ខោ បនេសា តណ្ហា កត្ថ ឧប្ប-ជ្ជមានា ឧប្បជ្ជតិ កត្ថ និវិសមានា និវិសតិ ។ យំ លោកេ បិយរូបំ សាតរូបំ ឯត្ថេសា តណ្ហា ឧប្បជ្ជ-មានា ឧប្បជ្ជតិ ឯត្ថ និវិសមានា និវិសតិ ។ កិញ្ច លោកេ បិយរូបំ សាតរូបំ ។ ចក្ខុំ លោកេ បិយ-រូបំ សាតរូបំ ឯត្ថេសា តណ្ហា ឧប្បជ្ជមានា ឧប្បជ្ជតិ ឯត្ថ និវិសមានា និវិសតិ សោតំ ។បេ។ ឃានំ ជិវ្ហា កាយោ មនោ លោកេ បិយរូបំ សាតរូបំ ឯត្ថេសា តណ្ហា ឧប្បជ្ជមានា ឧប្បជ្ជតិ ឯត្ថ និវិស-មានា និវិសតិ ។ រូបា លោកេ បិយរូបំ សាតរូបំ ឯត្ថេសា តណ្ហា ឧប្បជ្ជមានា ឧប្បជ្ជតិ ឯត្ថ និវិស-មានា និវិសតិ សទ្ទា ។បេ។ គន្ធា រសា ផោដ្ឋព្វា ធម្មា លោកេ បិយរូបំ សាតរូបំ ឯត្ថេសា តណ្ហា ឧប្បជ្ជមានា ឧប្បជ្ជតិ ឯត្ថ និវិសមានា និវិសតិ ។ ចក្ខុវិញ្ញាណំ លោកេ បិយរូបំ សាតរូបំ ឯត្ថេសា តណ្ហា ឧប្បជ្ជមានា ឧប្បជ្ជតិ ឯត្ថ និវិសមានា និវិសតិ

(១៩៩) តណ្ហានុ៎ះ កាលកើតឡើង រមែងកើតក្នុងទីណា កាលតាំងនៅ រមែងតាំងនៅក្នុងទីណា ។ អារម្មណ៍ណា មានសភាពគួរស្រឡាញ់ មានសភាពគួរត្រេកអរ ក្នុងលោក តណ្ហានុ៎ះ កាលកើតឡើង រមែងកើតក្នុងអារម្មណ៍នុ៎ះ កាលតាំងនៅ រមែងតាំងនៅក្នុងអារម្មណ៍នុ៎ះ ។ អារម្មណ៍អ្វីហ្ន៎ មានសភាពគួរស្រឡាញ់ មានសភាពគួរត្រេកអរ ក្នុងលោក ។ ចក្ខុ មានសភាពគួរស្រឡាញ់ មានសភាពគួរត្រេកអរ ក្នុងលោក តណ្ហានុ៎ះ កាលកើតឡើង រមែងកើតក្នុងចក្ខុនុ៎ះ កាលតាំងនៅ រមែងតាំងនៅក្នុងចក្ខុនុ៎ះ សោតៈ ។ បេ ។ ឃានៈ ជិវ្ហា កាយ មនោ មានសភាពគួរស្រឡាញ់ មានសភាពគួរត្រេកអរ ក្នុងលោក តណ្ហានុ៎ះ កាលកើតឡើង រមែងកើត ក្នុងមនោនុ៎ះ កាលតាំងនៅ រមែងតាំងនៅក្នុងមនោនុ៎ះ ។ រូបទាំងឡាយ មានសភាពគួរស្រឡាញ់ មានសភាពគួរត្រេកអរ ក្នុងលោក តណ្ហានុ៎ះ កាលកើតឡើង រមែងកើតក្នុងរូបនុ៎ះ កាលតាំងនៅ រមែងតាំងនៅ ក្នុងរូបនុ៎ះ សំឡេង ។ បេ ។ ក្លិន រស ផ្សព្វ ធម៌ទាំងឡាយ មានសភាពគួរស្រឡាញ់ មានសភាពគួរត្រេកអរ ក្នុងលោក តណ្ហានុ៎ះ កាលកើតឡើង រមែងកើតក្នុងធម៌នុ៎ះ កាលតាំងនៅ រមែងតាំងនៅក្នុងធម៌នុ៎ះ ។ ចក្ខុវិញ្ញាណ មានសភាពគួរស្រឡាញ់ មានសភាពគួរត្រេកអរ ក្នុងលោក តណ្ហានុ៎ះ កាលកើតឡើង រមែងកើតក្នុងចក្ខុវិញ្ញាណនុ៎ះ កាលតាំងនៅ រមែងតាំងនៅក្នុងចក្ខុវិញ្ញាណនុ៎ះ

សច្ចវិភង្គោ សុត្តន្តភាជនីយំ

សោតវិញ្ញាណំ ។ បេ ។ ឃានវិញ្ញាណំ ជិវ្ហាវិញ្ញាណំ កាយវិញ្ញាណំ មនោវិញ្ញាណំ លោកេ បិយរូបំ សាតរូបំ ឯត្ថេសា តណ្ហា ឧប្បជ្ជមានា ឧប្បជ្ជតិ ឯត្ថ និវីសមានា និវីសតិ ។ ចក្ខុសម្ផស្សោ លោកេ បិយរូបំ សាតរូបំ ឯត្ថេសា តណ្ហា ឧប្បជ្ជមានា ឧប្បជ្ជតិ ឯត្ថ និវីសមានា និវីសតិ សោតសម្ផស្សោ ។ បេ ។ ឃានសម្ផស្សោ ជិវ្ហាសម្ផស្សោ កាយសម្ផស្សោ មនោសម្ផស្សោ លោកេ បិយរូបំ សាតរូបំ ឯត្ថេសា តណ្ហា ឧប្បជ្ជមានា ឧប្បជ្ជតិ ឯត្ថ និវីសមានា និវីសតិ ។ ចក្ខុសម្ផស្សជា វេទនា លោកេ បិយរូបំ សាតរូបំ ឯត្ថេសា តណ្ហា ឧប្បជ្ជមានា ឧប្បជ្ជតិ ឯត្ថ និវីសមានា និវីសតិ សោតសម្ផស្សជា វេទនា ។ បេ ។ ឃានសម្ផស្សជា វេទនា ជិវ្ហាសម្ផស្សជា វេទនា កាយសម្ផស្សជា វេទនា មនោសម្ផស្សជា វេទនា លោកេ បិយរូបំ សាតរូបំ ឯត្ថេសា តណ្ហា ឧប្បជ្ជមានា ឧប្បជ្ជតិ ឯត្ថ និវីសមានា និវីសតិ ។ រូបសញ្ញា

សោតវិញ្ញាណ ។ បេ ។ ឃានវិញ្ញាណ ជិវ្ហាវិញ្ញាណ កាយវិញ្ញាណ មនោ-
វិញ្ញាណ មានសភាពគួរស្រឡាញ់ មានសភាពគួរត្រេកអរ ក្នុងលោក
តណ្ហានុ៎ះ កាលកើតឡើង រមែងកើតក្នុងមនោវិញ្ញាណនុ៎ះ កាលតាំងនៅ
រមែងតាំងនៅ ក្នុងមនោវិញ្ញាណនុ៎ះ ។ ចក្ខុសម្ផស្ស មានសភាពគួរ
ស្រឡាញ់ មានសភាពគួរត្រេកអរ ក្នុងលោក តណ្ហានុ៎ះ កាលកើតឡើង
រមែងកើតក្នុងចក្ខុសម្ផស្សនុ៎ះ កាលតាំងនៅ រមែងតាំងនៅ ក្នុងចក្ខុសម្ផស្ស
នុ៎ះ សោតសម្ផស្ស ។ បេ ។ ឃានសម្ផស្ស ជិវ្ហាសម្ផស្ស កាយសម្ផស្ស
មនោសម្ផស្ស មានសភាពគួរស្រឡាញ់ មានសភាពគួរត្រេកអរ ក្នុងលោក
តណ្ហានុ៎ះ កាលកើតឡើង រមែងកើតក្នុងមនោសម្ផស្សនុ៎ះ កាលតាំងនៅ
រមែងតាំងនៅ ក្នុងមនោសម្ផស្សនុ៎ះ ។ វេទនាកើតអំពីចក្ខុសម្ផស្ស មាន
សភាពគួរស្រឡាញ់ មានសភាពគួរត្រេកអរ ក្នុងលោក តណ្ហានុ៎ះ កាល
កើតឡើង រមែងកើតក្នុងវេទនាដែលកើតអំពីចក្ខុសម្ផស្សនុ៎ះ កាលតាំងនៅ
រមែងតាំងនៅ ក្នុងវេទនាដែលកើតអំពីចក្ខុសម្ផស្សនុ៎ះ វេទនាកើតអំពី
សោតសម្ផស្ស ។ បេ ។ វេទនាកើតអំពីឃានសម្ផស្ស វេទនាកើតអំពីជិវ្ហា-
សម្ផស្ស វេទនាកើតអំពីកាយសម្ផស្ស វេទនាកើតអំពីមនោសម្ផស្ស មាន
សភាពគួរស្រឡាញ់ មានសភាពគួរត្រេកអរ ក្នុងលោក តណ្ហានុ៎ះ កាល
កើតឡើង រមែងកើត ក្នុងវេទនាដែលកើតអំពីមនោសម្ផស្សនុ៎ះ កាលតាំង
នៅ រមែងតាំងនៅ ក្នុងវេទនាដែលកើតអំពីមនោសម្ផស្សនុ៎ះ ។ រូបសញ្ញា

លោកេ បិយរូបំ សាតរូបំ ឯត្ថេសា តណ្ហា ឧប្បជ្ជមានា ឧប្បជ្ជតិ ឯត្ថ និវិសមានា និវិសតិ សទ្ទសញ្ញា ។បេ។ គន្ធសញ្ញា រសសញ្ញា ផោដ្ឋព្វសញ្ញា ធម្មសញ្ញា លោកេ បិយរូបំ សាតរូបំ ឯត្ថេសា តណ្ហា ឧប្បជ្ជមានា ឧប្បជ្ជតិ ឯត្ថ និវិសមានា និវិសតិ ។ រូបសញ្ចេតនា លោកេ បិយរូបំ សាតរូបំ ឯត្ថេសា តណ្ហា ឧប្បជ្ជមានា ឧប្បជ្ជតិ ឯត្ថ និវិសមានា និវិសតិ សទ្ទសញ្ចេតនា ។បេ។ គន្ធសញ្ចេតនា រសសញ្ចេតនា ផោដ្ឋព្វសញ្ចេតនា ធម្មសញ្ចេតនា លោកេ បិយរូបំ សាតរូបំ ឯត្ថេសា តណ្ហា ឧប្បជ្ជមានា ឧប្បជ្ជតិ ឯត្ថ និវិសមានា និវិសតិ ។ រូបតណ្ហា លោកេ បិយរូបំ សាតរូបំ ឯត្ថេសា តណ្ហា ឧប្បជ្ជមានា ឧប្បជ្ជតិ ឯត្ថ និវិសមានា និវិសតិ សទ្ទតណ្ហា ។បេ។ គន្ធតណ្ហា រសតណ្ហា ផោដ្ឋព្វតណ្ហា ធម្មតណ្ហា លោកេ បិយរូបំ សាតរូបំ ឯត្ថេសា តណ្ហា ឧប្បជ្ជមានា ឧប្បជ្ជតិ ឯត្ថ និវិសមានា និវិសតិ ។

អភិធម្មបិដក វិភង្គ

មានសភាពគួរស្រឡាញ់ មានសភាពគួរត្រេកអរ ក្នុងលោក តណ្ហានុ៎ះ កាលកើតឡើង រមែងកើតក្នុងរូបសញ្ញានុ៎ះ កាលតាំងនៅ រមែងតាំងនៅក្នុងរូបសញ្ញានុ៎ះ សទ្ទសញ្ញា ។ បេ ។ គន្ធសញ្ញា រសសញ្ញា ផោដ្ឋព្វសញ្ញា ធម្មសញ្ញា មានសភាពគួរស្រឡាញ់ មានសភាពគួរត្រេកអរ ក្នុងលោក តណ្ហានុ៎ះ កាលកើតឡើង រមែងកើតក្នុងធម្មសញ្ញានុ៎ះ កាលតាំងនៅ រមែងតាំងនៅក្នុងធម្មសញ្ញានុ៎ះ ។ រូបសញ្ចេតនា មានសភាពគួរស្រឡាញ់ មានសភាពគួរត្រេកអរ ក្នុងលោក តណ្ហានុ៎ះ កាលកើតឡើង រមែងកើតក្នុងរូបសញ្ចេតនានុ៎ះ កាលតាំងនៅ រមែងតាំងនៅក្នុងរូបសញ្ចេតនានុ៎ះ សទ្ទសញ្ចេតនា ។ បេ ។ គន្ធសញ្ចេតនា រសសញ្ចេតនា ផោដ្ឋព្វសញ្ចេតនា ធម្មសញ្ចេតនា មានសភាពគួរស្រឡាញ់ មានសភាពគួរត្រេកអរ ក្នុងលោក តណ្ហានុ៎ះ កាលកើតឡើង រមែងកើតក្នុងធម្មសញ្ចេតនានុ៎ះ កាលតាំងនៅ រមែងតាំងនៅក្នុងធម្មសញ្ចេតនានុ៎ះ ។ រូបតណ្ហា មានសភាពគួរស្រឡាញ់ មានសភាពគួរត្រេកអរ ក្នុងលោក តណ្ហានុ៎ះ កាលកើតឡើង រមែងកើត ក្នុងរូបតណ្ហានុ៎ះ កាលតាំងនៅ រមែងតាំងនៅ ក្នុងរូបតណ្ហានុ៎ះ សទ្ទតណ្ហា ។ បេ ។ គន្ធតណ្ហា រសតណ្ហា ផោដ្ឋព្វតណ្ហា ធម្មតណ្ហា មានសភាពគួរស្រឡាញ់ មានសភាពគួរត្រេកអរ ក្នុងលោក តណ្ហានុ៎ះ កាលកើតឡើង រមែងកើតក្នុងធម្មតណ្ហានុ៎ះ កាលតាំងនៅ រមែងតាំងនៅ ក្នុងធម្មតណ្ហានុ៎ះ ។

រូបវិតក្កា លោកេ បិយរូបំ សាតរូបំ ឯត្ថេសា តណ្ហា ឧប្បជ្ជមានា ឧប្បជ្ជតិ ឯត្ថ និវិសមានា និវិសតិ សទ្ទវិតក្កា ។បេ។ គន្ធវិតក្កា រសវិតក្កា ផោដ្ឋព្វវិតក្កា ធម្មវិតក្កា លោកេ បិយរូបំ សាតរូបំ ឯត្ថេសា តណ្ហា ឧប្បជ្ជមានា ឧប្បជ្ជតិ ឯត្ថ និវិសមានា និវិសតិ ។ រូបវិចារោ លោកេ បិយរូបំ សាតរូបំ ឯត្ថេសា តណ្ហា ឧប្បជ្ជមានា ឧប្បជ្ជតិ ឯត្ថ និវិសមានា និវិសតិ សទ្ទវិចារោ ។បេ។ គន្ធវិចារោ រសវិចារោ ផោដ្ឋព្វវិចារោ ធម្មវិចារោ លោកេ បិយរូបំ សាតរូបំ ឯត្ថេសា តណ្ហា ឧប្បជ្ជមានា ឧប្បជ្ជតិ ឯត្ថ និវិសមានា និវិសតិ ។

ឥទំ វុច្ចតិ ទុក្ខសមុទយោ អរិយសច្ចំ ។

(១៦០) តត្ថ កតមំ ទុក្ខនិរោធោ អរិយសច្ចំ ។ យោ តស្សាយេវ តណ្ហាយ អសេសវិរាគនិរោធោ ចាគោ បដិនិស្សគ្គោ មុត្តិ អនាលយោ ។

សច្ចវិភង្គ សុត្តន្តភាជនីយ

សេចក្តីត្រិះរិះរូប មានសភាពគួរស្រឡាញ់ មានសភាពគួរត្រេកអរ ក្នុងលោក តណ្ហានុ៎ះ កាលកើតឡើង រមែងកើតក្នុងសេចក្តីត្រិះរិះរូបនុ៎ះ កាលតាំងនៅ រមែងតាំងនៅក្នុងសេចក្តីត្រិះរិះរូបនុ៎ះ សេចក្តីត្រិះរិះសំឡេង ។បេ។ សេចក្តីត្រិះរិះក្លិន សេចក្តីត្រិះរិះរស សេចក្តីត្រិះរិះផោដ្ឋព្វៈ សេចក្តីត្រិះរិះធម៌ មានសភាពគួរស្រឡាញ់ មានសភាពគួរត្រេកអរ ក្នុងលោក តណ្ហានុ៎ះ កាលកើតឡើង រមែងកើត ក្នុងសេចក្តីត្រិះរិះធម៌នុ៎ះ កាលតាំងនៅ រមែងតាំងនៅក្នុងសេចក្តីត្រិះរិះធម៌នុ៎ះ ។ ការពិចារណារូប មានសភាពគួរស្រឡាញ់ មានសភាពគួរត្រេកអរ ក្នុងលោក តណ្ហានុ៎ះ កាលកើតឡើង រមែងកើតក្នុងការពិចារណារូបនុ៎ះ កាលតាំងនៅ រមែងតាំងនៅក្នុងការពិចារណារូបនុ៎ះ ការពិចារណាសំឡេង ។ បេ ។ ការពិចារណាក្លិន ការពិចារណារស ការពិចារណាផ្សព្វ ការពិចារណាធម៌ មានសភាពគួរស្រឡាញ់ មាសភាពគួរត្រេកអរ ក្នុងលោក តណ្ហានុ៎ះ កាលកើតឡើង រមែងកើតក្នុងការពិចារណាធម៌នុ៎ះ កាលតាំងនៅ រមែងតាំងនៅ ក្នុងការពិចារណាធម៌នុ៎ះ ។

នេះហៅថា ទុក្ខសមុទយអរិយសច្ច ។

(១៦០) បណ្តាអរិយសច្ចទាំង ៤ នោះ ទុក្ខនិរោធអរិយសច្ច តើដូចម្តេច ។ ការវិនាសនិងការរលត់ ដោយឥតសេសសល់ សភាវៈលះបង់ ការទម្លាក់ចោល ការដម្រុះចោល ការមិនមានអាល័យ ចំពោះតណ្ហានោះឯង (នេះហៅថា ទុក្ខនិរោធអរិយសច្ច) ។

(១៦១) សា ខោ បនេសា តណ្ហា កត្ថ ឧប្បជ្ជមានា ឧប្បជ្ជតិ កត្ថ និវិសមានា និវិសតិ ។ យំ លោកេ បិយរូបំ សាតរូបំ ឯត្ថេសា តណ្ហា ឧប្បជ្ជមានា ឧប្បជ្ជតិ ឯត្ថ និវិសមានា និវិសតិ ។ កិញ្ច លោកេ បិយរូបំ សាតរូបំ ។ ចក្ខុំ លោកេ បិយរូបំ សាតរូបំ ឯត្ថេសា តណ្ហា ឧប្បជ្ជមានា ឧប្បជ្ជតិ ឯត្ថ និវិសមានា និវិសតិ សោតំ ។ បេ ។ ឃានំ ជិវ្ហា កាយោ មនោ លោកេ បិយរូបំ សាតរូបំ ឯត្ថេសា តណ្ហា ឧប្បជ្ជមានា ឧប្បជ្ជតិ ឯត្ថ និវិសមានា និវិសតិ ។ រូបា លោកេ បិយរូបំ សាតរូបំ ឯត្ថេសា តណ្ហា ឧប្បជ្ជមានា ឧប្បជ្ជតិ ឯត្ថ និវិសមានា និវិសតិ សទ្ទា ។ បេ ។ គន្ធា រសា ផោដ្ឋព្វា ធម្មា លោកេ បិយរូបំ សាតរូបំ ឯត្ថេសា តណ្ហា ឧប្បជ្ជមានា ឧប្បជ្ជតិ ឯត្ថ និវិសមានា និវិសតិ ។ ចក្ខុវិញ្ញាណំ លោកេ បិយរូបំ សាតរូបំ ឯត្ថេសា តណ្ហា

អភិធម្មបិដក វិភង្គ

[១៦១] តណ្ហានុ៎ះ កាលបុគ្គលលះបង់ រមែងលះបង់ ក្នុងទីណា កាលរលត់ រមែងរលត់ក្នុងទីណា ។ អារម្មណ៍ណា មានសភាពគួរស្រឡាញ់ មានសភាពគួរត្រេកអរ ក្នុងលោក តណ្ហានុ៎ះ កាលបុគ្គលលះបង់ រមែងលះបង់ក្នុងអារម្មណ៍នុ៎ះ កាលរលត់ រមែងរលត់ក្នុងអារម្មណ៍នុ៎ះ ។ អារម្មណ៍អ្វីហ្ន៎ ដែលមានសភាពគួរស្រឡាញ់ មានសភាពគួរត្រេកអរ ក្នុងលោក ។ ចក្ខុ មានសភាពគួរស្រឡាញ់ មានសភាពគួរត្រេកអរ ក្នុងលោក តណ្ហានុ៎ះ កាលបុគ្គលលះបង់ រមែងលះបង់ក្នុងចក្ខុនុ៎ះ កាលរលត់ រមែងរលត់ក្នុងចក្ខុនុ៎ះ សោតៈ ។ បេ ។ ឃានៈ ជិវ្ហា កាយ មនោ មានសភាពគួរស្រឡាញ់ មានសភាពគួរត្រេកអរ ក្នុងលោក តណ្ហានុ៎ះ កាលបុគ្គលលះបង់ រមែងលះបង់ក្នុងមនោនុ៎ះ កាលរលត់ រមែងរលត់ ក្នុងមនោនុ៎ះ ។ រូបទាំងឡាយ មានសភាពគួរស្រឡាញ់ មានសភាពគួរត្រេកអរ ក្នុងលោក តណ្ហានុ៎ះ កាលបុគ្គលលះបង់ រមែងលះបង់ក្នុងរូបនុ៎ះ កាលរលត់ រមែងរលត់ក្នុងរូបនុ៎ះ សំឡេង ។ បេ ។ ក្លិន រស ផ្សព្វ ធម៌ទាំងឡាយ មានសភាពគួរស្រឡាញ់ មានសភាពគួរត្រេកអរ ក្នុងលោក តណ្ហានុ៎ះ កាលបុគ្គលលះបង់ រមែងលះបង់ក្នុងធម៌នុ៎ះ កាលរលត់ រមែងរលត់ ក្នុងធម៌នុ៎ះ ។ ចក្ខុវិញ្ញាណ មានសភាពគួរស្រឡាញ់ មានសភាពគួរត្រេកអរ ក្នុងលោក តណ្ហានុ៎ះ

បហីយមានា បហីយតិ ឯត្ថ និរុជ្ឈមានា និរុជ្ឈតិ សោតវិញ្ញាណំ ។ បេ ។ ឃានវិញ្ញាណំ ជិវ្ហាវិញ្ញាណំ កាយវិញ្ញាណំ មនោវិញ្ញាណំ លោកេ បិយរូបំ សាតរូបំ ឯត្ថេសា តណ្ហា បហីយមានា បហីយតិ ឯត្ថ និរុជ្ឈមានា និរុជ្ឈតិ ។ ចក្ខុសម្ផស្សោ លោកេ បិយរូបំ សាតរូបំ ឯត្ថេសា តណ្ហា បហីយមានា បហីយតិ ឯត្ថ និរុជ្ឈមានា និរុជ្ឈតិ សោតសម្ផស្សោ ។ បេ ។ ឃានសម្ផស្សោ ជិវ្ហាសម្ផស្សោ កាយសម្ផស្សោ មនោសម្ផស្សោ លោកេ បិយរូបំ សាតរូបំ ឯត្ថេសា តណ្ហា បហីយមានា បហីយតិ ឯត្ថ និរុជ្ឈមានា និរុជ្ឈតិ ។ ចក្ខុសម្ផស្សជា វេទនា លោកេ បិយរូបំ សាតរូបំ ឯត្ថេសា តណ្ហា បហីយមានា បហីយតិ ឯត្ថ និរុជ្ឈមានា និរុជ្ឈតិ សោតសម្ផស្សជា វេទនា ។ បេ ។ ឃានសម្ផស្សជា វេទនា ជិវ្ហាសម្ផស្សជា វេទនា កាយសម្ផស្សជា វេទនា

កាលបុគ្គលលះបង់ រមែងលះបង់ក្នុងចក្ខុវិញ្ញាណនុ៎ះ កាលរលត់ រមែងរលត់ក្នុងចក្ខុវិញ្ញាណនុ៎ះ សោតវិញ្ញាណ ។បេ។ ឃានវិញ្ញាណ ជិវ្ហាវិញ្ញាណ កាយវិញ្ញាណ មនោវិញ្ញាណ មានសភាពគួរស្រឡាញ់ មានសភាពគួរត្រេកអរ ក្នុងលោក តណ្ហានុ៎ះ កាលបុគ្គលលះបង់ រមែងលះបង់ក្នុងមនោវិញ្ញាណនុ៎ះ កាលរលត់ រមែងរលត់ក្នុងមនោវិញ្ញាណនុ៎ះ ។ ចក្ខុសម្ផ័ស្ស មានសភាពគួរស្រឡាញ់ មានសភាពគួរត្រេកអរ ក្នុងលោក តណ្ហានុ៎ះ កាលបុគ្គលលះបង់ រមែងលះបង់ក្នុងចក្ខុសម្ផ័ស្សនុ៎ះ កាលរលត់ រមែងរលត់ ក្នុងចក្ខុសម្ផ័ស្សនុ៎ះ សោតសម្ផ័ស្ស ។បេ។ ឃានសម្ផ័ស្ស ជិវ្ហាសម្ផ័ស្ស កាយសម្ផ័ស្ស មនោសម្ផ័ស្ស មានសភាពគួរស្រឡាញ់ មានសភាពគួរត្រេកអរ ក្នុងលោក តណ្ហានុ៎ះ កាលបុគ្គលលះបង់ រមែងលះបង់ក្នុងមនោសម្ផ័ស្សនុ៎ះ កាលរលត់ រមែងរលត់ក្នុងមនោសម្ផ័ស្សនុ៎ះ ។ វេទនាកើតអំពីចក្ខុសម្ផ័ស្ស មានសភាពគួរស្រឡាញ់ មានសភាពគួរត្រេកអរ ក្នុងលោក តណ្ហានុ៎ះ កាលបុគ្គលលះបង់ រមែងលះបង់ក្នុងវេទនាដែលកើតអំពីចក្ខុសម្ផ័ស្សនុ៎ះ កាលរលត់ រមែងរលត់ក្នុងវេទនាដែលកើតអំពីចក្ខុសម្ផ័ស្សនុ៎ះ វេទនាកើតអំពីសោតសម្ផ័ស្ស ។បេ។ វេទនាកើតអំពីឃានសម្ផ័ស្ស វេទនាកើតអំពីជិវ្ហាសម្ផ័ស្ស វេទនាកើតអំពីកាយសម្ផ័ស្ស

មនោសម្ផស្សជា វេទនា លោកេ បិយរូបំ សាតរូបំ ឯត្ថេសា តណ្ហា បហីយមានា បហីយតិ ឯត្ថ និរុជ្ឈមានា និរុជ្ឈតិ ។ រូបសញ្ញា លោកេ បិយរូបំ សាតរូបំ ឯត្ថេសា តណ្ហា បហីយមានា បហីយតិ ឯត្ថ និរុជ្ឈមានា និរុជ្ឈតិ សទ្ទសញ្ញា ។បេ។ គន្ធសញ្ញា រសសញ្ញា ផោដ្ឋព្វសញ្ញា ធម្មសញ្ញា លោកេ បិយរូបំ សាតរូបំ ឯត្ថេសា តណ្ហា បហីយមានា បហីយតិ ឯត្ថ និរុជ្ឈមានា និរុជ្ឈតិ ។ រូបសញ្ចេតនា លោកេ បិយរូបំ សាតរូបំ ឯត្ថេសា តណ្ហា បហីយមានា បហីយតិ ឯត្ថ និរុជ្ឈមានា និរុជ្ឈតិ សទ្ទសញ្ចេតនា ។បេ។ គន្ធសញ្ចេតនា រសសញ្ចេតនា ផោដ្ឋព្វសញ្ចេតនា ធម្មសញ្ចេតនា លោកេ បិយរូបំ សាតរូបំ ឯត្ថេសា តណ្ហា បហីយមានា បហីយតិ ឯត្ថ និរុជ្ឈមានា និរុជ្ឈតិ ។ រូបតណ្ហា លោកេ បិយរូបំ សាតរូបំ ឯត្ថេសា តណ្ហា បហីយមានា បហីយតិ ឯត្ថ និរុជ្ឈមានា និរុជ្ឈតិ សទ្ទតណ្ហា

វេទនាកើតអំពីមនោសម្ផស្ស មានសភាពគួរស្រឡាញ់ មានសភាពគួរត្រេកអរក្នុងលោក តណ្ហានុ៎ះ កាលបុគ្គលលះបង់ រមែងលះបង់ក្នុងវេទនាដែលកើតអំពីមនោសម្ផស្សនុ៎ះ កាលរលត់ រមែងរលត់ ក្នុងវេទនាដែលកើតអំពីមនោសម្ផស្សនុ៎ះ ។ រូបសញ្ញា មានសភាពគួរស្រឡាញ់ មានសភាពគួរត្រេកអរ ក្នុងលោក តណ្ហានុ៎ះ កាលបុគ្គលលះបង់ រមែងលះបង់ក្នុងរូបសញ្ញានុ៎ះ កាលរលត់ រមែងរលត់ក្នុងរូបសញ្ញានុ៎ះ សទ្ទសញ្ញា ។ បេ ។ គន្ធសញ្ញា រសសញ្ញា ផោដ្ឋព្វសញ្ញា ធម្មសញ្ញា មានសភាពគួរស្រឡាញ់ មានសភាពគួរត្រេកអរ ក្នុងលោក តណ្ហានុ៎ះ កាលបុគ្គលលះបង់ រមែងលះបង់ក្នុងធម្មសញ្ញានុ៎ះ កាលរលត់ រមែងរលត់ក្នុងធម្មសញ្ញានុ៎ះ ។ រូបសញ្ចេតនា មានសភាពគួរស្រឡាញ់ មានសភាពគួរត្រេកអរ ក្នុងលោក តណ្ហានុ៎ះ កាលបុគ្គលលះបង់ រមែងលះបង់ក្នុងរូបសញ្ចេតនានុ៎ះ កាលរលត់ រមែងរលត់ ក្នុងរូបសញ្ចេតនានុ៎ះ សទ្ទសញ្ចេតនា ។ បេ ។ គន្ធសញ្ចេតនា រសសញ្ចេតនា ផោដ្ឋព្វសញ្ចេតនា ធម្មសញ្ចេតនា មានសភាពគួរស្រឡាញ់ មានសភាពគួរត្រេកអរ ក្នុងលោក តណ្ហានុ៎ះ កាលបុគ្គលលះបង់ រមែងលះបង់ក្នុងធម្មសញ្ចេតនានុ៎ះ កាលរលត់ រមែងរលត់ក្នុងធម្មសញ្ចេតនានុ៎ះ ។ រូបតណ្ហា មានសភាពគួរស្រឡាញ់ មានសភាពគួរត្រេកអរ ក្នុងលោក តណ្ហានុ៎ះ កាលបុគ្គលលះបង់ រមែងលះបង់ក្នុងរូបតណ្ហានុ៎ះ កាលរលត់ រមែងរលត់ក្នុងរូបតណ្ហានុ៎ះ សទ្ទតណ្ហា

សច្ចវិភង្គេ សុត្តន្តភាជនីយំ

។បេ។ គន្ធតណ្ហា រសតណ្ហា ផោដ្ឋព្វតណ្ហា ធម្មតណ្ហា លោកេ បិយរូបំ សាតរូបំ ឯត្ថេសា តណ្ហា បហីយមានា បហីយតិ ឯត្ថ និរុជ្ឈមានា និរុជ្ឈតិ ។ រូបវិតក្កោ លោកេ បិយរូបំ សាតរូបំ ឯត្ថេសា តណ្ហា បហីយមានា បហីយតិ ឯត្ថ និរុជ្ឈមានា និរុជ្ឈតិ សទ្ទវិតក្កោ ។បេ។ គន្ធវិតក្កោ រសវិតក្កោ ផោដ្ឋព្វវិតក្កោ ធម្មវិតក្កោ លោកេ បិយរូបំ សាតរូបំ ឯត្ថេសា តណ្ហា បហីយមានា បហីយតិ ឯត្ថ និរុជ្ឈមានា និរុជ្ឈតិ ។ រូបវិចារោ លោកេ បិយរូបំ សាតរូបំ ឯត្ថេសា តណ្ហា បហីយមានា បហីយតិ ឯត្ថ និរុជ្ឈមានា និរុជ្ឈតិ សទ្ទវិចារោ ។បេ។ គន្ធវិចារោ រសវិចារោ ផោដ្ឋព្វវិចារោ ធម្មវិចារោ លោកេ បិយរូបំ សាតរូបំ ឯត្ថេសា តណ្ហា បហីយមានា បហីយតិ ឯត្ថ និរុជ្ឈមានា និរុជ្ឈតិ ។

ឥទំ វុច្ចតិ ទុក្ខនិរោធោ អរិយសច្ចំ ។

។ បេ ។ គន្ធតណ្ហា រសតណ្ហា ផោដ្ឋព្វតណ្ហា ធម្មតណ្ហា មានសភាពគួរស្រឡាញ់ មានសភាពគួរត្រេកអរ ក្នុងលោក តណ្ហានុ៎ះ កាលបុគ្គលលះបង់ រមែងលះបង់ក្នុងធម្មតណ្ហានុ៎ះ កាលរលត់ រមែងរលត់ក្នុងធម្មតណ្ហានុ៎ះ ។ រូបវិតក្កៈ មានសភាពគួរស្រឡាញ់ មានសភាពគួរត្រេកអរ ក្នុងលោក តណ្ហានុ៎ះ កាលបុគ្គលលះបង់ រមែងលះបង់ក្នុងរូបវិតក្កៈនុ៎ះ កាលរលត់ រមែងរលត់ក្នុងរូបវិតក្កៈនុ៎ះ សទ្ទវិតក្កៈ ។ បេ ។ គន្ធវិតក្កៈ រសវិតក្កៈ ផោដ្ឋព្វវិតក្កៈ ធម្មវិតក្កៈ មានសភាពគួរស្រឡាញ់ មានសភាពគួរត្រេកអរ ក្នុងលោក តណ្ហានុ៎ះ កាលបុគ្គលលះបង់ រមែងលះបង់ ក្នុងធម្មវិតក្កៈនុ៎ះ កាលរលត់ រមែងរលត់ក្នុងធម្មវិតក្កៈនុ៎ះ ។ រូបវិចារៈ មានសភាពគួរស្រឡាញ់ មានសភាពគួរត្រេកអរ ក្នុងលោក តណ្ហានុ៎ះ កាលបុគ្គលលះបង់ រមែងលះបង់ក្នុងរូបវិចារៈនុ៎ះ កាលរលត់ រមែងរលត់ ក្នុងរូបវិចារៈនុ៎ះ សទ្ទវិចារៈ ។ បេ ។ គន្ធវិចារៈ រសវិចារៈ ផោដ្ឋព្វវិចារៈ ធម្មវិចារៈ មានសភាពគួរស្រឡាញ់ មានសភាពគួរត្រេកអរ ក្នុងលោក តណ្ហានុ៎ះ កាលបុគ្គលលះបង់ រមែងលះបង់ក្នុងធម្មវិចារៈនុ៎ះ កាលរលត់ រមែងរលត់ក្នុងធម្មវិចារៈនុ៎ះ ។

នេះហៅថា ទុក្ខនិរោធអរិយសច្ច ។

(១៦២) តត្ថ កតមំ ទុក្ខនិរោធគាមិនី បដិបទា អរិយសច្ចំ ។ អយមេវ អរិយោ អដ្ឋង្គិកោ មគ្គោ ។ សេយ្យថីទំ ។ សម្មាទិដ្ឋិ សម្មាសង្កប្បោ សម្មាវាចា សម្មាកម្មន្តោ សម្មាអាជីវោ សម្មាវាយាមោ សម្មាសតិ សម្មាសមាធិ ។

(១៦៣) តត្ថ កតមា សម្មាទិដ្ឋិ ។ ទុក្ខេ ញាណំ ទុក្ខសមុទយេ ញាណំ ទុក្ខនិរោធេ ញាណំ ទុក្ខនិរោធគាមិនិយា បដិបទាយ ញាណំ អយំ វុច្ចតិ សម្មាទិដ្ឋិ ។

(១៦៤) តត្ថ កតមោ សម្មាសង្កប្បោ ។ នេក្ខម្មសង្កប្បោ អព្យាបាទសង្កប្បោ អវិហឹសាសង្កប្បោ អយំ វុច្ចតិ សម្មាសង្កប្បោ ។

(១៦៥) តត្ថ កតមា សម្មាវាចា ។ មុសាវាទា វេរមណី បិសុណាយ វាចាយ វេរមណី ផរុសាយ វាចាយ វេរមណី សម្ផប្បលាបា វេរមណី អយំ វុច្ចតិ សម្មាវាចា ។

(១៦២) បណ្ដាអរិយសច្ចទាំង ៤ នោះ ទុក្ខនិរោធគាមិនីបដិបទា-អរិយសច្ច តើដូចម្ដេច ។ មគ្គដ៏ប្រសើរមានអង្គ ៨ ប្រការនេះឯង ។ មគ្គដ៏ប្រសើរ មានអង្គ ៨ ប្រការ តើដូចម្ដេច ។ សម្មាទិដ្ឋិ សម្មាសង្កប្បៈ សម្មាវាចា សម្មាកម្មន្តៈ សម្មាអាជីវៈ សម្មាវាយាមៈ សម្មាសតិ សម្មាសមាធិ ។

(១៦៣) បណ្ដាមគ្គមានអង្គ ៨ នោះ សម្មាទិដ្ឋិ តើដូចម្ដេច ។ ប្រាជ្ញាដឹងច្បាស់ ក្នុងទុក្ខ ប្រាជ្ញាដឹងច្បាស់ក្នុងតណ្ហា ជាហេតុនៃទុក្ខ ប្រាជ្ញាដឹងច្បាស់ក្នុងព្រះនិព្វានជាគ្រឿងរលត់នៃទុក្ខ ប្រាជ្ញាដឹងច្បាស់ក្នុងផ្លូវប្រតិបត្តិ ជាដំណើរទៅកាន់ព្រះនិព្វានជាគ្រឿងរលត់នៃទុក្ខ នេះហៅថា សម្មាទិដ្ឋិ ។

(១៦៤) បណ្ដាមគ្គមានអង្គ ៨ នោះ សម្មាសង្កប្បៈ តើដូចម្ដេច ។ សេចក្ដីត្រិះរិះ ក្នុងការចេញចាកកាម សេចក្ដីត្រិះរិះក្នុងការមិនព្យាបាទ សេចក្ដីត្រិះរិះក្នុងការមិនបៀតបៀន នេះហៅថា សម្មាសង្កប្បៈ ។

(១៦៥) បណ្ដាមគ្គមានអង្គ ៨ នោះ សម្មាវាចា តើដូចម្ដេច ។ ការវៀរចាកពាក្យកុហក ការវៀរចាកវាចាញុះញង់គេឲ្យបែកគ្នា ការវៀរចាកវាចាទ្រគោះអាក្រក់ ការវៀរចាកពាក្យរោយរាយឥតប្រយោជន៍ នេះហៅថា សម្មាវាចា ។

សច្ចវិភង្គោ សុត្តន្តភាជនីយំ

[១៦៦] តត្ថ កតមោ សម្មាកម្មន្តោ ។ បាណាតិបាតា វេរមណី អទិន្នាទានា វេរមណី កាមេសុ មិច្ឆាចារា វេរមណី អយំ វុច្ចតិ សម្មាកម្មន្តោ ។

[១៦៧] តត្ថ កតមោ សម្មាអាជីវោ ។ ឥធ អរិយសាវកោ មិច្ឆាអាជីវំ បហាយ សម្មាអាជីវេន ជីវិតំ កប្បេតិ អយំ វុច្ចតិ សម្មាអាជីវោ ។

[១៦៨] តត្ថ កតមោ សម្មាវាយាមោ ។ ឥធ ភិក្ខុ អនុប្បន្នានំ បាបកានំ អកុសលានំ ធម្មានំ អនុប្បាទាយ ឆន្ទំ ជនេតិ វាយមតិ វីរិយំ អារភតិ ចិត្តំ បគ្គណ្ហាតិ បទហតិ ឧប្បន្នានំ បាបកានំ អកុសលានំ ធម្មានំ បហានាយ ។បេ។ អនុប្បន្នានំ កុសលានំ ធម្មានំ ឧប្បាទាយ ។បេ។ ឧប្បន្នានំ កុសលានំ ធម្មានំ ឋិតិយា អសម្មោសាយ ភិយ្យោភាវាយ វេបុល្លាយ ភាវនាយ បារិបូរិយា ឆន្ទំ ជនេតិ វាយមតិ វីរិយំ អារភតិ ចិត្តំ បគ្គណ្ហាតិ បទហតិ អយំ វុច្ចតិ សម្មាវាយាមោ ។

[១៦៦] បណ្ដាមគ្គមានអង្គ ៨ នោះ សម្មាកម្មន្តៈ តើដូចម្ដេច ។ ការវៀរចាកបាណាតិបាត ការវៀរចាកអទិន្នាទាន ការវៀរចាកការប្រព្រឹត្តិខុស ក្នុងកាមទាំងឡាយ នេះហៅថា សម្មាកម្មន្តៈ ។

[១៦៧] បណ្ដាមគ្គមានអង្គ ៨ នោះ សម្មាអាជីវៈ តើដូចម្ដេច ។ អរិយសាវ័ក ក្នុងសាសនានេះ លះបង់ការចិញ្ចឹមជីវិតខុស ហើយសម្រេចជីវិត ដោយការចិញ្ចឹមជីវិតត្រូវ នេះហៅថា សម្មាអាជីវៈ ។

[១៦៨] បណ្ដាមគ្គ មានអង្គ ៨ នោះ សម្មាវាយាមៈ តើដូចម្ដេច ។ ភិក្ខុ ក្នុងសាសនានេះ ញុំាងឆន្ទៈឲ្យកើត ប្រឹងប្រែង ប្រារព្ធសេចក្ដីព្យាយាម ផ្គងចិត្ត តំកល់ចិត្ត ដើម្បីញុំាងពួកអកុសលធម៌ដ៏លាមក ដែលមិនទាន់កើត មិនឲ្យកើតឡើង ញុំាងឆន្ទៈឲ្យកើត ប្រឹងប្រែង ប្រារព្ធសេចក្ដីព្យាយាម ផ្គងចិត្ត តំកល់ចិត្ត ដើម្បីលះបង់អកុសលធម៌ ដ៏លាមកដែលកើតហើយ ។ បេ ។ ដើម្បីញុំាងពួកកុសលធម៌ ដែលមិនទាន់កើត ឲ្យកើតឡើង ។ បេ ។ ដើម្បីញុំាងពួកកុសលធម៌ ដែលកើតហើយ ឲ្យឋិតថេរ មិនឲ្យវិនាស ឲ្យរឹងរឹតតែចម្រើនឡើង ឲ្យធំទូលាយឡើង ឲ្យចំរើនពោរពេញឡើង នេះហៅថា សម្មាវាយាមៈ ។

(៦៦៩) តត្ថ កតមា សម្មាសតិ ។ ឥធ ភិក្ខុ កាយេ កាយានុបស្សី វិហរតិ អាតាបី សម្បជានោ សតិមា វិនេយ្យ លោកេ អភិជ្ឈាទោមនស្សំ វេទនាសុ ។បេ។ ចិត្តេ ។បេ។ ធម្មេសុ ធម្មានុបស្សី វិហរតិ អាតាបី សម្បជានោ សតិមា វិនេយ្យ លោកេ អភិជ្ឈាទោមនស្សំ អយំ វុច្ចតិ សម្មាសតិ ។

(៦៧០) តត្ថ កតមោ សម្មាសមាធិ ។ ឥធ ភិក្ខុ វិវិច្ចេវ កាមេហិ វិវិច្ច អកុសលេហិ ធម្មេហិ សវិតក្កំ សវិចារំ វិវេកជំ បីតិសុខំ បឋមំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ វិតក្កវិចារានំ វូបសមា អជ្ឈត្តំ សម្បសាទនំ ចេតសោ ឯកោទិភាវំ អវិតក្កំ អវិចារំ សមាធិជំ បីតិសុខំ ទុតិយំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ

(១៦៩) បណ្តាមគ្គមានអង្គ ៨ នោះ សម្មាសតិ តើដូចម្តេច ។ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ពិចារណាឃើញច្បាស់ នូវកាយក្នុងកាយ មានព្យាយាមញុំាងកិលេសឲ្យក្តៅ ជាអ្នកដឹងខ្លួនដោយល្អ មានស្មារតីមិនប្រមាទ កំចាត់បង់អភិជ្ឈានិងទោមនស្សក្នុងលោក ពិចារណាឃើញច្បាស់ នូវវេទនា ក្នុងវេទនាទាំងឡាយ ។ បេ ។ នូវចិត្ត ក្នុងចិត្ត ។ បេ ។ ពិចារណាឃើញច្បាស់នូវធម៌ ក្នុងធម៌ទាំងឡាយ មានព្យាយាមញុំាងកិលេសឲ្យក្តៅ ជាអ្នកដឹងខ្លួនដោយល្អ មានស្មារតីមិនប្រមាទ កំចាត់បង់អភិជ្ឈានិងទោមនស្សក្នុងលោក នេះហៅថា សម្មាសតិ ។

(១៧០) បណ្តាមគ្គមានអង្គ ៨ នោះ សម្មាសមាធិ តើដូចម្តេច ។ ភិក្ខុ ក្នុងសាសនានេះ ស្ងប់ស្ងាត់ចាកកាមទាំងឡាយ ស្ងប់ស្ងាត់ចាកអកុសលធម៌ទាំងឡាយ ហើយបានដល់ឈានទី ១ ប្រកបដោយវិតក្កៈ ប្រកបដោយវិចារៈ មានបីតិនិងសុខៈកើតអំពីសេចក្តីស្ងប់ស្ងាត់ ភិក្ខុ បានរម្ងាប់វិតក្កៈនិងវិចារៈអស់ហើយ បានដល់ឈានទី ២ ជាធម្មជាតកើតមានក្នុងសន្តាននៃខ្លួន មានសេចក្តីជ្រះថ្លាដ៏ឧត្តម គឺសទ្ធា មានសភាពជាចិត្តខ្ពស់ឯក មិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ មានតែបីតិនិងសុខៈកើតអំពីសមាធិ

វិហរតិ បីតិយា ច វិរាគា ឧបេក្ខកោ ច វិហរតិ សតោ ច សម្បជានោ សុខញ្ច កាយេន បដិសំ-វេទេតិ យន្តំ អរិយា អាចិក្ខន្តិ ឧបេក្ខកោ សតិមា សុខវិហារីតិ តតិយំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ សុខស្ស ច បហានា ទុក្ខស្ស ច បហានា បុព្វេវ សោមនស្សទោមនស្សានំ អត្ថង្គមា អទុក្ខមសុខំ ឧ-បេក្ខាសតិបារិសុទ្ធឹ ចតុត្ថំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ អយំ វុច្ចតិ សម្មាសមាធិ ។

ឥទំ វុច្ចតិ ទុក្ខនិរោធគាមិនី បដិបទា អរិយសច្ចំ ។

សុត្តន្តភាជនីយំ ។

[១៧១] ចត្តារិ សច្ចានិ ទុក្ខំ ទុក្ខសមុទយោ ទុក្ខនិរោធោ ទុក្ខនិរោធគាមិនី បដិបទា ។

[១៧២] តត្ថ កតមោ ទុក្ខសមុទយោ ។

តណ្ហា អយំ វុច្ចតិ ទុក្ខសមុទយោ ។

ភិក្ខុ មានចិត្តនឿយណាយចាកបីតិហើយ ប្រកបដោយឧបេក្ខា មានស្មារតីល្អ ជាអ្នកដឹងខ្លួនដោយប្រពៃ បានទទួលនូវសុខដោយនាមកាយ ព្រះអរិយៈទាំងឡាយ តែងសរសើរបុគ្គលដែលបានឈានទី ៣ នោះ ថា បុគ្គលដែលបានឈានទី ៣ រមែងប្រកបដោយឧបេក្ខា មានស្មារតីល្អ មានធម៌ជាគ្រឿងនៅជាសុខ ដូច្នេះ ព្រោះហេតុនៃឈានទី ៣ ណា ក៏បានដល់នូវឈានទី ៣ នោះ ភិក្ខុបានលះបង់សុខនិងទុក្ខអស់ហើយ មានសោមនស្សនិងទោមនស្សអស់ហើយ ក្នុងកាលមុន ក៏បានដល់នូវឈានទី ៤ មានវេទនាមិនមែនទុក្ខមិនមែនសុខ គឺឧបេក្ខា មានសតិដ៏បរិសុទ្ធដោយឧបេក្ខា ហើយសម្រេចសម្រាន្តនៅ នេះហៅថា សម្មាសមាធិ ។

នេះហៅថា ទុក្ខនិរោធគាមិនីបដិបទាអរិយសច្ច ។

ចប់ សុត្តន្តភាជនីយ ។

(១៧១) សច្ចៈ ៤ គឺ ទុក្ខ ១ ទុក្ខសមុទ័យ ១ ទុក្ខនិរោធ ១ ទុក្ខនិរោធគាមិនីបដិបទា ១ ។

(១៧២) បណ្ដាសច្ចៈទាំង ៤ នោះ ទុក្ខសមុទ័យ តើដូចម្ដេច ។ តណ្ហា នេះហៅថា ទុក្ខសមុទ័យ ។

(១៧៣) តត្ថ កតមំ ទុក្ខំ ។ អវសេសា ច កិលេសា អវសេសា ច អកុសលា ធម្មា តីណិ ច កុសលមូលានិ សាសវានិ អវសេសា ច សាសវា កុសលា ធម្មា សាសវា ច កុសលាកុសលានំ ធម្មានំ វិបាកា យេ ច ធម្មា កិរិយា នេវ កុសលា នាកុសលា ន ច កម្មវិបាកា សព្វញ្ច រូបំ ឥទំ វុច្ចតិ ទុក្ខំ ។

(១៧៤) តត្ថ កតមោ ទុក្ខនិរោធោ ។ តណ្ហាយ បហានំ អយំ វុច្ចតិ ទុក្ខនិរោធោ ។

(១៧៥) តត្ថ កតមា ទុក្ខនិរោធគាមិនី បដិបទា ។ ឥធ ភិក្ខុ យស្មឹ សមយេ លោកុត្តរំ ឈានំ ភាវេតិ និយ្យានិកំ អបចយគាមឹ ទិដ្ឋិគតានំ បហានាយ បឋមាយ ភូមិយា បត្តិយា វិវិច្ចេវ កាមេហិ ។បេ។ បឋមំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ ទុក្ខាបដិបទំ ទន្ធាភិញ្ញំ តស្មឹ សមយេ អដ្ឋង្គិកោ មគ្គោ ហោតិ សម្មាទិដ្ឋិ ។បេ។ សម្មាសមាធិ ។

(១៧៣) បណ្ដាសច្ចៈទាំង ៤ នោះ ទុក្ខ តើដូចម្ដេច ។ ពួកកិលេសដ៏សេសក្ដី ពួកអកុសលធម៌ដ៏សេសក្ដី ពួកកុសលមូលទាំង ៣ ប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងអាសវៈក្ដី ពួកកុសលធម៌ ប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងអាសវៈដ៏សេសក្ដី ពួកវិបាកនៃកុសលធម៌ និងអកុសលធម៌ទាំងឡាយ ប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងអាសវៈក្ដី ទាំងពួកធម៌ណា ដែលជាកិរិយា មិនមែនកុសល មិនមែនអកុសល មិនមែនកម្មវិបាកក្ដី រូបទាំងអស់ក្ដី នេះហៅថា ទុក្ខ ។

(១៧៤) បណ្ដាសច្ចៈទាំង ៤ នោះ ទុក្ខនិរោធ តើដូចម្ដេច ។ ការលះបង់តណ្ហា នេះហៅថា ទុក្ខនិរោធ ។

(១៧៥) បណ្ដាសច្ចៈទាំង ៤ នោះ ទុក្ខនិរោធគាមិនីបដិបទា តើដូចម្ដេច ។ សម័យណា ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ចម្រើនលោកុត្តរជ្ឈាន ជាទីស្រោចស្រង់ ដល់នូវការមិនសន្សំកពូនឡើង ដើម្បីលះបង់ទិដ្ឋិទាំងឡាយ ដើម្បីដល់នូវបឋមភូមិ ស្ងប់ស្ងាត់ចាកកាមទាំងឡាយ ។ បេ ។ ក៏បានដល់នូវបឋមជ្ឈាន ជាទុក្ខាបដិបទាទន្ធាភិញ្ញា សម័យនោះ មគ្គមានអង្គ ៨ គឺ សម្មាទិដ្ឋិ ។ បេ ។ សម្មាសមាធិ ក៏កើតមាន ។

(១៧៦) តត្ថ កតមា សម្មាទិដ្ឋិ ។ យា បញ្ញា បជានានា ។បេ។ អមោហោ ធម្មវិចយោ សម្មាទិដ្ឋិ ធម្មវិចយសម្ពោជ្ឈង្គោ មគ្គង្គំ មគ្គបរិយាបន្នំ អយំ វុច្ចតិ សម្មាទិដ្ឋិ ។

(១៧៧) តត្ថ កតមោ សម្មាសង្កប្បោ ។ យោ តក្កោ វិតក្កោ ។បេ។ សម្មាសង្កប្បោ មគ្គង្គំ មគ្គ-បរិយាបន្នំ អយំ វុច្ចតិ សម្មាសង្កប្បោ ។

(១៧៨) តត្ថ កតមា សម្មាវាចា ។ យា ចតូ-ហិ វចីទុច្ចរិតេហិ អារតិ វិរតិ បដិវិរតិ វេរមណី អកិរិយា អករណំ អនជ្ឈាបត្តិ វេលាអនតិក្កមោ សេតុឃាតោ សម្មាវាចា មគ្គង្គំ មគ្គបរិយាបន្នំ អយំ វុច្ចតិ សម្មាវាចា ។

(១៧៩) តត្ថ កតមោ សម្មាកម្មន្តោ ។ យា តីហិ កាយទុច្ចរិតេហិ អារតិ វិរតិ បដិវិរតិ វេរមណី អកិរិយា អករណំ អនជ្ឈាបត្តិ វេលាអនតិក្កមោ សេតុឃាតោ សម្មាកម្មន្តោ មគ្គង្គំ មគ្គបរិយាបន្នំ អយំ វុច្ចតិ សម្មាកម្មន្តោ ។

(១៧៦) បណ្ដាមគ្គ មានអង្គ ៨ នោះ សម្មាទិដ្ឋិ តើដូចម្ដេច ។ បញ្ញា ការដឹងច្បាស់ ។ បេ ។ ការមិនវង្វេង ការពិចារណាធម៌ ការយល់ត្រូវ ធម្មវិចយសម្ពោជ្ឈង្គ ជាអង្គនៃមគ្គ រាប់បញ្ចូលក្នុងមគ្គ ណា នេះហៅថា សម្មាទិដ្ឋិ ។

(១៧៧) បណ្ដាមគ្គមានអង្គ ៨ នោះ សម្មាសង្កប្បៈ តើដូចម្ដេច ។ សេចក្ដីត្រិះរិះ សេចក្ដីត្រិះរិះផ្សេងៗ ។ បេ ។ សេចក្ដីត្រិះរិះត្រូវ ជាអង្គនៃមគ្គ រាប់បញ្ចូលក្នុងមគ្គ ណា នេះហៅថា សម្មាសង្កប្បៈ ។

(១៧៨) បណ្ដាមគ្គមានអង្គ ៨ នោះ សម្មាវាចា តើដូចម្ដេច ។ ការរង់ ការគេចចេញ ការចៀស ការវៀរ ចាកវចីទុច្ចរិតទាំង ៤ គឺ កិរិយាមិនធ្វើ កិរិយាមិនសាង កិរិយាមិនល្មើស ការមិនប្រព្រឹត្តកន្លងវេលា ការសម្លាប់ហេតុ ការពោលត្រូវ ជាអង្គនៃមគ្គ រាប់បញ្ចូលក្នុងមគ្គ ណា នេះហៅថា សម្មាវាចា ។

(១៧៩) បណ្ដាមគ្គមានអង្គ ៨ នោះ សម្មាកម្មន្តៈ តើដូចម្ដេច ។ ការរង់ ការគេចចេញ ការចៀស ការវៀរ ចាកកាយទុច្ចរិតទាំង ៣ គឺ កិរិយាមិនធ្វើ កិរិយាមិនសាង កិរិយាមិនល្មើស ការមិនប្រព្រឹត្តកន្លងវេលា ការសម្លាប់ហេតុ ការធ្វើត្រូវ ជាអង្គនៃមគ្គ រាប់ញ្ចូលក្នុងមគ្គ ណា នេះហៅថា សម្មាកម្មន្តៈ ។

(១៨០) តត្ថ កតមោ សម្មាអាជីវោ ។ យា មិច្ឆាអាជីវា អារតិ វិរតិ បដិវិរតិ វេរមណី អកិរិយា អករណំ អនជ្ឈាបត្តិ វេលាអនតិក្កមោ សេតុឃាតោ សម្មាអាជីវោ មគ្គង្គំ មគ្គបរិយាបន្នំ អយំ វុច្ចតិ សម្មាអាជីវោ ។

(១៨១) តត្ថ កតមោ សម្មាវាយាមោ ។ យោ ចេតសិកោ វីរិយារម្ភោ ។បេ។ សម្មាវាយាមោ វីរិយសម្ពោជ្ឈង្គោ មគ្គង្គំ មគ្គបរិយាបន្នំ អយំ វុច្ចតិ សម្មាវាយាមោ ។

(១៨២) តត្ថ កតមា សម្មាសតិ ។ យា សតិ អនុស្សតិ ។បេ។ សម្មាសតិ សតិសម្ពោជ្ឈង្គោ មគ្គង្គំ មគ្គបរិយាបន្នំ អយំ វុច្ចតិ សម្មាសតិ ។

(១៨៣) តត្ថ កតមោ សម្មាសមាធិ ។ យា ចិត្តស្ស ឋិតិ ។បេ។ សម្មាសមាធិ សមាធិសម្ពោជ្ឈង្គោ មគ្គង្គំ មគ្គបរិយាបន្នំ អយំ វុច្ចតិ សម្មាសមាធិ ។

អយំ វុច្ចតិ ទុក្ខនិរោធគាមិនី បដិបទា អវសេសា ធម្មា ទុក្ខនិរោធគាមិនិយា បដិបទាយ សម្បយុត្តា ។

(១៨០) បណ្ដាមគ្គមានអង្គ ៨ នោះ សម្មាអាជីវៈ តើដូចម្ដេច ។ ការវេន ការគេចចេញ ការចៀស ការវៀរ ចាកការចិញ្ចឹមជីវិតខុស គឺកិរិយាមិនធ្វើ កិរិយាមិនសាង កិរិយាមិនល្មើស ការមិនប្រព្រឹត្តកន្លងវេលា ការសម្លាប់ហេតុ ការចិញ្ចឹមជីវិតត្រូវ ជាអង្គនៃមគ្គ រាប់បញ្ចូលក្នុងមគ្គ ណា នេះហៅថា សម្មាអាជីវៈ ។

(១៨១) បណ្ដាមគ្គ មានអង្គ ៨ នោះ សម្មាវាយាមៈ តើដូចម្ដេច ។ ការប្រារព្ធព្យាយាម ប្រព្រឹត្តទៅក្នុងចិត្ត ។ បេ ។ សេចក្ដីព្យាយាមត្រូវ វីរិយសម្ពោជ្ឈង្គ ជាអង្គនៃមគ្គ រាប់បញ្ចូលក្នុងមគ្គ ណា នេះហៅថា សម្មាវាយាមៈ ។

(១៨២) បណ្ដាមគ្គមានអង្គ ៨ នោះ សម្មាសតិ តើដូចម្ដេច ។ ការរលឹក ការនឹកឃើញ ។ បេ ។ សតិត្រឹមត្រូវ សតិសម្ពោជ្ឈង្គ ជាអង្គនៃមគ្គ រាប់បញ្ចូលក្នុងមគ្គ ណា នេះហៅថា សម្មាសតិ ។

(១៨៣) បណ្ដាមគ្គមានអង្គ ៨ នោះ សម្មាសមាធិ តើដូចម្ដេច ។ ការតំកល់ចិត្ត ។ បេ ។ សមាធិត្រូវ សមាធិសម្ពោជ្ឈង្គ ជាអង្គនៃមគ្គ រាប់បញ្ចូលក្នុងមគ្គ ណា នេះហៅថា សម្មាសមាធិ ។

នេះហៅថា ទុក្ខនិរោធគាមិនីបដិបទា ពួកធម៌ដ៏សេស ដែលសម្បយុត្តដោយទុក្ខនិរោធគាមិនីបដិបទា (ក៏ហៅថា ទុក្ខនិរោធគាមិនី-បដិបទាដែរ) ។

(១៨៤) តត្ថ កតមោ ទុក្ខសមុទយោ ។ តណ្ហា ច អវសេសា កិលេសា អយំ វុច្ចតិ ទុក្ខសមុទយោ ។

(១៨៥) តត្ថ កតមំ ទុក្ខំ ។ អវសេសា ច អកុសលា ធម្មា តីណិ ច កុសលមូលានិ សាសវានិ អវសេសា ច សាសវា កុសលា ធម្មា សាសវា ច កុសលាកុសលានំ ធម្មានំ វិបាកា យេ ច ធម្មា កិរិយា នេវ កុសលា នាកុសលា ន ច កម្មវិបាកា សព្វញ្ច រូបំ ឥទំ វុច្ចតិ ទុក្ខំ ។

(១៨៦) តត្ថ កតមោ ទុក្ខនិរោធោ ។ តណ្ហាយ ច អវសេសានញ្ច កិលេសានំ បហានំ អយំ វុច្ចតិ ទុក្ខនិរោធោ ។

(១៨៧) តត្ថ កតមា ទុក្ខនិរោធគាមិនី បដិបទា ។ ឥធ ភិក្ខុ យស្មឹ សមយេ លោកុត្តរំ ឈានំ ភាវេតិ និយ្យានិកំ អបចយគាមឹ ទិដ្ឋិគតានំ បហានាយ បឋមាយ ភូមិយា បត្តិយា វិវិច្ចេវ កាមេហិ ។ បេ ។ បឋមំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ ទុក្ខាបដិបទំ ទន្ធាភិញ្ញំ តស្មឹ សមយេ អដ្ឋង្គិកោ មគ្គោ ហោតិ

[១៨៤] បណ្ដាសច្ចៈទាំង ៤ នោះ ទុក្ខសមុទ័យ តើដូចម្ដេច ។ តណ្ហានិងពួកកិលេសដ៏សេស នេះហៅថា ទុក្ខសមុទ័យ ។

[១៨៥] បណ្ដាសច្ចៈទាំង ៤ នោះ ទុក្ខ តើដូចម្ដេច ។ ពួកអកុសលធម៌ដ៏សេសក្ដី ពួកកុសលមូលទាំង ៣ ប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងអាសវៈដ៏សេសក្ដី ពួកកុសលធម៌ ប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងអាសវៈក្ដី ពួកវិបាកនៃកុសលធម៌ និងអកុសលធម៌ទាំងឡាយ ប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងអាសវៈក្ដី ទាំងពួកធម៌ណា ដែលជាកិរិយា មិនមែនកុសល មិនមែនអកុសល មិនមែនកម្មវិបាកក្ដី រូបទាំងអស់ក្ដី នេះហៅថា ទុក្ខ ។

[១៨៦] បណ្ដាសច្ចៈទាំង ៤ នោះ ទុក្ខនិរោធ តើដូចម្ដេច ។ កិរិយាលះនូវតណ្ហាផង នូវកិលេសទាំងឡាយដ៏សេសផង នេះហៅថា ទុក្ខនិរោធ ។

[១៨៧] បណ្ដាសច្ចៈទាំង ៤ នោះ ទុក្ខនិរោធគាមិនីបដិបទា តើដូចម្ដេច ។ សម័យណា ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ចម្រើនលោកុត្តរជ្ឈាន ជាទីស្រោចស្រង់ ដល់នូវការមិនសន្សំកំពូនឡើង ដើម្បីលះទិដ្ឋិទាំងឡាយ ដើម្បីដល់នូវបឋមភូមិ ស្ងប់ស្ងាត់ចាកកាមទាំងឡាយ ។ បេ ។ ក៏បានដល់នូវបឋមជ្ឈាន ជាទុក្ខាបដិបទាទន្ធាភិញ្ញា សម័យនោះ មគ្គមានអង្គ ៨ គឺ

សម្មាទិដ្ឋិ ។ បេ ។ សម្មាសមាធិ អយំ វុច្ចតិ ទុក្ខនិរោធគាមិនី បដិបទា អវសេសា ធម្មា ទុក្ខនិរោធគាមិនិយា បដិបទាយ សម្បយុត្តា ។

(១៨៨) តត្ថ កតមោ ទុក្ខសមុទយោ ។ តណ្ហា ច អវសេសា ច កិលេសា អវសេសា ច អកុសលា ធម្មា អយំ វុច្ចតិ ទុក្ខសមុទយោ ។

(១៨៩) តត្ថ កតមំ ទុក្ខំ ។ តីណិ ច កុសលមូលានិ សាសវានិ អវសេសា ច សាសវា កុសលា ធម្មា សាសវា ច កុសលាកុសលានំ ធម្មានំ វិបាកា យេ ច ធម្មា កិរិយា នេវ កុសលា នាកុសលា ន ច កម្មវិបាកា សព្វញ្ច រូបំ ឥទំ វុច្ចតិ ទុក្ខំ ។

(១៩០) តត្ថ កតមោ ទុក្ខនិរោធោ ។ តណ្ហាយ ច អវសេសានញ្ច កិលេសានំ អវសេសានញ្ច អកុសលានំ ធម្មានំ បហានំ អយំ វុច្ចតិ ទុក្ខនិរោធោ ។

(១៩១) តត្ថ កតមា ទុក្ខនិរោធគាមិនី បដិបទា ។ ឥធ ភិក្ខុ យស្មឹ សមយេ លោកុត្តរំ ឈានំ ភាវេតិ និយ្យានិកំ អបចយគាមឹ ទិដ្ឋិគតានំ បហានាយ បឋមាយ ភូមិយា បត្តិយា វិវិច្ចេវ កាមេហិ ។ បេ ។

សម្មាទិដ្ឋិ ។ បេ ។ សម្មាសមាធិ ក៏កើតមាន នេះហៅថា ទុក្ខនិរោធគាមិនីបដិបទា ពួកធម៌ដ៏សេស ដែលសម្បយុត្តដោយទុក្ខនិរោធគាមិនីបដិបទា (ក៏ហៅថា ទុក្ខនិរោធគាមិនីបដិបទាដែរ) ។

(១៨៨) បណ្ដាសច្ចៈទាំង ៤ នោះ ទុក្ខសមុទ័យ តើដូចម្ដេច ។ តណ្ហាក្ដី ពួកកិលេសដ៏សេសក្ដី ពួកអកុសលធម៌ដ៏សេសក្ដី នេះហៅថា ទុក្ខសមុទ័យ ។

(១៨៩) បណ្ដាសច្ចៈទាំង ៤ នោះ ទុក្ខ តើដូចម្ដេច ។ ពួកកុសលមូលទាំង ៣ ប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងអាសវៈក្ដី ពួកកុសលធម៌ប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងអាសវៈដ៏សេសក្ដី ពួកវិបាកនៃកុសលធម៌និងអកុសលធម៌ទាំងឡាយ ប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងអាសវៈក្ដី ទាំងពួកធម៌ណាដែលជាកិរិយា មិនមែនកុសល មិនមែនអកុសល មិនមែនកម្មវិបាកក្ដី រូបទាំងអស់ក្ដី នេះហៅថា ទុក្ខ ។

(១៩០) បណ្ដាសច្ចៈទាំង ៤ នោះ ទុក្ខនិរោធ តើដូចម្ដេច ។ កិរិយាលះ នូវតណ្ហាក្ដី នូវពួកកិលេសដ៏សេសក្ដី នូវពួកអកុសលធម៌ដ៏សេសក្ដី នេះហៅថា ទុក្ខនិរោធ ។

(១៩១) បណ្ដាសច្ចៈទាំង ៤ នោះ ទុក្ខនិរោធគាមិនីបដិបទា តើដូចម្ដេច ។ សម័យណា ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ចម្រើនលោកុត្តរជ្ឈាន ជានិយ្យានិកៈ ដល់នូវការមិនសន្សំកពូនឡើង ដើម្បីលះទិដ្ឋិទាំងឡាយ ដើម្បីដល់នូវបឋមភូមិ ស្ងប់ស្ងាត់ចាកកាមទាំងឡាយ ។ បេ ។

បឋមំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ ទុក្ខាបដិបទំ ទន្ធាភិញ្ញំ តស្មឹ សមយេ អដ្ឋង្គិកោ មគ្គោ ហោតិ សម្មាទិដ្ឋិ ។បេ។ សម្មាសមាធិ អយំ វុច្ចតិ ទុក្ខនិរោធគាមិនី បដិបទា អវសេសា ធម្មា ទុក្ខនិរោធគាមិនិយា បដិបទាយ សម្បយុត្តា ។

(១៩២) តត្ថ កតមោ ទុក្ខសមុទយោ ។ តណ្ហា ច អវសេសា ច កិលេសា អវសេសា ច អកុសលា ធម្មា តីណិ ច កុសលមូលានិ សាសវានិ អយំ វុច្ចតិ ទុក្ខសមុទយោ ។

(១៩៣) តត្ថ កតមំ ទុក្ខំ ។ អវសេសា ច សាសវា កុសលា ធម្មា សាសវា ច កុសលាកុសលានំ ធម្មានំ វិបាកា យេ ច ធម្មា កិរិយា នេវ កុសលា នាកុសលា ន ច កម្មវិបាកា សព្វញ្ច រូបំ ឥទំ វុច្ចតិ ទុក្ខំ ។

(១៩៤) តត្ថ កតមោ ទុក្ខនិរោធោ ។ តណ្ហាយ ច អវសេសានញ្ច កិលេសានំ អវសេសានញ្ច អកុសលានំ ធម្មានំ តិណ្ណញ្ច កុសលមូលានំ សាសវានំ បហានំ អយំ វុច្ចតិ ទុក្ខនិរោធោ ។

ក៏បានដល់បឋមជ្ឈាន ជាទុក្ខាបដិបទាទន្ធាភិញ្ញា សម័យនោះ មគ្គមានអង្គ ៨ គឺ សម្មាទិដ្ឋិ ។ បេ ។ សម្មាសមាធិ ក៏កើតមាន នេះហៅថា ទុក្ខនិរោធគាមិនីបដិបទា ពួកធម៌ដ៏សេស ដែលសម្បយុត្តដោយទុក្ខនិរោធគាមិនីបដិបទា (ក៏ហៅថា ទុក្ខនិរោធគាមិនីបដិបទាដែរ) ។

(១៩២) បណ្ដាសច្ចៈទាំង ៤ នោះ ទុក្ខសមុទ័យ តើដូចម្ដេច ។ តណ្ហាក្ដី ពួកកិលេសដ៏សេសក្ដី ពួកអកុសលធម៌ដ៏សេសក្ដី កុសលមូលទាំង៣ ប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងអាសវៈក្ដី នេះហៅថា ទុក្ខសមុទ័យ ។

(១៩៣) បណ្ដាសច្ចៈទាំង ៤ នោះ ទុក្ខ តើដូចម្ដេច ។ ពួកកុសលធម៌ ប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងអាសវៈដ៏សេសក្ដី ពួកវិបាក នៃកុសលធម៌ និងអកុសលធម៌ទាំងឡាយ ប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងអាសវៈក្ដី ទាំងពួកធម៌ណា ដែលជាកិរិយា មិនមែនកុសល មិនមែនអកុសល មិនមែនកម្មវិបាកក្ដី រូបទាំងអស់ក្ដី នេះហៅថា ទុក្ខ ។

(១៩៤) បណ្ដាសច្ចៈទាំង ៤ នោះ ទុក្ខនិរោធ តើដូចម្ដេច ។ កិរិយាលះ នូវតណ្ហាក្ដី នូវពួកកិលេសដ៏សេសក្ដី នូវពួកអកុសលធម៌ដ៏សេសក្ដី នូវពួកកុសលមូលទាំង ៣ ប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងអាសវៈក្ដី នេះហៅថា ទុក្ខនិរោធ ។

(១៩៥) តត្ថ កតមា ទុក្ខនិរោធគាមិនី បដិបទា ។ ឥធ ភិក្ខុ យស្មឹ សមយេ លោកុត្តរំ ឈានំ ភាវេតិ និយ្យានិកំ អបចយគាមឹ ទិដ្ឋិគតានំ បហានាយ បឋមាយ ភូមិយា បត្តិយា វិវិច្ចេវ កាមេហិ ។បេ។ បឋមំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ ទុក្ខាបដិបទំ ទន្ធាភិញ្ញំ តស្មឹ សមយេ អដ្ឋង្គិកោ មគ្គោ ហោតិ សម្មាទិដ្ឋិ ។បេ។ សម្មាសមាធិ អយំ វុច្ចតិ ទុក្ខនិរោធគាមិនី បដិបទា អវសេសា ធម្មា ទុក្ខនិរោធគាមិនិយា បដិបទាយ សម្បយុត្តា ។

(១៩៦) តត្ថ កតមោ ទុក្ខសមុទយោ ។ តណ្ហា ច អវសេសា ច កិលេសា អវសេសា ច អកុសលា ធម្មា តីណិ កុសលមូលានិ សាសវានិ អវសេសា ច សាសវា កុសលា ធម្មា អយំ វុច្ចតិ ទុក្ខសមុទយោ ។

(១៩៧) តត្ថ កតមំ ទុក្ខំ ។ សាសវា កុសលាកុសលានំ ធម្មានំ វិបាកា យេ ច ធម្មា កិរិយា នេវ កុសលា នាកុសលា ន ច កម្មវិបាកា សព្វញ្ច រូបំ ឥទំ វុច្ចតិ ទុក្ខំ ។

(១៩៥) បណ្ដាសច្ចៈទាំង ៤ នោះ ទុក្ខនិរោធគាមិនីបដិបទា តើដូចម្ដេច ។ សម័យណា ភិក្ខុ ក្នុងសាសនានេះ ចម្រើនលោកុត្តរជ្ឈាន ជានិយ្យានិកៈ ដល់នូវការមិនសន្សំកពូនឡើង ដើម្បីលះទិដ្ឋិទាំងឡាយ ដើម្បីដល់នូវបឋមភូមិ ស្ងប់ស្ងាត់ចាកកាមទាំងឡាយ ។ បេ ។ ក៏បានដល់បឋមជ្ឈាន ជាទុក្ខាបដិបទាទន្ធាភិញ្ញា សម័យនោះ មគ្គមានអង្គ ៨ គឺ សម្មាទិដ្ឋិ ។ បេ ។ សម្មាសមាធិ ក៏កើតមាន នេះហៅថា ទុក្ខនិរោធគាមិនីបដិបទា ពួកធម៌ដ៏សេស ដែលសម្បយុត្ត ដោយទុក្ខនិរោធគាមិនីបដិបទា (ក៏ហៅថា ទុក្ខនិរោធគាមិនីបដិបទាដែរ) ។

(១៩៦) បណ្ដាសច្ចៈទាំង ៤ នោះ ទុក្ខសមុទ័យ តើដូចម្ដេច ។ តណ្ហាក្តី ពួកកិលេសដ៏សេសក្តី ពួកអកុសលធម៌ដ៏សេសក្តី ពួកកុសលមូលទាំង ៣ ប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងអាសវៈក្តី ពួកកុសលធម៌ប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងអាសវៈដ៏សេសក្តី នេះហៅថា ទុក្ខសមុទ័យ ។

(១៩៧) បណ្ដាសច្ចៈទាំង ៤ នោះ ទុក្ខ តើដូចម្ដេច ។ ពួកវិបាកនៃកុសលធម៌ និងអកុសលធម៌ទាំងឡាយ ប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងអាសវៈក្តី ទាំងពួកធម៌ណា ដែលជាកិរិយា មិនមែនកុសល មិនមែនអកុសល មិនមែនកម្មវិបាកក្តី រូបទាំងអស់ក្តី នេះហៅថា ទុក្ខ ។

សច្ចវិភង្គេ អភិធម្មភាជនីយំ

(១៩៨) តត្ថ កតមោ ទុក្ខនិរោធោ ។ តណ្ហាយ ច អវសេសានញ្ច កិលេសានំ អវសេសានញ្ច អកុសលានំ ធម្មានំ តិណ្ណញ្ច កុសលមូលានំ សាសវានំ អវសេសានញ្ច សាសវានំ កុសលានំ ធម្មានំ បហានំ អយំ វុច្ចតិ ទុក្ខនិរោធោ ។

(១៩៩) តត្ថ កតមា ទុក្ខនិរោធគាមិនី បដិបទា ។ ឥធ ភិក្ខុ យស្មឹ សមយេ លោកុត្តរំ ឈានំ ភាវេតិ និយ្យានិកំ អបចយគាមឹ ទិដ្ឋិគតានំ បហានាយ បឋមាយ ភូមិយា បត្តិយា វិវិច្ចេវ កាមេហិ ។បេ។ បឋមំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ ទុក្ខាបដិបទំ ទន្ធាភិញ្ញំ តស្មឹ សមយេ អដ្ឋង្គិកោ មគ្គោ ហោតិ សម្មាទិដ្ឋិ ។បេ។ សម្មាសមាធិ អយំ វុច្ចតិ ទុក្ខនិរោធគាមិនី បដិបទា អវសេសា ធម្មា ទុក្ខនិរោធគាមិនិយា បដិបទាយ សម្បយុត្តា ។

(២០០) ចត្តារិ សច្ចានិ ទុក្ខំ ទុក្ខសមុទយោ ទុក្ខនិរោធោ ទុក្ខនិរោធគាមិនី បដិបទា ។

(២០១) តត្ថ កតមោ ទុក្ខសមុទយោ ។ តណ្ហា អយំ វុច្ចតិ ទុក្ខសមុទយោ ។

សច្ចវិភង្គ អភិធម្មភាជនីយ

[១៩៨] បណ្ដាសច្ចៈទាំង ៤ នោះ ទុក្ខនិរោធ តើដូចម្ដេច ។ កិរិយាលះ នូវតណ្ហាក្ដី នូវពួកកិលេសដ៏សេសក្ដី នូវពួកអកុសលធម៌ដ៏សេសក្ដី នូវពួកកុសលមូលទាំង ៣ ប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងអាសវៈក្ដី នូវពួកកុសលធម៌ ប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងអាសវៈដ៏សេសក្ដី នេះហៅថា ទុក្ខនិរោធ ។

[១៩៩] បណ្ដាសច្ចៈទាំង ៤ នោះ ទុក្ខនិរោធគាមិនីបដិបទា តើដូចម្ដេច ។ សម័យណា ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ចម្រើនលោកុត្តរជ្ឈាន ជានិយ្យានិកៈ ដល់នូវការមិនសន្សំកពូនឡើង ដើម្បីលះបង់ទិដ្ឋិទាំងឡាយ ដើម្បីដល់នូវបឋមភូមិ ស្ងប់ស្ងាត់ចាកកាមទាំងឡាយ ។ បេ ។ ក៏បានដល់បឋមជ្ឈាន ជាទុក្ខាបដិបទាទន្ធាភិញ្ញា សម័យនោះ មគ្គមានអង្គ ៨ ប្រការ គឺ សម្មាទិដ្ឋិ ។ បេ ។ សម្មាសមាធិ ក៏កើតមាន នេះហៅថា ទុក្ខនិរោធគាមិនីបដិបទា ពួកធម៌ដ៏សេស ដែលសម្បយុត្តដោយទុក្ខនិរោធគាមិនីបដិបទា (ក៏ហៅថា ទុក្ខនិរោធគាមិនីបដិបទាដែរ) ។

[២០០] សច្ចៈ ៤ គឺ ទុក្ខ ១ ទុក្ខសមុទ័យ ១ ទុក្ខនិរោធ ១ ទុក្ខនិរោធគាមិនីបដិបទា ១ ។

[២០១] បណ្ដាសច្ចៈទាំង ៤ នោះ ទុក្ខសមុទ័យ តើដូចម្ដេច ។ តណ្ហា នេះហៅថា ទុក្ខសមុទ័យ ។

(២០២) តត្ថ កតមំ ទុក្ខំ ។ អវសេសា ច កិលេសា អវសេសា ច អកុសលា ធម្មា តីណិ ច កុសលមូលានិ សាសវានិ អវសេសា ច សាសវា កុសលា ធម្មា សាសវា ច កុសលាកុសលានំ ធម្មានំ វិបាកា យេ ច ធម្មា កិរិយា នេវ កុសលា នាកុសលា ន ច កម្មវិបាកា សព្វញ្ច រូបំ ឥទំ វុច្ចតិ ទុក្ខំ ។

(២០៣) តត្ថ កតមោ ទុក្ខនិរោធោ ។ តណ្ហាយ បហានំ អយំ វុច្ចតិ ទុក្ខនិរោធោ ។

(២០៤) តត្ថ កតមា ទុក្ខនិរោធគាមិនី បដិបទា ។ ឥធ ភិក្ខុ យស្មឹ សមយេ លោកុត្តរំ ឈានំ ភាវេតិ និយ្យានិកំ អបចយគាមឹ ទិដ្ឋិគតានំ បហានាយ បឋមាយ ភូមិយា បត្តិយា វិវិច្ចេវ កាមេហិ ។ បេ ។ បឋមំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ ទុក្ខាបដិបទំ ទន្ធាភិញ្ញំ តស្មឹ សមយេ បញ្ចង្គិកោ មគ្គោ ហោតិ សម្មាទិដ្ឋិ សម្មាសង្កប្បោ សម្មាវាយាមោ សម្មាសតិ សម្មាសមាធិ ។

[៤០២] បណ្ដាសច្ចៈទាំង ៤ នោះ ទុក្ខ តើដូចម្ដេច ។ ពួកកិលេសដ៏សេសក្ដី ពួកអកុសលធម៌ដ៏សេសក្ដី ពួកកុសលមូលទាំង ៣ ប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងអាសវៈក្ដី ពួកកុសលធម៌ ប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងអាសវៈដ៏សេសក្ដី ពួកវិបាកនៃកុសលធម៌និងអកុសលធម៌ ប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងអាសវៈក្ដី ទាំងពួកធម៌ណា ដែលជាកិរិយា មិនមែនកុសល មិនមែនអកុសល មិនមែនកម្មវិបាកក្ដី រូបទាំងអស់ក្ដី នេះហៅថា ទុក្ខ ។

[២០៣] បណ្ដាសច្ចៈទាំង ៤ នោះ ទុក្ខនិរោធ តើដូចម្ដេច ។ កិរិយាលះបង់នូវតណ្ហា នេះហៅថា ទុក្ខនិរោធ ។

[២០៤] បណ្ដាសច្ចៈទាំង ៤ នោះ ទុក្ខនិរោធគាមិនីបដិបទា តើដូចម្ដេច ។ សម័យណា ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ចម្រើនលោកុត្តរជ្ឈាន ជានិយ្យានិកៈ ដល់នូវការមិនសន្សំកពូនឡើង ដើម្បីលះទិដ្ឋិទាំងឡាយ ដើម្បីដល់នូវបឋមភូមិ ស្ងប់ស្ងាត់ចាកកាមទាំងឡាយ ។ បេ ។ ក៏បានដល់នូវបឋមជ្ឈាន ជាទុក្ខាបដិបទាទន្ធាភិញ្ញា សម័យនោះ មគ្គមានអង្គ ៨ គឺ សម្មាទិដ្ឋិ សម្មាសង្កប្បៈ សម្មាវាយាមៈ សម្មាសតិ សម្មាសមាធិ ក៏កើតមាន ។

[២០៥] តត្ថ កតមា សម្មាទិដ្ឋិ ។ យា បញ្ញា បជាននា ។ បេ ។ អមោហោ ធម្មវិចយោ សម្មាទិដ្ឋិ ធម្មវិចយសម្ពោជ្ឈង្គោ មគ្គង្គំ មគ្គបរិយាបន្នំ អយំ វុច្ចតិ សម្មាទិដ្ឋិ ។

[២០៦] តត្ថ កតមោ សម្មាសង្កប្បោ ។ យោ តក្កោ វិតក្កោ សម្មាសង្កប្បោ ។ បេ ។ មគ្គង្គំ មគ្គបរិយាបន្នំ អយំ វុច្ចតិ សម្មាសង្កប្បោ ។

[២០៧] តត្ថ កតមោ សម្មាវាយាមោ ។ យោ ចេតសិកោ វីរិយារម្ភោ ។ បេ ។ សម្មាវាយាមោ វីរិយសម្ពោជ្ឈង្គោ មគ្គង្គំ មគ្គបរិយាបន្នំ អយំ វុច្ចតិ សម្មាវាយាមោ ។

[២០៨] តត្ថ កតមា សម្មាសតិ ។ យា សតិ អនុស្សតិ ។ បេ ។ សម្មាសតិ សតិសម្ពោជ្ឈង្គោ មគ្គង្គំ មគ្គបរិយាបន្នំ អយំ វុច្ចតិ សម្មាសតិ ។

[២០៩] តត្ថ កតមោ សម្មាសមាធិ ។ យា ចិត្តស្ស ឋិតិ ។ បេ ។ សម្មាសមាធិ សមាធិសម្ពោជ្ឈង្គោ មគ្គង្គំ មគ្គបរិយាបន្នំ អយំ វុច្ចតិ សម្មាសមាធិ ។

[២០៥] បណ្ដាមគ្គមានអង្គ ៨ នោះ សម្មាទិដ្ឋិ តើដូចម្ដេច ។ បញ្ញា ការដឹងច្បាស់ ។បេ។ ការមិនវង្វេង ការពិចារណាធម៌ ការយល់ត្រូវ ធម្មវិចយសម្ពោជ្ឈង្គ ជាអង្គនៃមគ្គ រាប់បញ្ចូលក្នុងមគ្គ ណា នេះហៅថា សម្មាទិដ្ឋិ ។

[២០៦] បណ្ដាមគ្គមានអង្គ ៨ នោះ សម្មាសង្កប្បៈ តើដូចម្ដេច ។ សេចក្ដីដំរិះ សេចក្ដីត្រិះរិះ សេចក្ដីត្រិះរិះត្រូវ ។បេ។ ជាអង្គនៃមគ្គ រាប់បញ្ចូលក្នុងមគ្គ ណា នេះហៅថា សម្មាសង្កប្បៈ ។

[២០៧] បណ្ដាមគ្គមានអង្គ ៨ នោះ សម្មាវាយាមៈ តើដូចម្ដេច ។ ការប្រារព្ធព្យាយាម ប្រព្រឹត្តទៅក្នុងចិត្ត ។បេ។ សេចក្ដីព្យាយាមត្រូវ វីរិយសម្ពោជ្ឈង្គ ជាអង្គនៃមគ្គ រាប់បញ្ចូលក្នុងមគ្គ ណា នេះហៅថា សម្មាវាយាមៈ ។

[២០៨] បណ្ដាមគ្គមានអង្គ ៨ នោះ សម្មាសតិ តើដូចម្ដេច ។ ការរលឹក ការនឹកឃើញ ។បេ។ ការរលឹកត្រូវ សតិសម្ពោជ្ឈង្គ ជាអង្គនៃមគ្គ រាប់បញ្ចូលក្នុងមគ្គ ណា នេះហៅថា សម្មាសតិ ។

[២០៩] បណ្ដាមគ្គមានអង្គ ៨ នោះ សម្មាសមាធិ តើដូចម្ដេច ។ ការតាំងស៊ប់ចិត្ត ។បេ។ សមាធិត្រូវ សមាធិសម្ពោជ្ឈង្គ ជាអង្គនៃមគ្គ រាប់បញ្ចូលក្នុងមគ្គ ណា នេះហៅថា សម្មាសមាធិ ។

អយំ វុច្ចតិ ទុក្ខនិរោធគាមិនី បដិបទា អវសេសា ធម្មា ទុក្ខនិរោធគាមិនិយា បដិបទាយ សម្បយុត្តា ។ បេ ។

(២១០) តត្ថ កតមោ ទុក្ខសមុទយោ ។ តណ្ហា ច អវសេសា ច កិលេសា អវសេសា ច អកុសលា ធម្មា តីណិ ច កុសលមូលានិ សាសវានិ អវសេសា ច សាសវា កុសលា ធម្មា អយំ វុច្ចតិ ទុក្ខសមុទយោ ។

(២១១) តត្ថ កតមំ ទុក្ខំ ។ សាសវា កុសលាកុសលានំ ធម្មានំ វិបាកា យេ ច ធម្មា កិរិយា នេវ កុសលា នាកុសលា ន ច កម្មវិបាកា សព្វញ្ច រូបំ ឥទំ វុច្ចតិ ទុក្ខំ ។

(២១២) តត្ថ កតមោ ទុក្ខនិរោធោ ។ តណ្ហាយ ច អវសេសានញ្ច កិលេសានំ អវសេសានញ្ច អកុសលានំ ធម្មានំ តិណ្ណញ្ច កុសលមូលានំ សាសវានំ អវសេសានញ្ច សាសវានំ កុសលានំ ធម្មានំ បហានំ អយំ វុច្ចតិ ទុក្ខនិរោធោ ។

នេះហៅថា ទុក្ខនិរោធគាមិនីបដិបទា ពួកធម៌ដ៏សេសដែលសម្បយុត្ត ដោយទុក្ខនិរោធគាមិនីបដិបទា (ក៏ហៅថា ទុក្ខនិរោធគាមិនីបដិបទាដែរ) ៘ បេ ៘

[៦១០] បណ្ដាសច្ចៈទាំង ៤ នោះ ទុក្ខសមុទ័យ តើដូចម្ដេច ៗ តណ្ហាក្ដី ពួកកិលេសដ៏សេសក្ដី ពួកអកុសលធម៌ដ៏សេសក្ដី ពួកកុសល-មូលទាំង ៣ ប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងអាសវៈក្ដី ពួកកុសលធម៌ ប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងអាសវៈដ៏សេសក្ដី នេះហៅថា ទុក្ខសមុទ័យ ៗ

[៦១១] បណ្ដាសច្ចៈទាំង៤ នោះ ទុក្ខ តើដូចម្ដេច ៗ ពួកវិបាកនៃកុសលធម៌និងអកុសលធម៌ទាំងឡាយ ប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងអាសវៈក្ដី ទាំងពួកធម៌ណា ដែលជាកិរិយា មិនមែនកុសល មិនមែនអកុសល មិនមែនកម្មវិបាកក្ដី រូបទាំងអស់ក្ដី នេះហៅថា ទុក្ខ ៗ

[៦១២] បណ្ដាសច្ចៈទាំង ៤ នោះ ទុក្ខនិរោធ តើដូចម្ដេច ៗ កិរិយាលះបង់នូវតណ្ហាក្ដី នូវពួកកិលេសដ៏សេសក្ដី នូវពួកអកុសលធម៌ដ៏សេសក្ដី នូវពួកកុសលមូលទាំង ៣ ប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងអាសវៈក្ដី នូវពួកកុសលធម៌ ប្រព្រឹត្តទៅមួយនឹងអាសវៈដ៏សេសក្ដី នេះហៅថា ទុក្ខនិរោធ ៗ

(២១៣) តត្ថ កតមា ទុក្ខនិរោធគាមិនី បដិបទា ។ ឥធ ភិក្ខុ យស្មឹ សមយេ លោកុត្តរំ ឈានំ ភាវេតិ និយ្យានិកំ អបចយគាមឹ ទិដ្ឋិគតានំ បហានាយ បឋមាយ ភូមិយា បត្តិយា វិវិច្ចេវ កាមេហិ ។បេ។ បឋមំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ ទុក្ខាបដិបទំ ទន្ធាភិញ្ញំ តស្មឹ សមយេ បញ្ចង្គិកោ មគ្គោ ហោតិ សម្មាទិដ្ឋិ សម្មាសង្កប្បោ សម្មាវាយាមោ សម្មាសតិ សម្មាសមាធិ អយំ វុច្ចតិ ទុក្ខនិរោធគាមិនី បដិបទា អវសេសា ធម្មា ទុក្ខនិរោធគាមិនិយា បដិបទាយ សម្បយុត្តា ។

(២១៤) ចត្តារិ សច្ចានិ ទុក្ខំ ទុក្ខសមុទយោ ទុក្ខនិរោធោ ទុក្ខនិរោធគាមិនី បដិបទា ។

(២១៥) តត្ថ កតមោ ទុក្ខសមុទយោ ។ តណ្ហា អយំ វុច្ចតិ ទុក្ខសមុទយោ ។

សច្ចវិភង្គ អភិធម្មភាជនីយ

(២១៣) បណ្ដាសច្ចៈទាំង ៤ នោះ ទុក្ខនិរោធគាមិនីបដិបទា តើដូចម្ដេច ។ សម័យណា ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ចម្រើនលោកុត្តរជ្ឈាន ជានិយ្យានិកៈ ដល់នូវការមិនសន្សំកពូនទៀត ដើម្បីលះទិដ្ឋិទាំងឡាយ ដើម្បីដល់នូវបឋមភូមិ ស្ងប់ស្ងាត់ចាកកាមទាំងឡាយ ។ បេ ។ ក៏បានដល់បឋមជ្ឈាន ជាទុក្ខាបដិបទា ទន្ធាភិញ្ញា សម័យនោះ មគ្គមានអង្គ ៥ គឺ សម្មាទិដ្ឋិ សម្មាសង្កប្បៈ សម្មាវាយាមៈ សម្មាសតិ សម្មាសមាធិ ក៏កើតមាន នេះហៅថា ទុក្ខនិរោធគាមិនីបដិបទា ពួកធម៌ដ៏សេស ដែលសម្បយុត្តដោយទុក្ខនិរោធគាមិនីបដិបទា (ក៏ហៅថា ទុក្ខនិរោធគាមិនីបដិបទាដែរ) ។

(២១៤) សច្ចៈ ៤ គឺ ទុក្ខ ១ ទុក្ខសមុទ័យ ១ ទុក្ខនិរោធ ១ ទុក្ខនិរោធគាមិនីបដិបទា ១ ។

(២១៥) បណ្ដាសច្ចៈទាំង ៤ នោះ ទុក្ខសមុទ័យ តើដូចម្ដេច ។ តណ្ហា នេះហៅថា ទុក្ខសមុទ័យ ។

អភិធម្មបិដកេ វិភង្គោ

[២១៦] តត្ថ កតមំ ទុក្ខំ ។ អវសេសា ច កិលេសា អវសេសា ច អកុសលា ធម្មា តីណិ ច កុសលមូលានិ សាសវានិ អវសេសា ច សាសវា កុសលា ធម្មា សាសវា ច កុសលាកុសលានំ ធម្មានំ វិបាកា យេ ច ធម្មា កិរិយា នេវ កុសលា នាកុសលា ន ច កម្មវិបាកា សព្វញ្ច រូបំ ឥទំ វុច្ចតិ ទុក្ខំ ។

[២១៧] តត្ថ កតមោ ទុក្ខនិរោធោ ។ តណ្ហាយ បហានំ អយំ វុច្ចតិ ទុក្ខនិរោធោ ។

[២១៨] តត្ថ កតមា ទុក្ខនិរោធគាមិនី បដិបទា ។ ឥធ ភិក្ខុ យស្មឹ សមយេ លោកុត្តរំ ឈានំ ភាវេតិ និយ្យានិកំ អបចយគាមឹ ទិដ្ឋិគតានំ បហានាយ បឋមាយ ភូមិយា បត្តិយា វិវិច្ចេវ កាមេហិ ។បេ។ បឋមំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ ទុក្ខាបដិបទំ ទន្ធាភិញ្ញំ តស្មឹ សមយេ ផស្សោ ហោតិ ។បេ។ អវិក្ខេបោ ហោតិ អយំ វុច្ចតិ ទុក្ខនិរោធគាមិនី បដិបទា ។បេ។

(២១៦) បណ្ដាសច្ចៈទាំង ៤ នោះ ទុក្ខ តើដូចម្ដេច ។ ពួកកិលេសដ៏សេសក្ដី ពួកអកុសលធម៌ដ៏សេសក្ដី ពួកកុសលមូលទាំង ៣ ប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងអាសវៈក្ដី ពួកកុសលធម៌ ប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងអាសវៈដ៏សេសក្ដី ពួកវិបាកនៃកុសលធម៌ និងអកុសលធម៌ទាំងឡាយ ប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងអាសវៈក្ដី ទាំងពួកធម៌ណា ដែលជាកិរិយា មិនមែនកុសល មិនមែនអកុសល មិនមែនកម្មវិបាកក្ដី រូបទាំងអស់ក្ដី នេះហៅថា ទុក្ខ ។

(២១៧) បណ្ដាសច្ចៈទាំង ៤ នោះ ទុក្ខនិរោធ តើដូចម្ដេច ។ កិរិយាលះបង់នូវតណ្ហា នេះហៅថា ទុក្ខនិរោធ ។

(២១៨) បណ្ដាសច្ចៈទាំង ៤ នោះ ទុក្ខនិរោធគាមិនីបដិបទា តើដូចម្ដេច ។ សម័យណា ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ចម្រើនលោកុត្តរជ្ឈាន ជានិយ្យានិកៈ ដល់នូវការមិនសន្សំកពូនឡើង ដើម្បីលះបង់ទិដ្ឋិទាំងឡាយ ដើម្បីដល់នូវបឋមភូមិ ស្ងប់ស្ងាត់ចាកកាមទាំងឡាយ ។ បេ ។ ក៏បានដល់នូវបឋមជ្ឈាន ជាទុក្ខាបដិបទាទន្ធាភិញ្ញា សម័យនោះ ផស្សៈក៏កើតមាន ។ បេ ។ សេចក្ដីមិនរាយមាយ ក៏កើតមាន នេះហៅថា ទុក្ខនិរោធគាមិនីបដិបទា ។ បេ ។

(២១៩) តត្ថ កតមោ ទុក្ខសមុទយោ ។ តណ្ហា ច អវសេសា ច កិលេសា អវសេសា ច អកុសលា ធម្មា តីណិ ច កុសលមូលានិ សាសវានិ អវសេសា ច សាសវា កុសលា ធម្មា អយំ វុច្ចតិ ទុក្ខសមុទយោ ។

(២២០) តត្ថ កតមំ ទុក្ខំ ។ សាសវា កុសលាកុសលានំ ធម្មានំ វិបាកា យេ ច ធម្មា កិរិយា នេវ កុសលា នាកុសលា ន ច កម្មវិបាកា សព្វញ្ច រូបំ ឥទំ វុច្ចតិ ទុក្ខំ ។

(២២១) តត្ថ កតមោ ទុក្ខនិរោធោ ។ តណ្ហាយ ច អវសេសានញ្ច កិលេសានំ អវសេសានញ្ច អកុសលានំ ធម្មានំ តិណ្ណញ្ច កុសលមូលានំ សាសវានំ អវសេសានញ្ច សាសវានំ កុសលានំ ធម្មានំ បហានំ អយំ វុច្ចតិ ទុក្ខនិរោធោ ។

(២២២) តត្ថ កតមា ទុក្ខនិរោធគាមិនី បដិបទា ។ ឥធ ភិក្ខុ យស្មឹ សមយេ លោកុត្តរំ ឈានំ ភាវេតិ និយ្យានិកំ អបចយគាមឹ ទិដ្ឋិគតានំ បហានាយ បឋមាយ ភូមិយា បត្តិយា វិវិច្ចេវ កាមេហិ ។បេ។

[២១៩] បណ្ដាសច្ចៈទាំង ៤ នោះ ទុក្ខសមុទ័យ តើដូចម្ដេច ។ តណ្ហាក្ដី ពួកកិលេសដ៏សេសក្ដី ពួកអកុសលធម៌ដ៏សេសក្ដី ពួកកុសលមូលទាំង ៣ ប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងអាសវៈក្ដី ពួកកុសលធម៌ ប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងអាសវៈដ៏សេសក្ដី នេះហៅថា ទុក្ខសមុទ័យ ។

[២២០] បណ្ដាសច្ចៈទាំង ៤ នោះ ទុក្ខ តើដូចម្ដេច ។ ពួកវិបាកនៃធម៌ទាំងឡាយ ជាកុសលនិងអកុសល ប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងអាសវៈក្ដី ទាំងពួកធម៌ណា ដែលជាកិរិយា មិនមែនកុសល មិនមែនអកុសល មិនមែនកម្មវិបាកក្ដី រូបទាំងអស់ក្ដី នេះហៅថា ទុក្ខ ។

[២២១] បណ្ដាសច្ចៈទាំង ៤ នោះ ទុក្ខនិរោធ តើដូចម្ដេច ។ កិរិយាលះ នូវតណ្ហាក្ដី នូវពួកកិលេសដ៏សេសក្ដី នូវពួកអកុសលធម៌ដ៏សេសក្ដី នូវពួកកុសលមូលទាំង ៣ ប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងអាសវៈក្ដី នូវពួកកុសលធម៌ ប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងអាសវៈដ៏សេសក្ដី នេះហៅថា ទុក្ខនិរោធ ។

[២២២] បណ្ដាសច្ចៈទាំង ៤ នោះ ទុក្ខនិរោធគាមិនីបដិបទា តើដូចម្ដេច ។ សម័យណា ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ចម្រើនលោកុត្តរជ្ឈាន ជានិយ្យានិកៈ ដល់នូវការមិនសន្សំកពូនឡើង ដើម្បីលះបង់ទិដ្ឋិទាំងឡាយ ដើម្បីដល់នូវបឋមភូមិ ស្ងប់ស្ងាត់ចាកកាមទាំងឡាយ ។ បេ ។

បឋមំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ ទុក្ខាបដិបទំ ទន្ធាភិញ្ញំ តស្មឹ សមយេ ផស្សោ ហោតិ ។ បេ ។ អវិក្ខេបោ ហោតិ អយំ វុច្ចតិ ទុក្ខនិរោធគាមិនី បដិបទា ។

អភិធម្មភាជនីយំ ។

(២២៣) ចត្តារិ អរិយសច្ចានិ ទុក្ខំ អរិយសច្ចំ ទុក្ខសមុទយោ អរិយសច្ចំ ទុក្ខនិរោធោ អរិយសច្ចំ ទុក្ខនិរោធគាមិនី បដិបទា អរិយសច្ចំ ។ ចតុន្នំ អរិយសច្ចានំ កតិ កុសលា កតិ អកុសលា កតិ អព្យាកតា ។ បេ ។ កតិ សរណា កតិ អរណា ។

(២២៤) សមុទយសច្ចំ អកុសលំ មគ្គសច្ចំ កុសលំ និរោធសច្ចំ អព្យាកតំ ទុក្ខសច្ចំ សិយា កុសលំ សិយា អកុសលំ សិយា អព្យាកតំ ។ ទ្វេ សច្ចា សិយា សុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តា សិយា អទុក្ខមសុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តា និរោធសច្ចំ ន វត្តព្វំ សុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តន្តិបិ ទុក្ខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តន្តិបិ អទុក្ខមសុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តន្តិបិ ទុក្ខសច្ចំ សិយា សុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តំ សិយា ទុក្ខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តំ សិយា អទុក្ខមសុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តំ

ក៏បានដល់នូវបឋមជ្ឈាន ជាទុក្ខាបដិបទាទន្ធាភិញ្ញា សម័យនោះ ផស្សៈ ក៏កើតមាន ។ បេ ។ សេចក្តីមិនរាយមាយ ក៏កើតមាន នេះហៅថា ទុក្ខនិរោធគាមិនីបដិបទា ។

ចប់ អភិធម្មភាជនីយ ។

[៤៤៣] អរិយសច្ច ៤ គឺ ទុក្ខអរិយសច្ច ១ ទុក្ខសមុទយអរិយសច្ច ១ ទុក្ខនិរោធអរិយសច្ច ១ ទុក្ខនិរោធគាមិនីបដិបទាអរិយសច្ច ១ ។ បណ្តាអរិយសច្ចទាំង ៤ អរិយសច្ច ជាកុសលប៉ុន្មាន ជាអកុសលប៉ុន្មាន ជាអព្យាក្រឹតប៉ុន្មាន ។ បេ ។ ប្រកបដោយសត្រូវប៉ុន្មាន មិនមានសត្រូវប៉ុន្មាន ។

[៤៤៤] សមុទយសច្ច ជាអកុសល មគ្គសច្ច ជាកុសល និរោធសច្ច ជាអព្យាក្រឹត ទុក្ខសច្ច ជាកុសលក៏មាន ជាអកុសលក៏មាន ជាអព្យាក្រឹតក៏មាន ។ សច្ចៈ ២ ប្រកបដោយសុខវេទនាក៏មាន ប្រកបដោយអទុក្ខមសុខវេទនាក៏មាន និរោធសច្ច មិនគួរពោលថា ប្រកបដោយសុខវេទនាផង ថា ប្រកបដោយទុក្ខវេទនាផង ថា ប្រកបដោយអទុក្ខមសុខវេទនាផងឡើយ ទុក្ខសច្ចៈ ប្រកបដោយសុខវេទនាក៏មាន ប្រកបដោយទុក្ខវេទនាក៏មាន ប្រកបដោយអទុក្ខមសុខវេទនាក៏មាន

សិយា ន វត្តព្វំ សុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តាតិបិ ទុក្ខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តាតិបិ អទុក្ខមសុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តាតិបិ ។ ទ្វេ សច្ចា វិបាកធម្មធម្មា និរោធសច្ចំ នេវ វិបាកនវិបាកធម្មធម្មំ ទុក្ខសច្ចំ សិយា វិបាកំ សិយា វិបាកធម្មធម្មំ សិយា នេវ វិបាកនវិបាកធម្មធម្មំ ។ សមុទយសច្ចំ អនុបាទិន្នុបាទានិយំ ទ្វេ សច្ចា អនុបាទិន្នានុបាទានិយា ទុក្ខសច្ចំ សិយា ឧបាទិន្នុបាទានិយំ សិយា អនុបាទិន្នុបាទានិយំ ។ សមុទយសច្ចំ សង្កិលិដ្ឋសង្កិលេសិកំ ទ្វេ សច្ចា អសង្កិលិដ្ឋាសង្កិលេសិកា ទុក្ខសច្ចំ សិយា សង្កិលិដ្ឋសង្កិលេសិកំ សិយា អសង្កិលិដ្ឋសង្កិលេសិកំ ។ សមុទយសច្ចំ សវិតក្កសវិចារំ និរោធសច្ចំ អវិតក្កអវិចារំ មគ្គសច្ចំ

មិនគួរពោលថា ប្រកបដោយសុខវេទនាផង ថា ប្រកបដោយទុក្ខវេទនាផង ថា ប្រកបដោយអទុក្ខមសុខវេទនាផងក៏មាន ។ សច្ចៈ ២ មានវិបាក-ធម៌ជាប្រក្រតី និរោធសច្ច មិនមែនជាវិបាក ទាំងមិនមែនមានវិបាកធម៌ជាប្រក្រតី ទុក្ខសច្ច ជាវិបាកក៏មាន មានវិបាកធម៌ជាប្រក្រតីក៏មាន មិនមែនជាវិបាក ទាំងមិនមែនមានវិបាកធម៌ជាប្រក្រតីក៏មាន ។ សមុទយសច្ច ជាធម៌ដែលកម្មប្រកបដោយកិលេស មានតណ្ហាជាដើមមិនបានកាន់យកហើយ តែជាប្រយោជន៍ដល់ឧបាទាន សច្ចៈ ២ ជាធម៌ដែលកម្មប្រកបដោយកិលេស មានតណ្ហាជាដើមមិនបានកាន់យកហើយ ទាំងមិនជាប្រយោជន៍ដល់ឧបាទាន ទុក្ខសច្ច ជាធម៌ដែលកម្មប្រកបដោយកិលេស មានតណ្ហាជាដើមកាន់យកហើយ ទាំងជាប្រយោជន៍ដល់ឧបាទានក៏មាន ជាធម៌ដែលកម្មប្រកបដោយកិលេស មានតណ្ហាជាដើមមិនបានកាន់យកហើយ តែជាប្រយោជន៍ដល់ឧបាទានក៏មាន ។ សមុទយសច្ច ជាធម៌សៅហ្មង ទាំងគួរដល់សេចក្តីសៅហ្មង សច្ចៈ ២ ជាធម៌មិនសៅហ្មង ទាំងមិនគួរដល់សេចក្តីសៅហ្មង ទុក្ខសច្ច ជាធម៌សៅហ្មង ទាំងគួរដល់សេចក្តីសៅហ្មងក៏មាន ជាធម៌មិនសៅហ្មង តែគួរដល់សេចក្តីសៅហ្មងក៏មាន ។ សមុទយសច្ច ជាធម៌ប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងវិតក្កៈ ទាំងជាមួយនឹងវិចារៈ និរោធសច្ច ជាធម៌មិនមានវិតក្កៈ ទាំងមិនមានវិចារៈ មគ្គសច្ច

សិយា សវិតក្កសវិចារំ សិយា អវិតក្កវិចារមត្តំ សិយា អវិតក្កអវិចារំ ទុក្ខសច្ចំ សិយា សវិតក្កសវិចារំ សិយា អវិតក្កវិចារមត្តំ សិយា អវិតក្កអវិចារំ សិយា ន វត្តព្វំ សវិតក្កសវិចារន្តិបិ អវិតក្កវិចារមត្តន្តិបិ អវិតក្កអវិចារន្តិបិ ។ ទ្វេ សច្ចា សិយា បីតិសហគតា សិយា សុខសហគតា សិយា ឧបេក្ខាសហគតា និរោធសច្ចំ ន វត្តព្វំ បីតិសហគតន្តិបិ សុខសហគតន្តិបិ ឧបេក្ខាសហគតន្តិបិ ទុក្ខសច្ចំ សិយា បីតិសហគតំ សិយា សុខសហគតំ សិយា ឧបេក្ខាសហគតំ សិយា ន វត្តព្វំ បីតិសហគតន្តិបិ សុខសហគតន្តិបិ ឧបេក្ខាសហគតន្តិបិ ។ ទ្វេ សច្ចា នេវ ទស្សនេន ន ភាវនាយ បហាតព្វា សមុទយសច្ចំ សិយា ទស្សនេន បហាតព្វំ សិយា ភាវនាយ បហាតព្វំ ទុក្ខសច្ចំ សិយា ទស្សនេន បហាតព្វំ សិយា ភាវនាយ បហាតព្វំ សិយា នេវ ទស្សនេន ន ភាវនាយ បហាតព្វំ ។ ទ្វេ សច្ចា នេវ ទស្សនេន ន ភាវនាយ បហាតព្វហេតុកា សមុទយសច្ចំ សិយា ទស្សនេន បហាតព្វហេតុកំ

ជាធម៌ប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងវិតក្កៈ ទាំងជាមួយនឹងវិចារៈក៏មាន ជាធម៌មិនមានវិតក្កៈ មានត្រឹមតែវិចារៈក៏មាន ជាធម៌មិនមានវិតក្កៈ ទាំងមិនមានវិចារៈក៏មាន ទុក្ខសច្ច ជាធម៌ប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងវិតក្កៈ ទាំងជាមួយនឹងវិចារៈក៏មាន ជាធម៌មិនមានវិតក្កៈ មានត្រឹមតែវិចារៈក៏មាន ជាធម៌មិនមានវិតក្កៈ ទាំងមិនមានវិចារៈក៏មាន មិនគួរពោលថា ប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងវិតក្កៈ ទាំងជាមួយនឹងវិចារៈផង ថា មិនមានវិតក្កៈ មានត្រឹមតែវិចារៈផង ថា មិនមានវិតក្កៈ ទាំងមិនមានវិចារៈផងក៏មាន ។ សច្ចៈ ២ ជាធម៌កើតព្រមដោយបីតិក៏មាន កើតព្រមដោយសុខៈក៏មាន កើតព្រមដោយឧបេក្ខាក៏មាន និរោធសច្ច មិនគួរពោលថា កើតព្រមដោយបីតិផង ថា កើតព្រមដោយសុខៈផង ថា កើតព្រមដោយឧបេក្ខាផងឡើយ ទុក្ខសច្ច កើតព្រមដោយបីតិក៏មាន កើតព្រមដោយសុខៈក៏មាន កើតព្រមដោយឧបេក្ខាក៏មាន មិនគួរពោលថា កើតព្រមដោយបីតិផង ថា កើតព្រមដោយសុខៈផង ថា កើតព្រមដោយឧបេក្ខាផងក៏មាន ។ សច្ចៈ ២ មិនគួរលះដោយទស្សនៈ ទាំងមិនគួរលះដោយភាវនា សមុទយសច្ច គួរលះដោយទស្សនៈក៏មាន គួរលះដោយភាវនាក៏មាន ទុក្ខសច្ច គួរលះដោយទស្សនៈក៏មាន គួរលះដោយភាវនាក៏មាន មិនគួរលះដោយទស្សនៈ ទាំងមិនគួរលះដោយភាវនាក៏មាន ។ សច្ចៈ ២ មានហេតុមិនគួរលះដោយទស្សនៈ ទាំងមិនគួរលះដោយភាវនា សមុទយសច្ច មានហេតុគួរលះដោយទស្សនៈក៏មាន

សច្ចវិភង្គោ បញ្ហាបុច្ឆកំ

សិយា ភាវនាយ បហាតព្វហេតុកំ ទុក្ខសច្ចំ សិយា ទស្សនេន បហាតព្វហេតុកំ សិយា ភាវនាយ បហាតព្វហេតុកំ សិយា នេវ ទស្សនេន ន ភាវនាយ បហាតព្វហេតុកំ ។ សមុទយសច្ចំ អាចយគាមិ មគ្គសច្ចំ អបចយគាមិ និរោធសច្ចំ នេវាចយគាមិ នាបចយគាមិ ទុក្ខសច្ចំ សិយា អាចយគាមិ សិយា នេវាចយគាមិ នាបចយគាមិ ។ មគ្គសច្ចំ សេក្ខំ តីណិ សច្ចា នេវ សេក្ខា នាសេក្ខា ។ សមុទយសច្ចំ បរិត្តំ ទ្វេ សច្ចា អប្បមាណា ទុក្ខសច្ចំ សិយា បរិត្តំ សិយា មហគ្គតំ ។ និរោធសច្ចំ អនារម្មណំ មគ្គសច្ចំ អប្បមាណារម្មណំ សមុទយសច្ចំ សិយា បរិត្តារម្មណំ សិយា មហគ្គតារម្មណំ ន អប្បមាណារម្មណំ សិយា ន វត្តព្វំ បរិត្តារម្មណន្តិបិ មហគ្គតារម្មណន្តិបិ ទុក្ខសច្ចំ សិយា បរិត្តារម្មណំ សិយា មហគ្គតារម្មណំ សិយា អប្បមាណារម្មណំ សិយា ន វត្តព្វំ បរិត្តារម្មណន្តិបិ មហគ្គតារម្មណន្តិបិ អប្បមាណារម្មណន្តិបិ ។ សមុទយសច្ចំ ហីនំ ទ្វេ សច្ចា បណីតា ទុក្ខសច្ចំ

មានហេតុគួរលះដោយភាវនា ក៏មាន ទុក្ខសច្ច មានហេតុគួរលះដោយទស្សនៈក៏មាន មានហេតុគួរលះដោយភាវនាក៏មាន មានហេតុមិនគួរលះដោយទស្សនៈ ទាំងមិនគួរលះដោយភាវនាក៏មាន ។ សមុទយសច្ច ដល់នូវការសន្សំកពូនឡើង មគ្គសច្ច ដល់នូវការមិនសន្សំកពូនឡើង និរោធ-សច្ច មិនដល់នូវការសន្សំកពូនឡើង ទាំងមិនដល់នូវការមិនសន្សំកពូនឡើង ទុក្ខសច្ច ដល់នូវការសន្សំកពូនឡើងក៏មាន មិនដល់នូវការសន្សំកពូនឡើង ទាំងមិនដល់នូវការមិនសន្សំកពូនឡើងក៏មាន ។ មគ្គសច្ច ជារបស់សេក្ខបុគ្គល សច្ចៈ៣ មិនមែនជារបស់សេក្ខបុគ្គល ទាំងមិនមែនជារបស់អសេក្ខបុគ្គល ។ សមុទយសច្ច មានសភាពតូចឆ្មារ សច្ចៈ២ ប្រ-មាណមិនបាន ទុក្ខសច្ច មានសភាពតូចឆ្មារក៏មាន ដល់នូវសភាពធំក៏មាន ។ និរោធសច្ច មិនមានអារម្មណ៍ មគ្គសច្ច មានអារម្មណ៍ប្រមាណមិនបាន សមុទយសច្ច មានអារម្មណ៍តូចឆ្មារក៏មាន មានអារម្មណ៍ដល់នូវសភាពធំ តែមិនមែនមានអារម្មណ៍ប្រមាណមិនបានក៏មាន មិនគួរពោលថា មានអារម្មណ៍តូចឆ្មារផង ថា មានអារម្មណ៍ដល់នូវសភាពធំផងក៏មាន ទុក្ខសច្ច មានអារម្មណ៍តូចឆ្មារក៏មាន មានអារម្មណ៍ដល់នូវសភាពធំក៏មាន មានអារម្មណ៍ប្រមាណមិនបានក៏មាន មិនគួរពោលថា មានអារម្មណ៍តូចឆ្មារផង ថា មានអារម្មណ៍ដល់នូវសភាពធំផង ថា មានអារម្មណ៍ប្រមាណមិនបានផងក៏មាន ។ សមុទយសច្ច ថោកទាប សច្ចៈ២ ដ៏ឧត្តម ទុក្ខសច្ច

សិយា ហីនំ សិយា មជ្ឈិមំ ។ និរោធសច្ចំ អនិយតំ មគ្គសច្ចំ សម្មត្តនិយតំ ទ្វេ សច្ចា សិយា មិច្ឆត្តនិយតា សិយា អនិយតា ។ និរោធសច្ចំ អនារម្មណំ សមុទយសច្ចំ ន វត្តព្វំ មគ្គារម្មណន្តិបិ មគ្គហេតុកន្តិបិ មគ្គាធិបតីតិបិ មគ្គសច្ចំ ន មគ្គារម្មណំ សិយា មគ្គហេតុកំ សិយា មគ្គាធិបតិ សិយា ន វត្តព្វំ មគ្គហេតុកន្តិបិ មគ្គាធិបតីតិបិ ទុក្ខសច្ចំ សិយា មគ្គារម្មណំ ន មគ្គហេតុកំ សិយា មគ្គាធិបតិ សិយា ន វត្តព្វំ មគ្គារម្មណន្តិបិ មគ្គាធិបតីតិបិ ។ ទ្វេ សច្ចា សិយា ឧប្បន្នា សិយា អនុប្បន្នា ន វត្តព្វា ឧប្បាទិនោតិ និរោធសច្ចំ ន វត្តព្វំ ឧប្បន្នន្តិបិ អនុប្បន្នន្តិបិ ឧប្បាទីតិបិ ទុក្ខសច្ចំ សិយា ឧប្បន្នំ សិយា អនុប្បន្នំ សិយា ឧប្បាទិ ។ តីណិ សច្ចា សិយា អតីតា សិយា អនាគតា សិយា បច្ចុប្បន្នា និរោធសច្ចំ ន វត្តព្វំ អតីតន្តិបិ អនាគតន្តិបិ បច្ចុប្បន្នន្តិបិ ។ និរោធសច្ចំ អនារម្មណំ មគ្គសច្ចំ ន វត្តព្វំ អតីតារម្មណន្តិបិ អនាគតារម្មណន្តិបិ បច្ចុប្បន្នារម្មណន្តិបិ ទ្វេ សច្ចា សិយា អតីតារម្មណា សិយា អនាគតារម្មណា

ថោកទាបក៏មាន យ៉ាងកណ្ដាលក៏មាន ៗ និរោធសច្ច មិនទៀង មគ្គសច្ច មានសភាពត្រូវនិងទៀង សច្ចៈ ២ មានសភាពខុសនិងទៀងក៏មាន មិនទៀងក៏មាន ៗ និរោធសច្ច មិនមានអារម្មណ៍ សមុទយសច្ច មិនគួរពោលថា មានមគ្គជាអារម្មណ៍ផង ថា មានមគ្គជាហេតុផង ថា មានមគ្គជាអធិបតីផងឡើយ មគ្គសច្ច មិនមែនមានមគ្គជាអារម្មណ៍ តែមានមគ្គជាហេតុក៏មាន មានមគ្គជាអធិបតីក៏មាន មិនគួរពោលថា មានមគ្គជាហេតុផង ថា មានមគ្គជាអធិបតីផងក៏មាន ទុក្ខសច្ច មានមគ្គជាអារម្មណ៍ តែមិនមែនមានមគ្គជាហេតុក៏មាន មានមគ្គជាអធិតីក៏មាន មិនគួរពោលថា មានមគ្គជាអារម្មណ៍ផង ថា មានមគ្គជាអធិបតីផងក៏មាន ៗ សច្ចៈ ២ កើតឡើងហើយក៏មាន មិនទាន់កើតឡើង តែមិនគួរពោលថា ប្រុងនឹងកើតឡើងក៏មាន និរោធសច្ច មិនគួរពោលថា កើតឡើងហើយផង ថា មិនទាន់កើតឡើងផង ថា ប្រុងនឹងកើតឡើងផងទេ ទុក្ខសច្ច កើតឡើងហើយក៏មាន មិនទាន់កើតឡើងក៏មាន ប្រុងនឹងកើតឡើងក៏មាន ៗ សច្ចៈ ៣ ជាអតីតក៏មាន ជាអនាគតក៏មាន ជាបច្ចុប្បន្នក៏មាន និរោធសច្ច មិនគួរពោលថា ជាអតីតផង ថា ជាអនាគតផង ថា ជាបច្ចុប្បន្នផងឡើយ ៗ និរោធសច្ច មិនមានអារម្មណ៍ មគ្គសច្ច មិនគួរពោលថា មានអារម្មណ៍ជាអតីតផង ថា មានអារម្មណ៍ជាអនាគតផង ថា មានអារម្មណ៍ជាបច្ចុប្បន្នផងឡើយ សច្ចៈ ២ មានអារម្មណ៍ជាអតីតក៏មាន មានអារម្មណ៍ជាអនាគតក៏មាន

សិយា បច្ចុប្បន្នារម្មណា សិយា ន វត្តព្វា អតីតារម្មណាតិបិ អនាគតារម្មណាតិបិ បច្ចុប្បន្នារម្មណាតិបិ ។ និរោធសច្ចំ ពហិទ្ធា តីណិ សច្ចា សិយា អជ្ឈត្តា សិយា ពហិទ្ធា សិយា អជ្ឈត្តពហិទ្ធា ។ និរោធសច្ចំ អនារម្មណំ មគ្គសច្ចំ ពហិទ្ធារម្មណំ សមុទយសច្ចំ សិយា អជ្ឈត្តារម្មណំ សិយា ពហិទ្ធារម្មណំ សិយា អជ្ឈត្តពហិទ្ធារម្មណំ ទុក្ខសច្ចំ សិយា អជ្ឈត្តារម្មណំ សិយា ពហិទ្ធារម្មណំ សិយា អជ្ឈត្តពហិទ្ធារម្មណំ សិយា ន វត្តព្វំ អជ្ឈត្តារម្មណន្តិបិ ពហិទ្ធារម្មណន្តិបិ អជ្ឈត្តពហិទ្ធារម្មណន្តិបិ ។ តីណិ សច្ចា អនិទស្សនាប្បដិឃា ទុក្ខសច្ចំ សិយា សនិទស្សនសប្បដិឃំ សិយា អនិទស្សនសប្បដិឃំ សិយា អនិទស្សនាប្បដិឃំ ។

(២២៨) សមុទយសច្ចំ ហេតុ និរោធសច្ចំ ន ហេតុ ទ្វេ សច្ចា សិយា ហេតូ សិយា ន ហេតូ ។ ទ្វេ សច្ចា សហេតុកា និរោធសច្ចំ អហេតុកំ ទុក្ខសច្ចំ សិយា សហេតុកំ សិយា អហេតុកំ ។ ទ្វេ សច្ចា

មានអារម្មណ៍ជាបច្ចុប្បន្នក៏មាន មិនគួរពោលថា មានអារម្មណ៍ជាអតីតផង ថា មានអារម្មណ៍ជាអនាគតផង ថា មានអារម្មណ៍ជាបច្ចុប្បន្នផងក៏មាន ។ និរោធសច្ច ជាខាងក្រៅ សច្ចៈ ៣ ជាខាងក្នុងក៏មាន ជាខាងក្រៅក៏មាន ទាំងខាងក្នុងទាំងខាងក្រៅក៏មាន ។ និរោធសច្ច មិនមានអារម្មណ៍ មគ្គសច្ច មានអារម្មណ៍ខាងក្រៅ សមុទយសច្ច មានអារម្មណ៍ខាងក្នុងក៏មាន មានអារម្មណ៍ខាងក្រៅក៏មាន មានអារម្មណ៍ទាំងខាងក្នុងទាំងខាងក្រៅក៏មាន ទុក្ខសច្ច មានអារម្មណ៍ខាងក្នុងក៏មាន មានអារម្មណ៍ខាងក្រៅក៏មាន មានអារម្មណ៍ទាំងខាងក្នុងទាំងខាងក្រៅ ក៏មាន មិនគួរពោលថា មានអារម្មណ៍ខាងក្នុងផង ថា មានអារម្មណ៍ខាងក្រៅផង ថា មានអារម្មណ៍ទាំងខាងក្នុងទាំងខាងក្រៅផងក៏មាន ។ សច្ចៈ ៣ មិនប្រកបដោយការឃើញ ទាំងមិនប្រកបដោយការប៉ះពាល់ ទុក្ខសច្ច ប្រកបដោយការឃើញ ទាំងប្រកបដោយការប៉ះពាល់ក៏មាន មិនប្រកបដោយការឃើញ តែប្រកបដោយការប៉ះពាល់ក៏មាន មិនប្រកបដោយការឃើញ ទាំងមិនប្រកបដោយការប៉ះពាល់ក៏មាន ។

(២២៩) សមុទយសច្ច ជាហេតុ និរោធសច្ច មិនមែនហេតុ សច្ចៈ ២ ជាហេតុក៏មាន មិនមែនហេតុក៏មាន ។ សច្ចៈ ២ ប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងហេតុ និរោធសច្ច មិនមានហេតុ ទុក្ខសច្ច ប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងហេតុក៏មាន មិនមានហេតុក៏មាន ។ សច្ចៈ ២

ហេតុសម្បយុត្តា និរោធសច្ចំ ហេតុវិប្បយុត្តំ ទុក្ខ-
សច្ចំ សិយា ហេតុសម្បយុត្តំ សិយា ហេតុវិប្ប-
យុត្តំ ។ សមុទយសច្ចំ ហេតុ ចេវ សហេតុកញ្ច
និរោធសច្ចំ ន វត្តព្វំ ហេតុ ចេវ សហេតុកញ្ចាតិបិ
សហេតុកញ្ចេវ ន ច ហេតូតិបិ មគ្គសច្ចំ សិយា
ហេតុ ចេវ សហេតុកញ្ច សិយា សហេតុកញ្ចេវ ន
ច ហេតុ ទុក្ខសច្ចំ សិយា ហេតុ ចេវ សហេតុកញ្ច
សិយា សហេតុកញ្ចេវ ន ច ហេតុ សិយា ន វត្តព្វំ
ហេតុ ចេវ សហេតុកញ្ចាតិបិ សហេតុកញ្ចេវ ន ច
ហេតូតិបិ ។ សមុទយសច្ចំ ហេតុ ចេវ ហេតុសម្ប-
យុត្តញ្ច និរោធសច្ចំ ន វត្តព្វំ ហេតុ ចេវ ហេតុសម្ប-
យុត្តញ្ចាតិបិ ហេតុសម្បយុត្តញ្ចេវ ន ច ហេតូតិបិ
មគ្គសច្ចំ សិយា ហេតុ ចេវ ហេតុសម្បយុត្តញ្ច សិយា
ហេតុសម្បយុត្តញ្ចេវ ន ច ហេតុ ទុក្ខសច្ចំ សិយា
ហេតុ ចេវ ហេតុសម្បយុត្តញ្ច សិយា ហេតុសម្បយុត្ត-
ញ្ចេវ ន ច ហេតុ សិយា ន វត្តព្វំ ហេតុ ចេវ ហេតុ-
សម្បយុត្តញ្ចាតិបិ ហេតុសម្បយុត្តញ្ចេវ ន ច ហេតូ-
តិបិ ។ និរោធសច្ចំ ន ហេតុ អហេតុកំ សមុទយសច្ចំ

ប្រកបដោយហេតុ និរោធសច្ច ប្រាសចាកហេតុ ទុក្ខសច្ច ប្រកបដោយហេតុក៏មាន ប្រាសចាកហេតុក៏មាន ។ សមុទយសច្ច ជាហេតុផង ប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងហេតុផង និរោធសច្ច មិនគួរពោលថា ជាហេតុទាំងប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងហេតុផង ថា ប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងហេតុ តែមិនមែនហេតុផងឡើយ មគ្គសច្ច ជាហេតុផង ប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងហេតុផងក៏មាន ប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងហេតុ តែមិនមែនហេតុក៏មាន ទុក្ខសច្ច ជាហេតុទាំងប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងហេតុក៏មាន ប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងហេតុ តែមិនមែនហេតុក៏មាន មិនគួរពោលថា ជាហេតុ ទាំងប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងហេតុផង ថា ប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងហេតុ តែមិនមែនហេតុផង ក៏មាន ។ សមុទយសច្ច ជាហេតុផង ប្រកបដោយហេតុផង និរោធសច្ច មិនគួរពោលថា ជាហេតុ ទាំងប្រកបដោយហេតុផង ថា ប្រកបដោយហេតុ តែមិនមែនហេតុផងឡើយ មគ្គសច្ច ជាហេតុផង ប្រកបដោយហេតុផងក៏មាន ប្រកបដោយហេតុ តែមិនមែនហេតុផងក៏មាន ទុក្ខសច្ច ជាហេតុផង ប្រកបដោយហេតុផង ក៏មាន ប្រកបដោយហេតុ តែមិនមែនជាហេតុផង ក៏មាន មិនគួរពោលថា ជាហេតុ ប្រកបដោយហេតុផង ថា ប្រកបដោយហេតុ តែមិនមែនហេតុផងក៏មាន ។ និរោធ-សច្ច មិនមែនហេតុ ទាំងមិនប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងហេតុ សមុទយសច្ច

ន វត្តព្វំ ន ហេតុ សហេតុកន្តិបិ ន ហេតុ អហេតុកន្តិបិ មគ្គសច្ចំ សិយា ន ហេតុ សហេតុកំ សិយា ន វត្តព្វំ ន ហេតុ សហេតុកន្តិបិ ន ហេតុ អហេតុកន្តិបិ ទុក្ខសច្ចំ សិយា ន ហេតុ សហេតុកំ សិយា ន ហេតុ អហេតុកំ សិយា ន វត្តព្វំ ន ហេតុ សហេតុកន្តិបិ ន ហេតុ អហេតុកន្តិបិ ។

(២២៦) តីណិ សច្ចា សប្បច្ចយា និរោធសច្ចំ អប្បច្ចយំ ។ តីណិ សច្ចា សង្ខតា និរោធសច្ចំ អសង្ខតំ ។ តីណិ សច្ចា អនិទស្សនា ទុក្ខសច្ចំ សិយា សនិទស្សនំ សិយា អនិទស្សនំ ។ តីណិ សច្ចា អប្បដិឃា ទុក្ខសច្ចំ សិយា សប្បដិឃំ សិយា អប្បដិឃំ ។ តីណិ សច្ចា អរូបា ទុក្ខសច្ចំ សិយា រូបំ សិយា អរូបំ ។ ទ្វេ សច្ចា លោកិយា ទ្វេ សច្ចា លោកុត្តរា ។ កេនចិ វិញ្ញេយ្យា កេនចិ ន វិញ្ញេយ្យា ។

មិនគួរពោលថា មិនមែនហេតុ តែប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងហេតុផង ថា មិនមែនហេតុ ទាំងមិនប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងហេតុផងឡើយ មគ្គសច្ច មិនមែនហេតុ តែប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងហេតុ ក៏មាន មិនគួរពោលថា មិនមែនហេតុ តែប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងហេតុផង ថា មិនមែនហេតុទាំងមិនប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងហេតុផង ក៏មាន ទុក្ខសច្ច មិនមែនហេតុ តែប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងហេតុក៏មាន មិនមែនហេតុ ទាំងមិនប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងហេតុក៏មាន មិនគួរពោលថា មិនមែនហេតុ តែប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងហេតុផង ថា មិនមែនហេតុ ទាំងមិនប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងហេតុផងក៏មាន ។

(២២៦) សច្ចៈ ៣ ប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងបច្ច័យ និរោធសច្ច មិនមានបច្ច័យ ។ សច្ចៈ ៣ មានបច្ច័យប្រជុំតាក់តែង និរោធសច្ច មិនមានបច្ច័យប្រជុំតាក់តែង ។ សច្ចៈ ៣ មិនប្រកបដោយការឃើញ ទុក្ខសច្ច ប្រកបដោយការឃើញក៏មាន មិនប្រកបដោយការឃើញក៏មាន ។ សច្ចៈ ៣ មិនប្រកបដោយការប៉ះពាល់ ទុក្ខសច្ច ប្រកបដោយការប៉ះពាល់ក៏មាន មិនប្រកបដោយការប៉ះពាល់ក៏មាន ។ សច្ចៈ ៣ ជារូប ទុក្ខសច្ច ជារូបក៏មាន ជាអរូបក៏មាន ។ សច្ចៈ ២ ជាលោកិយ សច្ចៈ ២ ទៀត ជាលោកុត្តរ ។ សច្ចៈទាំងនោះ គួរដឹងច្បាស់ដោយវិញ្ញាណណាមួយ ក៏មាន មិនគួរដឹងច្បាស់ដោយវិញ្ញាណណាមួយ ក៏មាន ។

[២២៧] សមុទយសច្ចំ អាសវោ ទ្វេ សច្ចា នោ អាសវា ទុក្ខសច្ចំ សិយា អាសវោ សិយា នោ អាសវោ ។ ទ្វេ សច្ចា សាសវា ទ្វេ សច្ចា អនាសវា ។ សមុទយសច្ចំ អាសវសម្បយុត្តំ ទ្វេ សច្ចា អាសវវិប្បយុត្តា ទុក្ខសច្ចំ សិយា អាសវសម្បយុត្តំ សិយា អាសវវិប្បយុត្តំ ។ សមុទយសច្ចំ អាសវោ ចេវ សាសវញ្ច ទ្វេ សច្ចា ន វត្តព្វា អាសវា ចេវ សាសវា ចាតិបិ សាសវា ចេវ នោ ច អាសវាតិបិ ទុក្ខសច្ចំ សិយា អាសវោ ចេវ សាសវញ្ច សិយា សាសវញ្ចេវ នោ ច អាសវោ ។ សមុទយសច្ចំ អាសវោ ចេវ អាសវសម្បយុត្តញ្ច ទ្វេ សច្ចា ន វត្តព្វា អាសវា ចេវ អាសវសម្បយុត្តា ចាតិបិ អាសវសម្បយុត្តា ចេវ នោ ច អាសវាតិបិ ទុក្ខសច្ចំ សិយា អាសវោ ចេវ អាសវសម្បយុត្តញ្ច សិយា អាសវសម្បយុត្តញ្ចេវ នោ ច អាសវោ សិយា ន វត្តព្វំ អាសវោ ចេវ អាសវសម្បយុត្តញ្ចាតិបិ អាសវសម្បយុត្តញ្ចេវ នោ ច អាសវោតិបិ ។ ទ្វេ សច្ចា អាសវវិប្បយុត្តអនាសវា សមុទយសច្ចំ ន វត្តព្វំ អាសវវិប្បយុត្តសាសវន្តិបិ

(២២៧) សមុទយសច្ច ជាអាសវៈ សច្ចៈ ២ មិនមែនអាសវៈ ទុក្ខសច្ច ជាអាសវៈក៏មាន មិនមែនអាសវៈក៏មាន ៗ សច្ចៈ ២ ប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងអាសវៈ សច្ចៈ ២ មិៈមានអាសវៈ ៗ សមុទយសច្ច ប្រកបដោយអាសវៈ សច្ចៈ ២ ប្រាសចាកអាសវៈ ទុក្ខសច្ច ប្រកបដោយអាសវៈក៏មាន ប្រាសចាកអាសវៈក៏មាន ៗ សមុទយសច្ច ជាអាសវៈផង ប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងអាសវៈ សច្ចៈ ២ មិនគួរពោលថា ជាអាសវៈផង ប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងអាសវៈផង ថា ប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងអាសវៈ តែមិនមែនអាសវៈផងឡើយ ទុក្ខសច្ច ជាអាសវៈផង ប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងអាសវៈក៏មាន ប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងអាសវៈ តែមិនមែនអាសវៈក៏មាន ៗ សមុទយសច្ច ជាអាសវៈផង ប្រកបដោយអាសវៈ សច្ចៈ ២ មិនគួរពោលថា ជាអាសវៈផង ប្រកបដោយអាសវៈផង ថា ប្រកបដោយអាសវៈ តែមិនមែនអាសវៈផងឡើយ ទុក្ខសច្ច ជាអាសវៈផង ប្រកបដោយអាសវៈក៏មាន ប្រកបដោយអាសវៈ តែមិនមែនអាសវៈក៏មាន មិនគួរពោលថា ជាអាសវៈផង ប្រកបដោយអាសវៈផង ថា ប្រកបដោយអាសវៈ តែមិនមែនអាសវៈផងក៏មាន ៗ សច្ចៈ ២ ប្រាសចាកអាសវៈ ផងមិនមានអាសវៈ សមុទយសច្ច មិនគួរពោលថា ប្រាសចាកអាសវៈ តែប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងអាសវៈផង

អាសវវិប្បយុត្តអនាសវន្តិបិ ទុក្ខសច្ចំ សិយា អាសវវិប្បយុត្តសាសវំ សិយា ន វត្តព្វំ អាសវវិប្បយុត្តសាសវន្តិបិ អាសវវិប្បយុត្តអនាសវន្តិបិ ។

(២២៨) សមុទយសច្ចំ សញ្ញោជនំ ទ្វេ សច្ចា នោ សញ្ញោជនា ទុក្ខសច្ចំ សិយា សញ្ញោជនំ សិយា នោ សញ្ញោជនំ ។ ទ្វេ សច្ចា សញ្ញោជនិយា ទ្វេ សច្ចា អសញ្ញោជនិយា ។ សមុទយសច្ចំ សញ្ញោជនសម្បយុត្តំ ទ្វេ សច្ចា សញ្ញោជនវិប្បយុត្តា ទុក្ខសច្ចំ សិយា សញ្ញោជនសម្បយុត្តំ សិយា សញ្ញោជនវិប្បយុត្តំ ។ សមុទយសច្ចំ សញ្ញោជនញ្ចេវ សញ្ញោជនិយញ្ច ទ្វេ សច្ចា ន វត្តព្វា សញ្ញោជនា ចេវ សញ្ញោជនិយា ចាតិបិ សញ្ញោជនិយា ចេវ នោ ច សញ្ញោជនាតិបិ ទុក្ខសច្ចំ សិយា សញ្ញោជនញ្ចេវ សញ្ញោជនិយញ្ច សិយា សញ្ញោជនិយញ្ចេវ នោ ច សញ្ញោជនំ ។ សមុទយសច្ចំ សញ្ញោជនញ្ចេវ សញ្ញោជនសម្បយុត្តញ្ច ទ្វេ សច្ចា ន វត្តព្វា សញ្ញោជនា ចេវ សញ្ញោជនសម្បយុត្តា ចាតិបិ សញ្ញោជនសម្បយុត្តា

ថា ប្រាសចាកអាសវៈ ទាំងមិនមានអាសវៈផងឡើយ ទុក្ខសច្ច ប្រាសចាកអាសវៈ តែប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងអាសវៈក៏មាន មិនគួរពោលថា ប្រាសចាកអាសវៈ តែប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងអាសវៈផង ថា ប្រាសចាកអាសវៈ តែប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងអាសវៈផង ថា ប្រាសចាកអាសវៈ ទាំងមិនមានអាសវៈផងក៏មាន ។

[២២៨] សមុទយសច្ច ជាសញ្ញោជនៈ សច្ចៈ ២ មិនមែនសញ្ញោជនៈ ទុក្ខសច្ច ជាសញ្ញោជនៈក៏មាន មិនមែនសញ្ញោជនៈក៏មាន ។ សច្ចៈ ២ ជាប្រយោជន៍ដល់សញ្ញោជនៈ សច្ចៈ ២ មិនមែនជាប្រយោជន៍ដល់សញ្ញោជនៈ ។ សមុទយសច្ច ប្រកបដោយសញ្ញោជនៈ សច្ចៈ ២ ប្រាសចាកសញ្ញោជនៈ ទុក្ខសច្ច ប្រកបដោយសញ្ញោជនៈក៏មាន ប្រាសចាកសញ្ញោជនៈក៏មាន ។ សមុទយសច្ច ជាសញ្ញោជនៈ ទាំងជាប្រយោជន៍ដល់សញ្ញោជនៈ សច្ចៈ ២ មិនគួរពោលថា ជាសញ្ញោជនៈ ទាំងជាប្រយោជន៍ដល់សញ្ញោជនៈផង ថា ជាប្រយោជន៍ដល់សញ្ញោជនៈ តែមិនមែនសញ្ញោជនៈផងឡើយ ទុក្ខសច្ច ជាសញ្ញោជនៈ ទាំងជាប្រយោជន៍ដល់សញ្ញោជនៈក៏មាន ជាប្រយោជន៍ដល់សញ្ញោជនៈ តែមិនមែនសញ្ញោជនៈក៏មាន ។ សមុទយសច្ច ជាសញ្ញោជនៈ ទាំងប្រកបដោយសញ្ញោជនៈ សច្ចៈ ២ មិនគួរពោលថា ជាសញ្ញោជនៈ ទាំងប្រកបដោយសញ្ញោជនៈផង ថា ប្រកបដោយសញ្ញោជនៈ

ចេវ នោ ច សញ្ញោជនាតិបិ ទុក្ខសច្ចំ សិយា សញ្ញោជនញ្ចេវ សញ្ញោជនសម្បយុត្តញ្ច សិយា សញ្ញោជនសម្បយុត្តញ្ចេវ នោ ច សញ្ញោជនំ សិយា ន វត្តព្វំ សញ្ញោជនញ្ចេវ សញ្ញោជនសម្បយុត្តញ្ចាតិបិ សញ្ញោជនសម្បយុត្តញ្ចេវ នោ ច សញ្ញោជនន្តិបិ ។ ទ្វេ សច្ចា សញ្ញោជនវិប្បយុត្តអសញ្ញោជនិយា សមុទយសច្ចំ ន វត្តព្វំ សញ្ញោជនវិប្បយុត្តសញ្ញោជនិយន្តិបិ សញ្ញោជនវិប្បយុត្តអសញ្ញោជនិយន្តិបិ ទុក្ខសច្ចំ សិយា សញ្ញោជនវិប្បយុត្តសញ្ញោជនិយំ សិយា ន វត្តព្វំ សញ្ញោជនវិប្បយុត្តសញ្ញោជនិយន្តិបិ សញ្ញោជនវិប្បយុត្តអសញ្ញោជនិយន្តិបិ ។

(៤៤៩) សមុទយសច្ចំ គន្ថោ ទ្វេ សច្ចា នោ គន្ថា ទុក្ខសច្ចំ សិយា គន្ថោ សិយា នោ គន្ថោ ។ ទ្វេ សច្ចា គន្ថនិយា ទ្វេ សច្ចា អគន្ថនិយា ។ ទ្វេ សច្ចា គន្ថវិប្បយុត្តា ទ្វេ សច្ចា សិយា គន្ថសម្បយុត្តា សិយា គន្ថវិប្បយុត្តា ។ សមុទយសច្ចំ គន្ថោ ចេវ គន្ថនិយញ្ច ទ្វេ សច្ចា ន វត្តព្វា គន្ថា ចេវ គន្ថនិយា ចាតិបិ គន្ថនិយា ចេវ នោ ច គន្ថាតិបិ

តែមិនមែនសញ្ញោជនៈផងឡើយ ទុក្ខសច្ច ជាសញ្ញោជនៈ ទាំងប្រកបដោយសញ្ញោជនៈក៏មាន ប្រកបដោយសញ្ញោជនៈ តែមិនមែនសញ្ញោជនៈក៏មាន មិនគួរពោលថា ជាសញ្ញោជនៈ ទាំងប្រកបដោយសញ្ញោជនៈផង ថា ប្រកបដោយសញ្ញោជនៈ តែមិនមែនសញ្ញោជនៈផងក៏មាន ។ សច្ចៈ ២ ប្រាសចាកសញ្ញោជនៈ ទាំងមិនជាប្រយោជដល់សញ្ញោជនៈ សមុទយសច្ច មិនគួរពោលថា ប្រាសចាកសញ្ញោជនៈ តែជាប្រយោជន៍ដល់សញ្ញោជនៈផង ថា ប្រាសចាកសញ្ញោជនៈ ទាំងមិនជាប្រយោជន៍ដល់សញ្ញោជនៈផងឡើយ ទុក្ខសច្ច ប្រាសចាកសញ្ញោជនៈ តែជាប្រយោជន៍ដល់សញ្ញោជនៈក៏មាន មិនគួរពោលថា ប្រាសចាកសញ្ញោជនៈ តែជាប្រយោជន៍ដល់សញ្ញោជនៈផង ថា ប្រាសចាកសញ្ញោជនៈ ទាំងមិនជាប្រយោជន៍ដល់សញ្ញោជនៈផងក៏មាន ។

[២២៩] សមុទយសច្ច ជាគន្ថៈ សច្ចៈ ២ មិនមែនគន្ថៈ ទុក្ខសច្ច ជាគន្ថៈក៏មាន មិនមែនគន្ថៈក៏មាន ។ សច្ចៈ ២ គន្ថៈគប្បីដោតក្រង សច្ចៈ ២ គន្ថៈមិនគប្បីដោតក្រង ។ សច្ចៈ ២ ប្រាសចាកគន្ថៈ សច្ចៈ ២ ប្រកបដោយគន្ថៈក៏មាន ប្រាសចាកគន្ថៈក៏មាន ។ សមុទយសច្ច ជាគន្ថៈផង គន្ថៈគប្បីដោតក្រងផង សច្ចៈ ២ មិនគួរពោលថា ជាគន្ថៈ ទាំងគន្ថៈគប្បីដោតក្រងផង ថា គន្ថៈគប្បីដោតក្រង តែមិនមែនគន្ថៈផងឡើយ

សច្ចវិភង្គ បញ្ហាបុច្ឆកំ

ទុក្ខសច្ចំ សិយា គន្ថោ ចេវ គន្ថនិយញ្ច សិយា គន្ថនិយញ្ចេវ នោ ច គន្ថោ ។ សមុទយសច្ចំ គន្ថោ ចេវ គន្ថសម្បយុត្តញ្ច សិយា ន វត្តព្វំ គន្ថោ ចេវ គន្ថសម្បយុត្តញ្ចាតិបិ គន្ថសម្បយុត្តញ្ចេវ នោ ច គន្ថោតិបិ ទ្វេ សច្ចា ន វត្តព្វា គន្ថា ចេវ គន្ថសម្បយុត្តា ចាតិបិ គន្ថសម្បយុត្តា ចេវ នោ ច គន្ថាតិបិ ទុក្ខសច្ចំ សិយា គន្ថោ ចេវ គន្ថសម្បយុត្តញ្ច សិយា គន្ថសម្បយុត្តញ្ចេវ នោ ច គន្ថោ សិយា ន វត្តព្វំ គន្ថោ ចេវ គន្ថសម្បយុត្តញ្ចាតិបិ គន្ថសម្បយុត្តញ្ចេវ នោ ច គន្ថោតិបិ ។ ទ្វេ សច្ចា គន្ថវិប្បយុត្តអគន្ថនិយា ទ្វេ សច្ចា សិយា គន្ថវិប្បយុត្តគន្ថនិយា សិយា ន វត្តព្វា គន្ថវិប្បយុត្តគន្ថនិយាតិបិ គន្ថវិប្បយុត្តអគន្ថនិយាតិបិ ។

(២៣០) សមុទយសច្ចំ ឱឃោ ។បេ។ យោគោ ។បេ។ នីវរណំ ទ្វេ សច្ចា នោ នីវរណា ទុក្ខសច្ចំ សិយា នីវរណំ សិយា នោ នីវរណំ ។ ទ្វេ សច្ចា នីវរណិយា ទ្វេ សច្ចា អនីវរណិយា ។ សមុទយសច្ចំ នីវរណសម្បយុត្តំ ទ្វេ សច្ចា នីវរណវិប្បយុត្តា ទុក្ខសច្ចំ

ទុក្ខសច្ច ជាគន្ថៈ ទាំងគន្ថៈគប្បីជោគក្រង់ក៏មាន គន្ថៈគប្បីជោគក្រង់ តែមិនមែនគន្ថៈក៏មាន ។ សមុទយសច្ច ជាគន្ថៈ ទាំងប្រកបដោយគន្ថៈក៏មាន មិនគួរពោលថា ជាគន្ថៈ ទាំងប្រកបដោយគន្ថៈផង ថា ប្រកបដោយគន្ថៈ តែមិនមែនគន្ថៈផងក៏មាន សច្ចៈ ២ មិនគួរពោលថា ជាគន្ថៈ ទាំងប្រកបដោយគន្ថៈផង ថា ប្រកបដោយគន្ថៈ តែមិនមែនគន្ថៈផងឡើយ ទុក្ខសច្ច ជាគន្ថៈ ទាំងប្រកបដោយគន្ថៈក៏មាន ប្រកបដោយគន្ថៈ តែមិនមែនគន្ថៈក៏មាន មិនគួរពោលថា ជាគន្ថៈ ទាំងប្រកបដោយគន្ថៈផង ថា ប្រកបដោយគន្ថៈ តែមិនមែនគន្ថៈផងក៏មាន ។ សច្ចៈ ២ប្រាសចាកគន្ថៈ ទាំងគន្ថៈមិនគប្បីជោគក្រង់ សច្ចៈ ២ ប្រាសចាកគន្ថៈ តែគន្ថៈគប្បីជោគក្រង់ក៏មាន មិនគួរពោលថា ប្រាសចាកគន្ថៈ តែគន្ថៈគប្បីជោគក្រង់ផង ថា ប្រាសចាកគន្ថៈ ទាំងគន្ថៈមិនគប្បីជោគក្រង់ផងក៏មាន ។

[២៣០] សមុទយសច្ច ជាឱឃៈ ។ បេ ។ ជាយោគៈ ។ បេ ។ ជានីវរណៈ សច្ចៈ ២ មិនមែននីវរណៈ ទុក្ខសច្ច ជានីវរណៈក៏មាន មិនមែននីវរណៈក៏មាន ។ សច្ចៈ ២ ជាប្រយោជន៍ ដល់នីវរណៈ សច្ចៈ ២ មិនមែនជាប្រយោជន៍ ដល់នីវរណៈ ។ សមុទយសច្ច ប្រកបដោយនីវរណៈ សច្ចៈ ២ ប្រាសចាកនីវរណៈ ទុក្ខសច្ច ប្រកប

សិយា នីវរណសម្បយុត្តំ សិយា នីវរណវិប្បយុត្តំ ។ សមុទយសច្ចំ នីវរណញ្ចេវ នីវរណិយញ្ច ។ ទ្វេ សច្ចា ន វត្តព្វា នីវរណា ចេវ នីវរណិយា ចាតិបិ នីវរណិយា ចេវ នោ ច នីវរណាតិបិ ទុក្ខសច្ចំ សិយា នីវរណញ្ចេវ នីវរណិយញ្ច សិយា នីវរណិយញ្ចេវ នោ ច នីវរណំ ។ សមុទយសច្ចំ នីវរណញ្ចេវ នីវរណសម្បយុត្តញ្ច ។ ទ្វេ សច្ចា ន វត្តព្វា នីវរណា ចេវ នីវរណសម្បយុត្តា ចា-តិបិ នីវរណសម្បយុត្តា ចេវ នោ ច នីវរណាតិបិ ទុក្ខ-សច្ចំ សិយា នីវរណញ្ចេវ នីវរណសម្បយុត្តញ្ច សិយា នីវរណសម្បយុត្តញ្ចេវ នោ ច នីវរណំ សិយា ន វត្តព្វំ នីវរណញ្ចេវ នីវរណសម្បយុត្តញ្ចាតិបិ នីវរណសម្ប-យុត្តញ្ចេវ នោ ច នីវរណន្តិបិ ។ ទ្វេ សច្ចា នីវរណ-វិប្បយុត្តអនីវរណិយា សមុទយសច្ចំ ន វត្តព្វំ នីវរណ-វិប្បយុត្តនីវរណិយន្តិបិ នីវរណវិប្បយុត្តអនីវរណិយន្តិបិ ទុក្ខសច្ចំ សិយា នីវរណវិប្បយុត្តនីវរណិយំ សិយា ន វត្តព្វំ នីវរណវិប្បយុត្តនីវរណិយន្តិបិ នីវរណវិប្ប-យុត្តអនីវរណិយន្តិបិ ។

ដោយនីវរណៈ ក៏មាន ប្រាសចាកនីវរណៈ ក៏មាន ៗ សមុទយសច្ច ជានីវរណៈ ទាំងជាប្រយោជន៍ដល់នីវរណៈ សច្ចៈ ២ មិនគួរពោល ថា ជានីវរណៈ ទាំងជាប្រយោជន៍ដល់នីវរណៈផង ថា ជាប្រយោជន៍ ដល់នីវរណៈ តែមិនមែននីវរណៈផងឡើយ ទុក្ខសច្ច ជានីវរណៈទាំង ជាប្រយោជន៍ដល់នីវរណៈ ក៏មាន ជាប្រយោជន៍ដល់នីវរណៈ តែ មិនមែននីវរណៈ ក៏មាន ៗ សមុទយសច្ច ជានីវរណៈ ទាំងប្រកប ដោយនីវរណៈ សច្ចៈ ២ មិនគួរពោលថា ជានីវរណៈ ទាំងប្រកប ដោយនីវរណៈផង ថា ប្រកបដោយនីវរណៈ តែមិនមែននីវរណៈផង ឡើយ ទុក្ខសច្ច ជានីវរណៈ ទាំងប្រកបដោយនីវរណៈក៏មាន ប្រកប ដោយនីវរណៈ តែមិនមែននីវរណៈក៏មាន មិនគួរពោលថា ជានីវរណៈ ទាំងប្រកបដោយនីវរណៈផង ថា ប្រកបដោយនីវរណៈ តែមិនមែន នីវរណៈផង ក៏មាន ៗ សច្ចៈ ២ ប្រាសចាកនីវរណៈ ទាំងមិនជា ប្រយោជន៍ដល់នីវរណៈ សមុទយសច្ច មិនគួរពោលថា ប្រាសចាក នីវរណៈ តែជាប្រយោជន៍ដល់នីវរណៈផង ថា ប្រាសចាកនីវរណៈ ទាំង មិនជាប្រយោជន៍ដល់នីវរណៈផងឡើយ ទុក្ខសច្ច ប្រាសចាកនីវរណៈ តែជាប្រយោជន៍ដល់នីវរណៈក៏មាន មិនគួរពោលថា ប្រាសចាកនីវរណៈ តែជាប្រយោជន៍ដល់នីវរណៈផង ថា ប្រាសចាកនីវរណៈ ទាំងមិនជា ប្រយោជន៍ដល់នីវរណៈផងក៏មាន ៗ

(២៣១) តីណិ សច្ចា នោ បរាមាសា ទុក្ខសច្ចំ សិយា បរាមាសោ សិយា នោ បរាមាសោ ។ ទ្វេ សច្ចា បរាមដ្ឋា ទ្វេ សច្ចា អបរាមដ្ឋា ។ ទ្វេ សច្ចា បរាមាសវិប្បយុត្តា សមុទយសច្ចំ សិយា បរាមាសសម្បយុត្តំ សិយា បរាមាសវិប្បយុត្តំ ទុក្ខសច្ចំ សិយា បរាមាសសម្បយុត្តំ សិយា បរាមាសវិប្បយុត្តំ សិយា ន វត្តព្វំ បរាមាសសម្បយុត្តន្តិបិ បរាមាសវិប្បយុត្តន្តិបិ ។ សមុទយសច្ចំ ន វត្តព្វំ បរាមាសោ ចេវ បរាមដ្ឋញ្ចាតិ បរាមដ្ឋញ្ចេវ នោ ច បរាមាសោ ទ្វេ សច្ចា ន វត្តព្វា បរាមាសា ចេវ បរាមដ្ឋា ចាតិបិ បរាមដ្ឋា ចេវ នោ ច បរាមាសាតិបិ ទុក្ខសច្ចំ សិយា បរាមាសោ ចេវ បរាមដ្ឋញ្ច សិយា បរាមដ្ឋញ្ចេវ នោ ច បរាមាសោ ។ ទ្វេ សច្ចា បរាមាសវិប្បយុត្តអបរាមដ្ឋា ទ្វេ សច្ចា សិយា បរាមាសវិប្បយុត្តបរាមដ្ឋា សិយា ន វត្តព្វា បរាមាសវិប្បយុត្តបរាមដ្ឋាតិបិ បរាមាសវិប្បយុត្តអបរាមដ្ឋាតិបិ ។

(២៣២) ទ្វេ សច្ចា សារម្មណា និរោធសច្ចំ

សច្ចវិភង្គ បញ្ហាបុច្ឆកៈ

[២៣១] សច្ចៈ ៣ មិនមែនបរាមាសៈ ទុក្ខសច្ច ជាបរាមាសៈក៏មាន មិនមែនបរាមាសៈក៏មាន ។ សច្ចៈ ២ បរាមាសៈស្ទាបអង្អែលហើយ សច្ចៈ ២ បរាមាសៈមិនស្ទាបអង្អែលហើយ ។ សច្ចៈ ២ ប្រាសចាកបរាមាសៈ សមុទយសច្ច ប្រកបដោយបរាមាសៈក៏មាន ប្រាសចាកបរាមាសៈក៏មាន ទុក្ខសច្ច ប្រកបដោយបរាមាសៈក៏មាន ប្រាសចាកបរាមាសៈក៏មាន មិនគួរពោលថា ប្រកបដោយបរាមាសៈផង ថា ប្រាសចាកបរាមាសៈផងក៏មាន ។ សមុទយសច្ច មិនគួរពោលថា ជាបរាមាសៈ ទាំងបរាមាសៈស្ទាបអង្អែលឡើយ បរាមាសៈស្ទាបអង្អែលហើយ តែមិនមែនជាបរាមាសៈ សច្ចៈ ២ មិនគួរពោលថា ជាបរាមាសៈ ទាំងបរាមាសៈស្ទាបអង្អែលផង ថា បរាមាសៈស្ទាបអង្អែលហើយ តែមិនមែនបរាមាសៈផងឡើយ ទុក្ខសច្ច ជាបរាមាសៈ ទាំងបរាមាសៈស្ទាបអង្អែលហើយក៏មាន បរាមាសៈស្ទាបអង្អែលហើយ តែមិនមែនបរាមាសៈក៏មាន ។ សច្ចៈ ២ ប្រាសចាកបរាមាសៈ ទាំងបរាមាសៈមិនស្ទាបអង្អែលហើយ សច្ចៈ ២ ប្រាសចាកបរាមាសៈ តែបរាមាសៈស្ទាបអង្អែលហើយក៏មាន មិនគួរពោលថា ប្រាសចាកបរាមាសៈ តែបរាមាសៈស្ទាបអង្អែលហើយផង ថា ប្រាសចាកបរាមាសៈ ទាំងបរាមាសៈមិនស្ទាបអង្អែលផងក៏មាន ។

[២៣២] សច្ចៈ ២ ប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងអារម្មណ៍ និរោធសច្ច

អនារម្មណំ ទុក្ខសច្ចំ សិយា សារម្មណំ សិយា អនារម្មណំ ។ តីណិ សច្ចា នោ ចិត្តា ទុក្ខសច្ចំ សិយា ចិត្តំ សិយា នោ ចិត្តំ ។ ទ្វេ សច្ចា ចេតសិកា និរោធសច្ចំ អចេតសិកំ ទុក្ខសច្ចំ សិយា ចេតសិកំ សិយា អចេតសិកំ ។ ទ្វេ សច្ចា ចិត្តសម្បយុត្តា និរោធសច្ចំ ចិត្តវិប្បយុត្តំ ទុក្ខសច្ចំ សិយា ចិត្តសម្បយុត្តំ សិយា ចិត្តវិប្បយុត្តំ សិយា ន វត្តព្វំ ចិត្តេន សម្បយុត្តន្តិបិ ចិត្តេន វិប្បយុត្តន្តិបិ ។ ទ្វេ សច្ចា ចិត្តសំសដ្ឋា និរោធសច្ចំ ចិត្តវិសំសដ្ឋំ ទុក្ខសច្ចំ សិយា ចិត្តសំសដ្ឋំ សិយា ចិត្តវិសំសដ្ឋំ សិយា ន វត្តព្វំ ចិត្តេន សំសដ្ឋន្តិបិ ចិត្តេន វិសំសដ្ឋន្តិបិ ។ ទ្វេ សច្ចា ចិត្តសមុដ្ឋានា និរោធសច្ចំ នោ ចិត្តសមុដ្ឋានំ ទុក្ខសច្ចំ សិយា ចិត្តសមុដ្ឋានំ សិយា នោ ចិត្តសមុដ្ឋានំ ។ ទ្វេ សច្ចា ចិត្តសហភុនោ និរោធសច្ចំ នោ ចិត្តសហភូ ទុក្ខសច្ចំ សិយា ចិត្តសហភូ សិយា នោ ចិត្តសហភូ ។ ទ្វេ សច្ចា ចិត្តានុបរិវត្តិនោ និរោធសច្ចំ នោ ចិត្តានុបរិវត្តិ ទុក្ខសច្ចំ សិយា ចិត្តានុបរិវត្តិ សិយា នោ ចិត្តានុបរិវត្តិ ។ ទ្វេ សច្ចា

អភិធម្មបិដក វិភង្គ

មិនមានអារម្មណ៍ ទុក្ខសច្ច ប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងអារម្មណ៍ក៏មាន មិនមានអារម្មណ៍ក៏មាន ។ សច្ចៈ៣ មិនមែនចិត្ត ទុក្ខសច្ច ជាចិត្តក៏មាន មិនមែនចិត្តក៏មាន ។ សច្ចៈ២ ជាចេតសិក និរោធសច្ច មិនមែនចេតសិក ទុក្ខសច្ច ជាចេតសិកក៏មាន មិនមែនចេតសិកក៏មាន ។ សច្ចៈ២ ប្រកបដោយចិត្ត និរោធសច្ច ប្រាសចាកចិត្ត ទុក្ខសច្ច ប្រកបដោយចិត្តក៏មាន ប្រាសចាកចិត្តក៏មាន មិនគួរពោលថា ប្រកបដោយចិត្តផង ថា ប្រាសចាកចិត្តផងក៏មាន ។ សច្ចៈ២ ច្រឡំដោយចិត្ត និរោធសច្ច មិនច្រឡំដោយចិត្ត ទុក្ខសច្ច ច្រឡំដោយចិត្តក៏មាន មិនច្រឡំដោយចិត្តក៏មាន មិនគួរពោលថា ច្រឡំដោយចិត្តផង ថា មិនច្រឡំដោយចិត្តផងក៏មាន ។ សច្ចៈ២ តាំងឡើងអំពីចិត្ត និរោធសច្ច មិនតាំងឡើងអំពីចិត្ត ទុក្ខសច្ច តាំងឡើងអំពីចិត្តក៏មាន មិនតាំងឡើងអំពីចិត្តក៏មាន ។ សច្ចៈ២ កើតជាមួយនឹងចិត្ត និរោធសច្ច មិនកើតជាមួយនឹងចិត្ត ទុក្ខសច្ច កើតជាមួយនឹងចិត្តក៏មាន មិនកើតជាមួយនឹងចិត្តក៏មាន ។ សច្ចៈ២ ប្រព្រឹត្តទៅតាមចិត្ត និរោធសច្ច មិនប្រព្រឹត្តទៅតាមចិត្ត ទុក្ខសច្ច ប្រព្រឹត្តទៅតាមចិត្តក៏មាន មិនប្រព្រឹត្តទៅតាមចិត្តក៏មាន ។ សច្ចៈ២

ចិត្តសំសដ្ឋសមុដ្ឋានា និរោធសច្ចំ នោ ចិត្តសំសដ្ឋសមុដ្ឋានំ ទុក្ខសច្ចំ សិយា ចិត្តសំសដ្ឋសមុដ្ឋានំ សិយា នោ ចិត្តសំសដ្ឋសមុដ្ឋានំ ។ ទ្វេ សច្ចា ចិត្តសំសដ្ឋសមុដ្ឋានសហភុនោ និរោធសច្ចំ នោ ចិត្តសំសដ្ឋសមុដ្ឋានសហភូ ទុក្ខសច្ចំ សិយា ចិត្តសំសដ្ឋសមុដ្ឋានសហភូ សិយា នោ ចិត្តសំសដ្ឋសមុដ្ឋានសហភូ ។ ទ្វេ សច្ចា ចិត្តសំសដ្ឋសមុដ្ឋានានុបរិវត្តិនោ និរោធសច្ចំ នោ ចិត្តសំសដ្ឋសមុដ្ឋានានុបរិវត្តិ ទុក្ខសច្ចំ សិយា ចិត្តសំសដ្ឋសមុដ្ឋានានុបរិវត្តិ សិយា នោ ចិត្តសំសដ្ឋសមុដ្ឋានានុបរិវត្តិ ។ តីណិ សច្ចា ពាហិរា ទុក្ខសច្ចំ សិយា អជ្ឈត្តិកំ សិយា ពាហិរំ ។ តីណិ សច្ចា នុបាទា ទុក្ខសច្ចំ សិយា ឧបាទា សិយា នុបាទា ។ តីណិ សច្ចា អនុបាទិន្នា ទុក្ខសច្ចំ សិយា ឧបាទិន្នំ សិយា អនុបាទិន្នំ ។

(២៣៣) សមុទយសច្ចំ ឧបាទានំ ទ្វេ សច្ចា នុបាទានា ទុក្ខសច្ចំ សិយា ឧបាទានំ សិយា នុបាទានំ ។ ទ្វេ សច្ចា ឧបាទានិយា ទ្វេ សច្ចា អនុបាទានិយា ។

ច្រឡំ ទាំងតាំងឡើងអំពីចិត្ត និរោធសច្ច មិនច្រឡំ មិនតាំងឡើងអំពីចិត្ត ទុក្ខសច្ច ច្រឡំ ទាំងតាំងឡើងអំពីចិត្តក៏មាន មិនច្រឡំ មិនតាំងឡើងអំពីចិត្តក៏មាន ។ សច្ចៈ ២ ច្រឡំ ទាំងតាំងឡើង ទាំងកើតជាមួយនឹងចិត្ត និរោធសច្ច មិនច្រឡំ មិនតាំងឡើង មិនកើតជាមួយនឹងចិត្ត ទុក្ខសច្ច ច្រឡំ ទាំងតាំងឡើង ទាំងកើតជាមួយនឹងចិត្តក៏មាន មិនច្រឡំ មិនតាំងឡើង មិនកើតជាមួយនឹងចិត្តក៏មាន ។ សច្ចៈ ២ ច្រឡំ ទាំងតាំងឡើង ទាំងប្រព្រឹត្តទៅតាមចិត្ត និរោធសច្ច មិនច្រឡំ មិនតាំងឡើង មិនប្រព្រឹត្តទៅតាមចិត្ត ទុក្ខសច្ច ច្រឡំ ទាំងតាំងឡើង ទាំងប្រព្រឹត្តទៅតាមចិត្តក៏មាន មិនច្រឡំ មិនតាំងឡើង មិនប្រព្រឹត្តទៅតាមចិត្តក៏មាន ។ សច្ចៈ ៣ ជាខាងក្រៅ ទុក្ខសច្ច ជាខាងក្នុងក៏មាន ជាខាងក្រៅក៏មាន ។ សច្ចៈ ៣ មិនមែនឧបាទា ទុក្ខសច្ច ជាឧបាទាក៏មាន មិនមែនឧបាទាក៏មាន ។ សច្ចៈ ៣ ត្រូវកម្មប្រកបដោយកិលេសមានតណ្ហាជាដើមមិនបានកាន់យកហើយ ទុក្ខសច្ច ត្រូវកម្មប្រកបដោយកិលេសមានតណ្ហាជាដើមកាន់យកហើយក៏មាន ត្រូវកម្មប្រកបដោយកិលេសមានតណ្ហាជាដើមមិនបានកាន់យកហើយក៏មាន ។

(២៣៣) សមុទយសច្ច ជាឧបាទាន សច្ចៈ ២ មិនមែនឧបា-ទាន ទុក្ខសច្ច ជាឧបាទានក៏មាន មិនមែនឧបាទានក៏មាន ។ សច្ចៈ ២ ជាប្រយោជន៍ដល់ឧបាទាន សច្ចៈ ២ មិនជាប្រយោជន៍ដល់ឧបាទាន ។

ទ្វេ ខន្ធា ឧបាទានវិប្បយុត្តា ទ្វេ ខន្ធា សិយា ឧបា-
ទានសម្បយុត្តា សិយា ឧបាទានវិប្បយុត្តា ។ សមុទ-
យសច្ចំ ឧបាទានញ្ចេវ ឧបាទានិយញ្ច ទ្វេ ខន្ធា ន
វត្តព្វា ឧបាទានា ចេវ ឧបាទានិយា ចាតិបិ ឧបាទា-
និយា ចេវ នោ ច ឧបាទានាតិបិ ទុក្ខសច្ចំ សិយា
ឧបាទានញ្ចេវ ឧបាទានិយញ្ច សិយា ឧបាទានិយញ្ចេវ
នោ ច ឧបាទានំ ។ សមុទយសច្ចំ សិយា ឧបា-
ទានញ្ចេវ ឧបាទានសម្បយុត្តញ្ច សិយា ន វត្តព្វំ
ឧបាទានញ្ចេវ ឧបាទានសម្បយុត្តញ្ចាតិបិ ឧបាទាន-
សម្បយុត្តញ្ចេវ នោ ច ឧបាទានន្តិបិ ទ្វេ ខន្ធា ន
វត្តព្វា ឧបាទានា ចេវ ឧបាទានសម្បយុត្តា ចាតិបិ
ឧបាទានសម្បយុត្តា ចេវ នោ ច ឧបាទានាតិបិ
ទុក្ខសច្ចំ សិយា ឧបាទានញ្ចេវ ឧបាទានសម្បយុត្តញ្ច
សិយា ឧបាទានសម្បយុត្តញ្ចេវ នោ ច ឧបាទានំ
សិយា ន វត្តព្វំ ឧបាទានញ្ចេវ ឧបាទានសម្បយុត្តញ្ចា-
តិបិ ឧបាទានសម្បយុត្តញ្ចេវ នោ ច ឧបាទានន្តិបិ ។
ទ្វេ ខន្ធា ឧបាទានវិប្បយុត្តអនុបាទានិយា ទ្វេ ខន្ធា
សិយា ឧបាទានវិប្បយុត្តឧបាទានិយា សិយា ន វត្តព្វា

សច្ចៈ ២ ប្រាសចាកឧបាទាន សច្ចៈ ២ ប្រកបដោយឧបាទានក៏មាន ប្រាសចាកឧបាទានក៏មាន ។ សមុទយសច្ច ជាឧបាទាន ទាំងជាប្រយោជន៍ដល់ឧបាទាន សច្ចៈ ២ មិនគួរពោលថា ជាឧបាទាន ទាំងជាប្រយោជន៍ដល់ឧបាទានផង ថា ជាប្រយោជន៍ដល់ឧបាទាន តែមិនមែនឧបាទានផងឡើយ ទុក្ខសច្ច ជាឧបាទានទាំងជាប្រយោជន៍ដល់ឧបាទានក៏មាន ជាប្រយោជន៍ដល់ឧបាទាន តែមិនមែនឧបាទាន ក៏មាន ។ សមុទយសច្ច ជាឧបាទាន ទាំងប្រកបដោយឧបាទានក៏មាន មិនគួរពោលថា ជាឧបាទាន ទាំងប្រកបដោយឧបាទានផង ថា ប្រកបដោយឧបាទាន តែមិនមែនឧបាទានផងក៏មាន សច្ចៈ ២ មិនគួរពោលថា ជាឧបាទាន ទាំងប្រកបដោយឧបាទានផង ថា ប្រកបដោយឧបាទាន តែមិនមែនឧបាទានផងឡើយ ទុក្ខសច្ច ជាឧបាទាន ទាំងប្រកបដោយឧបាទានក៏មាន ប្រកបដោយឧបាទាន តែមិនមែនឧបាទានក៏មាន មិនគួរពោលថា ជាឧបាទាន ទាំងប្រកបដោយឧបាទានផង ថា ប្រកបដោយឧបាទាន តែមិនមែនឧបាទានផង ក៏មាន ។ សច្ចៈ ២ ប្រាសចាកឧបាទាន ទាំងមិនជាប្រយោជន៍ដល់ឧបាទាន សច្ចៈ ២ ប្រាសចាកឧបាទាន តែជាប្រយោជន៍ដល់ឧបាទានក៏មាន មិនគួរពោលថា

ឧបាទានវិប្បយុត្តឧបាទានិយាតិបិ ឧបាទានវិប្បយុត្តអនុបាទានិយាតិបិ ។

(២៣៤) សមុទយសច្ចំ កិលេសោ ទ្វេ សច្ចា នោ កិលេសា ទុក្ខសច្ចំ សិយា កិលេសោ សិយា នោ កិលេសោ ។ ទ្វេ សច្ចា សង្កិលេសិកា ទ្វេ សច្ចា អសង្កិលេសិកា ។ សមុទយសច្ចំ សង្កិលិដ្ឋំ ទ្វេ សច្ចា អសង្កិលិដ្ឋា ទុក្ខសច្ចំ សិយា សង្កិលិដ្ឋំ សិយា អសង្កិលិដ្ឋំ ។ សមុទយសច្ចំ កិលេសសម្បយុត្តំ ទ្វេ សច្ចា កិលេសវិប្បយុត្តា ទុក្ខសច្ចំ សិយា កិលេសសម្បយុត្តំ សិយា កិលេសវិប្បយុត្តំ ។ សមុទយសច្ចំ កិលេសោ ចេវ សង្កិលេសិកញ្ច ទ្វេ សច្ចា ន វត្តព្វា កិលេសា ចេវ សង្កិលេសិកា ចាតិបិ សង្កិលេសិកា ចេវ នោ ច កិលេសាតិបិ ទុក្ខសច្ចំ សិយា កិលេសោ ចេវ សង្កិលេសិកញ្ច សិយា សង្កិលេសិកញ្ចេវ នោ ច កិលេសោ ។ សមុទយសច្ចំ កិលេសោ ចេវ សង្កិលិដ្ឋញ្ច ទ្វេ សច្ចា ន វត្តព្វា កិលេសា ចេវ សង្កិលិដ្ឋា ចាតិបិ សង្កិលិដ្ឋា ចេវ នោ ច កិលេសាតិបិ

ប្រាសចាកឧបាទាន តែជាប្រយោជន៍ដល់ឧបាទានផង ថា ប្រាសចាកឧបាទាន ទាំងមិនជាប្រយោជន៍ដល់ឧបាទានផងក៏មាន ។

(២៣៤) សមុទយសច្ច ជាកិលេស សច្ចៈ ២ មិនមែនកិលេស ទុក្ខសច្ច ជាកិលេសក៏មាន មិនមែនកិលេសក៏មាន ។ សច្ចៈ ២ គួរដល់សេចក្ដីសៅហ្មង សច្ចៈ ២ មិនគួរដល់សេចក្ដីសៅហ្មង ។ សមុទយសច្ច ប្រកបដោយសេចក្ដីសៅហ្មង សច្ចៈ ២ មិនប្រកបដោយសេចក្ដីសៅហ្មង ទុក្ខសច្ច ប្រកបដោយសេចក្ដីសៅហ្មងក៏មាន មិនប្រកបដោយសេចក្ដីសៅហ្មងក៏មាន ។ សមុទយសច្ច ប្រកបដោយកិលេស សច្ចៈ ២ ប្រាសចាកកិលេស ទុក្ខសច្ច ប្រកបដោយកិលេសក៏មាន ប្រាសចាកកិលេសក៏មាន ។ សមុទយសច្ច ជាកិលេស ទាំងគួរដល់សេចក្ដីសៅហ្មង សច្ចៈ ២ មិនគួរពោលថា ជាកិលេស ទាំងគួរដល់សេចក្ដីសៅហ្មងផង ថា គួរដល់សេចក្ដីសៅហ្មង តែមិនមែនកិលេសផងឡើយ ទុក្ខសច្ច ជាកិលេស ទាំងគួរដល់សេចក្ដីសៅហ្មងក៏មាន គួរដល់សេចក្ដីសៅហ្មងតែមិនមែនកិលេសក៏មាន ។ សមុទយសច្ច ជាកិលេស ទាំងប្រកបដោយសេចក្ដីសៅហ្មង សច្ចៈ ២ មិនគួរពោលថា ជាកិលេស ទាំងប្រកបដោយសេចក្ដីសៅហ្មងផង ថា ប្រកបដោយសេចក្ដីសៅហ្មង តែមិនមែនកិលេសផងឡើយ

ទុក្ខសច្ចំ សិយា កិលេសោ ចេវ សង្កិលិដ្ឋញ្ច សិយា សង្កិលិដ្ឋញ្ចេវ នោ ច កិលេសោ សិយា ន វត្តព្វំ កិលេសោ ចេវ សង្កិលិដ្ឋញ្ចាតិបិ សង្កិលិដ្ឋញ្ចេវ នោ ច កិលេសោតិបិ ។ សមុទយសច្ចំ កិលេសោ ចេវ កិលេសសម្បយុត្តញ្ច ទ្វេ សច្ចា ន វត្តព្វា កិលេសា ចេវ កិលេសសម្បយុត្តា ចាតិបិ កិលេសសម្បយុត្តា ចេវ នោ ច កិលេសាតិបិ ទុក្ខសច្ចំ សិយា កិលេសោ ចេវ កិលេសសម្បយុត្តញ្ច សិយា កិលេសសម្បយុត្តញ្ចេវ នោ ច កិលេសោ សិយា ន វត្តព្វំ កិលេសោ ចេវ កិលេសសម្បយុត្តញ្ចាតិបិ កិលេសសម្បយុត្តញ្ចេវ នោ ច កិលេសោតិបិ ។ ទ្វេ សច្ចា កិលេសវិប្បយុត្តអសង្កិលេសិកា សមុទយសច្ចំ ន វត្តព្វំ កិលេសវិប្បយុត្តសង្កិលេសិកន្តិបិ កិលេសវិប្បយុត្តអសង្កិលេសិកន្តិបិ ទុក្ខសច្ចំ សិយា កិលេសវិប្បយុត្តសង្កិលេសិកំ សិយា ន វត្តព្វំ កិលេសវិប្បយុត្តសង្កិលេសិកន្តិបិ កិលេសវិប្បយុត្តអសង្កិលេសិកន្តិបិ ។

ទុក្ខសច្ច ជាកិលេសទាំងប្រកបដោយសេចក្តីសៅហ្មងក៏មាន ប្រកបដោយសេចក្តីសៅហ្មង តែមិនមែនកិលេសក៏មាន មិនគួរពោលថា ជាកិលេសទាំងប្រកបដោយសេចក្តីសៅហ្មងផង ថា ប្រកបដោយសេចក្តីសៅហ្មងតែមិនមែនកិលេសផងក៏មាន ។ សមុទយសច្ច ជាកិលេស ទាំងប្រកបដោយកិលេស សច្ចៈ២ មិនគួរពោលថា ជាកិលេស ទាំងប្រកបដោយកិលេសផង ថា ប្រកបដោយកិលេសតែមិនមែនកិលេសផងឡើយ ទុក្ខសច្ច ជាកិលេស ទាំងប្រកបដោយកិលេសក៏មាន ប្រកបដោយកិលេសតែមិនមែនកិលេសក៏មាន មិនគួរពោលថា ជាកិលេស ទាំងប្រកបដោយកិលេសផង ថា ប្រកបដោយកិលេស តែមិនមែនកិលេសផងក៏មាន ។ សច្ចៈ ២ ប្រាសចាកកិលេស ទាំងមិនគួរដល់នូវសេចក្តីសៅហ្មង សមុទយសច្ច មិនគួរពោលថា ប្រាសចាកកិលេស តែគួរដល់សេចក្តីសៅហ្មងផង ថា ប្រាសចាកកិលេស ទាំងមិនគួរដល់សេចក្តីសៅហ្មងផងឡើយ ទុក្ខសច្ច ប្រាសចាកកិលេស តែគួរដល់សេចក្តីសៅហ្មងក៏មាន មិនគួរពោលថា ប្រាសចាកកិលេស តែគួរដល់សេចក្តីសៅហ្មងផង ថា ប្រាសចាកកិលេស ទាំងមិនគួរដល់សេចក្តីសៅហ្មងផងក៏មាន ។

(២៣៨) ទ្វេ សច្ចា ន ទស្សនេន បហាតព្វា ទ្វេ សច្ចា សិយា ទស្សនេន បហាតព្វា សិយា ន ទស្សនេន បហាតព្វា ។ ទ្វេ សច្ចា ន ភាវនាយ បហាតព្វា ទ្វេ សច្ចា សិយា ភាវនាយ បហាតព្វា សិយា ន ភាវនាយ បហាតព្វា ។ ទ្វេ សច្ចា ន ទស្សនេន បហាតព្វហេតុកា ទ្វេ សច្ចា សិយា ទស្សនេន បហាតព្វហេតុកា សិយា ន ទស្សនេន បហាតព្វហេតុកា ។ ទ្វេ សច្ចា ន ភាវនាយ បហាតព្វហេតុកា ទ្វេ សច្ចា សិយា ភាវនាយ បហាតព្វហេតុកា សិយា ន ភាវនាយ បហាតព្វហេតុកា ។ សមុទយសច្ចំ សវិតក្កំ និរោធសច្ចំ អវិតក្កំ ទ្វេ សច្ចា សិយា សវិតក្កា សិយា អវិតក្កា ។ សមុទយសច្ចំ សវិចារំ និរោធសច្ចំ អវិចារំ ទ្វេ សច្ចា សិយា សវិចារា សិយា អវិចារា ។ និរោធសច្ចំ អប្បីតិកំ តីណិ សច្ចា សិយា សប្បីតិកា សិយា អប្បីតិកា ។ និរោធសច្ចំ ន សុខសហគតំ តីណិ សច្ចា សិយា សុខសហគតា សិយា ន សុខសហគតា ។ និរោធសច្ចំ ន ឧបេក្ខាសហគតំ តីណិ សច្ចា សិយា ឧបេក្ខាសហគតា

សច្ចវិភង្គ បញ្ហាបុច្ឆកៈ

[២៣៩] សច្ចៈ ២ មិនគួរលះដោយទស្សនៈ សច្ចៈ ២ គួរលះដោយទស្សនៈក៏មាន មិនគួរលះដោយទស្សនៈក៏មាន ។ សច្ចៈ ២ មិនគួរលះដោយភាវនា សច្ចៈ ២ គួរលះដោយភាវនាក៏មាន មិនគួរលះដោយភាវនាក៏មាន ។ សច្ចៈ ២ មានហេតុមិនគួរលះដោយទស្សនៈ សច្ចៈ ២ មានហេតុគួរលះដោយទស្សនៈក៏មាន មានហេតុមិនគួរលះដោយទស្សនៈក៏មាន ។ សច្ចៈ ២ មានហេតុមិនគួរលះដោយភាវនា សច្ចៈ ២ មានហេតុគួរលះដោយភាវនាក៏មាន មានហេតុមិនគួរលះដោយភាវនាក៏មាន ។ សមុទយសច្ច ប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងវិតក្កៈ និរោធសច្ច មិនមានវិតក្កៈ សច្ចៈ ២ ប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងវិតក្កៈក៏មាន មិនមានវិតក្កៈក៏មាន ។ សមុទយសច្ច ប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងវិចារៈ និរោធសច្ច មិនមានវិចារៈ សច្ចៈ ២ ប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងវិចារៈក៏មាន មិនមានវិចារៈក៏មាន ។ និរោធសច្ច មិនមានបីតិ សច្ចៈ ៣ ប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងបីតិក៏មាន មិនមានបីតិក៏មាន ។ និរោធសច្ច មិនកើតព្រមដោយសុខៈ សច្ចៈ ៣ កើតព្រមដោយសុខៈក៏មាន មិនកើតព្រមដោយសុខៈក៏មាន ។ និរោធសច្ច មិនកើតព្រមដោយឧបេក្ខា សច្ចៈ ៣ កើតព្រមដោយឧបេក្ខាក៏មាន

សិយា ន ឧបេក្ខាសហគតា ។ សមុទយសច្ចំ កាមាវចរំ ទ្វេ សច្ចា ន កាមាវចរា ទុក្ខសច្ចំ សិយា កាមាវចរំ សិយា ន កាមាវចរំ ។ តីណិ សច្ចា ន រូបាវចរា ទុក្ខសច្ចំ សិយា រូបាវចរំ សិយា ន រូបាវចរំ ។ តីណិ សច្ចា ន អរូបាវចរា ទុក្ខសច្ចំ សិយា អរូបាវចរំ សិយា ន អរូបាវចរំ ។ ទ្វេ សច្ចា បរិយាបន្នា ទ្វេ សច្ចា អបរិយាបន្នា ។ មគ្គសច្ចំ និយ្យានិកំ តីណិ សច្ចា អនិយ្យានិកា ។ មគ្គសច្ចំ និយតំ និរោធសច្ចំ អនិយតំ ទ្វេ សច្ចា សិយា និយតា សិយា អនិយតា ។ ទ្វេ សច្ចា សឧត្តរា ទ្វេ សច្ចា អនុត្តរា ។ សមុទយសច្ចំ សរណំ ទ្វេ សច្ចា អរណា ទុក្ខសច្ចំ សិយា សរណំ សិយា អរណន្តិ ។

បញ្ហាបុច្ឆកំ ។

សច្ចវិភង្គោ សមត្តោ ។

មិនកើតព្រមដោយឧបេក្ខា ក៏មាន ។ សមុទយសច្ច ជាកាមាវចរ សច្ចៈ ២ មិនមែនកាមាវចរ ទុក្ខសច្ច ជាកាមាវចរក៏មាន មិនមែនកាមាវចរក៏មាន ។ សច្ចៈ ៣ មិនមែនរូបាវចរ ទុក្ខសច្ច ជារូបាវចរក៏មាន មិនមែនរូបាវចរក៏មាន ។ សច្ចៈ ៣ មិនមែនអរូបាវចរ ទុក្ខសច្ច ជាអរូបាវចរក៏មាន មិនមែនអរូបាវចរក៏មាន ។ សច្ចៈ ២ ជាបរិយាបន្នៈ (រាប់បញ្ចូលក្នុងតេភូមិកវដ្តៈ) សច្ចៈ ២ ជាអបរិយាបន្នៈ (មិនរាប់បញ្ចូលក្នុងតេភូមិកវដ្តៈ) ។ មគ្គសច្ច ជានិយ្យានិកៈ (ធម៌ជាគ្រឿងចេញចាកវដ្តៈ) សច្ចៈ ៣ ជាអនិយ្យានិកៈ ។ មគ្គសច្ច ជានិយតៈ (ទៀង) និរោធសច្ច ជាអនិយតៈ (មិនទៀង) សច្ចៈ ២ ជានិយតៈក៏មាន ជាអនិយតៈក៏មាន ។ សច្ចៈ ២ ជាសឧត្តរៈ (ធម៌ជាគ្រឿងរើខ្លួន) សច្ចៈ ២ ជាអនុត្តរៈ (ធម៌មិនមែនជាគ្រឿងរើខ្លួន) ។ សមុទយសច្ច ជាសរណៈ (ធម៌ប្រកបដោយសត្រូវ) សច្ចៈ ២ ជាអរណៈ (មិនប្រកបដោយសត្រូវ) ទុក្ខសច្ច ជាសរណៈក៏មាន ជាអរណៈក៏មាន ។

ចប់ បញ្ហាបុច្ឆកៈ ។

ចប់ សច្ចវិភង្គ ។

ឥន្ទ្រិយវិភង្គោ

(២៣៦) ពាវីសតិន្ទ្រិយានិ ចក្ខុន្ទ្រិយំ សោតិន្ទ្រិយំ ឃានិន្ទ្រិយំ ជិវ្ហិន្ទ្រិយំ កាយិន្ទ្រិយំ មនិន្ទ្រិយំ ឥត្ថិន្ទ្រិយំ បុរិសិន្ទ្រិយំ ជីវិតិន្ទ្រិយំ សុខិន្ទ្រិយំ ទុក្ខិន្ទ្រិយំ សោមនស្សិន្ទ្រិយំ ទោមនស្សិន្ទ្រិយំ ឧបេក្ខិន្ទ្រិយំ សទ្ធិន្ទ្រិយំ វីរិយិន្ទ្រិយំ សតិន្ទ្រិយំ សមាធិន្ទ្រិយំ បញ្ញិន្ទ្រិយំ អនញ្ញាតញ្ញស្សាមីតិន្ទ្រិយំ អញ្ញិន្ទ្រិយំ អញ្ញាតាវិន្ទ្រិយំ ។

(២៣៧) តត្ថ កតមំ ចក្ខុន្ទ្រិយំ ។ យំ ចក្ខុំ ចតុន្នំ មហាភូតានំ ឧបាទាយ បសាទោ ។បេ។ សុញ្ញោ គាមោបេសោ ឥទំ វុច្ចតិ ចក្ខុន្ទ្រិយំ ។ តត្ថ កតមំ

ឥន្ទ្រិយវិភង្គ

[២៣៦] ឥន្ទ្រិយ ២២ គឺ ចក្ខុន្ទ្រិយ (ឥន្ទ្រិយ គឺភ្នែក) សោតិន្ទ្រិយ (ឥន្ទ្រិយ គឺត្រចៀក) ឃានិន្ទ្រិយ (ឥន្ទ្រិយ គឺច្រមុះ) ជិវ្ហិន្ទ្រិយ (ឥន្ទ្រិយ គឺអណ្ដាត) កាយិន្ទ្រិយ (ឥន្ទ្រិយ គឺកាយ) មនិន្ទ្រិយ (ឥន្ទ្រិយ គឺចិត្ត) ឥត្ថិន្ទ្រិយ (ឥន្ទ្រិយ គឺភេទស្រី) បុរិសិន្ទ្រិយ (ឥន្ទ្រិយ គឺ ភេទប្រុស) ជីវិតិន្ទ្រិយ (ឥន្ទ្រិយ គឺ ជីវិត) សុខិន្ទ្រិយ (ឥន្ទ្រិយ គឺសុខ) ទុក្ខិន្ទ្រិយ (ឥន្ទ្រិយ គឺទុក្ខ) សោមនស្សិន្ទ្រិយ (ឥន្ទ្រិយ គឺសោមនស្ស) ទោមនស្សិន្ទ្រិយ (ឥន្ទ្រិយ គឺទោមនស្ស) ឧបេក្ខិន្ទ្រិយ (ឥន្ទ្រិយ គឺឧបេក្ខា) សទ្ធិន្ទ្រិយ (ឥន្ទ្រិយ គឺសទ្ធា) វីរិយិន្ទ្រិយ (ឥន្ទ្រិយ គឺវីរិយៈ) សតិន្ទ្រិយ (ឥន្ទ្រិយ គឺសតិ) សមាធិន្ទ្រិយ (ឥន្ទ្រិយ គឺសមាធិ) បញ្ញិន្ទ្រិយ (ឥន្ទ្រិយ គឺបញ្ញា) អនញ្ញាតញ្ញស្សាមីតិន្ទ្រិយ(១) អញ្ញិន្ទ្រិយ(២) អញ្ញាតាវិន្ទ្រិយ(៣) ។

[២៣៧] បណ្ដាឥន្ទ្រិយទាំងនោះ ចក្ខុន្ទ្រិយ តើដូចម្ដេច ។ ចក្ខុណា គឺប្រសាទ អាស្រ័យមហាភូត ទាំង ៤ ។ បេ ។ ហៅថា ស្រុកទំនេរក៏បាន នេះហៅថា ចក្ខុន្ទ្រិយ ។ បណ្ដាឥន្ទ្រិយទាំងនោះ

---

១ ឥន្ទ្រិយ របស់បុគ្គលដែលប្រតិបត្តិដោយគិតថា អាត្មាអញនឹងដឹងច្បាស់នូវធម៌ដែលជនដទៃមិនដឹងហើយ គឺអមតនិព្វាន ឬ ចតុស្សច្ចធម៌ ។ ២ ឥន្ទ្រិយ គឺការដឹងច្បាស់នូវអមតនិព្វាន ឬ ចតុស្សច្ចធម៌ ។ ៣ ឥន្ទ្រិយ របស់បុគ្គលអ្នកដឹងច្បាស់នូវអមតនិព្វាន ឬ ចតុស្សច្ចធម៌ គឺព្រះខីណាស្រព ដែលមានញាណកិច្ចសម្រេចហើយ ក្នុងសច្ចៈទាំង ៤ ។

សោតិន្ទ្រិយំ ។បេ។ ឃានិន្ទ្រិយំ ។បេ។ ជិវ្ហិន្ទ្រិយំ ។បេ។ កាយិន្ទ្រិយំ ។ យោ កាយោ ចតុន្នំ មហាភូតានំ ឧបាទាយ បសាទោ ។បេ។ សុញ្ញោ គាមោបេសោ ឥទំ វុច្ចតិ កាយិន្ទ្រិយំ ។ តត្ថ កតមំ មនិន្ទ្រិយំ ។ ឯកវិធេន មនិន្ទ្រិយំ ផស្សសម្បយុត្តំ ។បេ។ ឯវំ ពហុវិធេន មនិន្ទ្រិយំ ឥទំ វុច្ចតិ មនិន្ទ្រិយំ ។

(២៣៨) តត្ថ កតមំ ឥត្ថិន្ទ្រិយំ ។ យំ ឥត្ថិយា ឥត្ថីលិង្គំ ឥត្ថីនិមិត្តំ ឥត្ថីកុត្តំ ឥត្ថាកប្បោ ឥត្ថត្តំ ឥត្ថីភាវោ ឥទំ វុច្ចតិ ឥត្ថិន្ទ្រិយំ ។ តត្ថ កតមំ បុរិសិន្ទ្រិយំ ។ យំ បុរិសស្ស បុរិសលិង្គំ បុរិសនិមិត្តំ បុរិសកុត្តំ បុរិសាកប្បោ បុរិសត្តំ បុរិសភាវោ ឥទំ វុច្ចតិ បុរិសិន្ទ្រិយំ ។ តត្ថ កតមំ ជីវិតិន្ទ្រិយំ ។ ទុវិធេន ជីវិតិន្ទ្រិយំ អត្ថិ រូបំ ជីវិតិន្ទ្រិយំ អត្ថិ អរូបំ ជីវិតិន្ទ្រិយំ ។ តត្ថ កតមំ រូបំ ជីវិតិន្ទ្រិយំ ។ យោ តេសំ រូបីនំ ធម្មានំ អាយុ ឋិតិ យបនា យាបនា ឥរិយនា វត្តនា បាលនា ជីវិតំ ជីវិតិន្ទ្រិយំ ឥទំ វុច្ចតិ រូបំ ជីវិតិន្ទ្រិយំ ។ តត្ថ កតមំ អរូបំ ជីវិតិន្ទ្រិយំ ។

សោតិន្ទ្រិយ ។ បេ ។ ឃានិន្ទ្រិយ ។ បេ ។ ជិវ្ហិន្ទ្រិយ ។ បេ ។ កាយិន្ទ្រិយ តើដូចម្តេច ។ កាយណា គឺប្រសាទ អាស្រ័យមហាភូតទាំង ៤ ។ បេ ។ ហៅថាស្រុកទំនេរក៏បាន នេះហៅថា កាយិន្ទ្រិយ ។ បណ្តាឥន្ទ្រិយទាំងនោះ មនិន្ទ្រិយ តើដូចម្តេច ។ មនិន្ទ្រិយ មានប្រការមួយ ដែលសម្បយុត្តដោយផស្សៈ ។ បេ ។ មនិន្ទ្រិយ មានច្រើនប្រការ យ៉ាងនេះឯង នេះហៅថា មនិន្ទ្រិយ ។

(២៣៨) បណ្តាឥន្ទ្រិយទាំងនោះ ឥត្ថិន្ទ្រិយ តើដូចម្តេច ។ ភេទនៃស្ត្រី និមិត្តនៃស្ត្រី លំនាំនៃស្ត្រី អាកប្បកិរិយានៃស្ត្រី ភាពនៃស្ត្រី បែបភាពនៃស្ត្រី ណា របស់ស្ត្រី នេះហៅថា ឥត្ថិន្ទ្រិយ ។ បណ្តាឥន្ទ្រិយទាំងនោះ បុរិសិន្ទ្រិយ តើដូចម្តេច ។ ភេទនៃបុរស និមិត្តនៃបុរស លំនាំនៃបុរស ឫក្សពានៃបុរស ភាពនៃបុរស បែបភាពនៃបុរស ណា របស់បុរស នេះហៅថា បុរិសិន្ទ្រិយ ។ បណ្តាឥន្ទ្រិយទាំងនោះ ជីវិតិន្ទ្រិយ តើដូចម្តេច ។ ជីវិតិន្ទ្រិយមានប្រការ ២ គឺ រូបជីវិតិន្ទ្រិយ ១ អរូបជីវិតិន្ទ្រិយ ១ ។ បណ្តាជីវិតិន្ទ្រិយទាំងនោះ រូបជីវិតិន្ទ្រិយ តើដូចម្តេច ។ អាយុ ការឋិតនៅ ការតាំងនៅ ការញ៉ាំងអត្តភាពឲ្យប្រព្រឹត្តទៅ ការរំកិលទៅ ការប្រព្រឹត្តទៅ ការរក្សា ការរស់នៅ ធម្មជាតជាធំក្នុងការរស់នៅ ណា នៃធម៌ដែលមានរូបទាំងនោះ នេះហៅថា រូបជីវិតិន្ទ្រិយ ។ បណ្តាជីវិតិន្ទ្រិយទាំងនោះ អរូបជីវិតិន្ទ្រិយ តើដូចម្តេច ។

យោ តេសំ អរូបីនំ ធម្មានំ អាយុ ឋិតិ យបនា យាបនា ឥរិយនា វត្តនា បាលនា ជីវិតំ ជីវិតិន្ទ្រិយំ ឥទំ វុច្ចតិ អរូបំ ជីវិតិន្ទ្រិយំ ។

[២៣៩] តត្ថ កតមំ សុខិន្ទ្រិយំ ។ យំ កាយិកំ សាតំ កាយិកំ សុខំ កាយសម្ផស្សជំ សាតំ សុខំ វេទយិតំ កាយសម្ផស្សជា សាតា សុខា វេទនា ឥទំ វុច្ចតិ សុខិន្ទ្រិយំ ។ តត្ថ កតមំ ទុក្ខិន្ទ្រិយំ ។ យំ កាយិកំ អសាតំ កាយិកំ ទុក្ខំ កាយសម្ផស្សជំ អសាតំ ទុក្ខំ វេទយិតំ កាយសម្ផស្សជា អសាតា ទុក្ខា វេទនា ឥទំ វុច្ចតិ ទុក្ខិន្ទ្រិយំ ។ តត្ថ កតមំ សោមនស្សិន្ទ្រិយំ ។ យំ ចេតសិកំ សាតំ ចេតសិកំ សុខំ ចេតោសម្ផស្សជំ សាតំ សុខំ វេទយិតំ ចេតោសម្ផស្សជា សាតា សុខា វេទនា ឥទំ វុច្ចតិ សោមនស្សិន្ទ្រិយំ ។ តត្ថ កតមំ ទោមនស្សិន្ទ្រិយំ ។ យំ ចេតសិកំ អសាតំ ចេតសិកំ ទុក្ខំ ចេតោសម្ផស្សជំ អសាតំ ទុក្ខំ

អាយុ ការឋិតនៅ ការតាំងនៅ ការញុំាងអត្តភាពឲ្យប្រព្រឹត្តទៅ ការរំកិលទៅ ការប្រព្រឹត្តិទៅ ការរក្សា ការរស់នៅ ធម្មជាតជាធំក្នុងការរស់នៅ ណា នៃធម៌ដែលមិនមានរូបទាំងនោះ នេះហៅថា អរូបជីវិតិន្ទ្រិយ ។

(២៣៩) បណ្តាឥន្ទ្រិយទាំងនោះ សុខិន្ទ្រិយ តើដូចម្តេច ។ ការឆ្ងាញ់ពិសាប្រព្រឹត្តទៅក្នុងកាយ សេចក្តីសុខប្រព្រឹត្តទៅក្នុងកាយ ការទទួលអារម្មណ៍ដ៏ឆ្ងាញ់ពិសាជាសុខ ដែលកើតអំពីកាយសម្ផស្ស វេទនាដ៏ឆ្ងាញ់ពិសាជាសុខ ដែលកើតអំពីកាយសម្ផស្ស ណា នេះហៅថា សុខិន្ទ្រិយ ។ បណ្តាឥន្ទ្រិយទាំងនោះ ទុក្ខិន្ទ្រិយ តើដូចម្តេច ។ ការមិនឆ្ងាញ់ពិសាប្រព្រឹត្តទៅក្នុងកាយ សេចក្តីទុក្ខប្រព្រឹត្តទៅក្នុងកាយ ការទទួលអារម្មណ៍មិនឆ្ងាញ់ពិសាជាទុក្ខ ដែលកើតអំពីកាយសម្ផស្ស វេទនាមិនឆ្ងាញ់ពិសាជាទុក្ខ ដែលកើតអំពីកាយសម្ផស្ស ណា នេះហៅថា ទុក្ខិន្ទ្រិយ ។ បណ្តាឥន្ទ្រិយទាំងនោះ សោមនស្សិន្ទ្រិយ តើដូចម្តេច ។ ការឆ្ងាញ់ពិសាប្រព្រឹត្តទៅក្នុងចិត្ត សេចក្តីសុខប្រព្រឹត្តទៅក្នុងចិត្ត ការទទួលអារម្មណ៍ដ៏ឆ្ងាញ់ពិសាជាសុខ ដែលកើតអំពីសម្ផស្សនៃចិត្ត វេទនាដ៏ឆ្ងាញ់ពិសាជាសុខ ដែលកើតអំពីសម្ផស្សនៃចិត្ត ណា នេះហៅថា សោមនស្សិន្ទ្រិយ ។ បណ្តាឥន្ទ្រិយទាំងនោះ ទោមនស្សិន្ទ្រិយ តើដូចម្តេច ។ ការមិនឆ្ងាញ់ពិសាប្រព្រឹត្តទៅក្នុងចិត្ត សេចក្តីទុក្ខប្រព្រឹត្តទៅក្នុងចិត្ត ការទទួលអារម្មណ៍មិនឆ្ងាញ់ពិសាជាទុក្ខ ដែលកើតអំពីសម្ផស្សនៃចិត្ត

វេទយិតំ ចេតោសម្ផស្សជា អសាតា ទុក្ខា វេទនា ឥទំ វុច្ចតិ ទោមនស្សិន្ទ្រិយំ ។ តត្ថ កតមំ ឧបេក្ខិន្ទ្រិយំ ។ យំ ចេតសិកំ នេវ សាតំ នាសាតំ ចេតោសម្ផស្សជំ អទុក្ខមសុខំ វេទយិតំ ចេតោសម្ផស្សជា អទុក្ខមសុខា វេទនា ឥទំ វុច្ចតិ ឧបេក្ខិន្ទ្រិយំ ។

[២៦០] តត្ថ កតមំ សទ្ធិន្ទ្រិយំ ។ យា សទ្ធា សទ្ទហនា ឱកប្បនា អភិប្បសាទោ សទ្ធា សទ្ធិន្ទ្រិយំ សទ្ធាពលំ ឥទំ វុច្ចតិ សទ្ធិន្ទ្រិយំ ។ តត្ថ កតមំ វីរិយិន្ទ្រិយំ ។ យោ ចេតសិកោ វីរិយារម្ភោ និក្កមោ បរក្កមោ ឧយ្យាមោ វាយាមោ ឧស្សាហោ ឧស្សោឡ្ហី ថាមោ ធិតិ អសិថិលបរក្កមតា អនិក្ខិត្តច្ឆន្ទតា អនិក្ខិត្តធុរតា ធុរសម្បគ្គាហោ វីរិយំ វីរិយិន្ទ្រិយំ វីរិយពលំ សម្មាវាយាមោ ឥទំ វុច្ចតិ វីរិយិន្ទ្រិយំ ។ តត្ថ កតមំ សតិន្ទ្រិយំ ។ យា សតិ អនុស្សតិ បដិស្សតិ សតិ សរណតា ធារណតា អបិលាបនតា អសម្មុសនតា សតិ សតិន្ទ្រិយំ សតិពលំ សម្មាសតិ ឥទំ វុច្ចតិ សតិន្ទ្រិយំ ។ តត្ថ កតមំ សមាធិន្ទ្រិយំ ។

វេទនាមិនឆ្ងាញ់ពិសាជាទុក្ខ ដែលកើតអំពីសម្ផស្សនៃចិត្ត ណា នេះហៅថា ទោមនស្សិន្ទ្រិយ ។ បណ្តាឥន្ទ្រិយទាំងនោះ ឧបេក្ខិន្ទ្រិយ តើដូចម្តេច ។ ការមិនឆ្ងាញ់ពិសា មិនមែនជាមិនឆ្ងាញ់ពិសា ប្រព្រឹត្តទៅក្នុងចិត្ត ការទទួលអារម្មណ៍មិនជាទុក្ខ មិនជាសុខ ដែលកើតអំពីសម្ផស្សនៃចិត្ត វេទនាមិនជាទុក្ខ មិនជាសុខ ដែលកើតអំពីសម្ផស្សនៃចិត្ត ណា នេះហៅថា ឧបេក្ខិន្ទ្រិយ ។

[២៦០] បណ្តាឥន្ទ្រិយទាំងនោះ សទ្ធិន្ទ្រិយ តើដូចម្តេច ។ សទ្ធា ការជឿ ការញុំាងចិត្តឲ្យចុះស៊ប់ សេចក្តីជ្រះថ្លាខ្លាំង គឺ សទ្ធា សទ្ធិន្ទ្រិយ សទ្ធាពលៈ ណា នេះហៅថា សទ្ធិន្ទ្រិយ ។ បណ្តាឥន្ទ្រិយទាំងនោះ វីរិយិន្ទ្រិយ តើដូចម្តេច ។ ការប្រារព្ធព្យាយាមប្រព្រឹត្តទៅក្នុងចិត្ត ការឧហាត សង្ហាត ឧឃ្ឃាត ព្យាយាម ខិតខំ ខំពេញទំហឹង ខ្នះខ្នែង ខ្ជាប់ខ្ជួន សេចក្តីសង្ហាតមិនបន្ធូរបន្ថយ ការមិនដាក់ចុះនូវសេចក្តីប្រាថ្នា ការមិនដាក់ធុរៈចោល ការផ្គងធុរៈ គឺ វីរិយៈ វីរិយិន្ទ្រិយ វីរិយពលៈ សម្មាវាយាមៈ ណា នេះហៅថា វីរិយិន្ទ្រិយ ។ បណ្តាឥន្ទ្រិយទាំងនោះ សតិន្ទ្រិយ តើដូចម្តេច ។ ស្មារតី ការនឹកឃើញ ការនឹកខាន់ ការរលឹកឃើញ ភាពនៃការរលឹកឃើញ ការចងចាំ ការមិនភ្លេច ការមិនភាន់ច្រឡំ គឺ សតិ សតិន្ទ្រិយ សតិពលៈ សម្មាសតិ ណា នេះហៅថា សតិន្ទ្រិយ ។ បណ្តាឥន្ទ្រិយទាំងនោះ សមាធិន្ទ្រិយ តើដូចម្តេច ។

យា ចិត្តស្ស ឋិតិ សណ្ឋិតិ អវដ្ឋិតិ អវិសាហារោ អវិក្ខេបោ អវិសាហដមានសតា សមថោ សមាធិន្ទ្រិយំ សមាធិពលំ សម្មាសមាធិ ឥទំ វុច្ចតិ សមាធិន្ទ្រិយំ ។ តត្ថ កតមំ បញ្ញិន្ទ្រិយំ ។ យា បញ្ញា បជានា វិចយោ បវិចយោ ។ បេ ។ អមោហោ ធម្មវិចយោ សម្មាទិដ្ឋិ ឥទំ វុច្ចតិ បញ្ញិន្ទ្រិយំ ។

(២៤១) តត្ថ កតមំ អនញ្ញាតញ្ញស្សាមីតិន្ទ្រិយំ ។ យា តេសំ ធម្មានំ អញ្ញាតានំ(១) អទិដ្ឋានំ អប្បត្តានំ អវិទិតានំ អសច្ឆិកតានំ សច្ឆិកិរិយាយ បញ្ញា បជានា ។ បេ ។ អមោហោ ធម្មវិចយោ សម្មាទិដ្ឋិ ធម្មវិចយសម្ពោជ្ឈង្គោ មគ្គង្គំ មគ្គបរិយាបន្នំ ឥទំ វុច្ចតិ អនញ្ញាតញ្ញស្សាមីតិន្ទ្រិយំ ។ តត្ថ កតមំ អញ្ញិន្ទ្រិយំ ។ យា តេសំ ធម្មានំ ញាតានំ ទិដ្ឋានំ បត្តានំ វិទិតានំ សច្ឆិកតានំ សច្ឆិកិរិយាយ បញ្ញា បជានា ។ បេ ។ អមោហោ ធម្មវិចយោ សម្មាទិដ្ឋិ ធម្មវិចយសម្ពោជ្ឈង្គោ មគ្គង្គំ មគ្គបរិយាបន្នំ ឥទំ វុច្ចតិ អញ្ញិន្ទ្រិយំ ។ តត្ថ កតមំ អញ្ញាតាវិន្ទ្រិយំ ។ យា តេសំ អញ្ញាតាវីនំ

---

១ ម. អនញ្ញាតានំ ។

ការតាំងនៅ ការតាំងនៅស៊ប់ ការតំកល់ស៊ប់ ការមិនរសេមរសាម ការមិនរាយមាយ ភាពនៃចិត្តមិនរសេមរសាម គឺ សមថៈ សមាធិន្ទ្រិយ សមាធិពលៈ សម្មាសមាធិ ណា នេះហៅថា សមាធិន្ទ្រិយ ។ បណ្ដាឥន្ទ្រិយទាំងនោះ បញ្ញិន្ទ្រិយ តើដូចម្ដេច ។ បញ្ញា ការដឹងសព្វ ការពិចារណា ការពិចារណាសព្វ ។ បេ ។ សេចក្ដីមិនវង្វេង គឺ ធម្មវិចយៈ សម្មាទិដ្ឋិ ណា នេះហៅថា បញ្ញិន្ទ្រិយ ។

[២៤១] បណ្ដាឥន្ទ្រិយទាំងនោះ អនញ្ញាតញ្ញស្សាមីតិន្ទ្រិយ តើដូចម្ដេច ។ បញ្ញា ការដឹងច្បាស់ ។ បេ ។ សេចក្ដីមិនវង្វេង គឺ ធម្មវិចយៈ សម្មាទិដ្ឋិ ធម្មវិចយសម្ពោជ្ឈង្គ ជាអង្គនៃមគ្គ រាប់បញ្ចូលក្នុងមគ្គ ណា ដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ នូវធម៌ទាំងនោះ ដែលខ្លួនមិនធ្លាប់ដឹង មិនធ្លាប់ឃើញ មិនធ្លាប់បានដល់ មិនធ្លាប់យល់ មិនទាន់ធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ នេះហៅថា អនញ្ញាតញ្ញស្សាមីតិន្ទ្រិយ ។ បណ្ដាឥន្ទ្រិយទាំងនោះ អញ្ញិន្ទ្រិយ តើដូចម្ដេច ។ បញ្ញា ការដឹងសព្វ ។ បេ ។ សេចក្ដីមិនវង្វេង គឺ ធម្មវិចយៈ សម្មាទិដ្ឋិ ធម្មវិចយសម្ពោជ្ឈង្គ ជាអង្គនៃមគ្គ រាប់បញ្ចូលក្នុងមគ្គ ណា ដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវធម៌ទាំងនោះ ដែលខ្លួនធ្លាប់ដឹង ធ្លាប់ឃើញ ធ្លាប់ដល់ ធ្លាប់យល់ ធ្លាប់ធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ នេះហៅថា អញ្ញិន្ទ្រិយ ។ បណ្ដាឥន្ទ្រិយទាំងនោះ អញ្ញាតាវិន្ទ្រិយ តើដូចម្ដេច ។ សេចក្ដីដឹងច្បាស់ បញ្ញា ការដឹងសព្វ

ធម្មានំ អញ្ញា បញ្ញា(១) បជានតា ។បេ។ អមោហោ ធម្មវិចយោ សម្មាទិដ្ឋិ ធម្មវិចយសម្ពោជ្ឈង្គោ មគ្គង្គំ មគ្គបរិយាបន្នំ ឥទំ វុច្ចតិ អញ្ញាតាវិន្ទ្រិយំ ។

អភិធម្មភាជនីយំ ។

[២៦២] ពាវីសតិន្ទ្រិយានិ ចក្ខុន្ទ្រិយំ សោតិន្ទ្រិយំ ឃានិន្ទ្រិយំ ជិវ្ហិន្ទ្រិយំ កាយិន្ទ្រិយំ មនិន្ទ្រិយំ ឥត្ថិន្ទ្រិយំ បុរិសិន្ទ្រិយំ ជីវិតិន្ទ្រិយំ សុខិន្ទ្រិយំ ទុក្ខិន្ទ្រិយំ សោមនស្សិន្ទ្រិយំ ទោមនស្សិន្ទ្រិយំ ឧបេក្ខិន្ទ្រិយំ សទ្ធិន្ទ្រិយំ វីរិយិន្ទ្រិយំ សតិន្ទ្រិយំ សមាធិន្ទ្រិយំ បញ្ញិន្ទ្រិយំ អនញ្ញាតញ្ញស្សាមីតិន្ទ្រិយំ អញ្ញិន្ទ្រិយំ អញ្ញាតាវិន្ទ្រិយំ ។ ពាវីសតិន្ទ្រិយានំ កតិ កុសលា កតិ អកុសលា កតិ អព្យាកតា ។បេ។ កតិ សរណា កតិ អរណា ។

[២៦៣] ទសិន្ទ្រិយា អព្យាកតា ទោមនស្សិន្ទ្រិយំ អកុសលំ អនញ្ញាតញ្ញស្សាមីតិន្ទ្រិយំ កុសលំ ចត្តារិន្ទ្រិយា សិយា កុសលា សិយា អព្យាកតា ឆ ឥន្ទ្រិយា សិយា កុសលា សិយា អកុសលា

១ ម. បញ្ញាតាវីនំ ទិដ្ឋានំ បត្តានំ វិទិតានំ សច្ឆិកតានំ សច្ឆិកិរិយាយ បញ្ញាតិ ឥមេ ពាឋា ទិស្សន្តិ ។

នូវធម៌ទាំងនោះ របស់បុគ្គលអ្នកដឹងច្បាស់ទាំងឡាយ ។ បេ ។ សេចក្តីមិនវង្វេង គឺ ធម្មវិចយៈ សម្មាទិដ្ឋិ ធម្មវិចយសម្ពោជ្ឈង្គ ជាអង្គនៃមគ្គ រាប់បញ្ចូលក្នុងមគ្គ ណា នេះហៅថា អញ្ញាតាវិន្ទ្រិយ ។

ចប់ អភិធម្មភាជនីយ ។

(២៤២) ឥន្ទ្រិយ ២២ គឺ ចក្ខុន្ទ្រិយ សោតិន្ទ្រិយ ឃានិន្ទ្រិយ ជិវ្ហិន្ទ្រិយ កាយិន្ទ្រិយ មនិន្ទ្រិយ ឥត្ថិន្ទ្រិយ បុរិសិន្ទ្រិយ ជីវិតិន្ទ្រិយ សុខិន្ទ្រិយ ទុក្ខិន្ទ្រិយ សោមនស្សិន្ទ្រិយ ទោមនស្សិន្ទ្រិយ ឧបេក្ខិន្ទ្រិយ សទ្ធិន្ទ្រិយ វីរិយិន្ទ្រិយ សតិន្ទ្រិយ សមាធិន្ទ្រិយ បញ្ញិន្ទ្រិយ អនញ្ញាតញ្ញស្សាមីតិន្ទ្រិយ អញ្ញិន្ទ្រិយ អញ្ញាតាវិន្ទ្រិយ ។ បណ្តាឥន្ទ្រិយ ២២ ឥន្ទ្រិយ ជាកុសលប៉ុន្មាន ជាអកុសលប៉ុន្មាន ជាអព្យាក្រឹតប៉ុន្មាន ។ បេ ។ ប្រកបដោយសត្រូវប៉ុន្មាន មិនមានសត្រូវប៉ុន្មាន ។

(២៤៣) ឥន្ទ្រិយ ១០ ជាអព្យាក្រឹត ទោមនស្សិន្ទ្រិយ ជាអកុសល អនញ្ញាតញ្ញស្សាមីតិន្ទ្រិយ ជាកុសល ឥន្ទ្រិយ ៤ ជាកុសលក៏មាន ជាអព្យាក្រឹតក៏មាន ឥន្ទ្រិយ ៦ ជាកុសលក៏មាន ជាអកុសលក៏មាន

ឥន្ទ្រិយវិភង្គេ បញ្ហាបុច្ឆកំ

សិយា អព្យាកតា ។ ទ្វាទសិន្ទ្រិយា ន វត្តព្វា សុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តាតិបិ ទុក្ខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តាតិបិ អទុក្ខមសុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តាតិបិ ឆ ឥន្ទ្រិយា សិយា សុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តា សិយា អទុក្ខមសុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តា តីណិន្ទ្រិយា សិយា សុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តា សិយា ទុក្ខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តា សិយា អទុក្ខមសុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តា ជីវិតិន្ទ្រិយំ សិយា សុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តំ សិយា ទុក្ខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តំ សិយា អទុក្ខមសុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តំ សិយា ន វត្តព្វំ សុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តន្តិបិ ទុក្ខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តន្តិបិ អទុក្ខមសុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តន្តិបិ ។ សត្តិន្ទ្រិយា នេវ វិបាកនវិបាកធម្មធម្មា តីណិន្ទ្រិយា វិបាកា ទ្វិន្ទ្រិយា វិបាកធម្មធម្មា អញ្ញិន្ទ្រិយំ សិយា វិបាកំ សិយា វិបាកធម្មធម្មំ នវិន្ទ្រិយា សិយា វិបាកា សិយា វិបាកធម្មធម្មា សិយា នេវ វិបាកនវិបាកធម្មធម្មា ។ នវិន្ទ្រិយា ឧបាទិន្នុបាទានិយា ទោមនស្សិន្ទ្រិយំ អនុបាទិន្នុបាទានិយំ តីណិន្ទ្រិយា

ជាអព្យាក្រឹត ក៏មាន ។ ឥន្ទ្រិយ ១២ មិនគួរពោលថា ប្រកបដោយសុខវេទនាផង ថា ប្រកបដោយទុក្ខវេទនាផង ថា ប្រកបដោយអទុក្ខមសុខវេទនាផងឡើយ ឥន្ទ្រិយ ៦ ប្រកបដោយសុខវេទនាក៏មាន ប្រកបដោយអទុក្ខមសុខវេទនាក៏មាន ឥន្ទ្រិយ ៣ ប្រកបដោយសុខវេទនាក៏មាន ប្រកបដោយទុក្ខវេទនាក៏មាន ប្រកបដោយអទុក្ខមសុខវេទនាក៏មាន ជីវិតិន្ទ្រិយ ប្រកបដោយសុខវេទនាក៏មាន ប្រកបដោយទុក្ខវេទនាក៏មាន ប្រកបដោយអទុក្ខមសុខវេទនា ក៏មាន មិនគួរពោលថា ប្រកបដោយសុខវេទនាផង ថា ប្រកបដោយទុក្ខវេទនាផង ថា ប្រកបដោយអទុក្ខមសុខវេទនាផងក៏មាន ។ ឥន្ទ្រិយ ៧ មិនមែនវិបាក ទាំងមិនមែនមានវិបាកធម៌ជាប្រក្រតី ឥន្ទ្រិយ ៣ ជាវិបាក ឥន្ទ្រិយ ២ មានវិបាកធម៌ជាប្រក្រតី អញ្ញិន្ទ្រិយ ជាវិបាកក៏មាន មានវិបាកធម៌ជាប្រក្រតី ក៏មាន ឥន្ទ្រិយ ៩ ជាវិបាកក៏មាន មានវិបាកធម៌ជាប្រក្រតីក៏មាន មិនមែនជាវិបាក ទាំងមិនមែនមានវិបាកធម៌ជាប្រក្រតីក៏មាន ។ ឥន្ទ្រិយ ៩ មានកម្មប្រកបដោយកិលេសមានតណ្ហាជាដើមកាន់យកហើយ ទាំងជាប្រយោជន៍ដល់ឧបាទាន ទោមនស្សិន្ទ្រិយ មិនមានកម្មប្រកបដោយកិលេសមានតណ្ហាជាដើមកាន់យកហើយ តែជាប្រយោជន៍ដល់ឧបាទាន ឥន្ទ្រិយ ៣

អនុបាទិន្នានុបាទានិយា នវិន្ទ្រិយា សិយា ឧបាទិន្នុបា-
ទានិយា សិយា អនុបាទិន្នុបាទានិយា សិយា អនុបាទិ-
ន្នានុបាទានិយា ។ នវិន្ទ្រិយា អសង្កិលិដ្ឋសង្កិលេសិកា
ទោមនស្សិន្ទ្រិយំ សង្កិលិដ្ឋសង្កិលេសិកំ តីណិន្ទ្រិយា
អសង្កិលិដ្ឋាសង្កិលេសិកា តីណិន្ទ្រិយា សិយា អស-
ង្កិលិដ្ឋសង្កិលេសិកា សិយា អសង្កិលិដ្ឋាសង្កិលេ-
សិកា ឆ ឥន្ទ្រិយា សិយា សង្កិលិដ្ឋសង្កិលេសិកា
សិយា អសង្កិលិដ្ឋសង្កិលេសិកា សិយា អសង្កិលិ-
ដ្ឋាសង្កិលេសិកា ។ នវិន្ទ្រិយា អវិតក្កាវិចារា ទោម-
នស្សិន្ទ្រិយំ សវិតក្កសវិចារំ ឧបេក្ខិន្ទ្រិយំ សិយា
សវិតក្កសវិចារំ សិយា អវិតក្កាវិចារំ ឯកាទសិន្ទ្រិ-
យា សិយា សវិតក្កសវិចារា សិយា អវិតក្កាវិចា-
រមត្តា សិយា អវិតក្កាវិចារា ។ ឯកាទសិន្ទ្រិយា

អភិធម្មបិដក វិភង្គ

មិនមានកម្មប្រកបដោយកិលេសមានតណ្ហាជាដើម កាន់យកហើយ តាំងមិនជាប្រយោជន៍ដល់ឧបាទាន ឥន្ទ្រិយ ៩ មានកម្មប្រកបដោយកិលេសមានតណ្ហាជាដើមកាន់យកហើយ តាំងជាប្រយោជន៍ដល់ឧបាទានក៏មាន មិនមានកម្មប្រកបដោយកិលេសមានតណ្ហាជាដើមកាន់យកហើយ តែជាប្រយោជន៍ដល់ឧបាទានក៏មាន មិនមានកម្មប្រកបដោយកិលេស មានតណ្ហាជាដើមកាន់យកហើយ តាំងមិនជាប្រយោជន៍ដល់ឧបាទានក៏មាន ។ ឥន្ទ្រិយ ៩ មិនសៅហ្មង តែគួរដល់សេចក្តីសៅហ្មង ទោមនស្សិន្ទ្រិយសៅហ្មង តាំងគួរដល់សេចក្តីសៅហ្មង ឥន្ទ្រិយ ៣ មិនសៅហ្មង តាំងមិនគួរដល់សេចក្តីសៅហ្មង ឥន្ទ្រិយ ៣ មិនសៅហ្មង តែគួរដល់សេចក្តីសៅហ្មងក៏មាន មិនសៅហ្មង តាំងមិនគួរដល់សេចក្តីសៅហ្មងក៏មាន ឥន្ទ្រិយ ៦ សៅហ្មង តាំងគួរដល់សេចក្តីសៅហ្មងក៏មាន មិនសៅហ្មង តែគួរដល់សេចក្តីសៅហ្មងក៏មាន មិនសៅហ្មង តាំងមិនគួរដល់សេចក្តីសៅហ្មងក៏មាន ។ ឥន្ទ្រិយ ៩ មិនមានវិតក្កៈ តាំងមិនមានវិចារៈ ទោមនស្សិន្ទ្រិយ ប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងវិតក្កៈ តាំងជាមួយនឹងវិចារៈ ឧបេក្ខិន្ទ្រិយ ប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងវិតក្កៈ តាំងជាមួយនឹងវិចារៈក៏មាន មិនមានវិតក្កៈ តាំងមិនមានវិចារៈក៏មាន ឥន្ទ្រិយ ១១ ប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងវិតក្កៈ តាំងជាមួយនឹងវិចារៈក៏មាន មិនមានវិតក្កៈ មានត្រឹមតែវិចារៈក៏មាន មិនមានវិតក្កៈ តាំងមិនមានវិចារៈក៏មាន ។ ឥន្ទ្រិយ ១១

ឥន្ទ្រិយវិភង្គ បញ្ហាបុច្ឆកំ

ន វត្តព្វា បីតិសហគតាតិបិ សុខសហគតាតិបិ ឧបេក្ខាសហគតាតិបិ សោមនស្សិន្ទ្រិយំ សិយា បីតិសហគតំ ន សុខសហគតំ ន ឧបេក្ខាសហគតំ សិយា ន វត្តព្វំ បីតិសហគតន្តិ នវិន្ទ្រិយា សិយា បីតិសហគតា សិយា សុខសហគតា សិយា ឧបេក្ខាសហគតា ចត្តារិន្ទ្រិយា សិយា បីតិសហគតា សិយា សុខសហគតា សិយា ឧបេក្ខាសហគតា សិយា ន វត្តព្វា បីតិសហគតាតិបិ សុខសហគតាតិបិ ឧបេក្ខាសហគតាតិបិ ។ ទ្វិន្ទ្រិយា នេវ ទស្សនេន ន ភាវនាយ បហាតព្វា ទោមនស្សិន្ទ្រិយំ សិយា ទស្សនេន បហាតព្វំ សិយា ភាវនាយ បហាតព្វំ នវិន្ទ្រិយា សិយា ទស្សនេន បហាតព្វា សិយា ភាវនាយ បហាតព្វា សិយា នេវ ទស្សនេន ន ភាវនាយ បហាតព្វា ។ ទ្វិន្ទ្រិយា នេវ ទស្សនេន ន ភាវនាយ បហាតព្វហេតុកា ទោមនស្សិន្ទ្រិយំ សិយា ទស្សនេន បហាតព្វហេតុកំ សិយា ភាវនាយ បហាតព្វហេតុកំ នវិន្ទ្រិយា សិយា ទស្សនេន បហាតព្វហេតុកា

មិនគួរពោលថា កើតព្រមដោយបីតិផង ថា កើតព្រមដោយសុខៈផង ថា កើតព្រមដោយឧបេក្ខាផងឡើយ សោមនស្សិន្ទ្រិយ កើតព្រមដោយបីតិ មិនកើតព្រមដោយសុខៈ មិនកើតព្រមដោយឧបេក្ខាក៏មាន មិនគួរពោលថា កើតព្រមដោយបីតិក៏មាន ឥន្ទ្រិយ ៦ កើតព្រមដោយបីតិក៏មាន កើតព្រមដោយសុខៈក៏មាន កើតព្រមដោយឧបេក្ខាក៏មាន ឥន្ទ្រិយ ៤ កើតព្រមដោយបីតិក៏មាន កើតព្រមដោយសុខៈក៏មាន កើតព្រមដោយឧបេក្ខាក៏មាន មិនគួរពោលថា កើតព្រមដោយបីតិផង ថា កើតព្រមដោយសុខៈផង ថា កើតព្រមដោយឧបេក្ខាផងក៏មាន ។ ឥន្ទ្រិយ ១៥ មិនគួរលះដោយទស្សនៈ ទាំងមិនគួរលះដោយភាវនា សោមនស្សិន្ទ្រិយ គួរលះដោយទស្សនៈ ក៏មាន គួរលះដោយភាវនា ក៏មាន ឥន្ទ្រិយ ៦ គួរលះដោយទស្សនៈក៏មាន គួរលះដោយភាវនាក៏មាន មិនគួរលះដោយទស្សនៈ ទាំងមិនគួរលះដោយភាវនាក៏មាន ។ ឥន្ទ្រិយ ១៥ មានហេតុមិនគួរលះដោយទស្សនៈ ទាំងមិនគួរលះដោយភាវនា សោមនស្សិន្ទ្រិយ មានហេតុគួរលះដោយទស្សនៈ ក៏មាន មានហេតុគួរលះដោយភាវនា ក៏មាន ឥន្ទ្រិយ ៦ មានហេតុគួរលះដោយទស្សនៈ ក៏មាន

សិយា ភាវនាយ បហាតព្វហេតុកា សិយា នេវ ទស្សនេន ន ភាវនាយ បហាតព្វហេតុកា ។ ទសិន្ទ្រិយា នេវាចយគាមិនោ នាបចយគាមិនោ ទោមនស្សិន្ទ្រិយំ អាចយគាមិ អនញ្ញាតញ្ញស្សាមីតិន្ទ្រិយំ អបចយគាមិ អញ្ញិន្ទ្រិយំ សិយា អបចយគាមិ សិយា នេវាចយគាមិ នាបចយគាមិ នវិន្ទ្រិយា សិយា អាចយគាមិនោ សិយា អបចយគាមិនោ សិយា នេវាចយគាមិនោ នាបចយគាមិនោ ។ ទសិន្ទ្រិយា នេវ សេក្ខា នាសេក្ខា ទ្វិន្ទ្រិយា សេក្ខា អញ្ញាតាវិន្ទ្រិយំ អសេក្ខំ នវិន្ទ្រិយា សិយា សេក្ខា សិយា អសេក្ខា សិយា នេវ សេក្ខា នាសេក្ខា ។ ទសិន្ទ្រិយា បរិត្តា តីណិន្ទ្រិយា អប្បមាណា នវិន្ទ្រិយា សិយា បរិត្តា សិយា មហគ្គតា សិយា អប្បមាណា ។ សត្តិន្ទ្រិយា អនារម្មណា ទ្វិន្ទ្រិយា បរិត្តារម្មណា តីណិន្ទ្រិយា អប្បមាណារម្មណា ទោមនស្សិន្ទ្រិយំ សិយា បរិត្តារម្មណំ សិយា មហគ្គតារម្មណំ ន អប្បមាណារម្មណំ សិយា

មានហេតុគួរលះដោយភាវនាក៏មាន មានហេតុមិនគួរលះដោយទស្សនៈ ទាំងមិនគួរលះដោយភាវនាក៏មាន ។ ឥន្ទ្រិយ ១០ មិនដល់នូវការសន្សំកពូនឡើង ទាំងមិនដល់នូវការមិនសន្សំកពូនឡើង ទោមនស្សិន្ទ្រិយ ដល់នូវការសន្សំកពូនឡើង អនញ្ញាតញ្ញស្សាមីតិន្ទ្រិយ ដល់នូវការមិនសន្សំកពូនឡើង អញ្ញិន្ទ្រិយ ដល់នូវការមិនសន្សំកពូនឡើងក៏មាន មិនដល់នូវការសន្សំកពូនឡើង ទាំងមិនដល់នូវការមិនសន្សំកពូនឡើង ក៏មាន ឥន្ទ្រិយ ៩ ដល់នូវការសន្សំកពូនឡើង ក៏មាន ដល់នូវការមិនសន្សំកពូនឡើងក៏មាន មិនដល់នូវការសន្សំកពូនឡើង ទាំងមិនដល់នូវការមិនសន្សំកពូនឡើង ក៏មាន ។ ឥន្ទ្រិយ ១០ មិនមែនជារបស់សេក្ខបុគ្គល ទាំងមិនមែន ជារបស់អសេក្ខបុគ្គល ឥន្ទ្រិយ ២ ជារបស់សេក្ខបុគ្គល អញ្ញាតាវិន្ទ្រិយ ជារបស់អសេក្ខបុគ្គល ឥន្ទ្រិយ ៩ ជារបស់សេក្ខបុគ្គល ក៏មាន ជារបស់អសេក្ខបុគ្គលក៏មាន មិនមែនជារបស់សេក្ខបុគ្គល ទាំងមិនមែនជារបស់អសេក្ខបុគ្គល ក៏មាន ។ ឥន្ទ្រិយ ១០ មានភាពតូចឆ្មារ ឥន្ទ្រិយ ៣ ប្រមាណមិនបាន ឥន្ទ្រិយ ៩ មានភាពតូចឆ្មារក៏មាន ដល់នូវភាពធំក៏មាន ប្រមាណមិនបាន ក៏មាន ។ ឥន្ទ្រិយ ៧ មិនមានអារម្មណ៍ ឥន្ទ្រិយ ២ មានអារម្មណ៍តូចឆ្មារ ឥន្ទ្រិយ ៣ មានអារម្មណ៍ប្រមាណមិនបាន ទោមនស្សិន្ទ្រិយ មានអារម្មណ៍តូចឆ្មារក៏មាន មានអារម្មណ៍ដល់នូវភាពធំ តែមិនមែនមានអារម្មណ៍ប្រមាណមិនបានក៏មាន

ន វត្តព្វំ បរិត្តារម្មណន្តិបិ មហគ្គតារម្មណន្តិបិ នវិន្ទ្រិយា សិយា បរិត្តារម្មណា សិយា មហគ្គតារម្មណា សិយា អប្បមាណារម្មណា សិយា ន វត្តព្វា បរិត្តារម្មណាតិបិ មហគ្គតារម្មណាតិបិ អប្បមាណារម្មណាតិបិ ។ នវិន្ទ្រិយា មជ្ឈិមា ទោមនស្សិន្ទ្រិយំ ហីនំ តីណិន្ទ្រិយា បណីតា តីណិន្ទ្រិយា សិយា មជ្ឈិមា សិយា បណីតា ឆ ឥន្ទ្រិយា សិយា ហីនា សិយា មជ្ឈិមា សិយា បណីតា ។ ទសិន្ទ្រិយា អនិយតា អនញ្ញាតញ្ញស្សាមីតិន្ទ្រិយំ សម្មត្តនិយតំ ចត្តារិន្ទ្រិយា សិយា សម្មត្តនិយតា សិយា អនិយតា ទោមនស្សិន្ទ្រិយំ សិយា មិច្ឆត្តនិយតំ សិយា អនិយតំ ឆ ឥន្ទ្រិយា សិយា មិច្ឆត្តនិយតា សិយា សម្មត្តនិយតា សិយា អនិយតា ។ សត្តិន្ទ្រិយា អនារម្មណា ចត្តារិន្ទ្រិយា ន វត្តព្វា មគ្គារម្មណាតិបិ មគ្គហេតុកាតិបិ មគ្គាធិបតិនោតិបិ អនញ្ញាតញ្ញស្សាមីតិន្ទ្រិយំ ន មគ្គារម្មណំ សិយា មគ្គហេតុកំ សិយា មគ្គាធិបតិ សិយា ន វត្តព្វំ មគ្គហេតុកន្តិបិ មគ្គាធិបតីតិបិ អញ្ញិន្ទ្រិយំ ន មគ្គារម្មណំ សិយា មគ្គហេតុកំ សិយា មគ្គាធិបតិ សិយា ន វត្តព្វំ មគ្គហេតុកន្តិបិ

មិនគួរពោលថា មានអារម្មណ៍តូចឆ្មារផង ថា មានអារម្មណ៍ដល់នូវភាពធំផងក៏មាន ឥន្ទ្រិយ ៩ មានអារម្មណ៍តូចឆ្មារក៏មាន មានអារម្មណ៍ដល់នូវភាពធំក៏មាន មានអារម្មណ៍ប្រមាណមិនបានក៏មាន មិនគួរពោលថា មានអារម្មណ៍តូចឆ្មារផង ថា មានអារម្មណ៍ដល់នូវភាពធំផង ថា មានអារម្មណ៍ប្រមាណមិនបានផង ក៏មាន ។ ឥន្ទ្រិយ ៩ កណ្តាល ទោមនស្សិន្ទ្រិយ ថោកទាប ឥន្ទ្រិយ ៣ ឧត្តម ឥន្ទ្រិយ ៣ កណ្តាលក៏មាន ឧត្តមក៏មាន ឥន្ទ្រិយ ៦ ថោកទាបក៏មាន កណ្តាលក៏មាន ឧត្តមក៏មាន ។ ឥន្ទ្រិយ ១០ មិនទៀង អនញ្ញាតញ្ញស្សាមីតិន្ទ្រិយ មានភាពត្រូវនិងទៀង ឥន្ទ្រិយ ៤ មានភាពត្រូវនិងទៀងក៏មាន មានភាពមិនទៀងក៏មាន ទោមនស្សិន្ទ្រិយ មានភាពខុសនិងទៀងក៏មាន មានភាពមិនទៀងក៏មាន ឥន្ទ្រិយ ៦ មានភាពខុសនិងទៀងក៏មាន មានភាពត្រូវនិងទៀងក៏មាន មានភាពមិនទៀងក៏មាន ។ ឥន្ទ្រិយ ៧ មិនមានអារម្មណ៍ ឥន្ទ្រិយ ៤ មិនគួរពោលថា មានមគ្គជាអារម្មណ៍ផង ថា មានមគ្គជាហេតុផង ថា មានមគ្គជាអធិបតីផងឡើយ អនញ្ញាតញ្ញស្សាមីតិ-ន្ទ្រិយ មិនមានមគ្គជាអារម្មណ៍ តែមានមគ្គជាហេតុក៏មាន មានមគ្គជាអធិបតីក៏មាន មិនគួរពោលថា មានមគ្គជាហេតុផង ថា មានមគ្គជាអធិ-បតីផងក៏មាន អញ្ញិន្ទ្រិយ មិនមានមគ្គជាអារម្មណ៍ តែមានមគ្គជាហេតុក៏មាន មានមគ្គជាអធិបតីក៏មាន មិនគួរពោលថា មានមគ្គជាហេតុផង

មគ្គាធិបតីតិបិ នវិន្ទ្រិយា សិយា មគ្គារម្មណា សិយា មគ្គហេតុកា សិយា មគ្គាធិបតិនោ សិយា ន វត្តព្វា មគ្គារម្មណាតិបិ មគ្គហេតុកាតិបិ មគ្គាធិបតិនោតិបិ ។ ទសិន្ទ្រិយា សិយា ឧប្បន្នា សិយា ឧប្បាទិនោ ន វត្តព្វា អនុប្បន្នាតិ ទ្វិន្ទ្រិយា សិយា ឧប្បន្នា សិយា អនុប្បន្នា ន វត្តព្វា ឧប្បាទិនោតិ ទសិន្ទ្រិយា សិយា ឧប្បន្នា សិយា អនុប្បន្នា សិយា ឧប្បាទិនោ ។ សិយា អតីតា សិយា អនាគតា សិយា បច្ចុប្បន្នា ។ សត្តិន្ទ្រិយា អនារម្មណា ទ្វិន្ទ្រិយា បច្ចុប្បន្នារម្មណា តីណិន្ទ្រិយា ន វត្តព្វា អតីតារម្មណាតិបិ អនាគតារម្មណាតិបិ បច្ចុប្បន្នារម្មណាតិបិ ទសិន្ទ្រិយា សិយា អតីតារម្មណា សិយា អនាគតារម្មណា សិយា បច្ចុប្បន្នារម្មណា សិយា ន វត្តព្វា អតីតារម្មណាតិបិ អនាគតារម្មណាតិបិ បច្ចុប្បន្នារម្មណាតិបិ ។ សិយា អជ្ឈត្តា សិយា ពហិទ្ធា សិយា អជ្ឈត្តពហិទ្ធា ។ សត្តិន្ទ្រិយា អនារម្មណា តីណិន្ទ្រិយា ពហិទ្ធារម្មណា ចត្តារិន្ទ្រិយា សិយា អជ្ឈត្តារម្មណា សិយា ពហិទ្ធារម្មណា សិយា អជ្ឈត្តពហិទ្ធារម្មណា អដ្ឋិន្ទ្រិយា សិយា អជ្ឈត្តារម្មណា

ថា មានមគ្គជាអធិបតីផងក៏មាន ឥន្ទ្រិយ ៩ មានមគ្គជាអារម្មណ៍ក៏មាន មានមគ្គជាហេតុក៏មាន មានមគ្គជាអធិបតីក៏មាន មិនគួរពោលថា មានមគ្គជាអារម្មណ៍ផង ថា មានមគ្គជាហេតុផង ថា មានមគ្គជាអធិបតីផងក៏មាន ។ ឥន្ទ្រិយ ១០ កើតឡើងហើយក៏មាន ប្រុងនឹងកើតឡើង តែមិនគួរពោលថា មិនទាន់កើតឡើងក៏មាន ឥន្ទ្រិយ ២ កើតឡើងហើយក៏មាន មិនទាន់កើតឡើង តែមិនគួរពោលថា ប្រុងនឹងកើតឡើងក៏មាន ឥន្ទ្រិយ ១០ កើតឡើងហើយក៏មាន មិនទាន់កើតឡើងក៏មាន ប្រុងនឹងកើតឡើងក៏មាន ។ ឥន្ទ្រិយជាអតីតក៏មាន ជាអនាគតក៏មាន ជាបច្ចុប្បន្នក៏មាន ។ ឥន្ទ្រិយ ៧ មិនមានអារម្មណ៍ ឥន្ទ្រិយ ២ មានអារម្មណ៍ជាបច្ចុប្បន្ន ឥន្ទ្រិយ ៣ មិនគួរពោលថា មានអារម្មណ៍ជាអតីតផង ថា មានអារម្មណ៍ជាអនាគតផង ថា មានអារម្មណ៍ជាបច្ចុប្បន្នផងទេ ឥន្ទ្រិយ ១០ មានអារម្មណ៍ជាអតីតក៏មាន មានអារម្មណ៍ជាអនាគតក៏មាន មានអារម្មណ៍ជាបច្ចុប្បន្នក៏មាន មិនគួរពោលថា មានអារម្មណ៍ជាអតីតផង ថា មានអារម្មណ៍ជាអនាគតផង ថា មានអារម្មណ៍ជាបច្ចុប្បន្នផងក៏មាន ។ ឥន្ទ្រិយខាងក្នុងក៏មាន ខាងក្រៅក៏មាន ខាងក្នុងទាំងខាងក្រៅក៏មាន ។ ឥន្ទ្រិយ ៧ មិនមានអារម្មណ៍ ឥន្ទ្រិយ ៣ មានអារម្មណ៍ខាងក្រៅ ឥន្ទ្រិយ ៤ មានអារម្មណ៍ខាងក្នុងក៏មាន មានអារម្មណ៍ខាងក្រៅក៏មាន មានអារម្មណ៍ខាងក្នុង ទាំងខាងក្រៅក៏មាន ឥន្ទ្រិយ ៨ មានអារម្មណ៍ខាងក្នុងក៏មាន

សិយា ពហិទ្ធារម្មណា សិយា អជ្ឈត្តពហិទ្ធារម្មណា សិយា ន វត្តព្វា អជ្ឈត្តារម្មណាតិបិ ពហិទ្ធារម្មណាតិបិ អជ្ឈត្តពហិទ្ធារម្មណាតិបិ ។ បញ្ចិន្ទ្រិយា អនិទស្សន-សប្បដិឃា សត្តរសិន្ទ្រិយា អនិទស្សនាប្បដិឃា ។

(២៦៦) ចត្តារិន្ទ្រិយា ហេតូ អដ្ឋារសិន្ទ្រិយា ន ហេតូ ។ សត្តិន្ទ្រិយា សហេតុកា នវិន្ទ្រិយា អហេតុកា ឆឡិន្ទ្រិយា សិយា សហេតុកា សិយា អហេតុកា ។ សត្តិន្ទ្រិយា ហេតុសម្បយុត្តា នវិន្ទ្រិយា ហេតុវិប្បយុត្តា ឆឡិន្ទ្រិយា សិយា ហេតុសម្បយុត្តា សិយា ហេតុវិប្បយុត្តា ។ ចត្តារិន្ទ្រិយា ហេតូ ចេវ សហេតុកា ច នវិន្ទ្រិយា ន វត្តព្វា ហេតូ ចេវ សហេតុកា ចាតិបិ សហេតុកា ចេវ ន ច ហេតូតិបិ តីណិន្ទ្រិយា ន វត្តព្វា ហេតូ ចេវ សហេតុកា ចាតិ សហេតុកា ចេវ ន ច ហេតូ ឆឡិន្ទ្រិយា ន វត្តព្វា ហេតូ ចេវ សហេតុកា ចាតិ សិយា សហេតុកា ចេវ ន ច ហេតូ សិយា ន វត្តព្វា សហេតុកា ចេវ ន ច ហេតូតិ ។ ចត្តារិន្ទ្រិយា ហេតូ ចេវ ហេតុសម្បយុត្តា

មានអារម្មណ៍ខាងក្រៅក៏មាន មានអារម្មណ៍ខាងក្នុងទាំងខាងក្រៅក៏មាន មិនគួរពោលថា មានអារម្មណ៍ខាងក្នុងផង ថា មានអារម្មណ៍ខាងក្រៅផង ថា មានអារម្មណ៍ខាងក្នុងទាំងខាងក្រៅផង ក៏មាន ។ ឥន្ទ្រិយ ៥ មិនប្រកបដោយការឃើញ តែប្រកបដោយការប៉ះពាល់ ឥន្ទ្រិយ ១៧ មិនប្រកបដោយការឃើញ ទាំងមិនប្រកបដោយការប៉ះពាល់ ។

(២៤៤) ឥន្ទ្រិយ ៤ ជាហេតុ ឥន្ទ្រិយ ១៨ មិនមែនហេតុ ។ ឥន្ទ្រិយ ៧ ប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងហេតុ ឥន្ទ្រិយ ៩ មិនប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងហេតុ ឥន្ទ្រិយ ៦ ប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងហេតុក៏មាន មិនប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងហេតុក៏មាន ។ ឥន្ទ្រិយ ៧ ប្រកបដោយហេតុ ឥន្ទ្រិយ ៩ ប្រាសចាកហេតុ ឥន្ទ្រិយ ៦ ប្រកបដោយហេតុក៏មាន ប្រាសចាកហេតុក៏មាន ។ ឥន្ទ្រិយ ៤ ជាហេតុផង ប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងហេតុផង ឥន្ទ្រិយ ៩ មិនគួរពោលថា ជាហេតុទាំងប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងហេតុផង ថា ប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងហេតុ តែមិនមែនហេតុផងឡើយ ឥន្ទ្រិយ ៣ មិនគួរពោលថា ជាហេតុទាំងប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងហេតុទេ ប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងហេតុ តែមិនមែនហេតុ ឥន្ទ្រិយ ៦ មិនគួរពោលថា ជាហេតុទាំងប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងហេតុឡើយ ប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងហេតុ តែមិនមែនហេតុក៏មាន មិនគួរពោលថា ប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងហេតុ តែមិនមែនហេតុក៏មាន ។ ឥន្ទ្រិយ ៤ ជាហេតុផង ប្រកបដោយហេតុផង

ច នវិន្ទ្រិយា ន វត្តព្វា ហេតូ ចេវ ហេតុសម្បយុត្តា ចាតិបិ ហេតុសម្បយុត្តា ចេវ ន ច ហេតូតិបិ តីណិន្ទ្រិយា ន វត្តព្វា ហេតូ ចេវ ហេតុសម្បយុត្តា ចាតិ ហេតុសម្បយុត្តា ចេវ ន ច ហេតូ ឆ ឥន្ទ្រិយា ន វត្តព្វា ហេតូ ចេវ ហេតុសម្បយុត្តា ចាតិ សិយា ហេតុសម្បយុត្តា ចេវ ន ច ហេតូ សិយា ន វត្តព្វា ហេតុសម្បយុត្តា ចេវ ន ច ហេតូតិ ។ នវិន្ទ្រិយា ន ហេតូ អហេតុកា តីណិន្ទ្រិយា ន ហេតូ សហេតុកា ចត្តារិន្ទ្រិយា ន វត្តព្វា ន ហេតូ សហេតុកាតិបិ ន ហេតូ អហេតុកាតិបិ ឆ ឥន្ទ្រិយា សិយា ន ហេតូ សហេតុកា សិយា ន ហេតូ អហេតុកា ។

(២៤៨) សប្បច្ចយា សង្ខតា អនិទស្សនា ។ បញ្ចិន្ទ្រិយា សប្បដិឃា សត្តរសិន្ទ្រិយា អប្បដិឃា ។ សត្តិន្ទ្រិយា រូបា ចុទ្ទសិន្ទ្រិយា អរូបា ជីវិតិន្ទ្រិយំ សិយា រូបំ សិយា អរូបំ ។ ទសិន្ទ្រិយា លោកិយា តីណិន្ទ្រិយា លោកុត្តរា នវិន្ទ្រិយា សិយា លោកិយា សិយា លោកុត្តរា ។ កេនចិ វិញ្ញេយ្យា កេនចិ ន វិញ្ញេយ្យា ។

ឥន្ទ្រិយ ៩ មិនគួរពោលថា ជាហេតុទាំងប្រកបដោយហេតុផង ថា ប្រកបដោយហេតុ តែមិនមែនហេតុផងឡើយ ឥន្ទ្រិយ ៣ មិនគួរពោលថា ជាហេតុទាំងប្រកបដោយហេតុទេ ប្រកបដោយហេតុតែមិនមែនហេតុ ឥន្ទ្រិយ ៦ មិនគួរពោលថា ជាហេតុទាំងប្រកបដោយហេតុឡើយ ប្រកបដោយហេតុ តែមិនមែនហេតុក៏មាន មិនគួរពោលថា ប្រកបដោយហេតុ តែមិនមែនហេតុ ក៏មាន ។ ឥន្ទ្រិយ ៩ មិនមែនហេតុ ទាំងឥតហេតុ ឥន្ទ្រិយ ៣ មិនមែនហេតុ តែប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងហេតុ ឥន្ទ្រិយ ៤ មិនគួរពោលថា មិនមែនហេតុ តែប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងហេតុផង ថា មិនមែនហេតុ ទាំងឥតហេតុផងឡើយ ឥន្ទ្រិយ ៦ មិនមែនហេតុ តែប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងហេតុក៏មាន មិនមែនហេតុទាំងឥតហេតុក៏មាន ។

(២៤៩) ឥន្ទ្រិយទាំងឡាយ ប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងបច្ច័យ ត្រូវបច្ច័យតាក់តែង មិនប្រកបដោយការឃើញ ។ ឥន្ទ្រិយ ៥ ប្រកបដោយការប៉ះពាល់ ឥន្ទ្រិយ ១៧ មិនប្រកបដោយការប៉ះពាល់ ។ ឥន្ទ្រិយ ៧ មានរូប ឥន្ទ្រិយ ១៤ មិនមានរូប ជីវិតិន្ទ្រិយ មានរូបក៏មាន មិនមានរូបក៏មាន ។ ឥន្ទ្រិយ ១០ ជាលោកិយ ឥន្ទ្រិយ ៣ ជាលោកុត្តរ ឥន្ទ្រិយ ៩ ជាលោកិយក៏មាន ជាលោកុត្តរក៏មាន ។ ឥន្ទ្រិយ គួរដឹងច្បាស់ ដោយវិញ្ញាណណាមួយក៏មាន មិនគួរដឹងច្បាស់ ដោយវិញ្ញាណណាមួយក៏មាន ។

[២២៦] នោ អាសវា ។ ទសិន្ទ្រិយា សាសវា តីណិន្ទ្រិយា អនាសវា នវិន្ទ្រិយា សិយា សាសវា សិយា អនាសវា ។ បន្នរសិន្ទ្រិយា អាសវវិប្បយុត្តា ទោមនស្សិន្ទ្រិយំ អាសវសម្បយុត្តំ ឆ ឥន្ទ្រិយា សិយា អាសវសម្បយុត្តា សិយា អាសវវិប្បយុត្តា ។ ទសិន្ទ្រិយា ន វត្តព្វា អាសវា ចេវ សាសវា ចាតិ សាសវា ចេវ នោ ច អាសវា តីណិន្ទ្រិយា ន វត្តព្វា អាសវា ចេវ សាសវា ចាតិបិ សាសវា ចេវ នោ ច អាសវាតិបិ នវិន្ទ្រិយា ន វត្តព្វា អាសវា ចេវ សាសវា ចាតិ សិយា សាសវា ចេវ នោ ច អាសវា សិយា ន វត្តព្វា សាសវា ចេវ នោ ច អាសវាតិ ។ បន្នរសិន្ទ្រិយា ន វត្តព្វា អាសវា ចេវ អាសវសម្បយុត្តា ចាតិបិ អាសវសម្បយុត្តា ចេវ នោ ច អាសវាតិបិ ទោមនស្សិន្ទ្រិយំ ន វត្តព្វំ អាសវំ ចេវ អាសវសម្បយុត្តញ្ចាតិ អាសវសម្បយុត្តញ្ចេវ នោ ច អាសវោ ឆ ឥន្ទ្រិយា ន វត្តព្វា អាសវា ចេវ អាសវសម្បយុត្តា ចាតិ សិយា អាសវសម្បយុត្តា ចេវ នោ ច អាសវា សិយា ន វត្តព្វា អាសវសម្បយុត្តា ចេវ នោ ច អាសវាតិ ។ នវិន្ទ្រិយា

[២៤៦] ឥន្ទ្រិយទាំងឡាយ មិនមែនអាសវៈ ។ ឥន្ទ្រិយ ១០ ប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងអាសវៈ ឥន្ទ្រិ ៣ មិនមានអាសវៈ ឥន្ទ្រិ ៩ ប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងអាសវៈក៏មាន មិនមានអាសវៈក៏មាន ។ ឥន្ទ្រិយ ១៩ ប្រាសចាកអាសវៈ ទោមនស្សិន្ទ្រិយ ប្រកបដោយអាសវៈ ឥន្ទ្រិយ ៦ ប្រកបដោយអាសវៈក៏មាន ប្រាសចាកអាសវៈក៏មាន ។ ឥន្ទ្រិយ ១០ មិនគួរពោលថា ជាអាសវៈទាំងប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងអាសវៈទេ ប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងអាសវៈ តែមិនមែនអាសវៈ ឥន្ទ្រិយ ៣ មិនគួរពោលថា ជាអាសវៈ ទាំងប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងអាសវៈផង ថា ប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងអាសវៈ តែមិនមែនអាសវៈផងឡើយ ឥន្ទ្រិយ ៩ មិនគួរពោលថា ជាអាសវៈ ទាំងប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងអាសវៈទេ ប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងអាសវៈ តែមិនមែនអាសវៈក៏មាន មិនគួរពោលថា ប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងអាសវៈ តែមិនមែនអាសវៈ ក៏មាន ។ ឥន្ទ្រិយ ១៩ មិនគួរពោលថា ជាអាសវៈ ទាំងប្រកបដោយអាសវៈផង ថា ប្រកបដោយអាសវៈ តែមិនមែនអាសវៈផងឡើយ ទោមនស្សិន្ទ្រិយ មិនគួរពោលថា ជាអាសវៈ ទាំងប្រកបដោយអាសវៈទេ ប្រកបដោយអាសវៈ តែមិនមែនអាសវៈ ឥន្ទ្រិយ ៦ មិនគួរពោលថា ជាអាសវៈ ទាំងប្រកបដោយអាសវៈឡើយ ប្រកបដោយអាសវៈ តែមិនមែនអាសវៈក៏មាន មិនគួរពោលថា ប្រកបដោយអាសវៈ តែមិនមែនអាសវៈក៏មាន ។ ឥន្ទ្រិយ ៩

អាសវវិប្បយុត្តសាសវា តីណិន្ទ្រិយា អាសវវិប្បយុត្តអនាសវា ទោមនស្សិន្ទ្រិយំ ន វត្តព្វំ អាសវវិប្បយុត្តសាសវន្តិបិ អាសវវិប្បយុត្តអនាសវន្តិបិ តីណិន្ទ្រិយា សិយា អាសវវិប្បយុត្តសាសវា សិយា អាសវវិប្បយុត្តអនាសវា នវិន្ទ្រិយា សិយា អាសវវិប្បយុត្តសាសវា សិយា អាសវវិប្បយុត្តអនាសវា សិយា ន វត្តព្វា អាសវវិប្បយុត្តសាសវាតិបិ អាសវវិប្បយុត្តអនាសវាតិបិ ។

(២៤៧) នោ សញ្ញោជនា ។ នវិន្ទ្រិយា សញ្ញោជនិយា តីណិន្ទ្រិយា អសញ្ញោជនិយា ទសិន្ទ្រិយា សិយា សញ្ញោជនិយា សិយា អសញ្ញោជនិយា ។ បញ្ចិន្ទ្រិយា សញ្ញោជនវិប្បយុត្តា ទោមនស្សិន្ទ្រិយំ សញ្ញោជនសម្បយុត្តំ នវិន្ទ្រិយា សិយា សញ្ញោជនសម្បយុត្តា សិយា សញ្ញោជនវិប្បយុត្តា ។ នវិន្ទ្រិយា ន វត្តព្វា សញ្ញោជនា ចេវ សញ្ញោជនិយា ចាតិ សញ្ញោជនិយា ចេវ នោ ច សញ្ញោជនា តីណិន្ទ្រិយា ន វត្តព្វា សញ្ញោជនា ចេវ សញ្ញោជនិយា ចាតិបិ

ប្រាសចាកអាសវៈ តែប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងអាសវៈ ឥន្ទ្រិយ ៣ ប្រាសចាកអាសវៈ ទាំងមិនមានអាសវៈ ទោមនស្សិន្ទ្រិយ មិនគួរពោលថា ប្រាសចាកអាសវៈ តែប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងអាសវៈផង ថា ប្រាសចាកអាសវៈ ទាំងមិនមានអាសវៈផងឡើយ ឥន្ទ្រិយ ៣ ប្រាសចាកអាសវៈ តែប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងអាសវៈក៏មាន ប្រាសចាកអាសវៈ ទាំងមិនមានអាសវៈក៏មាន ឥន្ទ្រិយ ៦ ប្រាសចាកអាសវៈ តែប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងអាសវៈក៏មាន ប្រាសចាកអាសវៈ ទាំងមិនមានអាសវៈក៏មាន មិនគួរពោលថា ប្រាសចាកអាសវៈ តែប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងអាសវៈផង ថា ប្រាសចាកអាសវៈ ទាំងមិនមានអាសវៈផងក៏មាន ។

[២៤៧] ឥន្ទ្រិយទាំងឡាយ មិនមែនសញ្ញោជនៈ ។ ឥន្ទ្រិយ ១០ ជាប្រយោជន៍ដល់សញ្ញោជនៈ ឥន្ទ្រិយ ៣ មិនមែនជាប្រយោជន៍ដល់សញ្ញោជនៈ ឥន្ទ្រិយ ៩ ជាប្រយោជន៍ដល់សញ្ញោជនៈក៏មាន មិនមែនជាប្រយោជន៍ដល់សញ្ញោជនៈក៏មាន ។ ឥន្ទ្រិយ ១៩ ប្រាសចាកសញ្ញោជនៈ ទោមនស្សិន្ទ្រិយ ប្រកបដោយសញ្ញោជនៈ ឥន្ទ្រិយ ៦ ប្រកបដោយសញ្ញោជនៈក៏មាន ប្រាសចាកសញ្ញោជនៈក៏មាន ។ ឥន្ទ្រិយ ១០ មិនគួរពោលថា ជាសញ្ញោជនៈ ទាំងជាប្រយោជន៍ដល់សញ្ញោជនៈផង ជាប្រយោជន៍ដល់សញ្ញោជនៈ តែមិនមែនជាសញ្ញោជនៈ ឥន្ទ្រិយ ៣ មិនគួរពោលថា ជាសញ្ញោជនៈ ទាំងជាប្រយោជន៍ដល់សញ្ញោជនៈផង

ឥន្ទ្រិយវិភង្គេ បញ្ហាបុច្ឆកំ

សញ្ញោជនិយា ចេវ នោ ច សញ្ញោជនាតិបិ នវិន្ទ្រិយា ន វត្តព្វា សញ្ញោជនា ចេវ សញ្ញោជនិយា ចាតិ សិយា សញ្ញោជនិយា ចេវ នោ ច សញ្ញោជនា សិយា ន វត្តព្វា សញ្ញោជនិយា ចេវ នោ ច សញ្ញោជនាតិ ។ បន្នរសិន្ទ្រិយា ន វត្តព្វា សញ្ញោជនា ចេវ សញ្ញោជនសម្បយុត្តា ចាតិបិ សញ្ញោជនសម្បយុត្តា ចេវ នោ ច សញ្ញោជនាតិបិ ទោមនស្សិន្ទ្រិយំ ន វត្តព្វំ សញ្ញោជនញ្ចេវ សញ្ញោជនសម្បយុត្តញ្ចាតិ សញ្ញោជនសម្បយុត្តញ្ចេវ នោ ច សញ្ញោជនំ ឆ ឥន្ទ្រិយា ន វត្តព្វា សញ្ញោជនា ចេវ សញ្ញោជនសម្បយុត្តា ចាតិ សិយា សញ្ញោជនសម្បយុត្តា ចេវ នោ ច សញ្ញោជនា សិយា ន វត្តព្វា សញ្ញោជនសម្បយុត្តា ចេវ នោ ច សញ្ញោជនាតិ ។ នវិន្ទ្រិយា សញ្ញោជនវិប្បយុត្តសញ្ញោជនិយា តីណិន្ទ្រិយា សញ្ញោជនវិប្បយុត្តអសញ្ញោជនិយា ទោមនស្សិន្ទ្រិយំ ន វត្តព្វំ សញ្ញោជនវិប្បយុត្តសញ្ញោជនិយន្តិបិ សញ្ញោជនវិប្បយុត្តអសញ្ញោជនិយន្តិបិ តីណិន្ទ្រិយា

ឥន្ទ្រិយវិភង្គ បញ្ហាបុច្ឆកៈ

ថា ជាប្រយោជន៍ដល់សញ្ញោជនៈ តែមិនមែនសញ្ញោជនៈផងឡើយ ឥន្ទ្រិយ ៩ មិនគួរពោលថា ជាសញ្ញោជនៈ ទាំងជាប្រយោជន៍ដល់សញ្ញោជនៈទេ ជាប្រយោជន៍ដល់សញ្ញោជនៈ តែមិនមែនសញ្ញោជនៈក៏មាន មិនគួរពោលថា ជាប្រយោជន៍ដល់សញ្ញោជនៈ ទាំងមិនមែនសញ្ញោជនៈក៏មាន ។ ឥន្ទ្រិយ ១៤ មិនគួរពោលថា ជាសញ្ញោជនៈ ទាំងប្រកបដោយសញ្ញោជនៈផង ថា ប្រកបដោយសញ្ញោជនៈ តែមិនមែនសញ្ញោជនៈផងឡើយ ទោមនស្សិន្ទ្រិយ មិនគួរពោលថា ជាសញ្ញោជនៈ ទាំងប្រកបដោយសញ្ញោជនៈទេ ប្រកបដោយសញ្ញោជនៈ តែមិនមែនសញ្ញោជនៈ ឥន្ទ្រិយ ៦ មិនគួរពោលថា ជាសញ្ញោជនៈ ទាំងប្រកបដោយសញ្ញោជនៈឡើយ ប្រកបដោយសញ្ញោជនៈ តែមិនមែនសញ្ញោជនៈក៏មាន មិនគួរពោលថា ប្រកបដោយសញ្ញោជនៈ ទាំងមិនមែនសញ្ញោជនៈក៏មាន ។ ឥន្ទ្រិយ ៩ ប្រាសចាកសញ្ញោជនៈ តែជាប្រយោជន៍ដល់សញ្ញោជនៈ ឥន្ទ្រិយ ៣ ប្រាសចាកសញ្ញោជនៈ ទាំងមិនជាប្រយោជន៍ដល់សញ្ញោជនៈ ទោមនស្សិន្ទ្រិយ មិនគួរពោលថា ប្រាសចាកសញ្ញោជនៈ តែជាប្រយោជន៍ដល់សញ្ញោជនៈផង ថា ប្រាសចាកសញ្ញោជនៈ ទាំងមិនជាប្រយោជន៍ដល់សញ្ញោជនៈផងឡើយ ឥន្ទ្រិយ ៣

សិយា សញ្ញោជនវិប្បយុត្តសញ្ញោជនិយា សិយា សញ្ញោជនវិប្បយុត្តអសញ្ញោជនិយា ឆ ឥន្ទ្រិយា សិយា សញ្ញោជនវិប្បយុត្តសញ្ញោជនិយា សិយា សញ្ញោជនវិប្បយុត្តអសញ្ញោជនិយា សិយា ន វត្តព្វា សញ្ញោជនវិប្បយុត្តសញ្ញោជនិយាតិបិ សញ្ញោជនវិប្បយុត្តអសញ្ញោជនិយាតិបិ ។

[២៤៨] នោ គន្ថា ។ ទសិន្ទ្រិយា គន្ថនិយា តីណិន្ទ្រិយា អគន្ថនិយា ទ្វិន្ទ្រិយា សិយា គន្ថនិយា សិយា អគន្ថនិយា ។ បន្នរសិន្ទ្រិយា គន្ថវិប្បយុត្តា ទោមនស្សិន្ទ្រិយំ គន្ថសម្បយុត្តំ ឆ ឥន្ទ្រិយា សិយា គន្ថសម្បយុត្តា សិយា គន្ថវិប្បយុត្តា ។ ទសិន្ទ្រិយា ន វត្តព្វា គន្ថា ចេវ គន្ថនិយា ចាតិ គន្ថនិយា ចេវ នោ ច គន្ថា តីណិន្ទ្រិយា ន វត្តព្វា គន្ថា ចេវ គន្ថនិយា ចាតិបិ គន្ថនិយា ចេវ នោ ច គន្ថាតិបិ ទ្វិន្ទ្រិយា ន វត្តព្វា គន្ថា ចេវ គន្ថនិយា ចាតិ សិយា គន្ថនិយា ចេវ នោ ច គន្ថា សិយា ន វត្តព្វា គន្ថនិយា ចេវ នោ ច គន្ថាតិ ។

ប្រាសចាកសញ្ញោជនៈ តែជាប្រយោជន៍ដល់សញ្ញោជនៈក៏មាន ប្រាសចាកសញ្ញោជនៈ ទាំងមិនជាប្រយោជន៍ដល់សញ្ញោជនៈក៏មាន ឥន្ទ្រិយ ៦ ប្រាសចាកសញ្ញោជនៈ តែជាប្រយោជន៍ដល់សញ្ញោជនៈក៏មាន ប្រាសចាកសញ្ញោជនៈ ទាំងមិនជាប្រយោជន៍ដល់សញ្ញោជនៈក៏មាន មិនគួរពោលថា ប្រាសចាកសញ្ញោជនៈ តែជាប្រយោជន៍ដល់សញ្ញោជនៈផង ថា ប្រាសចាកសញ្ញោជនៈ ទាំងមិនជាប្រយោជន៍ដល់សញ្ញោជនៈផង ក៏មាន ។

[៥៤៨] ឥន្ទ្រិយទាំងឡាយ មិនមែនគន្ថៈ ។ ឥន្ទ្រិយ ១០ គន្ថៈគប្បីដោតក្រង ឥន្ទ្រិយ ៣ គន្ថៈមិនគប្បីដោតក្រង ឥន្ទ្រិយ ៩ គន្ថៈគប្បីដោតក្រងក៏មាន គន្ថៈមិនគប្បីដោតក្រងក៏មាន ។ ឥន្ទ្រិយ ១៥ ប្រាសចាកគន្ថៈ ទោមនស្សិន្ទ្រិយ ប្រកបដោយគន្ថៈ ឥន្ទ្រិយ ៦ ប្រកបដោយគន្ថៈក៏មាន ប្រាសចាកគន្ថៈក៏មាន ។ ឥន្ទ្រិយ ១០ មិនគួរពោលថា ជាគន្ថៈ ទាំងគន្ថៈគប្បីដោតក្រងទេ គន្ថៈគប្បីដោតក្រង តែមិនមែនគន្ថៈ ឥន្ទ្រិយ ៣ មិនគួរពោលថា ជាគន្ថៈ ទាំងគន្ថៈគប្បីដោតក្រងផង ថា គន្ថៈគប្បីដោតក្រង តែមិនមែនគន្ថៈផងឡើយ ឥន្ទ្រិយ ៩ មិនគួរពោលថា ជាគន្ថៈ ទាំងគន្ថៈគប្បីដោតក្រងទេ គន្ថៈគប្បីដោតក្រង តែមិនមែនគន្ថៈក៏មាន មិនគួរពោលថា គន្ថៈគប្បីដោតក្រង តែមិនមែនគន្ថៈក៏មាន ។

បន្នរសិន្ទ្រិយា ន វត្តព្វា គន្ថា ចេវ គន្ថសម្បយុត្តា ចាតិបិ គន្ថសម្បយុត្តា ចេវ នោ ច គន្ថាតិបិ ទោមនស្សិន្ទ្រិយំ ន វត្តព្វំ គន្ថោ ចេវ គន្ថសម្បយុត្តញ្ចាតិ គន្ថសម្បយុត្តញ្ចេវ នោ ច គន្ថោ ឆ ឥន្ទ្រិយា ន វត្តព្វា គន្ថា ចេវ គន្ថសម្បយុត្តា ចាតិ សិយា គន្ថសម្បយុត្តា ចេវ នោ ច គន្ថា សិយា ន វត្តព្វា គន្ថសម្បយុត្តា ចេវ នោ ច គន្ថាតិ ។ ទសិន្ទ្រិយា គន្ថវិប្បយុត្តគន្ថនិយា តីណិន្ទ្រិយា គន្ថវិប្បយុត្តអគន្ថនិយា ទោមនស្សិន្ទ្រិយំ ន វត្តព្វំ គន្ថវិប្បយុត្តគន្ថនិយន្តិបិ គន្ថវិប្បយុត្តអគន្ថនិយន្តិបិ តីណិន្ទ្រិយា សិយា គន្ថវិប្បយុត្តគន្ថនិយា សិយា គន្ថវិប្បយុត្តអគន្ថនិយា ឆ ឥន្ទ្រិយា សិយា គន្ថវិប្បយុត្តគន្ថនិយា សិយា គន្ថវិប្បយុត្តអគន្ថនិយា សិយា ន វត្តព្វា គន្ថវិប្បយុត្តគន្ថនិយាតិបិ គន្ថវិប្បយុត្តអគន្ថនិយាតិបិ ។

(២៤៩) នោ ឱឃា ។បេ។ នោ យោគា ។បេ។ នោ នីវរណា ។ ទសិន្ទ្រិយា នីវរណិយា តីណិន្ទ្រិយា

ឥន្ទ្រិយ ១៩ មិនគួរពោលថា ជាគន្ថៈទាំងប្រកបដោយគន្ថៈផង ថា ប្រកបដោយគន្ថៈ តែមិនមែនគន្ថៈផងឡើយ ទោមនស្សិន្ទ្រិយ មិនគួរពោលថា ជាគន្ថៈ ទាំងប្រកបដោយគន្ថៈទេ ប្រកបដោយគន្ថៈ តែមិនមែនគន្ថៈ ឥន្ទ្រិយ ៦ មិនគួរពោលថា ជាគន្ថៈទាំងប្រកបដោយគន្ថៈឡើយ ប្រកបដោយគន្ថៈ តែមិនមែនគន្ថៈក៏មាន មិនគួរពោលថា ប្រកបដោយគន្ថៈ តែមិនមែនគន្ថៈក៏មាន ។ ឥន្ទ្រិយ ៩ ប្រាសចាកគន្ថៈ តែគន្ថៈគប្បីដោតក្រង ឥន្ទ្រិយ ៣ ប្រាសចាកគន្ថៈ ទាំងគន្ថៈមិនគប្បីដោតក្រង ទោមនស្សិន្ទ្រិយ មិនគួរពោលថា ប្រាសចាកគន្ថៈ ទាំងគន្ថៈគប្បីដោតក្រងផង ថា ប្រាសចាកគន្ថៈ ទាំងគន្ថៈមិនគប្បីដោតក្រងផងឡើយ ឥន្ទ្រិយ ៣ ប្រាសចាកគន្ថៈ តែគន្ថៈគប្បីដោតក្រងក៏មាន ប្រាសចាកគន្ថៈ តែគន្ថៈមិនគប្បីដោតក្រងក៏មាន ឥន្ទ្រិយ ៦ ប្រាសចាកគន្ថៈ តែគន្ថៈគប្បីដោតក្រងក៏មាន ប្រាសចាកគន្ថៈ ទាំងគន្ថៈមិនគប្បីដោតក្រងក៏មាន មិនគួរពោលថា ប្រាសចាកគន្ថៈ តែគន្ថៈគប្បីដោតក្រងផង ថា ប្រាសចាកគន្ថៈ ទាំងគន្ថៈមិនគប្បីដោតក្រងផងក៏មាន ។

[២៤៩] ឥន្ទ្រិយទាំងឡាយ មិនមែនឱឃៈ ។ បេ ។ ឥន្ទ្រិយទាំងឡាយ មិនមែនយោគៈ ។ បេ ។ ឥន្ទ្រិយទាំងឡាយ មិនមែននីវរណៈ ។ ឥន្ទ្រិយ ១០ ជាប្រយោជន៍ដល់នីវរណៈ ឥន្ទ្រិយ ៣

អភិធម្មបិដកេ វិភង្គោ

អនីវរណិយា ឆឡិន្ទ្រិយា សិយា នីវរណិយា សិយា
អនីវរណិយា ។ បន្នរសិន្ទ្រិយា នីវរណវិប្បយុត្តា
ទោមនស្សិន្ទ្រិយំ នីវរណសម្បយុត្តំ ន វិន្ទ្រិយា សិយា
នីវរណសម្បយុត្តា សិយា នីវរណវិប្បយុត្តា ។ ទសិ-
ន្ទ្រិយា ន វត្តព្វា នីវរណា ចេវ នីវរណិយា ចាតិ នីវ-
រណិយា ចេវ នោ ច នីវរណា តីណិន្ទ្រិយា ន វត្តព្វា
នីវរណា ចេវ នីវរណិយា ចាតិបិ នីវរណិយា ចេវ នោ
ច នីវរណាតិបិ ឆឡិន្ទ្រិយា ន វត្តព្វា នីវរណា ចេវ នីវ-
រណិយា ចាតិ សិយា នីវរណិយា ចេវ នោ ច នីវ-
រណា សិយា ន វត្តព្វា នីវរណា ចេវ នោ ច នីវរណា-
តិ ។ បន្នរសិន្ទ្រិយា ន វត្តព្វា នីវរណា ចេវ នីវរណ-
សម្បយុត្តា ចាតិបិ នីវរណសម្បយុត្តា ចេវ នោ ច
នីវរណាតិបិ ទោមនស្សិន្ទ្រិយំ ន វត្តព្វំ នីវរណញ្ចេវ
នីវរណសម្បយុត្តញ្ចាតិបិ នីវរណសម្បយុត្តញ្ចេវ នោ
ច នីវរណន្តិបិ ន វិន្ទ្រិយា ន វត្តព្វា នីវរណា ចេវ នី-
វរណសម្បយុត្តា ចាតិ សិយា នីវរណសម្បយុត្តា ចេវ
នោ ច នីវរណា សិយា ន វត្តព្វា នីវរណសម្បយុត្តា

មិនជាប្រយោជន៍ដល់នីវរណៈ ឥន្ទ្រិយ ៩ ជាប្រយោជន៍ដល់នីវរណៈក៏មាន មិនជាប្រយោជន៍ដល់នីវរណៈ ក៏មាន ។ ឥន្ទ្រិយ ១៩ ប្រាសចាកនីវរណៈ ទោមនស្សិន្ទ្រិយ ប្រកបដោយនីវរណៈ ឥន្ទ្រិយ ៦ ប្រកបដោយនីវរណៈក៏មាន ប្រាសចាកនីវរណៈក៏មាន ។ ឥន្ទ្រិយ ១០ មិនគួរពោលថា ជានីវរណៈ ទាំងជាប្រយោជន៍ដល់នីវរណៈទេ ជាប្រយោជន៍ដល់នីវរណៈ តែមិនមែននីវរណៈ ឥន្ទ្រិយ ៣ មិនគួរពោលថា ជានីវរណៈ ទាំងជាប្រយោជន៍ដល់នីវរណៈផង ថា ជាប្រយោជន៍ដល់នីវរណៈ តែមិនមែននីវរណៈផងឡើយ ឥន្ទ្រិយ ៩ មិនគួរពោលថា ជានីវរណៈ ទាំងជាប្រយោជន៍ដល់នីវរណៈទេ ជាប្រយោជន៍ដល់នីវរណៈ តែមិនមែននីវរណៈក៏មាន មិនគួរពោលថា ជានីវរណៈ តែមិនមែននីវរណៈក៏មាន ។ ឥន្ទ្រិយ ១៩ មិនគួរពោលថា ជានីវរណៈ ទាំងប្រកបដោយនីវរណៈផង ថា ប្រកបដោយនីវរណៈ តែមិនមែននីវរណៈផងឡើយ ទោមនស្សិន្ទ្រិយ មិនគួរពោលថា ជានីវរណៈ ទាំងប្រកដោយនីវរណៈផង ថា ប្រកបដោយនីវរណៈ តែមិនមែននីវរណៈផងទេ ឥន្ទ្រិយ ៦ មិនគួរពោលថា ជានីវរណៈ ទាំងប្រកបដោយនីវរណៈឡើយ ប្រកបដោយនីវរណៈ តែមិនមែននីវរណៈក៏មាន មិនគួរពោលថា ប្រកបដោយនីវរណៈ

ចេវ នោ ច នីវរណាតិ ។ នវិន្ទ្រិយា នីវរណវិប្បយុត្តនីវរណិយា តីណិន្ទ្រិយា នីវរណវិប្បយុត្តអនីវរណិយា ទោមនស្សិន្ទ្រិយំ ន វត្តព្វំ នីវរណវិប្បយុត្តនីវរណិយន្តិបិ នីវរណវិប្បយុត្តអនីវរណិយន្តិបិ តីណិន្ទ្រិយា សិយា នីវរណវិប្បយុត្តនីវរណិយា សិយា នីវរណវិប្បយុត្តអនីវរណិយា ឆ ឥន្ទ្រិយា សិយា នីវរណវិប្បយុត្តនីវរណិយា សិយា នីវរណវិប្បយុត្តអនីវរណិយា សិយា ន វត្តព្វា នីវរណវិប្បយុត្តនីវរណិយាតិបិ នីវរណវិប្បយុត្តអនីវរណិយាតិបិ ។

[២៨០] នោ បរាមាសា ។ ទសិន្ទ្រិយា បរាមដ្ឋា តីណិន្ទ្រិយា អបរាមដ្ឋា នវិន្ទ្រិយា សិយា បរាមដ្ឋា សិយា អបរាមដ្ឋា ។ សោឡសិន្ទ្រិយា បរាមាសវិប្បយុត្តា ឆ ឥន្ទ្រិយា សិយា បរាមាសសម្បយុត្តា សិយា បរាមាសវិប្បយុត្តា ។ ទសិន្ទ្រិយា ន វត្តព្វា បរាមាសា ចេវ បរាមដ្ឋា ចាតិ បរាមដ្ឋា ចេវ នោ ច បរាមាសា តីណិន្ទ្រិយា ន វត្តព្វា

តែមិនមែននីវរណៈ ក៏មាន ។ ឥន្ទ្រិយ ៩ ប្រាសចាកនីវរណៈ តែជាប្រយោជន៍ដល់នីវរណៈ ឥន្ទ្រិយ ៣ ប្រាសចាកនីវរណៈ ទាំងមិនជាប្រយោជន៍ដល់នីវរណៈ ទោមនស្សិន្ទ្រិយ មិនគួរពោលថា ប្រាសចាកនីវរណៈ តែជាប្រយោជន៍ដល់នីវរណៈផង ថា ប្រាសចាកនីវរណៈ ទាំងមិនជាប្រយោជន៍ដល់នីវរណៈផងឡើយ ឥន្ទ្រិយ ៣ ប្រាសចាកនីវរណៈ តែជាប្រយោជន៍ដល់នីវរណៈក៏មាន ប្រាសចាកនីវរណៈ ទាំងមិនជាប្រយោជន៍ដល់នីវរណៈក៏មាន ឥន្ទ្រិយ ៦ ប្រាសចាកនីវរណៈ តែជាប្រយោជន៍ដល់នីវរណៈក៏មាន ប្រាសចាកនីវរណៈ ទាំងមិនជាប្រយោជន៍ដល់នីវរណៈក៏មាន មិនគួរពោលថា ប្រាសចាកនីវរណៈ តែជាប្រយោជន៍ដល់នីវរណៈផង ថា ប្រាសចាកនីវរណៈ ទាំងមិនជាប្រយោជន៍ដល់នីវរណៈផងក៏មាន ។

[៥៨០] ឥន្ទ្រិយទាំងឡាយ មិនមែនបរាមាសៈ ។ ឥន្ទ្រិយ ១០ បរាមាសៈស្ទាបអង្អែល ឥន្ទ្រិយ ៣ បរាមាសៈមិនបានស្ទាបអង្អែល ឥន្ទ្រិយ ៩ បរាមាសៈស្ទាបអង្អែលក៏មាន បរាមាសៈមិនបានស្ទាបអង្អែលក៏មាន ។ ឥន្ទ្រិយ ១៦ ប្រាសចាកបរាមាសៈ ឥន្ទ្រិយ ៦ ប្រកបដោយបរាមាសៈក៏មាន ប្រាសចាកបរាមាសៈក៏មាន ។ ឥន្ទ្រិយ ១០ មិនគួរពោលថា ជាបរាមាសៈ ទាំងបរាមាសៈស្ទាបអង្អែលទេ ជាធម៌ដែលបរាមាសៈស្ទាបអង្អែល តែមិនមែនបរាមាសៈ ឥន្ទ្រិយ ៣ មិនគួរពោលថា

បរាមាសា ចេវ បរាមដ្ឋា ចាតិបិ បរាមដ្ឋា ចេវ នោ ច បរាមាសាតិបិ នវិន្ទ្រិយា ន វត្តព្វា បរាមាសា ចេវ បរាមដ្ឋា ចាតិ សិយា បរាមដ្ឋា ចេវ នោ ច បរាមាសា សិយា ន វត្តព្វា បរាមដ្ឋា ចេវ នោ ច បរាមាសាតិ ។ ទសិន្ទ្រិយា បរាមាសវិប្បយុត្តបរាមដ្ឋា តីណិន្ទ្រិយា បរាមាសវិប្បយុត្តអបរាមដ្ឋា តីណិន្ទ្រិយា សិយា បរាមាសវិប្បយុត្តបរាមដ្ឋា សិយា បរាមាស-វិប្បយុត្តអបរាមដ្ឋា ឆ ឥន្ទ្រិយា សិយា បរាមាស-វិប្បយុត្តបរាមដ្ឋា សិយា បរាមាសវិប្បយុត្តអបរាមដ្ឋា សិយា ន វត្តព្វា បរាមាសវិប្បយុត្តបរាមដ្ឋាតិបិ បរាមាសវិប្បយុត្តអបរាមដ្ឋាតិបិ ។

[២៤១] សត្តិន្ទ្រិយា អនារម្មណា ទ្វិន្ទ្រិយា សារម្មណា ជីវិតិន្ទ្រិយំ សិយា សារម្មណំ សិយា អនា-រម្មណំ ។ ឯកវីសតិន្ទ្រិយា នោ ចិត្តា មនិន្ទ្រិយំ ចិត្តំ ។

ជាបកមាសៈ ទាំងជាធម៌ដែលបកមាសៈស្អាបអង្គែលផង ថា ជាធម៌ដែលបកមាសៈស្អាបអង្គែល តែមិនមែនបកមាសៈផងទៀយ ឥន្ទ្រិយ ៩ មិនគួរពោលថា ជាបកមាសៈ ទាំងជាធម៌ដែលបកមាសៈស្អាបអង្គែលទេ ជាធម៌ដែលបកមាសៈស្អាបអង្គែល តែមិនមែនបកមាសៈក៏មាន មិនគួរពោលថា ជាធម៌ដែលបកមាសៈស្អាបអង្គែល តែមិនមែនបកមាសៈ ក៏មាន ។ ឥន្ទ្រិយ ១០ ប្រាសចាកបកមាសៈ តែជាធម៌ដែលបកមាសៈស្អាបអង្គែល ឥន្ទ្រិយ ៣ ប្រាសចាកបកមាសៈ តែជាធម៌ដែលបកមា-សៈមិនបានស្អាបអង្គែល ឥន្ទ្រិយ ៣ ប្រាសចាកបកមាសៈ តែជាធម៌ដែលបកមាសៈស្អាបអង្គែលក៏មាន ប្រាសចាកបកមាសៈ ទាំងជាធម៌ដែលបកមាសៈមិនបានស្អាបអង្គែលក៏មាន ឥន្ទ្រិយ ៦ ប្រាសចាកបក-មាសៈ តែជាធម៌ដែលបកមាសៈស្អាបអង្គែលក៏មាន ប្រាសចាកបកមាសៈ ទាំងជាធម៌ដែលបកមាសៈមិនបានស្អាបអង្គែល ក៏មាន មិនគួរពោលថា ប្រាសចាកបកមាសៈ ទាំងជាធម៌ដែលបកមាសៈស្អាបអង្គែលផង ថា ប្រាសចាកបកមាសៈ តែជាធម៌ដែលបកមាសៈមិនបានស្អាបអង្គែលផង ក៏មាន ។

[២៩១] ឥន្ទ្រិយ ៧ មិនមានអារម្មណ៍ ឥន្ទ្រិយ ១៤ ប្រកបដោយអារម្មណ៍ ជីវិតិន្ទ្រិយ ប្រកបដោយអារម្មណ៍ ក៏មាន មិនមានអារម្មណ៍ក៏មាន ។ ឥន្ទ្រិយ ២១ មិនមែនចិត្ត មនិន្ទ្រិយ ជាចិត្ត ។

តេរសិន្ទ្រិយា ចេតសិកា អដ្ឋិន្ទ្រិយា អចេតសិកា ជីវិតិន្ទ្រិយំ សិយា ចេតសិកំ សិយា អចេតសិកំ ។ តេរសិន្ទ្រិយា ចិត្តសម្បយុត្តា សត្តិន្ទ្រិយំ ចិត្តវិប្បយុត្តា ជីវិតិន្ទ្រិយំ សិយា ចិត្តសម្បយុត្តំ សិយា ចិត្តវិប្បយុត្តំ មនិន្ទ្រិយំ ន វត្តព្វំ ចិត្តេន សម្បយុត្តន្តិបិ ចិត្តេន វិប្បយុត្តន្តិបិ ។ តេរសិន្ទ្រិយា ចិត្តសំសដ្ឋា សត្តិន្ទ្រិយា ចិត្តវិសំសដ្ឋា ជីវិតិន្ទ្រិយំ សិយា ចិត្តសំសដ្ឋំ សិយា ចិត្តវិសំសដ្ឋំ មនិន្ទ្រិយំ ន វត្តព្វំ ចិត្តេន សំសដ្ឋន្តិបិ ចិត្តេន វិសំសដ្ឋន្តិបិ ។ តេរសិន្ទ្រិយា ចិត្តសមុដ្ឋានា អដ្ឋិន្ទ្រិយា នោ ចិត្តសមុដ្ឋានា ជីវិតិន្ទ្រិយំ សិយា ចិត្តសមុដ្ឋានំ សិយា នោ ចិត្តសមុដ្ឋានំ ។ តេរសិន្ទ្រិយា ចិត្តសហភុនោ អដ្ឋិន្ទ្រិយា នោ ចិត្តសហភុនោ ជីវិតិន្ទ្រិយំ សិយា ចិត្តសហភូ សិយា នោ ចិត្តសហភូ ។ តេរសិន្ទ្រិយា ចិត្តានុបរិវត្តិនោ អដ្ឋិន្ទ្រិយា នោ ចិត្តានុបរិវត្តិនោ ជីវិតិន្ទ្រិយំ សិយា ចិត្តានុបរិវត្តិ សិយា នោ ចិត្តានុបរិវត្តិ ។ តេរសិន្ទ្រិយា ចិត្តសំសដ្ឋសមុដ្ឋានា អដ្ឋិន្ទ្រិយា នោ ចិត្តសំសដ្ឋសមុដ្ឋានា ជីវិតិន្ទ្រិយំ សិយា ចិត្តសំសដ្ឋសមុដ្ឋានំ សិយា នោ ចិត្តសំសដ្ឋសមុដ្ឋានំ ។

ឥន្ទ្រិយ ១៣ ជាចេតសិក ឥន្ទ្រិយ ៨ មិនមែនចេតសិក ជីវិតិន្ទ្រិយ ជាចេតសិកក៏មាន មិនមែនចេតសិកក៏មាន ។ ឥន្ទ្រិយ ១៣ ប្រកបដោយចិត្ត ឥន្ទ្រិយ៧ ប្រាសចាកចិត្ត ជីវិតិន្ទ្រិយ ប្រកបដោយចិត្តក៏មាន ប្រាសចាកចិត្តក៏មាន មនិន្ទ្រិយ មិនគួរពោលថា ប្រកបដោយចិត្តផង ថា ប្រាសចាកចិត្តផងឡើយ ។ ឥន្ទ្រិយ ១៣ ច្រឡំដោយចិត្ត ឥន្ទ្រិយ ៧ មិនច្រឡំដោយចិត្ត ជីវិតិន្ទ្រិយ ច្រឡំដោយចិត្តក៏មាន មិនច្រឡំដោយចិត្តក៏មាន មនិន្ទ្រិយ មិនគួរពោលថា ច្រឡំដោយចិត្តផង ថា មិនច្រឡំដោយចិត្តផងឡើយ ។ ឥន្ទ្រិយ ១៣ តាំងឡើងដោយចិត្ត ឥន្ទ្រិយ ៨ មិនតាំងឡើងដោយចិត្ត ជីវិតិន្ទ្រិយ តាំងឡើងដោយចិត្តក៏មាន មិនតាំងឡើងដោយចិត្តក៏មាន ។ ឥន្ទ្រិយ ១៣ កើតជាមួយនឹងចិត្ត ឥន្ទ្រិយ ៨ មិនកើតជាមួយនឹងចិត្ត ជីវិតិន្ទ្រិយ កើតជាមួយនឹងចិត្តក៏មាន មិនកើតជាមួយនឹងចិត្តក៏មាន ។ ឥន្ទ្រិយ ១៣ ប្រព្រឹត្តទៅតាមចិត្ត ឥន្ទ្រិយ ៨ មិនប្រព្រឹត្តទៅតាមចិត្ត ជីវិតិន្ទ្រិយ ប្រព្រឹត្តទៅតាមចិត្តក៏មាន មិនប្រព្រឹត្តទៅតាមចិត្តក៏មាន ។ ឥន្ទ្រិយ ១៣ ច្រឡំ ទាំងតាំងឡើងដោយចិត្ត ឥន្ទ្រិយ ៨ មិនច្រឡំ មិនតាំងឡើងដោយចិត្ត ជីវិតិន្ទ្រិយ ច្រឡំទាំងតាំងឡើងដោយចិត្តក៏មាន មិនច្រឡំ មិនតាំងឡើងដោយចិត្តក៏មាន ។

តេរសិន្ទ្រិយា ចិត្តសំសដ្ឋសមុដ្ឋានសហភុនោ អដ្ឋិន្ទ្រិយា នោ ចិត្តសំសដ្ឋសមុដ្ឋានសហភុនោ ជីវិតិន្ទ្រិយំ សិយា ចិត្តសំសដ្ឋសមុដ្ឋានសហភូ សិយា នោ ចិត្តសំសដ្ឋសមុដ្ឋានសហភូ ។ តេរសិន្ទ្រិយា ចិត្តសំសដ្ឋសមុដ្ឋានុបរិវត្តិនោ អដ្ឋិន្ទ្រិយា នោ ចិត្តសំសដ្ឋសមុដ្ឋានុបរិវត្តិនោ ជីវិតិន្ទ្រិយំ សិយា ចិត្តសំសដ្ឋសមុដ្ឋានុបរិវត្តិ សិយា នោ ចិត្តសំសដ្ឋសមុដ្ឋានុបរិវត្តិ ។ ឆ ឥន្ទ្រិយា អជ្ឈត្តិកា សោឡសិន្ទ្រិយា ពាហិរា ។ សត្តិន្ទ្រិយា ឧបាទា ចុទ្ទសិន្ទ្រិយា នុបាទា ជីវិតិន្ទ្រិយំ សិយា ឧបាទា សិយា នុបាទា ។ នវិន្ទ្រិយា ឧបាទិន្នា ចត្តារិន្ទ្រិយា អនុបាទិន្នា នវិន្ទ្រិយា សិយា ឧបាទិន្នា សិយា អនុបាទិន្នា ។

(២៩២) នុបាទានា ។ ទសិន្ទ្រិយា ឧបាទានិយា តីណិន្ទ្រិយា អនុបាទានិយា នវិន្ទ្រិយា សិយា ឧបាទានិយា សិយា អនុបាទានិយា ។ សោឡសិន្ទ្រិយា ឧបាទានវិប្បយុត្តា ឆ ឥន្ទ្រិយា សិយា ឧបាទានសម្បយុត្តា សិយា ឧបាទានវិប្បយុត្តា ។ ទសិន្ទ្រិយា

ឥន្ទ្រិយ ១៣ ប្រឡំទាំងតាំងឡើងទាំងកើតជាមួយនឹងចិត្ត ឥន្ទ្រិយ ៨ មិនប្រឡំ មិនតាំងឡើង មិនកើតជាមួយនឹងចិត្ត ជីវិតិន្ទ្រិយ ប្រឡំទាំងតាំងឡើងទាំងកើតជាមួយនឹងចិត្តក៏មាន មិនប្រឡំមិនតាំងឡើងមិនកើតជាមួយនឹងចិត្តក៏មាន ។ ឥន្ទ្រិយ ១៣ ប្រឡំទាំងតាំងឡើងទាំងប្រព្រឹត្តទៅតាមចិត្ត ឥន្ទ្រិយ ៨ មិនប្រឡំ មិនតាំងឡើង មិនប្រព្រឹត្តទៅតាមចិត្ត ជីវិតិន្ទ្រិយ ប្រឡំ ទាំងតាំងឡើង ទាំងប្រព្រឹត្តទៅតាមចិត្តក៏មាន មិនប្រឡំ មិនតាំងឡើង មិនប្រព្រឹត្តទៅតាមចិត្តក៏មាន ។ ឥន្ទ្រិយ ៦ ខាងក្នុង ឥន្ទ្រិយ ១៦ ខាងក្រៅ ។ ឥន្ទ្រិយ ៧ ជាឧបាទា ឥន្ទ្រិយ ១៤ មិនមែនឧបាទា ជីវិតិន្ទ្រិយ ជាឧបាទាក៏មាន មិនមែនឧបាទាក៏មាន ។ ឥន្ទ្រិយ ៩ មានកម្មប្រកមដោយកិលេស មានតណ្ហាជាដើមកាន់យកហើយ ឥន្ទ្រិយ ៤ មិនមានកម្មប្រកបដោយកិលេស មានតណ្ហាជាដើមកាន់យកទេ ឥន្ទ្រិយ ៩ មានកម្មប្រកបដោយកិលេស មានតណ្ហាជាដើមកាន់យកហើយក៏មាន មិនមានកម្មប្រកបដោយកិលេស មានតណ្ហាជាដើមកាន់យកទេក៏មាន ។

(២៥២) ឥន្ទ្រិយទាំងឡាយ មិនមែនឧបាទាន ។ ឥន្ទ្រិយ ១០ ជាប្រយោជន៍ដល់ឧបាទាន ឥន្ទ្រិយ ៣ មិនមែនជាប្រយោជន៍ដល់ឧបាទាន ឥន្ទ្រិយ ៩ ជាប្រយោជន៍ដល់ឧបាទានក៏មាន មិនមែនជាប្រយោជន៍ដល់ឧបាទានក៏មាន ។ ឥន្ទ្រិយ ១៦ ប្រាសចាកឧបាទាន ឥន្ទ្រិយ ៦ ប្រកបដោយឧបាទានក៏មាន ប្រាសចាកឧបាទានក៏មាន ។ ឥន្ទ្រិយ ១០

ឥន្ទ្រិយវិភង្គោ បញ្ហាបុច្ឆកំ

ន វត្តព្វា ឧបាទានា ចេវ ឧបាទានិយា ចាតិ ឧបាទា-និយា ចេវ នោ ច ឧបាទានា តីណិន្ទ្រិយា ន វត្តព្វា ឧបាទានា ចេវ ឧបាទានិយា ចាតិបិ ឧបាទានិយា ចេវ នោ ច ឧបាទានាតិបិ ឆឡិន្ទ្រិយា ន វត្តព្វា ឧបាទានា ចេវ ឧបាទានិយា ចាតិ សិយា ឧបាទានិយា ចេវ នោ ច ឧបាទានា(១) សិយា ន វត្តព្វា ឧបាទានិយា ចេវ នោ ច ឧបាទានាតិ ។ សោឡសិន្ទ្រិយា ន វត្តព្វា ឧបាទានា ចេវ ឧបាទានសម្បយុត្តា ចាតិបិ ឧបាទា-នសម្បយុត្តា ចេវ នោ ច ឧបាទានាតិបិ នវិន្ទ្រិយា ន វត្តព្វា ឧបាទានា ចេវ ឧបាទានសម្បយុត្តា ចាតិ សិយា ឧបាទានសម្បយុត្តា ចេវ នោ ច ឧបាទានា សិយា ន វត្តព្វា ឧបាទានសម្បយុត្តា ចេវ នោ ច ឧបាទានាតិ ។ ទសិន្ទ្រិយា ឧបាទានវិប្បយុត្តឧបាទា-និយា តីណិន្ទ្រិយា ឧបាទានវិប្បយុត្តអនុបាទានិយា តីណិន្ទ្រិយា សិយា ឧបាទានវិប្បយុត្តឧបាទានិយា សិយា ឧបាទានវិប្បយុត្តអនុបាទានិយា នវិន្ទ្រិយា

---

១ ម. ឯត្ថន្តរេ ទសិន្ទ្រិយា សិយា ឧបាទានិយា ចេវ នោ ច ឧបាទានាតិ ឥមេ បាឋា ទិស្សន្តិ ។

មិនគួរពោលថា ជាឧបាទាន ទាំងជាប្រយោជន៍ដល់ឧបាទានទេ ជាប្រយោជន៍ដល់ឧបាទាន តែមិនមែនឧបាទាន ឥន្ទ្រិយ ៣ មិនគួរពោលថា ជាឧបាទាន ទាំងជាប្រយោជន៍ដល់ឧបាទានផង ថា ជាប្រយោជន៍ដល់ឧបាទាន តែមិនមែនឧបាទានផងឡើយ ឥន្ទ្រិយ ៩ មិនគួរពោលថា ជាឧបាទាន ទាំងជាប្រយោជន៍ដល់ឧបាទានទេ ជាប្រយោជន៍ដល់ឧបាទាន តែមិនមែនឧបាទានក៏មាន មិនគួរពោលថា ជាប្រយោជន៍ដល់ឧបាទាន តែមិនមែនឧបាទានក៏មាន ។ ឥន្ទ្រិយ ១៦ មិនគួរពោលថា ជាឧបាទាន ទាំងប្រកបដោយឧបាទានផង ថា ប្រកបដោយឧបាទាន តែមិនមែនឧបាទានផងឡើយ ឥន្ទ្រិយ ៦ មិនគួរពោលថា ជាឧបាទាន ទាំងប្រកបដោយឧបាទានទេ ប្រកបដោយឧបាទាន តែមិនមែនឧបាទានផងក៏មាន មិនគួរពោលថា ប្រកបដោយឧបាទាន តែមិនមែនឧបាទានក៏មាន ។ ឥន្ទ្រិយ ១០ ប្រាសចាកឧបាទាន តែជាប្រយោជន៍ដល់ឧបាទាន ឥន្ទ្រិយ ៣ ប្រាសចាកឧបាទាន ទាំងមិនមែនជាប្រយោជន៍ដល់ឧបាទាន ឥន្ទ្រិយ ៣ ប្រាសចាកឧបាទាន តែជាប្រយោជន៍ដល់ឧបាទានក៏មាន ប្រាសចាកឧបាទាន ទាំងមិនមែនជាប្រយោជន៍ដល់ឧបាទានក៏មាន ឥន្ទ្រិយ ៦

សិយា ឧបាទានវិប្បយុត្តឧបាទានិយា សិយា ឧបាទានវិប្បយុត្តអនុបាទានិយា សិយា ន វត្តព្វា ឧបាទានវិប្បយុត្តឧបាទានិយាតិបិ ឧបាទានវិប្បយុត្តអនុបាទានិយាតិបិ ។

[២៨៣] នោ កិលេសា ។ ទ្វិន្ទ្រិយា សង្កិលេសិកា តីណិន្ទ្រិយា អសង្កិលេសិកា នវិន្ទ្រិយា សិយា សង្កិលេសិកា សិយា អសង្កិលេសិកា ។ បន្នរសិន្ទ្រិយា អសង្កិលិដ្ឋា ទោមនស្សិន្ទ្រិយំ សង្កិលិដ្ឋំ ឆ ឥន្ទ្រិយា សិយា សង្កិលិដ្ឋា សិយា អសង្កិលិដ្ឋា ។ បន្នរសិន្ទ្រិយា កិលេសវិប្បយុត្តា ទោមនស្សិន្ទ្រិយំ កិលេសសម្បយុត្តំ ឆ ឥន្ទ្រិយា សិយា កិលេសសម្បយុត្តា សិយា កិលេសវិប្បយុត្តា ។ ទ្វិន្ទ្រិយា ន វត្តព្វា កិលេសា ចេវ សង្កិលេសិកា ចាតិ សង្កិលេសិកា ចេវ នោ ច កិលេសា តីណិន្ទ្រិយា ន វត្តព្វា កិលេសា ចេវ សង្កិលេសិកា ចាតិបិ សង្កិលេសិកា ចេវ នោ ច កិលេសាតិបិ នវិន្ទ្រិយា ន វត្តព្វា កិលេសា ចេវ សង្កិលេសិកា ចាតិ សិយា សង្កិលេសិកា ចេវ នោ ច កិលេសា សិយា ន វត្តព្វា

ប្រាសចាកឧបាទាន តែជាប្រយោជន៍ដល់ឧបាទានក៏មាន ប្រាសចាកឧបាទាន ទាំងមិនមែនជាប្រយោជន៍ដល់ឧបាទានក៏មាន មិនគួរពោលថា ប្រាសចាកឧបាទាន តែជាប្រយោជន៍ដល់ឧបាទានផង ថា ប្រាសចាកឧបាទាន ទាំងមិនមែនជាប្រយោជន៍ដល់ឧបាទានផង ក៏មាន ។

[២៥៣] ឥន្ទ្រិយទាំងឡាយ មិនមែនកិលេស ។ ឥន្ទ្រិយ ១០ គួរដល់នូវសេចក្តីសៅហ្មង ឥន្ទ្រិយ ៣ មិនគួរដល់នូវសេចក្តីសៅហ្មង ឥន្ទ្រិយ ៩ គួរដល់នូវសេចក្តីសៅហ្មង ក៏មាន មិនគួរដល់នូវសេចក្តីសៅហ្មងក៏មាន ។ ឥន្ទ្រិយ ១៥ មិនប្រកបដោយសេចក្តីសៅហ្មង ទោមនស្សិន្ទ្រិយ ប្រកបដោយសេចក្តីសៅហ្មង ឥន្ទ្រិយ ៦ ប្រកបដោយសេចក្តីសៅហ្មងក៏មាន មិនប្រកបដោយសេចក្តីសៅហ្មងក៏មាន ។ ឥន្ទ្រិយ ១៥ ប្រាសចាកកិលេស ទោមនស្សិន្ទ្រិយ ប្រកបដោយកិលេស ឥន្ទ្រិយ ៦ ប្រកបដោយកិលេសក៏មាន ប្រាសចាកកិលេសក៏មាន ។ ឥន្ទ្រិយ ១០ មិនគួរពោលថា ជាកិលេស ទាំងគួរដល់នូវសេចក្តីសៅហ្មងទេ គួរដល់នូវសេចក្តីសៅហ្មង តែមិនមែនកិលេស ឥន្ទ្រិយ ៣ មិនគួរពោលថា ជាកិលេស ទាំងគួរដល់នូវសេចក្តីសៅហ្មង ផង ថា គួរដល់នូវសេចក្តីសៅហ្មង តែមិនមែនកិលេសផងឡើយ ឥន្ទ្រិយ ៩ មិនគួរពោលថា ជាកិលេស ទាំងគួរដល់នូវសេចក្តីសៅហ្មង ទេ គួរដល់នូវសេចក្តីសៅហ្មងតែមិនមែនកិលេសក៏មាន មិនគួរពោលថា

សង្កិលេសិកា ចេវ នោ ច កិលេសាតិ ។ បន្នរសិន្ទ្រិយា ន វត្តព្វា កិលេសា ចេវ សង្កិលិដ្ឋា ចាតិបិ សង្កិលិដ្ឋា ចេវ នោ ច កិលេសាតិបិ ទោមនស្សិន្ទ្រិយំ ន វត្តព្វំ កិលេសោ ចេវ សង្កិលិដ្ឋញ្ចាតិ សង្កិលិដ្ឋញ្ចេវ នោ ច កិលេសោ ឆ ឥន្ទ្រិយា ន វត្តព្វា កិលេសា ចេវ សង្កិលិដ្ឋា ចាតិ សិយា សង្កិលិដ្ឋា ចេវ នោ ច កិលេសា សិយា ន វត្តព្វា សង្កិលិដ្ឋា ចេវ នោ ច កិលេសាតិ ។ បន្នរសិន្ទ្រិយា ន វត្តព្វា កិលេសា ចេវ កិលេសសម្បយុត្តា ចាតិបិ កិលេសសម្បយុត្តា ចេវ នោ ច កិលេសាតិបិ ទោមនស្សិន្ទ្រិយំ ន វត្តព្វំ កិលេសោ ចេវ កិលេសសម្បយុត្តញ្ចាតិ កិលេសសម្បយុត្តញ្ចេវ នោ ច កិលេសោ ឆ ឥន្ទ្រិយា ន វត្តព្វា កិលេសា ចេវ កិលេសសម្បយុត្តា ចាតិ សិយា កិលេសសម្បយុត្តា ចេវ នោ ច កិលេសា សិយា ន វត្តព្វា កិលេសសម្បយុត្តា ចេវ នោ ច កិលេសាតិ ។ នវិន្ទ្រិយា កិលេសវិប្បយុត្តសង្កិលេសិកា តីណិន្ទ្រិយា កិលេសវិប្បយុត្តអសង្កិលេសិកា

គួរដល់នូវសេចក្តីសៅហ្មង តែមិនមែនកិលេសក៏មាន ។ ឥន្ទ្រិយ ១៩ មិនគួរពោលថា ជាកិលេស ទាំងប្រកបដោយសេចក្តីសៅហ្មងផង ថា ប្រកបដោយសេចក្តីសៅហ្មង តែមិនមែនកិលេសផងឡើយ ទោមនស្សិ-ន្ទ្រិយ មិនគួរពោលថា ជាកិលេស ទាំងប្រកបដោយសេចក្តីសៅហ្មងទេ ប្រកបដោយសេចក្តីសៅហ្មង តែមិនមែនកិលេស ឥន្ទ្រិយ ៦ មិនគួរពោលថា ជាកិលេស ទាំងប្រកបដោយសេចក្តីសៅហ្មងឡើយ ប្រកបដោយសេចក្តីសៅហ្មង តែមិនមែនកិលេសផងក៏មាន មិនគួរពោលថា ប្រកបដោយសេចក្តីសៅហ្មង តែមិនមែនកិលេសក៏មាន ។ ឥន្ទ្រិយ ១៩ មិនគួរពោលថា ជាកិលេសទាំងប្រកបដោយកិលេសផង ថា ប្រកបដោយកិលេស តែមិនមែនកិលេសផងឡើយ ទោមនស្សិន្ទ្រិយ មិនគួរពោលថា ជាកិលេស ទាំងប្រកបដោយកិលេសទេ ប្រកបដោយកិលេស តែមិនមែនកិលេស ឥន្ទ្រិយ ៦ មិនគួរពោលថា ជាកិលេស ទាំងប្រកបដោយកិលេសឡើយ ប្រកបដោយកិលេស តែមិនមែនកិលេសក៏មាន មិនគួរពោលថា ប្រកបដោយកិលេស តែមិនមែនកិលេសក៏មាន ។ ឥន្ទ្រិយ ៩ ប្រាសចាកកិលេស តែគួរដល់នូវសេចក្តីសៅហ្មង ឥន្ទ្រិយ ៣ ប្រាសចាកកិលេស ទាំងមិនគួរដល់នូវសេចក្តីសៅហ្មង

ទោមនស្សិន្ទ្រិយំ ន វត្តព្វំ កិលេសវិប្បយុត្តសង្កិលេសិកន្តិបិ កិលេសវិប្បយុត្តអសង្កិលេសិកន្តិបិ តីណិន្ទ្រិយា សិយា កិលេសវិប្បយុត្តសង្កិលេសិកា សិយា កិលេសវិប្បយុត្តអសង្កិលេសិកា នវិន្ទ្រិយា សិយា កិលេសវិប្បយុត្តសង្កិលេសិកា សិយា កិលេសវិប្បយុត្តអសង្កិលេសិកា សិយា ន វត្តព្វា កិលេសវិប្បយុត្តសង្កិលេសិកាតិបិ កិលេសវិប្បយុត្តអសង្កិលេសិកាតិបិ ។

[៥៥៦] បន្នរសិន្ទ្រិយា ន ទស្សនេន បហាតព្វា សត្តិន្ទ្រិយា សិយា ទស្សនេន បហាតព្វា សិយា ន ទស្សនេន បហាតព្វា ។ បន្នរសិន្ទ្រិយា ន ភាវនាយ បហាតព្វា សត្តិន្ទ្រិយា សិយា ភាវនាយ បហាតព្វា

ទោមនស្សិន្ទ្រិយ មិនគួរពោលថា ប្រាសចាកកិលេសតែគួរដល់នូវសេចក្តីសៅហ្មងផង ថា ប្រាសចាកកិលេសទាំងមិនគួរដល់នូវសេចក្តីសៅហ្មងផងឡើយ ឥន្ទ្រិយ ៣ ប្រាសចាកកិលេស តែគួរដល់នូវសេចក្តីសៅហ្មងក៏មាន ប្រាសចាកកិលេស ទាំងមិនគួរដល់នូវសេចក្តីសៅហ្មង ក៏មាន ឥន្ទ្រិយ ៦ ប្រាសចាកកិលេស តែគួរដល់នូវសេចក្តីសៅហ្មង ក៏មាន ប្រាសចាកកិលេស ទាំងមិនគួរដល់នូវសេចក្តីសៅហ្មងក៏មាន មិនគួរពោលថា ប្រាសចាកកិលេស តែគួរដល់នូវសេចក្តីសៅហ្មងផង ថា ប្រាសចាកកិលេស ទាំងមិនគួរដល់នូវសេចក្តីសៅហ្មងផងក៏មាន ។

[២៥៤] ឥន្ទ្រិយ ១៥ មិនគួរលះដោយទស្សនៈ ឥន្ទ្រិយ ៧ គួរលះដោយទស្សនៈក៏មាន មិនគួរលះដោយទស្សនៈក៏មាន ។ ឥន្ទ្រិយ ១៥ មិនគួរលះដោយភាវនា ឥន្ទ្រិយ ៧ គួរលះដោយភាវនាក៏មាន

ឥន្ទ្រិយវិភង្គេ បញ្ហាបុច្ឆកំ

សិយា ន ភាវនាយ បហាតព្វា ។ បន្នរសិន្ទ្រិយា ន ទស្សនេន បហាតព្វហេតុកា សត្តិន្ទ្រិយា សិយា ទស្សនេន បហាតព្វហេតុកា សិយា ន ទស្សនេន បហាតព្វហេតុកា ។ បន្នរសិន្ទ្រិយា ន ភាវនាយ បហាតព្វហេតុកា សត្តិន្ទ្រិយា សិយា ភាវនាយ បហាតព្វហេតុកា សិយា ន ភាវនាយ បហាតព្វហេតុកា ។ នវិន្ទ្រិយា អវិតក្កា ទោមនស្សិន្ទ្រិយំ សវិតក្កំ ទ្វាទសិន្ទ្រិយា សិយា សវិតក្កា សិយា អវិតក្កា ។ នវិន្ទ្រិយា អវិចារា ទោមនស្សិន្ទ្រិយំ សវិចារំ ទ្វាទសិន្ទ្រិយា សិយា សវិចារា សិយា អវិចារា ។ ឯកាទសិន្ទ្រិយា អប្បីតិកា ឯកាទសិន្ទ្រិយា សិយា សប្បីតិកា សិយា អប្បីតិកា ។ ឯកាទសិន្ទ្រិយា ន បីតិសហគតា ឯកាទសិន្ទ្រិយា ន បីតិសហគតា ឯកាទសិន្ទ្រិយា សិយា បីតិសហគតា សិយា ន បីតិសហគតា ។ ទ្វាទសិន្ទ្រិយា ន សុខសហគតា ទសិន្ទ្រិយា សិយា សុខសហគតា សិយា ន សុខសហគតា ។ ទ្វាទសិន្ទ្រិយា ន ឧបេក្ខាសហគតា ទសិន្ទ្រិយា សិយា ឧបេក្ខាសហគតា សិយា ន ឧបេក្ខាសហគតា ។

មិនគួរលះដោយភាវនាក៏មាន ៗ ឥន្ទ្រិយ ១៤ មិនមានហេតុគួរលះដោយទស្សនៈ ឥន្ទ្រិយ ៧ មានហេតុគួរលះដោយទស្សនៈក៏មាន មិនមានហេតុគួរលះដោយទស្សនៈក៏មាន ៗ ឥន្ទ្រិយ ១៤ មិនមានហេតុគួរលះដោយភាវនា ឥន្ទ្រិយ ៧ មានហេតុគួរលះដោយភាវនាក៏មាន មិនមានហេតុគួរលះដោយភាវនាក៏មាន ៗ ឥន្ទ្រិយ ៩ មិនមានវិតក្កៈ ទោមនស្សិន្ទ្រិយ ប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងវិតក្កៈ ឥន្ទ្រិយ ១២ ប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងវិតក្កៈក៏មាន មិនមានវិតក្កៈក៏មាន ៗ ឥន្ទ្រិយ ៩ មិនមានវិចារៈ ទោមនស្សិន្ទ្រិយ ប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងវិចារៈ ឥន្ទ្រិយ ១២ ប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងវិចារៈក៏មាន មិនមានវិចារៈក៏មាន ៗ ឥន្ទ្រិយ ១១ មិនមានបីតិ ឥន្ទ្រិយ ១១ ប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងបីតិក៏មាន មិនមានបីតិក៏មាន ៗ ឥន្ទ្រិយ ១១ មិនកើតព្រមដោយបីតិ ឥន្ទ្រិយ ១១ កើតព្រមដោយបីតិក៏មាន មិនកើតព្រមដោយបីតិក៏មាន ៗ ឥន្ទ្រិយ ១២ កើតព្រមដោយសុខៈ ឥន្ទ្រិយ ១០ កើតព្រមដោយសុខៈក៏មាន មិនកើតព្រមដោយសុខៈក៏មាន ៗ ឥន្ទ្រិយ ១២ មិនកើតព្រមដោយឧបេក្ខា ឥន្ទ្រិយ ១០ កើតព្រមដោយឧបេក្ខាក៏មាន មិនកើតព្រមដោយឧបេក្ខាក៏មាន ៗ

ទសិន្ទ្រិយា កាមាវចរា តីណិន្ទ្រិយា ន កាមាវចរា នវិន្ទ្រិយា សិយា កាមាវចរា សិយា ន កាមាវ-ចរា ។ តេរសិន្ទ្រិយា ន រូបាវចរា នវិន្ទ្រិយា សិយា រូបាវចរា សិយា ន រូបាវចរា ។ ចុទ្ទសិន្ទ្រិយា ន អរូបាវចរា អដ្ឋិន្ទ្រិយា សិយា អរូបាវចរា សិយា ន អរូបាវចរា ។ ទសិន្ទ្រិយា បរិយាបន្នា តីណិន្ទ្រិយា អបរិយាបន្នា នវិន្ទ្រិយា សិយា បរិយាបន្នា សិយា អបរិយាបន្នា ។ ឯកាទសិន្ទ្រិយា អនិយ្យានិកា អន-ញ្ញាតញ្ញស្សាមីតិន្ទ្រិយំ និយ្យានិកំ ទសិន្ទ្រិយា សិយា និយ្យានិកា សិយា អនិយ្យានិកា ។ ទសិន្ទ្រិយា អនិយតា អនញ្ញាតញ្ញស្សាមីតិន្ទ្រិយំ និយតំ ឯកាទ-សិន្ទ្រិយា សិយា និយតា សិយា អនិយតា ។ ទស-ិន្ទ្រិយា សឧត្តរា តីណិន្ទ្រិយា អនុត្តរា នវិន្ទ្រិយា សិយា សឧត្តរា សិយា អនុត្តរា ។ បន្នរសិន្ទ្រិយា អរណា ទោមនស្សិន្ទ្រិយំ សរណំ ឆ ឥន្ទ្រិយា សិយា សរណា សិយា អរណាតិ ។

បញ្ហាបុច្ឆកំ ។

ឥន្ទ្រិយវិភង្គោ សមត្តោ ។

ឥន្ទ្រិយ ១០ ជាកាមាវចរ ឥន្ទ្រិយ ៣ មិនមែនកាមាវចរ ឥន្ទ្រិយ ៩ ជាកាមាវចរក៏មាន មិនមែនកាមាវចរក៏មាន ។ ឥន្ទ្រិយ ១៣ មិនមែនរូបាវចរ ឥន្ទ្រិយ ៩ ជារូបាវចរក៏មាន មិនមែនរូបាវចរក៏មាន ។ ឥន្ទ្រិយ ១៤ មិនមែនអរូបាវចរ ឥន្ទ្រិយ ៨ ជាអរូបាវចរក៏មាន មិនមែនអរូបាវចរក៏មាន ។ ឥន្ទ្រិយ ១០ ជាបរិយាបន្នៈ ឥន្ទ្រិយ ៣ ជាអបរិយាបន្នៈ ឥន្ទ្រិយ ៩ ជាបរិយាបន្នៈក៏មាន ជាអបរិយាបន្នៈក៏មាន ។ ឥន្ទ្រិយ ១១ ជាអនិយ្យានិកៈ អនញ្ញាតញ្ញស្សាមីតិន្ទ្រិយ ជានិយ្យានិកៈ ឥន្ទ្រិយ ១០ ជានិយ្យានិកៈក៏មាន ជាអនិយ្យានិកៈក៏មាន ។ ឥន្ទ្រិយ ១០ មិនទៀង អនញ្ញាតញ្ញស្សាមីតិន្ទ្រិយ ទៀង ឥន្ទ្រិយ ១១ ទៀងក៏មាន មិនទៀងក៏មាន ។ ឥន្ទ្រិយ ១០ ប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងឧត្តរៈ (ការលើកឡើងនូវខ្លួន) ឥន្ទ្រិយ ៣ មិនមានឧត្តរៈ ឥន្ទ្រិយ ៩ ប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងឧត្តរៈក៏មាន មិនមានឧត្តរៈក៏មាន ។ ឥន្ទ្រិយ ១៥ មិនប្រកបដោយសត្រូវ ទោមនស្សិន្ទ្រិយ ប្រកបដោយសត្រូវ ឥន្ទ្រិយ ៦ ប្រកបដោយសត្រូវក៏មាន មិនមានសត្រូវក៏មាន ។

ចប់ បញ្ហាបុច្ឆកៈ ។

ចប់ ឥន្ទ្រិយវិភង្គ ។

អភិធម្មបិដកេ

វិភង្គស្ស បឋមោ ភាគោ

មាតិកាបត្តានិ

មាតិកា		អង្កេ
	ខន្ធវិភង្គោ	
ខន្ធវិភង្គេ	សុត្តន្តភាជនីយំ	១
	អភិធម្មភាជនីយំ	២៤
	បញ្ហាបុច្ឆកំ	១០៥
	អាយតនវិភង្គោ	
អាយតនវិភង្គេ	សុត្តន្តភាជនីយំ	១២៧
	អភិធម្មភាជនីយំ	១២៨
	បញ្ហាបុច្ឆកំ	១៣០
	ធាតុវិភង្គោ	
ធាតុវិភង្គេ	សុត្តន្តភាជនីយំ	១៥២
	អភិធម្មភាជនីយំ	១៦៣
	បញ្ហាបុច្ឆកំ	១៧០

អភិធម្មបិដក

វិភង្គ បឋមភាគ

សន្លឹកប្រាប់មាតិកា

មាតិកា		ទំព័រ
	១ ខន្ធវិភង្គ	
ខន្ធវិភង្គ	សុត្តន្តភាជនីយ	១
	អភិធម្មភាជនីយ	២៤
	បញ្ហាបុច្ឆកៈ	១០៩
	អាយតនវិភង្គ	
អាយតនវិភង្គ	សុត្តន្តភាជនីយ	១២៧
	អភិធម្មភាជនីយ	១២៨
	បញ្ហាបុច្ឆកៈ	១៣០
	ធាតុវិភង្គ	
ធាតុវិភង្គ	សុត្តន្តភាជនីយ	១៥២
	អភិធម្មភាជនីយ	១៦៣
	បញ្ហាបុច្ឆកៈ	១៧០

មាតិកាបត្តានិ

មាតិកា | អង្កេ

សច្ចវិភង្គោ

សច្ចវិភង្គេ សុត្តន្តភាជនីយំ ១៩៤

អភិធម្មភាជនីយំ ២១១

បញ្ហាបុច្ឆកំ ២២៦

ឥន្ទ្រិយវិភង្គោ

ឥន្ទ្រិយវិភង្គេ អភិធម្មភាជនីយំ ២៤៧

បញ្ហាបុច្ឆកំ ២៥២

សន្លឹកប្រាប់មាតិកា

មាតិកា		ទំព័រ

សច្ចវិភង្គ

សច្ចវិភង្គ	*សុត្តន្តភាជនីយ*	១៩៤
	អភិធម្មភាជនីយ	២១១
	បញ្ហាបុច្ឆកៈ	២២៦

ឥន្ទ្រិយវិភង្គ

ឥន្ទ្រិយវិភង្គ	*អភិធម្មភាជនីយ*	២៤៧
	បញ្ហាបុច្ឆកៈ	២៥២

វិរុទ្ធាវិរុទ្ធបត្តំ

វិរុទ្ធបាឋោ	អវិរុទ្ធបាឋោ	អង្កេ	វដ្ដលេខាយំ
ចក្ខុសម្ផស្សជា	ចក្ខុសម្ផស្សជា	៩	១៤
បច្ចុប្បន្នា	បច្ចុប្បន្នា	១៥	៥
នុបាទិនុបាទានិយំ	នុបាទិន្នុបាទានិយំ	២៦	១៣
ខន្ធវិភង្គោ	ខន្ធវិភង្គេ	២៧	១
ជិវ្ហាវិញ្ញេយ្យំ	ជិព្ហាវិញ្ញេយ្យំ		១៧
នុបាទិន្នុបាទានិយោ	នុបាទិន្នុបាទានិយោ	៣១	២
មហាមគ្គតារម្មណា	មហគ្គតារម្មណា	៨០	២
នេវ សេក្ខា	នេវ សេក្ខោ	១០៨	៤
នីវណសម្បយុត្តា	នីវរណសម្បយុត្តា	១១៧	៩
នីវណវិប្បយុត្តនីវរណិយោ	នីវរណវិប្បយុត្តនីវរណិយោ	"	១២
នីវរណវិប្បយុត្តនីវរណិយា	នីវរណវិប្បយុត្តនីវរណិយា	"	១៣
នីវណិយាតិបិ	នីវរណិយាតិបិ	"	១៥
បញ្ហាបុច្ឆកំ	អភិធម្មភាជនិយំ	១២៩	១
អបេតសិកំ	អចេតសិកំ	១៤៤	១៤
កិលេសវិប្បយុត្ត-	កិលេសវិប្បយុត្ត-		
សង្កិលេកិកាតិបិ	សង្កិលេសិកាតិបិ	១៤៩	១៥
អសម្មដ្ឋំ	អសម្មុដ្ឋំ	១៥៨	១១

វិរុទ្ធាវិរុទ្ធបត្តំ

វិរុទ្ធបាឋោ	អវិរុទ្ធបាឋោ	អង្កេ	បង្តិលេខាយំ
តកោ	តក្កោ	១៦៤	៦
អភិធម្មភាជយំ	អភិធម្មភាជនីយំ	១៦៣	១
"	"	១៦៥	១
ធាតុ យោ	ធាតុយោ	១៨១	៦
ចេកសិកំ	ចេតសិកំ	១៩៦	១៥
ភគនី	ភគិនី	១៩៨	៧
សប្បិក ង្គោ	សប្បិកង្គោ	២៤៦	១៥
នរិន្ទ្រិយា	នវិន្ទ្រិយា	២៦០	៨
"	"	"	១៦
ចិត្តសំសដ្ឋសមុដ្ឋា-នុបរិវត្តិនោ	ចិត្តសំសដ្ឋសមុដ្ឋានា-នុបរិវត្តិនោ	២៧០	៦
"	"	"	៧
ចិត្តសំសដ្ឋសមុដ្ឋា-នុបរិវត្តិ	ចិត្តសំសដ្ឋសមុដ្ឋានា-នុបរិវត្តិ	"	"
"	"	"	៨

សន្លឹកប្រាប់ពាក្យខុស-ត្រូវ

ពាក្យខុស	ពាក្យត្រូវ	ទំព័រ	បន្ទាត់
ទាំននោះ	ទាំងនោះ	៩	១០
កើអំពីចក្ខុសម្ផ័ស្ស	កើតអំពីចក្ខុសម្ផ័ស្ស	៩	២០
សុន្តត្តភាជនីយ	សុត្តន្តភាជនីយ	១៣	១
បឋវិធាតុ	បឋវីធាតុ	២៧	១២
ក៏បាន	ក៏មាន	៣៥	២
ជាអរិយាបន្នៈក៏មាន	ជាអបរិយាបន្នៈក៏មាន	៨៤	៦
បញ្ហាបុច្ឆកៈ	អភិធម្មភាជនីយ	១២៩	១
នីវរណៈ	នីវរណៈ	១៤៣	៥
ប្រមួល	ប្រមូល	១៥៤	១១
អាយតនវិភង្គ	ធាតុវិភង្គ	១៧៥	១
ដល់នីវរណៈ	ដល់នីវរណៈ	១៨៣	៥
អាពនៃចិត្ត	ភាពនៃចិត្ត	១៩៥	៨
សេចក្តីសោកៈ	សេចក្តីសោក	"	១៤
រមែលងះបង់	រមែងលះបង់	២០៥	៨
និនមាន	មិនមាន	២៣០	៤
ជាអធិតីក៏មាន	ជាអធិបតីក៏មាន	"	៩

សៀវភៅនេះ ត្រូវបានបោះពុម្ពឡើងវិញ ដោយប្រាក់អំណោយនៃ
អ្នកខាងក្រោមនេះ ៖

Printing costs were met through the gift of

Wat. Sotoshu Kouganji Temple
The Rev. Koudo Wagatsuma
3-7-40 Kashiwagi, Aoba-ku, Sendai-shi, Miyagi-ken 981 Japan

この本は次の方によって復刻されました。

曹洞宗 江巖寺 住職　我妻耕道
〒981　宮城県仙台市青葉区柏木３丁目７番40号
☎022-234-2905

ព្រះត្រៃបិដក ភាគទី ១១០ " អភិធម្មបិដក "
ការផ្សាយរបស់ពុទ្ធសាសនបណ្ឌិត្យ, ភ្នំពេញ
ការបោះពុម្ពជាថ្មីឡើងវិញ របស់សមាគមជំនួយដល់ការបោះពុម្ពព្រះត្រៃបិដកឡើងវិញ
បោះពុម្ព ថ្ងៃទី ១០ កក្កដា ឆ្នាំ ១៩៩៤
សហប្រតិបត្តិការរៀបរៀង និងបោះពុម្ពនៅប្រទេសជប៉ុន

TRIPITAKA VOL. 80 (of 110 volumes total)
"ABHIDHAMMA PITAKA"
Published by the Buddhist Institute, Phnom Penh
Reproduced with the kind cooperation of the
TRIPITAKA PUBLISHING COMMITTEE
First edition December 8, 1994
Printed in Japan by Hirosaki Sogo Printing Ltd.

トリピタカ（南伝大蔵経）全110巻・第80巻アビダンマピタカ（論部）

発　　行：プノンペン仏教研究所
復刻救援：カンボジア版トリピタカ（南伝大蔵経）復刻救援委員会
発　　行：1994年12月8日

印刷・製本／弘前相互印刷株式会社
製作にあたり弘前相互印刷株式会社の多大な協力を得ました。

INSTITUT BOUDDHIQUE